

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Commentarius in primum librum Sententiarum Petri Lombardi

Johannes Bonaventura <Kardinal, Heiliger>

[Straßburg], um 1474-77 bzw. nicht nach 1479

In parte ista incipit tractatus libri

[urn:nbn:de:bsz:31-311669](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-311669)

Alio modo dicit large. amorem multum appre-
 ciantem amatum. Vnde caritas amor carus
 primo modo sumpta caritate verum est certitudi-
 nali nescit aliquis. potest tamen aliquo expime-
 to dulcedinis diuine misericordie. hoc con-
 cere probabili. Secundo modo potest scire et si pri-
 mo modo dicit magister. non dicit asserendo
 sed enunciendo. Si secundo modo. tunc asserit
 potest intelligi et sic patet illud. Quamuis
 non ambigam. et supra posuit magister ra-
 ciones mouentes ex approbatione boni. hic
 ponit rationes mouentes ex odio. et detestatio-
 ne materiali. et hoc est malum heretice puer-
 tatis. habet autem hec pars quatuor particulas.
 In prima parte tangit eorum pueritatem. que con-
 sistit in calumniando bonum et verum ex erroris
 cecitate. et inuidie peccati malignitate. In secunda
 tangit huius pueritatis radicem. que est sug-
 gestio diabolica et propria superbia ibi. Quam de-
 us huius seculi. In tertia tangit huius erro-
 ris diffusionem que est per falsam suppositionem
 et mendacem et contentiosam locutionem ibi. Habet
 rationem sapientie in suppositione. In quarta infert
 rationem que ipsum mouit ad presentis operis opi-
 nationem ibi. Non ergo deo odibile. et ratio hec
 est subuersio erroris. Querit de hoc quod dicit
 veritati non intellectus. videt enim quod dicit male
 quia veritas est lux intelligibilis sicut lux cor-
 poralis sensibilis. Sed oculus habens visum.
 non potest ignorare lucem sensibilem. ergo pari-
 ratione nec intellectus ignorabit lucem intelligibi-
 lem. Si tu dicas quod non est simile. queritur qua-
 re non est simile. et quare magis deficit na-
 tura intellectus quam sensus. Responso dicens
 quod simile est si quis attendat triplex est causa que
 aliquis non videt visibile. aut enim non videt.
 quia non vult respicere. aut si vult impeditur
 propter defectum organi. aut propter absentiam lu-
 cis. Hoc manifestum est simile in spiritualibus. in-
 tellectus frequenter aliqua non intelligit quia
 non vult considerare. aliquando vero non intelligit pro-
 impedimentum ex parte corporis ut patet in frenetis
 et stultis. Alij propter absentiam lucis. licet enim
 lux increata non se subtrahat quantum ad essen-
 tiam vel quantum ad qualitatem influentiam.
 subtrahit tamen se homini cum peccat. quantum
 ad influentiam perfectam. vnde dicitur influisse ei ig-
 norantiam. vnde sicut oculus in tenebris errat
 sic hodie miser humanus intellectus. cum autem
 plene restituetur in lucem. sicut oculus videre po-
 terit. omne visibile. sic intelligit omne intelli-
 gibile. Item queritur de hoc quod dicit verita-
 ti offendit. orta. omnes homines natura scire
 desiderant. sic etiam esse beati. Sed beatitudo
 neminem offendit. quia omnes eam desiderant.
 ergo nec veritas offendit aliquem. Respon-
 sio dicens. quod est loqui de veritate quantum
 ad primum effectum. qui est illuminare. et quantum
 ad istam nemo ipsam odit. omnes enim naturaliter
 desiderant illuminari. et iterum loqui quantum ad
 effectum consequentem. qui est arguere. et hunc habet
 in malis. manifestando enim mala redarguit

facientem. et inde est. quod mali odunt veri-
 tatem. quia sicut dicitur. m. x. qui male agit
 odit lucem. Qui attentioni studentes contra
 veritatem sine fide bellant. contra esore. iiii.
 magna est veritas et fortior omnibus. Omnis
 terra veritatem inuocat. et omnes tremunt cam.
 Responso dicens. quod est loqui de verita-
 te simpliciter. vel de veritate in hoc. siue in spe-
 ciali. Primo modo veritas est in expugnabilis.
 et ideo preualet. et sic intelligit illud esore. e
 iterum loqui de veritate. Secundo modo sic contingit
 eam per rationes fantasticas obumbrari. per con-
 tentionem impugnari. vnde Ambrosius super illud
 id est ratio attentione. Contentio est impugna-
 tio veritatis ex testimoniis veritatis in eter-
 num fundatis. Contra. i. cor. xiiij. scientia
 destruet. ergo et testimonia. Responso.
 quod testimonia veritatis sunt in eternum funda-
 ta. sicut dicitur in psal. i. in iudicio cognouit de testimo-
 niis tuis etc. Quod obicit. quod scientia destrue-
 tur. dicens. quod verum est quantum ad modum
 docendi et considerandi. et non quantum ad cogni-
 tum et rationem cognoscendi. ps. i. eternum domi-
 ne verbum tuum etc. In quo aliorum exempla.
 Nec est pars vltima in qua ponit magister ra-
 ciones mouentes discipulos ad audiendum. et
 diuidit hec pars in quatuor partes scilicet quatuor
 que mouent discipulos ad audiendum. Duo
 quorum sunt ex parte operis. videlicet auctoritas.
 et utilitas. duo vero ex parte docentis. scilicet hu-
 militas et facilitas. In primo prepat docili-
 tatem. scilicet in auctoritate. In secundo in utili-
 tate suscitatur attentio. In duobus autem sequen-
 tibus. scilicet humilitate et facilitate captatur be-
 nuolentia. In prima igitur parte ostendit
 opus suum esse autenticum. In secunda ostendit
 suum ibi. Nunc ergo debet hic labor. In ter-
 tia ostendit modum docendi esse humile. in
 hoc quod vult corrigi ibi. In hoc autem tracta-
 tu et cetera. In quarta ostendit esse faci-
 lem ad inueniendum et memorandum ibi. ut
 autem quod querit facile occurat. Querit de hoc
 quod dicit liberum correctorem. quid vult dicere per
 hoc nomen liberum. Responso dicens. quod li-
 bere corrector dicitur. sicut homo liber. qui sui
 tamen causa est. ut dicitur phis. sic corrector liber
 dicitur. qui tamen gratia correctionis. non inuidie.
 vel subanationis corrigit. hunc desiderat
 magister exemplo Aug. ij. de trini. ca. j. vbi
 dicit magister. amabo inspicere a rectis. quod time-
 bo morderi a pueris. gratanter enim suscipit
 osculum colubini pulcherrima et castissima
 caritas dentem vero caninum euitat cautissima
 humilitas. vel retundit solidissima veritas.
 magis optabo. a quolibet reprehendi quam siue
 ab errate. siue ab adulante laudari.
 Explicat prologus.
 Quod estis ac noue legis continentia. In
 parte ista incipit tractatus libri qui
 diuiditur in quatuor libros principales.
 Prima pars habet duas partes. In
 prima parte venat magister materiam huius

libri. et p cōsequēs aliorū. In scda exequit
 diuisionē suam. q̄ incipit ibi. **D**istinctio scda
 Hoc itaqz vera ac pia fide rē. **I**tem prima ps
 in qua venatur materiā habet duas partes.
In prima pte venat materiā p diuisiones.
 et ideo primo ponit diuisionē. p quā distig-
 nūtur tres libri a quarto. scz per res et signa
Scdo ponit diuisionē. p quā distinguit pri-
 mus liber a tribz alijs. que est pfrui et vti.
 ibi. **E**t ergo in rebus adiderādum. **I**tem pri-
 ma ps habet tres pticulas. **I**n prima ponit
 diuisionē. et auctoritate Aug. dfirmat eam.
 que est qz tota doctria theologica est de re-
 bus vel de signis. i. subiectū dñe theologie.
 in hec duo diuidit in scda. mēbra diuisionis
 explanat. **I**bi appie aut hui2 res appellatur
Ostendens quod sit res. et quid signum.
 scdm mēbra pdictē diuisionis. **I**n tertia vō
 pticula. diuisionē ad ppositum applicat ibi.
 Cūqz hīs intendit theologoz speculatio.
Dicens qz de rebus et signis fuerit dicitur.
 primo tñ de rebz. **I**tem pars illa in qua po-
 nit diuisionē. pfrui et vti. p quā primus li-
 ber distinguit ab alijs tribus. habet duas
 ptes. **I**n prima ponit diuisionē et explanat
 ipam. **I**n scda que dicta sunt explogat ibi.
Oim igit que dicta sunt rē. **P**rima igit ps
 habet tres ptes. **I**n prima ponit diuisionē.
 ibi. Res quibz fruendū. et res quibz vtendū
In scda ad maiorē euidentiā assignat quas-
 dam diffiniciōes ibi. **F**ruū est amore iherere
In tertia vō pponit et determinat quas-
 dam dubitatiōes ibi. **C**um autē homies qui
 fruūtur et vtuntur rē. **E**t in prima pticula
 primo ponit diuisionē. scdm auctoritatem
 aug. **S**cdo exemplificat ibi Ille quibz fru-
 endū rē. **F**ruū est amore iherere. **H**ec scda
 pticula illi2 partis in qua ponit diuisionē
 in qua distinguit prim2 liber ab alijs tribz.
 que est de quibus dā notificaciōibz. quatuor
 habet pticulas. **P**rimo em poit notificaciōes
 fruū et vti. **S**cdo applicat eas ad ppositū.
 scz ad res quibz fruendū est et vtendū. ibi.
 Res igitur quibz fruendū. **T**ertio cōpat
 ad alias assignationes ibi. **N**otandū vero qz
 idem Aug. **Q**uarto quia videretur sibi cō-
 tradicere mouet et determinat quādam dubi-
 tatiōē ibi. **E**t attēde qz videt Aug. dicere rē
Cūqz hīs intendit theologoz speculatio
Hec tertia ps in qua mouet et tractat du-
 bitatiōes quāsdā. habet tres ptes. scz tres
 dubitatiōes. **P**rima est vtrū homo homie de-
 beat fruū. **S**cdo vtrū deus homie fruatur et
 vtatur. et hanc mouet ibi. **S**ed cum deus di-
 ligat rē. **T**ercia questio est vtrū virtutibz
 sit fruendū vel vtendū ibi. **H**ic adiderādum
 est vtrū virtutibz rē. **E**t in qualibet istarū
 triū peium. primo mouet qōnem. scdo motā
 determinat. tēcio determinaciōez p auctorita-
 tem confirmat. et pticule in suis locis sunt
Ho euidentiā diffiniā manifeste.
Honū et aliorū que magister ponit de

his verbis vti et fruū. vj. q̄ant in parte ista.
 quoz tria p̄tinent ad vti. tria ad fruū. **D**e
 vti tria q̄runtur. **P**rimo q̄ritur quid sit vti p
 essentiam. **S**cdo vtrū omī creato d̄tingat vti.
Tercio vtrū solo bono creato sit vtendū.
De fruū similē q̄runtur tria. **P**rimo quid sit
 fruū per essentia. **S**cdo vtrū bono icreato sit
 fruendū. **T**ercio vtrū fruendū sit ipō so-
 lo bono icreato.
Quoniam circa primū de vti quid sit per essentia
 am. vtrū sit actus volūtatis aut rōis
 sic p̄ceditur. **Q**uod sit actus volūta-
 tis ostendit sic. ab actu vtendi denomiatur
 vniuersisqz bonus. sed nullus dicit bonz. nisi
 ab actu voluntatis. ergo actz vtendi p̄tinet
 ad volūtatem. **I**tem Aug. x. de trini. vti
 est assumere aliud in facultatē voluntatis.
 ergo vti est actus volūtatis. **I**tem hoc vi-
 detur p diuisionē ipi2 vti d̄tra alia. quia. x.
 de tri. diuidit Aug. hec tria. igemū doctri-
 nam et vsum. et dicit qz igemū respicit quid
 homo possit. doctria quod homo sciat. vsum
 quid velit. ergo vsum est actus volūtatis.
Item opposita nata sunt fieri circa idē. sed vti
 et abuti sunt opposita. ergo cum abuti sit so-
 li2 volūtatis. quia ei2 soli2 est peccare. ergo
 et vti similiter erit actus soli2 volūtatis. **C**ō-
 tra vsum siue assuefactio est via inhabitū arq̄
 tendum. **S**ed omis potētia nata est acqui-
 rere habitū. ergo vti videtur esse omis potē-
 tie. **I**tem omis potētia mediāte opatōe
 sua b̄dinat in finē. sed eo d̄t aliquid vtile si-
 ue vti. quo in finem est ordi nabile. **S**ed or-
 dinari in finem mediāte opacione ppria. est
 omnis potētie. ergo et vti similiter. **I**tem
 sic Aug. dicit et habet in lra vti est id qz cū
 in vsum venerit referre rē. **S**ed ei2 est refer-
 re cui2 est d̄ferre. sed d̄ferre est soli2 rōis.
 ergo et referre et vti a diffiniciōe. **I**tem
 ars vtitur suis istrumētis. sed ars est i potē-
 tia rōnali. siue cognitua. cum sit sciētia. s̄o
 cum habitz et actus sunt eiusdem potētie. si
 ars est in potētia rōnali. et vsum siue vti simi-
 liter erit in eadem. **R**esponso dicitur.
 qz vti quibz modis accipit. et scd3 hoc diuer-
 sificat scdm rem et scdm diffiniciōez. **A**ccipit
 em vsum siue vti d̄munissime. scdm qz diuidit
 cōtra ocium vel ociositatē. p naturali opa-
 cione debita cuiuslibet rei. siue ad quā vnaqz
 res ordinatur. et scdm hoc dicit philosophz
Cui2 vsum bonus rē. **S**cdo modo dicitur
 d̄munit. et sic vsum diuidit d̄tra dissuetudi-
 nē. et hoc modo diffinit a victorino. **V**sum ē
 actus frequēter eliatz a potētia. et h̄o mō
 potest dici qz est actus omis potētie. nec ad-
 dit sup actum. nisi frequētiā. **T**ercio mō
 accipit vti pprie. et sic diuiditur d̄tra habitz
 mēorie et itelligētie. scz d̄tra igemū et doctri-
 nam. et sic diffinit ab Aug. x. de tri. **V**ti est
 assumere aliquid in facultatem volūtatis.
 et sic dicit actū volūtatis pprie. **Q**uarto mō
 accipit magis pprie. et sic diuidit d̄tra actū

quietatū. scz dtra fru. et sic diffinit ab aug.
 Vti est assumere aliquid in facultate volūta-
 tis ppter aliud. et sic est actus volūtatē vt
 aliud relate. ¶ Quito accipit ppiissime. et
 diuidit dtra actū inordinatū. scz dtra abuti
 et sic diffinit ab Aug. de doctrina xpiana.
 Vti est id qd in vsum venit. referre ad id qd
 fruendū est. et sic vti dicit actum voluntatis
 relatum et ordinatū in finem. rō ergo diuer-
 saz notificacionū est multiplex acceptio ei2
 qz est vti. et rō multiplicis acceptōis. est op-
 pinio ei2 ad diuersa. ¶ Si gō qrat an2 po-
 tentie est actus. dicendū qz dmunissime lo-
 quendo est actus omis potentie. et sic nō lo-
 quit Aug. ¶ Comunit vero et pprie act2 est
 ipi2 volūtatē. et sic patz primo obiectū i cō-
 tranū. scz qz sit omnis potētie. ¶ Contra qz
 obicitur. Scdo qz omis potētia referē in finē
 per actum suum. dicendū qz illa potētia dē
 vti suo actu. que est dña sui actus. et talis
 potencie est referre actū suum. nō tamen re-
 ferri. qm sola volūtas est dña sui actus et so-
 la est seipam mouēs. ideo ipa sola est an2 ē
 actiue vti. alijs aut potētijs dtingit vti ma-
 terialiter et passiuē. qz habent referri et non
 referre. Et hinc est qz Aug. dicit. vti est assu-
 mere aliquid in facultatem volūtatē. facul-
 tas em dicit ei2 dominū. quo faciliē potest
 in actū suum tanqz illi2 princeps. ¶ Ad illd
 qz obiat qz rōnis est referre dicēdum. qz du-
 pliciter est referre scz per collacōnem et illa-
 cōem. sic pmissē rferūtur ad dclucionē. et hō
 non est vti et est referre per iclinacōem et or-
 dinacionē ad aliud. et hoc est pprie volūta-
 tis. quia potest aliquid assumere quiescen-
 do ibi vel aliud icendendo. et hoc est refer-
 re quo vel per qd diffinit vti rē. ¶ Ad illud
 qz obicitur de arte. dicēdum qz ars dicit qz
 est opacōis. et qz est speculacōnis scdm qd
 dicit qz est speculacōnis. nō habet vti. et sic
 est rōis. scd3 vō qz dicit. qz est opacōis. sic
 extenditur ad volūtatē et eam regulat in
 vtendo.

Cedo viso quod sit vti per essenciam.
 Queritur de vtibili. vtrū scz omni cre-
 ato sit vtendū. ¶ Et qz sit videtur hō
 mō puer. xvi. Vmuerſa ppter semetipm opa-
 tus est deus. gō omia sunt ordinabilia i deū
 S3 oē ordiabile in deū atigit ordinare s3 or-
 dinādo ad deum ordiabile recte vtimur. gō
 si omia dtingit ordinare. oibus est vtendum
 ¶ Item ens et bonū duertūtur sic vult dio-
 nisi2. sed si omia sunt entia. ergo omia sunt
 bona. Sed omne bonū diligēdum. gō omne
 creatum diligēdum. sed nō est diligēdū ppter
 se. gō ppter aliud. sed hoc est vti. ergo vti cō-
 tingit omni creato. ¶ Item oim vtute cōtin-
 git recte vti. gō opus omis vtutis est rectus
 vsus. sed vsus alicuius virtutis est respectu
 mali pene alicui2. respectu mali culpe vt pa-
 cencie et pnie. ergo malis omib2 scilic3 cul-
 pe et pene atigit recte vti. ergo multofoz:

rius bonis gō rē. ¶ Item opposita nata sunt
 fieri circa idem. sed omib2 dtingit abuti. gō
 omibus dtingit recte vti. ergo vtendū est oī
 creato. ¶ Cōtra caritas est per quā recte vti-
 mur. quia omia ordinant in finem per cari-
 tatē quecūqz recte ordinatur. sed dicit aug.
 d doctrina xpiana tm quatuor diligēda sūt
 ex caritate. et tria tm creata vt nos pimos
 et car2. pprium ergo tm tria rferūtur siue or-
 dinant in finem per caritatem. cū non sit vti
 recte nisi per caritatē. gō tm trib2 est vtēdū.
 gō non omni creato. ¶ Item omib2 quibus vti-
 mur subiacent nostre volūtatē. sed quedam
 sunt que nō subiacēt nostre volūtatē. vt ne-
 cessaria et perpetua. gō illis nō est vtendū.
 ¶ Item omne illud quo recte vtimur bono
 sine faciamus. sed quedā sunt que nullo be-
 no sine possunt fieri. vt mentiri et talia que
 mox nomiata diuncta sunt malo. ergo talib2
 non est vtendū. ¶ Item virtute non dtingit
 male vti. sicut patz ex ei2 diffinicōne. gō ab
 oppositis. malo culpe siue vicijs non dtingit
 recte vti. ergo nō omibus alijs a deo est vtē-
 dum. ¶ Responſio dicendū qz vti aliquo dē
 quatuor modis. aut sicut instrumēto qd opa-
 mur sicut vtimur instrumēto vel organo. et
 non omib2 dtingit vti vtpute potētijs que
 sunt pure naturales. accipiēdo vti pprie sic
 accipit aug2. ¶ Aut sicut habitu quo regula-
 mur vtpute vtute. et sic non omibus dtingit
 recte vti vt habitu vicij quo potē2 dtingit ob-
 liquari. ¶ Aut sicut actu quo mouemur. et sic
 non omni actu cōtingit vti. Similiter illis q
 mox nomiata diuncta sunt malo. ¶ Aut sicut
 obiecto ad qd inclinamur. et sic omibus con-
 tingit vti et abuti. Omnia em possunt sumi i
 facultatem volūtatē ad approbādum vel
 respuedum. et hoc patet per aug. li. lxxxij.
 q. vtimur respuedū ad valitudinē tollerā-
 dū ad iusticiam. ¶ Item aug2. x. de tri. Vo-
 luntas totam intelligēciā capit dum vtor oī
 eo qz intelligo. sed mala intelligūtur ergo cō-
 tingit vti malis. ¶ Aliter tamē vtimur bonis.
 aliter malis. Racio em ordinacōis in bonis.
 non tantū est ex parte ordinātis sed etiaz ex
 parte ordinati. quia p se bona sunt vtilia et
 ordinabilia et de sua natura. sed in malis rō
 ordinacōis nō ē ex pte ordinatoz sed potē2
 ex parte ordinātis. et ideo mala non dicunt
 vtilia. ¶ Vnde nota qz cū vti sit assumere ali-
 quid in facultatē volūtatē. hoc potest esse
 quadruplicē. vel i facultatem volūtatē opā-
 tis sicut est de hijs que pprie ptiuent ad vsū
 humanū. vel in facultatem volūtatē acce-
 ptantis. sicut est dilectio pxiimi et huiusmōi.
 vel in facultatem volūtatē tollerantis. sicut
 sunt mala pene. vel in facultatem volūtatē
 respuentis. et sic assumunt mala culpe. et or-
 dinantur. primis duob2 modis intelligitur
 illud cui2 vsus bonus rē. ¶ Ad illud ergo qz
 obicitur de caritate. qz tm tria sint diligēda
 dicēdum qz diligi aliqd ex caritate hoc est

ordinari in summū bonū. q̄ per se caritas diligit. hoc aut̄ d̄tingit dupliciter. Mut̄ em̄ contingit ordinare qd̄ natum est deuenire i finem. et sic tantū tria creata diligenda sunt ex caritate. aut illud per qd̄ deuenire est in summū bonū. et q̄ hoc potest esse suo modo per om̄em creaturā. om̄is creatura potest diligi ex caritate. et om̄i creatura d̄tingit uti.

Ad illud qd̄ obiatur q̄ nō om̄ia subiacēt voluntati. dicēdum q̄ aliquid d̄ subesse dō minio volūtatis duplici ē. Mut̄ quātū ad eē ip̄i rei. et sic nō om̄ia subiacent. aut q̄tū ad actum voluntatis. qui est in respūdo ip̄am rem. vel a p̄obādo. et h̄o p̄pter se vel p̄pter aliud. et tali modo om̄ia subiacēt volūtati nostre. sc̄z quātū ad actum appetitōis vel respūcōis. lic̄z nō primo mō. **A**d illud qd̄ obiatur. q̄ q̄dam nullo bono fine possunt fieri. similiter q̄ semp̄ vicijs abutunt̄. Dicēdum q̄ obiatur sc̄dm̄ viam. qua d̄tingit uti ali quo ut actu medio. et hoc nō d̄uenit uti peccato. vel sicut habitu regulante similiē. d̄tingit tamen eo uti. sicut obiecto. recte p̄ modū contritiōis et detestatiōis.

Exercio ostenso utrū omni creato sit utendum. et omni alio a deo. est q̄o. utrū solo bono creato sit utendū. **E**t q̄ sit videtur. Omne bonū aut est finis aut ad finem. sed solo bono qd̄ est ad finem. est utendum. quia rō utilis est durere in finem. ḡo cum solum bonū creatū sit ad finem. solo bono creato est utendū. **I**tem omne bonū aut est creatū aut icreatum. Sed si contingit uti bono icreato. contingit illud referre ad aliud. aut ḡo ad creatum aut icreatum. h̄ nō ad icreatū. quia nō est nisi vnū. ḡo ad creatum. Sed sic refertur terminū ad viam. et cā ad effectū. sed hoc est abusus non vsus. ḡo solo bono creato siue creatura est utendum.

Item Aug. in li. lxxij. q. diuidit honestum d̄tra vtilē. ḡo nullum vtilē honestum. et eōuerso. Sed deus est honestū per essentiam. ḡo deo non est utendū. **I**tem videt̄ q̄ nō solum nō sit utendum deo. siue bono icreato. sed uti eo semp̄ peccatū sit mortale. q̄ Aug. dicit in libro lxxij. q. summa pueritas est fru vtendis et uti fruendis. sed qu bono in creato. utitur bono fruendo. ḡo r̄.

Contra cōtingit deo recte seruire intuitu mercedis. quia multi sunt boni mercenarij. ut dicit Ambro. sed non d̄tingit deo seruire nisi amādo. ḡo d̄tingit deū recte amare intuitu mercedis. sed sic amās utitur dō. quia refert ad aliud. ḡo r̄. **I**tem sic summa bonitas habet se ad amorem. sicut summa v̄tas ad cognitionē. sed d̄tingit veritatē creatam cognoscere clarū sine p̄iudicio summe veritatis. et sine errore. ḡo similiē d̄tingit aliquam aliā bonitatē q̄ summā. ardentē diligere sine p̄iudicio summe bonitatis et de ordinatione. ḡo d̄tingit amore ordinato aliud plus diligi q̄ deum. ḡo d̄tingit deū diligi p̄pter

aliud ordinare. et ita uti eo. **I**tem videtur q̄ nullū peccatum sit. cum quis utitur deo p̄pter suam salt. quia cuius finis bonū ipsum bonum. sed huiusmōi vsus. finis bonus est. sc̄z nostra salus. ḡo vsus ei2 bonus. ḡo nō erit peccatū. **I**tem vsus dei aut est bonū. et sic utendum deo. aut est malū. et sic deus malū quia cuius vsus malus ip̄m malū. quia si de2 bonus. et ei2 vsus bonū. ḡo deo est utendū.

Responsio dicēdu m. q̄ solo bono creato ē utendū. quia si bono icreato utimur. semp̄ ē abusus. et abusus talis est mortale peccatū. p̄pter diuersitatem in finē cum delectatiōe. et p̄pter voluntatis iordinationem que min2 diligit ip̄m quo utimur q̄ p̄pter qd̄ utimur.

Ad illud ergo q̄ obiatur. q̄ d̄tingit recte seruire deo intuitu mercedis. dicēdum q̄ illa merces. aut est ip̄e sicut dixit abra. gen. xv. d̄ns ego merces tua. et sic intuens mercedem. non utit deo. quia non refert ad aliud aut merces illa est aliud. et tunc potest eaz quis intueri. aut ut cām mouētem. et sic est malus mercenari2. aut ut rōnem inducētem et sic bonus. et hoc modo nō utit. **A**d illud qd̄ obiatur. q̄ clarior cognitio creature nō p̄ iudicat creatori. ḡo r̄. Dicēdum q̄ nō est simile. quia claritas cognitōis non est in nostra ptate. sed ardor affectionis est in nostra ptate. id eo requirit̄ a nobis q̄ istū amorem sc̄litz ordinem2 nō illam. Aliquis tamē actus cognitōis est in nostra potestate. ut p̄ te actus fidei. quo si aliquis assentiat veritati prime. p̄pter aliud bene p̄iudicat veritati sicut amare p̄pter aliud bonitati. **Q**uod illud qd̄ obiatur q̄ finis vsus dei est bonus. dicēdum q̄ finis dicit̄ bonus duplici. aut quātum ap̄ substantiā. aut quātum ad intentōz finiendi. et p̄positio illa itelligit̄ quātum ad intentōz finiendi. et hoc d̄sistit in recta ordinatione. et illo mō n̄ d̄tingit uti deo quia non d̄uenit ordinari. **A**d vltimū sc̄litz vsus dei. aut est bonus aut malus r̄. **D**icēdū q̄ illa p̄positio itelligit̄ de habitibus ordinationem ad finem. sed nō de ip̄o fine. vel itelligit̄ de actu naturali ip̄az reij et p̄ior. qui frequēcius ab ip̄a re eliciat. non de ordinatione in finem. et sic nō valet p̄positio ad p̄positum.

Habito de uti et vtili. d̄sequenter q̄ utitur de fru et fruibili. et primo qd̄ sit fru p̄ essentiā. utrū sc̄z act2 sit volūtatis. an alioz viriū. **Q**̄ sit actus voluntatis. videtur per primā diffinitōez que ē fru est amore inherere r̄. sed amor est voluntatis. ḡo et fru similiē. **S**i dicas q̄ amor sumitur ibi amunt̄ sc̄dm̄ q̄ est in qualibet vi. et sui actus. **C**ontra in om̄ib2 alijs diffinitōib2. idem d̄. vnde dicitur in sequēti. fruimur aḡis in qlibet volūtas delectata d̄quirit̄. **Q**uētario autez volūtatis est et in alia similiē. fru est uti cū gaudio. **G**audiū autē ad voluntatem p̄prie ptinet. **I**te ostendit̄

rōne. quia fruicōe delectamur. scdm q̄ delectabile est differēcia boni. cum sit bonū honestū dferens. et delectabile. bonū autem obiectū est volūtatis. ḡ fru est solū voluntatis. **I**tem eo fruimur q̄ quietamur. sed quietatio respicit rōnem finis. et finis rōem boni. et bonū est obiectū voluntatis. ḡ fruicio que ordinat ad illud similiter. **S**ed cōtra omīs virtus appetit vniri suo obiecto. q̄ habito delectat si cognoscit et quiescit. ergo motus cum quietacōe et delectatione ē oīm viriū. ḡ cum talis sit fruicio erit in omnibz non tm̄ in volūtate. **I**tem absēcia rei amatē. potū d̄tristat amatem q̄ delectat. q̄ em̄ delectat ip̄m. hoc est q̄ videt ip̄am et hēt Si ḡ mctz fruicōis est cum delectatiōe. vel est ip̄a delectatiō. ḡ hoc est q̄ videt istud in quo est ip̄a delectatiō. h̄ visio r̄spicit cognitiuam ḡ r̄. **I**tem Auḡ. in li. de doctrīna xp̄iana. hec est summa merces. vt ip̄o per fruamur. sed super illud p̄ḡ. **O**stendam illi salutare r̄. dicit glosa. q̄ visio est tota merces. ḡ si fruicio est merces. fruicio est visio per essēciam. **S**ed visio est in cognitua siue in rōne. ḡ r̄. **I**tem fide et spe tendimus in deum. aut ḡ fruendo aut vtendo. sed non vtendo. cum deo non sit vtendū. ḡ fruendo. ḡ fide et spe fruimur. sed fides ē habitus rōnis cognitui e. sed cuius est habitus ei2 est actz. ḡ actus fruicōis est actz rōnis. similic videtur de irascibili ergo r̄. **R**esponso scdm aliquos fruū p̄tinet ad oēs vires. et hoc dicunt. quia omēs vires remunerabūtur qui dicūt etiā. q̄ in gloria erit magis pp̄rie rōis. quia imēdiate se habet ad delectatiōē. **S**ed aliter videtur dicēdum. scdm Auḡ. scz q̄ sit actus ip̄i2 voluntatis. cū em̄ tres dentur diffiniciōes de fruū. omnes dantur penes actum volūtatis. quē tripliciter est d̄siderare. **P**rimo modo d̄munit put dicit motū cum delectatione. et sic diffiniē Auḡ. Fruū est vtī cum gaudio. **S**ecdo put dicit motum cū quietatiōe. et hoc modo diffiniē ab Auḡ. de doctrīna xp̄iana. fruū est amore inherere alij rei p̄pter seip̄am. et h̄o mō accipit pp̄rie. **T**ercio modo accipit put complectitur vt p̄z. scz quietatiōē et delectatiōē et hoc modo diffiniē ab Auḡ. x. de tri. Fruū est quiescere in cogitōis. volūtate p̄pter se delectata. et sic accipit pp̄issime. **Q**uia ḡ fruū scd̄z omēm acceptionē dicit delectatiōē vel quietem. vel vtrūq̄. et omne tale habet rōez boni. et hoc est obiectū voluntatis. **I**deo loquendo essēcialit̄. fruū est actus volūtatis. **S**ed quia volūtas nec delectatur nec quietatur nisi in eo q̄ cognoscit. vel per fidem. vel per spem. et in eo q̄ habet per spem vel i. **I**deo actus aliarum viriū ad hūc disponūt non tamen sunt ip̄m fruū essēcialit̄ loquendo. **E**x hoc patet solucio ad illud q̄ d̄munit̄ d̄lueuit queri. quare fruū nō diffiniētur per actum cogniciōis. si aut delectatiōis cū h̄o

questio fundata est sup̄ falsum. Auḡ. enim ponit in notificacōe vna q̄ est cogniciōis. Cū dicit fruū est quiescere in cogitōis. cadit tm̄ ibi sicut disposiciō. **E**x hoc etiā patz. quare nō diffiniētur per fidem et spem. sicut p̄ caritatem. qz caritas informat d̄cupisabilem cū2 est fruū. tm̄ ista questio similic fundata ē sup̄ falsum. quia amor quo diffiniētur fruū est d̄munit̄ ad amorem castum et libidinosum. quo auarus fruū auro. nō pp̄rius ip̄i2 caritatis. **A**d illud ḡ qd̄ obicitur. q̄ omīs virtz habet delectari et quietari cum vnitur suo obiecto. dicēdum. q̄ ip̄a volūtas vt dicit auḡ. amat sibi et alijs. et sicut etiā dicit Ansel. Voluntas inclinat alias vires. et alijs meret̄. **I**deo ei2 quietatio et delectatiō redūdat i alias vires. vñ sic voluntas nō sibi cognoscit sed rō sibi et voluntati. ita volūtas sibi et rōi delectat. et ip̄am quiescere facit. **A**d illud qd̄ obicitur. q̄ amās nō fruū nisi videat vel habeat. dicēdum q̄ videre et habere requiruntur ad fruū. similic et amare. **N**am si quis videt aliquid. et habet nūquā delectat. nisi amet. aliter tm̄ requirit̄ visio q̄ amor. **N**az visio disponit similiter et tendit. sed amor delectat suggestit. vna est. q̄ acūm penetrans. et ideo ei maxime d̄uenit vnire. et per consequens delectare et quietare. ideo essēcialit̄ non dispositiue est fruicio. **P**ropter qd̄ ē intelligendū. q̄ actus voluntatis potest dupliciter d̄siderari. scz per modum appetit̄is et d̄placēcie. **P**rimo modo antecedere pōt ip̄am visionem. **S**ecdo vero d̄sequitur. et i h̄o est p̄fecta rō ip̄i2 fruicōis. scz incōplacēcia rei visē et habite. **A**d illud visio est tota cā merces. dicēdum q̄ illud non dicit pp̄rie. h̄ per d̄comitaciōem. quia visio et d̄placēcia in qua est p̄fecta rō fruicōis isepabiliter se habent. **A**d illud qd̄ obicitur. fide et spe fruimur. **D**icēdum q̄ illud nō est verum per se. quia qlibet h̄az accipit rōnem tendēcia a caritate. vnde fruicio nō est ex istis. nisi p̄ caritatem. **S**ola em̄ caritas d̄siderat finem in rōne finis. et obiecti. vnde nō dicitur aliq̄s sperare deum. sicut amare. **Q**uestio quid sit fruū per essēcia. qd̄ est de fruibili. et primo vtrum deo d̄tingat fruū. **S**ecdo vtrū fruendū sit ip̄o solo. **C**irca primū. q̄ sit deo fruendū. ostenditur sic. eo fruendū est q̄ beatos nos facit. quia in beatitudine est recta fruicio. h̄ deo beati efficiimur. quia ip̄e est nostra beatitudo. ergo deo est fruendū. **I**tem bonū est amabile. ergo magis bonū magis amabile. et summe bonum summe amabile. sed eo fruimur q̄ summe amamz ḡ r̄. **I**tem pulcrū delectat magis pulchrū magis delectat ergo summe pulchrū summe delectat. sed eo fruimur in quo summe delectamur. ergo r̄. **S**ed d̄tra vbi est fruicio ibi est delectatiō sed delectatiō est d̄unctio d̄uenientis d̄uenienti. **D**eī aut ad facturā nulla ē d̄uenientia

imo summa distantia. ergo nec delectatio. ergo nec fructio. **I**tem excellens sensibile corrumpit sensum. vel saltem contristat. quia vero delectatio est nisi in medijs. 8° paritione excellens intelligibile corrumpit vel contristat intellectum. sed deus est excellentissima lux. ergo contristat. non delectat. 8° 2°. **S**i dicatur quod sensibilis potentia est corruptibilis. non intellectus. hoc non soluit quia intellectus dicitur est in carne. fatigatur et impeditur in actu corpore corrupto. **I**tem ubi fructio ibi quiescatio. sed in infinito non est quiescatio. quia semper est aliquid ex accipere. 8° cum deus sit infinitus. in deo non est quiescatio. 8° non fructio. **R**esponso dicendum quod deo fruendum est eo quod ipse solus perfecte finit et delectat ipsam aiam propter se et super omnia. **A**d illud ergo quod obiicitur. quod delectatio est diuictio diuictis et tunc dicendum quod est diuictia per unius nature participationem vel corporacionem. Prima diuictia facit diuictate uniuocacionis. Secunda diuictate analogie siue proportionis. et hoc est secundum triplicem differentiam. aut secundum similem diuictionem duorum a duo. ut sicut homo ad animal. ita albedo se habet ad colorem. aut secundum dissimilem diuictionem duorum ad unum ut aialis et cibi ad sanitatem. vel secundum diuictionem duorum ad inuicem. vnde cum unum est imitatio vel similitudo alteri. Similitudo enim non diuict cum dissimili in tercio sed seipsa sic est in proposito. quia aia est expressa similitudo dei. hec diuictia. in vno extremo ponit inclinationem et indigentiam. in alio quietacionem et sufficientiam. quia unum factum est propter alium. unde ordinatur ad alterum. Et quoniam ad inclinationem quietacionem et indigentiam superlectionem. ubi est sensus est delectatio siue sequit. Ideo aia cum tali modo quietatur a deo. fructus eo. **A**d illud quod obiicitur. quod excellentia sensibilis corrumpit sensum. 8° 2°. **D**icendum quod non est simile de intelligere et sentire. et ad hoc est triplex ratio. vna est ex parte virtutis apprehensivae. alia ex parte apprehensivae siue obiecti. tertia est ex parte modi apprehensivae. **E**x parte virtutis apprehensivae. quia sensus potest corrumpi. intellectus autem non. cuius ratio est. quia sensus dependet ab organo. in quo est quodam medietas et armonia que non tamen corrumpit per contrarium. sed per excellentem. sed intellectus non dependet ab organo. quia vis est immaterialis. ideo non contristatur in excellenti. **E**x parte obiecti non est simile. quia obiectum intelligencie excellens inuict et confortat. quia influentia talis cognoscibilis procedit ab intimis et intrant ipsam potentiam. et ideo ipsam corroborat et confortat. Sicut si magnus mons daret virtutem portandi se. facilius ferretur quam puus. sic est in intelligibili quod deus est. sensibile autem obiectum tamen excitat. et ideo hoc corrumpit. illud autem non. **E**x parte modi apprehensivae. similiter est dissimilitudo. quia sensus in apprehensione

in obiecti. tendit ad exterior. unde per illud dispergitur exterior nec fortificat interior. ideo debilitatur. Sed obiectum intellectus cum sit in timu ipsi intellectus. in eius perceptione virtus non dispergitur. sed colligitur. et quanto virtus est magis unita tanto fortior. **A**d illud quod obiicitur de infinito dicendum. quod infinitum dicitur dupliciter. scilicet per pauacionem perfectionis. et sic materia dicitur infinita. et talis infiniti non est finire. sed potius finire indiget. sed quantum est possibile. Alio modo infinitum dicitur per pauacionem limitacionis et quod sit infinitum est appetere. quoniam ultra ipsum cum non sit maius cogitare. non diuict aliquid appetere. unde talis infinitas diuict ultimo fini. que maxime habet finiendi rationem.

Quinto queritur utrum solo deo siue bono increato sit fruendum. et quod sit videtur illo solo est fruendum. quod est propter se diligendum. sed illud est propter se diligendum quod est propter se bonum. Illud autem est propter se bonum. quia bonitatem quam habet nec habet aliquid. nec bonitas illa est ad aliud. Hoc autem est solus deus. ergo 2°. **I**tem illo solo est fruendum quod quietat aie appetitum. Sed anime appetitus non quietatur sufficienter nisi in eo quod est illa perfectio et maius bonum. hoc autem solus deus 2°. **I**tem appetitus anime non sufficienter quietatur nisi per aliquid. quod aiaz implet. quia ex ea parte anima deficit inquiete. quia deficit in plenitudine. sed est capax dei secundum appetitum. 8° si omne creatum est in infinitum minus illo. nullum supplet aie appetitum. et hoc est quod dicit Augustinus. Animam totam trinitatis capacez nihil minus quam trinitas potest implere. **I**tem bonum quod potest cogitari potest appeti. ergo si aliquo maius bonum potest cogitari. maius illo potest appeti sed omni finito maius potest cogitari. ergo maius potest appeti. ergo nullum finitum terminat anime appetitum sufficienter. ergo solo bono infinito quod deus est fruendum. Quo habito non potest amplius cogitari. nec desiderari. **C**ontra videtur quod bono creato contingat frui. quia et quantum appetitus materie sit infinitus tamen per formam creatam incorpalem sufficienter finit. 8° similiter videtur quod sit aliquod bonum creatum. quod sufficienter finit aie appetitum. sed omne tale fruendum. 8° aliquo bono creato est fruendum. **I**tem appetitus humanus est finite capacitas. 8° non capit nisi finitum. vel si capit at infinitum. capit finite. ergo si finit per illud quod capit. finitur per bonum finitum. 8° videtur quod aliquo bono finito sit fruendum. **I**tem specialiter videtur. quod hominem sit fruendum. quia omni eo fruendum quo deus fruit. sed deus hominem fruitur. quia hominem amat. sed amore illo quo amat se. amat hominem quia non est in eo duplex amor. sed primus est fructio. ergo et secundus. **I**tem videtur speciale de virtute. quia omni illo est fruendum. quod est propter se appetendum. hec est manifesta per se

sed omne bonū honestū est apter se appetē:
dū qz honestum. qz sua vi nos trahit. et dig
nitate nos allicit. sicut dicit tulli² et Aug².
diuidit honestum extra utile. sed virtus ca
dit in genere honesti. ergo virtute est fruē
dum. **I**tem videtur spāliter de beatitudine
omni eo ē fruendū quo habito anim² que
sūt et delectatur. et nihil ultra pōt querere
sed beatitudo creata est huiusmōi ergo zē.
Responso dicēdum. qz solo deo est fruendū.
aprie accepto frui. put dicit motum cum de
lectacōe et quietacōe. **S**ed omuniter accep
to frui put dicit motum cū delectacōe tm̄.
omnib² que spūaliter delectāt et diuicta
sunt fini. cuiusmōi sunt fruct² dona. et beati
tudines pōt frui homo. non idebite. sed pri
mo mō solo deo. **E**t rō hui² est quia nihil
potest aiaz sufficiēter finiri nisi bonū ad qd
est. hoc aut est bonū summū qd supius ē aia
et bonū infinitum qd excedit aie vires. cog
nitio em̄ anime rōnalis est cognitio nō arta
ta. vnde nata est qdāmodo omia cognoscere
vnde nō impletur cognitio ei². aliq^o ei² cog
nosibili. nisi qz habet in se omia cognosibi
lia et quo cognito omia cognoscūtur. simili²
affectio ei² nata est diligere omne bonū. g^o
nullo bono sufficiēter finit actus. nisi qd
est bonum omis boni. et qz est ad omia in oi
bus de q^o bono ero. xxxij. **O**stendā tibi omē
bonum. hoc aut est bonū summū ergo zē. **S**
imiliter nihil sufficiēter finit animā. nisi
bonum infinitum. quia ad hoc vt finiat ne
cesse est ipam finiri sedz estimationē. alioqui
nō esset beata. nisi se existimaret beatā. **E**sti
matio autē supgredit oē finitū. qz omni fi
nito potest mai² cogitari aliqd ergo cum af
fectio posset se extēdere vt et estimatio ne
cessario affectio aie. supgreditur omne fini
tum. et si hoc nullo bono finito sufficiēter fi
nitur. fruendū est g^o solo deo. qz summū
bonum et ifinitum. et non solum deo fruē
dum. apter pfectam finicōez. sed etiā apter
pfectam delectacionē. ad delectacōez enim
rōcernit delectabile et diuictio ei². cum eo
qz delectat. **O**mne autē qz delectat animam
delectat in rōne boni et pulchri. et quoniaz
solus deus est ipa bonitas et pulchritudo.
Ideo in deo solo est pfecta delectacio. **I**te
quia ibi est diuictio. solus autē deus est qui
pfectissime diungit. Nam diungitur sedz ve
ritatem et itimitatem. Solus em̄ deus apter
summā simplicitatem et spūalitatē. illabif
aie. ita qz scdm veritatem est in anima. et in
timior aie quā ipa sibi. **O**mnes em̄ hee quatu
or rōes. ad vnā redu cūtur scz ad hanc. qz na
ta est aia ad picipiēdū bonū infinitū qz de²
ē. ideo in eo solo debet quiescere et eo frui.
Ad illud vero qd obicitur de appetitu ma
terie dicēdum. qz appetit² materie ordinat
ad formā tanqz ad pfectionē substancialē.
ex qua et materia fit vnum. et ideo necesse ē
formaz esse eiusd em̄ generis cū materia. nec

est omino supra materiā. ideo finita est ois
talis forma. talis aut si sit icorruptibilis apte
nciam sui vnionē. artat appetitum materie
et artatum finit. vnde nō finit in sua ampli
tudine. **A**ppetit² autē aie nō sic artatur. apte
vnionem cum appetibili. imc delectatur. et
ideo oportet qz pfiatur aliquo omino sum
mo. **A**d illud qd obicit. qz nō capit nisi fi
nite. dicendum. qz infinitū bonū finite ca
pit. quoniam ipa est finita. sed quoniam bonū
illud est infinitum. ideo ab ipō totalit² ab
sorbetur. et iam ei² capacitas. vndiqz termi
netur. vnde nō tantū gaudebit. sed sicut dicit
Anshel. In gaudium dñi introibit. qz si tm̄
capet. et nō vinceretur. nec absorberet. ad
huc posset insurgere appetit² ad ampli² ali
quid capiendū. patz g^o. qz ad hoc qz aia cō
pleatur. quāuis capacitatē habeat finita. tm̄
necesse est ad esse bonū infinitū. **A**d illud
vero qd obicitur de homie. dicēdum qz de²
diligat hoiez et amor dei est amor fr̄mōnis
tm̄ hoie non fruct. qz diligēdo se. diligit ho
minē. i. fruendo se vtitur homine. qz patz
sic. quia dilectio dei ad creaturam nō est af
fectio. sed effect² amunicatio. **C**omunicacō
autē scdm rōnem habitualē. attendit scdm
bonitatem. quia bonū est qd natum est se cō
municare. scdm rōnem actualem attenditur
siue respicit voluntatem. **Q**uia em̄ vult. ideo
facit. **R**atio ergo amunicadi venit ex volun
tate et bonitate. **S**icut rō cognoscendi ab ex
ēplari et intelligencia. qz g^o ex ductione vo
luntatis supra suam bonitatem nos diligit.
ideo se fruendo nos diligit. **A**d illud qd
obicitur de virtute. qz virtus est bonū hōne
stum. dicendū. qz bonū honestum dicit² du
pliciter. aut qz est pure bonū. aut in quo re
lucet ei² similitudo. **P**rimo modo honesto ē
fruendū aprie accepto frui. quia hoc solū
terminat et quietat. **S**ecdo modo nō nisi cō
muniter accipiatur put dicit delectacōez. h²
mōi em̄ apter assimilacōez ad deum. habēt
pulchritudinē. qua nos delectant. et allici
unt. tamē in ipsis non est quiescendū. quia
tunc amittunt pulchritudinē. quia virtutes
cum ad se referūtur supbe sunt. et inflatē.
Ad illud qd obicit de beatitudine. dicēdum
qz beatitudo creata non finit appetitū p se.
sed p diuictionē cum icreata. vnde aia ipaz
diligat apter deum. non apter se. **I**n pte
ista circa lrām qruntur plura et primo de h^o
qz dicit. **E**oz vero qdam sunt quoz vsus ois
est in significādo nō iustificādo sed extra oia
sacramēta sunt medicīne. quia scdm hugonē
de sancto victore. **S**acramēta omni tempe
fuerūt medicīne. sed omnis medicīna habz
effectum in curādo. ergo et sacramēta simili
ter. sed ista curacio est iustificacio. g^o omni
tēpore sacramēta habuerūt iustificare. **R**e
sponso dicēdum qz dupliciter est dīderare
sacramēta ve. le. scz in se sue rōe opati²
et sic erāt tm̄ ad significādo vel rōne fidi

annexa siue caritatis. siue rōne op̄is op̄atis.
et sic erant ad iustificandum sacramēta lega-
lia p̄ter circūcisionem. **¶** Omne igitur sig-
num res est aliqua. **¶** Opponitur de ista diui-
sione. videtur enim magister male diuidere.
quia sup̄ius nō diuiditur extra suum inferi-
sed res est sup̄ius ad signum. ergo r̄. **¶** Re-
sponso dicendū. q̄ verum est q̄ sup̄ius in
sua generalitate acceptū. nō diuidit̄ extra su-
um inferi- sed extractum bene pōt diuidi.
hic aut̄ extrahit̄ res ad standum p̄ re nō sig-
nificāte. **¶** Item querit̄ de hoc q̄ dicit ma-
gister. Non aut̄ eōuerso omnis res signum.
videtur em̄ male dicere. quia signū est quod
ducit in aliud cognoscendum. sed omnis res
ducit in aliud. quia om̄is res est causa vel ef-
fectus. causa aut̄ ducit in cognoscendū effectus
et eōuerso. **¶** Si dicas q̄ nō omne qd ducit ē
signum. sed q̄ ducit in paus tunc om̄is crea-
tura est signum. cum ducit in deū. **¶** Respo-
sio dicendū. q̄ duplex est signū. sc̄z natura-
le. et institutū. de primo nō intendit̄ hic. s̄z
de sec̄do. vnde nō valet obiectio ad p̄positū.
quoniā hic int̄ditur de signo ex institutōe.
sicut sunt signa vocalia. et sacramentalia.
¶ Item videtur magister male dicere. in hō
q̄ dicit primū de reb̄. postea de signis. Vi-
detur em̄ dixisse debuisse pot̄ eōuerso. q̄
signum ducit in cognoscendū rei. ergo pri-
agendum. vel dicendum de signis q̄ de reb̄.
¶ Responso dicendū. q̄ p̄ter est cognitio
signi. q̄ rei. respectu aut̄ est signū. sed nō
oportet q̄ om̄is rei. **¶** Vnde ip̄e primo agit de
rebus. quā sacramēta nō sunt signa. **¶** Itē
videt̄ q̄ ista diuisio rerum. alie sunt quib̄
fruentū r̄. sit male assignata respectu diui-
si. quia diuisū simpliciter est diuidētib̄. et di-
uidētibus aliquid est amune. sed deo nihil
est simpliciter. nec est aliquid amune deo et
creare. **¶** Responso dicendū. q̄ est di-
uisio vni- amunis sc̄dm nomē tm̄. et sic est
diuisio equiuocā. est alia amunis. sc̄dm no-
men et rem. et hec diuisio vniuocā est. est
tercia medio modo. et ista est analogi. vbi
nō est amunitas sc̄z vnitatē nature. sed sc̄z
similitudinē p̄porcionis. et hec amunitas ē
rōnis. **¶** Item videtur mala diuisio quātum
ad mēbra. videtur em̄ q̄ terciū mēbrum sit
sup̄fluum. om̄i em̄ re. aut est vtendū. aut
fruentū. **¶** Responso dicendū. q̄ terciū sup̄fluit. **¶** Item sicut ē
res que fruitur et vtitur. ita est res qua fru-
endum et vtendū. vt est xp̄s. **¶** Responso dicendū. q̄ qua rōe po-
nitur terciū mēbrū. deberet poni quartum.
¶ Responso om̄is res que est natura aliqua
aut est finis. et sic est res qua fruentū. aut
deducens ad finem. et sic est res qua vten-
dum. aut ad finem pueniens. et sic est res q̄
fruitur et vtitur. vt homo. et sic accipiuntur
mēbra. et est ista diuisio satis dueniēs hunc
scientie. q̄ cum theologia sit de creatore et
de creaturis. vtile est vt theoloḡ doceat.
quomodo homo per alias res tēdat in deū.

¶ Item opponitur de hoc q̄ dicit. Res quib̄
fruentū. quia si tres sint res p̄ se. et nō p̄
accidens. et a diuersitate rerum est diuersitas
siue multiplicitas fructōis. **¶** Responso dicendū. q̄ sicut sunt tres
res. erūt tres fructōes. **¶** Item tres articuli
sunt de tribus p̄sonis. **¶** Responso dicendū. q̄ a simili et tres fru-
ctōes. **¶** Responso dicendū. q̄ res accipit̄ hic amu-
niter. ad essenciā et p̄sonā. p̄ter sui genera-
litate. et quia sumptū est hoc vocabulum
res. ab actu aīe. ideo tres dicūtur res. quia
tres p̄sone. sed et eā vna res. quia vna boni-
tas est in eis. quia **¶** Responso dicendū. q̄ vna bonitas. ideo et
vna fructio. quāuis tres res. et quoniā arti-
culi dicit. quid a p̄te anime distinguen-
tis sc̄licet intellectus. et fructio respicit ip-
sam diuinam essenciā et bonitatem et vni-
onem affectus cōmuniter. ideo fructio est
vna. **¶** Item obiicitur de hoc q̄ dicit. omnis
qui fruitur vtitur. quia videtur falsum. qm̄
multe bestie fruentur. quia p̄ter se delectā-
tur in delectabili. sed nō vtitur. si dicas q̄
dicitur translatiue. dicit̄ nō similiter trans-
fertur verbum vtendi. **¶** Responso dicendū. q̄ vtitur ip̄o-
tat libertatem in sua generali acceptione in
sp̄ali. importat libertatē cū relacōe ad aliud
frui ip̄o-
tat libertatē cū delectacōe. et h̄z nec
libertas. nec collocacō dueniat brutis. due-
nit eis tm̄ delectacō. ideo vti nullo mō due-
nit brutis. frui aut̄ duenit eis aliquo modo
lic̄z ip̄o-
tat. **¶** Item videtur male dicere q̄ in
homie spes ponēda non est. quia et de b̄tā
virgine cantat̄. vita dulcedo et spes. ab ec̄c̄ia
que non errat. **¶** Item iōne. ij. Accessit ad eū
gubernator. glosa naturale ē homini magis
de alijs q̄ de se in piculis d̄fidere. **¶** Respo-
sio dicendū. q̄ sp̄are de aliquo est dupliciter.
aut sicut de adiutore. aut sicut de saluatore.
Prima spes pōt esse in homie. **¶** Responso dicendū. q̄
vnde nō. vel
est sperare finale p̄mū. et hoc debet esse tm̄
in deo. vel tempale beneficiū. et hoc potest
esse in homie. primum si ponitur in homine
meretur maledictionem. secundum vero
non. **¶** Item queritur quare dicit de homie
Itaq̄ frat̄ ego fruar te ī d̄no. magis q̄ d̄si
no. vel de alia creatura. tm̄ in omnib̄ creatu-
ris reluceat vestigiū diuine bonitatis. **¶** Re-
sponso dicendū. q̄ dicitur aliquis aliquo frui in deo
non facit representacō. sed magis inhabi-
tatio. vnde conuersa est propria. videlicet
hic. ego fruar domino in te. dum per opa
sciam deum habitare in te. et est figuratiua
locutio. **¶** Item queritur de hac solucōe Auḡ.
qua soluit auctoritatē p̄dictam. p̄ illam de-
terminacōne in d̄no. sed ec̄c̄. viij. simpliciter
dicitur fruire in agnitis. **¶** Item deutro. xvij.
filios generabis. et nō frueris eis. ex hoc im-
plicat. q̄ si nō peccaret frueretur. **¶** Respon-
sio dicendū. q̄ p̄dicta solucō nō est genera-
lis. sed solū ad p̄positam auctoritatē. et ideo
recurrendum est ad solucōne p̄dictam extra
lram̄ in q̄onib̄. q̄ cum frui accipiat̄ amunit̄
et p̄prie. in p̄dictis auctoritatib̄ accipitur

omniter tñ. **I**tem nō videtur valere qd̄ di-
cit magister. Si em̄ nec fruē nec vtitur rē. qz
deus diligit se. nō tñ vtitur. quia nō diligit
se ppter aliud. nec fruatur. quia vbi fruāo.
ibi inherētia et indigētia. vt dicit Aug².
Deus autē vtroqz caret rē. **R**esponſio dicē-
dum. qz fruāo de ſua generali rōe. dicit amo-
ris vnionem. ſz fruibilis cum fruente. quo-
niam ergo attingit aliquid vniri ſibi. et alij
uenit non tñ fru alio. ſed etiā ſeipō. ſed vbi
eſt vnio ad alterū. ibi eſt dependētia inherē-
tētia. et indigētia. vbi vero ad ſeipm̄. ſi ip̄z
eſt ſummū bonū. nō eſt inherētia. nec depē-
dētia. vel indigētia. ſz oīmoda ſufficiētia.
Si vero ip̄m bonū deficiens eſt. indiget. et
inde eſt qz ſol² deus ſeipō pfecte fruē. nihil
autē aliud ab ipō poteſt pfecte ſeipō fruī.
ſolus em̄ deus eſt ſummū bonū. et diligit ſe.
fruendo ſe. diligit etiā alia fruendo ſe. et
ita nec fruāo dei. nec vſus eſt cū indigētia.
ſicut noſtra fruāo et vſus. **I**tem obiāt de
hoc qz dicit. qz bonus eſt ſumm². ergo qz ab
eterno bonus eſt. ab eterno ſum². **R**espon-
ſio dicēdum breuiter. qz hoc eſt. quia bonus
dicit cauſam. ſed eſt cā naturalis. et neceſſa-
ria. et cauſa volūtaria. bonitas autē diuina ē
cauſa noſtri eſſe et boni eſſe p modum volun-
tatis. nō nature. Nec autē cauſa non ponit ef-
fectum ſtatim cum eſt. **I**tem adhuc obiāt
quare ſimilit̄ non ſequitur. qz iuſtus eſt. iuſti-
ſum². ſi dicas qz iuſticia nō eſt ei² diſpoſicio
inquātum cauſa. **C**ontra ſapiens eſt diſpo-
ſicio dei inquātum cauſa. ergo p rōne. quia
ſapiens eſt. ſapientes ſum². Si tu dicas qz
nō eſt diſpoſicio imediata ſicut bonitas. obi-
atur de voluntate. que eſt imediatiſſima. et
tñ non ſequitur. quia volens eſt. volentes ſu-
mus. **R**esponſio dicēdum qz rō hui² deſeqn-
cie triplex eſt. vna eſt quia bonitas eſt ad-
icio cauſe inquātum cauſa. **S**cda quia eſt pxi-
ma ad actum. **T**ercia diſpoſicio generalis ē
in qua conſiſtit veſtigij rō. dicit em̄ reſpectum
ad finem. vnde ſicut deus vn² iprimis vnita-
tem. ita bon² bonitatem. **I**tem obiāt de h^o
qz dicit. vt ſz ametur ppter ſeipm̄ tñ. quia
ſicut per ſe ad p accidēs. ita ppter ſe ad pte
aliud. ſed nihil qz auenit alicui p accidēs.
cōuenit per ſe. **S**o nihil qz auenit alicui pte
aliud. auenit ppter ſe. Si ergo virtutes ſunt
a ppetende ppter aliud. non ergo ppter ſe.
Responſio ſicut dicit ph². Idem eſt finis
et ppter qd̄. Finis autē duplici² eſt. Vno mō
finis vltim² qui pxiſſime eſt finis. in quo ē
ſtatus. **A**lio modo finis ſub fine qui dicitur
prie termin². ſic et ppter quod diuerſificat
vnde vno modo excludit finem. alio mō non
vt dicit magiſter. **Q**z ergo obiāt de per
ſe. dico qz ſicut p ſe vno modo cōponit ei qd̄
eſt per aliud. et ſic idem eſt p ſe. qz ſcd² qd̄
ip̄m ſiue primū vniuerſale. **A**lio mō cōponit
ei qz eſt p accidēs. **S**ic et ppter ſe duplici-
ter accipitur. Vno modo cōponitur ei qd̄ eſt

pter aliud. **A**lio modo ei qz eſt p accidēs
quia ad illud accidētali² ordinatur ſcd²
hoc diſtinguit magiſter ppter ſe. et deſeque-
ter honeſtū ſiue fruibile. et ipam̄ deniqz fru-
cionem. **I**tem obiāt de hoc qz dicit. et q̄
dam ſunt res p quas fruimur. vt virtutes.
Videtur qz ſolis potētijs poſſit fruī anima
ſine omni em̄ virtute. poteſt fruī bono crea-
to. ergo cum magis ſit fruibile bonū incre-
atum. et anima magis ad hoc nata eſt. pote-
rit eo fruī ſolis potētijs. **R**esponſio dicen-
dum qz ſummū bonum eſt qz ſup nos eſt. ad
hoc ergo qz illi vniamur neceſſario interue-
nit duplex medium. mediū vnū p qd̄ ania
nata eſt vniri alij a ſe diuerſo. et hoc eſt po-
tētia. **A**liud ſpūale ſupra hoc. qz ipam̄ ſub-
leuet et hoc eſt virtus. **Q**z obiāt nō eſt ſi-
mile. quia potētia per ſe poteſt deficere et i-
clinari. ſed non per ſe eleuari.

Hec itaqz vera ac pia fide tenendū
eſt ſcda pars primi libri in qua ma-
teria indagata. incipit eam magi-
ſter pſequi. **Q**uid dicitur hec autem
ps in duas ptes. quoniam duplici² eſt deſide-
rare res quib² fruendū. ſz in ſe. et in opaci-
one ad creaturas. in ſe rōne trinitatis et vni-
tatis. **I**n cōpacione ad creaturas rōne ſcien-
cie. potētie. et volūtatis. **P**rimo ergo agit
de ſancta trinitate et vnitate. **S**cdo de ſcra
et potētia et volūtate. infra di. xxxv. **C**ūqz
ſupra diſſerim². **D**e ipa aut ſacraſſima tri-
nitate. triplici² attingit tractare. quoniam
primo attingit ipam credere. **S**cdo creditaz
intelligere. **T**ercio intellectā dicere ſiue enū-
ciare. **C**redere autē eſt p auctoritatem intel-
ligere. per rōnem dicere p catholicam et rō-
nabilem locucōez. **I**deo primo de ipa trinita-
te et vnitate agit. ſcd² qz creditur. **S**cdo d
ipā ſcdm qz credita p rōnem intelligitur ibi.
di. iij. **A**poſtolus naqz ait. **T**ercio ſcdm qd̄
credita et intellecta rōnabiliter et catholice
exprimatur infra di. xxij. **D**oſt p̄dicta nobis
diſſerendum videtur de noim diuerſitate.
Et patet ordo. p̄ri² em̄ et veri² eſt eam cre-
dere qz intelligere. multi em̄ credūt qui nō
intelligūt. et p̄ri² ſimiliter eſt intelligere. qz
ſermone exprimere. **P**rima pars. ſz ſcdm qz
creditur. atinet p̄ſentem diſtinctionē. et qm̄
materia eſt diſſicilima primo ponit modum
pcedendi. **S**cdo vero exequit̄ ibi. **P**ropoſi-
mus ergo in mediū. **I**tem prima ps ſcdm
tria capitula. habet tres ptes. **I**n prima tā-
git modum agendi quoniam debet eſſe cū mo-
deſtia. timore et diligētia. p̄mittens ma-
teriam circa quā intendit. **I**n ſcda ſubun-
git itentionē ſcribēcium de trinitate. ibi nul-
lo capitulo. **O**mēs aut catholici tractatores.
Tercio tangit ordinem ibi. **C**eterz vt in libro
modus ſcribēdi de trinitate debet eſſe fun-
datus ſupra intellectu fidei et cū modeſtia
timore ppter piculum. **I**ntentio ſcribēcium d
trinitate eſt qz pater et fili² et ſpūs ſanctus

sunt tres persone et vnus deus. Ordo scriben-
 di. e primo p auctoritates ostendere veri-
 tatem. deinde p rones et congruas similitudi-
 nes. **¶** Proponam2 ergo in medium. **¶** Nec
 est scda ps. in qua magister auctoritatibus
 sacre scripture intendit ostendere trinitate.
 et vnitatem. et qm sacra scriptura habet du-
 as ptes. scz nouu et vetus testamētum. Ideo
 primo descendit. hoc p auctoritates veteris
 deinde p auctoritates noui ibi. Nunc per te-
 stimonia rē. quoniā vet2 testamētum duas
 habet ptes. scilicet legem et pphetas. in qu-
 bus fides explicatur. ideo ostendit primo p
 testimonia legis. scdo p testimonia ppheta-
 rum. ibi. Ille cum maxim2 pphetarū. Prima
 itez pars. in qua pbat per testimonia legis.
 duas habet ptes. Prima enim pbat essencie
 vnitatem. Scdo vnitatem simul et trinitate.
 ibi. Personarū quoqz pluralitate. similic illa
 de testimonijs pphetarū. habet duas ptes. •
 in prima pbat essencie vnitatem. et psonarū
 pluralitate in omni. scdo vero spāliter oñ-
 dit filij generacōez. et spūs sancti pcessiōez
 ibi. Dicendum quoqz eternā filij generacōez
 similiter illa ps. in qua pbat p auctoritates
 no. tes. habet duas ptes. Primo em pbat p
 auctoritates siue p testimonia ihesu xpi. Se-
 cūdo p auctoritates apostolorū ibi. Iohāes
 quoqz in epistola ca. auctoritates et eaz ex-
 planacōnes et numer2 et diuersitates satis
 patent in littera.

H Declaracōez eoz que de sacra tri-
 nitate et vnitatem dicit magister.
 quatuor possunt queri circa ptem
 istam. Primo querit. vtrū in deo
 sit ponere essencie siue nature vnitatem. Scdo
 vtrū in deo sit ponere psonarū pluralitatem
 Tercio vtrū in diuinis psonis. sit ponere in-
 finitatem. Quarto et vltimo vtrū in diuinis
 psonis sit ponere trinitatem.

Q Circa primū. qz in deo sit ponere es-
 sencie siue nature vnitatem. videtur
 rōne ostēsiua. triplici habita suppo-
 siciōe. quā oportet poni tū ppter cō-
 munē animi dēpōnē. que est qz deus est.
 quo mai2 excogitare nō potest. tū rōne sta-
 tus. quā nō est nisi in summo. et primo. Sup-
 posicio prima. qz deus est simplicissimus. ex
 hoc arguitur. cum nullo alio diuerso possit
 dūmunicare aliud. qz si dūmunicat. et differt.
 ergo nō scdm idem. ergo est ibi dēpōsicio. si
 nihil potest dūmunicare. g° nec dēitatez. nec
 entitatem. g° si sunt duo dij. cū vn2 sit ens.
 et alter non est ens. si vn2 est deus. alter nō
 est deus. g° si duo sunt dij. nō sunt duo dij.
¶ Item scda supposicio est qz deus est oīpo-
 tentissimū. ex hoc arguit. g° poterit facere.
 qz omis alia potēcia a sua nihil possit. ergo
 si sunt duo diuersi in natura. hoc potest facere
 vnus de altero. qz aliter nihil possit. et econ-
 uerso. sed tū potest potēcia auferri non est
 deus. g° si duo sunt dij. nullus ē d's. **¶** Itē

tercia supposicio est. qz deus est simpliciter
 summū. ex hoc arguit. g° oia sunt infra ipz
 g° omia alia ad ipm et ab ipō. Si ergo sunt
 duo dij. vnus est infra altrū. et econuerso. vn2
 est ab alio. secundum naturam diuersam. et
 econuerso. vnus ad alterum et econuerso sed
 qz est infra aliud in natura. et ab alio. et
 ad aliud nō est deus. ergo rē. **¶** Item hoc
 potest pbari p dēductiōē ad impossibile.
 Si sunt duo dij. aut vnus est vbi alius. aut
 non est. Si vnus vbi alter. g° vnus in altro.
 cum sunt eodem modo essendi. g° vnus est
 alteri materialis. g° alter nō ē deus. Si vn2
 est nō vbi alter. g° vterqz limitatus. g° neut
 infinitus. **¶** Item si plures sunt dij boni. aut
 vnus intelligit alterū. aut nō. Si nō. g° vter-
 qz est ignorās. si intelligit. aut ergo p p̄sen-
 ciam. aut p spēm. aut per seipm. si per p̄sen-
 ciam. ergo vnus in altro. g° deus illabit do
 et pficiat deū. si per spēm. ergo dēpōsit si p
 exemplar. ergo vn2 exemplar alteri2. g° et
 p̄ncipiū. **¶** Item si sunt duo dij diuersi. qz
 vn2 est summū bonū. aut vn2 diligit
 altrū. vt diligend2 est. aut nō. si sic. cū vtqz
 sit summū bonū. vtqz est diligēdus. amore
 fructōis. ergo vtqz fructū altro. sed qui fructū
 alio bono a se. ille indiget. g° vnus indiget
 alio. g° vtqz est indigens. g° neut d's. **¶** Sz
 d'ra. plus potest deus facere qz intellectus
 noster possit cogitare. Sz intellect2 huān2 vt
 pote gentiū. intelligit plures deos oīpoten-
 tes. ergo deus pōt hoc facere. sed quitquid
 potest esse in diuina natura. est ibi. qz eterna
 g° rē. **¶** Item plura bona sunt meliora pauci-
 oribus. sed plures dij sunt plura bona. ergo
 meli2 aliquid erunt duo qz vnus. sed scdm
 Anselm. Omne qd meli2 est circa deū ē po-
 nendū. ergo est ponere plures deos. **¶** Itē
 quoz est diuersa opacio. diuersa est virtus
 et diuersa est natura. sed opacio triū psonarū
 est diuersa. quā appicio in colūba fuit
 solū spūs sancti. et solū fili2 assumpsit hūa-
 nam naturā. g° sunt diuersi in substācia. g°
 sunt plures dij. **¶** Item magna potēcia est.
 que pōt magnū. et maior que mai2. et maria
 que maximū. sed deus sup omia est summe
 potens. ergo pōt pducere summū bonū. Sz
 hoc est deus. ergo cum in eternis sit idē esse
 et posse. ergo rē. **¶** Responso dicēdum. qz i-
 possibile est plures deos esse. si recte accipi-
 atur sz tū hu2 nomis deus. nō solū impossi-
 bile. sed et nō intelligibile. Deus em dicitur
 simpliciter summū in re et in opinione cogitā-
 tis. quā in re. ideo omia ab ipō et in ipō. et
 ad ipm. et in ipō oīno est status. ideo ipof-
 sibile est intelligere. saluo hoc intellectu. qz
 aliquid sibi pificetur aliud ab ipō. **¶** Item
 nihil mai2 deo cogitari potest. nec et equa-
 le. quā summū in opinione. ideo impossi-
 bile. et nō intelligibile est ponere plures de-
 os. **¶** Ad illud ergo qz obiicit de gētibus.
 dicēdum. qz non fuit intellect2 sed fictio.

pterea nō intelligebāt deum scd; nobilitatē
 diuinā. ideo nō valet. ¶ Et ad illud pl2 pōt
 deus facere zc. Dicēdum q; duplex est intel-
 lectus. sc; rōnabilis et fantasti2. De primo
 verū est. sed de scdo non. quia multa possu-
 mus cogitare scd; fantasiā. que deus nō pōt
 facere quia nō dūenit illi in quo incōueniēs
 est impossibile. ¶ Ad illud q; obicitur q; plu-
 ra bona sunt meliora pauciorib2. Dicēdum.
 q; istud habet veritatē in bono creato et fini-
 to q; rōne sue finitatis recipit bonitatis aug-
 metum p addicōez alteri2 boni. nō autē ha-
 bet veritatem in bono infinito q; quātūcūq;
 addas bonū infinitū infinito semp ego intel-
 ligo tm ad bonitate in vno quātū in plurib2
 ¶ Ad aliud q; obicitur. de diuersitate opa-
 cōnum. dicēdum q; pater et fili2 et spūs s. in
 omni opacōne dūeniūt. sed in relatione dif-
 ferunt. Vnde in icarnacōne est opacio pro-
 ductionis illi2 nature. et est vnio. in primo
 dūeniunt tres psonē. in scdo nō. Similit̄ in
 columba ē colūbe formacio et ei2 signacio.
 in primo dūeniūt. in scdo nō. Exemplū aug.
 de trinitate est. q; ad formacōez hui2 nomis
 memoria. dūerit memoria intelligēcia. et vo-
 luntas. hoc tm nomē memoria. significat al-
 terā potēciaz. simili modo ē in apposito. ¶
 ¶ Ad aliud qd obicitur. q; magna potēcia
 zc. dicēdum. q; pducere aliquid est tripli-
 citer. vel de seipō. vel de aliquo creato. vel
 de nihilo seipō potest pducere summū sim-
 plicit̄. s; ille nō erit ali2 i natura. ppter nate
 simplicitatē. de alio vel de nihilo non pōt p-
 ducere summū simplicit̄ sed in genere. non
 ppter defectū potēcie agentis. sed ppter de-
 fectum creature. q; necesse est esse limitatā.
 et ita non potest pducere aliū deum.

Incirco qritur. vtrū sit ponere i deo p-
 sonaz pluralitatem. et q; sic ostendi-
 tur supponendo de deo quatuor. Pri-
 mum est q; in ipō sit summa beatitudo. Ses-
 cundū est summa pfectio. Terciū est summa
 simplicitas. Quartū est summa primitas. ¶
 Ex prima suppositione arguit sic. Si ibi sum-
 ma est beatitudo. sed vbiq; est summa bti-
 tudo. est summa bonitas summa caritas. et
 summa iocunditas. sed si est summa bonitas
 cum bonitatis sit summe se dūnicare. et hō
 est maxime in pducēdo ex se equalē. et dan-
 do esse suum gō zc. Si summa caritas. cū ca-
 ritas nō sit amor puaat2. s; ad alter. gō re-
 linquit pluralitatem. ¶ Item si summa iocū-
 ditas cum nulli2 boni. sine sociō sit iocunda
 possessio. gō ad summā iocūditatem requiri-
 tur societas et ita pluralitas. ¶ Ex scda sup-
 positione arguit sic. si est ibi summa pfectio
 sed pfectiōis est pducere talem qualis ipē
 est in natura. ergo necesse est ibi esse multi-
 plicacōne. sed hoc non pōt esse scdm aliā es-
 sencā. gō opozt q; sit scd; aliā psonam. siue
 suppositum. ¶ Item ex tercia suppositōe sic.
 si est ibi summa simplicitas. sed simplicitatis

est q; aliqua natura sit in plurib2 vt patz in
 vniuersali. sed ex defectu simplicitatis ē q;
 numeret in illis. gō si in deo est simplicitas
 in nichilo deficiens erit in plurib2 nō nume-
 rata essēcia. gō zc. ¶ Item ex quarta suppo-
 sitione sic. si est ibi summa primitas sed q;
 to aliquid est patz tanto fecūdius est et ali-
 o; pncipiū. ergo sicut essēcia. q; prima ē
 pncipiū aliaz essēciaz. sic psona pns
 cum sit prima q; a nullo est pncipiū. et ha-
 bet fecūditatem respectu psonaz. sed fecū-
 ditas in deo respectu dei. nō potest esse nisi
 actū dūncta. ergo necesse est plures esse p-
 sonas. ¶ Sed dtra videtur q; ex eisdē suppo-
 sitionib2 posset argui dtrariū. et ita destrui-
 tur rōnes et dclūsiōes. Si em ibi est summa
 beatitudo. cum beatū p essēciā sibi soli suf-
 ficiat ad btitudinē. ergo nō est necesse po-
 nere aliam psonā ad btitudinē siue iocūdi-
 tatem. ¶ Item dtra scdam suppositōez sic obi-
 citur. si est ibi pfectio summa. ergo eq; ple-
 na et pfecta est essēcia in vna psona vt in
 pluribus. si autē vltra pfectionē addicō ē
 supflua. pluralitas nō est in diuinis. ¶ Itē
 dtra tercia rōnem sic. si est ibi summa simpli-
 citas. cum pluralitas opponat simplicitati.
 et opposita nō possunt esse circa idem. ergo si
 deus est vnus. et in eo est simplicitas nō gō
 pluralitas. cum per omia sint simplex. ¶ Itē
 contra quartā suppositōez sic. si ibi est summa
 primitas. gō cū stat2 sit in pncipiū. et
 stat2 ē in vnitatem. gō primitas nō poit plura-
 litatē s; vnitatem. ergo videtur q; vna sit tm
 psona. ¶ Responso dicēdum. q; in diuinis
 est ponere psonaz pluralitatem. sicut fides
 dicit. et rōnes p dicitē ostendunt. si quis sine
 dtradictōe dūderet. Nam rōne simplicitatis
 essēcia est dūnicabilis. et potens esse in
 pluribus rōne primitatis. psona est ex se na-
 ta aliā pducere. et voco hic primitatē in na-
 sibilitatem rōne cui2 vt dicit antiqua opio.
 est fōtalis plenitudo in patre ad omēz ema-
 nationē. et hoc infra patebit. ¶ Rōne pfecti-
 onis ad hoc est apta et pumpta rōne bti-
 dinis. et caritatis volūtaria. quib2 d dicitōib2
 positis necesse est ponere psonaz pluralita-
 tem. ¶ Ad illud ergo q; obicitur in dtrariū.
 q; beatū p essēciā sibi soli sufficiat. ergo non
 indiget. dicēdum q; verū est q; nō indiget.
 nec ponēdus est ali2. ppter indigēciā tanq;
 bificans. sed in beatitudine dūnicās. ¶
 Similiter ad illud q; obicit. q; ditas eque
 plene et pfecte est in vno. vt in plurib2. di-
 cēdum q; si sit eq; plene. non tamē ita plene
 declaratur. et pterea eo ipō quo plene est in
 patre redundat in alias psonas. redūdan-
 cia pfectiōis. ¶ Ad illud q; obicit. q; plur-
 alitas repugnat simplicitati. dicēdum q; ē
 quedam pluralitas p addicōez. et hec repug-
 nat. qdam p origine. et hec nō addit. nec cō-
 ponit. nec repugnat simplicitati. sed pot2
 solitudini. et sic est in diuinis. vt infra patebit

Ad illud qd obicitur qd in primo est stat² dicendū qd sicut in essencijs vna est essentia prima. a qua sunt alie. et ad quā. sic in psonis est vna psona a qua sunt alie. et ad quā et in illa est status originis. qz illa a nullo. et hec est psona pris. vnde Aug. illi psona appriat vnitatem. dicens in patre vnitatis zc.

Consequenter tercio loco qritur. vtrū in diuis psonis sit ponere infinitatem. et qd sit ostendit hoc mō. quia creatura est finita. quicquid est in ipa est actu finitū. g^o ab oppositis qz diuina essentia est infinita. quicquid est in ipa est finite. g^o cum in deo sit numer² psonar. erit infinite. et ita erūt infinite psona. **I**tem cū duplex sit infinitas. virtualis et numeralis. infinitas virtualis est in deo. g^o p rōne infinitas numeralis. ergo in deo sunt infinite psona. **I**tem infinita virt² cū emanat scdm suam totā infinitatē. nō tm pducit infinitū intensiue. sed extensiue. Sed vtus pris in pductione psonar. emanat scdm oimodā suā potestātē. g^o non tm pducit psonas infinitas in vtute. imo infinitas in numero. **I**tem hoc ipm ostendit sic. Multiplicatio psonar aut est vtutis. aut nō. si non. g^o nō debet i diuis poni. si est vtutis per se. g^o maior multiplicatio erit maioris vtutis. et summe virtutis infinita multiplicatio. g^o zc. **C**ontra hoc oñditur quadruplici rōne. q sumit ab hoc. qd semp deo est attribuēdū qd nobilit² est. qd necesse est ponere finitātē psonar. prima est distinctio. scda ordo. tercia dñexio. quarta summa dplexio. **E**x rōne prima ostendit sic. si est ibi distinctio. nō g^o dñexio. sed vbi est infinitas. ibi est dñexio. g^o zc. **I**tem ex scda sic. vbi est ordo. ibi est terminatio. qz vbi deficit terminatio deficit mediatio. et p dsequens ordo. sed vbi est terminatio nō est infinitas. g^o si in diuis est ordo. nō est infinitas. **I**tem ex tercia sic. vbi est dñexio necesse est q omēs psona pcedant ab vna. naz si vna ab alia. et ita dsequēter. tunc est infinita distantia. inter primā et vltimā. et hoc est incōueniēs. g^o omēs ab vna. aut g^o eisdē modis. aut diuersis. si eisdē. g^o nulla distinctio. si diuersis. si diuersimōi emanādi sunt finiti. g^o zc. **I**tem ex quarta sic. si est ibi summa dplexio. g^o nata est diuitas alia dplere. g^o cum dplexio psonar sit in btitudine nazta est btificare. sed si essent psona infinite. i possibile esset aliquē btificari a deo. cogitatio em̄ cuiuslibz psona est de substācia btitudinis. cū tota bonitas q est sustāciale pmiū. sit in qualibet psona. g^o aut aia omēs cognosceret. aut non esset btā. sed ipossibile esset omēs cognoscere. cū virtus ei² sit finita ergo zc. **R**o. dicendū. qd in diuis psonis quātū ad numerū nō est ponere infinitatē. sed finitatem. rō aut hui² est. qz infinitas numeralis repugnat pfectiōni et ordini. qz est p reresum ab vnitatē. siue ab origine sua. Similit²

et infinitas molis. et ideo neutrū est i deo. Infinitas aut virtutis est p accessum ad vnitatem. et ad originē. et ideo ista cum sit pfectiōis. ponēda est in deo. alia nō. **A**d illud g^o qd obicit. qd quicquid est in deo est i finite. dicēdū. qd verū est infinite. sed nō qz libet ifinitate. sed illa qua de² est infinite. et h^o ē ifinitas imensitatis. et tali mō est trinitas infinita. nō ifinitate numerali. que nō cōgruit deo. **A**d illud qd obicit qd infinita virtus. infinite emanās. pducit infinita. dicēdū. qd diuine vtuti nō dvenit pductio nisi pfecti. et ideo nō dvenit ei pductio aliquid infinitatis. nisi illi² q stat cū summa pfectiōne. hec autē est infinitas numeralis. et ideo non est in deo. **A**d vltimū qd obicit qd potēcie est se multiplicare. dicendū. qd nō oimode est potēcie. sed pfecte multiplicare se. potēcie est et dvenit deo. non sequitur. g^o magis se multiplicare est maior pfectio. nisi itelligat pfecte. h^o infinite se multiplicare scd² numerū est ipfecte. et ideo nō dvenit deo.

Quarto et vltimo qritur. vtrū in diuis psonis sit ponere trinitatē. et qd nō. imo magis dualitatē. ostenditur sic. pater totū qd pot. dat filio. sed qui dat totū qd potest. nō pot am² pli² dare. ergo nec aliam psonā pducere cū illud sit dare. **I**tem pater generat filium tanq² verbū. p omia equalē. et per omia dicens et exprimens ipm. sed multiplicatio psonar est ad declaracōez virtutis. ergo videtur qd supfluat aliū pducere. **I**tem ostenditur qd ibi debeat esse quaternitas p rōnez emanacōis. qz em̄ fili² emanat p generacōez nō per pcessionē. **I**deo quāuis nō generet. tñ spirādo pducit. eadem rōne videt. qz spirat² si. quāuis nō pducit q spirando posset generare siue generare. cū nō generet. **I**tem cum in diuis sit duplex mod² pducēdi. scilz vnus p modū nature. ali² p modū volūtatis et ibi debeat esse dpleta rō pductiōis. videtur etiā qd ibi debeat esse mod² pducēdi tercius p modū artis. et si sic erit ibi ponere qrtā psonā. scdm hunc modū pducēdi. **S**ed extra qd sit ibi trinitas. tm ostendit ex sup² positōib² supius factis. quia necesse est in illa trinitate esse btitudinē. pfectiōne simplicitatē. primitatē. **E**x prima supposicōe ostenditur sic. **S**i est ibi. summa btitudo. g^o summa dcor dia. g^o est summa germanitas. summa caritas. **S**ed si essent plures qz tres. non esset ibi summa germanitas. h^o pauciores. nō esset ibi summa caritas. ergo sunt tres tm. pbatio minoris. si ē ibi quarta psona. aut pcedit ab vna. aut a duab². aut a trib². **S**i ab vna vel duab² tm. tūc nō pfecte et equaliter dvenit cum oibus. **S**i aut a trib². tūc due psona intermedie magis dvenūt ad inuicē qz cū extremis. qz pducūt. et pducūt. et ita nō est ibi pfect² nex². **I**tem si essent pauciores

61

De.

q̄ tres. non esset ibi perfecta caritas. quia perfectus amor. et est liberalis et est communis quia liberalis. ideo tendit in alterum. quia dñs ideo vult alium diligere ab altero. et diligere alterum. sicut se. et a se. 8º est ibi dilectio et cõ dilectio. hoc autem non potest esse nisi in tribus. ¶ Ex secunda suppositione sic. si est ibi summa perfectio. 8º persona producente. perfecte producit. et quantum ad modum produciendi. et quantum ad eum qui producit. sed non reperitur nisi duplex modus produciendi nobilis. Omne enim agens. aut agit per modum nature. aut per modum voluntatis. sicut vult phis. 8º his duobus modis. et tantum hijs producit. sed persona producta quolibet istorum modorum est perfectissima. 8º si ultra perfectionem omne quod est superfluum. et quod est contra deficit. necesse est esse tamen duas personas emanantes et non plures. nec pauciores. et una aqua emanat. 8º tamen tres. ¶ Item ex tertia sic. si est ibi summa simplicitas. patet totum dat cuilibet. 8º procedentes siue emanantes non distinguuntur penes ea que accipiunt sed penes modum accipiendi et emanandi. sed duo tamen sunt modi emanandi. 8º non possunt esse nisi due persone emanantes. et tertia produces. 8º 2º. ¶ Item ex quarta sic. si ratione primitatis est ibi summa fecunditas. nulla persona potest producere aliquo genere produciendi. quia producit. quia respectu illius non est prior. 8º cum due persone emanent sed duos modos emanandi. impossibile est quod hijs modis producant. et non sunt alij modi. 8º non possunt producere aliam personam. 8º sunt tamen tres. ¶ 8º. dicendum quod sic fides catholica dicit. personarum est tamen tres personarum. non plures nec pauciores. et ad hoc sumitur ratio necessitatis et congruitatis. Ratio utriusque necessitatis. quare non possunt esse pauciores quam tres. est summa beatitudo et summa perfectio nam summa beatitudo exigit dilectionem et cõ dilectionem. summa perfectio duplicem emanacionem. scilicet nature et liberalitatis. et ad hoc admodum exiguntur tres persone. ¶ Item ratio necessitatis quare non possunt esse plures. est summa simplicitas que non patitur personas distinguere. nisi secundum modos emanandi. et iterum principalis fecunditas. que non permittit personam producere aliquo genere emanacionis. nisi secundum rationem intelligendi sit prior illo. ¶ Unde prima persona que est inaccessibilis et inspirabilis generat et spirat. Secunda vero persona que inspirabilis genita non generat. sed spirat. Tercia persona. que spirat et procedit a generate. nec generat nec spirat et ideo impossibile est esse plures quam tres. ¶ 8º. congruitatis sumit ex sufficientia combinationum. et ex perfectione numeri trinarii. ex sufficientia combinationum. quia cum amor sit in omnibus personis ut dicit rich. et non sit nisi triplex amor videlicet generat et debet et ex utroque mixtum tamen erunt tres persone. una que tamen dat in qua est amor generatus. alia que tamen accipit in qua est amor debet. et media que dat et accipit in qua est amor mixtum ex utroque. ¶ Item alio modo potest

combinari secundum rationem originis et huiusmodi combinationis sufficientia in tribus consistit. nam dicitur intelligere personam que est principium persone. et non est principium et rursus. persona que est principium et non principium persone. et tertio modo persona que est principium et principium. ¶ Quartus autem modus. quod nec sit principium nec principium est omnino impossibilis nec intelligibilis. Ratio congruitatis ex parte numeri est quia numerus iste scilicet trinarius habet in se primam perfectionem. quoniam primus numerus est qui constat ex omnibus partibus suis. scilicet unitate et dualitate. que simul iuncta faciunt tria. Senarius autem dicitur primus perfectior. quia constat omnibus partibus suis aliquoties. scilicet tribus. duobus. et uno. ¶ Item summa perfectio est in eo. quia unitas que est principium et duplicatio omnis numeri reflexa supra se. reduplicatio perfectio. qualis in solido quadrato triplicat secundum rationem. remanens una secundum unitatem. ut si dicat semel unum. semel. et istud est valde simile trinitati increate. in qua in unitate substantie est trinitas rationum. non tamen est omnino simile. quia ibi cum unitate substantie est trinitas rationum et res scilicet personarum. hic tamen ratio. Similiter si consideret numerus iste in quantitate continua. habet in se primam perfectionem. et summam primam. quia omnis quantitas habet principium medium et ultimum. Summa que perfectio quantitatis continue summa. consistit in trina dimensioe scilicet longitudine. latitudine. et altitudine. et hoc est quod dicit phis in principio de celo et mundo. Omne enim perfectum in tribus. dñs et hoc numero adhibendum nosmetipsos magnificare deum unum creatorem omnium eminentem proprietatibus. eorum que sunt creata. Similiter si consideret iste numerus in creatura. habet in se primam perfectionem et summam primam. quia trinitatem vestigijs contingit respicere in qualibet creatura quantumcumque prava. quantumcumque minima. perfecta que secundum trinitatem imaginis reformatam et dei formatam attenditur summa et nobilissima perfectio create. scilicet beatitudo. ¶ Ad illud 8º obicitur quod pater dat filio totum quod potest. dicendum quod verum est sed non dat omnino quod potest. et ideo in illacione est accidens. non potest amplius dare. 8º nec aliam personam producere. quia hoc non est dare amplius. sed alio modo. similiter sequens patet quia filius non omni modo declarat. quia et si secundum rationem nature. non tamen secundum liberalitatem voluntatis. nisi in quantum ex ipso verbo procedit spiritus. ¶ Ad illud quod obicitur. quod spiritus sanctus debet generare. dicendum quod non est simile quia persona filij procedit spiracionem. ideo habet rationem primitatis persona autem spiritus sancti sequitur generacionem. et ideo non generat. quia non est inaccessibilis. ¶ Ad illud 8º quod obicitur de tertio modo emanandi. scilicet de arte. dicendum quod ars non habet fecunditatem ad emanandum siue ad produciendum. nisi per voluntatem. et ideo modus ille non debet distinguui a modo procedendi per modum liberalitatis siue voluntatis. ¶ Vel aliter et melius. Modus produciendi per artem auenit cum modo

ducendi p naturā. in hoc q̄ utrobiz pdu
ctur simile. differt q̄ in p̄ductione natura
li. pduciū similis in substācia et natura. ali2
in p̄sona. in p̄ductiōe autē artis pduciū si
militē scdm̄ rōnem forme exēplaris. dissimilitē
vero in substācia et natura. talis autē mod2
pducendi est impossibilis diuine essencie. q̄
non op̄atur diuersitatē essencie.

In pte ista circa trā. prima est du
bitacio de hoc q̄ dicit magister. q̄
purgatissimis mētib2 cernit. Vide
tur em̄ male dicere q̄ nulla mens
dum est in via purgatissima est. sed t̄m̄ i pa
tria. **R**o. dicēdum q̄ mens ad hoc q̄ deū
cōtemplē p̄fecte. indiget purgari. quo ad
intellectū et affectū. ideo dicit p̄ iusticiam
fidei. i. p̄ fidem q̄ facit iustū in ope. et p̄ se
purgat itellectū. sed iusticia affectū. vtriusq̄
q̄ autē purgaciōis triplex est gradus. nam i
tellect2 purgat2 ē cū abstrahit a sensibilib2
spēbus. purgatiōis cum mūdāc a fantastiā
imaginib2. purgatissim2. cum a phisicis rōi
bus. gradus affect2 sunt isti. purgat2 affe
ctus cū mūdāc a culpa. purgatiōis a sequela.
purgatissim2 ab occasiōe. et in hoc statu ido
neus est cōtemplari. **I**tem opponit de hoc
q̄ dicit mētis huāne acies iualida in tam ex
cellenti luce nō figit̄ rē. Videt̄ em̄ q̄ mūdāc
ta nō figat̄ ibi. q̄ quātūcūq̄ mundet̄ ad huc
excedit lux illa impōrionabilit̄ acie mentis
gō si p̄pter sui excellēciā non potest videri a
nō habētē fidem. nec etiā ab habētē. **R**o
differt dicere cōsiderari et figi. et cōp̄endi.
Cōsiderari potest a mēte nō mūdāc. sed fi
gi nō pōt in illa. nisi mens vicijs pura appre
hendere nō pōt. nisi in mēsa. Ratio autē qua
re nō potest figi est duplex. Vna q̄ ē supra
itellectū. et ideo itellect2 in ea non figitur.
nisi habeat gluten affect2. sed statū recedit
Alia rō. quia ocul2 san2 est illi luci p̄porcio
nabilis scdm̄ qualitātē. et si nō scdm̄ quātū
tatem. sed si ocul2 sit ifirm2 siue liq̄. vtro
q̄ modo impōrionabilis. et deo nō figit̄.
Item obiāc de hoc verbo Ambrosij. De2 et
dñs et nomē ē nature. et nomē ptātis. q̄ di
cit dama. et hoc nomē deus iponit̄ ab ep̄a
cione. vnde dicit̄ ab ethin q̄ est ardere. vel
a them qd̄ est fouere vel a theaste. qd̄ est vi
dere. **R**o dicēdum q̄ de hoc nomē et cō
similib2 est loqui duplici. aut quātū ad id
cui imponit̄. q̄ est summa natura. aut quātū
ad id a quo iponitur. et sic est nomē opa
cionis. q̄ imponit̄ ab ope. **I**tem q̄ritur d
hac circūlocūcōe. Ego sum qui sum. vtrū hoc
nomē ego sum qui sum. sit nomē essencie vel
p̄sone. et q̄ p̄sone. videt̄ q̄ p̄nomē demon
stratiū certā significat p̄sonam. **E**t iterū
loqui est actus p̄sone. si forte dicit̄ q̄ ego.
q̄ significat originē. stat p̄o p̄sona p̄ris. sū
q̄ actū egredientē. p̄ p̄sona filij qui relatiū
nec tens vtrūq̄. stat p̄ p̄sona spūs sancti. hō
nihil est. q̄ p̄ eodem stat relatiū et ante ce

dens. **R**o dicēdum q̄ illud nomē qui est
et ego sum qui sum. est nomē essencie p̄prie.
hec em̄ est q̄dam circūlocūcō. significas en
titatem in cōmoda p̄fectiōe et absolucōe. et
hoc est nomē p̄prie diuine substācie. **E**t q̄
obiāc q̄ p̄nomē significat certā p̄sonā. dōz
q̄ p̄sona ibi dicit̄ certū suppositū verbi. et
hoc est substācia et natura. **I**tem q̄ritur
de hac auēte. Faciam2 homine ad imaginē
et similitudinē nrām. vtrū ymago st et ibi p̄
essencia aut p̄sona. Si p̄ essencia. gō idē est
dicere ymaginē nrām q̄ essenciā nrām. si p̄ p̄
sona. non debet dici nrā. sed mea. si p̄ yma
gine creata. nihil ad p̄positū. quia p̄ hoc nō
p̄batur vnitas nate. **R**o dicēdum. q̄ scd3
q̄ sancti hic accipiūt. ymago et similitudo
dicit̄ essenciā. iportat em̄ ymago vnitatē cū
distinctionē. et similitudo similit. p̄pter it̄m̄
secā relacōem. et ideo in hoc noīe ymago et
similitudo q̄ritū ad aliquid sue significaciōis
notat vnitas essencie. quātū ad aliquid. no
tatur pluralitas p̄sonar. et ideo alit̄ expoit̄
Aug. aliter exponit̄ hylari2. Aug. cōsiderat
p̄tem significati. sc3 essencie vnitatē. sed hyl
ari2 totū. vnde dicit̄ q̄ noīe ymaginis et si
militudis. simul itelligit vnitas et plurali
tas. similiter Aug. in hoc q̄ est faciamus et
nrām cōsiderat solū cōsignificatū. et ideo plu
ralitatē. hylari2 vero cōsiderat et significatū
et cōsignificatū. ideo in vtroq̄ dicit̄ itelligi
pluralitatē et vnitatē. **I**tem hylari2 dicit̄.
neq̄ diuersitatē duob2 admisceri alteri2 ad
alteri2 similitudo p̄mittit. Sed cōtra similitu
do est rex differētū eadem qualitas. ergo
similitudo op̄atur secū differēciā. **R**o di
cendū q̄ est similitudo scdm̄ accidēs. et si
militudo scdm̄ substāciā. et hec est duplex
scd3 totū et scdm̄ p̄tem. Similitudo scd3 ac
cidens vel scdm̄ p̄tem substācie admittit di
uersitatē. sed nō similitudo scd3 totū. et qm̄
in diuina essencia est summa simplicitas. ido
nō pōt esse similitudo scdm̄ accidēs. neq̄ se
cundū p̄tem. et ideo similitudo nō cōpatit̄
diuersitatē nature. **I**tem obiāc de hoc q̄
dicit magister significat nomē cōsōrij nō
poni aliquid. sed remoueri. q̄ ex hoc videt̄
q̄ om̄is numeralis dictio. scd3 ipm̄ nihil po
nit. sed t̄m̄ prauat. sed hō videt̄ falsum. cum
em̄ in diuis sit vna pluralitas p̄sonar. non
t̄m̄ prauatiue. sed etiā positue vident̄ dicit̄.
Ro. hec fuit posicio magistri. q̄ cōmūter
nō tenet. q̄ nō habet veritatē sicut infra me
li2 patebit. t̄m̄ magister excusat. q̄ dixit. q̄
non ponit aliquid. nomia numeralia. quia
iportant numerū qui nō est p̄prie in diuis.
Numer2 em̄ creat̄ ex vnitatū aggregaciōe et
distinctionē. et distinctio vnitatū sit triplex
cōtinu diffiniōe. formar. dispiciōe gradu
sue ordine. quoniā ego in diuis nec est ag
gregacio. nec talis distinctio. ideo nec nume
rus p̄prie. **I**tem queritur de hoc q̄ dicit in
p̄ncipio creauit de2. quare magis hō nomē

De

deus stat. siue supponat p persona pris. q̄
 p psona filij. et quomō trinitas itelligatur
 hoc exemplo. Ad hoc dicēdū. viij. modis i-
 nunt nobis psonar pluralitas in scriptura.
Primo mō significacōe. Math. vlt. in nomie
 pris et filij et s. f. Secdo modo significacōe
 gen. in principio creant ubi habem? nos ds
 hebrei habent heloy. qd est nomiatiu? plar
 ralis hui? singularis hel. Tercio mō suppo-
 sicōe cū dicit genunt deū. puer. an omēs col
 les generauit vel germiauit me dñs. Quar-
 to mō appriacōe vt ibi. In principio creant
 deus. zc. deus patri appriatur. et principiū
 filio. Quito mō iteracōe vt ysa. vij. sanct? san-
 ctus sanct? deus sabaoth. Sexto mō ordine
 vboz. ps. Benedicat nos de? deus noster.
 et benedicat zc. Septimo mō agnotacōe in
 actu missionis. vt cū dicit gal. iij. Misit de?
 zc. Octauo mō apicōe. sicut apparuerāt ha-
 brae tres viri gen. xvij. **I**tem obicit de hō
 q̄ dicit. Ille etiā maxim? pphetar. qz sup il-
 lud math. xvij. Apparuerūt illi moyses et he-
 lias. dicit glosa helias fuit maxim? ppheta-
 rū. nō gō dauid. **R**o. spūs pphete in ma-
 iori habūdancia dat? ppheta dñi facit excel-
 lenciorē pōt ergo duplici? dari i maiori ha-
 bundācia. aut qz ad plura. aut qz ad altiora
 helie dat? est ad plura. qz de futuroz pūsi-
 one. et miraculoz opacōe. sed dauid ad alti-
 ora. quia sicut pz ex ei? ppheta. Plura vidit
 clarit? qz ppheta intellectuali. **I**tem obicit
 de hoc q̄ dicit. Dñs possedit me. zc. qz pos-
 sessio est rei inferioris. ordo rei posterioris cō-
 cepcio similit? sonat in sex? fragilitatē. et p-
 tus similit? que nō duenit diuis. **R**o. s.
 describit per cōpacionē ad effect? et p cō-
 pacione ad principiū. et quoniā p cōpacionē
 ad effect?. habet in se thesaurū infinitū in
 numerositate. et habet ordinē in discrecōe
 Ideo describit p verbū possidēdi et ordinā-
 di. p cōpacionē ad suū picipiū emanat. ema-
 nacōe intrinseca. i eo q̄ est de substācia ema-
 nātis. ideo describit per verbum cōpacionis
 et pcuracionis.

Apostol? nāqz ait q̄ insibilia dei zc
 supius egit magister de sancta tri-
 nitate in quātū credit. in hac scda
 pte agit de ipa iquantū itelligit.
 et hec ps diuidit in tres ptes. in quar pti-
 ma ad itelligēdū trinitatē. adducit agnas
 similitudies et rōnes. in scda soluit emergē-
 tes dubitacōes. infra. iij. di. in picipio. Hic
 orit questio dstat zc. In tercia illis dubitacio-
 nibus solutis. determinat trinitatis vnitatis
 apprietates et dōces infra di. viij. Nunc de
 veritate siue de apprietate. Item prima ps hz
 duas. in prima adducit similitudies longi-
 quas. in scda similitudies appinquas siue ex-
 p̄ssas. que attendūt in ymagine ibi. Nūc
 vero iam ad eam pueniam? disputacōez. Itē
 prima ps habet duas. In prima ostēdit vni-
 tatem. In scda trinitatē ibi. Nunc restat oñ-

dere zc. **P**rima ps habet quatuor p̄ticularas
 In prima pbat auctez apostoli. ro. j. q̄ ds ē
 cognoscibilis p creaturā. In scda vero addu-
 cit varios modos cognoscendi et rōnes ibi.
 Nam sicut ait Ambrosi. In tercia dicit illos
 modos i aucte apostoli iplicari. ibi. Ecce tot
 modos. In quarta tangit quid p p̄dictas rō-
 nes possit pbari. scz essencie vntas nō trini-
 tas ibi. Hec autē omia ad vnitatem. Nunc re-
 stat oñdere quātū zc. Supra oñdit magister
 p rōnes diuie essencie vnitatis siue entitatē.
 In hac scda pte ostendit trinitatē p simili-
 tudinē longinq̄. que attendit in vestigio. et
 habet hoc capitulū quatuor p̄ticularas. In pri-
 ma ostendit magister rōnem vestigi? i crea-
 tura. In scda ostendit quid respondeat ve-
 stigio in creatore. quoniā trinitas appriatorū
 scz originis. pulchritudis. et de electionis vt
 reddatur singula singulis zc. ibi. In illa em
 trinitate summa zc. In tercio docet dtempla-
 ri in deo trinitatē. p d̄sideracōez vestigi? scz
 creatura ibi. Per d̄sideracōez itaqz creatorū
 zc. vbi ostendit trinitatē appriatorū in deo.
 et quātū ad actū d̄conis. et quātū ad actū
 reformacōis. In quarta aut p̄ticulara. ostēdit
 qz d̄sideracio trinitatis p vestigiū nō est suf-
 ficiens sed longinqua. ibi. Ecce ostensum ē
 qualiter in creaturis. Nunc vero iam ad eaz
 pueniam? disputacionū. **H**ec est scda ps
 istū d̄stinctiōis. in qua magister pbat tri-
 nitatē et vnitatem p similitudinē appinquā
 et exp̄ssam cuiusmōi est ymago. et diuidit
 hec pars in du. In prima oñdit trinitatē et
 vnitatem in creatore. per trinitatē et vnita-
 tem d̄sideratā in potēcijs aie. In scda vero i
 habitib? ibi. Potest etiā alio mō alijsqz noi-
 bus. Prima itē ps habet quatuor p̄ticularas
 in quar prima ostendit vbi q̄renda sit yma-
 go in aia. quoniā in pte supiori et trib? po-
 tēcijs. scz memoria. intelligēcia. et voluntas-
 te. In scda vero tangit ymaginis d̄cones.
 que sunt trinitas. vntas. et equalitas ibi. h̄c
 igitur tria vt ait Aug. zc. In tercio vero mo-
 uet et soluit dubitacōez. que oritur ex p̄d̄is
 vtrū scz aia sit sue potēcie ibi. Attendēdum
 est diligēter. In quarta aut docet cauere er-
 rorem qui posset causari et oriri ex ostensioe
 trinitatis create. qz oimoda similitudo esset
 ad increatā. vbi ostendit qz maxima est dis-
 similitudo ymaginis ad deū ibi. Verūtāmē
 caueat. potest etiā alio modo alijs quoqz zc.
Hec est scda ps p̄ticulara scde eius dē. in qua itē-
 dit iuestigare magister ymaginē in habitib?
 aie. scdm qz possibile est. et diuidit hec ps
 in quatuor p̄ticularas. Prima em illa tangit in
 quib? ymago trinitatis attendit q̄ sunt mēs
 noticia. et amor. Secdo illis p̄tactis oñdit qz
 in h̄ijs attendit ymago. ppter d̄sideracionez
 ordinem. et equalitatē ibi. hec autē tria zc.
 Tercio ostendit quomō mens rōnalis in cō-
 templacōe trinitatis create. p̄ficiat ad vidēd
 et cognoscendū trinitatē increatā in vnitatē

ibi. Mens itaq; ronalis considerans hec tria. Quarto vero breviter recolligit q supra sunt demōstrata. ibi. Quappter iuxta consideracōz.

Ad intelligentiā eorū que in parte prima p̄sentis distinctiōis tāgunt qua tuor q̄runt. Primū utrū deus sit cognoscibilis a creatura. Scdm utrū sit cognoscibilis p creaturā. Terciū utrū modus cognoscendi p creaturā conveniat hōi quo ad omēz statum. scz in nocēcie statū nate lapse. et statum nature gloriificate. Quarū ē quid sit de deo cognoscibile p creaturā.

Quia primū. q non sit deus cognoscibilis a creatura. ostendit p auctez openish. de. di. no. deū neq; dice re neq; itelligere possibile est. Itē ostendit rōne per quadruplicē supposicōez quā necesse est esse i cognicōe. scz pporacionez unione siue recepōez iudiciū iformacionem Intellectū em nō itelligit nisi quod est sibi pporcionabile. et q sibi aliquo mō vniē et d quo iudicat. et a quo acies itelligēcie infor matur. Ex prima supposicōe arguitur sic. Necesse est esse pporcōez cognoscentis ad cog noscibile sed dei ad intellectum. non est p porcio quia deus est infinitus. sed intelle ctus finitus ergo rē. Primo si est aliqua p porcio. q nō sit sufficiens videt. qz plus di stat verū icreatū ab intellectu huāno. qd qdli bet creatū itelligibile a sensibili. sed sensus qui est pceptiū sensibilis nūq; eleuatur ad cogcōz itelligibilis creati. gō nec itellectus nūq; eleuabit ad cogcōz itelligibilis increati. Item ex supposicōe scda sic. necesse est esse unione cognoscibilis ad cognoscentem ita qz unū sit in altro. sed cognoscentis nō est i cog noscibili. sed ecouerio. sed ipossibile est infi nitū capi ab ipō finito. ergo ipossibile ē esse in illo. gō deū esse in intellectu est ipossibile. cum sit ifinitū. Item ex terciā supposicōe sic. ad cognicōez necesse est esse i cognoscente iudiciū de cognito. sed omne iudicās habet posse sup iudicatū. finitū aut nō habet pos se sup infinitū. gō de illo nō iudicat. sed ad cognicōez requirebat iudiciū. gō itellectus finitū non cognoscat deū infinitū. sup quem nō habet posse. Item ex quarta sic. necē ē itellectū cognoscentē informari a cognito. sed omne qd alterū iformat. aut iformat p essenciā. aut per similitudiez. sed deus nō iformat p essenciā. qz nulli vniē vt forma. nec per similitudinē abstractā. qz similitudo ab stracta est spūalior eo a quo abstrahit. deo aut nihil est spūalior. nec potest esse. gō rē. Contra aīa ronalis est ad ymaginē dei. Sed sicut dicit Aug. in li. de tri. et est i trā p̄sentis d. Mens est ymago dei. quo capax dei est. et eiusq; p̄iceps esse potest. capere aut nō est scdm substaciā vel essenciā. qz sic est in omnibz creaturis. ergo p cognicōnem et amorem. gō deus pōt cognosci in creatura. Item rōne ostendit sic. omis cognicō spī

ritualis sit rōne lucis increate. vt dicit Aug in soliloquijs. sed lux est maxie cognoscibi lis ipi aie. gō rē. Item cū sit cognicō aliq rum p p̄senciā. aliquoz p similitudinē. illa cognoscūtur veri. q cognoscūtur p p̄senciā. vt dicit Aug. sed deus est ipi aie vnitū p p̄ senciā. gō deus veni cognoscat. qz alia q cog noscūtur p similitudinē. Item sicut se hēt summa bonitas ad dilectionē. sic summa ve ritas ad cognicōez. sed summa bonitas ē sū me amabilis ab affectu. gō summa veritas est summe cognoscibilis ab intellectu. Itē vnūq; efficaciz pōt in id ad qd naturali ter ordiatur. sed itellectū noster naturaliter ordinat ad cognicōez summe lucis. gō illa max ime cognoscibilis est. Item. dd. qz deū in se tanq; summa lux. est summe cognoscibilis et tanq; lux. summe itellectū nostrū replens et quantū est de se. esset summe cognoscibi lis. etiā nobis. nisi esset aliquis defectū a p te vtutis cognoscentis. qui quidā non tollit pfecte nisi p deformitatē glorie. Concedē de ergo sunt rōnes. qz deus sit cognoscibi lis a creatura. et etiā clarissime cognoscibilis quātum est de se. nisi aliud esset ipediens. vel deficiens. ex pte itellectū. sicut post pa tebit. Ad obiecta in cōtrariū dicendū. qz est cognicō p dphensionē. et apprehensicōz Cognicō p apprehensionē dicit in maifesta cione veritatis rei cognite. Cognicō vero cō pphensionis i clausiōe totalitatis. ad primaz cognicōez requiritur pporcio aueniciē. et ta lis est in aīa respectu dei. qz qdamō est aīa oīa p assimilationē ad omia. qz nata est cog noscere oīa. et maxie est capax dei. p assimi lationē qz est ymago et similitudo dei. quā tū ad cognicōz dphensicōis requirit pporcio equalitatis et equipantie. et talis nō est in aīa respectu dei. qz aīa est finita. sed deū ē infinitū. et ideo hanc nō habet. et de hac in telligit diabolū. de illa certat obiectio. de alia vero nō. Ad illud qd obicit de distā cia itelligibilis et sensibilis. dicēd q duplex est distācia. scdm rōnem entis. et scdm rōz cognoscibilis. primo mō est maior distācia scdo mō non. qz utrūq; est itelligibile. scz dō et aīa. nō sic est de intellectu et sensu. qz sen sus est potēcia determinata. sed itellectū nō Ad illud qz infinitū nō capit a finito. dic unt aliqui. qz cape infinitū est duplex. scilz quātū ad essenciā. et sic capit. et quātū ad virtuositatē. et sic nō capit. sicut punctū a li nea totus attingit scdm substanciā. sed non totaliter scdm virtutem. Sed ista solucio nō videtur soluere qz i deo idem est essenciā qz virtus. et vtraq; est infinita. Ideo dicēd. qz duplex est infinitū. vnū qz se habet p oppi sionē ad simplex. et tale nō capit a finito. quale est infinitū molis. aliud est qz habet infinitatē cū simplicitate vt deus. et tale in finitum. quia simplex est vbiq; totū ē. qz in finitū in nullo sic est. qn extra illud sit. et sic

Ⓔ

intelligēdū i cognicōe dei et ideo nō sequit
 qz si cognoscit totus qz ap̄hendat qz itell̄cus
 aī totalitatem nō icludit. sic nec creatura i
 mensitatē. ¶ Ad illud qd obicit iudicās hz
 posse zē. dō. qz iudicare de aliquo est dupli
 citer. Primo modo discernēdo vtrū sit. vel n̄
 sit. et hoc modo dicit iudiciū oī itellectui
 cognoscēti. respectu omīs obiecti. Alio mō
 appbando vel reprobādo. vtrū ita debeat eē
 et sic non iudicat de veritate. sed scdm ip̄az.
 de alijs sicut dicit Aug². de vera religione
 qz iudex non iudicat de lege. sed scdm ip̄az
 iudicat de alijs. et de hoc modo vtrū est qz
 dicit Aug. qz null² de illa veritate iudicat.
 null² tñ sine illa iudicat. et de hoc mō verū
 est. qz opponit. qz iudicans potest sup iudi
 catiū. de scdo vero non est verū. qz possit su
 per. potest tñ dirigi. vt in obiectū illi². Ad
 illud qd vltimo obicit i deformatione dōm
 qz deus est p̄sens ip̄i aie. et omni itellectui
 p veritatē. et ideo non est necesse ab ip̄o abstra
 hi similitudinē. p quā cognoscit nihilomin²
 tñ dum cognoscit ab itellectui. itellect² ifor
 mat. quadā noticiā. que ē velud similitudo
 qdam non abstracta. sed imp̄ssa inferior dō
 qz in natura inferiori est superior aī. qz facit
 ip̄am meliorē. et hoc dicit Aug. ix. de trini
 ca. xj. quēadmodū cū p sensus corpum discu
 tim² corpa. fit eoz aliqua similitudo in aīa
 nostra. ita cū deū nouim². fit aliqua simili
 tudine illa noticiā natura inferiorē quā i in
 ferioze natura est.

Scdō q̄ritur. vtrū deus sit cognoscibilis per creaturas. et qz nō videt qz via ad errozē non est via ad agnitionē. sed cognicio p creaturā. ē via erroris. g^o zē. pbatio mioris. sap̄ie. xiiij. Creature dei sunt in decepcōez. et in odiū. et in mscipulam pedibz isipietū. Dreterea Aug. de li. ar. loquit de hīs qui occupant in creaturis dorsum ad te vtentes in corpa. li ope tanq̄ in vmbra sua defiguntur. ¶ Itē tenebra et tenebrosū. nō est via ad cognoscendū lumiosū siue lucem. sed creatura est tenebra. Deus autē est lux. g^o de² nō ē cog^o scibilis p creaturā. ¶ Item mediū p qd cog^o scit aliquid vel pbat de extremo debet diuicare cū aliq^o scz cū eo ad qd cognoscendū est. sed creatura et creator nihil habent diuē. g^o deus nō cognoscit p creaturas. ¶ Item omne mediū p qd ascendit ad extremū distat ab alio gradibz finitis. sed omīs creatura quā tūcūqz nobilis distat a deo gradibz ifinitis. quia q̄tūmūqz duplicatur. nūq̄ pueiat ad ei² nobilitatē. g^o per creaturā nō ascenditur in cognicōez dei. ¶ Cōtra sap̄ie. xiiij. A mag nitudinē sp̄i et creature cognoscibilitē poterit creator hoz videri. vnde psid^o de summo bono ex pulchritudinē arcūscripte create pulchritudinē suā q̄ arcūscribi non pōt. fac deus itelligi. ¶ Item rōnes ostendit sic. cōtingit non solū effectū cognoscā p cāz. hz cām

per effectum. g^o si deus est causa opans se cundū suā nobilitatē et creaturā effect². poterit deus cognoscā p creaturā. ¶ Item sensibile est via cognoscēdi itelligibile. sed creatura sensibilis. deus est itelligibilis. g^o per creaturā est deuenire in cognicōez creatoris. ¶ Item attingit simile cognoscā. sed omīs creatura est similis deo. vel sicut vestigiū. vel sicut ymago. g^o per omēz creaturā attingit cognoscā deū. ¶ Querit g^o que sit differēcia int̄ vestigiū et ymaginē. et cum in oī creatura sit vestigiū. q̄ritur quare nō similit̄ ymago. et se cundū quid attendit̄ vestigiū. ¶ R^o. dōm qz qz relucet cā in effectū. et supra artificis manifestat in ope. ideo de² qui est artifex et causa create. p ip̄m cognoscit. et ad hoc duplex est rō. Vna est apt̄ duenientia. Alia apt̄ idigētia. apt̄ duenientia. qz omīs creatura magis duat̄ i deū. q̄ i aliquid aliud. apt̄ indigētia. qz cū deus tanq̄ lux summe sp̄ualis nō possit cognosci in sua sp̄ualitate ab itellectū. quasi materiali indiget aīa cognoscere ip̄m p creaturā. ¶ Ad illud qd obicitur. qz cognicio creature est via in errorem. dicendū qz duplicat̄ est cognoscere creaturā. vel quātum ad ap̄ietates sp̄ales. que sunt ip̄fectionis. vel quātum ad addiciones generales. q̄ sunt d̄plecōis. si quātū ad sp̄ales addiciones et ip̄fectionis. aut attribuēdo deo. aut remouēdo. primo mō est via erroris. Scdo mō est via cognicōis. et sic cognoscit deus per ablatōez. si aut cognoscit q^o ad cōditiones p̄fectionis. sic potest esse duplicat̄ sicut pictura duplicat̄ cognoscit. aut sic ymago. vnde aut sistitur in pulchritudinē create aut p illam tendit̄ in aliud. Si primo modo tunc est via deuacōis. vnde Aug. de li. ar. Ve hīs qui nutus tuos p te amat. et oberrant in vestigijs tuis. et derelinquēte ducē. Si scdo mō put est via in aliud. sic est ratio cognoscēdi p superexcellēciam. quia omīs p̄prietas nobilis in creatura deo est attribuēda in summo. et sic patz illud. ¶ Ad illud qd obicit. qz tenebrosū mediū non est via cognoscēdi lucem. dicēd. qz est ocul² bene disposit². et ocul² li p̄p. de oculo bene disposito verū est. sed nō de li p̄p. cui nubes obtegens. vel terra suscipiēs lumis claritatē est mediū vidēdi solem. sic itellectui nostro qui se habet sic ocul² noctue ad manifestissimā nature. ¶ Ad illud qd obicit de defācōitatis. dicendū. qz nō est omne p vnionē tñ est diuē p analogiā. que dicit habitudinēz duoz ad duo vt i nauta et doctore. vel vni² ad vni. vt exēplaris ad exemplatū. ¶ Ad illud qd obicit. qz seemp sunt infiniti grad². Dicendū qz asensus in deū pōt esse duplicat̄. aliq̄ cum aspectū p̄sencie. et sic quelibet creatura nata est ducere in deum. nec sic sunt infiniti gradus. aut quātum ad equalitatem et equipancie. et sic est verum qz sunt infiniti. qz bonū creatū q̄tūcūqz duplicatū

nūquā equipatur increato. **Primo** autē gōus quātū ad ascensum ad aspectū p̄senciē ē in cōsideracōe visibiliū. **Secūdo** in cōsideracōe inuisibiliū. vt aīe vel alteri⁹ substantie spūalis. **Terci⁹** est ab aīa in deū. qz p̄mago ab ip̄a veritate format. et deo imēdiate dūgit. **Ad illud** qd̄ vltio q̄ritur de differentia vestigiū et p̄maginis. quidā assignāt qz vestigiū ē in sensibili⁹. p̄mago in spūali⁹. sed ista posicio vel distinctio nō valet. qz vestigiū ē etiā in spūali⁹. Nam vnitās. veritas. bonitas. i quib⁹ consistit vestigiū. sunt cōdōnes maxime vniuersales et itelligibiles. **Alij** autē dicūt qz vestigiū d̄z qz representat scd̄z p̄tē. s; imago scd̄z totū. s; h̄c itēz differentia nō valz. qz cū deus sit simplex. nō habet representas scd̄z p̄tem. cū itēz sit infinit⁹ a nulla oīo creatura. etiā a toto mūdo potest representari scd̄z totū et ideo itelligendū. qz cū creatura ducat i cognitionē dei p̄ modū vmbre. et per modum vestigiū. et per modū p̄maginis. differentia eoz notior a qua etiā denociat accipit penes modū representandi. nam vmbra d̄z in quātū representat in quadā elongatiōe et cōfusione. vestigiū in quadā elongatiōe. sed distinctiōe. p̄mago vō in quadā appropinquitate et distinctiōe. **Ex** hac differentia colligit scd̄a. q̄e penes cōdōnes in quib⁹ attendūtur hec. Nam creature dicūtur vmbra. quātū ad proprietates. q̄ respiciūt deū in aliquo genere eē. scd̄m rōz cāe indetermiatā. **Vestigiū** quātū ad proprietatē. q̄ respiciūt deū sub rōe triplicis cāe efficiens. formalis. et finalis. sicut sunt vnū verū. et bonū. p̄mago quātū ad cōdōnes. q̄ respiciūt deū. nō tm̄ in rōe cāe. sed obiectū. q̄ sunt memoria. itelligentia. et voluntas. **Ex** hijs cōcludūtur alie due differentie. quātū ad ea ad q̄ ducunt. nam creatura vt vmbra. ducat ad cognitionē d̄muniū vt d̄muniā. vestigiū in cognitionē d̄muniū vt appropinquata. p̄mago ad cognitionē appropinquat vt appropinquata. **Alia** differentia est penes ea. in quib⁹ rep̄iūtur. quoniam em̄ om̄is creatura cōpatur ad deū in rōe cause. et in rōe triplicis cause. ideo om̄is creatura est vmbra vel vestigiū. sed qm̄ sola rōnalis creatura cōpatur ad deū vt obiectū. qz sola est capax dei p̄ cognitionē et amorem. et ideo sola est p̄mago.

Quāritur vtrū cognitio per creaturas sit hoīs quātū ad om̄z statum. qz sit hoīs quātū ad primū statum. sic ostendit. **Homo** in statu inocēcie. non cognoscebat facie ad faciem. **gō** si cognoscebat deū. cognoscebat p̄ effc̄m. **gō** per vestigiū. **gō** per creaturam. **Item** in homie in statu inocēcie. cognitio sensibilis nō erat impedimētū sed in ammiculum cognitionis itellectiue. sed cognitio itellectiua p̄pter quā fact⁹ est homo. est cognitio dei. **gō** om̄is cognitio sensibilis in primo homie ordiabat ad hāc sed cognitio dei p̄ ammiculū sensibiliū. est cognitio per creaturam. ergo rē.

Item qz sit hoīs quātū ad statum beatitudinis. videt qz bti cognoscunt creaturā. sed nō sistunt in illa. sed referunt ad deū. ergo cognoscūt deum p̄ creaturam. **Item** omnes beate aīe laudāt deum p̄ creatas. sed laudare deum p̄ creatas est cognoscere p̄ creatas. **gō** rē. **Sed** extra qz nō sit hoīs instituti. sic ostendit. cognitio p̄ vestigiū est cogitio p̄ mediū. sed mens vt dicit Aug. imēdiate ab ip̄a veritate format. **gō** talis cognitio nō dūenit huāne nature. quātū ad illū statū. nec etiā quātū ad aliū. **Item** nō ē rect⁹ ordo qz appropinquat pueniat in finē p̄ mediū magis distās. sed homo in statu primo erat appropinquat deo. ceteris alijs creaturis. **gō** nō dūenibat ei puenire ad cognitionē dei per alias creaturas. **Item** qz nō sit hoīs talis cognitio quātū ad statum beatitudinis videt qz cogitio p̄ vestigiū est cognitio p̄ manu ductiōz. **gō** nō est cogitio p̄fecta. **gō** ē ex parte. **Item** vestigiū siue creatura est sic scala ad ascendēdum. vel sic via ad pueniēdum ad deum. sed cum puenit ad deū. nō est vltis vie vlti⁹. **gō** similis cum hō ē sursum. nō indiget scala. sed d̄muniatio btiōz imēdiate est i deum. **gō** nō est p̄ creatas. **Item** ad itellectum p̄dictōz notādum. qz aliud est cognoscere deum i creatura. aliud p̄ creatas. **Cognoscere** em̄ deum i creatura est cognoscere ip̄ius p̄senciā et ifluenciā i creatura. et hō quidā est viator semiplene. sed cōphensōz p̄fecte. vnde dicit Aug. in fili. de cū. dei. qz tunc exp̄sse videbit. quō de⁹ erit om̄ia in oībus. cognoscere autē deum p̄ creaturam est eleuari a cognitionē creature. ad cognitionē dei. **qz** p̄ scalā mediā. et hoc est p̄pter viator sicut dicit Bernhar. in. v. ad eug. aliter tm̄ dūenit homi in statu nate institute. et nature lapsē qz in statu primo cognoscebat deum p̄ creaturā tanqz speculum clar. et p̄ lapsū cognouit tanqz p̄ speculū et em̄igma. sic dicit apostol⁹. i. cor. xij. p̄pter obnubilacōez itellectus et peioracōez ren. **Ad** illud **gō** qd̄ obicit de statu beatitudinis. d̄d. qz sic dictū ē btiōz nō est cognoscere p̄ creatas. sed potit in creaturis. et rōes q̄ vident p̄bare extrariū nō p̄bant. sed potit qz cognoscat ab eis in creaturis. **Ad** illud qd̄ obicit de statu inocēcie. qz mens imēdiate format rē. d̄dm qz duplex ē mediū scz disponēs et efficiēs. **De** p̄rio medio debet itelligi qz dicit Aug. s; de scd̄o nō. qm̄ deus est mediū efficiens et obiectū ip̄i⁹ mētis. **Illud** autē v̄bū dicit Aug. extra phōs. quoz opio erat. qz mēs nō dūngeret primo imēdiate. sed medāite aliqua itelligēcia. **Ad** illud qd̄ obicit. qz nō est rectus ordo. d̄d. qz duplicat p̄t̄ confiderari homo vel ens. in se vel extra. primo nō nō puenit per creaturas a se in deum. s; ens extra se per cognitionē creaturaz recolligitur in se. et eleuat supra se. vel dicendū. qz alie creature p̄nt cōsiderari vt res. vel vt signa.

primo modo sunt inferiores homine. secundo modo sunt media. in deueniendo siue in via non in termino. quia ille non puenit. sed per illas peruenit homo ad deum. illis post se relectis.

Quarto et ultimo queritur. quid sit de deo cognoscibile per creaturas. et dicitur apud apostolum. quod sempiterna virtus et diuinitas et queritur utrum per creaturas possit cognosci personarum pluralitas. et videtur quod sic. quia philosophi habuerunt cognitionem de deo. nisi per creaturas. et cognouerunt trinitatem. Minor pars per Augustinum de ciuitate dei. philosophi trinitatem dicunt esse philosophiam. in qua est cognitio trinitatis. Item magister defecerunt in tercio signo. ex octo. et exponit quod defecerunt in cognitione tercie persone. Aut secundo quantum ad propria. aut quantum ad propria. non quantum ad propria. quia bonitas marie nobis relucet in creatura. secundo quantum ad propria. secundo saltem duas personas cognouerunt. Item hoc idem videtur per rationem. quia vestigiū cum dicat distinctionem est ratio cognoscendi deum distinctione siue in distinctione. sed non est in deo nisi distinctio personarum. secundo per vestigiū potuerunt cognoscere distinctionem personarum. Item per ymaginem est cognitio trinitatis quantum ad ordinem. distinctionem. et equalitatem. sed cognitio per ymaginem non est cognitio per creaturam. secundo per creaturam potuerunt cognoscere trinitatem. Item difficilius est cognitio proprietatum occultarum creature. quam cognitio pluralitatis personarum. quia illa non capit nisi a magnis et subtilibus. hoc autem capitur etiam a rudibus. et insipientibus. secundo si potuerunt per proprietates creaturarum visibiles peruenire ad invisibiles. multo fortius ad cognoscendum personas esse plures. et hoc est quod dicitur sapientia. xiiij. Si enim tamen potuerunt. Contra cognitio trinitatis est cognitio fidei. sed cognitio fidei est de hijs que sunt supra rationem. et que supra rationem sunt. non possunt cognosci per creaturas. secundo idem. Item non est nisi duobus modis de deo cognoscere per creaturam. aut affirmando quod est in creatura. aut simile. aut remouendo. sed trinitas non cognoscitur per remotum. sed per positum. sed in nulla creatura inuenitur pluralitas suppositorum cum unitate essencie. secundo idem. Item lex scripta est super legem nature. siue liber sacre scripture super librum mundane creature. sed nullus fidei carens per sacras scripturas. venit in cognitionem pluralitatis personarum. secundo multo minus per librum mundane creature. Item dicitur. quod pluralitas personarum cum unitate essencie est propria diuine nature soli. cuius simile nec reperitur in creatura. nec potest reperiri. nec rationabiliter cogitari. ideo nullo modo trinitas personarum est cognoscibilis per creaturas. rationabiliter ascendendo a creatura in deum. sed licet non habeat omnino simile habet tamen aliquo modo quod creditur simile in creatura. unde dico. quod philosophi nunquam per rationem cognouerunt personarum trinitatem. nec et pluralitatem. nisi haberent aliquem habitum fidei sic habent aliqui heretici. unde qui dixerunt.

aut locuti sunt. non intelligentes. aut fidei radio illustrati. est alia trinitas appropriatorum. scilicet veritas. unitas. et bonitas. et hac cognouerunt. quia habent simile. Ad illud secundo quod obicitur per tripartitam philosophiam cognouerunt philosophi trinitatem. dicitur. quod verum est. quod per illud et per alia venerunt in cognitionem appropriatorum credentes vero in cognitionem vtriusque trinitatis. Ad illud quod obicitur de tercio signo. dicitur et breue. quia sapientes in deo dicuntur defecisse in tercio signo. quia defecerunt in cognitione effectus potissime bonitatis. scilicet redemptionis. Ad aliud dicitur. quod vestigiū dicit distinctionem proprietatum essentialium. et huic respondet trinitas appropriatorum. non personarum. Ad illud quod obicitur de ymagine dicitur. quod est agnoscere animam secundum id quod est. et cognitio ista est rationis. vel secundum id quod ymago. et cognitio ista est solius fidei. Ad illud vltimum obicitur difficultas est cognoscere mundum. dicitur quod istud intelligitur supposito diuino amiculo. simpliciter autem loquendo falsum est. citius enim homo disponeret ad fidem. quam acquireret cognitionem philosophie. intellectus tamen noster prius potest in cognitionem rerum mundanarum quam trinitatis. quia illa est supra rationem. et extraneum et videtur in sensu. et ideo indiget noua eleuatione utpote cognitione per infusionem. Sed in parte ista sunt dubitationes circa litteram. de rationibus illis. quas ponit magister. quantum ad rationem probandi. et vim inferendi. quia videntur omnes non valere vel dubium supponere. Prima namque ratio est talis. que potest quod nulla alia creatura potest. est supra omnes creaturas. sed qui fecit mundum istum. fecit quod nulla creatura potest. secundo non est creatura. sed super omnes creaturas. Incipit hec ratio ibi. Nam sicut ait Ambrosius ut dicitur. In ista ratione videtur supponi dubium dupliciter. videlicet quod mundus ille sit factus. et quod creatura ipsam non possit facere. quorum vtrumque est valde dubium. Secunda ratio est hec. qui fecit corporalia. et spiritus mutabiles. est super omnia corruptibilia et mutabilia. ergo est spirituale immutabile. Hic similiter videtur supponi dubium. quod deus fecerit spiritus et itera non sequitur ex hoc. quia si fecit mutabilia quod sit immutabilis imo potius videtur sequi oppositum. scilicet quod sit mutabilis. Tercia ratio est hec. qui fecit bona et meliora est optimus sed deus fecit corruptibilia que sunt bona et spiritualia que sunt meliora. secundo deus est optimus. Hec similiter ratio videtur nullam habere apparentiam. quia tunc similiter quilibet artifex qui facit bona et meliora est optimus. quod falsum est. Quarta ratio est hec. qui facit pulchra et pulchriora est ipsa pulchritudo siue spiritus. et hoc est speciosissimum. sed videtur corporalia esse speciosa et spiritualia esse speciosiora ergo qui fecit hec speciosissimus est. Similiter videtur quod nec ratio predicta valeat. propter predictam instantiam. Item queritur de differentia istarum rationum et quomodo distinguantur. si dicas sicut dicunt aliqui quod sunt quatuor penes quatuor genera causarum.

hoc nihil est quia gen² cause materialis nō
 cadit in deo. Si dicas q⁷ penes modos cog-
 noscendi. Contra nō sunt nisi tres. scz in rōe
 cause oblationis et excellentie. ¶ **1°** dōm.
 q⁷ omēs iste rōnes vt pbent et inferāt sup-
 ponūt aliqd certū. Prima em rō supponit q⁷
 pductio rei de nihilo nō pōt esse nisi a potē-
 tia infinita. hoc supposito cum certū sit nul-
 lam creatāz habere potentiā infinitā. sequit^r
 q⁷ actus pductōis rez de nihilo sit de². qui
 est sup omēz creaturā. et ita ex hoc actu. tā-
 quā ex pprio cognoscit deus oipotēs imēsus
 ¶ In alijs trib² rōnib² supponit stat². sic in
 tota philosophia. supponit stat² in causis.
 et ideo omne mutabile rōducit ad imutabile.
 qz imutabili nō est status. in genere efficiē-
 tis. nisi in mouente. non moto. omne em qd
 mouetur ab alio mouet. similit^r bonū et me-
 li² reducitur ad optimū. qz nō est status in
 genere finis. nisi in optimo. similit^r pulchrū
 et pulchri² ad pulcherrimū. qz nō est stat²
 in genere spēi et forme. nisi eo q⁷ est ipa spēs
 per essentia. ¶ Ad illud q⁷ qrit de distinctōe
 rōnum. ex dictis iam p³. ¶ **1°** non em pnt
 distingui penes gen² causas tm. nec penes
 modos cognoscendi tm. sed penes vtraq³.
 Prima em rō sumit scdm rōnem cause. alie su-
 mūt scdm rōnem cause et excellentie. quia
 dōderāt ordinē. et distinguūt scd³ ordinē
 in tripliā genere cause efficiētis siue mouen-
 tis finientis. et ex³is. ¶ Item qritur de h^o
 q⁷ postea dicit magister. q⁷ ex ppetuntate i-
 telligit conditor eternus. neq³ em effectus
 est ppetu². g^o neq³ efficiēs est etern². Itē
 qritur de hoc q⁷ dicit ex magitudine oipotē-
 tis. nihil em valet. fecit magna g^o est oipo-
 tens. vel pōt facere omia. ¶ **1°** ad hoc di-
 cunt aliqui q⁷ tm est qdam p³uasio p signū.
 nō necā argumētatio dicūt em q⁷ oipotētia
 et eternitas cum sint infinite. nō pnt sufficiē-
 ter pbari p creatas. q⁷ sunt finite. ¶ Alii tm
 pōt dicit. q⁷ quāns nō sequit in quolibz ef-
 ficiēte. tm neco sequit in efficiente. siue ppe-
 tuante primo. ipossibile em ē q⁷ creatura ha-
 beat esse. et magnū esse. et hoc totū ab aliq^o
 qui nō possit in totū. et qua rōe in hoc totū
 et in quolibz. Similit^r si est primū ppetuās
 et oio in actu. et nihil in potētia. et si h^o cū
 possit facere durare aliud in ifinitū duracōe
 g^o eternū. ¶ Item qritur de eo q⁷ dicit oia q⁷
 in arte diuina facta sunt. vnitatē quandā in
 se ostendūt. et spēm et ordinē. videt em pri-
 mo dicere fallum. et si hoc. cum hec tria cō-
 dita sunt. tunc habēt vnitatē ordinē et spēs
 et sic de alijs. Si est stare tunc aliqua dōdita
 sunt. q⁷ h^o nō habēt. ¶ Item videt male enu-
 merare. q⁷ Aug. ponit ista tria. modū. ordi-
 nē. et spēm. et hec alia. vnitatē. veritatē. et
 bonitatem. quomō g^o de diuersis mōis enu-
 merād i vñ veniāt. ¶ **1°** ad hec dicūt aliqui
 q⁷ hoc itelligit de creaturis pfectis. vel si d^o
 omnib². tunc illa tria nō dicūt dōdōes in re

creata sed in exemplari icreato. pōt tm dici
 q⁷ in primis itentōib² et generalib² ē reflex-
 io. et ideo status. nec est vltra pcedendū.
 Ad illud qd qritur de enumeracōe illoz tri-
 um. q⁷ nō videt dūeniēs. dōm. q⁷ res creata
 habet tripliā dōderari. aut in se. aut in cō-
 pacōe ad alias creaturas. aut in dōpacōe ad
 cam primā. et scdm hos omēs mōs attingit re-
 pite trinitatem dupliciter. Si em dōderat^r
 quātum in se. vel quātū ad se. h^o est aut q⁷
 tum ad substantiā principioz. et sic est illa
 trinitas. materia. forma. dōpōsicio. q⁷ ponūt
 in li. de regulis fidei. aut quātum ad habi-
 tudies. sic est illa sapie. xi. omia in numero
 pondere et mēsurā disposuisti. in numero
 em itelligit principioz distinctio. i pōdere
 ppria ipoz inclinatio. in mēsurā eoz ad iuncē
 dōpōsicio. ¶ Item si dōderet vna creata in cō-
 pacōe ad alias creaturas. hoc potest esse
 aut inquātū agit actione naturali. sic sumit
 illa trinitas dōpōsij. substantia. virtus. et
 opacio. aut inquātū agit actiōe spūali. et sic
 illa Aug. d. lxxiiij. q. q⁷ dstat. q⁷ cōgruat. q⁷
 discernit. et vltimū referē ad aiām. Si autēz
 dōderat in dōpacōe ad deū. h^o pōt esse du-
 pliciter. aut inquātū referūtur tm. et sic est
 illa. modus. spēs. et ordo. aut inquātū refe-
 rūtur et assimilātur. et sic est illa. vnitās. ve-
 ritas. bonitas. Quoniā g^o vesigiū attendit
 in cōpacōe ad deū pprie. ideo in hīs vlti-
 mis dōdōtionib². pprie accipit vesigiū. et qz
 magna est inter istas dōpacōes dūeniētia.
 ideo magister miset hec ad iuncē. pp^o mul-
 tam dūeniētiā et respondentia. qz vnitās.
 Respōdet mō qui respicit deū. vt cam effici-
 entem. veritas spū. q⁷ respicit ipm vt exem-
 plar. bonitas ordinē. q⁷ respicit finem. ¶ Itē
 qritur de hoc. q⁷ appriat veritatē filio. di-
 cens. pfectissima pulchritudo itelligit fili²
 scz veritas patris. ¶ Sed dtra Aug. in solile-
 quis. veritas est id qd est. sed ens nulli p-
 sone appriat. g^o nec veritas. ¶ Item videtur
 male appriare ordinē spūi sancto. qz in p-
 senti ca. dicit q⁷ ex ordine itelligit sapiens.
 sed sapia appriat filio. g^o et ordo. ¶ **1°** di-
 cendū. q⁷ veritas duplicat pōt dōderari sic
 color. Nam vno^o color dōderat scd³ id in q^o
 est. et sic diffinit in libro de sensu et sensa-
 to. color est extrēmitas pspicui in corpe ter-
 miato. alio mō in dōpacōe ad visum. quē mo-
 uet. et sic diffinit in libro de aīa. Color est
 motiū visus. scd³ actum lucidi. similit^r ve-
 ritas pōt dōderari in cōpacōe ad illud in q^o
 est. et sic verū est id qd est. alio modo p d-
 pacōnē ad itellectum quē mouet. et sic veri-
 tas. dicit phūs in scdo metha. est finis itel-
 ligentie speculatiue scdm primū modū dicit
 Ansel. veritas patris est essentia patris qz-
 tum ad scdm modū. dicit hylari² q⁷ veritas
 est declaritiū esse. et qm fili² est qui pce-
 dit vt verbum. cui appriat rō declaradi. ido
 ei appriatur ratio exemplaris et p dsequēs

De

ratio veritatis quātū ad scdm modū veritas. ipe aut accepit primo modo. Ad illud qd obicit de ordine dicendū qd est ordo rerū in vniuerso. et hic appriat sapie. et est ordo rerū in finem. et hic appriat bonitati. et sic p3 qd nō est contrarietas.

Nunc vero ad eādem iam pueniam2 disputatōez. osequēter ad itelligētiā istū p3 scde p̄sentis distinctiōnis. cuius diffinitio posita est s. quātū ad primā assignatōez ymaginis q̄ est p̄ memoriā. itelligentiā. et voluntatē. tria q̄ runē. Primo vtz hijs trib2 attendat rō ymaginis. scdm est de opatione istaz ad obiectū. Terciū de opatione eaz ad aiā vel subiectū. Q̄ aut in omnib2 simul sit videt ad rōnem ymaginis requirē exp̄ssa formatō in distinctiōne. sed distinctiō in diuis attēditur quātū ad tres p̄sonas. s̄o necessario ymagine creata attendit quātū ad tres p̄sonas. Item rō ymaginis in p̄fecta capacitate. q̄ scd3 Aug. eo est mens ymago que p̄t esse capax. et p̄iceps dei. sed deus nō capitur ab aiā plene nisi amet. neq̄ amat nisi itelligat. nec itelligit nisi p̄sens apud aiā habeat. sed primū est p̄ voluntatē. scd3 per itelligentiā. terciū per memoriā s̄o r̄. **I**tem noticia siue itelligentia appriat filio. voluntas spū sancto. s̄o aut trūcata et diminuta erit assignatio ymaginis. aut necē est ponere potentiā respondētē patri. **S**ed contra ad esse ymaginis requirē representatio in distinctiōne originis et ordinis. sed in istis potentijs nō est talis distinctiō. q̄ simul sunt cum aiā create. nec vna est ab alia. nec vna post aliam. s̄o in istis nō est repire rōez ymaginis. **I**tem ymago est representatio scdm exteriorē dispositōez. vt p3. sed iste tres p̄sone sunt itime ipi aiē. s̄o in ipis nō est ratio ymaginis. **I**tem qd sp̄aliter memoria non sit de rōne ymaginis. videt qd ymago cū sit aiē essentialis. et scdm potentiā rōnalē sit in ipā. memoria autē dicit ph̄s est sensibiliū. q̄ est in bautis. ergo videt qd memoria nō p̄tinet ad ymaginē. **P**reterea cū memoria sit sensibiliū siue itelligibiliū. d̄cernit differentia t̄pis. q̄ est acceptō p̄sens de p̄teritis. s̄ ymago abstrahit a d̄dictiōib2 sensibilib2 et temporib2. ergo r̄. **I**tem ymago attenditur in his q̄ sunt nata reape ymaginē reformationis siue similitudis. sed ymago illa cōsistit in trib2 virtutib2 theologis. quaz nulla est in memoria ergo r̄. **I**tem qd voluntas nō sit de itegritate ymaginis. videtur. qd dicit in libro de spū et aiā. ymago est i potētia cognoscendi. similitudo est in potētia diligendi. Sed voluntas nō p̄tinet ad potētiā cognitiuā. s̄o r̄. **I**tem ois potētia q̄ est de ymagine. debet alijs equari. qd ad rationē ymaginis requirē equalitas. sed voluntas nō equatur alijs. qd multa itelligim2 q̄ non volum2. s̄o r̄. **S**i dicas. qd nō attendit

equalitas respectu obiectoz. sed respectu actiū. vt sit sensus. quicquid itelligo. volo me itelligere. adhuc nō est verū. qd multoz memim2 q̄ nollemus memisse. **S**̄o d̄d3. qd sicut dicit Aug. et magister recitat. ymago attendit in hijs trib2 potētijs. cū opatiōe ad vnitatem essentie. et pluralitatē actiū in quibus est distinctiō. et ordo. et origo. vni2 ab altero p̄ modū quendā disponēdi. Nam retentio sp̄i disponit ad itelligendū. et itelligentia ad amandū. scdm qd itelligit esse bonū. et p̄ hoc p3 solutio ad illud qd obicit in istis potētijs. nō est distinctiō per originem. s̄o r̄. **A**d illud qd obicit qd ymago attendit. scdm exteriorē dispositōem. dicitur. qd est ymago rei corp̄alis et sensibilis. et hic qd offert se cognicōe p̄ exteriora. habz ymaginē representantē h̄m exteriorē dispositiōem est itez ymago rei sp̄ualis. q̄ est itima cuius rei. et q̄ cognoscit h̄m qd virt2 recollitur ad itima. et habet ymaginē representantem quātū ad itimas dispositōes. **A**d illud s̄o qd obicit qd memoria est sensibiliū. d̄d3 qd memoria accipit tripliciter. vno p̄t est receptiua et retentiua sensibiliū et p̄teritorum. **A**lio modo p̄t est retentiua p̄teritorum siue sensibiliū siue itelligibiliū. **E**t terciō mō p̄t est retentiua speciez abstrahendo ab omni differēcia t̄pis. vtpote speciez inataz. et hoc terciō modo est p̄s ymaginis sed obiectio currit de alijs primis duobus mōis. primo memoria sequit sensum. scdo modo sequit ipam itelligentiā et voluntatē terciō modo ancedit. et respondet patri. **A**d illud qd obicit. qd memoria nō reformat d̄m. qd memoria reformat et quātū ad statum vie. et quātū ad statum prie. **I**n primo p̄ sp̄e. et hoc p3 per expositionē Aug. **S**up illud verbū. **M**ath. xxiij. Diliges d̄m deum tuū ex toto corde tuo. itellectu sine errore ex tota aiā. i. ex voluntate sine d̄radictōe ex tota mēte. i. memoria siue obliuione. **I**n secundo statu reformat quātū ad tentiōez. vñ bern. dicit. **Q**d de2 est futur2 itelligētie plenitudo lucis. voluntati multitudo pacis. memorie d̄tinuatio eternitatis. nec est etiā icōueniens. qd memoria quāuis sit prima reformatur p̄ dotem vltimā. qd ordo reformatōis et deformatōis incipit a posteriori. **O**rdo autē formatōis incipit a superiori. ideo a voluntate incipit et tendit vsqz i memoriā. **A**d illud qd obicit. qd ymago est i potētia cognoscendi. d̄d3 qd similitudo dicit quid ḡtū. et ideo dicitur esse p̄ appriatōez in voluntate. siue in dilectione. ymago vero nō dicit gratiū. ideo d̄ esse in potētia cognoscendi. **V**el aliter de ymagine. qd in filio est prima ymago. et filio appriatur itelligentia q̄ ē in potētia cogitiua. ideo dicitur ymago ēē in potētia cognoscendi. **A**d illud voluntas non equatur itelligentie. d̄ icendū qd voluntas p̄t d̄mūter accipit ad velle et nolle

Handwritten flourish or scribble in red ink on the left margin.

Fragment of text from the adjacent page on the right edge.

quon vtrūq; est actū voluntatis bñ equatur scdm q; dicitur vti esse dūe ad vtrūq; sic dicit Aug. et habet in trā. q; voluntas capit alia dum vtor rē. Quicquid recordamur vel itel ligim2 in facultatem voluntatis accipim2 ad eligendū vel ad respuendū. et istud est sym q; dicit actū dūmune voluntatis. s; scdm actū spālem. qui est vel le tm. nō equatur. de isto oppositio quomō sic velle nō ap̄hendit totā voluntatē. sicut memisse totā incōtrariā. et i telligere totā intelligentiā

Quo q̄ritur de potēcijs in cōpa tione ad obiectū. vtrū videlicet at tendat ymago in eis p̄ opationez ip̄az ad deū. et q; sic videt. eo est aut ymago. quo capax dei et p̄iceps eē pōt vt dicit Aug. xiiij. de tri. sed est capax quā tum ad p̄tem supiorē. s; rē. **I**tem in eodē ymago illi2 quo nihil meli2 est. iquirenda est et iuenienda. q; mens nostra nihil meli2 h; s; h; est supior p̄s. s; rē. **I**tem hoc idem videt rōne. q; ymago dicit. eo q; ducit in p̄to tūm. s; cū illud sit de2 nō attendit yma go in potēcijs h;ijs. nisi scd; q; ducit i deū. sed per has potēcias homo ducit in deū. dum p̄ eas duertitur in eum. s; rē. **I**tem deus est obiectū virtutū theologiarū in quibus dicit ymago reformatiōis. s; cū idem sit obiectū vtriusq; ymaginis. q; vna ē ducti ua alteri2 et p̄fectiua. sed deus est obiectū vni2. s; et alteri2. **C**ontra Aug. ix. d. tri. assignat ymaginē in mete noticiā et amore. scdm q; aia memit sui. itelligit se. diligit se. s; videt. q; ymago attendat per duertionē sui supra se. **I**tem Aug. xij. de tri. ca. iij. cum in natura mentis hūane q̄rim2 trinitatē. in tota q̄rim2. nō sepantes actionē t̄paliū a contemplōne eternorū. vt terciū illi quē iā q̄ram2 s; trinitas ymaginis. attendit scdm a ctionē t̄paliū. et ita p̄ duertionē ad infe riora. **I**tem scdm q; aia duertit supra infe riora vel supra se. est equalitas. et ordo. et origo. et omia q; dcurrunt ad rōnez ymaginis **I**tem ymago est i p̄ccorib; a deo auerfis. et in illis etiā qui nullo mō p̄nt reuerti. vt sunt damnati. s; rō ymagis nō attendit pe nes duertionē ad deū. **I**tem necē est quā tū ad p̄fectā rōnem ymaginis equari cogō scētē. et cognitū siue dicētē et dictū. Nā ista duo p̄m et filiū rēp̄sentant. sed in con uerfiōe ad deū nō ē talis equatio. s; rē. **R**ō. ad itelligentiā p̄dictorū. tria oport; in ymaginis rōne p̄supponere. Primo em yma go attendit scdm exp̄ssam dformitatem ad ymaginātū. Secdo q; illud q; dformat ymagi ni. per dñs dformet ymaginātū. vnde qui vi det ymaginē petri. p̄ dsequēs videt et petrū Tercio. q; aia scdm suas potēcias dformis reddit h;is ad que duertit. s; cognitōz siue scdm amorē qm s; cū aia duertit ad deum. sibi dformat. et ymago attendit scdm dfor mitatē. Ideo ymago dei dicitur in h;ijs potē

cijs que habent obiectū deū. rursus qm aia est ymago dei. scdm q; dformat ymaginē. et ymaginātū. ideo aia s; q; duertit supra se nō recedit a dformitate. et ideo ymago cōsi stit in h;ijs potēcijs. scdm q; hnt aiam p̄o obiecto. sed cum duertit ad creaturas inferi ores illis dformatur. in quib; nō est ymago dei s; vestigiū. ideo s; potēcie aie s; hnt q; inferiora p̄ obiectis. recedūt a rōne yma ginis. q; recedūt a dformitate exp̄ssa. s; itaq; in hūoi potēcijs. s; q; duertitur ad supi oza. sit repire trinitatē. et aliquā dformitatē Similit̄ in potēcijs sensitius. sic ostendit Aug. q; tū dicit ad exp̄ssa dformitate. non repitur rō ymaginis in eis. vnde Aug. iue stigat in oibus potēcijs aie. trinitatē. nō q; in eis sit ymago. sed vt a rōne ymagis ex cludat. vnde q̄rens trinitatē in tota aia. q̄ri tur in supiori et inferiori p̄te rōis et i sensu. et hoc est q; dicit in illa aucte. cū in natura mentis hanc q̄rim2 trinitatē. in tota q̄rimus nō dicit q̄rim2 ymaginē. vnde Aug. xiiij. de tri. ca. iij. quāuis in inferiori p̄te rōis iue niri trinitas possit. ymago tū iueniri nō pōt **C**ecedendū est s; q; ymago dicitur in h;ijs potēcijs. s; q; ad aiaz duertitur. p̄mo tñ et p̄cipaliter vt ostendūt prime rōnes. s; q; duertitur ad deū. vnde Aug. h;is duob; mōis assignat ymaginē. Prima est in mente noticiā. et amore. scd; q; mens nouit et aat se. Secda est in memoria. itelligentiā. et vo luntate. et in fine libri oñdit dpletissimā rōz ymaginis esse i opatione ad deū. **E**x h;ijs p̄t; R; ad p̄mū. scdm. et terciū. q; p̄mū argumētū dcedendū est. scdm vero includit q; i inferiori p̄te sit trinitas. et terciū q; con formitas. sed h; soluta sunt. q; nō est exp̄ssa **A**d illud qd obicitur de duertione p̄corū soluēdum. q; dicitur ymaginē in h;ijs potē cijs. scdm duertionē nō actualē. sed aptitu dinalem. q; nūq; relinquit potēcias. sicut gressibilis etiā dicit homo. qui h; pedes trū catos. quāuis non grediat. **A**d illud qd obicit q; necē est ymagie cognoscens et cog nitum ad equari. dicendū q; nō oport; cogi tum ad equari cognoscētī. **A**d equationē rei ad rem. sed sub rōne cognoscibilis. vñ tm est cognitū in intelligentiā. quātū rēp̄senta tur a memoria. q; aut simplici ad equatur nō oport; ad equat tñ scdm q; aia duertit supra se. vnde rō ymaginis q; plus ad quid est in cōuertione ad deū pl2 quo ad quid in cōuertione aie supra se. in duertione ad deū est plus. q; plus habet de rōne venustatis. et dformitatis. in duertice ad se. pl2 habet de rōne dsubstācialitatis et equalitatis.

Quero loco q̄ritur de opatiōe istarū potēciarū ad aiam siue ad substā ciā. vtrū videlicet sunt idem i essen cia. cū aia. et q; sic. Aug. dicit de trini. hēt tria. memoria. itelligentiā. et volū tas. sunt vna mens. vna vita. vna essentia.

et per hoc una sustancia. **Item** Bern. sup
 cantica. cāti. quedā in aīa intueor. memoria
 intelligentiā et volūtatem. hec tria ip̄a est.
 si tu dicas. q̄ hoc dicit per cām. hoc nihil ē
 q̄. **Aug.** de spū et aīa dicit. q̄ aīa est q̄dam
 sua vt. potencie. et q̄dā sua nō. vt vtutes. q̄
 si p̄ cām esset. vtrūq̄ posset dici. **Item** hō
 ip̄m videtur velle dicere phūs. q̄ idē dicit
 esse p̄cipiū essendi et opandi. s̄ cū p̄ncipiū
 essendi sit ip̄a forma substancialis. p̄ncipiū
 opandi s̄ erit ip̄a. sed p̄ncipiū opā
 di est potentia. s̄ potentia est p̄ncipiū es
 sendi. sed nō est p̄ncipiū essendi. nisi forma
 substancialis in homie. s̄ potentia est for
 ma substancialis sunt idem in sustancia. **Item**
 rōne ostendit sicut materia prima est
 oīa nata recipere p̄ veritatē. sic aīa sc̄dm simi
 litudinē. s̄ potentia materie prime resp̄cū
 formaz suscipiendaz nō differt per essen
 ciā ab ip̄a. s̄ similiter videt. q̄ potentia aīe
 pbatio. si em̄ per essenciā differet. aut esset
 substancia. a ut accidens. q̄ aīcedit omēm
 formā. et omne accidens. si substancia. aut
 s̄ materia aut forma. p̄cea si differret. illi
 esset materia capax. **Item** forma acciden
 talis nō est simplicior forma substanciali. s̄
 potentia opādi nō differt a potēcia accide
 tali. vt pote potēcia calefaciēdi nō differt
 per essenciā a caliditate. nec potēcia illuian
 di ab ip̄a luce. s̄ similiter videt. q̄ nec potē
 cia aīe ab ip̄a aīa. **Item** qd̄ vni ē accēs nulli
 subā ē. sed iste potēcie sunt substanciales. s̄
 aīe nō sunt accidentalia. s̄ sunt substancia
 distat aut q̄ nō alia. q̄ aīa. pbatio mioris.
 q̄ aīa rōnalis. sensibilis. et vegetabilis. in
 homie. nō dicit diuersitatē substanciaz. sed
 p̄sonaz. s̄ distat q̄ in homie iste differen
 cie vegetabile. sensibile. rōnale. accipiūt a
 potēcijs et hūoi differēcie sunt substancia
 les. s̄ et potencie. ergo r̄. **Contra Aug.**
 in xv. de trini. assignat differēciā ymaginis
 create ad trinitatē illam. sc̄z in creatam. qua
 in illa trinitate est habens id qd̄ habet. hic
 aut habens nō est id qd̄ habet. s̄ si aīa hēt
 tres p̄sonas. s̄ essentialit̄ nō est ille. **Item**
 dponit dicit. q̄ in quolibz creato differūt
 hec tria. substancia. virtus et opatio. s̄ in
 aīa differūt. substancia et potentia. **Item**
 boeciū in quolibz creato differūt quo est et
 qd̄ est siue quid ē et esse. s̄ similiter imo mul
 to fortius qd̄ potest et quo p̄t. **Item** rōni
 bus ostendit sic. que differūt genere. diffe
 runt essentia. et vnū de altero nō p̄dicatur
 essentialit̄. sed potencie et aīa sunt hūoi. q̄
 aīa est in genere sustācie. sed ponēdi sunt in
 sc̄da sp̄e qualitatis. sc̄z naturalis potencie.
 s̄ r̄. **Item** illa quoz vnū est extra alter.
 differūt essentialit̄ et substancialit̄. sed vir
 tus egrediē substāciā. q̄ opat̄ in obiectum
 qd̄ est extra. sed impossibile est q̄ opat̄ vbi
 nō est. si ergo virt̄ est vbi opatur. et opat̄
 extra substāciā. ergo cumlibet egreditur

ex substancia. s̄ r̄. **Item** ad hoc est alia
 rō. q̄ si eadem p̄ essenciā essent aīa et poten
 cie. ergo vnū nō multiplicaret. nisi sc̄z mul
 tiplicatōez alteri. et sic cum vnū tm̄ sit aīa.
 haberet tm̄ vnā potēciā. s̄ hoc est falsum.
 s̄ r̄. **Ad** p̄dictōz intelligētiā notandū ē.
 q̄ potēcia naturalis dicit duplicit̄. Vno
 put dicit modū existēdi nafalis potēcie
 i subiecto. sc̄z que d̄ subiectū facile vel dif
 ficile. **Ad** aliquid agendū. et sic nafalis po
 tēcia dicit modū qualitatis. et est genera
 liter in sc̄da sp̄e qualitatis. vt p̄ cum d̄ cur
 sor et pugillator. quoz vtrūq̄ dicit facilita
 tem. que sequit̄ modū existēdi potēcie gra
 diendi et resistēdi siue agēdi in subiecto
Alio modo potēcia naturalis d̄ potē
 cia nafaliter egrediēns a substancia. et hoc
 p̄t esse duplicit̄. nam aliqua potēcia egre
 ditur a sustancia cū accide. vt potēcia ca
 lesiendi. ignis em̄ per suā substāciā nō cale
 facit sine caliditate. et hec potēcia non est
 alteri generis. q̄ sit qualitas. a qua egredi
 tur. vnde potēcia q̄ est calefaciēdi. est in
 eodem genere cū caliditate. **Tercio** mō dicit
 nafalis potēcia. que nafaliter egreditur de
 substancia imēdiatē. sicut potēcia generā
 di quātū ad inductōz vltie forme et h̄ qd̄
 nō est alteri generis cum substancia. s̄ re
 ducitur ad genus substancie. tanq̄ substans
 cialis differēcia. per hunc modū intelligen
 dū est in potēcijs aīe. Nam vno mō ouenit
 noiare potēcias aīe. sc̄dm p̄mū modū. vt
 dicunt facilitatē. q̄ dicit modū potēcie ex
 istēdi in subiecto. sicut igeniositas et tardi
 tas. et hec qd̄dam sunt in sc̄da sp̄e qualitatis
Alio ouenit potēcias noiare put dicit or
 dinē substancie ad actū q̄ ē mediātē aliq̄ ap
 etate accidentali. vt potēcia filogifandi q̄
 est in aīa. cū habitū filogifandi. et h̄ est in
 eodem genere i quo est sc̄cia filogifandi. vt in
 prima sp̄e qualitatis. attingit itēz noiare po
 tēcias aīe. vt imēdiatē egrediūtur a substā
 cia. et p̄ hoc tria memoriā. intelligentiā. et vo
 luntatem. et hoc p̄ q̄ omni accidente arcū
 scriptio. intellectu q̄ aīa sit substancia spi
 ritualis. hoc ip̄o qd̄ est sibi p̄sens et sibi cō
 iuncta. habet potēciā ad memoriādū et in
 telligendū se. vnde iste potēcie aīe sunt sub
 stanciales. et sunt in eodem genere per re
 ductionē. In quo ē aīa attamē quoniā egre
 diūtur ab aīa. potēcia em̄ se habet p̄ modū
 egredientis nō sunt oīo. **Idem** p̄ essenciā
 nec tm̄ a deo differūt. vt sint alteri generis
 sed sunt in eodem genere p̄ reductionē. et
 potest satis maifestū exemplū dari. in re et
 similitudinē ei. nam res nō habet p̄dempti
 tem cū sua similitudinē. vt sint vnū numero.
 nec tm̄ diuersitatē. vt differāt numero. **Si**
 militudo em̄ martini nō a deo distat a mar
 tino. vt petr̄ differt ab eo. et ideo similitu
 do rei in eodem genere est per reductionē.
 cum eo cui est similitudo. q̄ em̄ egreditur.

ideo differt. sed nō transit in aliud genus. et loquor de similitudine scdm rōnes similitudinibus nō itentōis. i. put a subiecto exijt. et nō recedit vt splendor a luce. **C**ōcedē de sunt gō rōnes pbātes qd aīa nō est sue potēcie per essēciā. **A**d illud gō qd obicit in cōtrariū de **M**ug. et **B**ernhar. qd aīa est sue potēcie. dō. qd nō est ibi pdicatio accidētis de subiecto. nec eiusdē p essēciā sed substācialis vel essēcialis. ppter qd notand. qd essēdale dō quatuor modis. **P**rimo mō essēcialē dō. qd dicit rei essēciā tñ. sic spēs singularis. **S**cdo mō dō essēcialē. qd est de essēcia et dōstitūtōe rei. vt matīa et forma. **T**ercio mō dō essēcialē. sine quo res nō pōt esse nec pōt itelligi esse. vt sunt illa. in quibz attendit rō vestigi. vt vnitas. veritas. boitas. **Q**uarto mō dō essēcialē. sine qd res nō pōt cogitari habere pfectū esse. vt sunt potēcie in aīa. in quibz attendit ymago. et hoc ē mō mō substācialē. siue essēcialē. nō tamē trāsit in aliud genz. ideo aīa dō sue potēcie qd nō transit in aliud genz. **A**d illud qd obicit qd idem est pīa pīū essēdi et opādi. dicend qd verū est de pīa pīū remoto. **S**z de pīa pīū est ipossibile. Nam si idē oīo esset pīa pīū pīū. tūc idem esset in re. esset et opādi. **S**imiliter si idē esset pīa pīū pīū. cū res semp habeat esse. semp haberet opādi. qd gō forma dicit pīū imēdiatū pīa pīū um essēdi. potēcia vero pīū et imēdiatū pīa pīū opādi. pīz qd ipossibile ē esse oīo idem. **A**d illud qd obicit de potēcia materie dō. qd materia nō est sua potēcia per essēciā. qm nō ē ipa ordīaō ad formā et tñ ipa potētia matīe ē essēcialis ipī matīe sic potētia actīua ipī substācie. et mīnū quidam elongat potētia materie a matīa. qd potētia actīua a substācia. qm potētia materie est potēcia passīua. qd dicit ordīnē ad aliud cū puatōe. **S**z potēcia actīua dīc ordīez cū pōsīōe. et ideo mīz addit potēcia materie supra matīa. qd potētia actīua supra substācia. et hīc est qd nō ita dīstīng uūtur diuerse potēcie in eadē matīa sicut in eadē substācia. **A**d illud qd obicit de forma accidētali. dō. qd forma accidētalis nō est sua potēcia. Nam potēcia ei2 est in quantū influit in alterz. attñ potēcia illa nō tñ addit. quātū potēcia forme substācialis. quoniā potētia forme accidētalis. dīcī ordīnatōez ad actū. sed nō suffīcītez p se. **S**z per virtutem substācie. sicut em accidēs nō est per se. ita nō habet virtutē opādi. p se sed per virtutē substācie. et ita hoc pīz. **A**lud vero qd qritur vltimo. dicend est qd potēcie aīe nō sunt accidētales. tñ argumētū nō valet. qd fortassis rōnale. vegitabile nō acīpītur a potēcijs. sed a diuersis natīs repīs in aīa. **A**llud aut argumētū qd factū ē ad oppositū qd differt. qd sunt i diuersis generibz. soluēdū est p ītempōez. qd nō sūt

in diuersis generibus. sed in eodem per re-
duktionē. zc.

Consequenter est qd de scda assigna-
tōe ymaginis. p mentē. noticiā. et
amorem. circa hāc qrunē tria. pī-
mū est de istis absolute. vtz vide-
licz ymago attendat in istis. vt i potēcijs.
aut in habitibz. aut in potēcijs simul et ha-
bitibz aut in substācia et habitibz scd3 est
de istis in opatiōe ad iurcem. terciū vtz h^c
trinitas ymaginis. ducat nōio in cognitiōe
trinitatis quātum ad psonas.

Circa pīū pceditur sic. ostendit
pīmo qd nō in hīs vt in potēcijs
attendat ymago. qz p dīcta assig-
natio sūt in potēcijs. gō si h^c etiā
esset in potēcijs. nō esset nisi īcultatō v-
bz. **P**reterea noticiā et amor nō dicūt po-
tēciā sed habitz. licz mens possit dicere po-
tēciā. gō p dīcta tria nō possunt poni sub rō-
ne potēciā. **I**tem oñdit qd nō dicūt ha-
bitus. qz **M**ug. dicit in ymaginis assignatōe
et appbatōe. mens nouit se. diligit se. h^c nul-
lū est habitz nosse. nec amare. gō zc. **I**te
si stat p habitu mens. qro p qd habitu. si p
habitu memorie de quo magis videt. qz nō
est aliū dare. sed actus habitz hui2 est me-
misse. nō ali2. **S**ed **M**ug. assignat mētī hos
actus. scz noscere et amare. gō zc. **I**tem oñ-
ditur qd nō in potēcijs et habitibz. cum em
potēcie sunt tres. et habitz tres. tunc non
ēēt trīnari2. sed senari2. **I**tem qro pro qua
potēcia stat ibi mens. aut em stat p oībus
aut p duabz. aut p vna. si p oībus. tūc nō
ibi trinitas. **S**i p duabz. tunc est ibi quaterni-
tas. cū duo sint habitz. si p vna nō pōt hīe
istos duos actus. nosce et amare. gō nō sumi-
tur trinitas. sed habitz et potēcias simul
Item ostendit qd nō scdm aīe substācia et
habit2. cum em habitz cognoscēdi et amādi
sequatur ipaz substācia tpe. et substācia etiā
possit esse sine hīs. rō aut ymaginis sit ipī
aīe ppetua et inseparabilis et dcreata. gō nō ē
in habitibz et substācia simul. **I**tez si substā-
cia dñmerat habitibz. et habitz sunt tres
et substācia vna. gō erit ibi quaternitas. **S**i
tu dicas. qd nō differt noticiā scd3 qd est ha-
bitz itellectiue et memorie. **C**ontra. habitz
sunt dispositōes potēciā. cū gō sint tres po-
tēcie. erūt tres habitz. **I**tem magister di-
cīt in lra. qd mens accipit. nō p aīe sustācia
tota. sed p eo qd ē in ea emineti2. **B**z dō.
qd differt scd3 quēsdā assignatio h^c a pcedē-
ti qz prior sūt in potēcijs. h^c est in habiti-
bus. **E**t respōndēdū obiectōibz p dīstīn-
ctiōne mentis. mens em scdm quadruplicē
modū acīpiēdi diuersificat. dīcīt em vno
a mēte qd est lima. siue defect2. et sic dō de
tota aīe substācia. ppter transmutacōes qd
habet. scdō mō dō a mediēdo. et sic stat p
iudicatiua vi. et sic accipit eam dam. pōnēs
ipam itēponēs cognitiuas. terciō mō dīcīt

Item ad hoc est
enā esse aīa et
liplixat. nō scdm
ut sic cum vniū
enā. h^c hor est fall
p itelligētia noticiā
s dīcī duplicē. vtz
tendi natālia pōt
de subiecto. sicut vtz
endū. et sic notālia
ualitatis. et est gō
ratō. vt pī cum rō
p pīū dīcī fall
enā dī potēcie
ue agēdi in habi
a naturalis dī pō
ne a substācia. vt
in aliqua potēcia
dō. vt potēcia
er luā substācia rō
e hēc potēcia notā
qualitas. a qua gō
est calefaciēdi vtz
vitae. **T**ercio mō
naturaliter egredī
sūt potēcia gēnē
vltīa forme et hīc
cum substācia. h^c
stācia. tanqz hōis
er hūc modū itēp
hīc. **L**am vno mō
scdm pīū mō
dīcī modū pōtēcie
ut īgenōitas et tñ
in scda spē quā
s noīare pōt dīcī
h^c qd ē mediāz aīz
potēcia. sicut
stīa filoz sūt
dīngit itē. vtz
te egredītur a hīc
notā. itelligētia
qd emm accidēt
qd aīa hēc substācia
est sibi pīa et hīc
ad memōriā
pōtēcia aīe sūt
eodem gēnē pī
a attāne quōm
aīa em se habet pī
dīcī. **I**dem p
et sūt alīz gō
enere. p rō
i exēplū dīcī
res nō habet pōtē
e. vt sūt vni
e dīffert nūm
nō a dō dīstī
e ab eo. et vtz
ere est p rō
dō. qd em gēnē

ab eminēdo. et sic stat p̄ supiori pte rōnis. et sic accipit eā Aug. frequēter. quarto mō dicit a memisse. et sic stat p̄ memoria. et q̄tum ad actū et q̄tum ad habitū. dicit ergo q̄ in assignatione huius trinitatis mens stat p̄ habitu mēorie. sed in adaptatōe. cū dicit ecōtra mens nouit se. et diligit. stat p̄ potēcia memoriadi. Sed istud non videt̄ dueniēter dictū. q̄ adaptatio debet respondere assignatōi. et p̄terea cū actū p̄p̄riū mētis stat p̄ memoria sic memisse ille deberet tangi. Sed Aug. i hac assignatione nūq̄ facit mētionē nisi de duobz actibz. scz nosse et amare. qui non sunt memorie. Sed aliaz potēciaz. Rōndendū ḡ q̄ trinitas ista n̄ ē i potēciaz. qz aōr et notīcia nō dicūtur potēcie. nec i habitibz. qz mens nō potest stare p̄ habitū. cū ip̄a accipiat vt agens. nō pōt eē in potēciaz et habitibz. qz mens nō potest stare p̄ vna potēcia. cū assignent̄ ei actus duaz potēciaz. nō pōt similit̄ stare p̄ pluribz potēciaz. qz nō esset trinitas. restat ḡ qd̄ necesse est ponere. qz trinitas ista nō attendat̄ quātum ad substāciā aīe. rōne mētis se noscētis et amātis. et quātū ad habitū. rōne notīcie et amoris. et sic est trinitas. cū substācia sit vna. et habitū sunt duo. differt ḡ hec assignatio a p̄cedenti. qz p̄cedens fuit p̄ vniformitatē in potēciaz. p̄ opationē ad habitus et ad actū. sed h̄c est i substācia et habitibus. differt etiā in hoc. qz p̄cedens fuit p̄ ouerfionē aīe supra pluribz modis nō attenditur ymago in homie. vt supra dictū fuit. differt etiā qz p̄cedens assignatio ymaginis magis est p̄pria et dueniens. q̄ hec. nā p̄ loquendo ymago consistit in vnitāte essēcie. et trinitate potēciaz. scdm̄ quas aīa nata ē ab illa summa trinitate sigillari. ymagine similitudis. q̄ consistit in tribz virtutibz theologis. vnde Aug. hanc assignatōez primo ponit iuestigando. vt p̄ hanc deueiat ad illam in qua finit̄ speculatōez suā. vnde hec assignatio nō est p̄pria. sicut alia. vnde magister scdo eam ponit tanq̄ nō p̄ncipalē. Ad illud ḡ qd̄ obicit̄. qz habitū non sunt coeuntē. ddm̄ qz triplex est habitū. quēdā em̄ habitū habet aīe potēcia. ab acquisitōe qd̄am ab innata dispositōe. Tercū habet a sui ipsius origine. hoc aut̄ p̄. qz habitū est q̄ potēcia facilis est in actum. potēcia aut̄ his tribz modis est facilis. v̄ ḡ. Affectū noster habet facilitatē ad diligendū bonū alienum per acquisitam dispositōez. vt per virtutem. ad diligendū vō bonū suū. p̄ innatā dispositōez. et ad diligendū seipm̄. per sua natalē originē. cū em̄ sit sibi indistant̄ vniē sēp est abilis ad se amādum. similit̄ cū sēp sit sibi p̄sens. sēp est abilis sibi ad se cognoscendū. et p̄ illud qd̄ obicit̄ de coeuntate nam quo ad tales habitū est bene coeuntas. Ad illud obicit̄. qz tres dicūtur esse habitus scdm̄ tres potēcias. ddm̄ qz in hac tri-

mitate nō cadit. nec habz locū habitū memorie. qz attendit̄ in ip̄a aīa scdm̄ qz ouertitur supra se. et ideo ip̄a aīe substācia tenet locū cum memorie. et ip̄a p̄sencia et ablatio. q̄ aīa offert se. sēp sue itelligentie. t̄ locū habitū. et actus memorie. et ita p̄. qz ibi cadunt tm̄ habitū duaz potēciaz. et ideo est ibi trinitas. Ad illud qd̄ vltimo obicit̄ de vbo magistri. ddm̄. qz itelligit̄ nō p̄ aīe sustācia tota. qz si aliter itelligat̄. nō habet veritatem vrbū magistri. qz p̄ Aug. qui occasione huius ymaginis. quali per totū deī. mū de trinitate ostendit. aīaz hrē cognitōez sui inatā. q̄ est agnitio sue substācie. et p̄terea nihil vnū in aīa cognoscit̄ et diligit nisi substācia. ḡ si mens staret p̄ vna potēcia nō haberet illos duos actū. scz nosse et amare. Cdo q̄ntur de istis in opationē ad iuncem scdz triplicē opationē. quā ponit Aug. videlicet ordinis equalitatis et substācialitatis. et magister recitat in lrā. Ordo est iter h̄c. qz mēs est parens. notīcia est p̄les. Sed est amor ab vtroqz p̄cedens. equaliter est etiā ibi. qz mens se tm̄ nouit quātū est. et tantū diligit quātum se nō nouit ibi substācialitatis. vnde Aug. ix. de tri. Ad mouemur si vtrūqz videre possumz substācialitē. hec in aīa consistere nō tanq̄ in subiecto. vt dolor in corpe. Aut ulla qualitas. aut quantitas. quicquid em̄ tale est nō excedit substāciā in qua est. mēs autē amore quo se amat. pōt amare etiā aliud. et ita vult qz amor sit substācialis menti. Sed obicit̄ extra hoc. primo videt̄ qz i his nō sit ordo vel origo. Aut em̄ accipiūtur p̄ habitibus innatis. aut acquisitis. si p̄ innatis. nullus est ordo. que simul sunt cum ip̄a anima. si p̄ acquisitis. sic amor p̄cedit notīciā. nullz em̄ acquirit vel studet aliud addiscere. nisi amet scire. vnde Aug. in fine noni de trinitate p̄tum mētis aīcedit appetitus. quo id qd̄ noscere volumz. q̄rendo et iueniendo nascit̄ p̄les. que est ip̄a notīcia. aut ḡ. nō est ordo. aut nō est talis ordo. Item videt̄ qz nō sit ibi equalitas. aut enim notīcia et amor. accipiūtur p̄ opatōez ad res inferiores. aut ad aīam. si ad res. manifestū est qz nō est ibi equalitas. multa em̄ nouimz q̄ non amamz. si per opationē ad aīam. aut est equalitas quātum ad itensionē. aut quātum ad extensionē. quātū ad extensionē nō illud constat. qz vnū tm̄ est ibi. ḡ quātū ad itensionē. sed qz hoc sit falsum. videt̄ qz cum sciamz aīam miorē deo. et maiore corpe cōtingit q̄qz qz eam amamz magis q̄ deū. et minz q̄ corpus. et ita quātitas amoris non sequit̄ quātitatē notīcie. Item qz nō sit ibi substācialitas. videt̄ qz amor et notīcia. sunt habitū et qualitates. ḡ videt̄ qz essentialiter differūt ab ip̄a mente. Item ratio Aug. qz non sunt i aīa sicut essēcia. qz se extendūt extra. sed hoc nihil est. accidentia

em se extendūt ex. ut calor calefaciendo. et
 calor imutatio visum. pterea homo cognoscit
 aliqua cognoscibilia scia acquisita. q̄ est ac
 cidens. et ita se extendūt extra. **¶** *1° dō*
 q̄ sicut Aug. assignat in hijs est ordo. equa
 litas et substantia. ordo aut attendit
 in hijs habitibz aie naturalibz. in apatōe
 ad actz. sic ponit ordo in fide et spe et cari
 tate. licz simul infundant. et sic p̄. q̄ obiciē i
 cōtrariū. q̄ nō est ordo in ip̄is habitibz ab
 olute consideratis. s; per relacōz ad actz. **¶** *Si*
 militer est ibi equalitas scdm dūerfionē aie
 supra se et p̄dictōz habitū pfectiōz. vnde
 dicit Aug. in ix. de trim. q̄ nō est in his ha
 bitibz equalitas. nisi scdm q̄ pfecti sunt. et
 sic p̄z solō. **¶** *Ad illud qd de amore obiciē.*
 dicit Aug. q̄ ille amor nō est pfectz amor. sed
 libidinofus et mōrdinat. **¶** *Vel dō. q̄ equa*
 litas sunt. scdm q̄ sunt natales. quātū em ē
 quis abilis vel facilis ad cognoscēdū se. tm̄
 ad se amādū. de habitibz vero acquisitis ma
 lis vel bonis. nō est verz. et de hijs nō itelli
 gitur. **¶** *Similit̄ est ibi terciū. scz substantia*
cialitas. q̄ scdm q̄ dictū est supra. amor et
noticia aie natales sunt scdm q̄ supra se con
uertit̄. sic nihil oio addūt sup ip̄as potēcias
p̄ hoc em q̄ aia sibi p̄sens est. hz noticiā. p̄
hoc q̄ est vnū sibi. habet habitū amoris. et
ideo sic potēcie sunt substantiales aie. vt s̄
visum est. ita et hūcū habitz. vnde et si vi
deatur dicere modū habitz. vel qualitatis
realiter t̄n nihil supra potēcias addūt. et
*p̄tz. **¶** *Ad obiciē q̄ nō sunt qualitas isto*
*mō. **¶** *Ad illud qd obiciē de rōne Aug. dō*
q̄ illa rō nō cludit principalit̄ q̄ amor vel
noticia sunt substantiales in aia. et hoc q̄ tūc
p̄rōne posset dici. et obiciē de omni amore. s;
cludit ex dēsequēti. q̄ p̄z sic. cum em amor
attendit ex suū subiectū aliū amādo. hoc ē
per virtutē substantie. sic per se. nō est nisi p̄
*substantia. **¶** *Si ḡo amor et noticia extendūtur*
per virtutē subālem. et hēe sunt itelligentia
et voluntas et amor. q̄ aia amat se. est idēz
cum ip̄a vnitate. et c̄ noticia qua cognoscit n̄
est aliud q̄ itelligentia. restat ḡo q̄ amor et
noticia respectū sui sunt ip̄i meti substantiales.
***¶** *Et c̄o et vltio q̄ritur vtz hēc trimi*
tas ymaginis scz mētis. noticiē. et
amoris. ducat necessario in cogni
cōez trinitatis. quātū ad p̄sonas.
¶ *Et videt q̄ sic q̄ in hac trinitate ymagis est*
 relatio. sed in deo nō est relatio nisi q̄ ad p̄
 sonas ḡo. **¶** *Item in hac trinitate est disti*
 ctio. q̄ noticia nō est amor. sed in deo nō est
 distictio nisi p̄sonaz. ḡo. **¶** *Item in hac*
 trinitate ē origo vniz ab vno. et terāz ab vt̄o
 q̄. ḡo cū ista sint appia p̄sonaz. p̄z. **¶** *Itē*
 in hac trinitate est amor terciō. qui est appū
 spūs sancti. et qui est ad alterz. ḡo videt. q̄
 necessario ducat in trinitatē p̄sonaz. **¶** *Cō*
 tra hēc trinitas itelligit̄ vt creatura sine di
 stinctiōe p̄sonali. ḡo p̄t itelligi et in deo.****

sed hoc est falsum. ḡo. **¶** *Item noticia et*
 amor sunt in qualibz p̄sonaz. sed per ea que
 sunt in oibus. nō venit in cognicōz disticti
 onis p̄sonalis. ḡo. **¶** *Item intellecto q̄ vna*
 tm̄ esset p̄sona. adhuc nosceret et amaret se
 ḡo. **¶** *Item philosophi istā trinitatē cog*
 uerūt et tm̄ nō cognouerūt trinitatē p̄sonaz.
 ḡo hoc nō ducat in illā. **¶** *R̄o dō. q̄ p̄ hanc*
 trinitatē dtingit cognoscere trinitatē in deo.
 et hoc est attribue do ea que in hac trinita
 te sunt. illi summe trinitati. sed hoc p̄t esse
 dupliciē. aut em ista tria p̄nt deo tribui h̄m
 subāem. vt per mētem. itelligamz mētem i dō
 et per noticiā in aia. noticiā in deo. et sic de
 terciō. et c̄ nō ducat in cognicōez trinitatis.
 nisi q̄tū ad appiata. sic itelligerūt p̄bi. p̄of
 sunt etiā ista trahi ad deū rōne appietatū. q̄
 sūt ordo. et origo. et distictio. et relatio. et c̄
 ducūt in cognicōez trinitatis quo ad appia. s;
 ista ponere vel itelligere in deo. p̄t fides.
 sed nō rō. et ita p̄fecta cognicio ymagis. nō
 habet nisi a fide. vnde bñ dcedend. q̄ yma
 go p̄fecte cognita vt ymago. ducit in cogni
 tōez trinitatis. nō aut simpliciter et p̄ hoc p̄z
 vtraqz pars. **¶** *Ad illud qd obiciē de amore*
dō. q̄ amor p̄t dicere dplacetiā. et c̄ est dūe
vel p̄t dicere dñionē siue dñionē. vel
donum. et sic habet rōnem p̄sonē. et c̄.
¶ *Npte ista circa trām q̄ritur. de hoc q̄ dicit*
ymago dei p̄manet. extra p̄s. dñe in dñitate
*ymaginē ip̄oz ad nihilū rediges. **¶** *R̄o yma*
go dō dupliciē. quātū ad subāle esse. et h̄o
recipit trinitatē p̄sonaz et ordmē et equali
*tatem. et sic semp p̄manet. **¶** *Alio. p̄ ut s̄ esse*
addit bñ esse. vt decorē et honozē. et h̄o p̄t
p̄di. q̄ homo cū in honore esset nō itelligit.
¶ *Item q̄ritur de hoc q̄ dō memoria. noticia*
 dō ad aliqd. ḡo itelligentia et volūtas in p̄di
 camēto ralatōis. **¶** *Item q̄ritur quare mens*
 dō magis ad se. q̄ memoria vel itelligentia.
¶ *R̄o dō. q̄ dicit ad aliqd est dupliciē. vel*
 appie et p̄se. sic pater et filiz. vel rōne alicz
 anexi. q̄ habet respectū anexū. et iclinatōez
 et sic memoria dō ad aliqd. q̄ inatum hēt
 respectū ad memoriale. similit̄ itelligentia.
 ad itelligibile. et volūtas ad volubile. et h̄o
 obiecta. ad iuxem hēt respectū. et sic p̄tz
 obctō. **¶** *Ad illud qd q̄ritur de mēte dōm*
 q̄ mens dō ab actu essentiali. p̄terea itelli
 gēdū. q̄ quo est dat aie esse generalissimū.
 et sic dō essēcia. vel iquātū dat eē generale
 et c̄ dō vita. q̄ aia est in genere vuentiū. aut
 in quātū dat esse spūale. sic mens. mens em
 nō dō. nisi q̄ viuit vita intellectiua vel aia i
 se dicit essēcia. vt actus corpis. vita vt per
 fectibilis a deo mēs. **¶** *Item q̄ritur de hoc*
 q̄ dicit. q̄ tres p̄sonē hō sunt vniū dei. q̄ vi
 detur dicere falsum. q̄ nō sunt vniū essen
 cie. sed essēcia est deū. ḡo sunt vniū dei. **¶** *Si*
 dicas q̄ nō sequit̄. ego q̄ro. quare nō dcedit̄
 tres p̄sonē sunt vniū dei. si p̄ter hoc q̄ obli
 quis notat diuersitatem. ḡo cū essēcia non**

sic diuersa a psona. nō pōt dici tres psonae. sunt vni2 eēcie. **R**o dō. qz genitiu2 aliqñ astruē i rōne possionis. vt si dicat bos petri vel ichāis. aliqñ ex vi declaracōis eēcie. vt essencie. vt mulier egregie forme. aliqñ intrā sitiuē. vt creatura salis. **I**ntrāsitiuē astruē generale cū spāli. et sic pōt dici subā vel psona dci. **E**x vi declaracōis essencie. vt ipōtas formā per modū forme. et sic dicūtur tres psonae vni2 eēcie. qz sō qñ dicūtur tres psonae sunt vni2 dei. deus nō signat nec p modum forme nec p modū specificātis. **I**deo itelligitur per modū possidentis vel principiātis. et ideo simplicit̄ est falsa. **I**tem qritur de hoc qz dicit. qz ex maxima pte est dissimilis videt̄ em̄ falsum. qz ymago ē similitudo ex pssa. sō si maxie est dissimilis nō est ymago. **R**o dō. qz est accessus simplicit̄ vel in genere. **S**i sō loquamur de accessu simpliciter sic dico. qz aīa rōnalis non est valde similis deo. si autē loquamur in genere creature. qz tñ accedit quantū pōt nata creatā. sic dicit̄ valde similis. et expssa similitudo dei. **I**te qritur de hoc qz dicit. **S**i duo essent. vel vtz qz insufficientes esset. vel alter supflueret. qz scdm viā istā mōstrari pōt. qz nō sit nisi vna psona. **R**o dō. qz in psonis nō pōt esse supfluitas. qz in eis vna est sufficiētia. vnde si vna esset supflua. et omēs. sed nō pōt ibi eē aliqua insufficientia. qz nihil pl2 habēt tres qz vna. **S**ed si essent due essencie. due essent sufficiētie. qlibet per se esset sufficiēs. **S**i autē alter cū altro. qlibet esset insufficientis. et ita ptz qz nō est simile de duab2 essencijs sic de duab2 psonis. **I**tem qritur de hoc qd dicit qz itellexit deū habere sapiāz q ab ipō genita est. qz itellexit eum nō esse rem fatuā sō videt̄ scdm hoc qz pater sit sapiens sapiā genita. **E**t dicendū qz ista dsequēcia nō ē itelligenda imediate. si qz non est res fatua habet sapiāz genitā. sed hoc itelligendū est sic deus est substantia spūalis. sō est nata cognoscere. ergo si non habet sufficiētiā est res fatua. sed non est fatua. ergo habet sapiētiā. sed nō est sapiētia sine verbo. et nō est verbū nisi pcedat a mēte. et ita generetur. sō a primo. si habet sapiāz. necesse est sapiā esse genitā. et omēs istas dsequēcias oportz itelligere imediate.

Hic oritur qstio satis necessaria constat et irrefragabiliter in pcedēte distinctione pbaut magister trinitatem et vnitatem p similitudines cōgruas et rōnes. **I**n pnti distinctione ponitur scda ps in qua solut incidentes dubitatōes. et incidit dubitatio. ex hoc qz in diuis est trinitas et vnitatis. et ita aliquid distigens. et distinctū aliquid idistinctū. vt termini substantiales. **I**ncidit sō dubitatio ex dpatōe prietatis distinguētis ad terminū subālem. **H**abet autē hec ps duas. **I**n prima mouet dubitatōez ex dpatōe prietatis di

stinguētis ad substāciā vel essenciā. **I**n scda ad eī2 potenciā infra di. vi. **P**reterea qri solz **I**tem prima ps habet duas. quia substācia pōt significari in cōcretōe. vt per hoc nomē deus vel in abstractiōe. vt p hoc nomē eēcia. primo sō mouet qstionē ex dpatōe generatōis ad hoc nomē deus. scdo ad hō nomē essenciā. infra di. vi. **P**ost hec qritur vtz dcedendū sit rē. **H**ec autē distinctio hz quatuor ptiulas. et hoc scdm quatuor qz ibi tanguntur. **I**n prima supposito qz hec sit vera. deus genuit deū. qrit de hac. genuit se. vel aliū. ad quā solut intimēdo. **I**n scda qrit d hac genuit deū. qui est de2 pater. vel qui nō est deus pater. et ad hoc solut distinguēdo ex pte pdicati. et hoc ibi. **S**z adhuc oponūt. **I**n tertia qrit de hac de2 est trinitas. et pbat multis auctib2 qz est vera. et hoc orcaione pdictōz ibi. **Q**uandā tñ veritatis aduersarij. **I**n quarta ad suū ppositū reddidit. sō ad primo quesitū. ad primū videlz addens prime solōni. qz quāms nō sit dcedendū. genuit se vel aliū diuisim. tñ pōt dcedi diuinctim ibi. **N**unc ad pmissam qonem.

Intelligentiā eoz q tangit magister in pnti distinctione. quatuor qrunē. **P**rimū vtz hec locutio sit dcedenda in diuis. de2 genuit deū. **S**ecdo vtz vnitatis essencie admittat hāc locutioez. deus genuit aliū deū. vel de2 est alijs a deo. **T**ercio qritur de dsignificatōe huius nomis dei. vtz videlz gmatice possum2 dicere plures deos. **Q**uarto et vltimo qritur d suppositōe illi2 nomis de2. vtz supponat p psona vel p essenciā.

Quia primū qz hec locutio. de2 genuit deum. sit dcedenda videt̄ p hoc qz dicit̄ in simbolo. deū de deo. sed hoc nō est nisi p cognicōez. sō deus generat de deo. sō ista locutio est dcedenda de2 genuit deū. **I**tem generatio ē respectu similis in nata. vnde homo generat hominem. vnde si in diuinis est generatio. pducitur similis in nata. sō cū pater sit deus nō generat nisi deū. sō hec est vera. de2 generat deū. **I**tem quicquid hz fili2. aut hz a se. aut ab alio. sed hz deitatem. et non a se qz sic esset ingenit2. sō habet ab alio. sō non habet nisi per generacōez. sed nō habet deitatem. nisi ab habente deitatem. et habēs deitatem est de2 sō rē. **C**ontra hoc nomē dsignificat essenciā siue subāz cū sit terminus subālis. sed hec nō dcedit. pmo est falsa. essenciā generat essenciā. similiter et ista deus genuit deū. **I**tem hoc nomē deus. aut supponit p oī psona. aut determinate p aliqua. **S**i determinate p aliqua. sō restringit eius significatio ab aliquo. nec est dare qz ab alio nisi ab hoc verbo genuit vel generat. **S**ed regula est qz termin2 posit2 in pdicamēto nō restringit terminū a pte subiecti rōne significacōis. ergo stat p omni psona. **N**on sō

videtur locutio vna. scdm qd p psona filij .
 8° . 2° . Item iste terminus deus quatuor de se
 eque bene supponit p filio sic pro patre . 8°
 cu filij no sit generare . sic et pris est genera
 re . si hec est vera . deus generat p patre ca
 dem rone . et hec deus no generat p filio . si
 8° h^o no dedit nec pria . Item traditio
 ne opposita sunt vera de quolibz sub distun
 ctione . qd de quolibz affirmatio vel negatio
 8° si deus genuit deū . aut deū qui est pater
 aut deū qui no est pater . Sed qd implicat .
 attingit simpliciter inferri . ut si dicat hō qui n
 currit disputat . 8° homo no currit . 8° similiter
 si genuit deū qui no est pater . de 2° no ē pa
 ter . sed si no est pater no generat . 8° 2° .

R^o ddm . qd p dicitur locutio salua essencie vni
 tate recipit tā a mgris qd a sanctis . ad cuius i
 telligentiā quatuor regule sunt notāde . Pri
 ma est qd nomē abstractū iponitur forme . et
 a forma . ut albedo imponit a forma albedi
 nis . Nomē vero decretū iponit a forma . s; no
 forme . sed supposito ut albū iponit a forma
 albedinis . sed no forme . s; supposito ut alicui
 rei albe . homini vel signo . Secda regula ē qd
 terminus habēs multitudinē suppositoz sine
 distributōe acceptus stat p illo p quo red
 dit locutioz vera . ut cū dicit homo currit . vera
 est locutio p currite si aliquis sit currens .
 Tercia regula est . qd terminus habenti formā
 no multiplicabilem . no deberet pponere et
 postponere negatōez . unde no differt dice
 re . petr² no currit . et no petr² currit . Quar
 ta regula est ista . qd relatiuū refert āncedēs
 sub eodem mō supponēdi . sub quo āncedēs
 pcessit ipz relatiuū . nisi faciat relacōz simpli
 cem . Ex prima regula ptz . R^o ad primū cū
 em iste terminus deus sit decretus et imponat
 a forma essentiali . s; deitate tñ imponit p
 sone siue supposito . sicut albū iponit ab al
 bedine rei albe . et ideo suppoit et reddat lo
 cutioz vera . p psona no p forma . hoc autem
 nomē essentia vel dritas est abstractum . et
 ideo iponit formē . et a forma . sicut albedo .
 et ideo essenciam signat et supponit . et ideo
 hec est falsa . essencia generat essenciā . qz ge
 neratio no est forme . sed suppositi . sed hec ē
 vera . deus genuit deū p psona . Ex scda
 regula ptz . R^o ad scdm quāuis em supposi
 cio termi no artetur . tñ p illo stat p quo est
 locutio vna . ut hō currit p petro vel iohāne
 si p illo est locutio vera . nec tñ ad illū restri
 gitur . et hoc ptz . qz si addat distributio cō
 fundet illū terminū p oibus . sed si esset re
 strictus no dfinderet nisi p illis ad quos
 se extenderet restrictio . unde aliud est ter
 minū restringi ad vnū . aliud est reddere lo
 cutionē verā p vno . Ex tercia regula patet
 R^o ad terciū . licz cū hec sit vera p patre . ds
 generat deū . tñ hec de 2° no generat deū no
 est vera p filio . cū em iste terminus de 2° dicat
 formā non multiplicabilem . no differt ei ppo
 nere negatōz et pponere . ideo cū negatio

pposita totalit omio a subiecto remoueat p
 dicatū . sic ei negatio pposita remouet tota
 liter pdicatū ab hoc termino de 2° . Cū dicitur
 deus no generat . qz remouet a quolibz sup
 posito . et ideo aliū modū supponendi hz m
 affirmatiua qd in negatiua . qz i affirmatiua
 erat locutio vera p patre . m negatiua vō no
 pot esse veritas . qz negatio remouet totalit
 pdicatum illud . Ex quarta regula ptz quar
 tū . cū em relatiuū oio habeat suppom āncedēs
 tis . et iste terminus m pdicato supponat pro
 deo genito . relatiuū refert p illo . et ita sen
 sus est . deus genuit deū . qui deus genit² ē
 pater vel no est pater . et hec est vna p nega
 tiua . nec lz inferre 8° deus . nec est pater qz
 mutatur suppo . ymo est ibi figura dicitōis .

Scdō qritur . ut vnitas essencie ad
 mittat hanc de 2° generat aliū deū
 et qd no videt Anselm . m p sol . cū
 dicitur deū de deo . no itelligim²
 aliū deū sed eūdem de seipō . Item si ge
 nunt aliū deū . sed vbi ē vn² et ali² sunt duo
 8° si genuit aliū sunt duo dij . Item alius
 dicit alietatē m generali . 8° cū generale spe
 cificat p adiunctū . hoc nomē deus specifi
 cat ipm . sed si specificat . specificat rone for
 me . 8° notat alietas m forma . 8° no est ad
 mittenda talis locutio . cū no sit ibi alietas i
 forma . Sed extra generatio iportat distm
 ctionē . sed distinctio alietatē et aliquā . 8°
 et generatio . 8° si hec ē vera de 2° genuit deū
 et hec p dñs . deus distinguit a deo . vel ge
 nunt aliū deū . Si dicas qd no sequat . qz ge
 nerare iportat distinctōz ut modū . Sed di
 stingui vel eē aliū ut rē . extra ad dñaz ut mo
 dū sequit dsecutio ut res . vñ si hec ē vera hō
 est aial est cū ad hoiez sequit aial . Et ptea
 dstat qd distinctio generatōis no tm ē a pte
 itelligentis . vey etiā a pte rei . 8° illi distin
 ctōi ut exerceat . Respondet distinctio realis .

Item affirmatiua est falsa deus genit² ē
 deus generās . 8° negatiua est vera . deus ge
 nit² no est deus generās . sed sicut affirma
 tiua significat pemptitatē . ita negatiua di
 ueritatē . 8° sicut deū generatē et genitū cō
 tingit ad uncem dpari mediāte negatōe . ita
 mediante alietate . 8° hec est vera deus ge
 nunt aliū deū . Item pater siue deus genu
 it aliū . hec est vera . constat 8° ut aliū deum
 aut aliū no deū . sed no aliū no deū . 8° 2° .

Item ali² est terminus masculini generis . igit
 stat p psona in ptitiuis terminis . 8° ali² dic
 alietatem psonalē . sed hec est vera deus ge
 nunt deū aliū in psona . 8° similiter est vera h^o
 deus genuit aliū deū . R^o ddm . qd hoc cō
 sument distingu . deus genuit aliū deū . quia
 ali² pot teneri adiectiue . et sic ponit alietatē
 tem circa formā ist² termini deus . et sic lo
 cutio est falsa . pot etiā teneri substantiue . ut
 substantiue . et tunc est appositina dstructō
 sicut aial homo . et est sensus hoc mō deus
 genuit aliū deū . i . genuit aliū qui est deus .

et in hoc sensu est locutio vera. sed licet ista distinctio in locutionibus theologis apter que dam proprium modum loquendi locum habeat. tamen quantum esset de virtute sermonis. non esset distinctio. quia adiectivum adiunctum substantivo ut homo albus. non dicitur substantiari. nec appositiva constructio dicitur ibi esse maxime cum illa sit minus communis. respectu magis communis. unde cum hoc nomen alius sit adiectivum. habens substantivum adiunctum in predicta locutione. ponit alienitatem circa ipsum. ratione suppositi et forme. et preterea si velimus artificialiter procedere. iudicanda est talis locutio falsa. **¶** Propter hoc ad intelligentiam dicte locutionis notanda est regula communis. Non habet locum distinctionis. ubi non est ex diversis causis unio. verbi gratia pater et filius et spiritus sanctus. ununtur in hoc nomine deus. non ex diversis causis. siue ratione diversorum. sed ratione unius deitatis siue essentie unio. ex diversis causis est. ut in homine ununtur. petrus et iohannes. ratione diversarum humanitatum. quia alia est humanitas petri. et alia iohannis. Et iuxta hanc regulam ab opposito est alia regula accipienda. Non habet locum unio. ubi est simul cum unio. ne distinctio. ut pater et filius. et spiritus sanctus. ununtur in una deitate siue essentia. sed distinctio habet rationem pluralitatis personarum. Secundum hoc est attendendum. quod in divinis quedam vocabula important distinctiones solum. quedam unione quedam medio modo. quoniam deus generans. et deus genitus. et si sint personaliter distincti. tamen in deitate ununtur ex eadem causa. quia una deitate. ideo non recipiunt notiam importantiam simpliciter distinctionem. Ideo hec non admittitur. deus distinguitur a deo. similiter deus generat alium deum. Item ratione distinctionis non recipiunt vocabula unio importantiam unione in supposito et forma. unde hec non recipitur. deus genuit se. sed illa que medio modo se habent recipiuntur. quale est hoc verbum generat. quia dicitur distinctio in persona cum unitate essentie. similiter hec dicitur. pater generat alterum se. unde Augustinus ad maximianum. pater genuit alterum se. et similiter super iohannem. pater mittens filium. misit alterum se. et ex hoc est quod non sequitur ad generationem verbum simpliciter importantiam distinctionis et sit per primum. **¶** Ad illud quod secundo obiicitur de negatione bene concedo. quod est alienitas. sed tamen non sequitur. quod possit dici alienitas in essentia siue forma deitatis. unde non sequitur genitus est alius a generante. quod alius deus. quia mutatur suppositio huius termini deus. **¶** Ad illud quod obiicitur tertio. aut alium deum. aut non alium deum. dico quod non sufficit dicitur. quia non est contra dictionem. nisi accipiat negatio respectu totius in hac enim genuit alium deum. duo dicuntur. scilicet quod deus. et quod alium in deitate. et ideo ad hoc quod sumat contradictionem. necesse est quod ferat suppositum. unde sic non valet demonstrato monacho nigro. qui est albus per naturam. iste autem est albus monachus. aut albus non monachus. quia veraque falsa. similiter intelligendum est in appo-

sito. nec valet. est deus et est alius. quod est deus alius. primo est ibi accens. sicut hic est bonus et est acharedus. quod est bonus acharedus. **¶** Ad illud quod ultimo obiicitur. dicitur quod alius. quantum sit masculini generis. tamen quia ponit rem circa subiectum ab illo trahit suppositionem. et ideo non tenetur personaliter. nisi secundum quod substantiatur. sic et hoc nomen unum dicit unitatem subalem. ita si dicitur alius deus. alius dicit alienitatem subalem et ratio huius venit. non tamen quia adiectivum. sed quia generale. quod specificat per adiunctum. **¶** Ratio queritur. utrum hoc nomen deus grammatice significat pluralem numerum. siue agrue possit dici plures dii. quod sic videtur. quia secundum philosophum. intellectus sunt idem apud omnes. quantum verba sunt diverse. sed modo significandi consequuntur modo intelligendi. quod cum apud hebreos agrue dicatur beloj. quod equipollet ei quod est dii. quod et apud nos. **¶** Item sic vult philosophus. verum supponit agruum. unde cathonius est vel non est. nec verum nec falsum significat. sed hec via est non sunt plures dii. quod agrua. ergo et hoc congrua. plures sunt dii. quia negatio non movet in agruitatem. **¶** Item sicut deus unum venit unum soli. ita principium creaturam unum soli. sed quantum falsa dicatur plura principia. tamen dicuntur congrue. ergo per se possumus dicere plures dii. **¶** Item hoc nomen semix. non habet nisi unicum suppositum. tamen agrue dicitur plures fenices. Si tu dicas. quod suppositum pluralitatem per successiones temporis. obiicitur tibi de hoc nomine sol. quod nullo tempore pluralitatem. et tamen agrue dicitur plures soles. ergo et plures dii. contra omne nomen quod habet pluralem nomen est appellativum. propria enim nomina non pluralitatem. Non enim dicitur plures petri. vel iohannes. sed hoc nomen deus. non est nomen appellativum. quia non significat formam multiplicabilem quod est. **¶** Item hoc nomen deus est proprie proprium diuine nature. sed nullum tale multiplicatur quod est. **¶** Ad predictam intelligentiam est notandum. quod hoc nomen deus dicitur tripliciter. scilicet nuncupative. adoptiue. nataliter. primis duobus modis pluralitatem. unde apud corinthios. viii. si quidem sunt dii multi. et domini multi. sed tertio modo non. quia sic hoc nomen deus. signat diuinam naturam cum adiectionibus. quarum collectionem impossibile est in alio repere. et ideo sic nomen proprium. non habet pluralem secundum artem loquendo sic nec nomen dei. **¶** Ad illud quod obiicitur quod apud hebreos habet pluralem quod est hebreorum dicens quod modus significandi non tamen requirunt diversos modos intelligendi generales. sed etiam modos exprimeri. quoniam ipsi habent articulos et modos exprimeri diversos. quos nos non habemus. ideo illi possunt dicere. sed nos non. **¶** Ad illud quod obiicitur quod verum supponit congruum. dicitur quod duplex est incongruitas. una est ex disconcordia accidentium. ut cathonius est alia ex disconcordia intellectuum. ut cum dicitur plures petri. prima incongruitas tollit veritatem et falsitatem. Secunda vero incongruitas habet

falsitatem diunctā. et ideo qz per negatiōez
remouet falsitas. et sancti malūt loqui vere
qz pprietatē sermonis seruare. et loqui min2
vere. ideo negant plures deos. ¶ Potest tñ
dici qz quāuis hec vox dii. nō sit vox signifi-
catua scdm artem et ipositōez. tamē est vox
significatiua. ex a cōmodatōe vsus. vt clli p
illi. et ideo generat falsum itellectū arfirma-
tiua et negatiua. vñ quāuis nō gramatice.
¶ Ad illud qd obicit. qz pncipiū vni soli cō-
uenit. similiē et fenix. ddm qz cōuenire vni
soli est tripliciter. aut em est qz iponit no-
men a forma in multiplicabili. vt i pprijs no-
nib2. et sic tollit pluralitatē re et dsignatōe
aut iponit a forma. q nata est dmuicari. quā-
uis nō dmuicet. ppter determinatōez. vt cum
dicit pncipiū creaturaz. aut ppter defectū
materie. vt fenix. et tale tollit pluralitatem
sym rem nō sym dsignificatōez. quia pēt dsigni-
ficari talis forma vt potest multiplicari per
supposita.

Quarto qritur et vltimo de suppositi-
tione hui2 nois deus. et qrit vñ
hoc nomē de2 de se. supponat pso-
nam vel natam. qz psona videt. p
illud Ambro. Benedicat nos deus de2 no-
ster. benedicat nos de2. Ambro. i terna dei
dfectio. trinitatē indicat sonaz. gō cū deus
sit ibi sine aduicō. de se supponit psonam.
¶ Item rōne obicit sic. hoc nomē homo sup-
ponit p omni eo cui in est huānitas. gō a si-
mili. et hoc nomē de2 supponit p oī eo cui i
est deitas. sed hoc est psona. gō rē. ¶ Item
hoc nomē de2 significat deitatem i dcretiōe
sed nō nisi i dcretōe ad suppositū qz est pso-
na. sed termin2 dcret2 pprie supponit p eo
respectu cui2 iportat formā. vt albū magis
pprie supponit p re alba. qz p forma gō rē.
¶ Sed dtra pnomē refert rem p pprio sup-
posito. sed cū dicit. benedicat nos deus et
metuant eū. hoc pnomē eū refert naturā. nō
psonam gō rē. ¶ Item qz iste termin2 hō ppe
supponit p idiuinduo. ista est falsa. homo ē
soz. et plato. qz idem idiuinduo. nō recipit il-
lā pdicatōz. Sed hō est vera. deus est trini-
tas. vel deus est pater et filii2. gō cū illud p
dicatum. nō duemat vni psonē ptz rē. ¶ Itē
termin2 qui pprie supponit psonā. addito si-
bi termino ptiuo stat solū p vno. vt cū dicit
vnus hō currit. gō similiē cum dicit vn2 deus.
gō hec est simplicit falsa vn2 deus est pater
et filii2. ¶ Rō dicens. qz hic dsiuent esse dux-
plex opio. vna quidē est qz hec nomē deus.
signat pprie natam. et supponit psonā. aliqñ
vnā vt cū dicit. deus generat. aliqñ duas. vt
cum dicit. deus spirat. aliqñ tres. vt cū dicit.
deus est trinitas. et rō hui2 est. vt dicūt qz
cum multa supposita habeat in natā termi-
dmunis. termin2 autē dmuīs pprie suppoit
p idiuinduo. p natā vero. vel p forma. non
suppoit. nisi trahat. vt si dicam2 hō est spēs
sic dicunt i pposito. vltieri2 dicūt. qz qz sup-

posita oia sunt in illo. vna suppositōe. ideo
simul potest supponere p multis psonis l3
illud nō possit iste termin2 hō vel ali2 termi-
n2 dmunis. et sic soluerūt obiecta. ¶ Alia opi-
nio est qz pprie supponit natam. sic significat
et nō supponit psonā nisi trahat ab alio. vt
cum dicit deus generat. et hij dicūt. qz cum
dicit deus est trinitas. aut stat p natā non
p psona. et una natā ē tres psonē. ideo vna
est locutio. et rō hui2 positōis est. qz hō no-
mē deus h3 natāz termi discreti. cū nō ha-
beat plurale. ideo idem signat et supponit
pprie. cum gō significet natāz. illā pprie sup-
ponit. sed meli2 est dicere vtrūqz. qz habet
natam termi dmuīs. et termi discreti. termi
conmuis ppter pluralitatē suppositozum.
termini discreti rōne forme. nō multiplicabi-
lis. qz pprie supponit. tam natam qz psonam
tñ rōnes ad vtrāqz ptem dcludunt. vñ suo
mō hoc aut nō potest in alio termino iueniri.
et ideo nec dsimilis mod2 supponēdi. ¶

Npte ista circa trām qritur de hoc qz dicit.
deus de deo. lumē de lumē. qz cum pposi-
tio notet trāsitōez. et ita diuersitatē et disti-
ctiōne. videtur qz p rōne et ab equipollēti.
iste sunt vere. deus est ali2 a deo. deus di-
stinguit a deo. ¶ Rō ddm. qz duplex est im-
portare distinctionē siue diuersitatē. scilz vt
modū. vel vt rem. vel vt exercitā. vel vt dcep-
tam. quoniam gō ppositōes iportant distincti-
onē vt exercitā. et distinctio est in diuis.
quātum ad supposita. facit terminū stare p
diuersis suppositis. qm ergo circa id ponit
modū. circa qd exercet distinctionē. et tales
sunt psonē. ideo est vera locutio. qz vero hō
nomē ali2 iportat distinctionē circa terminū
rōne siue forme. ideo sunt false. ¶ Item qrit
de respōsione quā ponit magister ibi. Si vō
addit genuit deum rē. qz magister soluit in-
terimēdo dclusionē. et videt non recte sol-
uere cum em idē et diuersum sufficiēter di-
uidant ens. videt nō sequi genuit deum
gō se vel aliū. ¶ Rō ddm qz magister sustinē-
do pma et iterimēdo dclusiōz. inuit dclusiōz
non sequi ex pmissis. et qz nō sequat osten-
dit ferendo instantiā dtra illud distiuctū. Ad
illud vero qd obicit. qz idē et diuersum suf-
ficiēter diuidūt ens. ddm qz simplicit lo-
quendo falsum est. Nam pars nec est eadez
toti oio. nec simplicit diuersa. habet tñ veri-
tatem scdm idem. vnde si nō est idem. aliqē
diuersum. vñ est de2 scdm illud sym qz nō
est idem. filii2 autē nō est idem patri in pso-
na. et ideo in psona ali2. nec tñ sequit aliū
deus. qz significat alietas in essēcia. ¶ Itē
qritur de hac distinctionē. quā magister de
hoc pdicato. deus pater. qz pōt esse dstru-
ctio apppositiua imēdiata vel mediata. pri-
mo em videt qz ista distinctio nō sit itelligi-
bilis quoniam que ex eadem pte intransitiue
dstruitur videt solum imēdiata constru-
¶ Item videtur qz non soluat. quia recta

.De.

solutio ē. cum dātem oppositū nō dūenit sol-
uere. sed ista distinctōe remota. adhuc ma-
net sophisma. si loco ei2. q7 ē de2 pater solū
pater ponat g° rē. ¶ **R7** ddm. q7 distinctio
mgri bona ē. et scd3 arcē. Nam sicut vult pi-
stian2 iter adiectiuū et substātiuū itelligit
media copula ens. vel q7 est ens. qm hoc qd
est ens. siue q7 est pater. pōt teneri implica-
tiue. et sic restringit et tenet locū appositue
cōstructionis. et equualet vni termino. **I**do
dicit q7 potest teneri siue astrui imediate.
et sic deus pater nō est aliud q7 ipse pater.
vel ipm relatiuū potest itelligi relatiue. et
ita in quadā distācia. et tunc nō restringit
et sensus est. deus pater. i. de2 qui est pat
q7 tm valet. est de2. et ille est pater. h° aut
solutio magistri soluit qdā sophisma quan-
tū ad vnā deceptōez. et ideo est bona. sed
rursus cadit ibi alia deceptio de relatiuo. et
ideo adhuc oportz soluere. nō ad illā decep-
tionē. sed ad aliā. idō ppositiu2 soluit ad h°
argumētū alio mō. g° deus qui ē pater. vel
qui nō est pater. et dicit q7 nō sequit. n° sūt
cōtradictorie. q7 suppositio hui2 relatiu. nō
est eadem. **I**n affirmatiua em supponit pro
deo genito. q7 nō cōfundit. **I**n negatiua vero
simpliciter. vnde sicut hec nō cōtradicit. sed
ambe sunt false. null2 homo est petr2. iohā-
nes est petr2. ita dicit i pposito. q7 negatio
cōfundit. vnde iste due ambe sunt false. d3
fili2 est pater. deus nō est pater. sed licz so-
lutio ppositiu locū habeat in pposito. q7 nō
differt pponere et pponere negatōez hui2
termino deus. tm in alijs nō habet locū nega-
tio em pposita relatiuo ipm nō cōfundit. et
ideo moderni aliē solūnt. distinguēdo q7 h°
relatiuū qui. pōt facere relatiōz simplicē vel
psonalem. si simplicē. affirmatiua vera est.
negatiua falsa. si psonalem. e cōuerso. **N**ega-
tiua vera. affirmatiua falsa. q7 p3. q7 hec est
falsa. psona filij est pater. et hec est vera.
psona filij nō est pater. ¶ **I**tem qritur de h°
q7 dicit q7 vn2 deus est tres psonē. **S**ed cō-
tra q̄cunqz p̄dicātur de vno et eodem p̄dicā-
tur de se uncem. g° si vn2 deus est pater et
fili2. g° pater est fili2. **S**i tu dicas q7 vn2 ē
q̄n p̄dicant de vno singulari. sed nō est vn2
q̄n p̄dicant de vno cōmuni. cōtra nihil subici-
tur duob2 in vnita suppositōe. quāuis sit cō-
mune ad illa. vnde hec est falsa. homo est
so2. et plato. g° similiter in pposito. **R7** d3.
q7 sicut p3 de suppositōe hui2 nomis deus.
secus est q7 de suppositōe alicui2 alteri2 ter-
mini. q7 em habet naturā termi cōmuni. et
discreti. **I**deo simul stat p pluri2 sicut pro
vno. et ideo nō sequit. deus est pater et fi-
lius. g° de2 pater vel fili2 est pater et fili2
Similiter necz inferre ex hoc. q7 pater sit
fili2. ¶ **E**t notādum q7 talis p̄dicatio est p
p̄demptitātē. ideo suppositū de termino for-
mali vere p̄dicat. ¶ **I**tem qritur de hoc qd
magister dicit. vnu solū deū esse vn2 et esse

trinitatem. Quia videt esse cōtra qd dicit in
feri2 scz q7 trinitas est nomē cōlectiuū. vn2
et sol2 ncmē p̄titiuū et discretiuū. g° sic h°
est falsa. vn2 solus hō est omis homo. ita et
hec. ¶ **R7** ddm. q7 hoc nomē trinitas ē cō-
lectiuū psonaz. vn2 aut et sol2 addita hui2
termino deus. nō dicit discretōez psonē. sed
nature ab alijs. vnde vn2 solus deus dicitur
vna sola natura. et quoniā in diuis est idēz
natura et res nature siue suppositum. ideo p̄
dicatōe p̄demptitātē trinitas de deo pre-
dicatur. nec est simile de hoc q7 est omis hō
et vnus solus homo. **N**am iste termin2 hō ē
et qui pōt cōfundi et multiplicari. et ideo h°
est vera omis homo est hō. nec stat simul p
pluri2. nisi cōfundat. et ideo hec est falsa.
homo est omis homo. q7 nec rō suppositi ē
vna. nec p̄demptitātē. nec est idem in ho-
mine natura et res nate. ¶ **I**tem qritur d h°
q7 dicit. satis xpiano est creaturaz cām rē. vi-
det em dicere falsū qm aut dicit satis q̄tū ad
fidem. et sic est falsum q7 multa alia oportz
credere. aut satis quātum ad sciam et illud
similiter est falsum q7 nūq̄ scitur ex hoc causa
rei sufficiēter. ¶ **R7** ddm. q7 itelligit satis
quātum ad sciaz nō quālibz. sed necz ad sa-
lutem. ¶ **I**tem qritur de hoc q7 dicit. q7 pa-
ter genuit alterz se videtur em male iugere
illa duo. q7 se dicit cōdā p̄demptitatem.
et alterz diuersitatē. et sic sunt opposita. et
illa opposita implicātur. **S**ed dicas q7 vnū
diminuit de altero. quero quid de q°. ¶ **R7**
d3 q7 oppositio directā itelligit semp̄ circa
idem. quoniā g° in diuinis simul est p̄dēp-
titas in nate et alietas in supposito. et hoc
sine oppositōe. ideo nom p̄dēptitatis et alie-
tatis in sermone vnūtur. sine oppositōe. in
vno ad singularis modi exp̄ssionē. ¶ **I**tem q̄-
ritur de hoc q7 dicit pater vt haberet filium
nō minuit se. q7 videt dicere falsum. q7 illud
argumētum valet. quāuis sic generat vnum
filiū vt nō possit ampli2 generare. minuitur
ei2 potentia. sed sic est in patre g°. ¶ **R7** q7
illud vn2 est si generare alterz sit potencie.
sed q7 vno genito alterz possit generare. dicit
imp̄fectionē potencie in generādo. q7 ex h°
ostendit q7 nō totum dedit vni. ¶ **I**tem q̄-
ritur de hoc q7 dicit de se alterz se genuit. sed
nō alterz deū. sed alterā psonā. vtz dicatur
magis pp̄ie alterz vel aliū. videt q7 alterz q7
micrem dicit diuersitatem. q7 sores d3 alter
a se. sed in diuis mima est diuersitas. **S**ed
cōtra differēcie accidētales faciūt dici al-
terū. sed in diuis nullū est accidens. g° non
debet dici alterz. ¶ **I**tem videtur q7 neutrū
bene dicat. si em differēcie substāciales fa-
ciūt dici aliud. et accidētales alterz. cum
neutrū cadet in diuis. neutz videt esse d3.
¶ **R7** d3 q7 quia pater differt a filio. et in
supposito et in pp̄ietate. ideo pōt dici alius
et pōt dici alter. sed quoniā pp̄ietas illa n̄
accidit psonē. ideo magis pp̄ie dicit alius.

et qua ali2 respicit suppositū. aliud essentia
ideo si recipit ibi ali2 in masculino. non tñ
aliud in neutro.

Post qñitur. vñ dcedendū sit. In
pcedenti di. mouet magister. de
opatoe generatois ad terminū es-
sentialē dcretū. qualis est hoc no-
mē deus. in pñenti mouet qñez de opatoe
generatois ad terminū eēncialē abstractū.
qui est essentia. et diuidit hec ps in duas
ptes. In prima pte mouet qñez. et opatoe
generatois ad essentia. in rōne termi. videlz
vñ eēncia generet. In scda in rōne pñcipij.
vñ eēncia generet ibi rē. Non est dicendū.
qñ diuina eēncia genuit filiū. Item prima ps
habet quatuor ptes. In prima pte pponit p
pleumata. videlz vñ eēncia generet vel ge-
neret. In scda adducit rōnes tres. pbates
qñ essentia nō generat a patre ibi. Ideo non
est dicendū. qñ pater genuit rē. In tertia ad-
ducit rōnes icōtrariū. ibi. Hec aut videt ecō-
trariū. In quarta et vltima soluit et expoit.
ibi. Ad qd respondem2. ita etiā nō est ddm
Hec est scda ps istū2 dīstīctōnis in qua
magister terminat scdaz ptem qñis. q est in
cōpatione generatois ad essentia. in rōne pñ-
cipij. et habet hē ps tres ptes. In prima de-
terminat istam qñez. dicens qñ essentia non
generat. sed et hoc dfirmat per rōnes ducē-
tem ad ipossibile. In scda vero adducit au-
ctōritates. q sunt directe dtrarie pñcte so-
lutiōni. ibi. Predictis videt esse dtrariū. In
tercia vero adducit auctes. ex quib2 pteft
elicī dtrarietas. ibi. Dicit quoz et frequē-
tē. Prima pars hz. iij. ptes. In prima parte
adducit auctes aug. dtrarias pñcte solōni
In scda auctes adductas exponit ibi. hē hec
ita determinauimus. In tertia vera dtra pre-
ctas expositōes. adducit auctoritates alias
hylarij in quib2 vocat expñsior dtrarietas ibi
Hinc vero id dtrariū videt esse. In quarta
vero auctes pñctas explanat. et ad expñsio-
nē suā per verba hylarij dfirmat. ibi. Sed qz
hec verba sone vult. Et cum dīr quoz hic et
frequēter in sacra scriptura legit. Hic ē ter-
cia ps in qua obicit dtra solutiōez p auctes.
ex quib2 elicī pñcte solutiōis dtrarietas.
qz in hijs nō dicit qñ essentia generet vel ge-
neret. sed de eēncia vel de substācia patris
fili2 generet. et hec ps quatuor hz pñctas.
In prima adducit auctes in cōtrariū. In scda
vero adductas explanat ibi. Hijs verbis pre-
missis inuē. vbi resumit pñctā expositōez.
In tertia ex pñctōez opione elicī quod daz
correlariū ibi. Ostendit quoz hijs verbis.
rē. In quarta et vltima redit ad ppositū. et
ostendit positōez suā bonā esse. per auctem
Aug. ibi. et hoc ita debet itelligi rē.

In parte ista ad itelligentiā duarū pñcipa-
liū pñū hū2 dīstīctōis duo pñcipaliter q-
runt. Primo qñitur de opatione generatois
ad substāciā siue essentia. in rōne pñcipij.

Sedō qñitur de opatione eiusdē ad eēnciaz
in rōne termi. et duo qñunt. quātū ad pñmū
duo vero quātū ad scd2. Quātū ad pñmū
qñitur pñmū. vñ substācia vel eēncia gene-
ret. Secūdo vñ de substācia generet aliqz.
¶ Circa pñmū qñ substācia nō generet ostē-
ditur sic. generare dicit relatōez. gō cui due-
nit generare dvenit referri. sed eēncie nō cō-
uenit referri. gō nec dvenit generare. Item
generare iporat dīstīctōnē. gō an dueit
generare. et p dñs etiā dīstīngit. sed eēncia
cū sit vna nō dīstīngit. gō rē. aut si generat
plures sunt eēncie. et ad hec duo icōueniē-
cia ducit magister. ¶ Itē generare dicit acti-
onē psonalem. gō de illo solo dicit. qñ signi-
ficet psonā. vel supponit psonā. hē eēncia nō
supponit psonā. cum sit dmunis. nec psonaz
significat. cū sit oīo abstractū rē. ¶ Item ge-
nerare est pñctas psonē. dmuicabilitas ē es-
sēncie. gō sicut se hē dmuicabilitas ad psonā
ita pñctas psonalis ad eēnciā. sed dmuica-
bilitas nūqñ est psonē. qz hec est falsa. pat
est dmuicabilis. gō nec pñctas psonalis erit
essēncie. gō nec generare cū sit psonē. ¶ Cō-
tra qñunqz sic se hnt qñ vñū est idem aliq. et
non hnt dīuerfas pñctates. quicquid dicitur
de vno. et de altero. sed psona et essen-
cia sunt hūcō. qz psona est eēncia. nō habēt
dīuerfas pñctates. qz pñctas in dūis est
relatiō dīstīngit. sed si essentia habet et ali-
quā pñctate. tunc dīstīngit. et referetur
gō rē. Si dicas qñ quāuis psona et eēncia nō
habeant dīuerfas pñctates. tñ differūt per
habere pñctatem et nō habere. ¶ Contra
summa oppō est dtradictiō. sed talis dīuer-
sitas est per dtradictiōnē. gō magis dīffe-
runt eēncia et psona. qñ psona et psona. sed
psona non pñctat de psona. gō nec psona d
eēncia. hoc autē flm. gō rē. ¶ Item quecūqz
sic se habet. qñ vñū pñctat de altero. vñū sup-
ponit p altero. qz subiectū vere subiectū pñ-
dicato. sed essentia vere pñctat de patre. vñ
hec ē vera. pater ē essentia. gō et supponit.
gō sic de2 pater generat. sic pōt dici eēncia
generat. ¶ Itē de quozqz pñctat subiectū
et pñctat passio. sed generare est sicut pñctat
passio patris. sed hē est vera. diuina essentia
est pater. gō et similiter diuina essentia gene-
rat. ¶ Itē d quozqz pñctatur dīstīctiō et
dīstīctiō. sed dīstīctiō patris est filij pater
Cum ergo sit hē vera. diuina eēncia est pater
et hec erit vera diuina essentia est filij pater
gō a dūertibili filij est filij eēncie. ¶ Hē ad
pñctōez itelligentiā est notand. qñ fides vā
dicit quasi fundamētū deū esse trinū et vñū
et ita trinū. qñ trinitas non dfunditur. et ita
vñū qñ vñitas nō multiplicat. Si ergo qñ cre-
dimus oportuit significare. optime iuenta
sunt noīa in dūis. pmo a deo nobis maīfe-
stata. que significant trinitatē sub dīstīcti-
one. et vñitatem sine omī multiplicatōe. sic
gō noīa iposita psonis. oīo sunt i dūicabilia

De

et quātū ad suppositū. et quātū ad signifi-
 catū. vnde hec oīō est falsa. pater est filius.
 vel pater est amūcabilis. ita ex pte essencie
 vel nature oportuit nomīa ipōm. que nō di-
 stīguent. nec q̄tū ad significatū nō q̄tū
 ad suppositū. **¶** Notandū autē q̄ triplex est
 gen² nomī significatū eēnciā. q̄dā em signi-
 ficant in dēcretōe. vt hoc nomē deus. quedā
 in oīōda abstractiōe. vt hoc nomē essencia. q̄
 dam medio mō. vt lumē. sapia. voluntas et
 alimilia. et ista dicitur medio mō significa-
 re. q̄ nō dēcernūt suppositū per modū inhe-
 renciē. s̄ dēcernūt suppositū. rōne ei² q̄ dicit
 aliquā rōz actus vel origis. q̄ sunt ipōz sup-
 positōz. cū igit tres sint nomī differētiē. no-
 mē dēcretū supponit pro psona pprie. nomen
 mediū supponit ptim pprie. ptim i pprie. no-
 men abstractū et absolutū. nō supponit oīō
 nisi i pprie. vnde hec ē ppria. dōs generat. et
 in vsum adducēda. hō autē. sapia generat.
 de sapia. ptim ppria. ptim i ppria. ideo ē su-
 stinenda. hec autē essencia generat oīō i ppria
 et ideo neganda est. si legatur alicui est ex-
 pōnenda. sanctū em q̄nq; ad dēfundēdas he-
 reses. expōsi² loquūtur. q̄ pprietas sermonis
 sustineat. **¶** Ad illud s^o q̄ primo obiicit. q̄
 eēnciā et psona nō habent diuersas pprieta-
 tes. dōm q̄ diuersitas rōnis duplici² est in
 diuis. Vno mō per habere diuersas pprieta-
 tes. et per illud inducūt distīctiōne. et sic
 differūt rōne. nec p̄dicant de eodem. vt pa-
 ter et fili². Alio mō est p̄ habere pprieta-
 tes et nō habere. et illud nō inducūt distīctiōne
 nec facit. q̄ vnum nō p̄dicat de altero. facit
 tñ q̄ aliquid dicit de vno. q̄d nō dicit de al-
 tero. vt p̄ in petro et hoīe. petrus est idiu-
 duū. homo nō. et tñ hō vere p̄dicat de pet^o
¶ Ad illud q̄d summa oppō est affirmatōis
 et negatōis. dōm q̄ vnz ē vbi negatio nihil
 poit. sicut inter aliquid et nihil. sed vbi po-
 nit extrema. mīma pōt esse. et surgit ex quā-
 tulacūq; pua differēcia. siue rei. siue rōnis
 vnde nō sufficit ad distīguēdum. **¶** Ad
 illud q̄ scdo obiicit. q̄ p̄dicatū supponit pro
 subiecto. dicit pōt vno modo. q̄ sicut in infe-
 riorib² est p̄dicatio scdm substāciā. vt homo
 est aīal. et est p̄dicatio h̄m rōnez. vt aīal est
 genus et p̄dicatū supponit p̄ eo. de quo p̄-
 dicatur h̄m substāciā. sed mutata p̄dicatōe
 scdm subām in p̄dicatōez que est scdm rōz
 est ibi accidens. vnde nō sequit. aīal est ge-
 nus. homo est aīal. s^o homo est gen². Simi-
 liter dicūt. in diuis. q̄ cum sint ibi res et ra-
 tio est ibi p̄dicatio scdm substāciā. et illa sal-
 uata quitquid dicit de p̄dicato et de subiecto
 sed mutata p̄dicatōe h̄m substāciā. in p̄di-
 catione h̄m rōnez. est ibi accidens. et talis ē
 hec. pater generat. sed diuisa essencia est pa-
 ter. s^o diuisa essencia generat. sed ista simili-
 tudo nō videtur dūeniens. q̄ in diuis ratio
 p̄dicatur de essencia. vnde hec est vera. eēnci-
 ā est paternitas et generatio. q̄ quid in i-

ferioribus nō reperitur etiā p̄terea aliter dō
 q̄ in diuis est duplex modus p̄dicadi. per
 p̄demptiōtē et per inherēciā. per p̄dempti-
 tatem vt cum dicit. essencia est pater. per in-
 herēciā siue dēnotatiōē. sicut faciūt adie-
 ctīua et verba. p̄dicatio p̄demptiōtē est i
 diuis rōne summe simplicitatis. que nō pati-
 tur psonā min² esse simpliciē q̄ essenciā. q̄ q̄
 nō est in creaturis. ideo in eis nō reperitur p̄-
 dicatio. p̄demptiōtē oīōdā. nisi idē enūciat
 de se. vt cū dicit. huānitas ē huānitas. s̄ oīs
 ppria p̄dicatio est per inherēciā. q̄ nihil est
 oīō simplex. vnde hec est falsa. humanitas
 est aīalitas. In p̄dicatōe vero p̄ inherēciā.
 termin² aliud significat. et aliud supponit.
 q̄ significat formā amūne et supponit p̄ in-
 ferēciā. et in tali ven² est. q̄ illud q̄d p̄dicat
 de altero. supponit p̄ illo. sed in p̄dicatōe
 per p̄demptiōtē idē significat et supponit
 vnde tunc est sensus. q̄ significatū per hūc
 terminū. pater est idē q̄ significatū p̄ hūc
 terminū essencia. et ideo paternitas est eēn-
 ciā. et q̄ hoc nomē essencia. nō significat per-
 sonā. ideo p̄ ipā nō supponit. cū nullo mō d
 se ipā p̄dicetur. nisi p̄dicatōe p̄demptiō-
 tem. **¶** Ad illud q̄d obiicit tercio de passiōe
 et subiecto et alimilib². dicit dōm q̄ q̄dam sūt
 vocabula in diuis subālia. que claudūt itra
 se rem. circa quā ponūt formā ipōtatā p̄ ipā
 vt hoc nomē pater. et talia possunt p̄dicari
 per p̄demptiōtē. vt cum dicit. essencia est pa-
 ter. i. ille qui est pater. q̄dam sunt que sunt
 oīō inadiacētīa. vt generat et genit² et na-
 tus. et talia ponūt rem suam. circa ea de qui-
 bus p̄dicant. ideo tñ p̄ inherēciā p̄dican-
 tur. et ideo generare pōnit distīctiōne. quā
 ipōtat circa essenciā. cum de ea dicit. et idō
 hec est falsa. essencia generat. hec tñ vera es-
 sencia est generatō. et q̄n a p̄dicatōe p̄ idē p̄-
 titatē itur ad p̄dicatōz per inherēciā. pōt eē
 ibi accidens. q̄ s^o dicit. de quocūq; p̄dicat
 subiectū. et ppria passio. istud habet instan-
 ciā. vbi pprietas est exnea ei de quo p̄dicat
 subiectū. vt hec intentio spēs. quāuis sit pp-
 prietas hominis. et homo dicit de petro. nō
 tñ dicit de eo. hoc q̄ est spēs. et si obiicias.
 in diuis non cadat rō extranei. q̄ non cadit
 ibi accidens. dōm q̄ si nō sit extranietas. nō
 diuersitas. quātū ad rem. est tamen quo ad
 rōnem. siue quo ad modū p̄dicandi. qui tri-
 pliciter est in diuis sicut infra patebit. vnde
 sicut hic est accidēs. essencia est psona. s̄ p-
 sona distīguūt. s^o et essencia. ita in p̄posito
¶ Ad illud q̄d vltimo obiicit. de hac essen-
 ciā est pater filij. distīguūt a p̄positiuo. q̄
 pater pōt ponere suā rē siue r̄spectū per ipz
 ipōtatū. circa ipm subiectū. q̄d est eēnciā
 et tunc est locutio falsa. est em sensus. q̄ eēn-
 ciā refertur ad filiū. vel potest claudere itra
 se rem sui substātiū. vt sit sensus. eēnciā est
 pater filij. i. essencia est ille. qui refertur ad
 filiū. et hoc mō vera est locutio. et nō valet

argumētum. s^o fili² est fili² essencie. ymo ē
ibi accidens. Sicut em nō sequit. fili² referē
ad illū qui ē pater. et ille est eēcia. s^o refer
tur vel distinguitur ab essencia. sic et in ppo
sito.

Secundo sequit vtrū sit dcedend. q^o ali
qs genere² de subā patris. vt fi
li². et q^o sic vide² per multas au
ctoritates in lra. et maxie per illaz
decretalē dicit quoz et frequēter in scripta
legit. pater de sua substācia genuisse filiū.
sed scriptura nō dicit nisi ver. nec frequētat
nisi p^oriū. s^o p^odict² sermo est ver² et p^ori²
Item rōne ostenditur sic. quicunq³ est ab
alio. et est ei dsubstācialis. est de ei² substā
cia. sed fili² est a patre. et est ei dsubstācia
lis. s^o substācia ei². sed fili² est a patre. et
est ei dsubstācialis. s^o est de ei² substācia.
Item pater generat filiū. aut ergo de ali
quo. aut de nullo. nō de nullo. q^o tunc esset
creatura. ergo de aliquo. non de aliquo a
lio a se. s^o de sui substācia. Item in inferi
ozib². fili² qui habet ptem substācie a prē
dicit esse de subā pris. s^o multozozā². qui
habet totā subām. dicit esse de subā generā
tis. s^o hec est vera. fili² est de substācia pa
tris. Contra ppositōes sunt transitiue. et
vbi trāsitio ibi et dīstinctio et diuersitas. s^o
cum dicit fili² de substācia pris. hec p^och
tio ē. notat dīstinctōz imter subāz patris et
filiū. s^o cū nulla sit dīstinctio. quia fili² est
substācia pris. ppositio p^odicta est falsa. Si
dicas. q^o hec ppositio de cadit a generali sig
nificatio ppositōnū. retinēs spāle. s^o est ibi
solepism². sicut si dicat sublime volat p sub
limitē. q^o stultū est dicere. Item obiciē
de significato spāli. h^o ppositio de. put ac
cipitur spālit. aliq^o tenet materialit. vt cul
tellus de ferro. aliq^o ordialiter. vt de ma
ne fit meridies. i. post mane. aliq^o origiali
ter. vt si dicatur radi² de sole. vel splendor
de igne. Sed quozq³ istoz modoz accipia
tur. falsa est locutio. si materialit. est falsa.
q^o fili² caret materia. si ordialiter. falsa. q^o
sensus est q^o fili² sit post prēz. siue post sub
stācia pris. si origialiter similie falsa. q^o tūc
est sensus q^o fili² habeat ortum a substācia
pris. sed ista nō admittit substācia pris ge
nerat filiū. s^o ē oimō falsa. Si dicas. q^o nul
lo istoz modoz. s^o tenet quarto mō subā
liter. q^oritur vnde ortū habeat hec significa
tio. et vbi similie accipiat. et videtur q^o hoc
nihil sit. q^o tunc hec esset vera. pater est de
substācia filij. quā nemo dcedit. Item h^o
idem ostendit sic. differt h^o p^och^o. de et
a. q^o a. p^orie dicit habitudinē p^ocipij acti
u. sed hec ppositio de. dicit habitudinē p^o
cipij passiu. sed deo et ei² substācia. magis
ouenit rō p^ocipij actiu. q^o passiu. s^o h^o ē
magis vera. fili² est a substācia pris. q^o de.
sed hec nō recipit. s^o nec alia debet recipi.
Item de. aut dicit ydemptatē. aut diuer

sitatē. si ydemptatē. s^o cū summa ydēp
titas sit in essencia vel substācia. hec erit va
substācia de substācia. q^o negat magister.
Si diuersitatē. sed nō distinguit substācia
pris a filio. q^o fili² est ipā substācia patris.
s^o oimō est falsa. R^o dōm. q^o p^odicta locu
cio est dcedenda. et ad itelligentiā p^odicto
rū notand. q^o p^oter p^odictos tres modos. qu
bus hec ppositio de. accipit. Quarto modo
etiā pōt accipi. scz subāliter. vt dicat subālez
ouenit. inter extrēa. h^o hāc nūq³ pure dic
cum sit ppositio. et ipoztat aliquā habitudi
nē et respectū ad extrēa. Si em tm subāli
ter teneret sicut dicit fili² de substācia pa
tris ita diceretur. pater de substācia filij.
q^o absouū est. p^oterea notādū. q^o substācia
liter accipi osuem tripliat. Aliq^o em accipi
tur substācialit et p^ocialiter. vt cū dicit. q^o
ptes sunt de toto. siue de substācia totius.
vt vzeus vini de doleo. Aliq^o accipit subā
liter et ordialiter. vt cum dicit. de pane sit
corpus xpī. ibi em est ordo. q^o substācia pa
nis non manet in corpe xpī. sicut nec mane i
meridie. sed vltim² substācialiter. q^o substā
cia panis transit in subām corpis xpī. Aliq^o
dicit substācialit et origialiter. vt cum d^o
fili² de substācia patris. rōne ablatiu tenet
subāliter. rōne genitiu origialiter. et ideo i
ptat aliq^o dīstinctōz filij ad prēm. nō ad ei²
subām. et ita ppositio tenet ibi generale sig
ficatū et spāle. et sic patet. R^o ad primū
argumētū et scōz. tm q^o dicit. q^o ppositōes
sunt transitiue. nō itelligit. q^o notent ex hoc
diuersitatē nēcio. sed sicut d^o. q^o obliq³ sunt
transitiu. quātum ad modū. q^o transitiue cō
struūtur. cū verbis. vt videt me. similie h^o d
ppositōib² dicit. que etiā cū obliquis astru
untur. Patet etiā terciū q^o de nō tm dicit ha
bitudinē p^ocipij actiu. nec tm habitudinē
p^ocipij passiu. sed habitudinē dsubstālem.
cum habitudinē originis. q^o nō facit hec ppo
sicio a. et ideo nō est simile. Ad illud q^o
vltimo obiciē. p^o R^o. q^o nō dicit ibi penitus
ydemptatē. nec diuersitatē. sed dsubstā
cialitatē cū habitudinē originis.

Consequēter circa scōm articulum
hūz qōnis qui est p^opatōz gene
ratōis ad essenciā. in rōne termini
duo q^orantur. Primo q^oritur vtrū sub
stācia sine eēcia genere². Secdo vtrū p ge
neratōez dmuicet. q^o aut substācia genere²
sic obicitur. Generatio in inferiozib² est mo
tus ad substācia. q^o motus est. hoc est imp
fectionis q^o ad substācia est hoc est perfe
ctōis. Si ergo est q^o pfectōis est trāffere
dū ad diuisā. s^o et generatio terminatur ad es
senciā. Item generatio in diuis terminatur.
aut ergo ad subām. aut accidēs. q^o omē ens
est substācia vel accidens. sed in diuis non
terminatur ad accidēs. cū nō sit ibi. ergo ad
subām. Si tu dicas q^o in diuis quāuis nō sit
accidens est tm relatio. que distinguit a subā

tunc arguitur sic. aut generatio terminabitur ad subam. aut relatōez. sed nō ad relatōez. qz in ad aliquid per se nō est origo. nec terminatur pductio. s^o terminatur ad substantiā. s^o subā generatur. **I**tem sicut dicit phis mouentibz nobis mouetur ea que in nobis sunt et corruptis nobis. corrupuntur ea que in nobis sunt. et hoc est. qz vniuersale hz idem eē cū singulari. s^o cū multo magis sit. eadē subā cū psona. et substantiā sit in psona. Si psona generat. et substantiā. **I**tem generare tā in diuis qm in creaturis est simile sibi pducere. sed nō est similitudo in psona. Sed i substantiā. et in natura. s^o cum terminetur ad simile. in quātū est similis. s^o ad subāz. sedz quā attendit similitudo. **C**ontra omne qd generat ab alio generat. qz nihil seipz gignit. sed substantiā diuina nō habet aliū. nec aliud in diuis s^o nō generat. **I**tem omne qz generatur hz pncipiū a quo. Sed omne qz hēt pncipiū est pncipiū. Sed pncipiū et pncipiū distinguuntur. Si s^o subā generat distinguuntur aut s^o a substantiā. aut a psona. sed vtrūqz est impossibile. s^o rē. **I**tem oē qz generat ē de substantiā generātis. si s^o substantiā vel eēcia generat. substantiā vel essēcia est de substantiā generātis. sed nō ē nisi vna substantiā. s^o idem de seipō qz impossibile. **I**tem generatio est pductio. Sed pductio ē quedā actio. et omis actio creature terminat ad singulariā. s^o cū generatio sit quedā actō in diuis terminabit ad singularē. siue suppositū. sed tale nō est substantiā. s^o nō terminatur ad ipam. **R**z qz generatio de sua cōmuni rōne ad substantiā terminat. Sed attendendū qz substantiā dicit duplicat ptea que ē indiuiduū et ppositiū siue psona. et subā que est amune. dico s^o qz est loqui de termino generatōis. duplicat autē quātū ad pductionē. aut quātū ad itentionē. quātū ad pductōz cū sit cca singulare. terminat ad substantiā primā. quātū vero ad itentōz ad naturā amunē. qz hec natura pducēs hūc hominē. itendit formā amunē dare ei. **S**z qm in creaturis forma amuis numerat in suppositis. ido in illis forma amuis pducit et corrupitur. et ideo in creaturis generatio nō tātum scdm itentionē. sed etiā scdm pductōz ad subā amunē terminat. et ideo vniuersale in singulari generatur. qz natura producens hunc hominē. itendit formā amunē quia numerat. Sed qm i diuis substantiā nō numeratur. nec aduenit ei nouū esse. ideo generatio scdm pductionē terminatur solū ad subāz primā. que est psona. qz psona scdm boeciū est rōnalis nature indiuidua substantiā. qz et illud solū dicitur generari pprie. ad qd terminatur generatio scdm rōnem pducēdi. ideo psona generat nō subā. vel essēcia. et ideo nō recipit. eēcia generat. et sic patēt omia obiecta ad vtrāqz ptem. pcedūt em de diuersis vijs. ptz etiā quare in diuis nō sequit. qz

generata psona substantiā generat. Sicut in creaturis. Possent tñ aliter dici. qz nō generatur dūe nisi in hoc. et nō tñ in creaturis hō verū est. sed etiā in diuis. amune autē vt in hoc nō significat in abstractōe. et ideo quia hec nomē deus significat subā in decretōe sed in decretōe deus generat. et de2 generat deū. qz vera substantiā vel essēcia significat in abstractōe. ideo nec generat nec generatur. et ita pcedunt rōnes ad partes oppositas.

Quāto qritur vtz substantiā p generatōez amunicatur. et qz sic videtur hoc mō. p idem res amunicat. p qd fit in pluribz. sed subā est in pluribus psonis. et nō est nisi p generatōez et per pcessionē. s^o per generatōez amunicatur. **I**tem causa est qua posita ponitur res. et qua remota remouet. Sed posita emanatōe i diuinis ponit amuitas. et distinctio remota generatōne vel emanatōe. eēcia est in vno solo sicut ppositiū. s^o generatio est rō amunicadi essēcia. **I**tem qz dat aliquid et nō definit haberi a dante. per idem p qd datur illud amunicat. Sed substantiā a patre datur filio p generatōez. et nō definit haberi a pcedū datur filio. s^o per generatōez amunicatur. **I**tem generatio in his inferioribz est ratio amunicadi subā siue naturā. sed in diuinis natura illis est multo amunicabilior. qz simplicior. s^o in diuis p generatōez substantiā vel essēcia amunicat. **C**ōtra generatio est pncipiū distinguēdi. h nō ē idē pncipiū distinguēdi et amunicadi. s^o generatio nō est ratio amunicadi in diuis. s^o per generatōez nihil amunicat. **I**tem qz facit aliud esse in hoc. nō est ratio amunicadi. sed appriadi et indiuiduandi. sed generatio facit esse substantiā i tali psona. vtpote in psona filij. s^o nō est rō amunicadi sed appriadi. **I**tem omne illud qz per generatōez est amune. p generatōem amunicat. Si s^o subā per generatōez amunicat per generatōez est amunis. si s^o substantiā p generatōez amunicat. generatōe circūscripta nō erit amuis. s^o appria. Sed appriū per generatōez nō potest amunicari. s^o nec substantiā. **I**tem qz p generatōez amunicat. per generatōez datur et recipit et omē tale. Si nō est generatōe accidētali generatū. sed subā nō accidit generatōi. s^o rē. **R**z ad hō itellegendū notandū est. qz amune quātū est de se. indifferēter se habet ad actū et potēciā amune em pōt dici illud qd est amunicabile quāuis nō sit in pluribz. sicut ptz in multis vniuersalibz. vt in sole et luna et hūoi. **C**ōmune em dicitur amunicatū. qz est actū i pluribus. dico s^o qz quēadmodū forma vniuersalis quātū est de se amunicabilis est. **S**z tñ actū amunicatur nisi per pagationē pluriū. hec natura diuina vel essēcia de se quidem amunicabilis est. Sed qz actū amunicat non est nisi p id. qd multiplicat vel plurificat

ei supposita. hec aut est generatio. qm̄ g^o per generationē p̄sone plurificatur. et substācia in illis nō numeratur. hinc est q̄ verissime substācia vel essēcia p̄ generatōez d̄mūcat q̄ per generatōez fit. vt sic in pluribz vna. **Ad** illud qd̄ obicit q̄ generatio est p̄ncipiū d̄stinguēdi. d̄d̄z q̄ generatio est per se p̄ncipiū d̄stinguēdi suppositū a supposito. q̄ ad id terminat per se. et est p̄ncipiū cōmunicādi naturā d̄mūc. q̄ d̄similē ex simili s̄z qm̄ natura in inferioribz numerat in suppositis. ideo est p̄ncipiū d̄stinguēdi etiā d̄mū. sed per acc̄ns. i deo aut nec est p̄ se nec per accidens. **Ad** illud qd̄ obicit q̄ facere cōmune esse in hoc est ratio app̄iadi. dicendū q̄ illud habet veritatē. qm̄ est d̄mūne app̄iabile vel app̄iatū per esse in hoc. diuīa autē eēcia nō est sic app̄iabilis vel app̄iata per esse in hoc. q̄ nō est app̄iabilis quo ad significatū. nec quo ad suppositū. q̄ idem significat et supponit. sic supra ostēsum est. significatū autē ei2 nulla addicōe d̄stinguē. hec em̄ est vera eēcia pris et eēcia q̄ est in patre est fili2. vel aliter p̄t dicit. q̄ facere i h^o est dupliciter. aut absolute et sic est rō app̄iandi. aut in d̄p̄tōe. vbi illud qd̄ erat pri2 i vno. fiat postea in alio. et sic est rō d̄mūcādi naturā. **Sed** qd̄ natura est q̄ d̄struit in suppositis v̄puta illa. cui fit additio. qd̄az nō. vt diuīa. et i prima est rō d̄mūcādi et d̄stinguēdi. in diuīa solū d̄mūcādi. **Ad** illud qd̄ obicit. q̄ si d̄mūcat substācia fit per generatōez d̄mūis substācia. d̄d̄m q̄ v̄z est sc̄dm q̄ d̄mūne dicit sc̄dz a ctū. q̄ in pluribz sed nō sc̄dz potēcia. vnde circūscripta generatione. substācia est d̄mūis q̄ d̄mūcabilis sed nō est d̄mūis q̄ d̄mūcata. **Ad** illud qd̄ obicit. q̄ per generatōez datur generari. dicendū. q̄ falsum ē. q̄ generari dicit p̄ductiōez et d̄stinctionē. sed datio dicit auctez et cōmūcatōez. q̄ per generatōez substācia nō d̄stinguē. quāms d̄mūcē. g^o r̄.

In parte ista ic̄dūt dubitatōes circa trām. et prima dubitatio est de rōnibz magistri. nam prima ei2 ratio ducit ad hoc ic̄ueniēs. s̄z q̄ si eēcia generet a patre. essēcia poneret p̄o relatiuo. et h^o rō ponit ibi. Ideo nō est d̄d̄z q̄ pater genuit diuīaz eēciā. **Sed** hoc nullū videt ic̄ueniēs. si em̄ magis d̄uenit eēcia cū supposito. q̄ v̄mūsale cū singulari. si nō est ic̄ueniēs. cū vlē ponit p̄ singulare. nec est ic̄ueniēs q̄ essēcia ponat p̄ relatiuo. **Ad** d̄d̄m. q̄ si essēcia poneret p̄ relatiuo. esset ic̄ueniēs. nō a pte rei. s̄z a pte ex p̄ssionis fidei. tūc em̄ videt et notaret v̄nitas eēcie in quadā d̄stinctionē. esset etiā in cōueniēs. q̄ q̄ ponit p̄ relatiuo iquā huiōi non iudicat essēcia. Si em̄ eēcia poneret p̄ relatiuo. eēcia al iquā non iudicaret essēcia q̄ est omni rōni d̄trariū. **Item** sc̄do dubitatur de sc̄da rōne. in qua ducit ad hoc in

d̄ueniēs q̄ eadem res gigneret seipam. et ponit ibi. **Item** cū de2 pater sit diuīa eēcia. si ei2 esset genitor. v̄z esset genitor eius q̄ ip̄e est. Contra eēcia dicit qd̄ d̄mūne. sic et hoc nomē deus. sed si dicit hō petr2 generat homiez. et ip̄e est homo. g^o generat se. argumētū illud nō valet. Similit̄ videtur hic. pater generat deū. g^o r̄. p̄rōne nec im̄pposito. **Ad** d̄d̄m. q̄ d̄mūne dicit. q̄ ē in multis. sed hoc potest esse tripliat. aut quia plurificat i multis. et quātū ad formā et q̄tum ad suppositū. vt hoc nomē homo. et tale habet v̄nitatē rationis. qui admittit d̄stinctionē. et quātū ad rem. et quātū ad modū vnde bene dicit homo est ab homie. et duos esse homies. **Alio** modo est d̄mūne q̄ plurificat quātū ad supposita. nō quātū ad formā. vt hoc nomē deus. et tale h̄z v̄nitatē rei sc̄dm q̄ res nomiāt naturā cū multiplicatōe suppositor. et ideo recipit d̄stinctionē. q̄ i portat d̄stinctionē vt modū. non vt rem. v̄n̄ d̄ceditur. deus de deo. sed non de2 est ali2 a deo. **Tercio** modo d̄mūne sc̄dz nomē qd̄ est i multis. nec t̄n plurificat. quātū ad formā q̄ est v̄nū in multis. nec quātū ad supposita q̄ p̄ illis non supponit. vt hoc nomē essēcia. de tali d̄mūni v̄z est dicere. q̄ non recipit d̄stinctionē. nec quātū ad modū. nec quātū ad rem. tunc em̄ notaret idem d̄stinguē a se et ita argumētū magistri est bonū. **Si** pater genuit eēciā. pater genuit se. loquit̄ d̄ d̄mū a pte vocis significatis non a pte rei. quia a pte rei eadem d̄mūitas est in hoc quia ē de2 et in hoc q̄ est essēcia. **Item** tercio obicit d̄tra terciā rōnē. si pater genuit diuīaz essēciā. tūc genitū signētī causa est. vt sic. et de2 sit. et ponit ibi. Et si ita est. non genito signēs r̄. **Sed** hec ratio nihil videt valere q̄ ratio cause non cadit in diuīs. causa em̄ ē cui2 esse sequitur aliud. sed in diuīs non est aliud. g^o r̄. **Item** non sequit̄ pater genuit sapiam. g^o est sapiens sapia genita. g^o p̄rōne. nec p̄dicta solutio valz. **Ad** d̄d̄m. dicendū q̄ summēdo nomē cause p̄prie. non cadit i diuīs. cadit t̄n et recipit rō p̄ncipiātis. et rō informātis. et p̄ h̄is accipit nomē cause. qm̄ g^o ratio essendi signatur p̄ hoc nomē essēcia. ideo essēcia signat qd̄ ammō in rōne cause respectu entis. **Si** g^o essēcia esset genita ab ente significat in ratione effect2. siue p̄ncipiati. et idem est tunc p̄ncipiū et p̄ncipiati respectu eiusdē q̄ est ip̄ossibile et in hoc fundat̄ ratio mgrī. **Ad** illud qd̄ obicit de sapia d̄d̄m. q̄ tactū est de ipsa in q̄stionibz extra trām. q̄ nomē ita abstractū sicut essēcia non supponit p̄ relatiuo. et ita est acc̄ns. pater est sapiens sapia. et genuit sapiam. g^o est sapiens sapia quā genuit. vel sapia genita. i noie autē eēcie non ē acc̄ns. q̄ ideo signat et supponit. et ita non ē dicendū q̄ diuīa essēcia genuit filiū. **Contra** hoc obicit iocachim tam d̄tra positōez q̄ d̄tra rōz

contra positionē. qz si essēcia non generat nec generat. nec pcedit. g^o in diuis est res generas genita pcedens. et res nec generas nec genita. nec pcedens. et ita est quaternitas si sunt ibi quatuor res. **Item** irridet rōnem mgrī. si etiā cēcia generat essēciaz. et essēcia est vna res. g^o vna res generat se ipam. Similit inquit ioachim. potuisti dicere petre. de2 generat deū. vn2 est deus. g^o vna res generat se ipaz. **R^o** d^o. qz ioachim nō recte arguit. et deficit sua rō. qz res nō accipit vniformit. qz cum dicit res primo mō. ibi accipit res p re nature. **Sed** cū accipitur scdō mō. accipit p ipa natura diuina. pterea deficit ab insufficienti. qz nō valet. **Si** aliqd dicit de altero et nō dicit de alio. qz p^o h^o illa faciāt numerū. vnde nō valz. p etrus est indiuuū. hō non est idiuuū. g^o hō et petrus sunt duo. habere em p^orietatē et nō habere. nō sufficit ad distinguēdū ad instācia ei2 ddm. qz nō recte instat. qz essēcia ē res vna. quātū ad suppositū et significatū. non em supponit psonas. **Sed** deus est res vna. quātū ad significatū. sed plures quantū ad suppositū. et ideo ignorāter ioachim rephēdit magistrū. et qz cum esset simplex nō est reuerit2 magistrū. ideo iusto dei iudicio dānatus fuit libell2 ei2 laterēsi d^o filio. et primo magistrū approbata. **Item** qritur de h^o qz dicit hylari2. Nihil habet fili2 nisi qz a nascēdo accepit. **Quē** g^o de h^o vbo accepit vtz dicat subām vel relationē. **Si** substācia ergo pater similiter accepit. si relationē. g^o cū eēcia accepit fili2. essēcia est accepta. g^o essēcia refertur. **R^o** d^o. qz accipe dicit duo scz habere et esse ab alio. quātū ad habere r^o spiat essēcia. **Sed** quātū ad hoc qz est esse ab alio. respicit psonā. vnde p verbū accipiēdi significatur qz eēcia habet a psona q est ab alio. **Item** qritur de hoc qz dicit. et ido nō refert ad aliud. qd in vno subsistit ex vno qz videt falsum. qm fili2 subsistit a patre. nō refert ad spiriū scz respōsio. hoc pōt itel ligi duplici. **Vno** mō. qz fili2 nō habet respectū nisi ad vnā psonā. et hoc itelligit in quātū fili2. qz in quātū spirans est refert ad aliū. vel qz psona filij nō habet respectū nisi ad vnā naturā. et hoc verū est. qz fili2 nō hz in se nisi naturā patris. **Item** qritur de h^o qz dicit. et natam suā vt ita dicā. sequit ide mutabilis deus rē. in diuis em nō est p^o2 nō posterit. et ita nec pcedere. nec sequi. **Si** tu dicas qz est scdm rōnez itelligendi. h^o nihil est. qz deus gignēs. nec scdm rem. nec scd3 itellectū sequit. aliud. **Respōdeo**. qz hylari2 ip^orie loquit. et ideo addit d^o eternitatōz. vt ita dicaz. et tm vult dicere sequi. quātū insepabiliter amuicari et dsonare. et ab illo nō recedere. et hoc p^o2 p dsequēs. **Item** qritur de autib2 Aug. primo de hoc qz dicit qz deus semel genuit filiū. videtur em male dicere. qz semel dicit vicissitudinē. **Sed** i ge-

neratōe eterna. nulla cadit vicissitudo. g^o rē **R^o** d^o. qz semel pōt dicere vel nūc t^opis vel nūc eternitatis. et si dicat nūc t^opis. cum temp2 habeat diuersa nūc. denotat iter cōfionē. **Si** autē nūc eternitatis. et illud nūc sp est. et ē inuariabile et vnū. semel dicit oīcōdā inuariatē. pfectiōē. et vnitatem. **Item** qritur de hoc qz dicit. filij caritatis sue. vtz caritas accipiat ibi eēcialit. aut nocionaliter. **Si** essēcialit. g^o xps fili2 est essēcie. qz non deditur. **Si** tu dicas. qz est ip^oria locutio. et est sensus. fili2 essēcie. id est qui est eēcia tūc nullus videtur sens2. et p nihilo additū hoc qd est caritatis. et rursus Aug. exponit filij caritatis. i. dilecti. sed pater diligit filiū spū sancto g^o rē. **Si** ppter hoc dicas qz tenet noconaliter tunc g^o fili2 dei est fili2. f. f. qz oīno est absurdū. **R^o** d^o. p hoc dicunt aliqu. qz ille geniti2. nec ip^orie essēcialit nec ip^orie noconaliter. s3 medio mō tenet. i. app^oiate. licz em caritas sit oibus amūis. et app^oū f. f. vno mō app^oiate duenit patri. quia caritas. amor. g^o tatus. est qui tm dat. et nō accipit. et hoc est in psona p^oris. ideo app^oatur patri. alio mō dicit pōt qz caritas ibi tenetur eēcialit. sicut dicit Aug. qz nihil aliud est dicere filij caritatis. qz filius substācie. **Sed** geniti2 non d^ostruit in rōne p^oncipij. sed ex vi declaratōis essēcie. et est sensus. et filij caritatis. i. filij cari. et filij substācie. vel etiā est nature hoc est filij. d^o substācialis et natalis. **Item** qritur de hoc qz dicit. qz filius est de substācia patris hōsion. qz cū filius natalis ptem substācie trahit a patre. ptem a matre. in hīs inferiorib2 in dec totam substācia trahit a patre. videt qz pater nō tm deberet dici pat. sed mater qz et nos multo fort2 mater. qz mater plus dat qz pater. **Item** fili2 dei vocat se sapiam. et sapiam q accipitur et pturit puer. viij. g^o cū hoc sit p p^oū m^oris. videt qz pater p^ori2 debeat dici mater. **R^o** d^o. qz nomē matris nō transfertur ad diuina. et vnā rōnem assignat Anselm2 in monologi. quia p^oncipiū mater nū p^origit. aliud p^oncipiū p^ori2. rō hui2 est. qz mater est p^oncipiū passiū. et omne tale mouetur ab alio. g^o an ipm ē p^oncipiū aliud. qm g^o p^oncipiū filij generatōis. est p^oncipiū. et est pure actuale. ideo nullo mō trāsfert maternū p^oncipiū. trāsfert tm actus mater nus. vt cōcipe et pturire p eo qz ibi agit vnū p^oncipiū. et hec duo. **Item** qritur de hoc qz dicit. qz fili2 et f. f. nō est de nihilo. videt em falsum. qz id qz de nata p^oncipiū materia. est. de nihilo est. sed fili2 et spūs sanct2 sunt hui2. g^o rē. **Si** tu dicas. qz fili2 et spūs scūs. sunt de aliquo vt de patre. qritur tūc vtz pater sit de nihilo. et videt qz sic. qz non aliqd et nihil d^ouertūtur. sed pater nō est ex aliq^o g^o est ex nihilo. **Item** qz pater nō hz p^oncipiū effectiū. ideo d^o esse a nihilo. Simili modo cum nō habeat natam. debet dici de

nihilō. si dicitur de patre. extra omne quod habet esse de nihilō est creatū. 8° 2°. **¶** 1° dicitur quod cum dicitur aliquid esse de nihilō secundum Aristotelem in monacho. tripliciter potest intelligi. Vno modo ut nihil accipiat simpliciter pauative vel negatiue. ut cum dicitur de tacete. ille loquitur de nihilō. Alio modo positue ut si ita dicatur aut intelligatur aliquid fieri ex nihilō. sicut cultellus de ferro. Tercio modo partim positue partim pauative. ut si dicatur aliquid fieri ex nihilō. quod post nihil est aliquid sicut dicitur de paupe fit diues. Ratio autem huiusmodi multipliciū est huiusmodi. Nam primo distinguendum est. quod negatio a dicitur quod est nihil. potest sistere intra vel extra ad uerbum ferri. Si feratur ad uerbum. tunc fieri de nihilō est non fieri. sicut loqui de nihilō. id est de nulla re. si autem non feratur ad uerbum tunc affirmatur fieri. et tunc duplex est quod de potest intelligi materialiter. et tunc significatur quod nihil fit de materia alicuius. et habet secundum sensum. Item potest teneri ordinaliter. et tunc est sensus sic. creatura dicitur fieri de nihilō. **¶** Dicitur 8° quod secundum primum sensum. de potest dicitur de nihilō esse. siue pater. siue diuina essentia. tunc hic modus non est uisitatus. quantum ad secundum modum omnino fit nihil ex nihilō. quantum ad tertium modum dicitur quod loquitur Augustinus. quod sola creatura fit ex nihilō. quod de notat ibi ordinem ut esse habeat. post non esse. hoc quod est nihilō. pauat materiam priorem. quantum ad 8° pater et filius et spiritus. non habet materiam priorem. quod cum non habet esse post non esse. ideo non dicitur esse ex nihilō. et ideo non ualet primum argumentum. quod procedit ab insufficienti. secundum uero et tertium argumentum de patre factum procedit. secundum quod negatio a dicitur quod est nihil ferre ex ad uerbum. et factio negatiua. aliter enim non equipollet non esse de alio et de nihilō. et secundum hunc sensum sic dicitur quod pater a nullo fit. ita de nihilō. tunc sicut dicitur est. sensus ille non est uisitatus. omniter enim utimur hac locutione secundum quod negatio de nihilō sistingit intra. et hoc est quod dicitur accipitur in ordinaliter.

Proterea solet quiri. utrum pater genuerit filium uoluntate. In parte ista ponit magister dubitationes emergentes ex operatione actus generandi ad potentiam. et quam contingit operari actum generandi ad potentiam. et potentiam generandi ad suppositum. et ex utraque operatione incidit dubitatio. circa essentiam dubitationes. ideo primo ponit dubitationes ex operatione actus generandi ad potentiam. secundo ponit dubitationes ex operatione potentie generandi ad personam infra dicitur vij. **¶** Sic solet quiri. utrum pater quibusdam 2°. **¶** Item prima pars que continet presentem distinctionem habet quatuor particulas. In prima proponit questionem. utrum potentia vel uirtus generandi sit prouocans necessitate vel uoluntate. et determinat ueritatem huiusmodi questionis. Secundo ad istam questionem respondet ad hoc. extra arguendo ibi. Dicimus 8° dei uerbum esse filium dei. Tercio uero

opponit extra predictam solutionem. et respondet ibi. Sed extra hoc opponit sic uoluntas dei 2°. Quarto et ultio redit ad explanationem prime solutionis. ibi. predicta tamen uerba quibus prouocatur dicitur est. ubi explanat solutionem prehabitam.

Ad euentiam huiusmodi partis tria principaliter quuntur. Primo quiritur utrum generatio filii sit secundum adictionem necessitatis. Secundo utrum sit secundum uoluntatis rationem. Tercio utrum secundum adictionem exemplaritatis. circa primum. quod generatio sit secundum adictionem necessitatis sic ostendit. secundum quod et actualior est nata in patre ad prouocandum filium. quam sit in luce ad prouocandum radium. sed lucem necesse est radium prouocare. ita quod prouocatio in ipso est secundum adictionem necessitatis. 8° multo fortius in patre respectu filii. Item omne quod emanat ab alio. emanat secundum adictionem necessitatis aut contingetis. 8° et filius emanat altero istorum duorum modorum. sed non secundum adictionem contingetis. quod tunc contingens esset filium generari 8°. **¶** Item ab omnipotente de trahere maximum posse est impossibile. sed de potest omnipotens cum maximum posse est generare filium. 8° de trahere ei posse generare filium est impossibile. Sed in eternis potentia est diuina actus. 8° prouocatio impossibile est auferre actum generationis. 8° impossibile est non generare. sed impossibile non esse et necesse esse conuertitur. 8° necesse est generare. **¶** Contra Augustinus ad orosium et magister dicit in tractatu non uoluntate nec necessitate genuit pater filium. quod necessitas in deo non est. ideo 2°. **¶** Item hoc larius in libro de sino. non naturalis necessitate dicitur pater genuit filium. 8° non sunt ibi necessitates naturalis. nec necessitas alia ut uidetur 2°. **¶** Item nobiliter prouocans est illud quod dicitur siue actioui quicquid subiacet. sed agens secundum rationem necessitatis subiacet actioui. quod uelit nollet operetur ipsum facere. 8° simpliciter pater qui est nobilissimum agens. nobilissimo modo prouocit filium non igitur secundum adictionem necessitatis. **¶** Item hoc idem potest ostendi sic. quod gratis dat non dicitur necessitate dat. sed Rich. dicit quod in patre est amor generatus. quia dat esse filio et spiritum sanctum. si 8° gratis dat non necessitate. **¶** **¶** 1° ad predictam intelligentiam est notandum quod multiplex est necessitas. quedam enim est necessitas prouocans ex principio discoueniēte. quedam ex principio deficiente. quedam ex principio ueniēte et sufficiente. Illa autem que prouenit ex principio discoueniēte est duplex. aut enim est ex ipso mouente extra naturam. et hec est necessitas uolētie. aut extra uoluntatem. et est necessitas coactiouis. et de illis duobus modis quirit hereticus qui sunt ualde uisitati. illa similiter que est ex principio deficiente est duplex. aut enim est respectu eius quo res est nata operari. et hec est idētie necessitas. ut cibi et potus. et de hac dicitur jo. iij. Qui uident frēm suū necessitate prouocante. aut respectu eius quod incurrit ex ipso

defectu. et hec est necessitas inevitabilitatis
 qualis est in morte et in primis motibus. hac
 necessitate incurrit homo ex carencia originalis iu-
 sticie. ps. De necessitatibus meis erue me.
Tercia est similiter duplex que est ex prin-
 cipio sufficiente et conveniente. aut enim est ex prin-
 cipio sufficiente in disponendo. et hoc est neces-
 sitas materie dispositive. que potest dici neces-
 sitas exigentie. aut in operando et hec inevitabi-
 litatis est necessitas. et hoc ultimo modo neces-
 sitas cadit in deo. et principaliter in deo qua-
 ipse solus est qui principaliter sibi omnino sufficiat.
 et qui secum omnino convenit. hec autem necessitas non
 repugnat libertati voluntatis. sed solum verti-
 bilitati. qualis non est in deo. **Ad** illud quod
 obiicit de lra. dicitur quod illud intelligit de neces-
 sitate coactionis. quod nullo modo cadit in deo. et de
 hac querebat hereticus. Similiter et hylarij intelli-
 git de hac eadem. unde subiungit in lra. non
 naturali necessitate. cum nollet. tunc ibi enim esset
 coactio. dum repugnaret voluntati. **Ad** illud
 quod obiicit. quod agens per necessitatem subiacet sui
 actioni. dicitur quod falsum est. nisi sit necessitas
 repugnans voluntati. cum enim est necessitas repug-
 nans necesse est voluntatem subici. quod non potest pua-
 lere. Sed quoniam est necessitas summe consonans
 non potens discordare a voluntate. tunc nullam
 inducit subiectio. sic patet de deo. necio est beatus.
 et necio vult esse beatus. et sicut necessarium est
 ipsum esse beatum. ita et velle. sic intelligendum est in
 generatione filij. **Ad** illud quod obiicit de amo-
 re. dicitur quod duo sunt in gratuito amo-
 re. unum est quod dat liberalitate eterna ita quod
 nulla est exigentia. siue debitum meriti vel na-
 ture. **Aliud** quod dat sine retributio. et qua-
 tum ad hoc secundum dicitur amor gratuito in patre non
 quantum ad primum. nate enim fecunditas patris. ne-
 cessario est ratio amovendi naturam.

Secundo quod dicitur quod generatio filij sit se-
 cundum rationem voluntatis et quod non. vide-
 tur. primo per auctores. secundo per rationes.
 primo ostendit per auctores hylarij
 qui dicit in libro de sanctis omnibus creaturis
 subam dei voluntas attulit. Sed filio natura
 dedit. **Item** Augustinus. xv. de trini. reprehendit
 eunomium qui posuit filium dei esse filium volun-
 tatis. sed si recte reprehendit generatio filij non
 est secundum rationem voluntatis. **Item** rationibus ostendit
 dicitur sic. generatio quantum est de se est exitus
 naturalis. siue per modum nature. Sed ille est alius
 modus producendi. quod per voluntatem. sed non.
Item filius est sapientia patris. sed si procedit secundum ratio-
 nem voluntatis. voluntas est prior sapientia. sed hoc
 est inconueniens. quod cognitio secundum rationem intelligit
 dicitur procedit affectio. siue voluntatem. **Sed**
 contra in omni natura ordinata. potentia naturalis
 subiacet voluntati. vel saltem conformatur volun-
 tati. sic patet in primo homine. sed in deo est natura
 ordinatissima. sed nihil est a natura vel per naturam
 quod non sit per voluntatem. **Item** dissimilis est
 modus producendi in trinitate creata. et in tri-
 nitate increata. sed in ymagine noticia oritur

mediante voluntate a mente. sed filius a patre
 mediante voluntate siue per voluntatem. minor patet
 per Augustinum. ix. de trini. primum mentis procedit appeti-
 tus quod non querendo iuenimur. quod nosse volumus
 nascitur plures ipsa noticia. **Item** ubi est maior
 amovatio ibi est liberalitas maior. sed pater
 plus amoviat filio. quam omnibus creaturis. ergo
 maior est ibi liberalitas. sed cum creature pre-
 cedant per modum liberalitatis. multo magis fili-
 us. et sic dicitur. **Item** in creaturis existentibus
 in actu generatio simul movet natura et vo-
 luntas. et nihil ex hoc filio derogat. sed si pa-
 ter magis producit secundum se totum. quam creatura. ergo
 multo fortius per naturam et voluntatem. **Item**
 ad hoc est auctas hylarij. in tercio de trini. pater
 ante omnem tempus. filium preceat. omne quod deus est
 per caritatem naturam et ipsius. si per caritatem
 sed per voluntatem. **Item** origenes loquens de
 mente divina dicit. germe proferens voluntatis
 fit ubi pater. sed videtur quod filius generet a pre-
 voluntate. et quod sit filius voluntatis. **Item**
 dicendum. quod voluntas potest dupliciter considerari.
 respectu voluti. scilicet ut in ratione approbata et di-
 ligentis. et tunc est respectu omnis boni. siue sit ne-
 cessarium. siue sit contingens. siue estatum. siue incre-
 atum. siue ab alio. siue non ab alio. ut patet. hoc enim
 vera est. pater vult se esse deum. **Alio** modo con-
 siderat ut in ratione producentis. et hoc dupliciter.
 aut put est principium distinctum contra naturam. se-
 cundum quod dicitur. quod alia sunt natura. alia volun-
 tate. aut put est diunctum. si put est principium
 distinctum. sic distinguit voluntas dupliciter
 scilicet accedens et antecedens. voluntas accedens
 est qua aliquis de non voluntate fit volens.
 hec non est in deo. nec respectu dei. deus enim
 non habet aliam novam voluntatem. nec respectu sui
 nec respectu alterius. voluntas antecedens pre-
 cedit effectum causalitate et duratone. hec qui-
 dam est in deo. sed non respectu dei. sed respectu
 creature solum. omnes enim divine persone sunt si-
 mul. **Alio** modo put voluntas considerat. ut prin-
 cipium diunctum nature. potest esse dupliciter quod
 tunc natura et voluntas sunt principium. aut
 igitur natura est producens principaliter volun-
 tate amovante. aut econverso. utrumque enim
 principaliter esse non potest. sed voluntas est prin-
 cipium amovante natura. sic est processio spiritus
 sancti. qui procedit per modum amoris. tamen si-
 mul in natura. Si ergo natura est principium com-
 munitate voluntate. sic est generatio filij qui
 producit ut omnia simul. et per modum nature.
 nihilominus ut dilectus. et ideo dicitur. quod sibi in eo
 complacet pater. et col. i. dicitur filius caritatis.
Ad illud quod obiicit in contrarium. quod genera-
 tio est per modum voluntatis. siue secundum rationem
 voluntatis. dicitur quod hoc intelligit. aut de vo-
 luntate approbata. ut ostendunt due auctori-
 tates hylarij. et origenis. aut de voluntate amov-
 ante ut ratio que posita est primo. **Ad** illud
 vero quod obiicit de similitudine ymaginis dicitur.
 quod in hoc est dissimilis ymago creatura ipsi tri-
 nitati increate. ut dicit Augustinus. xv. de trini. qua

ibi non nascitur verbum p̄ inquitōe sic p̄t
 nasci in nobis. vnde po2 valz ad oppositū q̄
 ad p̄positū. Ad illud qd̄ obicit q̄ maior est
 d̄municatio d̄municatū in generatōe filij zc̄. di
 cend. q̄ maior d̄municatio vel m̄ior non facit
 modū emanādi esse sc̄dm liberalitatē. vel se
 cundū modū voluntatis. sed modus siue rō
 d̄municandi. et quia pater d̄municat creaturis p̄
 voluntatē. ita q̄ voluntas ei2 est cā p̄ducēs
 filio p̄ fecūditatē nature. ideo nō sic dicitur
 fili2 p̄dūci p̄ voluntatē sic creature. Ad
 illud q̄ in generatōe hoīs. simul mouet na
 tura et volūtas. d̄dm. q̄ hoc est p̄pter defe
 ctum magis q̄ p̄pter d̄plemētū. qz pater p̄
 se nō p̄t generare. sed ex cōicatōe cū alio di
 stante. q̄ sit ad impiū volūtatē. deus autē
 alio adiuuātē nō indiget. et ideo nō simile.

Quāto q̄ritur. vtz generatio filij a
 patre sit sc̄dm rōnem exēplaritatē.
 et q̄ sic videt hoc mō. super illud
 ps̄. Semel locut2 est de2. glo. i. fi
 lum genuit. in quo omia dispoit. sed dispo
 sitio eterna dicit rōez exēplaris. ḡ. si filius
 p̄cedit vt verbū. p̄cedit p̄ modū exēplari
 tatis. **U**ter generatio filij a patre est similis
 p̄ductōi noticiē ex mēte. sed noticiā p̄cedit
 ex mente sc̄dm rōnem exēplaris. qz exēplar ē
 rō cognoscendi. ḡ. **U**tem q̄ est ymagō in
 p̄ductō hoc est exēplar in p̄ductōe. qm̄ em̄
 p̄ductū ex p̄sse rēp̄sentat ymagō dicit. simi
 liter cū p̄ducēs ex p̄sse rēp̄sentat. exēplar d̄z
 ḡ cū fili2 p̄cedat vt ymagō. eadē rōne per
 modū exēplaritatē. **U**tem om̄e principiū
 cognitū rei p̄ducte p̄ducit sc̄dm rōnez exem
 pladi. sed pater est p̄cipiū filij cognitū.
 ḡ. p̄ducit filium h̄m rōnem exēplaris. si di
 cas q̄ illud nō sufficit. ymo necē est q̄ exem
 plar et exēplatū differat in forma et natura
 hoc nihil est. qz si homo dum generat hoīez
 posset talem generare qualē cogitat. tūc ge
 neratio illa nō tm̄ esset sc̄dm naturā. sed etiā
 h̄m exēplar. Sed pater oīno p̄duxit filium
 vt sc̄uit et voluit. ḡ. zc̄. **S**i dicas. q̄ nec illd̄
 sufficit. sed necē est exemplar p̄cedere. obic
 tur. **S**i deus ab eterno creasset mūdū p̄ ip̄os
 sibile. nihilomin2 mūd2 esset p̄duct2 sc̄dm
 rōnem exēplari tatis. **C**ontra in inferiorib2
 agens per natam et per exēplar ex o p̄posito
 diuiditur. sic natura et itelle2. ḡ. q̄ p̄du
 citur sc̄dm natam. nō p̄ducit h̄m rōnez exē
 plaritatis. sed fili2 h̄m natam p̄ducit a p̄re
 ḡ. zc̄. **U**tem omne p̄ducēs aliud sc̄dm rōnez
 exēplari tatis. p̄ducit sc̄dm rōnem volūtatē.
 Sed pater vt ostensum est supra nō p̄ducit
 filiū p̄ voluntatē. ḡ. zc̄. **U**tem forme nō ē
 forma. ḡ. nec exēplaris exēplar. sed filius ē
 ars et exemplar oīm. ḡ. nō h̄z exēplar in p̄re.
 ḡ. nō p̄cedit sc̄dm rōnez exēplari tatis. **U**te
 q̄ est in alio sc̄dm veritatē. nō est in illo h̄m
 exēplar. sed fili2 est in patre sc̄dm veritatē.
 ḡ. nō p̄cedit sc̄dm rōnez exēplari tatis. ḡ. zc̄
Utem d̄dm. q̄ sicut p̄cedere p̄ modū volū

tatis et liberalitatis est duplicif. Vno em̄
 mō p̄cedit p̄ modū liberalitatis ip̄m q̄ nō ē
 liberalitas. sed q̄ fit vel datur ex liberalita
 te. et sic create p̄cedūt a deo. Alio mō sic id
 qd̄ est rō liberalitatis. vt amor. et c̄ p̄cedit
 spūs sc̄us. vt amor qui est donū. i. q̄ oīa dona
 donātur. sic p̄ modū exēplari tatis ē p̄cede
 re dupliciter. Vno mō sicut exēplatū app̄ie
 sic creatura p̄cedit a deo. tanq̄ exēplatū
 ab exemplari. sic ip̄ortat exēplar causalitatē
 formalē. respectu exēplati. Alio mō dicit
 p̄cedere p̄ modū exēplatis. sic ratio exem
 pladi. et sic videt p̄cedere ip̄e fili2. qui d̄z
 verbū patris. quo se nō tm̄ loquit. sed etiāz
 cetera disponit. vnde fili2 sc̄dm Aug. vij. d̄
 trini. dicit. plena ars oīm rōnū viuentiū. Et
 h̄nc habet ortū illud q̄ d̄suevit dici. q̄ qui
 negat ydeas esse. negat filiū dei esse. et ille
 modus p̄cedendi sc̄dm exēplari tate non re
 pugnat p̄cessui natali. ideo nō p̄t esse nisi
 natalis. Ali2 vero modus repugnat p̄cessui
 natali. est em̄ sc̄dm volūtatē impiū. ita q̄
 p̄ducens et p̄ductū differūt sic cā et cātum
 Sed et vnū sc̄dm veritatē. nō est in alio. vñ
 rōnes inducte ad hanc p̄tem p̄cedūt sc̄dm
 hanc viā. et sc̄dm hanc verū d̄cludunt. sc̄dm
 aliā vero nulla d̄cludit. imo ad omēs soluēd
 est p̄iterēptōez. Ille autē que obicitur in cō
 trariū. omēs p̄cedūt h̄m aliā viam. qz di
 cūt. q̄ qz p̄cedūt h̄m modū exēplari tatis.
 q̄ est rō exēplandi. q̄ p̄z qz sumūt a rōne.
 eterne dispositōis. cognitōis. et ymaginis.

Ultima vero rō d̄cludit q̄ p̄cedit p̄ mo
 dū exēplari tatis sic exēplatū et p̄terea soluē
 dum est p̄ iterēptōez. **U**tem illud qd̄ obicit.
 q̄ om̄e p̄cipiū rei p̄ducēde. **S**i h̄z cogni
 tōez p̄cedit p̄ exēplar d̄dm est q̄ illud fal
 sum est. nisi rō cognitōis p̄cedat. ita q̄ h̄z p̄
 cognitōez saltem h̄m rōnez cause ad effectū
 q̄ ordiatio exigit eēnciale diuersitatē siue spe
 ciale siue subālem. exēplatum em̄ h̄m q̄ exē
 platū nō est in exēplate h̄m veritatē. sed p̄ si
 militudinē q̄ in quā similitudo. cum sit ratio
 cognoscendi et exēplandi dei exemplar pro
 cedit. ḡ. fili2 h̄m rōez exēplari tatis nō sic ex
 emplatum p̄ exēplar. sed sic ip̄m exēplar vel
 rō exēplandi cetera. Et si tu obicias. q̄ exem
 plar d̄mune est toti trinitati. respondet ad
 h̄o altifid. de mundo architipo siue de yde
 is. q̄ ydea siue mūd2 architip2 nō tm̄ app̄
 priatum est ip̄i filio. vtz etiā p̄prium. **U**tem
 aliter p̄t dici. qz h̄m q̄ exēplar dicit rōnez
 cognoscendi si d̄mune est toti trinitati. et a
 p̄priatur filio. sic sapia. h̄m vero q̄ vltra hoc
 dicit rōnez emanādi. hoc est p̄prium filij. et
 sic ip̄ortat p̄ hoc nomen verbum. vt melius
 patebit infra.

In pte ista circa lrām dubitat de ra
 tione Aug. ad orosium. q̄ nec vo
 luntate nec necessitate. qz necessi
 tas in deo nō est zc̄. videt em̄ isuf
 ficiens diffinitio. Omne enim q̄ deus facit

De

aut facit naturaliter. et sic nōcio. aut volū-
 tate. Si tu dicas qd ipse respondet ad itelle-
 ctū hereticū. et hereticū intelligit de volunta-
 te ante. et necessitate ientabilitatis. obicit
 qd orō in se est multiplex. Sed qui respōdet
 orōi multiplici. simplici affirmāo vel negā-
 do male respondet secundum qd dicit philo-
 sophus. ergo rē. **B**o dicit qd Aug. rōdet
 fm itellectū hereticū. quāuis autē orō in se
 sit multiplex. qd tñ hereticū in vno sensu ac-
 cipit. iam multiplicitas illa nō faceret ad sol-
 uendū. qd nō pcedit scdm illā. sed distinctio
 ppōis multiplicis. qñ scdm illam multiplicē
 nō cadit deceptio magis est ad ostentatōez
 qd ad verā respōsiōez. **I**tem qritur de hō
 qd dicit verbū dei esse dei filiū. nata vero vo-
 luntate. videt em nō bene dicere. quia pater
 alio est deus. alio est pater. qd diuinitate est
 deus. et paternitate est pater vt dicit Aug.
 Sed filiū est deus nata diuinitatis. gō hac nō
 dicit filiū. sed ipa filiatōe. **B**o dō qd ille
 ablatiū pōt astrui formalit. et sic falsa est.
 qd formalit alio est deū. scz nata. et alio filiū
 pōt est itē astrui origīaliter. et in rōne pā
 cipij. et sic vera est. et est sensus. qd filiū or-
 tum hz a prē natali. **I**tem qritur de hō qd
 dicitur acute sane quid respondit rē. Quia
 Aug. emendat istam solutiōez. q nō est amen-
 danda. qd multiplicare icōueniēs nō est sol-
 uere. **B**o dicit qd est solutiō ad homiez.
 et est solō ad oratōez et aliquādo meliū et vti-
 liū est soluere ad homiez qd ad orōnez. vtpu-
 ta qñ respōdēs est discōlū. et nō vult itelli-
 gere veritatem. et qñ assistentes sunt simpli-
 ces. et nō possunt cape veritatē et subtilita-
 tem. ideo qd hereticus veritatē respuebat et
 aduersabat. **I**carco aduersanti aduertēdē
 et tali mō qd magis pauaref gloria et assiste-
 tes falsa. ideo emendat istam respōsiōez
 Aug. qd maifeste opponētē sua qōne ligant
 hunc gō modū respōdēdi docuit dñs Mat.
 xxi. vbi dixit bap. iohānis de celo an de hoī-
 bus rē. **I**tem qritur cū non sit respōsum
 ad orōnez. quo mō respōdendū sit. videt qd
 diffinitio hereticū fit p imediata. qd velle et
 nolle opponūtur atradictōie inter q non ca-
 dit mediū. et dōm ad hec. qd hereticū qrit
 de voluntate accedente siue de antecedente.
 et tunc neutra pars est vera. nec sunt mēbra
 opposita atradictōie. Sed atractive nolle em
 et velle dicit actus volūtatis atractive. iter-
 quē cadit mediū. aliquid em est respectu
 cuius voluntas nō habet rōez cause nō repug-
 nātē. et ita pōt illud. **I**tem qritur de solu-
 tiōe mgrī. videt em falsum dicere. dicit sci-
 entia dei et pscia de bonis et malis. cū dicit
 ij. glo. sup illud ps. Que ignorabā itetrogā-
 bāt me rē. Ars nescit viciū. sed in deo ē ars
 artū gō rē. Si dicas qd nescit p modū practi-
 cū. sed speculatōis. atractive illud solū scit hō mō
 quo in eo relucet. sed in deo nō relucet mala
 gō rē. **I**tem videtur magister non soluere

ad argumētū. multiplicare em icōueniēs nō
 est soluere. dicendū. qd sicut ita dicit. deus
 cognoscit mala p seipm. sicut rectū idicat de
 obliquo. et lux de tenebra. nec oportet qd in
 deo luceat malū. Sed sufficit qd i eo luceat
 mali oppositū. **A**d illud qd obicit de solu-
 tiōe dōm. qd solutionē nō pōt. sed inuit cō-
 tra arguendo. q. d. ex illo vnū nō pōt iferri
 ex altero qd quāuis sint idem in eēcia. tñ di-
 uersa sunt cognōtata. **I**tem qritur de hō qd
 dicit in notula. qd scā ecclia anathematizauit
 eos qui dicūt deū non generare filiū. vide-
 tur em atradicere dām. dicenti. qd in deo nō
 est filiū. qd filiū est ignorātis nate. **B**o
 dōm. qd filiū dicit duplici. vno modo dō
 aulere. accipe filiū. et dicit ignorātē et
 simili dicit ad hoc. **A**lio modo aulere di-
 cit dare filiū. et hoc modo dicit scā. et po-
 test transferri ad diuina. deus em nullo mō
 accipit filiū aliūde. **V**nde notād. qd in cō-
 filio duo sunt. est ibi cognitio rei occulte. et
 est ibi dispositio firma. qm gō in deo verissi-
 ma cognitio occultoz. et inuariabilitas. idō
 recte in ipō dicit esse filiū. vnde greg. de
 mutat sententiā. sed non filiū.

Hic solet qri vtn a quibusdā potue-
 rit vel voluerit rē. In pscnti di. po-
 nit magister dubitationē ex opati-
 one potencie generādi ad psonam
 vtn scz sicut est in psona pris. ita sic fit in p-
 sona filij. et hz hec ps duo. In primo magi-
 ster qrit et determinat. vtn filij possit gene-
 rare. **S**cdo vtn potētia generādi sit in filio
 ibi. **I**tem qritur a quibusdā si pater potens
 sit rē. **I**tem prima ps hz quatuor pticulas.
 In prima mouet qstionē. vtn posse et velle
 generare. simili opant ad psonā pris et fi-
 lij. **S**cdo oppōit. atractive solutiōez p auctē aug. ibi
 Sed vehemēter nos mouet qd Aug. rē **T**er-
 cio opponit atractive pōictā auctēz p rationē ibi.
 hoc aut non videt a quibusdā. **Q**uarto redit
 supra auctem exponēs ibi. **Q**uomō gō acci-
 dentia qd supra dictū est. **I**tem qritur a q-
 busdā si pater. **M**ec est scda pars huius di-
 qua qrit magister. vtn potētia generādi sit
 in filio. et hec pars habet tres particulas.
Primo qrit et determinat hanc qstionē. vtrū
 aliqua potētia sit in patre q non in filio. **S**i
 em pater non potēs est generare filiū. et fi-
 lius non. pōt rē. **S**cdo ad hanc qstionē respon-
 dit magister. qd oīno eadem est potētia in
 patre et filio. **S**ed qd hoc erat dubiū. ideo
 opponit atractive pōictā solutionē. et determinat
 p distinctionē. **S**cdo respondet ad pri-
 mā qstionē distinguēdo. vtn scz filij habeat
 potētiā generādi ibi. **E**tia cū dicit filij non
 habz rē. **S**i em itelligat actiue falsus est itel-
 lectus. scz qd filij possit generare. **S**i vero in-
 telligit passiue. scz qd habet potētiā qua pos-
 sit generari. vera ē. et fundat illa distinctio
 fm alios sup hoc. qd li generādi potest itel-
 ligi in significatōe passiua. vel actiua. **S**i in

passiva. tunc vera est. et est sensus filii habet potentiam generandi. i. potentiam qua generat sed in activa potest esse dupliciter. quia potest esse gerundium verbi personalis. et tunc habet suppositum determinatum. et est falsa. est enim sensus. filii habet. et. i. filii habet potentiam qua ipse filii generat. vel impersonalis. et tunc non habet certum suppositum. et est locutio vera. est enim sensus. filii habet potentiam generandi. i. habet potentiam qua aliquis generat. tamen hunc sensum non ponit magister.

Evidentiam eorum quod dicit magister de potentia generandi quatuor queruntur. Primo queritur utrum possit generare in divinis. dicat quid vel aliquid. Secundo utrum pater omnium potentiam generandi. i. utrum in filio sit potentia generandi. Tercio utrum possit generare sit unicuique vel non. Quarto utrum possit generari et creari sit posse unicuique. **C**irca primum quod generare dicat quid. ostendit primo per auctorem magistri in littera. pater non est potens. nisi natura a se. quia potentia natura est vel essentia. Sed natura et potentia dicunt quod non ad aliquid. ergo et potentia generandi. **I**tem ratione ostendit sic. generare est sibi simile in natura producere. sed secundum philosophum. natura est vis in sita rebus similia ex similibus preceans. ergo vis generandi respicit ipsam naturam siue essentiam de se. non personam. Sed omne tale dicit quod. ergo et. **I**tem in perpetuo non differt esse et posse. et potentia et essentia. sed esse et essentia in divinis. dicunt quod non ad aliquid. siue per se dicitur. siue cum adiuncto. unde essentia patris dicit quod. ergo per rationem potentia generandi. **I**tem in divinis idem est secundum rem posse. scire. et velle. Sed in divinis non est scientia propria. vel voluntas propria. siue essentia ad aliquid. primo scientia dicit quod. et est trium similitudine et voluntas. ergo potentia generandi dicit quod siue essentia. **S**ed contra magister dicit in littera. ut habet. quia. posse generare non est posse aliquid. ergo non dicit quod. te dicit quod vel ad aliquid. ergo et. **I**tem ratione ostenditur sic. potentie distinguuntur per actus. ergo si actus potentie dicit quod. et potentia similitudine. Sed constat quod generare in divinis non dicit quod. sed ad aliquid. ergo nec posse generare. **I**tem quia in creaturis differunt virtus et operatio. tamen in deo idem sunt. sic vult deus. ergo in deo idem est posse generare et generare. Sed generare in divinis dicit ad aliquid. et non quod. ergo si militer posse. **I**tem pater generat et potest generare. aut ergo ideo potest. quia generat. aut ideo generat quia potest. constat quod non ideo potest generare. quia generat. sed e converso. **S**i ergo ratio propria debet esse propria. ergo potentia generandi debet esse propria. et nihil est proprium in divinis. nisi quod dicit ad aliquid. ergo et. **I**tem omnis potentia activa que inest creature. inest sed; aliis adiectis et proprietates. ut per posse calefacere calefacto per caliditatem. quibus autem potentia generandi non sit activa. tamen activa simi-

lis est ergo cum inest patri. inest per aliquam proprietatem. **I**lla proprietas autem dicit quod aut aliquid. si quid inest omnibus personis. et ita posse generare. quia manifeste negat magister. ergo dicit ad aliquid. ergo et potentia que inest secundum illam. ergo et. **S**ed dicitur quod circa hoc propleuma tres fuerunt positiones. fuerunt quidem qui distinxerunt potentiam generandi. dicentes. quia potentia generandi potest dici potentia nuda. vel potentia disposita. **S**i dicat potentia nuda. sic voluerunt aliqui dicere. quia dicit quod. et in omnibus personis est. quoniam hec potentia sic dicitur consequitur naturam. unde cum nata sit in qualibet persona. similiter et potentia huiusmodi. secundum autem quod dicit potentiam dispositam. quia non habet dispositionem. nec convenientiam. ut exeat in actum generationis. nisi in sola persona patris voluerunt dicere. quia dicit ad aliquid. sed verba istius positionis. non videntur vera. nec sana. non inquam vera. quoniam cuius potentia est nuda. nata est propter disposita esse. si ergo trium est potentia generandi. ut est potentia nuda. similiter et disposita. et ita quilibet posset generare. propterea non videtur sana. ponere enim potentiam nudam. que similiter se habet ad esse et non esse. respectu generationis quod omnino necessarium est esse. non videtur sane dictum esse. siue proprie. **F**uerunt etiam alij qui dixerunt. quia cum in divinis sit idem posse et esse. et potentia et essentia. quia que admodum potentia et essentia dicunt quod. quia si militat esse et posse. et que admodum cum dico eandem scientiam patris. et essentiam filij. et spiritus sancti. siue esse patrem siue esse filium siue esse spiritum sanctum. non dico aliam eandem. nec aliud esse sed alterum. ita quia quoniam dico potentiam patris siue patrem posse generare. filium posse gigni. non dico aliud. et aliud posse. sed alterius et huiusmodi positionis fuit magister. sic evidenter apparet in littera. unde isti dicebant. quia posse generare dicit quod. sed respectu ad aliquid. quia est eandem tractum ad personam. cum enim non sit omnimode abstractio. potest ad personam trahi. et ista positio satis est probabilis. et satis bene videtur sustineri posse. **F**uerunt etiam tertij modo dicerent. qui dixerunt quia potentia generandi dicit ad aliquid in divinis de se. et ratio eorum est. quoniam potentia dicitur habitudine originalis principij. ad principium. **E**t quoniam habitudo potest esse persone ad personam. et tunc vere est habitudo et essentia ad creaturam. et tunc secundum modum dicendi siue intelligendi. hinc est quia principium de sui ratione. non tamen est essentialis a proprium per ad dicitur. primo etiam dicitur proprium persone. per rationem cum potentia dicat originale habitudine. non tamen essentialis dicit vel terminat ad personam. ut dicat essentiam personaliter. primo dicitur proprium. et ita ad aliquid de se. et positio ista sine prouidenciam videtur probabilior. Nam potentia generandi non videtur dicere. nisi fecunditatem ad actum generationis. et illa est proprium persone. unde similiter et potentia. nec est simile de posse et esse. nisi uno modo. hoc enim verbum

De.

est. aliqñ per se p̄dicatur. aliqñ est terciū ad
iacens qñ p̄ se dicit. tūc dicit actū absolutū.
qz dicit actū entis rōne essencie. et tūc oportz
qz dicatur absolute. et qz dicat quid. qñ vero
est terciū adiacēs. vt qñ dicit pater est pater
tunc hoc verbū est dicit habitudinē p̄dicati
ad subiectū. et quoniā potest dicere habitu-
dinē ad p̄dicatum eēnciale vel p̄sonale. idō
pōt dicere eē eēnciale. et modū eēndi p̄sona-
lem. posse autē de sui rōne p̄pria. dicit habitu-
dinē scdm originē. et hinc est qz specificatur
per adiūctū. vt dicat dicitōz p̄cipij essen-
cialis vel p̄sonalis. **Hanc** gō positōz susti-
nendo. **Ab** argumētis p̄bantibz. qz dicit
quid. qz em̄ primū obicit p̄tz. cecedo em̄ ma-
gistrū fuisse huius positōis. vnde dixerūt qz
eadem potentia potest filiū gigni. quare pa-
ter pōt gignere. qz non eēt nisi potentia dice-
ret quid. vnde dixit. qz potentia generandi
est in filio. sed nō ad generare. sed ad gene-
rari. hec autē potentia dicit qz est in solo pa-
tre. qz nō tm̄ respiciat natam sed p̄prietatem
p̄sone. **Ad** illud qd obicit. quo generare
desequit natāz. ddm qz in diuis nō sequit na-
turam simpliciter. sed naturam vt in perso-
na. quia non in qualibet persona est natura
secunda. sed solū in p̄sona patris. et hoc est
per aliquā p̄prietatē. q̄ est solū illi p̄sone.
non sic est in ihericribz. sic iam patebit. idō
p̄tz qz illud nō valet. **Ad** illud qd obicit
qz in eternis est idem eē et posse. dō. qz verū
est. sed tm̄ argumētū nō valet. quāuis enim
oīno sit idem in diuis esse. et esse p̄m. non
tm̄ sequit. qz si eē p̄ez est p̄pau. qz esse sit p̄
p̄au. Similiter dicit i p̄posito. **Ad** illud
qd obicit d̄ scia qz dicit quid. siue p̄ se dicit.
siue cū alio. ddm qz nō est simile de scientia
et potentia. scia em̄ quātū est de se. dicit q̄li-
tatem absolutā. et ideo quātū est de se. semp̄
dicit quid. nisi trahat. sed potentia dicit ha-
bitudinē ad originē et ideo pōt dicere ha-
bitudinē p̄p̄ia. et p̄sone ad p̄sonā. vnde il-
lud simile magistri nō valet. scdm hāc posi-
tionē. qz sicut vna est voluntas. qua pater
vult eē pater. et nō vult eē filiū. et eēuerso
similiter vna est potentia vt videt. **Si** quis
autē vult sustinere positōz mgrī. defacili pōt
ad cm̄es rōes in oppositū r̄ndere. **Na**z nulla
ratio p̄bat. qz potentia de se dicat p̄pau. s̄
qz potentia generādi actiue dicta. siue pos-
se generare. dicat ex adiūcto respectū ad
p̄sonā. et ita dicit ad aliquid. sed hoc est so-
lum rōne additi. **Item** notād. qz quatuor
sunt genera noīm in diuis. quedā em̄ essen-
cialia sunt dicta essentialit. vt diuītas. deī-
tas. et maiestas. Quedā eēncialia p̄sonalit
dicta. vt potentia generādi. Quedā p̄sona-
lia dicta p̄sonalit. vt generans et genitus.
Quedā p̄sonalia dicta eēncialiter. vt missus
icarnat. et huiōi. q̄ dicūt respectū ad p̄sonā
et ideo p̄sonalia. et effectū in creatura. et
ideo eēncialiter sunt dicta. duabz rōnibus

sequētibz facile est respondere. qz illud non
habet veritatem. nisi qñ actus d̄plectit totā
potentiā. nō sic est in potentia dei. qz eadez
ē potentia gignere et gigni in deo. **Ad** illud
qd obicit. qz ideo est posse generare et gene-
rari. ddm qz nō valet. quāuis em̄ idem sit pa-
ter et subā. nō tm̄ sequit. qz si pater dicit ad
aliquid. qz et subā. sicut meliū patebit infra.
Quabz vlcimis rōibz difficile est bene re-
spondere. cū pōt quis dicere. qz rōnes ille n̄
dcludunt. qz potentia dicat ad aliquid de
se. sed solū rōne adiūcti. qz est generare. et
patent r̄.

Cdo q̄ritur. vtz potentia generā-
di sit in filio. et qz sic videt auctori-
tatibz et rōnibz. primo sic. **Hylari**
ix. de trinitate dicit. filiū habet in
se nataliter natam gignem. gō natura in fi-
lio est nata generare. **Item** **Aug.** in li. cō-
tra maxim. non potuit filiū nō generare. sed
due negatōes equualēt vni affectu. gō po-
tuit generare. **Item** rōibz cōdit sic. plus
ordinatur generare ad generādi potētiā.
qz ad potentiā spirādi. sed pater generās fi-
liū. d̄mucat potentiā spirādi. gō multo for-
tūz potentiā generādi. **Item** filiū est exp̄s-
sissima ymago p̄ris. gō tm̄ imitat p̄ez. qz nō
potest cogitari similitōz. sed si filiū cogitatur
vt generās. magis cogitat imitari. gō si imi-
tatur ampliū qz possit quis cogitare. gō et in
actu generādi. **Item** per simile videt sic.
maior d̄mucatio et diffusio est in luce eterna.
qz in luce creata. sed lux creata dat splendori
potentiā p̄ducendi aliū. et sic p̄cedēdo et
si esset infinite virtutis. p̄duceret infinitos
splendores. gō r̄. **Item** in generatōe car-
nali. p̄r nō d̄z p̄fectū filiū generare. nisi det
ei potentiā generādi. gō p̄rōe. ymo multo-
fortūz n̄ erit filiū p̄fectū. nisi habeat potēciā
ad id ad qd pater pōt. gō ad generādū. aut
si nō est ita in diuis. tunc ego quero rōz qua-
re de p̄fectōe generatōis eterne. nō sic est
d̄mucatio potentie generādi. sic in genera-
tōe creata. **Sz** d̄tra **Aug.** d̄tra maxi. dicit qz
nō oportuit filiū generare. sed si non fuerit
oportunū. nec d̄ueniens. sed oīne in d̄ueni-
ens in deo est ip̄sibile. gō ip̄sibile fuit fi-
lium generare. gō filiū nō potest generare.
gō nō habet potentiā generādi. qz oī poten-
tia est potens ille qui habet eā. gō r̄. **Item**
Ansel. in monolo. qui pōt qz sibi nō d̄uenit
quāto magis hō potest. tanto magis aduer-
sitas et p̄uersitas possunt in eū. gō cū filio n̄
d̄ueniat generare si possit. potentia illa essz
in eo miseria. s̄ nulla h̄z miseria. gō nec potē-
tiā generādi. **Item** rōne p̄bat hoc idem.
sicut oīne illud in quo aliqua duo necessario
distinguitur. si necessario d̄uenit vni. ip̄sibi-
le est vnqz d̄uenire alij. sicut patet. **Si** petrū
et iohānes necessario differūt in albedie et
albedo d̄uenit petro ip̄sibile est qz iohāni
d̄ueniat. sed pater et filius sunt p̄sonaliter

distincti. ita q̄ necesse est esse distinctos. et nō
 est dare in quo distinguuntur nisi in hō q̄ il-
 le est generas. iste genit. s̄ cū generare cō-
 ueniat patri. impossibile est q̄ ueniat filio.
 s̄ filio nō potest generare. s̄ nō h̄z poten-
 tiā generādi. **I**tem generatio filij a patre
 similis est exp̄sse ip̄i generatōi uerbi a men-
 te. sed uerbu genitū nō habet potētā gene-
 rādi aliud uerbu. ymo oportz q̄ om̄e uerbu
 imediate sit a mente. s̄ si recte simile est u-
 bum icreatū. nō habet potētā generādi. s̄
 generādi potētia est in solo patre. **I**tem
 fiet argumētatio Aug. ducēs ad impossibile.
 si filio habet potētā siue posse generādi. po-
 nat q̄ generet. q̄ro de secdo simili. et si nō
 est stare in primo oportz ponere ifinitos fil-
 ios. q̄ qua rōne nō statur in primo. s̄ nec i
 aliquo. s̄ si est stare. q̄ hō repugnat diuie
 opletōi. sc̄z qua rōne statur in aliquo. statur
 in primo. s̄ primz nō h̄z potētā generan-
 di. **I**tem fiet argumētatio Richar. ut cū
 si generaret filio aliu filiu. s̄ cū filio genit.
 magis attineat patri q̄ alio. sc̄dm hoc nō ef-
 set ibi summa et equalis d̄nexio. s̄ nec sum-
 ma et equalis distinctio. s̄ nec p̄fecta bea-
 titudo. q̄ om̄ia tanq̄ summe impossibilia r̄spu-
 it pia fides. **S**̄ opio aliquoz est q̄ in fi-
 lio est potētā generādi. sed nō generat. hō
 aut nō est. q̄ nō potest. sed q̄ nō uenit ei.
 et ponit simile in creaturaz p̄ductōe. siue
 creatōe. deus p̄t ifinitas creatas p̄ducere
 sed q̄ nō p̄ducit. hoc nō est ex ipotentiā. s̄
 q̄ nō uenit ei. sic et i p̄posito. **S**ed cōtra
 ponat tūc q̄ illa potētā q̄ est in filio ad ge-
 nerandū. ducat in actū. constat q̄ filio ge-
 nerabit deū eternū. s̄ aliquid poterat icape
 habere esse. et esse eternū. hoc aut est ipossi-
 bile. et nō itelligibile. **P**ropter hoc d̄dm.
 q̄ pater nō d̄muicat filio. p̄pter duo. **U**num
 est q̄ nō p̄t. aliud q̄ nō debet. Ratio autē
 quare nō potest. hec est. q̄ fecūditas ad ge-
 nerandū est in patre. q̄z p̄ncipiū. et ido p̄n-
 cipiū. q̄z p̄ncipiū. **I**mpossibile autē est. q̄ p̄n-
 cipiū d̄muicet alij p̄ncipiatē. **N**am hec ē op-
 positio in adiecto. q̄ p̄sona p̄ducta sit p̄n-
 ma. q̄z s̄ fecūditas ad generandū ex p̄ncipia-
 te patri ierat. ideo nō p̄t eā d̄muicare fi-
 lio. et hanc credo p̄ncipā esse rōnez hūz. sicut
 infra patebit. **D**ix̄vij. ubi ageť quare pater
 generat. similiter nō debet d̄muicare qm̄ q̄
 in emanatōe diuina p̄sonaz debet attendi
 originalis distinctio. et plenissima d̄muica-
 tio. originalis distinctio. q̄z necesse est ea que
 d̄muicāt in nafa distinguui uel p̄ materiā. uel
 per originē. per materiā distinguui p̄sonas ē
 impossibile. q̄z ubi est talis modz distingūe-
 di est d̄positio et variatio. et forme multipli-
 catio. q̄ om̄ia deo repugnat. qui est simplex.
 et inuariabilis et uere unū. et ideo necesse est di-
 stinguui p̄ originē. siue habitudinē. s̄ p̄ ge-
 nerare et generari. s̄ si filio potest generare
 potest etiā nō distinguui. **S**i tu dicas. q̄ ad-

huc est distinctio. q̄z unū tm̄ pater. alio tm̄
 filio. alio pater et filio. Tunc ego oppono ti-
 bi. q̄ sc̄ds filio posset generare. eadē rōne.
 qua primz. et tūc duo essent quoz utq̄ essz
 pater et filio. **S**imilit̄ p̄pter plenissimā diu-
 catōez nō debet d̄muicare. q̄ multiplicatio
 suppositoz. sc̄dm simile modū egrediēdi nō
 est nisi aut p̄ defectū duratōis. sic dictū
 est in generalibz et corruptibilibz. ut p̄ suc-
 cessiuā generatōez p̄petuef esse. aut p̄ de-
 fectū p̄fecte actōis. ut fiat per plures. qd̄ n̄
 p̄t per unū. sicut sunt p̄fecte plures stelle
 q̄ nō sufficeret vna. ad hoc q̄ faciūt omēs.
 sic etiā plures angeli et plures aīe. adiplen-
 dā illam ciuitatē. et maifestādā dei bonita-
 tem. quā nec vna aīa. nec unū angelz. pote-
 rat sufficere maifestare. cum s̄ in filio di-
 sit plenissima d̄muicatio q̄ totā infinitatē su-
 am dat sibi pater. nō fuit d̄ueniēs. q̄ d̄muic-
 caret filio illam potētā. et ideo fuit ipossi-
 bile. q̄ icōueniēs qd̄libz in diuis est ipossi-
 bile. **A**d illud aut qd̄ obicit in cōtrariū per
 auctoritatē hylarij. q̄ filio habet in se nafa-
 signētem. d̄dm q̄ uerbu illud est ip̄pau. et
 ex uerbis ip̄p̄is nō est arguēdū. sed magis
 eoz ip̄p̄iatatē exponēdū. et magister sup̄z
 exposuit. est em̄ sensus. habet in se naturaz
 signētem. i. nafa- patris signētis. **A**d il-
 lud qd̄ obicit q̄ nō potuit d̄dm. q̄ magister
 bene exponit. i. nō fuit ex hoc ipotens. vnd̄
 sc̄dm artem distinguēdū est. q̄n̄ dicit filio n̄
 potuit generare. q̄ nō p̄t teneri p̄ncipiatē.
 et tunc est sensus nō p̄ctuat. i. ipotens fuit
 et tunc negat potētia. et relinquit aptitud-
 do. sicut de truncato dicit. q̄ nō potest gra-
 di. hoc mō non p̄t dici de filio. q̄ nō habz
 ad hō aptitudinē. et in hō sensu loquit̄ aug.
Alio mō non posse teneť negatiue. et in hoc
 sensu d̄cedend̄ est. q̄ filio nō potuit genera-
 re. **A**d illud qd̄ obicit q̄ pater d̄muicat fi-
 lio potētā spiritiuā p̄z. **R**̄ q̄ cū filio ge-
 neretur. nō potest habere p̄ncipiatē r̄sp̄ctu
 generatōis. sed cū non sp̄retur est ispirabi-
 lis. et ideo potuit habere p̄ncipiatē et fecun-
 ditatē r̄sp̄ctu illi. et sic patz. q̄ non ualet
 ratio. **A**d illud qd̄ obicit. q̄ filio est exp̄f
 filia ymago r̄. d̄dm. q̄ filio est exp̄f filia yma-
 go q̄ r̄p̄sentat in oibz in quibz ymago nata
 est r̄p̄sentare. sed ymago sic nata ē r̄p̄sen-
 tare. ut tm̄ ip̄a non sit ymaginatū. alioquin
 non eēt ymago. si autem filio r̄p̄sentaret in
 actu generādi. iam esset pater. et ideo nec i-
 telligibile. nec possibile est filio generare. si-
 ue in generatōe p̄z imitari. **A**d illud qd̄
 obicitur de luce et splendore. d̄dm q̄ non ē
 simile. q̄ lux non p̄fecte se multiplicat i pri-
 mo splendore. ideo in pluribus facit. q̄ non
 potest in uno. similiter et in filio carnali in-
 telligendū. vnde unū pater generat plures
 filios carnales. hec tm̄ ratio non est p̄nci-
 palis. sed illa q̄ dicta est supra. q̄z in hīs ife-
 rioribz non est fecūditas per rōz p̄ncipiatē.

sed p rationē pfectionis. ¶ In deo autē. qz est pfectissimū et primū. non tm̄ est p natu rā pfectionis. qz tunc i oibus psonis esset. et status esse non posset. sed p rationē primitatis. Item rationes iste non pcedūt p simile. vmo magis per dissimile.

Quādo dicitur vtrū posse generare et creare sit vnicū posse. et qz non sit vnicū. videt per Aug. Alio est pater. alio est deus. s̄o alio est generās. alio creās. s̄ potētia generādi est generās. potētia creādi ē creās. s̄o r̄. Itē potētie distīguūt p actus. et actus p obiecta. s̄o si generatio terminat ad deū. et creatio ad creaturā. et hec sunt oīno diuersa s̄o r̄. ¶ Itēz potētie plurificāt p subiecta. qz in pluribz subiectis plures sunt potētie. sed potētia creādi est in filio siue posse creare. In eo aut non est posse generare. s̄o non sunt vnū posse. ¶ Item quēcūqz sic se habent qz vnū potest itelligi. altero nō itellecto. et ecōuerso. illa nō sunt vnū. sed posse generare pōt itelligi. circūscripta potētia generādi. s̄o r̄. ¶ Contra vni2 potētis oīno simplicis vnicū tm̄ est posse. pater est potens oīno simplex. s̄o vnicū tm̄ habet posse. sed habet posse generare. et posse creare. s̄o illa duo sunt vnicū posse. ¶ Item si posse est aliud. et aliud cum posse generare respiciat psonā posse creare naturā. s̄o natā et psona sunt duo. ergo nec natura de psona. nec ecōuerso dicit. qd̄ est oīno falsum. ¶ Item si est distīctio iter posse generare et posse creare. s̄o est ibi ordo. q̄ro ergo quid sit prius scd̄z rōez itelligēdi. et qz potētia generādi. videt qz est respectu eterni. et eternū an̄ tempale. S̄z d̄tra itellectū om̄is est an̄ itellectū p̄p̄ij. s̄ potētia creādi dicit om̄ie tribz. potētia generādi. p̄p̄ij patris. s̄o r̄. ¶ R̄o d̄icēdo. qz posse generare et posse creare. est posse vnicū. tm̄ dupliciter dicitū vnū em̄ esse est in re. esse p̄m̄ et esse deū. differēs autē scd̄m rōnem itelligēdi. qz est absolutū cū dico esse deū. idem relatum. cū dico esse p̄m̄. similiter et in posse est itelligēdi. vnde sicut essentia et psona vnū sunt in re. cū differētia rōis in itelligēdo et idicēdo. similiter d̄d̄. est de potētia generādi et creādi. et sicut est ibi distīctio nō re. sed scd̄m rōnem ita est ibi ordo scd̄m rōnem itelligēdi. vnde scd̄z diuersas d̄patōnes. habēt aliū et aliū ordinē. cōspando em̄ posse creare. et posse generare. ad illud cui2 sunt. cum posse creare sit nature. posse generare sit psonē. et itellectū om̄is est an̄ itellectū p̄p̄ij. sic absqz calūnia. p̄rior est scd̄m rōez itelligēdi potētia creādi. Cōspando autē ad illud ad qd̄ terminat. cū potētia creādi respicit tempale. et potētia vero generādi eternū. p̄rior est scd̄m rōnez itelligēdi potētia generādi q̄ potētia creādi. et sic patent obiecta de ordie. d̄cedēde sunt s̄o rōnes ostendētes. qz non diffe-

rūt posse generare et posse creare. distīctio scd̄m rem. siue scd̄m essentiā. ¶ Ad illud qd̄ obiātur. qz alio est deus. alio pater. d̄d̄ qz Aug. loquit de alio et alio alietate rōnis et nō rei. et itelligitur alietas rōnis p illum modū. quo supra dicitū est s̄ di. v. vbi q̄ritur vtrū essentia generet. ¶ Ad illud qd̄ obiātur. qz potētie distīguūt p actus r̄. d̄d̄m. qz vtrū est hoc de illis actibz. qui habēt d̄plectōne ab obiectis. sed nō sunt sic actus diuī vnde quāuis creatura et fili2 oīno differant attē generatio et creatio idem sunt. sicut essentia et psona. de2 em̄ in agendc. nō d̄plect ab obiecto. qz seip̄o agit. ¶ Ad illud qd̄ obiātur. qz potētie plurificāt p subiecta. d̄d̄m. qz istud vtrū est de subiecto p̄prio. sed fili2 nō inquātū fili2. est subiectū potētie creādi. sed inquātū deus. d̄stat qz sicut natā diuina non facit numerū cū patre. ita nec potētia respiciens natā. cū potētia patris. ¶ Ad illud qz vltimo obiātur. qz vnū pōt itelligi sine altero et ecōuerso. d̄d̄m. qz aut loq̄ris quātū ad significatū aut quātū ad cognotatū. Si quātū ad cognotatū. verum dicit qz creatura pōt itelligi. nō itellecta psona filij. et ecōuerso. Si quātū ad p̄cipale significatū falsum impossibile est em̄ itelligi potētiā generādi. siue potētia creādi. sicut impossibile est itelligere psonam. siue essentiā.

Quādo dicitur vtrū posse generari et posse creari sit posse vnuocū. et qz nō videt. qz quāuis idem sit generare et creare. quātū ad p̄cipale significatū. aliud tm̄ est generari et creari. sicut creator et creatura. s̄o cum nō habeat esse vnuocū creatura et creator. s̄o r̄. ¶ Item creatio dicit egressum et imitōez. generatio vō oīm̄ excludit imitōez. s̄o cum posse creari iportat potētiā trāsmutadi. posse generari n̄ cū potētie differāt in sua generalitate in potētia trāsmutadi. et in hac nō d̄uenit. s̄o in nulla. ¶ Item om̄e distībut terminū p oibus q̄ vnuocātur vel analogant in illo. sed cum dico oipotens. nō sit distīctio p illo qd̄ pōt generari. qz tunc fili2 nō esset oipotens. s̄o manifestū ē. qz vtrūqz posse. nec est vnuocū. nec analogū. alioqui oipotētia nō d̄uenit filio. Sed d̄tra res est om̄ne ad fruibile et vtibile. s̄o cū equalis ambit2 vel maior sit possibile q̄ res. et non sit maior distīctio inter generatū et creatū. qz inter fruibile et vtibile. p̄rōne possibile siue posse est om̄ne ad vtrūqz. ¶ Item in eternis nō pōt esse multiplicitas. nec diuersitas. s̄o cum posse creari et posse generari. ab eterno an̄ d̄ditōez create fuerunt. s̄o nō habēt multiplicatōez in ip̄a potētia. ¶ Item cum dico creatura potest creari. nihil dicit creatum qz illud vere dicit de eo. qz oīo nihil est. sicut de aīa an̄xp̄i. s̄o solum dico potētiā agētis. sed potētia dei est vnica. nō habens aliq̄ multiplicatōez. s̄o ei2 posse vnuocum est ad

posse creari. et posse generari. **R^o** d^o. q^o
 cum dico posse creari. et posse generari. dico
 principale significati. et dico cognotati q^o
 tu ad principale significati. dico q^o posse cre
 ari idem dicit re. q^od posse creare. differens
 solūmō loquēdi vel dicēdi. q^o q^o dicit p^o mo
 dū actiōis per posse creare. dicit posse crea
 ri per modū passiōis. quātū vero ad cogno
 tati. dicit effectū in creatā. quādo s^o d^o p^oa
 tur posse creari. et posse generari. **S**i d^o p^oent
 rōne principalis significati. dico q^o nō tm ē
 uniuocū. p^omo et uniu. vt visum est. aliter tū
 et aliter intellectu et enūciati. sic posse gene
 rare et posse creare. **S**i autē rōne cognotati
 d^o p^oent sic credo. q^o est analogū. sicut h^o nomē
 res. ad frubilia et vtilia. quāuis em creator
 et creatā nō habeat omne uniuocū. habēt
 tū analogū. **N**otād autē q^o duplex est ana
 logia. est quedā p^o reductionē ad unitatē na
 ture. sicut p^o p^ori et posterio. et hoc p^oet esse cō
 pandō creaturā ad creaturā. et in hac signū
 distribuit p^o oibus d^oentis. nisi sit distribu
 tio restricta ex additiōne. vel ex vsu. siue mo
 do loquēdi. sicut d^o distributio accomodatā.
 vt si dicitur. celū tegit omnia. **A**lia est analogia
 p^o reductionē ad unitatē similitudis p^oporti
 onis. nō nature. et q^o sic analogat nō est in
 ter alia. vnde distributio p^orie p^o illo nō di
 stribuit. nisi sit extensa. vnde deus nō ē ens
 inter omnia. sed sup^o omnia. et hinc est q^o oipot
 tēs nō distribuit p^o potētia generādi p^orie
 accepta distributiōe. nisi fiat quedā extēsiō.
 et ex illa per d^osequēs fiat quedā app^oriatio cir
 ca suppositū. vnde p^orie oipotens d^ouēt tri
 bus. q^o nō distribuit p^o potētia generādi. a
 p^oriate autē scdm q^o fit ampliatio ex pte sig
 ni. soli est p^ori. ex hijs patet omnia obiecta
 p^ocedunt em p^o diuersas vias vt p^o intuenti.

In ista pte iacidunt dubitatōes cir
 ca lrās. et p^oma ē de solutiōe ista ma
 gistri. qua dicit q^o nō sequit^o pater
 p^oet generare q^o nō filius. s^o p^oet ali
 quid q^o nō filius. Et respondet q^o posse gene
 rare nō est posse aliquid subiectū potētie.
 Sed hoc nō videtur soluere. sed agguare ar
 gumentū. tū em generare eū posse. sit posse
 maximū. videt q^o mai^o i^oueniēs sequat^o. et
 magis deroget potētie filij. si in hoc defi
 cit. q^o si i^o subiectis diu^o potētie. **R^o** d^o
 q^o magister bene soluit. potētia em p^oris h^o
 d^o pari ad inferi^o et ad equale. sed ad sup^ori^o
 nō. cū careat sup^ori. cū d^o patur ad inferius
 tunc est potētia essentialis et eēcialitē re
 tenta. q^o cognat respectū in creatā. et re
 spectū talis potētie i^oueniens eēt. q^o ali
 quid posset pater. q^od nō posset filius. q^o tūc
 differet p^o eēciā. cū aut d^o patur ad equale
 vt ad p^osonā. cū trahit ad p^osonā. et tūc nul
 lum i^oueniens est. si aliqua p^orietas p^osona
 lis est in patre. q^o nō est in filio. ideo nō seq^o
 tur. q^o aliqua potētia sit in patre. q^o nō sit i
 filio. **I**tem dubitat de hoc q^o dicit q^o ge
 neratio filij nō est de oibus. videt em **R**ich.
 de sancto **V**icto. dicere d^otrariū. qui dicit q^o
 q^o oipotens est excusari nō p^ot. q^o filij ge
 nuerit. s^o generatio filij otime^o sub oipoten
 tia. s^o filij inter omnia otime^o. **R^o** d^odm q^o
 sicut dicit magister. generatio filij. nō d^otime
 tur sub oipotētia. nisi accipet oipotētia p^o
 app^oriationē. et q^o dicit **R**ichard^o non intel
 ligitur tanquam filius sit inter omnia. sed
 tanquā ante omnia. vnde arguit ex poste
 riori. si em emanatio nature scdm rōnes itel
 ligendi p^ocedit emanatōe scdm rōnes volū
 tatis. nūquā deus eēt potens p^oducere crea
 turā per voluntatē. nisi etiā p^oduxisset filij
 per natū. **I**tem videt maledicere cū dicit
 q^o eē p^orem. nō est eē aliquid. q^o cū iter aliqd
 et nihil nō cadit mediū. si nō est eē aliquid
 s^o eff^o nihil. **R^o** esse aliquid dicit duplici
 ter. vel d^omuter ad essentiā et personā. et sic
 nō cadit mediū. et in h^o sensu eē p^ores ē eē ali
 quid. **A**lio mō put trahit ad eētiā. et ca
 dit inter esse aliquid et esse nihil. mediū sc^o
 eē aliquē. persona em p^odicat vt quis. nō vt
 quid. **I**tem q^oritur de ista illatōe m^ogri. spi
 ritus scūs potuit eē filij. s^o potuit mutari.
 et ponit ibi. **S**i em nasci potuit. potuit esse
 filij. **V**idet illa illatio nō valere. q^o in
 creaturis. vbi magis differt relatio a sup^o
 sito. potest dici q^o similis p^ot eē alteri diffi
 milis. sine sui mutatōe. s^o cū filiatio et spi
 ratio sint relatōes. p^oriōne filius poterit esse
 spūs scūs. et eēuerso sine mutatōe. **I**tem
 omne mutabile est aliquid p^oter illud. scdm
 q^o mutatur. vt si nō albū fiat albū. est aliud
 q^o albedo. s^o si itelligat spūs sanctū mutari
 si generetur. tunc aliud esset in eo generatio
 aliud ille qui generat. sed hoc falsum. s^o cū
R^o secus est in relatōibus creature et di
 ui. q^o relatōes in creaturis. nō dāt relatiōis
 existere. vnde sine illis p^ot res eē et cū illis
 in diuis autē dant personis existere. et ido
 si itelligat q^o p^orietas istit. p^opostasis itelligi
 tur esse. et similiter si itelligit nō inesse. itelli
 git p^opostasis nō esse. cū s^o spūs scūs nō pos
 sit simul spirari et generari. q^o quāuis vna
 p^osona possit duob^o modis p^oducere. cū vna
 persona non p^ot nisi vno mō p^oduc. **S**equit^o
 de nātate. si p^ot s. f. esse filij. vel potuit.
 potest non esse spiritus. siue non spirari. et
 si potuit non spirari. potuit non esse. et ite
 rum si potuit generari. potuit esse. et ita po
 tuit fieri de ente non ens. et de nō ente ens
 ac per hoc mutari. et patet vltimum q^o non
 dicitur mutari. p^oter diuersificationem p^orie
 tatum. circa idem suppositū. sicut est i muta
 tione naturali. **S**ed p^oter corruptionē et in
 ceptionē eiusdem. nec est illud simile. pater
 potest generare et spirare sine sui mutatōe
 s^o s. f. generari et spirari. q^o non est i^oueni
 ens vnum principium plurib^o modis p^oduce
 re. sed vnum principiatū plurib^o modis pro
 duci est impossibile et i^ocōpossibile. et ideo p^o

neratio filij nō est de oibus. videt em **R**ich.
 de sancto **V**icto. dicere d^otrariū. qui dicit q^o
 q^o oipotens est excusari nō p^ot. q^o filij ge
 nuerit. s^o generatio filij otime^o sub oipoten
 tia. s^o filij inter omnia otime^o. **R^o** d^odm q^o
 sicut dicit magister. generatio filij. nō d^otime
 tur sub oipotētia. nisi accipet oipotētia p^o
 app^oriationē. et q^o dicit **R**ichard^o non intel
 ligitur tanquam filius sit inter omnia. sed
 tanquā ante omnia. vnde arguit ex poste
 riori. si em emanatio nature scdm rōnes itel
 ligendi p^ocedit emanatōe scdm rōnes volū
 tatis. nūquā deus eēt potens p^oducere crea
 turā per voluntatē. nisi etiā p^oduxisset filij
 per natū. **I**tem videt maledicere cū dicit
 q^o eē p^orem. nō est eē aliquid. q^o cū iter aliqd
 et nihil nō cadit mediū. si nō est eē aliquid
 s^o eff^o nihil. **R^o** esse aliquid dicit duplici
 ter. vel d^omuter ad essentiā et personā. et sic
 nō cadit mediū. et in h^o sensu eē p^ores ē eē ali
 quid. **A**lio mō put trahit ad eētiā. et ca
 dit inter esse aliquid et esse nihil. mediū sc^o
 eē aliquē. persona em p^odicat vt quis. nō vt
 quid. **I**tem q^oritur de ista illatōe m^ogri. spi
 ritus scūs potuit eē filij. s^o potuit mutari.
 et ponit ibi. **S**i em nasci potuit. potuit esse
 filij. **V**idet illa illatio nō valere. q^o in
 creaturis. vbi magis differt relatio a sup^o
 sito. potest dici q^o similis p^ot eē alteri diffi
 milis. sine sui mutatōe. s^o cū filiatio et spi
 ratio sint relatōes. p^oriōne filius poterit esse
 spūs scūs. et eēuerso sine mutatōe. **I**tem
 omne mutabile est aliquid p^oter illud. scdm
 q^o mutatur. vt si nō albū fiat albū. est aliud
 q^o albedo. s^o si itelligat spūs sanctū mutari
 si generetur. tunc aliud esset in eo generatio
 aliud ille qui generat. sed hoc falsum. s^o cū
R^o secus est in relatōibus creature et di
 ui. q^o relatōes in creaturis. nō dāt relatiōis
 existere. vnde sine illis p^ot res eē et cū illis
 in diuis autē dant personis existere. et ido
 si itelligat q^o p^orietas istit. p^opostasis itelligi
 tur esse. et similiter si itelligit nō inesse. itelli
 git p^opostasis nō esse. cū s^o spūs scūs nō pos
 sit simul spirari et generari. q^o quāuis vna
 p^osona possit duob^o modis p^oducere. cū vna
 persona non p^ot nisi vno mō p^oduc. **S**equit^o
 de nātate. si p^ot s. f. esse filij. vel potuit.
 potest non esse spiritus. siue non spirari. et
 si potuit non spirari. potuit non esse. et ite
 rum si potuit generari. potuit esse. et ita po
 tuit fieri de ente non ens. et de nō ente ens
 ac per hoc mutari. et patet vltimum q^o non
 dicitur mutari. p^oter diuersificationem p^orie
 tatum. circa idem suppositū. sicut est i muta
 tione naturali. **S**ed p^oter corruptionē et in
 ceptionē eiusdem. nec est illud simile. pater
 potest generare et spirare sine sui mutatōe
 s^o s. f. generari et spirari. q^o non est i^oueni
 ens vnum principium plurib^o modis p^oduce
 re. sed vnum principiatū plurib^o modis pro
 duci est impossibile et i^ocōpossibile. et ideo p^o

illud. ¶ Item videt falsum dicere cum di-
 cit pater non est pater. nisi natura. eius em
 potentia est essentia. qz scdm hoc generatur
 qz nullo modo est eēcie. nullo modo esset
 potentie. ¶ R^o quāuis potentia absolute cō-
 siderata. sit idem qz essentia. tñ potentia. qz
 nō est nomē a deo abstractū. sic eēcie. tra-
 hitur ad psonā. vnde potentia generādi nō
 dicit nāz. diuiaz simpliciter. sed naturā. vt
 in tali psona. scz inascribibi. ido nō est simile
 de hoc noie essentia. et de h^o noie potentia
 ¶ Itē videt male dicere ibi. Aliā significes
 potentia. qua pater pōt gignere zc. ¶ Quia
 potentie diuisio sufficiens est p actiuam et
 passiuā. Sed posse gignere. dicit potentiaz
 actiuā. posse gigni potentia passiuā. s^o non
 pōt alia potentia significari. Si tu dicas. qz
 generare nō est agere pprie. similiter nec ge-
 nerari pati. ¶ Obicit qz potentie distinguū-
 tur per actus. sed aliud est gignere. et aliud
 gigni. s^o alia est potentia huius et illius. ¶
 R^o ista distinctio quā ponit magister d^o po-
 tentia gignendi actiue et passiuē. fundatur
 sup hoc qz potentia pōt considerari scd; id qd
 est. et sic dicit nāz. et sic vna nāz est in ge-
 nerate et genito. sed alio et alio mō. sic ead
 potentia pōt itez considerari scdm id ad qd ē
 et sic dicit modū existendi nāz. in psona. i
 opatione ad aliū. qui est principiū vel pāci-
 piatū. et sic cum diuersi mōi sunt. diuersē di-
 cūtur pprietates. posse generare et posse ge-
 nerari. et distinguūtur scd; actus psonales.
 s; primo mō non. ¶ Item qritur de hoc qz di-
 cit. qz filius habet potentia qua pōt esse filius
 siue qua pōt gigni. Videt em dubiū vel fal-
 sum. qz gigni oino est a gignere. et gignere ē
 a potentia pāris. s^o et gigni. ¶ R^o sic potē-
 tia gignendi in patre nō dicit nisi nāz. i p-
 sona. vt natam ex se pducere aliā. sic poten-
 tia gignendi in filio nō dicit nisi nāz. in p-
 sona vt natā pducā ab alia. sicut em ppostasi
 patris. dūmit generare. sic ppostasi filij. cō-
 uenit generari. Nec valet qd obicit i ceteriū
 Nam omne qd habet filius. siue eēcie. siue
 psonale habet a patre. Ideo quāuis ipz sig-
 ni. sit a potentia patris. nō excludit qui po-
 tentia gigni passiuē sit in filio. Sed illa po-
 tentia nō est principiū generatōis. sed ido-
 neitas psonē siue ppostasi. cū sua pprieta-
 te ad generari. vnde qz dicit. posse gigni po-
 tentia pōt itelligi originaliter. et sic est in so-
 lo patre. vel formaliter. et sic ponit esse i fi-
 lio. Alio aut modo nō zc.

Sunc de veritate siue pprietate et cō-
 mutabilitate imiatas zc. sup; du-
 abus pti; istū ptis pācipalis. q
 est de trinitate scd; qz itelligit. in
 quib; ad pband trinitatē adduxit rōnes.
 et remouit dubitatōes. In hac tercia pte de
 terminat magister ipz trinitatis et vnitatis
 pprietates et aditōes. et qm quedā sunt pp-
 tates respicientes essentia. vt veritas. qued

psonas vt generatio. quedā vtraq; vt equa-
 litas. Ideo hic tres habet ptes In prima p-
 te agit magister de pprietatib; cēcialibus
 In scda de pprietatib; psonalib; infra di-
 ix. Nunc ad distinctionē psonaz zc. In ter-
 cia de pprietatib; et aditōib; qdam mō eē-
 cialib; et qdam mō psonalib; sicut est equa-
 litas psonaz. i eternitate. magnitudine. et ve-
 ritate ibi dix. Nūc postq; coeternitatē triū
 psonaz zc. Prima ps q; dicitur pntes; distin-
 ctionē. tres habet ptes. scdm tres pprieta-
 tes. quas assignat. et prima est de veritate.
 scda est de imutabilitate. et h^o ponit. iij. ca.
 De aut solū eēcie pprie icōmunicabilis d;
 Tercio de simplicitate. q; ponit. iij. ca. ead
 qz sola pprie ac vere simplex est zc. ¶ Item
 prima pars habet duas partes. qz primo at-
 tribuit deo pprietatē veritatis. Scdo remo-
 uet dubitatōes habētē ortū ex pōictis. ij.
 ca. Hic diligenter aduertēdū est. Similiter
 scda pars habet duas. In prima assignat p-
 prietatē. et pbat aucte Aug. In scda dicit
 mat per apostolū ibi. Ideo qz apo; loquens
 zc. Tercia de simplicitatē infra subdiuidet.

In parte ista ad euidētiā duar
 primaz pprietatū. quas magister
 primo assignat. scz veritatis et imu-
 tabilitatis. duo pācipaliter qrit.
 Primo de ipa veritate. Scdo de imutabilita-
 te. De veritate itez qrit duc. primo vtrū
 veritas sit pprietas diuini esse. Scdo vtrū
 sit eiz pprietas in summo. i. a deo. qz nō pos-
 sit cogitari non esse.

Quod veritas sit pprietas diuini esse
 ostendit auctib; et rōnib; primo
 mō sic ihero. ad marcellā. et habet
 in trā solus vere deus est cui eē-
 cie opatū nostrū esse. non est. sed qz alicui
 soli dūmit. est ppriū illi. s^o veritas est ppri-
 etas diuini esse. ¶ Item Aug de vera relig.
 falsitas est ex illis rebus. que imitatur illud
 vnum. quo est vnum. quequid est inquan-
 tum illud implere nō possunt. Si ergo nulla
 creatura potest illud summe vnū implere. ve-
 ritas nō est in aliqua creatura. sed i omnibus
 falsitas. ¶ Item Aug. in soliloquijs. et d^o vera
 relig. dicit qz lux icreata est rō cognoscen-
 di. et sola lux icreata est veritas. s^o veritas
 est pprietas dei solū. ¶ Item Ansel. in libro
 de veritate dicit qz omnia sunt vera prima
 veritate. aut s^o itelligit effectiue. aut forma-
 liter non effectiue. qz similiter oia possunt
 dici bona prima bonitate. s^o itelligit forma-
 liter. s^o nō est alia veritas qz veritas icreata
 s^o si illa est. ē in deo. et de; veritas est scilicet
 dei pprietas. ¶ Item rōnib; pbat sic veritas
 et vanitas opponūtur. sed ois creatā habet
 vanitatē et pmixtionē cū nō esse. cum sit ex
 nihilo. et solus deus hac caret oino. s^o in so-
 lo deo est veritas. ¶ Item veritas opponit
 vmbre. qz em est vmbra rei. non habet veri-
 tatem. sed creature sunt vmbre illius summi

S

esse. s^o non habet veritatem in esse. **¶** Item veritas est qua aliquid est verū. sed veritas est vera. cū sit cognoscibilis. sed constat q^d non alio q^m se. q^d tunc esse abiret in infinitū. sed q^d est verū seipō. est verū per essentiā. s^o omnis veritas est vera per essentiā. sed sola v^otas icreata est vera per eēntiā. s^o veritas est p^oprietas dei soli. **¶** Contra si veritas ē dei p^oprietas. aut s^o veritas o^oplexa. aut icōplexa. Nam complexa. q^d talis est cū o^opositōe. In deo autē nō est o^opositio aliqua. Non incomplexa. q^d h^o o^overtit cum ente. s^o cū entitas non sit dei p^oprietas. p^orone nec veritas erit. **¶** Item verū eque o^omne est. vt bonū. et q^dā mō magis. sed bonitas nō est dei p^oprietas. s^o p^orone nec veritas. **¶** Item veritas est rō discernēdi creatorē a creatura. et creaturā a creatura. sed q^d est rō discernēdi et disting^ouēdi est diuersum in diuersis. s^o alia veritas est in deo q^m in creatura. et in vna creatura q^m in alia. s^o nō est p^opriū soli dei. **¶** Item Aug^o. in soliloquijs. verū est id q^d est. s^o veritas est ipa entitas. s^o nō est p^opriū eēntie. q^d si sic qua rōne dicit veritas est p^oprietas eēntie. posset dici ecōuerso cum cūno idem sint. **¶** Dicendū q^d veritas habet triplicē o^opatōe^oz. habet em̄ o^opari ad subiectū q^d informat ad p^oncipiū q^d rēp^osentat. et ad itellectū quē excitat. In o^opatōe ad subiectū veritatis. dicit veritas. actus et potentie in diuio. In o^opatōe ad p^oncipiū. dicit v^otas summe v^otatis et prime rēp^osentatio siue imitatio. In o^opatōe ad itellectū dicit veritas rō disting^ouēdi. et in omib^o illis o^opatōib^o duplici^o pōt accipi veritas. Vno mō put disting^ouē contra falsitatē. Alio mō put disting^ouē cōtra permixtionēz secundum q^d verum dicitur purum et impermixtum. put veritas diu^odit contra falsitatē. que est p^ouatio in diuisionis. imitatio^oz. exp^ossio^oz. sic cū in creatura sit aliquo mō iuenire. et in diuisionē et imitationē et exp^ossionē. sic est veritas nō tm̄ in creatore. sed etiā in creatura. et sic nō assignatur dei p^oprietas. Alio mō put veritas diu^oditur contra permixtionē siue ipuritatē. sic ē in solo deo. Nam in solo deo est in diu^osiō pura non p^omixta alicui diuersitati. In solo deo ē imitatio et similitudo pura. nō p^omixta alicui dissimilitudini. et in solo deo est exp^ossio lumis. nō p^omixti obscuritate. In creatura autē est in diu^osiō. cū actus et potētie diuersitate et imitatio cū dissimilitudine est vltimū in ea exp^ossio. cū obscuritate. et ideo hoc mō est v^otas diuini eē p^oprietas. et sic accipit magister et Aug^o. et ihero. vocant em̄ verū esse. q^d nihil habet de possibilitate. nihil habet de vanitate. nihil de non entitate. et ideo in deo nō cadit p^oteritio et futuritio. q^d aliquo mō nō entia sunt. et sic p^ocedūt due prime auctes et rōnes. **¶** Ad illud vero q^d obicit. q^d nō sit alia veritas q^m eterna. q^d ipa sola facit itelligere. ddm. q^d sicut color est obiectū visus. et

motiū vis^o. tm̄ nō sine actu lucis. et differt ab ipa luce. Sic dicendū. q^d veritas creata q^m vis nō possit mouere sine veritate icreata. nihilomin^o est motiua suo mō. et alia veritas est ab illa. **¶** Ad illud q^d obicit d^o Anselm^o. q^d omnia sunt vera veritate p^oima. ddm. q^d verū est de sui ipositōe. dicit o^opatōe^oz ad causam exēplare. sicut bonū ad causaz filialem. sicut em̄ dicit bonū rōne ordinis. sic verū rōne exp^ossionis. et rō exp^ossionis est ipi^oz exēplaris. sicut s^o cū dicit de bonis creatis. q^d sunt bona. bonitate icreata. bonitas p^odicat finē in ablatiuo. nō formā. q^d bonitas nulli^oz creati ē forma. Similit^o cū dicit q^d omnia sunt veritate icreata vera. ablatiu^oz dicit causaz formalē exēplare. omnia em̄ vera sunt. et nata sunt se exprimerē. exp^ossione illi^oz summi lumis. q^d si cessarent. cessarent influere. cetera define^oz rent esse vera. ideo nulla veritas creata. est vero p^o eēntiā. sed p^o partiā patōe^oz. et per hoc p^oz vltimū. **¶** Ad illud vero q^d obicit in cōtrariū. q^d non est p^oprietas. p^oz responsio. q^m obicit de veritate scdm q^d habent o^opositōz ad defectū falsitatis. nō ad p^omixtionē possibilitatis. p^odicto em̄ mō dūenit nō tm̄ creatore. s^o etiā creature. **¶** Ad illud q^d obicit q^d veritas est idem q^m diuina essentia. ddm. q^d de rōne p^oprietatis in creatura sunt ista tria. Primū est q^d dūenit soli. Scdm est q^d est rō inotescendi. Tertiū est q^d differt ab eo cum est p^oprietas. duo prima sunt p^ofectōis. vltimū vero iperfectōis. q^d excludit simplicitatem. et ideo veritas dicit diuine eēntie p^oprietas. non q^d differat. vel sit inherens diuine eēntie. sicut accūs subiecto. sed q^d soli dūcūt et est rō cognoscendi eā. et hec est causa quare ecōuerso eēntia nō est p^oprietas veritatis. q^d nō est rō inotescendi eā. sicut ecōuerso. Si autē q^oras cum idē significāt eēntia et veritas. q^oritur quare vnu est rō cognoscendi alter. et nō ecōuerso. **¶** Ad hoc dixerūt aliqui. q^d quāuis idem significēt eēntia et veritas. tm̄ vnu scz veritas est magis rō cognoscendi. rōne cognotati. sed hoc nō pōt stare. q^d veritas nihil cognotat. dicendū s^o q^d hoc est rōe modi significādi. et itelligendi. **¶** Et notād q^d dupliciter est loqu^o d^o h^ois noib^oz. Vno mō rōne ei^oz q^d noiant seu significāt. Alio modo rōne ei^oz in quo significāt poni q^d noiant. vñ differt dicere sensum. et sensum hoīs. q^d primo dicit o^omne ad sensum hoīs et bruti. de inde p^opriū. q^d si s^o accipim^oz h^ois noia scd^oz se alia est ratio essentie. alia veritatis. q^m essentia dicit quid. veritas ad rōne^oz entis. Cū vero essentia et veritatem trahim^oz ad deum quāuis idem sint. tm̄ rōne generalū significatōz. vñ accipit vt p^oprietas alteri^o. et nō ē ibi sinonimia. nec sunt noia sinonimia. sed manet rō subiecti et p^oprietatis. scdm modū significandi. et manet etiā scdm modū itelligendi. q^d per essentiā in creatura itelligim^oz eēntiā in creatore. et p^o v^oratē creature itelligim^oz

veritatem increatā. vnde sicut veritas creata est proprietatis et rō cognoscendi eēntiā creatā; sic veritas increata h̄m rōez significādi et itelligendi est rō cognoscendi et itelligendi eēntiā increatā.

Secundo quiritur vtrū hec proprietatis d ueniat deo summo. i. vtrū diuinū esse sit a deo verū q̄ non possit cogitari nō esse. et q̄ sic videtur per Anselm. qui dicit q̄ deus h̄m d̄munē ai acceptōez est quo nihil mai2 cogitari pōt. Sed mai2 est qd̄ nō pōt cogitari nō esse. q̄ q̄ potest. ḡo cū deo nihil maius cogitari possit diuinū esse ita est. q̄ non potest cogitari nō esse. **I**tem d̄m. dicit q̄ cognitio essendi deū nobis nafaliter est impressa. sed nafales imp̄ssiones nō relinquūt nec assuescunt in d̄traniū. ḡo veritas dei imp̄ssa menti h̄uane est inseparabilis ab ip̄a. ḡo non potest cogitari non esse. **I**te maior est veritas in eē diuio q̄ in aliqua dignitate. sed aliqua dignitas ita est vera. q̄ nō est ei d̄tradicere corde. vt omne totū est mai2 sua parte. et similia. vñ non pōt cogitari nō esse. ḡo multo fortis hoc erit verū dicere de prima veritate. **I**tem intellect2 noster nihil itelligit nisi per primaz lucem et veritatē. ḡo omis actio intellect2 q̄ ē i cogitādo aliquid esse est per primā lucem sed per primā lucē nō d̄uenit cogitare primā veritatem nō esse. **I**tem qd̄ conuenit cogitare. hoc d̄uenit enūciare. sed nō d̄uenit enūciare primā veritatē nō esse. ḡo nec cogitare p̄batio medie. omis sermo enūciatiu2 asserit se esse verū. vnde sequit̄ si homo est asin2. hominē esse asinū est verū. sed omne qd̄ ponit veritatē. ponit primā veritatē. q̄ omis veritas infert illam. ḡo omis sermo asserit primā veritatem esse. ḡo r̄. **I**tem ois sermo enūciatiu2. aut affirmatiu2 est. aut negatiuus. sed affirmatiu2 affirmat hoc de hoc. si sequit̄. si est ens qd̄ est hoc. est ens qd̄ nō est hoc. q̄ cū dico ens hoc. dico ens limitatum finitū et artatum. et tali posito. ponit̄ ens summū. ḡo omis sermo affirmatiu2 circa creaturā infert deū. **I**te; negatiu2 similiter q̄ nullus sermo est magis negatiu2. q̄ iste nulla est veritas. sed Aug. in soliquijs p̄bat q̄ iste ponit primā aliquā veritatē esse. q̄ si nulla veritas est. verū est nullā veritatem esse. et si hoc est verū. aliquid est verū. et si aliquid est verū. aliqua veritas est. ḡo r̄. **S**3 cōtra d̄m. dicit̄ int̄m p̄ualuit p̄nciosa hoim malicia. vt dicat deū nō esse sc̄dm illud p̄s. Dixit insipiens r̄. **I**tem ydolatria dicit q̄ nō est alius deus. nisi ydolum. et hoc credit et cogitat. sed constat ydolum nō esse deū. ḡo r̄. **I**tem omne illud quo intellectu nō esse pōt aliquid itelligi. pōt cogitari non esse. **S**3 dic̄ boeci2 in li. de ebdomadibus. q̄ intellectu p̄ impossibile summū bonū nō esse. adhuc pōt aliquid itelligi rotundū et albū. ḡo similit̄ in summo vero. et sic poterit cogitari nō eē.

Item illud quod maxime nos latet. Defa cili pōt cogitari nō esse. sed veritas diuī esse est huiōi. q̄ deus habitat lucem iacessibile ḡo r̄. **I**tem q̄ro quid est dicere deū nō posse cogitari non esse. sed q̄ nō pōt aliquo mō cogitari. nec vere. nec false. illd̄ est maifeste falsum si quia non pōt vere. similit̄ nec aia. nec celum r̄ huiōi. **I**tem q̄ d̄tingit expr̄mere et cogitare. sed d̄tingit expr̄mere diuinū esse nō esse. ḡo et cogitare q̄ d̄tingat h̄o p̄t; cū dicit̄ in spēali. deus nō est. et in generali nihil est. et q̄ neutra istaz inferat deū esse p̄t; q̄ oppositū nō infert oppositū. et q̄ nihil ponit. nichil infert. q̄libet autē istarū nihil ponit. **S**3 d̄m. q̄ aliquid cogitare non esse est dupliciē. aut in rōe falsi. sic cogito de hac. h̄o est asinus. et h̄o cogitare nihil aliud est q̄ quid est qd̄ dicit̄ itelligere. hoc modo potest cogitari nō esse veritas diuini esse. **A**lio modo est cogitare cū assensu. sicut cogito aliqd̄ n̄ eē. et credo nō esse. et h̄o mō aliquid cogitare non esse. qd̄ est pōt venire aut ex defectu itelligentis. aut ex defectu itelligibilis. Defectus aut itelligentis est cecitas vel ignorātia. ob quā q̄ ignorat. ideo cogitat ip̄am nō esse. **C**ouenit aut dupliciē esse cogitatōez de aliquo ente. videlicet si est et quid est. **I**ntellect2 autē noster deficit in cogitatōe diuine veritatis. quātū ad cognitionē quid est. tñ non deficit quātū ad cognitionē si est. vnde hugo. **D**eus ab initio sic cogitationē suā in hoīe t̄pauit. vt sicut nūq̄ quid esset poterat d̄phendi. ita nūq̄ q̄ esset poterat ignorari. q̄ ergo intellect2 noster nūquā deficit in cognitione dei si est. ideo nec potest ignorare ip̄m esse. similit̄ non cogitare non esse. q̄ vero deficit in cogitōe qd̄ est. ideo frequēter cogitat deum eē. qd̄ non est sicut ydolum vel non eē qd̄ est. sic deū nō iustum. et q̄ qui cogitat deū non eē q̄ ē. vt iustum p̄ d̄ns cogitat ip̄m non esse. ideo rōe defectus intellectus. deus potest cogitari nō esse. siue summa veritas. non tñ simpliciter. siue generalit̄. sed ex d̄sequenti. sic qui negat habitudinē esse in deo. negat eam esse. hoc autem modo procedunt rationes probantes. q̄ aliquis intellect2 cogitat vel cogitare potest diuinū eē non esse. **A**lio modo potest cogitari aliquid non esse. p̄pter defectū a pte itelligibilis. et huiusmōi defect2 pōt esse dupliciter. aut defect2 p̄ntie. aut defectus euentie. Defectus p̄sentie vtpote. q̄ non semp q̄ non vbiq̄. non vbiq̄ totalit̄. q̄ non semp ē. aliq̄n est. aliq̄n non. et ideo aliq̄n vere pōt cogitari non esse. **S**imilit̄ de eo qd̄ non est vbiq̄. q̄ eadem rōe qua potest cogitari non eē hic. potest cogitari nō esse aliibi. **S**imilit̄ de eo qd̄ sc̄d3 p̄tem ad est. h̄m p̄tem ab est. deus aut est semp et vbiq̄. et totus semp. et vbiq̄. ideo non potest cogitari non esse. hanc rationē assignat Anselm. in libro d̄tra insipientē. **N**on solū p̄pter defc̄m

presentie potest cogitari aliquid non esse si etiam
 propter defectum evidentie. quia non est evidens in
 se. nec est evidens imitando. sed diuini esse
 veritas est evidens et in se et imitando. In se
 quia sicut principia cognoscimus in quantum ter-
 minos. et quia causa predicati claudit in sub-
 iecto. ideo seipsum sunt evidentia sic et im-
 pposito. Nam deus siue summa veritas est ipsum esse quo
 nihil melius cogitari potest. ergo non potest
 non esse. nec cogitari non esse. Predicatum enim
 claudit in subiecto nec tantum habet eviden-
 tiam in se. sed etiam ex probatione. quoniam diuinam
 veritatem esse probat. et concludit omnis veritas
 et nata creata. quia si est ens participatio. et ab
 alio est ens per essentiam et non ab alio. probat
 etiam ipsam et concludit omni intelligentia re-
 cta. quia omni anime eius cognitio est impressa et om-
 nis cognitio est per ipsam. probat iterum ipsam et
 concludit omnis propositio affirmatiua. omnis
 enim talis aliquid ponit. et aliquo posito po-
 nitur verum. et vero posito ponit veritas que
 est causa omnis veri. Propositio autem negatiua
 non infert ipsam nisi sophisticate ut dicunt. Unde
 ex hoc quod est nihil esse. vel nullam veritatem esse non
 contingit concludere nec inferre veritatem esse. hoc
 enim propositio nihil est. destruit omnem verita-
 tem. et ideo ad ipsam non sequitur aliqua affir-
 matio. et hec est falsa si nihil est. nulla propositio
 est nec aliquid. Augustinus autem tale argumentum
 non facit approbando sed inquirendo. Concedere
 dum est ergo quia tanta est veritas diuini esse. quia
 cum assensu non potest cogitari non esse nisi pro-
 pter ignorantiam cogitantis qui ignorat quid est
 quod per nomen dicit. et decedende sunt rationes ad
 hoc. licet aliquae sunt sophisticae. Ad illud
 ergo quod obicit in contrarium intantum pualunt
 re. Dicendum quod dicitur. loquitur de cogitatione
 que venit ex creatura. quod patet ex ipso verbo ei-
 us cum dicit malicia. Similiter ad illud de
 idolo. Dicendum quod ideo errat. quia ignorat
 quid sit. unde non cogitat deum non esse in uni-
 uersali. Ad illud quod obicit. quod intellectu
 deo non esse possunt. Alia non esse intelligi. di-
 cendum quod boetius loquitur de intellectu quo per
 impossibile aliud cogitamus. sed non assenti-
 mus. Ad illud quod obicit. quod maxime nos la-
 tet. Patet responsio quod maxime nos latet quid
 est. sed tamen maxime patet si est. Ad il-
 lud quod obicit quid est dicere diuinam verita-
 tem non posse cogitari non esse. Dicendum quod ali-
 quis non potest credere. quod deus non sit diuini
 modo ut ratione. Non sic de creaturis. quia et
 si certum est unam creaturam esse unum non tamen omnibus
 quia non est veritatis tante. ut se omnibus offe-
 rat equaliter. sicut prima veritas. Ad il-
 lud quod obicit quod dicitur exprimeret et cogita-
 re. Dicendum quod potest accipi cogitare genera-
 liter. per actum mentis siue errantis siue non.
 siue assentientis siue non et tunc est illud verum
 vel per cogitationem cum assensu et sic est falsum.
 quia dignitatibus contingit contradicere quan-
 tum ad exteriorum rationem. non tamen quantum

ad interiorum ut dicit philosophus in posterioribus.

Qonsequenter secundo loco est questio de
 scilicet proprietate diuini esse. scilicet immu-
 tabilitate. de qua duo queruntur.
 primo queritur. utrum immutabilitas sit
 in deo. Secundo utrum sit proprietate dei. Quia immu-
 tabilitas sit in deo. ostendit hoc modo. omnis
 mutatio aut est secundum substantiam. aut secundum ac-
 cidens. sed deus non mutat secundum substantiam
 quia omne tale est corruptibile. Deus autem siue
 diuina substantia cum non habeat principium
 est incorruptibile. 8° re. Item nec secundum
 accidens. quia in deo non est accidens ergo nulla
 in eo est mutatio. Item omne quod mutat per
 prius est in potentia quam in actu. et in tali dif-
 fert actus a potentia. sed deus est purus actus
 ergo nullo modo mutat. Item fiat deductio
 ricardi. omnis mutatio aut est in statu meliorem
 aut deteriorem. aut parem. sed nullo istorum mo-
 do mutat diuina natura. quia non in meliorem
 quia verissime est non in deteriorem. quia a se
 metipsa est. Non equaliter quia perfecta est. ergo
 nullo modo dicitur diuino esse mutabilitas.
 Contra sapientiam. vii. omnibus mobilibus mo-
 bilior est sapientia ergo re. Si dicatur quod sapientia
 dicitur mobilis per causam. eo quod facit alia moue-
 ri. Contra nihil dat quod non habet. sed deus
 dat omnibus motum. ergo motus vel mutatio
 maxime est in deo. Item omne quod nunc est ali-
 quid. quod non fuit prius est mutatum. sed filius
 dei est homo ab eterno. aut non fuit homo. ergo
 est mutatus. Si dicatur quod homo predicatur de fi-
 lio dei. non per inherenciam. sed per unionem. et
 unio est relatio. et relatio aduenit sine muta-
 tione. ut de numero fit primum. ut dicit Augustinus.
 in v. de trinitate. Contra ambrosium ita arguit
 contra hereticum. qui posuit filium ex tempore genitum a
 patre. quia si hoc tunc factus est non de patre pa-
 ter. ergo mutatur. ergo similiter in proposito.
 Item quicumque de non agente fit agens mu-
 tatur. mutatione que est ab ocio in actum. sed
 deus de non creante factus est creans. ergo est
 mutatus. Si dicatur quod deus de non agente fit
 agens. non propter mutationem sui. sed propter
 mutationem effectus producti. sicut sol de non
 illuminante fit illuminans. Contra non quia crea-
 tura sed ideo deus creat. sed quia deus creat.
 creatura fit siue producit. Per prius est ergo
 deum agere quam creaturam fieri. ergo cum poste-
 rius non sit causa prioris. non quia creatura fit
 de non ente ens. Deus fit de non creante creans
 sed e contrario. et ita mutatio est ratione agentis
 non effectus. Item deus aliquid vult quod pri-
 us non voluit. quia ex tempore voluit creare quod
 non voluit ab eterno. sed quicumque vult aliquid
 quod non prius mutatus est. ergo re. Si tu dicatur
 quod ab eterno noluit creare mundum in illo in-
 stanti. sic ego volo audire missam cras. Con-
 tra voluntas dei est causa rerum prima et im-
 mediata. sed posita causa prima et immedia-
 ta. ponit effectus. ergo si ab eterno voluit ab
 eterno mundus fuit. Responsio dicendum

q̄ sicut dicit boetius. deus stabilis manens
dat cuncta moueri. vnde diuina essentia est
immutabilis. n̄ em̄ mutatur loco. quia vbiq̄
est. non tempe quia eternitas simul est. non
forma quia purus actus est. vnde mutatio
nem sc̄dm formam. tollit simplicitas. sc̄dm
tempus tollit eternitas. Secundum locum
tollit immensitas. et ideo in deo ē summa sta
bilitas. et inde omnis motus causalitas. q̄
sic pbat aug et vult philosophus. Omnis mo
tus p̄cedit ab immobili. vt cū mouetur ma
nus stat cubitus et mouetur cubitus. stante
humero. quia ergo dei sapiētia ē stabilis ideo
omnia mouet. Q̄ obicit ergo de sapiētia. q̄
dicit mobilis. dicendum q̄ mobile dicit acti
ue de ea. quia facit motum nō passue. sicut
sensibile de animali. Et ad illud q̄ obicitur
nihil dat alteri quod nō habet. Dicendum
q̄ triplex ē aliquid habere. sc̄z formaliter ex
emplariter. causaliter et q̄libet istoz modo
rum q̄ habet dare potest. Primo aut̄ modo
nō habet deus motum. sed sc̄do et tercio sic
Ad illud q̄ obicit de relatione. Dicendū
q̄ relatio cum dicit de nouo. de necessitate
ponit mutationē ī altro extremoz. nec oportet
q̄ in vtroq̄. ideo ista relatio que est p̄so
ne ad p̄sonam. ponit mutationē in altera p̄
sonarum. et vna mutata mutatur et reliqua
quia eadem sunt essentia ideo de necessitate
si de nō patre fieret pater. mutaretur. Bela
tio aut̄ essentie ad essentiā nō de necessitate
ponit mutationē. nisi in altero extremoz. q̄
cum diuerse sunt essentie potest vnū mutari
altero nō p̄mutato. ideo in relatione ad crea
turam semp̄ intelligitur ī creatura facta mu
tatio non in deo. tamen p̄prie loquēdo sicut
alibi patebit. Deus non refert ad creaturaz
nisi sc̄dm dici et modū loquēdi. Posset tamē
aliter dici. sicut supra tactum est. q̄ non est
simile. q̄ relatio p̄sonalis dat p̄sone existere
non sit autē relatio ad creaturam. et ideo se
quuntur. si incipit esse pater incipit esse. nō autē
sequit̄ hic deus. incipit esse homo. igit̄ inci
pit esse et ideo bene valet argumentum am
brozij. q̄ si pater incipisset signere. q̄ esset
mutatus. quia incepisset esse. n̄ quia ab vno
statu in alio mutatus esset. Ad illud q̄
obicitur q̄ de n̄ agente r̄. Dicendum q̄ est
agens q̄ est sua actio. et est agens qd non ē
sua actio. sed actio ē ab ipso. agens quod nō
ē sua actio sic agit. q̄ inter ipm̄ et effectū ca
dit mediū qd̄ disponit ipsum. et tale agens
nunquā fit agens de non agente quin mute
tur. quia nouū sibi aduenit. Sed agens q̄ ē
sua actio agit seipso. et ideo inter ipsum et
effectum non cadit aliquod mediū ipsum di
sponens. et ideo cū de non agente fit agēs.
quia nihil nouum sibi accidit ideo nō mutat̄
tale agens deus est. Ad illud quod obicitur
de voluntate. Dicendum q̄ causa p̄xima
et immediata dicit̄ tripliter. aut respectu
substantie. aut dispositiōis. aut actus res-

pectu substantie interquā et effectum nō ca
dit alia substantia media creans. respectu dis
positiōis. cum non additur noua dispositio
ad effectum p̄ducendum respectu actus. q̄
actui coniugitur. Dico ergo q̄ dei voluntas
fuit causa p̄xima et immediata ab eterno.
respectu substantie et dispositiōis. et non
respectu actus. quia actui nō coniugitur vo
luntas. nisi p̄ tempore in quo vult agere. vt
patet cū dicitur volo cras legere. voluntas nō
copulat̄ actui. nisi p̄ tpe crastino.

Secundo querit̄. vtr̄ immutabilitas
sit diuine essentie p̄prietas. ita q̄
nulli creature auemat. et q̄ sit vtr̄
des tbi. vlt̄. dicitur de deo q̄ solus
habet immortalitatem. et Auḡ. dicit̄ tra
marimianum in omni natura mutabili n̄ nul
la mors est ipsa mutatio. ergo si solus deus
habet immortalitatem. solus habet immutabi
litem. Item omne vertibile ē mutabile.
sc̄d̄ omnis creatura ē vertibilis. vnde d̄am̄.
Omne qd̄ a versione incipit ī versionem ten
dit ergo r̄. Item omne quod sibi relicto ī
nihilum cedit quantū est de se ē mutabile. sc̄z
omnis creatura est huiusmodi. vnde greḡ.
cuncta in nihilū tenderent nisi manus condi
toris ea retineret ergo r̄. Item nullum ac
cidens de se habet stabilitatem. sed esse om
ni creature accidit. sicut dicit hilarius. et ha
betur in littera. quia ab alio venit. ergo om
nis creatura quantum ad esse est instabilis.
Item omne vanum est subiectum variabi
litati. sed omnis creatura vana. cū sit ex nihilo.
vnde ro. viij. v̄m̄tati subiecta est creatura
r̄. s̄o si omnis creatura vana. nulla immuta
bilis. Item omne mutatum habet in se mu
tabilitatem. sed omnis creatura facta est er
go omnis creatura mutata. ergo nulla immu
tabilis. Contra immutabilitas non dicitur
m̄ triplex. Dicitur em̄ immutabilitas. aut ī
uariabilitas. aut incorruptibilitas. aut inuer
tibilitas. ostenditur autē q̄ inuariabilitas cō
ueniat creaturis. v̄t p̄t̄e p̄ncipij. Nā auḡ
ostendit in xi. d̄f̄. q̄ materia informis est
inuariabilis. quia q̄ caret forma caret ordi
ne. etiam quod caret ordine caret v̄assitudi
ne ergo variatione. auctor autem sex p̄ncipio
riorum dicit hoc de forma. q̄ est in simplici
et inuariabili essentia consistens. Item videt̄
q̄ inuariabilitas auemat beatis q̄ vbi p̄fecta
beatitudo nulla de p̄ditio. et vbi hec nulla
variatio ē. Item variatio attendet̄. sicut di
cit auḡ. super gen̄. ad litteram. aut secundū
locum. aut secundum tēpus. sed aliqua crea
tura caret determinato loco et tēpore. vt v̄ni
uersale quod est semp̄ et vbiq̄. et celum em
pirreum quod est extra tempus et locum er
go r̄. Item si immutabilitas dicit̄ incorrup
tibilitas idem ostenditur. Nam omnis cor
ruptio naturalis venit ex contrarietate. sicut
dicit philosophus in libro de morte et vita.
sed multe creature caret̄ contrarietate. ergo et

corruptibilitate. **I**tem omnis corruptio ē in aliquid prius se. quia corruptio naturalis in aliquid est. sed principia non habent aliquid prius utpote materia. ergo sunt incorruptibilia. **I**tem omne perpetuum incorruptibile. sed aliqua creatura naturaliter est perpetua ergo etc. **A**mor pbari potest sic. perpetuitas est de ratione imaginis. **V**nde **A**ug. nō esset anima imago si mortis termino clauderetur. cum ergo anima naturalis sit imago ergo naturaliter ē immortalis sine perpetua.

Item ostenditur qd creatura sit inuertibilis sic vertibilitas ē in nō esse. sed nihil ē qd possit creaturam aliquam vertere in nō esse quia a se non vertit cum nihil se corrupat. ab alio non quia actio creature in id terminat ex quo incipit s; nullius creature actio incipit ante esse ergo etc. **P**reterea distantia ī finita ē inter esse creature et nihil. sed inter extrema in infinitū distantia. non potest fieri mutatio p virtutem finitam ergo nihil potest cedere in nihil nisi deo faciente.

Item vertibilitas dicitur p corruptionem in nō esse omnino. sed nihil quod corrumpitur secedit omnino in non ens ergo nullum corruptibile vertibile solum. **S**i tu dicas qd inuertibilitatem nō habet creatura p naturam. sed p gratiam. **C**ontra qd omnibus inest est naturale. quoniam gratia speciale est. sed naturale est quod est idem apud omnes. sed fere omnis creatura ē inuertibilis. quia nulla redigit in nihilum ergo hoc naturale.

Item ostenditur qd nec p gratiam. quia gratia est pfectio nature. ergo quod repugnat nature non datur p gratiam. ergo si inuertibilitas est contra naturam creature ergo non datur p gratiam.

Item obicit de illa gratia quia si est creatura est vertibilis. si ergo duemat ei inuertibilitas. oportet qd per aliam gratiam. et sic erit abire ī infinitū. **S**i ergo oportet stare patet quod nō p gratiam. **S**i dicas qd gratia illa non dicitur habitus. sed deus gratis aseruans. hoc nihil est quia sine deo opante nulla creatura opatur. et sicut nulla creatura est inuertibilis nisi p gratiam sic nulla creatura opatur nisi per gratiam ergo nulla opatio est naturalis quod stultum est dicere.

Responso dicendum qd immutabilitas dicitur p priuationem mutabilitatis. mutatio autem dicitur tripliciter. vno modo ab ente ī ens. et hec ē mutatio secundum accidēs et dicitur variatio. **A**lio modo ab ente simpliciter in ens potentia siue secundum quod et hec ē mutatio secundum formā et dicitur corruptio. **A**lio modo ē mutatio ab ente in simpliciter non ens. et hec est secundum totam rei substantiam et dicitur versio. **S**ecundum hoc intelligendum qd immutabilitas dicitur tripliciter. **V**no modo inuariabilitas. **A**lio modo incorruptibilitas. et tercio modo inuertibilitas. **S**i ergo immutabilitas dicatur inuariabilitas. sic dico qd in nulla omnino est creatura

neq; per naturā neq; per gratiam. **N**am omne creatum aut est accidens. aut habet accidens. et ita variabile sic accepta inuariabilitas proprie proprium ipsius dei ē. **S**i autem dicatur immutabilitas et incorruptibilitas. sic dico. qd in aliquibus est creaturis. **I**n quibusdam p naturam ut puta in simplicibus. **I**n quibusdam p gratiam ut puta in glorificatis corpibus. nec sic est proprie proprium diuine essentie. **S**i vero tercio modo dicatur immutabilitas. sic omnibus creaturis inest p gratiā nulli autem p naturam nisi soli deo. **I**nuertibile enim p naturam ē quod ex seipso habet. ut possit stare. hoc autem est in quo nulla ē varietas. vel varietas. et in quo omnino nulla essentie mutatio. nec ad esse. nec ad non esse. et hoc est solum eternum. ideo hec inuariabilitas est in solo deo. et est proprie proprium eius. **I**nuertibilitas autem p gratiam inest omnibus vel pluribus creaturis. quia deus sua gratuita bonitate. cetera detinet ne ī nihil cedat. et loquor de creaturis que dicunt quid apletum. et per se existens. **C**oncedendum ergo qd immutabilitas putat priuat variationē secundum accidens quantum ad naturam et potentiam. solius dei ē. **S**imiliter ut priuat mutationem in non esse secundum actum et potentiam. quantum ē de natura solius dei est. licet p gratiam conueniat multis creaturis. et sic procedunt rationes ad primam partem. vnde procedende sunt.

Ad illud ergo quod obicitur in contrarium. qd principia rerum sunt inuariabilia. **D**icendum qd verum ē si consideret secundum essentiam abstractam. sed si considerentur secundum esse nature. sic de necessitate habent accidentia diuncta. et possunt variari. variatio autem accidentalis respicit esse.

Ad illud quod obicitur qd in beatis non potest esse variatio. **D**icendum qd verum ē. quantum ad substantiā premij. siue quantum ad premium substantiale. cadit tamen quantum ad diuersionem ad inferius. tum quantum ad affectiones sicut patet in angelis. tum quantum ad actiones. **V**nde beati erunt agiles et poterunt moueri.

Ad illud quod obicitur de vniuersali et de empireo. **D**icendum qd vtrūq; recipit variationē sed vniuersale ratione eius in quo est quia mouentibus nobis. mouentur ea que in nobis sunt. **E**mpireum vero ratione detenti. potest enim aliquid detinere qd non detinet. et aliquid nō detinere qd detinet.

Ad illud quod obicit de incorruptibilitate. **D**icendum sicut tractatum est qd ducunt creaturis. **A**lique enim creature sunt ita simplices. et ita bona diuisione diuicte qd nulla cadit in eis diuariatetas. nec ē in eis maior ratio corruptionis quā in principijs. vnde sicut principia nō sunt resolubilia in aliquid tñ cederet in nihil. si sibi relinquerent. sic intelligendū in aliquibus substantijs. **V**nde nō est dicendum qd sit verum qd omne oppositū sit resolubile secundum rem. sed sicut dicit ansel. ē

d. 7

De

resolubile re vel intellectu. unde concedēde sunt rationes adhuc inducte. Ad illud vero quod obiatur de vertibilitate. Dicendū q̄ quilibet creatura vertibilis est per naturam. si sibi relinquatur. Si queritur causa huius. Dicendū q̄ huius versionis cum sit defectus purus non est reddenda causa efficiens. vel reducens in non esse. sed solum deficiens. p̄pter quod. Notandum q̄ natura dicitur naturalis origo. Origō autem creature est ex nihilo. et est ex suis principijs. secundum hoc dupliciter dicitur aliquid ipsi creature naturale. vel quia inest ei ex eo q̄ est ex nihilo. vel q̄ inest ei ex eo q̄ est ex suis principijs. et quia nihil nullius ē causa efficiens sed deficiens. ideo p̄prietates que insunt creature ratione eius quod ē ex nihilo. non sunt positiones sed defectus nec sunt a virtute. sed a defectu virtutis. nec habēt causam efficientem sed deficientem. et tales sunt vanitas et instabilitas vertibilitas. Si ergo queratur a quo est vertibilis creatura. Dico q̄ n̄ ab aliquo efficiente. sed p̄ defectum in se ipsa. secundum autem q̄ naturale dicitur quod inest rei per p̄pria et intrinsicā principia. sic non dicuntur naturaliter in esse p̄privationes vel defectus. sed abilitates et ideo hoc modo accipiendo naturale. nulla creatura ē vertibilis in non esse. nec tamen dicitur inuertibilis naturaliter. quia naturale est in quod potest natura. sed principia rei non possunt in rei conseruationem. nec conseruationem sui. et ideo inuertibilitas non est huiusmodi naturalis. nec tamen est contra naturam immo ē ei consona. quia omnis natura appetit saluari. q̄uis ex se non possit. et maxime illa creatura que appetit beatificari. et hec ē illa que ad dei imaginem facta est et quia de siderium nature nō est frustra ubi deficit natura. supplet dei gratuita influentia. et sic patet q̄ vertibilitas inest per naturam. sed inuertibilitas per gratiam. Ad illud quod obiatur de compatione gratie ad naturam intelligendum est q̄ gratia dicitur adiutorium veniens a superiori respectu eius q̄ est supra posse nature. hoc autem adiutorium ē duplex. Aut respectu esse simpliciter. aut respectu esse perfecti. Si respectu esse simpliciter ut puta conseruationis esse. quia nulla p̄cipia cum sint vana de se possunt se ipsa conseruare. sic non est mediante aliquo habitu infuso vel dato. quia respicit esse et quia esse est commune omnibus. ideo hec gratia ē omnibus communis. Unde hec est gratia habens modum nature. et hec est gratia quod dantur cetera inuertibilia. Alio modo dicitur gratia adiutorium respectu perfecti esse. et quia perfectio esse est in hijs que ad beatitudinem ordinantur respicit bene esse vel qd̄ non est omnium. ideo hec est habitus specialis aliquorum. non omnium et hec est gratia per modum gratie. Ex hijs p̄t̄ q̄ obiatur de

gratia. obiatur enim secundum q̄ gratia ē specialis habitus diuisus contra naturam. et sic dicit aliquid de nouo creatum. sed gratia p̄ dicto modo non. Et ex hoc patet ultimo obiectum. quia gratia dicitur adiutorium respectu eius q̄ est supra posse nature. et quia conseruatio principiorum est supra posse nature non autem egressus actionum immo infra id patet r̄.

In parte ista sunt dubitationes circa litteram. et primo contingit dubitari. de hoc quod dicit magister Nunc de veritate siue p̄prietate diuine essentie r̄. Videtur enim male dicere. q̄ omne quod habet p̄prium distinguitur. sed diuina essentia non est distinguitur ergo non habet p̄prium. Ad quod dicendum q̄ diuina essentia eo modo est distinguitur. quo modo habet p̄prietates econuerso. quia q̄uis in se non sit distinguitur per plurificationem sui. nec a persona per diuersitatem est tamen distinguitur respectu essentie create. respectu cuius habet has p̄prietates. Item queritur de illis tribus p̄prietatibus quas ponit. scilicet de veritate. immutabilitate. simplicitate. cum multe alie conditiones sūt diuine essentie. quare solum de hijs tribus agit. Responso dicendum q̄ per has tres p̄prietates sufficienter distinguitur esse increatum a creato. Nam creatum eo ipso q̄ creatum habet esse post non esse. et ita esse vanum et possibile ideo habet esse permixtum cum possibilitate. et p̄pter hoc deficit a veritate. a stabilitate. et simplicitate. In creatum vero esse habet contrarias p̄prietates et in hijs sufficienter distinguitur. Nam veritas respicit q̄ est immutabilitas quo simplicitas utrunq̄. ideo patet sufficientia et ordo. Item queritur de hoc quod dicit q̄ a sapere dicitur sapientia. quia non videtur dicere verum. sicut enim albedo se habet ad album. ita sapientia ad sapere. sed albedo nō dicitur ab albo. immo magis econtra ergo r̄. Responso dicendum q̄ secundum intellectum componentem sapere dicitur a sapientia quia intellectus componens p̄cedit ab abstracto ad concretum. secundum vero resoluentem est econuerso. et quantum ad hunc loquitur Aug². vel posset dici quod loquitur secundum considerationem gramatici non loqui. Item queritur de hoc quod dicit quis magis est quam ille qui dixit famula. Videtur enim male dicere. quia esse nō recipit magis et minus et maximum in deo. Responso dicendum q̄ magis et minus dupliciter possunt considerari. scilicet in comparatione ad idem. et sic dicunt intensionem et remissionem. vel in compatione ad diuersas substantias et naturas. et sic dicunt gradum et excessum et sic est bene ponere magis et minus in ente. respectu creatoris et creature. et respectu creaturarum ad inuicem. sed in

comparatione creature ad creatorem est excessus inproportionabilis et infinite respectu creaturarum ad se invicem est proportionabilis. **I**tem queritur de hoc quod dicitur cuius essentia non novit preteritum vel futurum. **V**idetur enim esse ista proprietas et angelorum. quia **A**ugustinus de civitate dei dicit quod immortalitas angelorum non est preterita. quod non sit nec futura. quod non dum sit. sed semper est presentis ergo non est proprium solius dei. **R**esponsio quidam dicit quod duratio eius est simplex et tota simul non habet preteritum et futurum nihilominus ipsum eternum habet preteritum et futurum quantum ad affectiones. et ita proprium est solius dei. **A**lij dicunt quod in omni duratione creatum quomodo differt a durante. et habet esse possibile cum priori et posteriori. sed distinguunt in priori et posteriori. quoddam enim est quod dicitur durationis si continuationem. quoddam successione durationem. cum variatione et innovatione. **P**rimum est in evo. secundum in tempore. et hoc vult **A**nselmus. expresse. et hoc credo probabiliter et patet. **R**esponsio ad verbum **A**ugustinus. ipse enim loquitur de priori et posteriori quod quidem dicit innovationem et variationem et corruptionem. **I**tem queritur de hoc quod dicitur quod diuine essentie comparatum nostrum esse non est. **V**idetur enim falsum quia quod inest alicui substantialiter non admittitur comparatione aliqua. sed esse est substantiale rei cuiuslibet ergo etc. **R**espondeo ex comparatione ad deum creatura melioratur ut dicit **A**ugustinus. ergo magis est quam si non comparatur. ergo **R**esponsio dupliciter est accipere talem comparationem. **V**no modo secundum rationem influentiae et receptionis et sic creatura ad deum comparata est magis quam si non comparatur. **A**lio modo comparatur secundum habitudinem equiparationis et proportionis. et hoc modo verum est quod nulla est ratio proportionabilis. secundum conditionem veritatis et nobilitatis esse diuini. et ideo quod nihil est. non omnino in se. sed nihil a proportione. quia non potest inueniri aliqua proportio quantitativa. **I**tem queritur de hoc quod dicitur. dicatur ergo quod semper fuit et erit. **V**identur enim hec verba non dici de deo. quia dicuntur diuersa tempora. sed in deo non cadit diuersitas temporum. **R**esponsio quidam voluerunt dicere. quod actus isti non predicant de deo diuersa tempora secundum essentiam. sed secundum concomitantiam quia diuinum esse omnino inuariatum omne tempus concomitatur. sed hec positio non soluit plene. dicitur enim vere quod deus fuit ante omne tempus. tunc ergo concomitantiam non potest dicere. **I**deo dicunt alij quod tempus significatum non est dispositio rei accepte siue intellecte. quando dicitur de deo sed solum modi intelligendi. cuius vero de re mobili utroque modo exemplum

patet de masculino genere in lapide et in viro. quomam in viro est ut dispositio rei accepte in lapide ut modus intelligendi solum. sed hec positio non videtur sufficiens. quia intellectus non potest preteritum circa suum intelligere quando intelligit deum fuisse ergo oportet quod ponat circa rem. propter hoc **N**otandum quod verba diuersorum temporum. **A**lter dicuntur de eterno. aliter de temporali. **N**am respectu temporalis important mutabilitatem et successionem et durationem. **S**ecundum vero quod de eternis dicuntur. duo tamen important successionem et durationem sicut vult **I**eronymus et **A**ugustinus et **A**nselmus. **S**ecundum vero quod dicuntur de deo important solum durationem. **V**nde dicitur deus fuit quia eius duratio non cepit esse. quia duratio eius non interruptitur. erit quia non desinit nec corrumpitur. proprie ergo loquendo non dicuntur de deo. ut dicit **I**eronymus. **L**arge autem loquendo dicuntur ut dicit **M**agister et **A**ugustinus. et ad hoc vadit opinio magistris. **I**tem queritur de verbo **B**ilarii. esse non est deo accidens etc. quia nec creature est accidens. nulli enim omnino rei accidit esse. quomodo ergo per hoc notatur deus differre a creatura. **R**esponsio dicendum quod accidens dicitur quod natum in alio esse. ab alio exire. et ab alio recedere. **A**ccidens enim dicitur quod inest subiecto. et ab illo trahit ortum. et propterea potest adesse et abesse. **I**n hijs tribus proprietatibus communicat esse creatum. licet non eodem modo omnino. nam esse nostrum pendet ab alio. sustinente ortum ab alio efficiente. creatura etiam nata est suum esse pendere ideo esse eius est quasi accidens. non tamen vere accidens quia cum pendeat a deo non pendet sicut a subiecto e conuerso est in deo. et ideo dicit **B**ilarius. quod esse non est accidens deo. et hoc propter contrarias proprietates. quia accidens natum est alij inesse. propter hoc dicitur subsistens veritas quia natum est ab alio exire. et dicitur manens causa quia natum est etiam ab alio recedere. **C**ontra hoc dicit naturalis generis proprietas que non dimittit esse. **I**tem queritur quomodo intelligitur immortalitas. cum dicitur solus deus habet immortalitatem. et dicit **A**ugustinus. quod accipitur pro incommutabilitate sed hoc non videtur adueniens. mors enim non dicit omnem mutabilitatem. sed solum corruptibilitatem uuentium. ergo non idem est dicere. **R**esponsio sicut vita accipitur communiter et proprie ita et mors. ita et immortalitas. **V**no enim modo dicitur vita actus continuus et internus qui est a forma spirituali et sic dicitur proprie et sic mortalitas dicit vitam talem cum possibilitate ad eius priuationem. **A**lio modo dicitur vita actus completus potentie que est secundum rei naturam sicut dicitur aqua viva que habet operationem aque conuenientem et hoc modo importat repugnantiam ad

corruptionē. et id debet dici secundum hanc vitam immortale quod est ita in actu completo. q̄ nullo modo potest aliquam peiorationem recipere. et sic accipit apostolus et exponit aug². Item queritur de hoc q̄ dicit beatus iacobus et est in littera nec vicissitudinis obumbratio. que differentia est inter vicissitudinem et obumbrationem. et que convenientia ratione cuius dicatur vicissitudo obumbrare. Et dicendum q̄ vicissitudo importat numerum vicis. et iste est numerus cum interruptione. Sed obumbratio dicitur per priuationem actus lucis quoniam ergo actus forme lux est. priuatio eius recte dicitur obumbratio. et quia vicissitudo ratione numeri dicit interruptionem. et ratione interruptionis dicit priuationem. et ratione priuationis obumbrationem. hinc est quod recte dicitur vicissitudinis obumbratio.

Ad omnia sola proprie ac vere simpliciter est. Supra ostendit magister. duas proprietates diuine essentie scilicet veritatem et incommutabilitatem. Sic ostendit simplicitatem diuine essentie vel nature. et habet hec pars duas partes. In prima ostendit q̄ proprie est simplicitas. In secunda q̄ vere. ibi hic diligenter notandum est cum dicat aug. 2°. In tertia q̄ summe ibi fluit autem sinceritatis et simplicitatis. Prima iterum pars habet tres partes. Primo opponit quod proprie est simpliciter. Secundo ostendit q̄ non auerit nature corporali ibi. Ut autem scias quomodo simpliciter 2°. In tertia quod non conuenit nature spiritali ibi. Creatura quoniam spiritalis 2°. Similiter pars in qua ostendit quod est vere simpliciter. habet tres partes. In prima ostendit q̄ in deo est pure multiplicitas nominum. In secunda ostendit. q̄ in eo non est diuersitas predicamentorum ibi. Quod autem in natura diuinitatis nulla sit accidentium 2°. In tertia concludit q̄ nomina predicamentorum in diuinitate non possunt dici proprie. et etiam nomen primi predicamenti ibi. Vnde nature proprie dicitur substantia. Similiter pars in qua ostendit. q̄ est summe simpliciter habet tres. primo enim ostendit q̄ tanta est ibi simplicitas. q̄ nulla est ibi rerum diuersitas. Secundo q̄ cum hac simplicitate stat personarum pluralitas ibi. Et cum tante simplicitatis 2°. Tercio vero et ultimo epilogat. quod ostensa est in diuina essentia. triplex proprietates ibi. Ecce quanta idempitas.

Intelligentiam eorum que dicit magister in littera quatuor queruntur. In parte ista primo queritur. utrum in deo sit summa simplicitas. Secundo utrum simplicitas sit dei proprietates. Tercio propter illud quod dicitur in littera de anima rationali. Queritur utrum anima rationalis sit in toto corpore. ita q̄ in qualibet parte. Quarto queritur utrum deus sit

in aliquo determinato genere. Circa primum q̄ in deo sit summa simplicitas sic probatur. Omne primum est simplicissimum. quia quanto aliquid prius tanto simplicius. sed deus est primum in genere entium eo q̄ nec est nec esse potest nec cogitari prius. ergo est ita simplex. q̄ ipso nihil simplicius esse potest vel cogitari. ergo est simplicissimum. Item omne quod est quidquid habet. est simplicissimum. deus est quidquid habet ergo 2°. Prima patet in se. minor probatur sic. deus habet potentiam sapientiam et sic de alijs. aut ergo est sua potentia. aut non. si sic habeo oppositum. si non est sua potentia. cum sit potens potentia habet posse ab alio. ergo deus est ab alio. q̄ si hoc est falsum ergo illud ex quo sequitur. Item in esse nobilissimo debet omnis conditio nobilitatis poni in summo sed deus est ens nobilissimum et simplicitas est conditio nobilitatis. ergo ponenda est in deo in summo ergo deus est summe simplex. Item quanto aliquid simplicius tanto potentius in virtute et e converso. quia virtus unita plus potest quam multiplicata sed deus est infinitus et immensus virtute ergo est finitus simplicitate ergo in deo est summa simplicitas. Contra simplicius cogitatur aliquid cum cogitatur ut abstractum in pluribus quam quod cogitatur ut concretum in pluribus ergo cum fides nostra cogitet deum ut in pluribus. non cogitat eum ut simplicissimum ergo si fides vere cogitet. deus non est simplicissimus. Item maior est simplicitas ubi est idempitas sine diuersitate q̄ cum diuersitate. sed in deo est idempitas cum diuersitate suppositorum ergo in deo non est summa simplicitas. Item maior est simplicitas ubi est unitas sine pluralitate. quia numerus dicit aliquo modo compositionem respectu cuius unitas est simplex ergo cum in deo sit unitas cum pluralitate personarum patet 2°. Item maior est simplicitas ubi non tantum subiectum. sed etiam proprietates est eadem cum proprietate quia quando proprietates differt a proprietate in vno sunt plura differentia ergo non est simplex. sed in diuinis personis in eadem persona. differt proprietates a proprietate. Vnde inaccessibilitas differt a paternitate ergo 2°. Responsio dicendum. q̄ sicut prime rationes probant. in deo ponenda est summa simplicitas. Ad illud ergo q̄ obicitur. q̄ fides non intelligit ipsum ut simplicissimum. Dicendum q̄ fides intelligit ut simplicissimum et qui aliter intelligit. non intelligit ut summe simplex. quod patet sic. quoniam est intelligere vnum in vno. et vnum in pluribus multiplicatum. et vnum in pluribus non multiplicatum. simplicius autem intelligitur vnum in pluribus esse multiplicatum quam vnum in vno quod patet quia vniuersale simplicius singulari. et aduc multo simplicius intelligitur q̄ est vnum in pluribus

non multiplicatum. hoc modo intelligit si-
des. nostra deum. et ideo simplicior est deus
qui a est in omnibus non multiplicatus qua-
si et sic in vno solo vel in pluribus multiplica-
tus. hinc est quod deus simplicissimus est et si-
des nostra ut simplicissimum intelligit. et qui
intelligit deum plurificatum in essentia. vel
vnum in supposito. derogat summe simplici-
tati eius. derogat etiam nobilitati et simpli-
citati eius. quoniam ubi summa simplicitas
intelligitur. oportet summam auctoritatem
intelligi. si summe nobilis est et ubi est sum-
ma actualitas. summa diffusio et communis-
catio debet poni et ista non potest esse nisi
in sempiterna productione rei omnino infinite
et equalis in virtute. et hoc non potest esse
in alietate essentie. ergo non potest intelligi
diuina essentia simplicissima. nisi in tribus
personis intelligatur tota esse. quarum vna sit
ab alia. Quando ergo obicitur quod simplicitas
est abstractum a pluribus. quoniam in plu-
ribus verum est. si in illis pluribus plurifi-
cetur. Si autem non plurificatur non est ve-
rum. **A**d illud quod obicitur. quod maior est
simplicitas ubi nulla diuersitas. Dicendum
quod diuersitas dupliciter potest venire. vel ex
additione. vel ex origine. Ex additione cum
est diuersitas in proprietatibus absolutis. que
diuerse sunt in diuersis. ut albedo in petro
et paulo in gregorio. et hoc priuat simplici-
tatem quia ponit compositionem. est alia di-
uersitas veniens ex sola origine ut puta qua
vna persona emanans ab alia differt ab eo et
hoc non repugnat simplicitati. quia nullam
ponit compositionem. sed solum ordinem et
respectum ad alium. et hoc non proprie dicitur
diuersitas. sed distinctio et discretio. Et hoc
manifestum est. si intelligamus patrem seip-
so generare filium. et intelligamus cum ge-
nerare et iterum non generare. nulla est hic
compositio quia nulla additio. **A**d illud
quod obicitur. quod maior est simplicitas ubi
nulla pluralitas. Dicendum quod duplex est plu-
ralitas. quedam in qua plus est in duobus
quam in vno. ut in duobus hominibus plus
est de bonitate quam in vno. et ista plura-
litas repugnat simplicitati. quia vntas ad-
dit supra vntatem. Quedam autem est plu-
ralitas. in qua tantum in pluribus est quan-
tum in vno. et hec est in diuinis. quia tantum
de esse et bonitate. et virtute est in vna per-
sona quantum in pluribus. et ista pluralitas
nihil addit ad vntatem. et ideo nullam om-
nino ponit compositionem. nec priuat simpli-
citatem. **A**d illud quod obicitur. quod in pa-
tre differt proprietate a proprietate. Dicendum
quod proprietate differt a proprietate tripliciter. aut
respectu subiecti. aut respectu sui. aut respec-
tu obiecti. Si respectu subiecti. quia causan-
tur ex diuersis naturis in ipso repertis sic po-
nit compositionem. quia ponit subiectum es-
se in pluribus. Si respectu sui. sic differt mu-

fica et gramatica in petro. et sic ponit similis-
ter compositionem. quia ponit subiectum sub
esse pluribus. Si respectu obiecti. sic ponit
subiectum comparari pluribus et hoc modo
non ponitur compositio sed distinctio. exem-
plum est in puncto. quod est principium et
fines respectu diuersarum linearum hoc mo-
do est differentia proprietatum in diuinis etc.

Secundo queritur. Vtrum simplici-
tas sit dei proprietate et quod sit videtur.
hoc modo. nulla creatura est actus
purus. quia in omni creatura ut di-
cit boetius differt quo est et quod est. ergo
in omni creatura est actus cum possibili. sed
omnis talis habet in se multiformitatem. et
caret simplicitate ergo etc. Item omnis crea-
tura habet esse finitum et limitatum. ergo
habet esse artatum. sed ubicumque est esse li-
mitatum est ibi aliquid quod contrahit. et
aliquid quod contrahitur. et in omni tali est
compositio et differentia. ergo omnis crea-
tura est composita ergo nulla simplex. **I**tem
omnis creatura habet esse datum aliunde.
ergo habet esse aliunde acceptum. ergo nul-
la creatura est suum esse. ergo in omni creatu-
ra est dependentia siue differentia. sed nul-
lum tale est simplex simpliciter ergo etc. **I**tem
omne quod est post primam vntatem defici-
at ab illa. ergo statim cadit in diuinitate
sicut dicit dionysius. quod post monadem diu-
initas est. sed omnis creatura est a prima vntate.
ergo omnis creatura est ab illa deficiens. **C**on-
tra ab vno non procedit nisi vnum. et a vero non
procedit nisi verum. sed vntas et simplici-
tas eandem rationem habent in deo. ergo si
cut ab vno vnum. ita a simplici simplex. **I**tem
videtur specialiter. quod simplicitas sit in crea-
turis quia simplex est quod non habet partes
sed punctus non habet partem quia ita dif-
finitur. punctus est cuius pars non est ergo
etc. **I**tem omne illud ante quod non est ali-
ud est simplex. quia si compositum est neces-
sario habet ante se aliud. sed ens est primum
sicut dicit auctor de causis prima rerum crea-
turarum est esse ergo etc. **I**tem omne illud
est simplex. in quo stat resolutio. sed resolu-
tio stat in principijs. que sunt materia et for-
ma. quia materia ulterius non resoluitur cum
sit status in causis. Alioquin esset ire in infi-
nitum. ergo cum resolutio stet in creato ali-
quod creatum est simplex. Si tu dicas quod pri-
cipia non habent omnimodam simplicitatem
quia quibus non componantur ex alijs. tam-
componuntur alijs. **C**ontra hoc non vide-
tur facere contra simplicitatem quod compona-
tur alijs. Nam quod aliquid non sit componibile
alijs. non facit aliquam simplicitatem cum ista
proprietate sit indiuiduis completis que maxi-
me sunt composita ergo hoc quod dico com-
ponibile alijs non tollit ab eis simplicitatem
et sic etc. **R**esponso dicendum quod simplici-
tas essentie. priuat compositionem et priuat

essentialiam differentiam siue multiplicatē
 Vnde simplex est quod non habet composi-
 tionem partium nec multiplicatē actionū
 siue formarum. In solo autem deo est priua-
 tio compositionis et differentie siue multi-
 plicitatis ideo simplicitas in solo deo est es-
 sentialiter. Vnde notandum qd multiplex ē
 compositio. vna compositio est ex partibus
 essentialibus. et hec est in omnibus per se
 entibus. alia est ex partibus integrantes
 et hec est in omnibus corpibus. Tercia est
 ex partibus dissimilibus siue repugnantibus
 et hec est in omnibus animatis et viuētibz
 Vnde in omni substantia per se ente. que di-
 citur creatura ē compositio. Quia omnis crea-
 tura. aut est corporalis. aut spiritalis. aut cō-
 posita ex utroqz. Similiter ē considerare tripli-
 cem differentiam in creaturis. Prima est sub-
 stantie virtutis et operationis. siue substantie
 et accidentis. Secunda ē differentia suppo-
 siti et essentialis. Tercia differentia entis et es-
 se. prima differentia ē rei put est agens. secū-
 da put ē ens in genere. tercia put ē ens in se
 p̄tia d̄na ē in omni subiecto. qm̄ omne subie-
 ctū habet esse mixtum ideo n̄ agit ex se toto
 et ideo differt in eo qd agit et quo agit. et
 actio siue subiectum. et proprietates. sc̄da diffe-
 rentia ē in omni indiuiduo. qz omne indiui-
 duum habet esse limitatū. et ideo in aliquo
 ouenit. in aliquo differt cum alio. et ideo in
 omni indiuiduo differt essentia et suppositis
 Differentia tercia est in omni creato et de-
 creato. quia omne qd est preter deum accipit es-
 se aliunde. siue principium sit siue principia
 tum ideo nihil ē suum esse. sicut lux non est
 suum lucere. Si ergo dicat simplicitas p̄ pri-
 uationem compositionis. sic proprium ē solius
 dei in ratione substantie. quia nulla alia ē sub-
 stantia que nō habet compositionem exponibi-
 li et actuali saltem. Si autē simplicitas dicat
 priuationem essentialis differentie et depen-
 dentie. ita qd in essentia nulla sit diuersitas
 . nec dependentia est proprium dei in ratione
 entis. quia nullum aliud ens ē in quo non ca-
 dat aliqua diuersitas vel dependentia. Con-
 cedendum ergo ē qd simplicitas dei est prop-
 riū ut visum est. creature autē compositę sūt
 nec vere simplices. quia habent esse mixtum
 ex actu et potentia. qz habent esse limitatū.
 et ita in genere et specie p̄ additionem atra-
 ctum qz habent esse aliunde datum. qz ha-
 bent esse post deum vnū a quo deficiunt et
 ita cadunt in compositionē. Aliter potest di-
 ci et verū. qd simplex dicitur p̄ priuationē com-
 positionis. Et notandum qd compositio dicitur
 dupliciter. Vno modo alicuius ex aliquibz
 Alio modo qua aliquid dicitur compositū ex alijs.
 Si ergo simplicitas priuet compositioem ex alijs
 sic ouenit etiam creatis utpote primis que nō
 compositioem ex alijs. Si autē priuet compositioem
 cum alijs. et ex alijs. sic solius est dei.

Omnis em̄ creatura. aut est ens p̄ se et in se
 et ita composita ex alijs. aut est ens cū alio et
 in alio. et ita alijs composita. Et iten̄ esse crea-
 tum aut est principium. et ita compositū alijs
 aut principiatū. et sic compositū ex alijs. et sic
 accipit simplicitas. put ē rei proprietates. p̄ pri-
 uationē vtz vtriusqz compositiois. Ad illud
 gō qd obicit qd ab vno n̄ est nisi vnū zc̄. Dicē-
 dum qd simplex nō ē additio generalis entis
 sicut vnū. Nam simplicitas dicit modū vni-
 tatis nobilissimū. quem deus nulli comuni-
 cat creature. quia creatura nō potest recipere
 esse eius sit limitatum sit mixtum. sic eti-
 am esse dependens et aliunde datum. Ad
 illud quod obicit de simplicitate puncti et
 entis et principij. Dicendum qd ibi ē simplici-
 tas p̄ priuationem compositiois ex alijs. non
 autem put simplicitas dicit indifferentiam
 omnimodā. In omnibus em̄ vt dictum ē ca-
 dat aliqua differentia et dependentia. quam-
 uis em̄ non sint composita tamē eoz esse depē-
 det a composito siue compositioe. vnde bene cō-
 cedendum ē illud qd ultimo dicebat qd illud
 derogat simplicitati rei. qd sit alteri com-
 p̄bilis inquantum simplicitas priuat multipli-
 citatem et differentiam in re simplici quāuis
 non deroget. inquantum priuet compositioem
 ex alijs. Omnis em̄ dependentia facit ipsum
 qd dependet a summa simplicitate et diffe-
 rentia recedere. solus autē deus ē indepēdēs
 Omnia autem alia sunt dependentia siue cō-
 paratione ad principia ex quibus sunt. siue
 vnū principium compositioem ad
 aliud. siue omne dependens compositioem ad
 deum siue ab ipso deo. nihil autem qd depē-
 det est sua dependentia. ideo nihil tale est
 summe simplex. qz omne simplicissimum est
 absolutissimum zc̄.

Quercio queritur. vtz anima rationa-
 lis sit in toto corpe. ita qd in qualis
 bet pte. et qd sic videtur aug. dicit
 qd sicut deus ē in maiori mundo.
 sic anima in minori. sed deus sic est in maiori
 mundo qd in qualibet pte totus. ergo anima
 sic est in minori. ita sc̄z in corpore. Item qd
 dat esse toti et partibus vntur toti et partibus
 secundum essentiam. quia forma p̄ sui essen-
 tiam dat esse et hoc nō nisi ei cui essentialit̄
 vntur si anima dat esse toti corpi et omnibz
 partibus ergo zc̄. Item in oculo ē videre sen-
 tire et viuere. Quero ergo vtz sint hec vnus
 actus vel differentes. nam vnus hoc constat
 quia priuato visu adhuc sentit p̄ tactum pri-
 uato sensu adhuc viuunt impalatico cum ergo
 viuere sit a substantia videre a potētia in ocu-
 lo est anima secundum substantiam. eadem ra-
 tione potest p̄bari. et in omnibus partibus
 esse. Item anima opatur in toto corpore.
 gō in toto corpore ē p̄ potētia. s̄z potētia ante
 simplex ē gō si potētia vna ē in manu et pede
 idem ē in diuersis partibus. sed non est sim-
 pliciōz potētia quā substantia ergo zc̄. Itē

anima est in corpore aut in qualibet parte aut in una determinate aut in puncto si in qualibet parte habeo appositum si in una cum illa habeat plures partes et anima sit simplex erit in pluribus partibus ergo non est inconueniens animam esse in pluribus partibus. Sed qua ratione est in partibus partis eadem ratione in partibus totius. Si est in puncto corporis ergo cum punctus non habeat appositionem ad totum corpus anima inappositionabilis est totius corporis ergo non potest esse perfectio cum proportio sit perfectio ad perfectibile. similiter punctus est suba posita siue habes positionem ergo anima habet situm in corpore sed nulla forma situalis est motor sufficiens ergo etc.

Sed contra forma que est in toto et in partibus una denominat partes et totum ratione asimili. Vnde quelibet pars ignis est ignis ergo si anima est in qualibet parte quelibet pars animalis dicitur animal cum quelibet pars est substantia animata sensibilis. **I**tem existentia anime rationalis non dependet ab aliqua parte corporis cum sit fixa in se ergo non est in qualibet. **I**tem operatio eius non dependet ab aliqua eius parte corporis nec alicui communicatur ergo in nulla parte corporis est in quantum perfectio nec in quantum motor vnde philosophus dicit quod anima nullius corporis est actus id est nullius partis corporis sed in quo est est sicut actus. **I**tem corpus organicum est diuersarum rationum in partibus et toto ergo habet diuersam perfectionem ergo cum anima perficiat totum quantum ad essentialia perficiat partes quantum ad potentia ergo anima rationalis non est in partibus nisi solum quantum ad rationem potentie et hoc etiam dicit philosophus sicut anima ad corpus sic partes anime ad partes corporis. **I**tem si anima est tota in qualibet parte corporis ergo tota est in manu sed quando aliquid totum est in aliquo mouet illo moto ergo motu manu mouet anima et similiter manu quiescente quiescit ergo cum manus una possit moueri altera existente in quiete anima una et eadem numero simul quiescit et mouet secundum idem. **I**tem si anima est in pluribus tota qua ratione in tribus ea ratione in pluribus et ita in infinitis et quantumcumque extendatur corpus ergo anima nata est esse ubique et ita videtur quod anima non sit limitata sed immensa. **R**espondeo si tota anima est in manu sicut in alijs partibus ergo cum vita sit ab anima non magis recipit motum et sensum manus a corde quam e conuerso. Hoc autem est contra omnes philosophos et sequitur ex hoc tale inconueniens quod sicut lesio corde petit vita ita lesio manus. **R**espondeo aliqui dicunt quod anima secundum essentialia est in aliqua parte determinate secundum potentia vero est et influit in toto corpore sicut aranea est in tela. Vnde dixerunt quod est in corde quia cor est domicilium vite et eius inhabitator est anima et ad hoc ponendum mouit eos experimentum cum defe-

ctu rationis experimentum quia visibiliter apparet quod lesio corde separatur anima et ab ipsa influit sensus et motus et est membrum nobilitate existens in medio sicut centrum corporis. Defectus rationis quia non potuerunt intelligere quomodo aliquid limitatum sit unum et idem totum in pluribus et quod fides non cogit credere et ratio non intelligit ideo dicunt non esse ponendum quod sit in toto ratione cuiuslibet partis. **S**ed aliorum opinio est ut augustinus quod anima in qualibet parte corporis sit tota et ad hoc ponendum mouet experimentum exemplum et rationale argumentum experimentum quod anima in partibus distantibus a corde ita cito sentit sicut et in proximis. **I**tem quod simul quasi in ictu oculi sentit lesionem in partibus distantibus et cum anima separatur dolor est in singulis partibus et resolutio. Exemplum similiter mouet sicut dicit augustinus. Videmus enim quod in animali perfecte sano est una sanitas in singulis partibus nec maior in maiori nec minor in minori. Si ergo hoc est in forma corporali quanto magis in spiritali. Rationis argumentum mouet quia anima est forma simplex et motor sufficiens quod forma totalis corporis est in toto quod vero simplex non est secundum partem et partem sui quia motor sufficiens ideo non habet situm et ideo nec est in puncto nec in parte determinata et quia magis rationalis est opinio que fundatur supra rationem quam que fundatur supra defectus rationis et quod augustinus hoc dicit habet approposito tanquam meliorem. **R**espondeo illud ergo quod obicit in contrarium forma que est in toto etc. Dicendum quod triplex est genus forme. Est enim quedam que perficit et extendit et dependet et hec quia totum perficit est in toto quia vero extendit perfectionem totius communicat partibus quia vero dependet nec agit per se operationem totius communicat partibus ut patet in forma ignis quia quelibet pars ignis est ignis et quelibet calefacit. Est alia forma que perficit et dependet sed non extendit et talis forma quia totum perficit est in toto et qualibet parte quia vero non extendit ideo actum totius non attribuit partibus quia vero dependet operationem totius communicat partibus et talis est anima vegetabilis et sensibilis quia nulla pars animalis est animal tamen quelibet pars animalis uiuit et sentit. Est itera forma que totum perficit tamen nec extenditur nec dependet quantum ad operationem et talis quia perfectio est in toto et partibus quia vero non extendit perfectionem totius non communicat partibus quia non dependet et ideo nec operationem communicat et talis est anima rationalis quia nulla pars hominis est homo et nulla pars hominis intelligit tamen et si communicat actum totius ut toti communicat ut partibus quia quelibet pars hominis et unificatur a perfectione hominis et ideo perfectio hominis est in qualibet parte et sic patet. **R**espondeo ad

De

illud q̄ nullius corp̄is est actus. quia nulli
comunicat propriam operationem. nec perfectionē
totius cum omnes partes perficit in toto. Simi-
liter ad aliud de forma. quia forma que ē in par-
tibus nō denominat. similiter totū et partes.
nisi sit forma dependēs et extēsa. et loquor
hic de forma substantiali tantū non de acci-
dentali. **Ad illud qd̄ obicit.** q̄ non sunt
eiusdem rationis totū et partes. Dicendū q̄ in
partibus ē considerare organum. rationem. et com-
plexionem. Ratione complexionis sunt unfor-
mes toti. et sunt disposite ad idē genus vi-
re. et perficiunt ab vno ratione organizationis
sunt diuersē. et perficiunt a potentijs. **Ad**
illud qd̄ obicit. q̄ mouet mota manu etc. Di-
cendum q̄ perfectio potest supra totū perfecti-
bile. et quantū ad substantiā. et quantū ad
potentiā. et cū anima sit perfectio totius cor-
poris sup̄ totum potest. et ideo nullo modo
quā sit totū corpus. diffinitur eius substan-
tia nec potētia. diffinit autē corpe suo qd̄ per-
ficiat et ideo corpe moto. mouet p̄sequens
partibus autē non diffinit. q̄ sunt minores to-
to. et ita ē in vna qd̄ est extra illam. etiā iō
quia in nulla parte est diffinitio. non mouet
ad motū alicuius partis. sicut nec deus mo-
uet ad motū alicuius creature. et per hoc pa-
tet sequens. q̄ totū corpus d̄patur ipsi ani-
me. tanquā vnus locus. et ideo in pluribus
partibus nō est nisi inquantū in vno loco. **Vn-**
de si sepentur non erit in illis. nec sequit̄ ex
hoc q̄ sit infinita q̄ omnium natura d̄stanti-
um. terminus ē et ratio magnitudinis et aug-
menti et ita corpus humanū non potest cogi-
tari t̄m magnū corpus q̄ nō possit vniificari
ab anima. **Ad illud quod obicit vltimo**
q̄ tunc vna pars non recipit ab alia. Dicendū
q̄ sicut deus in maiore mūdo immediate est in
omni creatura ipsam d̄tinens. t̄m per ordines
vniuersi influit aliquid vna creatura in alia
sic intelligendū. q̄ anima per sui p̄sentiam ē
in qualibet parte immediate quā d̄tinet et con-
seruat. nō tamē omnino. sed influit in omēs
partes p̄ vnā. et ideo cessante illa parte. et
eius influētia p̄t̄ ordo corp̄is essentialis. et
ita anima separat̄.

Quarto et vltimo querit̄. Vtrū deus
sit in aliquo determinato genere.
Et q̄ sit ostendit̄ hoc modo. q̄ di-
stinguit̄ ab alijs entibus ē aliqua
natura determinata. sed deus ē huiusmodi
q̄ distinguit̄ a creaturis omnibus. q̄ nullū
creatū ē deus. ergo est natura determinata
sed q̄ ē natura determinata ē in genere de-
terminato ergo etc. **Item** q̄ habet sup̄ius
vniocū et essentialē habet esse in genere de-
terminato. sed deus habet sup̄ius se vt sub-
stantiā que dicit̄ de deo et creaturis et essen-
tialiter et vniocū. q̄ scdm̄ istam rationē q̄
est res per se existens ergo etc. **Item** q̄ sit in
quolibet genere. videt̄ q̄ omne qd̄ est d̄ple-
tionis in creatura attribuēdum est deo. sed

omne p̄dicamentū habet aliquod d̄pletionis
ergo res omnium p̄dicamentorum sunt in deo.
sed quod quid ē in deo est deus et euerflo.
ergo deus essentialiter subicit̄ rei omnis p̄e-
dicamenti ergo ē in quolibet. **Item** summo
bono nihil deficit de bonitate. ergo summo
enti nihil de entitate. ergo in deo ē omnis en-
titas. et omnis differentia entitatis. ergo cū
differentie entium sunt decem p̄dicamenta om-
nia sunt in deo. **Contra** aug. in libro de
trinitate. quinto. deus ē bonus sine qualitate.
magnus sine quantitate. ergo magnitudo dei
nō est in genere quantitatis. nec bonitas in ge-
nere qualitatis. ergo nec substantia in gene-
re substantie ergo in nulloque genere. **Item**
videt̄ q̄ non ē in genere determinato. q̄ om-
ne qd̄ est in genere determinato habet esse fi-
nitum et limitatū. deus autē est infinitus etc.
Item q̄ non in quolibet genere. videt̄
quia q̄ habet in se res plurium generū ē d̄posi-
tum. deus autē est simplicissimus ergo etc.
Item qd̄ q̄ non d̄uenit deo esse in vno gene-
re determinato. q̄ omne tale habet esse limi-
tatū et artatū. et d̄positū in pluribus ge-
neribus nō potest esse. **Mutē** aliquid ē in
pluribus p̄pter naturam et p̄prietatū diuer-
sitate. vt albū inquantū dicit̄ subiectū ali-
quod. siue rem albā ē in genere substantie. s; in
quantum dicit̄ formā que ē albedo ē in p̄di-
camento qualitatis. aut p̄pter generalitatem
sicut vnum et ens aut p̄pter naturam multi-
plicitatē nō potest deus esse in pluribus. q̄
omne tale d̄positū ē. et multiforme. deus
autem simplex nō p̄pter generalitatem. q̄ ens
tale nihil ē habēs distinctū a rebus creatis.
deus autē ē habēs in se ens distinctū a reb; et
habens esse simplex et infinitū. et ideo nō
in vno genere nec in pluribus esse potest. **Ad**
illud ergo qd̄ obicit q̄ distinguit̄ ab alijs. ē
natura distincta etc. Dicendū q̄ vñ est si di-
stinguit̄ p̄ aliquod qd̄ ipsum d̄trahat et ar-
cet. sicut p̄ differentiam cadentē in genere. de-
us autē non sic distinguit̄ sed se ipso. **Ad il-**
lud qd̄ obicit q̄ deus habet sup̄ius vniocū
Dicendū q̄ deo nō ē sup̄ius. quia eo nō ē sim-
plicius nec vniocū. q̄ illa ratio nō d̄uenit
vniocū creature et creatori. deus enim est
ens p̄ se. quia nullo egens. creatura ē ens p̄
se. q̄ non ē in alio. vt in subiecto eget tamē
alio ad sui d̄seruatōm. **Ad illud qd̄ obicit**
q̄ omne qd̄ ē perfectionis et bonitatis ponē-
dum ē in deo. Dicendū q̄ hoc potest esse du-
pliciter. vel p̄ diuersitate. et hoc facit esse in
diuersis generibus. vel scdm̄ omnimodā vni-
tatem. et hoc facit esse extra omne genus. **Ad**
illud qd̄ vltimo obicit. q̄ deo nihil deficit
de bonitate. Dicendū q̄ deus nō dicit̄ non
deficiēs a bonitate. p̄pter hoc q̄ omnis dif-
ferentia boni particularis sit in deo p̄ differen-
tiam. sed q̄ in eo p̄ equalentiam. q̄ cū ē sū-
mum bonū d̄plectū in se bonū omne. sic intel-
ligendū ē de entitate. et sic patet illud.

In pte ista circa litterā incidit hec
 questio de ordine. cū em̄ dpositio
 in creatura sit ratio et causa mutas-
 tionis. simplicitas ē causa immuta-
 bilitatis. quia si affirmatio causa affirmatio-
 nis. et negatio causa negationis. ergo cū cau-
 sa sit ante effectū. debuit p̄io magister po-
 nere p̄rietatem simplicitatis. ¶ **1°** d̄d. q̄
 reuera dpositio sc̄dm̄ ratiōem̄ intelligendi
 p̄ior ē. quā mutatio. sed quoniam negationes
 se habēt e cōuerso. affirmatiōibus. hinc est
 q̄ immutabilitas ē p̄ior. ita volūt aliqui dis-
 cere. potest tñ aliter dici et melius. q̄ ē p̄ior
 et notius nobis et p̄ius simpliciter. et quia
 simplicitas est maxime nobis occulta. p̄pter
 hoc q̄ simplex inquantū simplex habet ratio-
 nem p̄ncipiū. et nos venimus a cognitione
 posterioris in cognitionē p̄ioris. ideo p̄ior
 agit de immutabilitate. quā simplicitate. Itē
 querit de hoc qd̄ dicit in littera. Eadē que
 p̄rie ac vere simplex. q̄ nec habet dpositio-
 nem p̄cium rē. videt em̄ sup̄flua dicere quia
 simplex ē cuius p̄s non est sicut dpositū di-
 citur qd̄ habet p̄tes. ¶ **1°** d̄d. q̄ mag-
 gister notificat hic simplex sc̄dm̄ qd̄ ē dei p̄-
 p̄ium et ita opponit dpositioni et multipli-
 citati. quantū ergo ad p̄uatiōem dpositōis.
 dicit q̄ non habet multitudinē p̄cium. quā-
 tum vero ad p̄uatiōem multiplicatis ex-
 tranee dicit. q̄ non habet varietatē accidenti-
 um. quantū vero ad p̄uatiōem multiplicitas
 intrinsece dicit. q̄ non habet varietatē for-
 marum. vt generis et speciei et differētie. et
 hoc modo simplex ē simplex vere et p̄rie qd̄
 solius dei est. Itē querit de ista rōne aug.
 Cum enim aliud sit artificiosum esse et inera-
 tem rē. p̄bat em̄ animā esse dpositam. p̄pter
 multitudinē p̄rietatū. Sed extra nulla sub-
 stantia dponit ex p̄ietatibus nec p̄ se nec cū
 alio. ergo ex hoc nō p̄batur q̄ anima sit cō-
 posita. ¶ **1°** d̄d. q̄ aug. hoc nō p̄bat
 nisi a posteriori. Compositio em̄ accidentis
 ad subiectum. et diuersitas necessario p̄sup-
 ponit aliā dpositionē. q̄ vt dicit boetius q̄
 ē pure forma subiectum esse nō potest. ergo
 ad hoc q̄ aliud sit subiectū accidentiū pluri-
 um. oportet in illo p̄existere dpositionem in-
 trinsecam. sed anima capit in se multitudinē
 accidentium. et ideo necessario infertur a po-
 steriori q̄ ipsa sit composita. licet non ex
 accidentibus. ¶ Item querit de hoc q̄ dicit
 sine qualitate bonū. sine quantitate magnum
 rē. videt em̄ male dicere. q̄ a quocūq̄ remo-
 uetur sup̄ius et inferius. ergo si nō habet qua-
 litatē nec bonitatem. Si tu dicas q̄ bonitas
 illa nō est species qualitatis. querit quare nō
 similiter dicit in diuinis qualitas diuina. si-
 cut bonitas diuina. ¶ **1°** d̄d. quidā volūt dice-
 re. q̄ nomē generis nō transferē ad diuina-
 tū quia nō dicit rei dplementū sicut species
 tum. q̄ signat in dcretionē ad substantiā et
 in dpendentiā. Nomina autē specialia dnotāt

effectum in creatura. et ideo dicit sine quas-
 litate bonū. Sed si quis velit inspicere inue-
 nit hoc nō habere veritatem. Si ergo queraē
 quō differt in deo magnitudo et bonitas. di-
 cendū q̄ magnitudo significat diuinā essen-
 tiā p̄ modum quantitatē. bonitas p̄ modum
 qualitatis ergo isti modi cadūt in deo. et ra-
 tionem. si queraē qualis ē deus. Responde-
 tur bonus nō magnus. et ideo dicit q̄ no-
 mina generū in diuinis repiuntur. sed nō p̄
 ut habent rationē generis. q̄ deus in nullo
 genere ē. et ad hoc significandum remouet
 aug. nomina ix. generū inquantū sunt gene-
 ra. ¶ Querit de hoc qd̄ dicit. si tamē d̄
 dignū vt deus dicat substare. Videt em̄ satis
 dignū. q̄ summa nobilitas ē p̄ se substare
 Responō d̄d. q̄ duplex ē p̄etas ipsiū substā-
 tiē se stare. et alij subesse. p̄mū est p̄fe-
 ctiois. sc̄dm̄ imp̄fectionis. et ideo rōne p̄i-
 me dicit digne. nō ratione sc̄de. ¶ Queritur
 de hoc q̄ dicit hilarius nō ex dpositis. deus
 qui vita ē subsistit rē. Que differētia ē inter
 illas differētiās. q̄ si nulla ē videt facere in-
 culcationem. ¶ **1°** d̄d. q̄ quidā volue-
 rūt q̄ p̄ illa quatuor excludant. quatuor ge-
 nera dpositionū. p̄ia em̄ ē cēntie ex p̄ncipiis
 essentialibus. ratione cuius dicit. q̄ deus nō
 est ex dpositis. i. simul positus. Secunda est
 substātiē ex p̄ncipiis naturalibus que sunt
 materia et forma. ratione huius dicit ex in-
 firmis. q̄ materia subiecta ē p̄uatiōem. que
 facit formā mutabilē et infirmā. et similiter
 materiā. ¶ Infirma em̄ dicunt instabilia. ter-
 cia ē dpositio mixti ex miscibilibus. ratione cu-
 ius dicit. neq̄ ex obscuris. q̄ vbi mixtio ibi
 quedā formarum dfusio. et ita obscuratio.
 Quarta ē dpositio animati ex p̄tibus dispari-
 bus ex anima vitz et corpe. ratione huius di-
 cit. nec ex p̄tibus disparibus q̄ ipse est spi-
 ritus. Aliter tñ potest dici qd̄ excludit ean-
 dem dpositionem. ratione diuersarum ddi-
 cionū. Ad hoc em̄ q̄ aliqua p̄ncipia dstitu-
 ant. oportet q̄ p̄ncipia sint differētia sint
 dpendentia. sint imp̄fecta. sint etiā diffor-
 mia. Si em̄ essent cōmune dformia et p̄fecta
 non possunt aliquid dstituere. q̄ ex duobz
 entibus actu nihil fit. quia ergo differētia
 ideo sunt dposita. quasi cū alijs posita. quia
 dpendentia. Ideo informia q̄ imp̄fecta idō
 obscura q̄ dissimilia ideo disparia. deus au-
 tem nō potest esse ex dpendentibus ex diuer-
 sis. q̄ est vita p̄ essentiā. nō potest esse ex in-
 firmis. q̄ virtus p̄ essentiā nō potest esse ex
 imp̄fectis et obscuris. q̄ lux est. similiter nō
 potest esse ex dissimilibus et dissimilibus. quia
 spiritus p̄ essentiā. Summa ergo actualitas
 summa potestas. summa claritas. summa spi-
 ritualitas. nō p̄mittūt i dō eē aliquā dpositōē
 Vnde ex hijs quatuor dditionibus. quatuor
 rōnes e licunt p̄bantes deū simplicissimū.
 Vnc ad distinctionē p̄sonarū accē-
 damus rē. supra egit magister de

appetibus que respiciunt essentiā. hic agit de
 hijs q̄ respiciunt p̄sonas. et hec ps h̄. b̄. et du-
 as p̄tes. quia em̄ distinctio p̄sonarū attendi-
 tur sc̄d̄; duplicē emanationē signationis. et
 p̄cessiois. ideo primo agit de generatione.
 sc̄do vero de p̄cessione infra dis. x. Nunc ve-
 ro post filij eternitatem de spiritali sancto r̄.
Item prima ps habet duas p̄tes. In prima
 ostēdit quid de generatione filij ē sentiendū
 Sc̄do ex incidēti quo sermone ē ipsam ex-
 primendā ibi. hic queri potest cū generatio
 filij a patre r̄. Prima itē pars habet quatu-
 or p̄tes. primo p̄ponit veritatē q̄ est a catho-
 licis retinēda sc̄z q̄ generās et gemitus. sunt
 p̄ generationē d̄. distincti et coeterni. ita q̄ ge-
 neratio ē distinctiua et eterna. In sc̄da atra
 hoc oppōit p̄ oppositionē hereticorū ibi. sed
 atra hec inquit hereticus. In tertiā deter-
 minat atra arguēdo. p̄ rationes catholicorū
 doctōrū. auḡ. et ambrosij ibi qui hoc dicit n̄
 intelligit et natū esse r̄. In quarta et vltima
 respōdet ap̄scendo inquisitionē sup̄flua he-
 reticorū. et etiā catholicorū sup̄borū ibi si q̄
 ris a me inquit ambro. vbi ostēdit q̄ in p̄scr-
 tabile ē sacramentū generationis. Hic queri
 potest cū generatio filij a patre r̄. Hec ē se-
 cunda ps huius distinctionis. in qua magi-
 ster determinat. quo sermone generaticōis
 eternitas agruentius exprimat et hec pars
 habet et quatuor p̄tes. In prima ponit doctōrū
 apparentē atrouersiam. Nam quidā dicūt eā
 debere exprimi p̄ verba p̄teriti tēporis. alij
 p̄ verbum p̄sentis. In secūdo p̄dictam atrou-
 uersiam reducit ad concordantiam ibi. sed ne tā-
 ti actores in re tanta sibi atradicere videant
 In tertiā p̄ verba hilarij affirmat. **R**espon-
 sionē suam ne videat dictis crigēis n̄anti.
 ibi Hilarius quoq̄ dicit filiū nasci ex patre
 r̄. In quarta claudit summam quid dicen-
 dū siue quomō loquēdum. et quō etiā de ge-
 neratione eterna sentiendū ibi dicam? ergo
 filiū natū de patre. vbi affirmat veritatē p̄ au-
 ctoritātē hilarij p̄ quā etiā soluit obiectionē
 heretici.

Intelligentiā eorū que dicit ma-
 gister de generatione eterna i pre-
 senti dis. quatuor p̄ncipaliter q̄-
 runtur. primo querit vtrū in diu-
 nis sit ponēda generatio. Sc̄do dato q̄ sit.
 vtrū generatio in diuinis sit ponēda p̄sonarū
 distinctiua. Tercio querit. vtrū illa genera-
 tio sit eterna. Quarto et vltimo querit. vtrū
 illa generatio sit terminata. Circa primū q̄
 generatio sit in diuinis ostēdit primo a mi-
 nez. multo fortis debet esse generatio in eo
 qui generationē alijs tribuit. quā in hijs que
 recipiūt. sed generatio ē in creaturis ergo et
 in deo qui tribuit. et hec ē qd̄ dicit i isa. vl.
 Si ego q̄ generatōm alijs tribuo sterilis ero
 dicit dominus quasi. d. nō. **I**tem ostēdit
 tur illud idem a posteriori p̄ prius em̄ ē pa-
 ternitas in deo quā in creatura. sed paterni-

tas et generatio vere ē in creatura ergo et in
 deo q̄ prius sit ibi dicit aplūs eph. iij. ex quo
 omnis paternitas in celo et in terra nommat
Item ostēdit hoc ipsum a simili. qz om-
 ne qd̄ p̄fectionis ē attribuendū ē deo. i quo
 ē summa omnis p̄fectionis. sed generatio ē
 p̄fectionis in creatura. vt vult phūs qz p̄fe-
 ctum ē qd̄ potest generare quale ipsum est.
 ergo r̄. **I**tem illud idē ostēdit illa ratio
 ne sic. diuina natura ē summe bona et actua-
 lissima ergo summe potest. et vult se om̄i-
 care. sed prima et summa ratio om̄municandi
 ē in generatione. s̄o n̄esse ē in diuinis po-
 nere generationē. **C**ontra generatio in crea-
 turis. aut ē p̄fectionis aut imp̄fectionis. si
 p̄fectionis tuc ergo cū substantiē spirituales
 et incorpales sint nobilissime. debet i eis ge-
 neratio esse. ergo cū nō sit in eis n̄ ē nobilitas
 sed qz nō est nobilitatis nō est in deo s̄o
 r̄. **I**tem vbi ē generatio ibi ē variatio. gene-
 ratio em̄ est species motus. et inter omnes
 species motus maior est variatio in motu se-
 cundum substantiā. quia est entis in potē-
 tia. minor in motu sc̄d̄m locū. ergo cū in deo
 non sit variatio. nec aliqua species motus.
 etiā illa que minima ē vt loci mutatio. er̄o n̄
 generatio. **I**tem vbi ē generatio ibi ē cor-
 ruptio. **V**n phūs qz p̄ter longe stare a pri-
 mo reliquo modo ap̄leuit esse deus. atrinua
 etiā hijs faciens generationē. et huiusmodi
 signū ē qz sola corruptibilia generāt et gene-
 rantur in creaturis. sed i deo nulla cadit cor-
 ruptio. ergo nec generatio. **I**tem vbi ē ge-
 neratio ibi nutritio. **V**nde ad tot et plures
 se extēdit vis nutritiua quā generatiua. sed
 in deo non ē vis nutritiua ergo nec generati-
 ua. ergo nec nutritio nec generatio. ergo ge-
 neratio nō ē in diuinis. **R**̄o dicendū qz ge-
 neratio ponēda ē in diuinis. eē. huius ratio
 potētissima ē vt credo. qz omnis natura ē cō-
 municabilis. et qz in deo p̄ter sui nobilita-
 tē ē aptitudo actui diuina immo ipse actus
 oportet qz natura sit pluribus comunicata.
 s̄z nō possunt esse plures ab vna natura. quin
 vnus sit ab alio. vel ambo a tercio. ergo cum
 ante diuinas p̄sonas nihil sit oportet qz vna
 sit ab alia. et quomā sunt diformes in natura
 et generatio ē emanatio sc̄d̄m diformitatem
 nature. ideo credo qz necesse ē in diuinis po-
 nere generationē. **V**t aut̄ intelligatur p̄ que
 modum notandum qz generare de sui p̄pria
 ratione. ē simile sibi in substantia et natura
 p̄ducere. sibi vero similem in natura p̄duce-
 re tripliciter est. aut p̄ imp̄ssionē sue simili-
 tudinis in alio. et sic generat caracter a sigil-
 lo. lum̄ a luminoso. species ab obiecto. **A**lio
 modo p̄ educationem speciei diformis ab alio
 et sic generat elementū ab elemēto. **T**ercio
 modo p̄ p̄ductionē similis de simili. siue de
 seipso. et sic generatur animatū ab animato.
 et iste tercius modus ē p̄fectior. **V**nde non
 reperitur nisi in substantijs habentibus formaz

nobilem que est vita et iste modus generatio-
 nis est secundum nascentiam. et est in deo et crea-
 turis. sed differenter quia producere alium ex se
 ipso potest esse dupliciter. vel ex se toto vel
 ex parte sui. Et se toto non potest producere nisi
 ille cuius essentia potest esse in pluribus una
 et tota. Nam si non potest esse in pluribus una
 et tota. si generans dat totam suam substantiam
 generato. tunc substantia tota transit in gene-
 ratum et generans perdit substantiam totam gene-
 rando. quod esse non potest. ideo adhuc necesse
 est quod talem habeat substantiam que una et to-
 ta sit in pluribus. talis autem substantia non est
 nisi substantia habens summam simplicitatem.
 hec autem est sola diuina essentia. in qua propter
 summam simplicitatem suppositum non addit ad
 essentiam. unde nec ipsum coartat nec limitat
 nec formam multiplicat. et ideo in eo potest esse
 generatio. communicans eandem substantiam
 totam. et talis generatio est omnimode perfectio-
 nis et in solo deo reperitur. ratione iam dicta.
 Alio modo attingit aliquem ex se producere quan-
 tum ad partem sui. sic pater materialis gene-
 rat filium. partem substantie transmittendo et de-
 scindendo. et hec generatio necessario est cum
 transmissione. quia enim pars decisa non habet actum
 totius. necesse est quod per mutationem adquirat. sed
 quod adquirat quod non habet variat. ideo hec ge-
 neratio est mutatio. et habet variationem diuin-
 itatis. et etiam cum corruptione adnexa. quia
 cum aliqua pars generantis deperditur. generans
 est a quo potest fieri ablatio. et ita corruptio
 est etiam cum obseruatione adiuncta. quia enim fit
 deperditio necesse est quod per nutrimentum fiat re-
 stauratio. et ideo generatio in creatura et per-
 fectionis et imperfectionis est. perfectionis a par-
 te virtutis producentis. imperfectionis a parte
 subiecti diuisibilis. et ideo est in solis anima-
 tis que habent formam perfectionis. ipsum scilicet
 corpus et animam defectibile et restaurabile.
 Generatio vero in diuinis est omnimode per-
 fectionis. quia enim non est ex parte ideo est quod habet
 actum specie. et ideo nec est ibi in natura imper-
 fectionis. nec variatio quia nihil nouum adquiritur
 nec corruptio. quia nihil adimitur. nec nutritio.
 quia nihil restituitur. et ex hoc patet solutio
 obiectorum. quia generatio de toto est tante per-
 fectionis quod non potest esse in creatura aliqua
 generatio vero ex parte tantam habet imper-
 fectionem. et diuinitatem. ut non possit esse circa sub-
 stantiam inuariabilem et incorruptibilem et sim-
 plicem. non solum in natura increata. verum etiam in
 natura creata. alie rationes probant de generatio-
 ne que est ex parte etc.

Secundo queritur utrum generatio in di-
 uinis sit personarum distinctiua. et quod
 sit ostenditur hoc modo. Augustinus circa
 principium de trim. nulla res est que
 se ipsam gignat ut sit. si ergo gignit aliam gignit.
 sed inter aliam rem et aliam est distinctio. 8.
 etc. Item generatio est emanatio. sed ubi est
 emanatio ibi est multiplicatio siue plurificatio

ubi autem multiplicatio ibi est distinctio. ergo
 ubi generatio ibi necessario est distinctio. Item
 generatio in diuinis est relatio. sed relatio im-
 portat respectum et ordinem. sed ubi respec-
 ctus et ordo ibi suppositorum et relatorum si-
 ue ordinatorum distinctio et sic etc. Item mi-
 nor diuersitas sustinetur a supposito vel in sup-
 posito apposito et multiplicata quam substantia
 simplici et uniformi. sed relatiua opposita non
 stant simul in eodem individuo creato. ergo
 nec in simplici ipso. probatio medie bene
 sequitur sortes est pater platonis. ergo non est fi-
 lius eius. vel est distinctus ab eo ergo multo
 fortius in diuinis. Contra pater generans
 dat filium dat ei totum quod habet. sed habet essen-
 tiam et personam ergo dat ei essentiam et personam
 ergo sicut filius non distinguitur a patre essen-
 tialiter ita nec personaliter ut videtur. Item
 pater communicat filio essentiam suam propter suam
 simplicitatem. sed eque simplex est persona et es-
 sentia. ergo qua ratione communicat essentiam. con-
 municat et personam. Item in patre idem est
 natura et persona. ergo impossibile est quod com-
 munitur unum quin communicet aliud ergo si dat
 naturam et personam. Item videtur quod relatio non
 distinguitur aliqua ratione. quia unus et idem
 punctus est principium et finis respectu diuer-
 sarum linearum. ergo si iste relationes non sunt
 distinctiue. videtur similiter quod non pateritas
 et filiatio. Si dicas quod non omnes relationes
 distinguitur sed solum mutue ut principium et
 principiatum. finis et finitum. Contra pater
 et filius se habent ut intelligens et intellectum
 ut dicit ansel. sed idem non potest esse intelli-
 gens et intellectum ergo etc. Item maior est
 repugnantia in contrariis quam in rebus. sed
 albedo et nigredo que sunt contraria. non faci-
 unt distinctionem circa petrum. quia idem potest
 esse albus modo niger. ergo multo fortius
 unus in diuinis modo erit pater. modo
 filius. Item queritur quare potius relationes
 faciunt distinctionem persone quam essentie. cum
 eque bene possint esse plures essentie vel na-
 ture in una persona sicut euerfo. Responsio
 dicendum quod generatio in diuinis sicut ostendit
 sum est facit realem distinctionem inter genera-
 tem et generatum. non rationale vel intellectu-
 lem solum. sicut dixit sabellius. et reale quan-
 tum ad personam. non quantum ad essentiam. sicut
 dixit arrius quod sic patet. Generatio in crea-
 turis dicit emanationem per modum actus siue
 mutationis. in deo emanationem per modum re-
 lationis in quantum talis emanatio dicit disti-
 ctionem in persona. ratione emanationis est dis-
 tinctio. quia sicut dicit ansel. nec intellectus
 capit. nec natura permittit illum qui est ab alio
 esse illum a quo est secundum quod positive dicit ali-
 quis esse ab alio. Nam pater priuatiue dicitur
 esse a se. id est non ab alio. in quantum talis emana-
 tio ponit distinctionem in persona. Generatio
 enim est productio ducementis in natura ratione
 nature non potest esse distinctio. ergo vel erit

ratione suppositi. vel proprietatis. si proprietatis
aut absolute. aut respectiue. nō absolute qz
tunc esset distinctio i natura. nec respectiue
ut puta relationis qz in relatione scdm se non
ē motus in creaturis. nec origo in diuinis. vñ
filiatio nō generat nisi in alio. ergo necesse ē
qz sic distinctio in supposito. Similiter rōne
relationis ē distinctio. qz nihil ad se refertur
nec ordinat. Ratione vero talis relationis ē
distinctio psonalis. qz quia generare et ge-
nerari cū dicunt relationē p modū actionis
et passionis. dicit eā in supposito et respectu
suppositi. et ideo qz relatio ē inter extrema.
notat distinctiōne patz qz distinctio ē ibi sup-
positon. hijs visis p facile soluere ad obie-
cta. ¶ Ergo obicit pater amunicat filio to-
tum qz habet. vñ ē pter generationē. et ge-
nerationis distinctiōne. ipsa em ratio amuni-
candi dat intelligere distinctiōne. qz nul-
lus amunicat sibi s; alij. et ideo id in quo di-
stinguit nō amunicat. ¶ Ad illud qd obicit
qz eque simplex ē psona vt essentia. dice nō
qz simplicitas essentie ē qd sit in pluribus. s;
simplicitas suppositi ē qz nō sit in pluribus.
Nam suppositū siue indiuiduū quātum ē de
se dicit esse qd ē in vno solo. ideo nō est simi-
le. ¶ Ad illud qd obicit qz ideo est essentia
et psona. dicendū qz quāis sunt idem. non tñ
sunt ad idem. qz psona est ad aliū. ideo ge-
nerat et referē. essentia vero nō. ideo essen-
tia amunicat. et psona distinguit. sicut ergo
quāis idem sit in patre essentia et psona.
tamē psona generat. essentia non sic ecōuer-
so essentia amunicat. et psona non. ¶ Ad il-
lud qd obicit de principio et fine in puncto
patz. Respōsio. quia ille nō sunt mutue relatio-
nes. qd pprie requirit ad distinctiōne. vnde
non valet qd obicit de intelligente et intelle-
cto. dico qz nō est ibi relatio scd; esse. sed se-
cundum dici. ad hoc aut qz relatio disting-
uat. oportet qz sint relationes mutue. qz ali-
ter nō distinguūt. qz et etiā qz dicūt rela-
tionem scdm esse. ¶ Ad illud qd obicit de
albedine et nigredine. Dicendū qz nulla est
cōpositio formaz nisi cōsiderent respectu ei-
usdem tps. et impossibile ē qz idē subiectū
eodē tempe sit albū et nigrum. relationes au-
tem in diuinis simul sunt. ¶ Ad illud qd vl-
timo querit. quare magis relationes faciunt
distinctiōne i psonis quā in essentia patz. ex
iam dictis. Respōsio potest etiā alia ratio
reddi. qz pluralitas naturarum impedit sim-
plicitatē psonē. sed nō sic ecōuerso. qd patz
sic. plures nature sunt in vna psona. aut ex
per gratiā. aut p naturā. si p gratiā vnicū
sic qz natura vnicā cōsequit vnitatē psonē nō
impedit. sed si naturaliter. vt impetro ē plu-
ralitas essentiaz siue natura. tunc cū intel-
lectus nature pcedit psonam. et nō natura
ex psonis sed psona ex natura. sic necesse est
psonam esse cōpositā. et inde ē qd in diuinis
magis ē vnitās nature cū pluralitate psona

rum quā ecōuerso.

Gratio querit vñ diuina generatio
sit eterna qz sic ostendit hoc modo
i creaturis opans naturaliter opa-
tur quā cū potest et de pfectio-
ne agētis ē vt citissime potest opari. ergo cū
pductio filij a patre sit p naturā. et summā
potentiā quā cito fuit pater genuit. sed fuit
ab eterno ergo rē. ¶ Itē de pfectione gene-
rationis ē vt qz generat eque generati ergo
cum diuina generatio sit pfectissima filius
erit patri p omnia equalis. sed pater ē infi-
mitus duratione ergo et filius. ¶ Itē intel-
ligere se eo eternū ē menti diuine. Nunquā
em ē ponere qd de nō intelligente. sit deus
factus intelligēs. sed vrbū ē cōternū men-
ti intelligenti. ex hoc em qz mens se intelli-
git verbū gignit. Si ergo pmissime filius ē
verbum ē cōternū patri. et hoc est qd dicit
beatus iohēs. In principio erat verbū. ¶ Itē
idem ostendit p impossibile. omne qd repit
esse ē mutatu scdm substantiā. sed omne qd
incipit generari incipit esse. ergo omne quod
incipit generari ē mutatu scdm substantiam
sed generatio ē de substantia generatis. ergo
ubi incipit esse generatio substantia generan-
tis mutat. sed substantia de patris scd; esse
ē immutabilis. ergo generatio non incipit in
diuinis. Contra sicut se habet corruptio ad
non esse ex pte finis. sic generatio ex pte p-
cipij. sed omne qd corrumpit desinit esse. s;
omne qd generat incipit esse. sed nullū tale
ē eternū ergo rē. ¶ Itē quidquid pducit di-
uina essentia ē ipsi posterius tēpore siue du-
ratione. ergo p rōne quidquid pducit diui-
na psona. cum essentia et psona sint idem.
¶ Itē in deo idē est suum esse et sua duratio
sed filius habet principij essendi ergo habz
principij durationis. sed qd habet principi-
um essendi incipit esse ergo rē. ¶ Itē pater
caret principio et caret initio. ergo qua rōne
amunicat filio non habere iniciū eadē ratōe
amunicat ei nō habere principij. aut si non
hoc nec illud. ¶ B^o dicendū ergo generatō
filij ē eterna tū ratione generantis. tū rōne
gēni. rōne generatis ppter summam et pfe-
ctam fecunditatē. ratione gēni ppter summā
et pfectam equalitatē. quaz vtraq; cōditio
tollit. ne filius sit posterius patre sicut visū
ē in opponendo. Alia ratio ē ppter summā in-
vtrōq; actualitatē in qua non distat actus a
potētia. nec posse antecedit esse. ¶ Ad illud
qd obicit qz corruptio ponit terminū finalē
Dicendū qz corruptio semp dicit variationem
et mutatiōne. et ita dūerfiōne entis in non
esse et ideo ponit terminū finalē. Sed gene-
ratio aliquādo dicit mutatiōne vt in creatu-
ris. et sic ponit terminū iniciāle. sed in diui-
nis nō dicit mutatiōne ex nō ente sed eman-
tationē ab ente. ¶ Ad illud qd obicit. qz essen-
tia nihil pducit nisi ex tpe. Dicendū qz sicut
psona pducit aliam psonaz. sic essentia aliā

essentiam. alia autē creaturā essentia ex seip
 sa nō pducit cum ipsa sic n. mutabilis nec ex
 alia. quia similiter esset querere. Vnde pdu
 cit illā alia. et sic necesse ē in pductione pri
 ma creature qd pducatur ex nihilo et omne sic
 pductum habet esse post nō esse et ita initium.
 psona autē non de nihilo pducit psonaz
 et ideo nō facit de nō ente ens. et ideo nul
 lum pmit initium talis pductio. ¶ Ad ali
 ud qd obicit qd filius habeat pncipiū essen
 di. Dicendū qd pncipiū dicit dupliciter scz
 originale et initiale. scdm qd pncipiū dicit
 originaliter. sic filius tā quantū ad esse. quā
 quantum ad durationēz habet pncipiū qz
 verūqz habet ab alio. Si autē pncipiū dica
 tur initium. sic dico qd nec habet pncipiū
 essendi nec duradi. pncipiū pncipiū nō au
 fert rationē eterni. scdm vero sic. ¶ Ad illud
 qd obicit vltimo quare pater amūcat filio
 carentiā intij nō pncipiū. patet iam. ¶ R.
 qd tpalet et eternū differūt de necessitate p
 essentiam pncipiū et pncipiū non sic id
 non ē simile de hoc et illo. qz ergo qd habet
 initium ē tpalet. qd caret ē eternū. ideo cū pa
 ter et filius sint vnus essentie patet rē. Fur
 sum cum habere pncipiū et nō habere dicit
 differentiam psonē. et hoc ē inter patrē et fi
 lium. ideo sic pater nō amūcat filio pso
 nam sed tantū naturā. siue essentia sic amū
 cauit ei nō habere initium. sed nō amūcauit
 nō habere pncipiū.

Quarto et vltimo querit. vtrū gene
 ratio filij sit terminata. et qd sic vid
 tur Aug. in libro lxxiii. quēstione
 qui semp nascit nunquā ē nat. ac
 p hoc nunquā ē filius. Nullus ergo p gene
 rationē dicendū ē filius quousqz generatio
 sit terminata. sed verbū patris recte dicitur
 pfectus filius. generatio eius ē terminata.
 ¶ Item rōne ostendit sic pducit terminatur
 ad pductum esse. ergo generari ad genera
 tum esse. sed filius dei ē generatus et nat.
 ergo eius pductio siue generatio ē termina
 ta. ¶ Itē nobilius ē esse generatū quā gene
 rari. qz generari ē via ad generatū esse et nō
 ecōuerso. sed qd nobilius ē deo ē attribuendū
 ergo magis debet ei attribui generatum esse
 quā generari. ergo generatio filij dicit in ter
 minatione. ¶ Itē generatione que semp est
 in generādo. sp aliquid vel aliquis pducit.
 sed non pducit id qd pductum ē. scdm id
 qd est pductū. ergo oportet. vel qd iteret.
 vel qd succedat generatū in tali generatiōe.
 sed in filio dei nec ē successio nec ibi iteratio.
 ergo nec atinua generatio. ergo fili dei ge
 neratio ē terminata. ¶ Contra dicitur. deus
 infimite et sine tpe ens infimite et ique sibi
 liter generat et generatio nūquā terminat.
 ¶ Item rōne videt hoc idē posse monstrari.
 eternū nō habet se aliter nunc quā prius sed
 semp omnino vniformiter. ergo si sp pater a
 pncipio generat adhuc generat. alioquin ali

ter se haberet nūc quā prius. et ita generatio
 eterna mutaret. ¶ Itē simplex et infimite ca
 ret omni termino. si generatio filij ē simplex
 et infimite. ergo generatio filij caret omni ter
 mino. qz sit infimite patz qz filius ē infimite
 et iterū ipsa generatio ē terra. et eternū est
 duracione infimite. ¶ Itē pfectior ē potē
 tia semp actui diuncta qd que nō semp ergo
 pfectior ē fecūditas semp actui generatiōis
 diuncta maxime cū fecūditas generādi non
 pducit sed pducit. si ergo in deo ē fecūditas
 pfecta. sp ergo generat sed nō generat aliū
 nisi filium ergo filius semp generat. ¶ R.
 ad pncipiū intelligentiā. notandū qd quedam
 sunt in quibus idē est esse et factū esse. Dif
 fert tamen fieri et esse. vt sunt illa quoz esse
 ē pmanens nec depēdet omnino a pncipio
 pducēte. et hoc pncipio pducēte in facto
 esse immo habent rōnem subsistēdi aliquam
 intra se. siue p pncipia ppria sui subiecti. vt
 substantie et accidētia innata. quedā sunt in
 quibus differt esse et factū esse. idem tamē
 ē fieri et esse. vt sunt successiua quoz esse de
 pendet omnino a pncipio pducēte exīte
 in sua actualitate. vt sunt motus et mutatio
 nes. Quedā sunt in quibus idē fieri et esse
 et factū esse. vt sunt illa que habēt esse p
 manens. et totaliter depēdent a pncipio
 pducēte existēte in sua actualitate p eundē
 modum p que sunt in pncipio nō tantū in
 se sed respectu pducti. ita qd similis modū
 actualitatis attendat quātum ad vtrūqz. et
 talia sunt influentie siue corpales siue spiri
 tuales. Vnde aug. vi. sup gen. ad litteram
 dicit qd lumē semp nascit et dum nascit est.
 Vnde aer semp ē illuminatus. et semp illus
 minatur. similiter omnino dicendū de lumi
 ne spiritali qd ē gratia. si igit filius dei esse
 pmanentiissimum et esse diunctissimū pnci
 pio pductiuo vt in sui actualitate existenti
 quia ipse ē filius et purus actus. omnino id
 ē in ipso nasci et natū esse. et ideo semp nasci
 tur et semp ē natus. et semp ē nec vnquā de
 sinit nec cessat generari. nec pater generare.
 cum ergo querit. An generatio filij sit ter
 minata. distinguendū ē terminatū qz aut ex
 cludit impfectionē. et sic generatio filij est
 terminata. qz pfecta cū simul immo idē sit
 generari et generatum esse. si vero excludat
 durationē falsa ē quia semp durat. Conce
 do ergo qd generatio filij ē interminata rōne
 deficiētiā qz nunquā desinit generari. sicut
 pbant rōnes ad secundam ptem adducte.
 ¶ Ad illud qd obicit incōtrarium. qd qui sp
 nascitur nunquā ē natus. Dicendū qd verū ē
 in illa generatione i qua differt nasci et na
 tum esse. sed non talis est generatio diuina
 actus qz generatio diuina intelligit p gene
 rationē creatam et in creaturis de pfecte na
 to nō dicit nasci sed natū esse. ideo vlt. aug.
 qd melius dicit filius natus esse. qz intelli
 bilius ē non quia ei nō ouemat nasci. ¶ Ad

illud qd obicit. qd pduci terminat ad pdu-
ctum esse. et similiter nobilius e generatum
esse qua generari. dicendu q omnia ista tan-
tum ibi habeant locu vbi differt generari et
generatu esse. in illa aut generatione locu n
habet. Ad illud qd vltra obicitur. in gene-
ratione q semp in generado zc. Soluendu e
p interemptione no em e veru. q generatio
semp ens semp de nouo aliquid pducat. qz
radius semp ozitur a sole. nec tamen semp ite-
ratur nec succedit sed a sua origine otinuat
in esse.

In pte ista incidunt dubitationes
circa littera. et primo dubitat de
hoc qd dicit. Non e aliud filius ali-
ud spiritus sanctus. quams psona-
liter zc. Videf em falsum qd dicit. qz bene
sequit petrus e albus homo. ergo est animal
album. quia ide significat albus et albu. er-
pione. quia ide significat alius et aliud. se-
quit e ali. ergo e aliud ens. Si tu dicas q
non e simile de hoc noie alius. et de hoc no-
mine ens. Contra bene sequit e alius homo.
ergo e aliud animal. ergo a simili illud sequi-
tur. **R**esponso qz quia in deo e singularis
alietas. qz alietas e suppositi cu omni moda
vnicate nature. ideo singulari modo oportet
expimi. et quoma masculinu genus. imposi-
tat quanda distinctione vel discretionem. ideo
respicit psonam sed neutrum ppter indistin-
ctionez respicit natura. ideo alius importat
alietate in psona. Aliud in natura. et ideo i
diuinis no idem significat. Possit etiam di-
ci q in creaturis. aliud significat cu dico iste
est alius ab illo. et aliud cu dico e aliud et
vnum sequit ad aliud. no sic in diuinis et n
est simile de albo. quia albu imponit a for-
ma speciali que e albedo. **I**tem dubitatur
scdo de hoc qd dicit coeterne sunt tres psonae
Videf falsum. qz si coeterne et eterne. ergo
tres eterne qd e tra symbolum. vbi dicit no
tres eterne. et iteru tra rone. qz numerus
pluralis multiplicat forma. **V**nde n vere di-
citur tres sunt dii. **R**esponso dd. qz nome
significans subiectu in diuinis repitur scdz
triplice modu. quedam em significant substā-
tiam. et p modu substantie. vt nome substā-
tuum. vt deus et tale nullo mo plurificatur
nec dicit pluraliter. siue sit substantiuu siue
substantiuatu et hoc nome eternus sic accipi-
tur in simbolo. **Q**ueda signat substantia per
modu adiacentie. sicut nomina adiectiua ad-
iectiue reteta. et talia q trahit numex a sub-
stantiis dicunt pluraliter. et de genere ta-
lium sunt verba et ptiapia. **A**lia sunt nomi-
na que important substātia in adiacentia
dnotando in tra relatione mutua. qualia sut
coeterm. et talia ex duplici causa possunt di-
ci pluraliter. tu rone significatioms siue mo-
di significadi. tu rone dnotationis. et sic pat-
tet q nulla e cotradictio. **O** bicie q pluralis
numerus plurificat forma. **D**icendu q hoc

non e vey in adiectiuis. **Q**ui hoc dicit no in-
telligit natu esse zc. **H**ic ponit magister qua-
tuor rones demonstrantes filiu coeternu pa-
tri et ita argumentu arrij no valere. **F**ilius e
natus ergo no est eternus. **P**rima sumpta e
a simili et e talis. splendor e ausde duratio-
nis cu igne siue equalis. et tu e generatus ab
igne ergo multo fortius e filius sic splendor
patris quams ab ipso generef erit ei coeter-
nus. ergo delusio pdicte rationis e falsa. et
illa duentia intermeda si natus e erat quā
do no erat. **S**ed tra si emanatio predens a
deo e ei coeterna. sicut emanatio predens a
creatura est ei coequa. ergo cum res exierit
a deo. videf q ab eterno. **R**esponso dicendu q
egressus splendoris a luce. vel igne est egres-
sus onaturalis. et talis e egressio filij a pa-
tre. non autē egressus creature a creatore. im-
mo e voluntarius et argumentu est bonum
in apposito. **I**tem si dei filius inquit aug⁹
veritas et sapiētia. hec e scda ratio aug. filij
dei e virt⁹ et sapiētia. ergo si non e eternus
aliquado fuit deus sine virtute et sapiētia.
sed hoc est impossibile ergo zc. **S**ed tra hac
ratione sic obicit. si em sequitur. si pater no
habet sapiētia genita no est sapiēs. videf
qz sit sapiēs sapiētia genita. qz expisse negat
aug. in vi. de trimi. **R**esponso aug. istam ra-
tionem redarguit in vi. de trimi. ostēdens illā
predere ex malo intellectu verbi. attamē qz
magister adducit eā. potest dici q ratio va-
let. **N**on quia pater sit sapiēs filio qui e sapi-
entia genita. sed qz eadē e sapiētia genita et
ingenta. et ita si vna incipit et alia. **E**adē
quoqz arriamce questionem respōdet ambro.
hec e tertia ratio qua adducit. et est ambro-
sumpta ab auctoritate isa. **A**n te me no e de-
us. et post me no erit. ergo nec pater ante fi-
lium. nec filius post patre. **S**ed tra in diu-
inis psonis e ordo. sed ordo no e nisi prioris
ad posterius ergo zc. **R**esponso dicendu.
qz sicut infra patebit. no est ibi ordo durato-
nis. quo alter e altro prius. **S**ed ordo origi-
nis quo alter ex altro. **I**nueez em in se pater
in filio. et filius in patre cognosci. hec e quar-
ta ratio et e talis. relatiua simul sunt natura
sed pater et filius sunt relatiua. ergo simul.
si pater e eternus. ergo filius coeternus. p-
batio qz pater e eternus. qz si prius fuit de⁹
et postea pater mutatus e. **S**ed tra ista
ratione potest argui pironē prius fuit deus
et postea dominus. **R**esponso dicendu. **R**espon-
sio aliqui volūt dicere. qz ista ratio valet. qz
generatio e de substantia generatis. et ideo
si incipit generare substantia mutat. sed ho
non videf. qz generatio in diuinis non dicit
motum. **A**lij dicunt qz quia gemitus e sub-
stantialis gignentis. si mutat gemitus et sig-
nens. sed gemitus mutat si de nouo generat
ergo et generas psequēs. **A**lius in modis di-
cendi e qz paternitas vera dicit habitudinez
in patre. no sit creatio vel dominatio. et ideo

paternitas veniens mutatu sit deminutio. Sed
 nulla predictarum rationum dat vigore hu
 ic rationi contra hereticos. qz hereticus di
 cebat qz filius non erat coeternus patri. ac p
 hoc nec substantialis. nec idē in substantia
 ppter hoc notandū. qz dicta ratio bona ē cō
 tra hereticū facta eius suppositione. qz here
 ticus dicebat patrē et filiū differētes in sub
 stantia et natura sicut in generatiōe carnali.
 p rōne dtra eū dicit ambro. cū ita sit qz pat
 iste mutet accessione generatiōis qui gene
 rat aliū in subā et in diuinis. similiter pater
 generat aliū in substantia. ergo accessione ge
 neratiōis mutat. vt iste quocūqz mō dicat
 nō ē magnū piculū qz nō omnia argumēta q̄ fi
 unt ad veritatē sūt necessaria. **Itē** querit d
 hoc qd dicit. vox filii nō mea tm sed angeloz
 Videt em male dicere angeloz qz vox nō ē
 nisi habentiū organa et respirationē. sed an
 geli hoc nō habēt. Si dicas qz habēt voces
 spūales nō platas sic dicit dām. qd tradāt si
 bi intelligētias suas. siue voce plata. qro que
 sit necessitas vocis spūalis. et quis modū lo
 qūdi. et quis modū audiēdi. **R̄** breuiter
 hic dō ē. qz hō extra pācipale apōsitū ē quā
 tū ad pte istā. qz necessitas locutiōis sic vni
 cuiqz nature rōnali data ē volūtas libera sic
 sciētia secreta. vñ sic nō pōt aliquis volūta
 tem alterius i aliud vertere. s; solū inducere
 nisi ipsa se inclinet pter solū deū in cuius ma
 nu sunt corda hoīm. ita nemo pōt deceptōis
 alterius cognoscere s; solū amittere pter deū
 nisi ipsa itelligētia exprimat. et ipsa expōsio
 locutio nunciat. Ratio aut huius ē qz solū
 deus format mentē et quātū ad intellectū
 et quātū ad effectū. et modus loqūdi filis
 ē mō addiscēdi. sic em nos p sensū addisci
 mus. ita qz spēs p interiorē sensū puenit ad
 intellectū sic exprimimz qz verbū cogitatiōis
 interne vniē vocā in exoritatiōe. et post mo
 dū vocā sensibili in pnuātiōe. et ex hoc fit
 expōsio in actu. Angelus aut vniē virtute fa
 cit. qz nos pluribus. vñ augz sic p applicatiō
 nem spēcici innate ad ipm cognoscibile ipm
 cognoscit sic ordinādo speciē innatā. ad aliū
 angelū cognoscētē deceptus suos apit. simi
 liter aliū mutua diuersione recipit. et sic vniē
 loqūit. alter audit simile ē de duobus specu
 lis sibi oppositis. si volūtariē possent abson
 dere alijs offerre q̄ in se relucēt. **Itē** querit d
 hoc qz dicit dām. s̄o veniē sp̄ natus et rō sua
 ē vt eternus et pfectus valeat designari. S; d
 tra hō ē qz inter oīa tpa pns maiorē duemē
 tiā habz cū eternitate. qz veri dō est de deo
 quā fuit aut erit sic expōit aug. sic habitū ē
 in pcedēti distinctione. rō huius ē qz p̄sens
 dicit ens i actu alia tpa n. **R̄** dō. qz sic s̄
 tactū ē qz verba diuersoz tpm dicta de deo.
 nō significāt aliquos tpaes actus. s; impoz
 tāt durationē diuinē esse. sine initio vt p̄terī
 tū. sine interuallo vt pns. sine termino vt fu
 turū. et qz omnia ista eq̄ vere repiunt in deo

ideo cū eq̄ vere dicunt de deo. s; tñ qz mul
 ti errauerūt in generatione quātū ad initiū
 pauci vel nulli. quātū ad interuallū vel ter
 minū ideo sacri doctores. vt oza hereticoz
 obstruerēt p verbū p̄terīti tpm qd sp̄ signi
 ficat vt p̄terīti et ita nunquā habere p̄nci
 piū exp̄sserūt. **Alia** rō ē qz nos generationem
 diuinā manu ductione quadā intelligimus
 p generationē q̄ circa nos ē. et qz videmz in
 hac generatiōe qz gemitus dū generat ē imp
 fectz. ne credere posset aliquis qz deī filius
 esset impfectus sp̄ ideo decreuerunt dici sp̄
 gemitus. **Dicendū** s̄o qd quātū ē ex pte rei
 eq̄ vere ac p̄prie dō vni. sic reliquum qd vero
 dicit gregz dicit quātū ad maiorē fidē ex
 planationē ne error habeat locū. et sic expo
 nit magr magis s̄o duemē dicere sp̄ gemitus
 quā sp̄ generat. nec ē silē de hoc verbo est et
 fuit. qz hoc verbū ē significat p modū entis
 et ideo ē. dū ē. pfectum ē. sed hoc verbū ge
 nerari pns hec mfericza p modū fieri et qz i
 pluribus hoc verbū ē qz aliquid dū sit nō ha
 bet esse pfectū. ideo nō ē simile scdm rōnem
 intelligētie. **Itē** querit de hoc qd dicit ego
 hodie genui te. qz potest intelligi de die. qz
 ex matre natus ē. s; hoc nihil videt. qz scdōz
 hanc generatiōē nō habuit patrē s; tm ma
 trem. **R̄** dō verbū illud intelligendū est
 causaliter. Scdōz em generatiōē ex matre dō
 genuisse qz fecit generari. filis expōsitiō sup
 illud math. iij. potēs ē de lapidibz illis suf
 citare filios abrahe glō. In huius testimonij
 rei. deus de sara genuit filiū. i. fecit generari
Itē querit de hoc qd dicit origenes. splēdor
 aut nō semel. sp̄ em nascit et desinit. **Con**
 tra si hoc ē simile rectū ē. videt qz filius non
 semel nascit. quare ergo querit magis genera
 tiō filij assimilāt splendori quā alijs rebus.
 maxime cū nō generet a luce splendor. nisi ad
 p̄sentiam corpis obiecti. p̄terea filius dicit
 lux. nō ergo splendor lucis. **R̄** dō qz gene
 ratio filij habet in se pfectā d̄formitatem coe
 terminatē et equalitatē. et qz in creatura vna
 simul hec nō possumus inuenire. ideo capimz
 ex multis. et iō multas illi assimilamz. quā
 tū s̄o ad d̄formitatem. filis ē generatiōz vbi qd
 ē ples pfecte rep̄ntans illū a quo ē quātū
 ad coeternitatē. similis ē egressū splendoris
 a luce. i. quo ē coeternitas. ppter lucis actua
 litatē quātū ad equalitatem similis ē gene
 ratiōm viuētis ex viuēte qui generat sibi eq̄
 le omnino. et sic diuersimode dpat a sanctis
 dpat ergo origenis ad egressum splendoris. nō
 quātū ad iteratiōis assimilationē. s; quātū
 ad priuationē intermissiōis siue interpola
 tiōis. **Et** nota qz differūt splendor. radius
 et lumē. cū emma dicāt influētia a lumine
 so. qz radiū dicit emissionē scdm diametralē
 distantia. lumē scdm circūferentiā. vtrunqz
 tñ in p̄fundū trāferētis splēdor dicit repz
 cussionē ad corpz trāsp̄rētis tersum et limi
 tatū. s; tñ hic orig. notat splēdorem lumen

De.

p̄grediēs a luce. Ad illud 8° qd̄ obicit q̄
 filius ē lux. d̄d̄ q̄ lux habet in se naturā ma-
 nifestādi. et ita respicit cognitiōē et appat
 filio habet in se vim multiplicādi siue gene-
 randi splendorē. et ita appriat patri. Itē
 querit de hoc q̄ dicit hilari² q̄ cū sacramen-
 to sciētie sue ex eo nascit. Videt em̄ sc̄dm̄ h^o
 q̄ pat̄ sc̄dm̄ sacramentū sciētie generat filiū
 8° sciētia ē ratio generādi. **R^o** d̄d̄ q̄ hila-
 vocat h^o sacramētum sacrū secretū. dicit aut̄
 filiū nasci cū sacramēto sciētie q̄ filij generō
 nō tñ sacra. s̄ etiā secreta ē nō inquantū deo
 secreta. s̄ nō q̄ nos eam nō cōphendim². ip̄e
 em̄ p̄fecte nouit eā. id eo dicit cū sacramento
 zē. Itē querit de hoc qd̄ dicit q̄ ex uiuo na-
 tūē habet natiuitatis p̄fectū sine nouitate
 nature. Videt em̄ falsum q̄ puer nascit de
 patre et matre uiuētibus et tñ utrūq̄ habet
 sc̄z imp̄fectionē et nouitatē. **R^o** rō hilarij
 sic pt̄z p̄ litterā sequētē intelligēda ē de uiuo
 p̄ essentiā. ubi em̄ ē uiuēs p̄ essentiā. n̄ fit ex
 nō uiuo uiuēs. sic fit i uiuētē p̄ p̄cipationē
 ubi nō generat uiuū ex uiuo nisi p̄ nō uiuū vt
 pat̄z q̄ homo nō generat ex hoīe nisi mediā-
 te semine. Itē querit de hoc qd̄ dicit neq̄
 ex diuinationē. s̄ ex virtute natiuitas ē. vid̄
 tur d̄tranū. q̄ sc̄dm̄ dio. et ansel. pater se ha-
 bet ad filiū et. s. s. vt fons et illi vt riuuli. s̄
 riuus ē a fonte p̄ diuinationē. **R^o** d̄d̄ q̄ na-
 tiuitas q̄ ē p̄ diuinationē attēdit quantū ad
 transmutationē aliquā circa illud qd̄ trāsmu-
 tat. et ita dicit passionē quandā. ac p̄ hoc i-
 firmitatē. s̄ uiuēs qd̄ vita ē actus purus et
 ita vita pura in qua nō ē infirmitas. s̄ pura
 actualitas. et iō vult hila. dicere q̄ pater ge-
 nerās ē totus vita. et q̄ generat n̄ ē p̄ passio-
 nē vel diminutionē q̄ attendit in deriuatōe
 s̄ p̄ omnimodā virtutē 8° filius genitus est
 virtus. nō p̄ mutationē natus. Itē querit de
 hoc qd̄ dicit. ubi pater auctor ē ibi et natiui-
 tas ē. Videt q̄ inpprie dicit q̄ auctoritas di-
 cit causalitatē. s̄ hoc nō recipit in diuinis 8°
 zē. **Dicend^o** q̄ auctoritas dicit quādā prim-
 cipalitātē siue auctoritatē i p̄sona q̄ nihil ha-
 bet ab alio. sed ab ipso omēs. et ista auctori-
 tas in patre ē innasābilitas. vñ nō dicit cau-
 salitatē. s̄ p̄riuationē p̄ncipij et p̄ hoc sum-
 mā p̄ncipalitātē. Itē querit de hoc qd̄ di-
 cit q̄ vno ab eterno natū ē id si nō eternū zē.
 Et innuit hila. hic tale argumentū si fili² n̄
 ē generatus siue natus ab eterno. generatio
 eius nō ē eterna. et si hoc pater non generat
 ab ete rno. 8° pater nō ē eternus. 8° qui de-
 rogat etermitati filij derogat et̄mitati patris
 s̄ ista nō videt valere. q̄ similiter ego arguā
 ex pte creatoris et creature. s̄ creatura non ē
 eterna nō ab eterno creatur deus. et ita nō ē
 creator eternus. **R^o** d̄d̄ q̄ nō simile sic pt̄z
 ex sequenti eius q̄ hila. supponit. q̄ esse patres
 sit pprie p̄riū illius p̄sone. 8° cū tale s̄ p̄ cō-
 uemat. aut aliter res nō habet esse p̄fectum
 sequat de necessitate aut filius ē etern². aut

pater ab eterno nō habet esse p̄fectū. creare
 vero. et si solius dei sit tñ rōne dnotati ha-
 bet imp̄fectionē diuinctā. sc̄dm̄ quā nō tñ i
 possibile. sed etiā non intelligibile ē aliquid
 ab eterno creari. Itē querit de hoc qd̄ dicit.
 s̄ seipsam demutare nascēdo. q̄ sc̄dm̄ hoc cū
 filius dei prius esset et postea ex uirgine na-
 tus sic 8° esset mutat². **R^o** d̄d̄ q̄ ipse hila.
 intelligit sc̄dm̄ eandē naturā sc̄dm̄ quā pri²
 erat. si em̄ sc̄dm̄ eandē naturā prius erat. et
 postea natus ē. necesse ē q̄ sc̄dm̄ illā naturā
 mutatus sit. s̄ si sc̄dm̄ aliā naturā oportz mu-
 tationē fieri in illa natura. s̄ nō in p̄sona cum
 illa natura nō dicat aliquid in p̄sona s̄. maḡ
 aliquid cū p̄sona. vñ nulla fit mutatio i alia
 natura.

Nunc post filij etermitatē de s. s. quā-
 tum deo donāte zē. Supra egit ma-
 gister de generatione filij. hic autē
 agit de p̄cessionē spiritus sancti. et
 q̄ gemina ē p̄cessio sp̄s sancti eterna et t̄pas-
 lis. p̄rio agit de p̄cessionē eterna. sc̄do de tē-
 porali infra dis. xiiij. Primo notand^o q̄ gemina
 ē p̄cessio s. s. et qm̄ p̄cessio s. s. tripliciter pōt
 d̄pari. s. ad p̄sonā ad quā ē. et ad p̄ncipiū
 a quo ē. et ad generationē a qua differt. Et
 idō h^o ps habet tres. in quaz p̄ria mgr̄ agit
 de p̄cessionē s. s. quātū ad p̄sonā q̄ p̄cedit.
 In sc̄da quātū ad p̄ncipiū a quo infra dis.
 xj. hic d̄d̄ ē s. s. esse a patre et filio. In tertia
 vero agit de ipsa p̄ d̄pationē ad generatiōm
 a qua distinguit infra dis. xiiij. post hoc d̄si-
 derandum ē quantū a talibus quales nos su-
 mus. Itē prima ps q̄ d̄tinet p̄sentē distin-
 ctionē habz quatuor. In prima dicit q̄ s. s. p̄-
 cedit vt amor siue caritas vel dilectio. et hoc
 p̄bat auctoritate aug. In sc̄da vero quia hoc
 erat dubiū. q̄ spiritus sanct² erat caritas mo-
 uet q̄stionē. et soluit ibi. Et idō q̄rendū vtz
 deus pater. In tertia vero solutionem p̄ au-
 ctoritātē d̄firmat. tū quātū ad distinctionē
 q̄ ē p̄ amunē acceptionē et ppriā. tū etiā quā-
 tū ad veritatē ibi. plurib² exemplis doceri
 zē. In quarta vero et vltima p̄dicte solutiōis
 assignat rōnem. ostēdens q̄ s. s. pprie dicat
 caritas cū caritas sit nomē amune. et hoc ibi
 hic notandū ē q̄ sic s. s. in trinitate.

Ad euentiā eoz q̄ dicunt de sp̄s
 sancto. in hac pte duo p̄ncipalit̄
 querunt. primo querit de mō p̄cedē
 di ipsius s. s. Sc̄do de pprietate ip-
 sius. Circa primū querunt tria. primū ē vtz
 i diuinis sit necesse ponere p̄sonā p̄cedentē
 p̄ modū liberalitatis. sc̄do vtz sit necesse po-
 nere p̄sonā p̄cedentē p̄ modū amoris. Ter-
 ciū si sit necesse ponere p̄sonā p̄cedere p̄ mo-
 dum mutue caritatis.

Circa primū q̄ sit necesse ponere p̄-
 sonā p̄cedentē. p̄ modū liberalita-
 tis. ostendit hoc modo p̄fectior
 est dilectio mutua. quam reflexa. et
 p̄fectior ad hoc mutua d̄municata quam nō

omnium data qz talis scz nō amunicata . videt
 sape amorē libidinosū . g^o i deo ē summa di
 lectio . et summa delectatio . et summa beati
 tudo . nō ē ibi psona q̄ mutuo nō amet sed et
 cui amor mutu2 nō amunicet . s; amunicatio
 amoris mutu2 ē p liberalitatē g^o rē . Itē in
 hijs inferioribz . duplex inuenit mod2 pdu
 cendi . nobilis scz p modū nature . et p modū
 volūtatis . primo emanat fili2 a patre . scdo
 mō donū a datore . Sed omne qd nobilitatē
 ē in creatura ē attribuendū deo rē . Itē
 i deo ē ponere naturā et volūtātē . et sic natu
 rā pficit fecūditas . ita volūtātē summa libe
 ralitas . s; natura pfecta fecūditate psona pdu
 cit aliā psonā g^o pironē volūtate pfecta
 liberalitate pducit aliā psonā et sic rē . Itē
 omēs create a deo pcedit p cognitionē aut
 volūtātē . s; ante creaturā pductionē pone
 re fuit i diuinis emanationē verbi ab eterno
 in quo pater oīa fiēda disposuit . g^o pironē
 necesse fuit emanare psonā . in qua oīa vellz
 et donaret . s; talis pcedit p modū liberalita
 tis g^o rē . Contra nō ē similis mod2 pdu
 di in creaturis respectu dei et i psonis . Nam
 creature sunt extrinsec2 . psona vero in essen
 tia vnū . s; exit2 creaturā a deo ē p modū libe
 ralitas g^o nō ē ponere psonā hō mō pce
 dere . Itē exiens p modū volūtatis ab aliq^o
 nō assimilāt in subā pducti nec equat . nec
 necessario pducit . s; psona si pcedit in diui
 nis ē in subā filis et in potestate equalis nec
 potēs se aliter habere g^o rē . Itē i hijs infe
 rioribus n̄ tm̄ sunt ista p̄cipia scz natura et
 volūtas . verū etiā ratio siue opans p artē g^o
 si ponunt due psona hijs duobz modis pce
 detes debz pōm̄ terciā q̄ terci^o pcedat . sed
 illa n̄ pōm̄t g^o nec p modū volūtatis pōm̄t ali
 qua pironē . Itē quāto pluribus amunicat
 dilectio . tāto pfectior . qz omne bonū in con
 mune deductū pulcrit2 elucelat . g^o nō soluz
 ē ponere terciā psonā cui amor sedē amunicet
 . s; etiā quartā cui amor amunicet terciē .
 et sic infinitū s; hoc ē impossibile in diuinis . vt
 estensū ē s . g^o ē stare i prima psona pdu
 te . g^o nō ē psona pcedēs p modū liberalita
 tis . Itē dō qz sic pbatū ē in diuinis ē po
 nere terciā psonā pcedentē p modū libera
 litatis q̄ dō donū et rō huius ē pfectio dile
 ctionis . pfectio emanationis . et pfectio vo
 lūtatis qua exn̄te liberalissima nō pōt nō pdu
 cere psona . sic natura exn̄te fecūditissima .
 nō pōt n̄ pducere psonā . et hoc ē ratio ppria
 hui2 emanatiōis . Ad illud qd obicit mod2
 trariū . qz create emanāt p modū liberalitatis
 dō qz p modū liberalitatis emanare ē duplici
 ter . aut sic volūtū . aut sic rō volēdi sic datū si
 ue sic rō donādi . Primo emanāt creature q̄
 sūt ex . scdo emanāt t̄cia q̄ sūt i trinitate p
 sona qz rō volēdi et donādi ē i tr̄s̄era pfectis
 sime volūtati . Ad illud qd obicit qz volūtas
 nō ē p̄cipiū assimilās nec necessario emanās .
 Dicendū qz volūtas siue liberalitas . du

pliciter ē p̄cipiū . vno distinctū i natura
 et sic nō assimilāt in subā . Alio mō amunicā
 te in natura . et sic in subā assimilāt . qm̄ g^o p
 sona sic pcedit p modū liberalitatis vt amu
 nicet natura . ideo similis in subā quāuis ipse
 modus pcedēdi nō sit p modū similis . et sic
 patz illud . Ad illud qd obicit quare nō p
 cedit aliqua psona p modū rōnis . dō qz om
 nis mod2 pducēdi nobilis ad istos reducit
 duos . qz omne agēs aut agit naturaliter . aut
 p volūtātē . Agens em̄ p violentiā aut p for
 tunā ē agens impfectū . et modus pducēdi
 min2 nobilis . Vnde rō n̄ distinguit dtra na
 turā et volūtātē quantū ad modū agēdi . et
 ideo nō ē psona tali mō pcedēs . s; tm̄ hoc nō
 videt plene soluere qz nos distinguumus in
 hijs creaturis egressum p modū liberalitatis .
 ab egressu p modū artis . Propterea dō qz p
 cessus p modū liberalitatis ē dupliciter . aut
 sic ratio liberalitatis siue ipa liberalitas . aut
 sic liberaliter factū . Similit̄ et i arte . aut sic
 ipsa ars . siue rō artificiēdi . aut sic artificiū .
 et primo potest cadere in diuina psona . se
 cūdo mō nō . et primo pcedit fili2 qui ē ver
 bū et ars plena omnū rōnū vuentiū . s; iste
 modus emanādi rō distinguit a mō emanā
 di p modū nature . qz emanat vt omnino si
 milis . et p modū similitudinis pfecte . Alius
 aut mod2 n̄ pōt esse qz duas psonas necesse
 ē amunicare in eadē natura . et qz necesse est
 qz omnis mod2 emanādi qui ē in diuinis . sit
 p modū nature p̄cipaliter . vel illa amuni
 cātē . vñ cū pcessus p modū volūtatis . possit
 esse intrinsecus . sic pcedit amor ab amāte p
 modū vero artis sp̄ ē extrinsec2 in quātū hu
 iusmodi ideo impossibile ē qz cadat in deo re
 spectu psona . s; cadit solū respectu creature
 Ad illud qd ultimo obicit . si ē ponere ter
 ciā psonā obrōmunicatiōē pironē . et quar
 tā dō qz omnis rō et natura dōrdat qd non
 fiat p plures . qd pōt sufficientissime fieri p
 vnū alioquin esset ibi supfluū . Si g^o mutua
 dilectio . nō potest esse minus quā ad vnū et
 amunicatio illius mutue n̄ min2 quā ad vnū
 et i vno ē mutua dilectio . et in altro mutue
 dilectiois amunicatio pfectissime . cū utrū
 qz accipiat totū infinite . p̄ qd nō ē ultra pce
 dere . s; ibi ē stare . vñ ipa eadē rō q̄ p̄m̄t p
 sonā pluralitatē aufert infinitatē . et p̄m̄t
 trinitatē

Cdo qrit vtrū in diuinis sit necesse
 ponere psonā pcedentē p modū
 amoris siue caritatis . et qz sit vidē
 tur nō ē pfecta cognitio sine dile
 ctione . g^o n̄ pfectū verbū sine amore . g^o n̄
 pfecta emanatio verbi sine emanatiōe amoris
 g^o necesse ē ponere emanatōem p modū amo
 ris g^o rē . Itē amorē donū in quo alia dona
 donant . nihil em̄ pprie donat nisi ex amore .
 si g^o psona pcedit p modū liberalitatis cum
 ipa pcedat nō p aliud s; p se . g^o p modū amo
 ris siue caritatis . Itē omis et summa pfectio

Handwritten flourish

e.1

pluralitatis e in unitate. g^o et distinctio in
 unione. s; iter omes uniones q; sunt iter dista-
 tes. suma et iocundissima e unio caritatis. si
 g^o e ibi distinctio e unio. et si unio e caritatis
 emanatio. **I**te s. f. i nobis exns. et habitas
 facit nos filis illi sume trinitati. sic dicit dñs
 iob. xvij. ut sint unū sic et nos. s; f. f. i nobis
 exns pducit. p;io amorē caritatis. ro. v. cari-
 tas dei diffusa e i cordib; nrīs zc. g^o nccē e
 in illa sumā trinitate repiri p; p;io emanatōz
 caritatis. **S**; extra p;one diuine sūt ipostales
 pfecte. ut pat et filius. null; aut amor dicit
 ipostasim. s; ei; p;ietatē siue habitū. g^o nul-
 la p;ona i diuis pcedit p modū amoris. **I**te
 amor e ei; in quo req;erit affect; g^o sp acci-
 piē ut i aliū tēdens. s; cis p;ona e i se pfecte
 ens et distincta. g^o nulla p;ona pcedit p mo-
 dū amoris. **I**te nō ob aliud pomē i diuinis
 emanatio p modū amoris nisi qz pat amat fi-
 liū. cū g^o filius amet s. f. p;one erit ponere
 vltiorē p;onā emanantē p modū amoris. et
 sic i ifinitū et hoc incōueniēs g^o zc. **I**te cū i
 natura itellectuali ex pte motiue pohe sit acci-
 pe irascibilē q respicit honorē sic decupiscibilis
 amorē. **Q**uestio e q;rie i diuis. n accipit p
 sona scdm actū irascibilis. sic scdm actū decu-
 piscibilis. **I**te cū sint alie affectōs i aia ut
 gaudiū spes hui; mōi. q;rie solū p modū amo-
 ris pcedit p;ona i diuis. **S**i tu dicas q; aōz
 n tenz rōm affectōis. tūc obicio. qz sic amor
 diuin; n e affectio. ita n gaudiū. **I**te cum
 sint alij habit; i aia ipostates opletētū cu
 uismōi sūt s; dō s. f. ut itelligētia et sapnā q
 re mag; pcedit p;ona p modū amoris quā p
 amorē alteri; habit;. q; si n ali;. nec iste de-
 bet pcm. ut videt. **S**i dō q; sic pbatū e s
 nccē e aliquā p;onā i diuis pcedere p modū
 liberalitatis. et illā dñs s. f. hāc aut nccē e
 pcedere p modū aōis. qz si ponat i diuis e-
 manatio p modū volūtatis. nccē e q; int omes
 sit pma et nobilissima. emana^o aut p modū a-
 moris e h; mōi qd p; si respiciam; i aia. **A**f-
 fectio em amoris e pma iter omis affectōs et
 radix omnū aliaz sic dicit aug. i plurib; lo-
 cis. max. in xiiij. de tri. **E**t ista affectio nobi-
 lissima e int omis qm pl; tenz de rōe liberali-
 tatis. vñ h^o e donū i q^o oia alia dō donant
 et i quo dñstūt omis deliciae s; bē itellectualis
 vñ nihil i creatis e dñderare sic deliciofū sic
 amorē mutuū. et sine aōre nulle sūt deliciae.
 p; h^o dicit phīs q; amicia. aut e btitudine
 aut n sine btitudine. **S**i g^o emana^o e p modū
 liberalitatis i diuis nccē fuit esse pma et sū-
 mā. et nccē fuit esse p modū amoris. **A**d il-
 lud g^o qd obiciē. q; amor noiat habitū non
 sbām. dō q; e loq; de amore rōe ei; qd noiat
 et nō dicit sbām. vel rōe ei; circa qd pomē.
 et q; pomē i deo i q^o nullū accñs. s; totū dō
 sbā e. iō nō dicit habitū vel p;etate s; magis
 sbāz. et cū dicat egressū dicit ipostasim siue
 p;onā. **S**ilē dō e de vbo. **A**d illud qd obiciē
 q; amor caritatis sp i aliū tēdit et ita pcedit

i aliū et n stat i se. dō q; pcedere i aliū e diu-
 pliciter. aut qz aliud respicit ut obiectū. aut
 qz i aliud tēdit et recipit. p;io bñ duemē
 p;one in diuis qz bñ duemē habere respectū
 ad aliā p;onā. vñ s. f. e amor q^o pat amat fi-
 liū. **S**i aut dicat tēdere scdo^o. sic n habz lo-
 cū i pposito. qz qñ ego amo aliū. amor n erit
 a me. ita ut recipiat i alio. s; tm a volūtate p-
 cedit. et qz e accñs iō n recedit. s; i volūtate
 subsistit. **I**n diuis vō qz ipostas; e iō i se subsi-
 stit. **A**d illud qd obiciē q; similit; filiz amās
 s. f. pducet aliā p;onā. dō q; hoc n tm facit
 q; pat et filiz pducāt aliā p;onā q; e amor qz
 se amāt. s; etiā qz i eis volūtās e fecundissima
 rō hui; dicit infra. et illa n e i s. f. mbi; oīus
 tñ potest dici q; stat; sit i p;io amore. **N**am
 p;io amore pducto. cū ille scipo amet aliū et
 amet n oport; illū amorē pducere siue aliā p-
 sonā p modū amoris. **A**d illud qd q;rie q;rie n
 e emana^o quātū ad actū irascibilis. **Q**uā re
 spōdet. et h^o vis n habet locū i sbā pure spi-
 rituali. tñ su pposito q; sit i sbā itellectuali ad
 huc act; ei; n d;petit pductionē p;one. tū qz
 naturaliter sequit actū decupiscibilis. ira em e
 videt lese decupiscētie. ut dicit dām. tū etiā
 qz act; ei; dñstūt. aut respectū supioris et
 nō pōt esse vñ nihil e supius. aut respectū infe-
 rioris et h^o simpliciter n. qz nulla e inferioritas
 i respectū patris. n similiter pōt esse i deo qz
 sic e cū quādā discōueniētia. in victoriosa res-
 pulsione. **I**n p;onīs aut diuis sumā unione et
 duemētia esse nccē e et si tu obicias. q; n oīs
 act; irascibilis e respectū discōueniētis qd
 p; in spe et qz i bēis habebit irascibilis actū.
 dō q; vel dñstūt respē discōueniētis vincēdi
 vel respē arduū aggrediēdi et ita vel gōis
 vel discōueniētia dicit. s; neut; pōt ee i diuis
 p;onīs. **A**d illud qd obi; de alijs effectib;
 et habitib; iā p; respōsio. qz amor e affect;
 intim;. et prim; et nobilissim;. qz origo om-
 niū alioz iō d;plectit i se totā nobilitatē ema-
 natōis p modū liberalitatis. iō nulla p;ona
 debuit emanare p modū alteri; habit; cū ta-
 lis mod; n sit p;ipalis.

Questio q;rie vñ sit nccē ponere terci-
 am p;onā pcedentē p modū mutue
 caritatis. et q; sit videt iob. xvij. ut
 sint unū sic et nos dñs orat. et pe-
 tit discipulis unitatē n nate. s; dilectiois p-
 dformitatē ad illā sumā unitatē. s; mēbra xpi
 unūnt p amorē mutuū. g^o i diuis e exēplar
 h; sic zc. **I**te Iero. sup ps. xiiij. s. f. e amcz
 quē habz pat i filiū et filiz i patrē. g^o e amor
 mutu;. **I**te rōe ostēdit hoc ipm. qz pfectior
 e dilectio qñ e mutua. qz si nō e mutua ex al-
 tra pte claudicat. s; in illa dilectione e sumā
 pfectio et nulla claudicatio g^o zc. **I**te qui n
 amat vicissim amantē se recte et liberaliter.
 aut e iniqu;. aut inq;ctus. cū g^o i diuis nulla
 sit iniquitas nulla i gratia dō necesse e ibi esse
 amorē mutuū. **C**ontra si e amor mutu;. g^o
 filij i patrē. et pris i filiū. g^o pater aliquod

recipit a filio qd absurdū ē. Itē qui amat
amantē facit qd debet. qz h' ē debitū quod
repēdendū ē. s' si ē i diuis amor mutu2. s' s'
ē debit2. s' nō ē liberalissim2 qd absurdū ē.

Ite nullus amor mutu2 ē amor vnic2. hec
p se nota ē. s' si s. s. ē amor mutu2. vnic2 nō ē
amor. Itē si amor ē mutu2. s' ē amor patris
ad filiū. s' iste vt dicit ricard2 ē amor g'uit2
similiter erit filiad patre. et ille vt ipe dicit
ē amor debit2. s' si t'cia psona pcedit p mo
dū amoris g'uiti et debiti. s' ē amor ex vt'
qz pmixt2. s' nō ē amor pur2. et itex cū iste
amor sit fili2. videt qz fili2 sit s. s. qz vt dicit
i filio ē amor ex vt' qz pmixt2. **R** s' d' qz cū
amor pfectm delectatioms. et vmois. et re
ctitudis habeat ex mutualitate. aut nō ē p
sonā ponere i diuis pcedere p mod amoris
aut si pcedit. pcedit p mod mutue caritatis

Ad illud s' qd obicit incōtrariū. qz tūc fi
lius aliquid dat patri. d' qz ex hoc qz amās
p amorē tēdit i amatū nihil dat ei. alioquin
nos darem2 aliquid dō cū ipm amam2. **A**d
illud qd obicit qz amor mutu2 ē debit2. d' d'
qz debit2 ē. qz rectus s' tū amor nō d'iderat
debitū. vñ quātūcunqz debeat dū tū debi
tū nō attendat nō minuit rō liberalitatis. im
mo ostēdit rō rectitudis. **A**d illud qd obi
cit si mutu2 nō vnicus. d' d' qz vñ ē i amatū
bus. quoz affectus sūt diuersi nō sic ē i deo

Ad illud qd obicit qz nō ē amor pur2. d' d'
qz ex vtraqz pte liberalis ē. et iō oio pur2. et
qd dicit qz ē amor debit2 et gratunt2. d' d' qz
iste aditōs nō dicit mod amādi circa amorē.
s' dicit mod emanādi siue origis cō psonas
cōdo p'ici paliter q'it de scda pte. s'
de appetate. s. s. Et circa hoc q'unt
tria. p'io q'it vñ amor siue caris
tas sit p'um s. s. scdo vñ s. s. sit p
prie nexus. tercio vñ s. s. p'ie sit spūs.

Ira p'iu qz caritas sit p'um s. s.
sic ostēdit Aug. xv. de trim. sic in
illa trinitate. nō solus s. s. ē spūs. tū
p'ie d' ita quāms pat sit caritas.
et fili2 caritas. tū p'ie caritas d' illa psona si
cut p'ie d' s. s. **I**te hoc idē ostēdit p eund
sup primā canonicā ioh. v. intēdit p'ietatem
s. s. inuēire. et ad hoc p'ducit sermonē qz s. s.
ē caritas. Itē rōe ostēdit illud idē qz illud ē p
prie p'um psonē. qz dicit mod emanādi ip
sus. s' amor ē hui2mōi vt pbatū ē s' rē. Itē
sic verbū se habz ad filiū ita amor ad. s. s. sed
verbū ē p'um fili2. s' et amor p'iu s. s. **C**
tra aug. m. xv. li. de trim. pater ē caritas et
fili2 ē caritas. et s. s. ē caritas. et simul omēs
vna caritas. s' caritas nō d' p'ie de s. s. Itē
amor nō pcedit aliter amādo. s' cū amor de
necessitate in sit amāti. et pater et fili2 amā
do p'ducūt s. s. impossibile videt qz ei duem
ant p'ie. aut s' s. nō ē psona. aut nō ē amor
p'ie. siue nō pcedit p modū amoris. **I**te sic
se habz sapia ad filiū. ita amor ad s. s. s' sapi
entia nō ē filij p'iu. imo app'iatū solū. s' et

amor similiter s. s. s' rē. **I**te omne illud qd
d' p'ie iportat aliquā relatōm. s' si amor p
prie d' iportat relatōne. Si ad amantē. s'
amās nō ē amor. Similiter si ad amatū. tūc s'
s. s. aut nō amaret. aut nō amaret hoc aut ē
ipossibile. **R** s' d' qz dilectio i diuis pōt ac
cipi et accipit necessario essentialiter notio
naliter et psonaliter. essentialiter qz quilibz
diligit se. Notionaliter vō qz pater et fili2 cō
cordat inspirādo s. s. q' d' cordia amor siue dic
lectio ē. Personaliter vō qz ille qui p'ducit p
mod pfecte liberalitatis nō pōt esse nisi adz
siue dilectio. vñ essentialiter dicitū dicit cō
placentiā. Notionaliter vero d' cordiā inspirā
do. psonaliter vō p'cessus i illa d' cordia. hui2
aut exēplū pōt p'cm i amore creato quo spō
sus et spōsa se diligūt. Nā diligūt se amore
sociali ad viuendū. Diligūt se vltim2 amo
re d'ugali ad plem pcreandā. et illa si p'du
ceret ex sola d' cordie volūtate amor esset nūc
vō ē amat2 nisi dicit amor p emphaticū lo
qūdi mod. In diuis vō vere et p'ie amor ē ha
bēs rōnem amoris et ipostaf. amoris ppter
hoc qz ex bonitate liberalissima p'io pcedit
p mod pfecte liberalitatis. ipostaf qz cū di
stinguat a p'ducite. et nō posset distigui es
sentialiter. distiguit psonaliter. nō sic aut ē
in amore creato. **E**x hoc p'z illud qd obicit
p'io et scdo. cū d' qz ē p'ietas amāti siue
p'ducentiū qz accipit notionaliter. Nā p'ut
ab eis pcedit nō pōt esse p'ietas. s' psona di
stincta. vñ nō oio ē filis p'cessus amoris creati
et amoris icreati. qz hic ē p'ietas ibi iposta
fis et sbā. **A**d illud qd obicit de sapia. d' d'
qz nō ē filis. qz sapia nō dicit respectū ad aliū
et iō sp de se d' ad se. et ē eēntiale nisi app'e
tur s' amor respectū dicit ad eos qui amore
nectunt. vñ sic verbū ē p'iu filij nō app'iat.
qz dnotat respectū ad dicentē. sic etiā amor
siue caritas nō tū ē app'iatū. vñ etiā p'iu
s. s. et sic pcedit fili2 a patre p mod verbi ita
s. s. p modū amoris et ex hoc ē sic meli2 pate
bit infra qz hec admittit pater et fili2 dili
gūt se s. s. nō aut qz pater sit sapiēs sapia ge
mita. **A**d illud qd vltimo obicit. **A**d quid
dicit respectū. d' d' qz ad amātes scdm qz hoc
qz ē amātes tenet notionaliter sic p'actum ē
Vno em mō diligere se idē ē qz d' corditer spi
rare hoc mō spūs nō ē amās qz nō spirat. ipe
aut obicit de essentiali. qz nō dicit egressum
ab amāte. s' solū dicit d'placentiā volūtatis
qua quilibet amat et amat.

Ecundo q'it vñ s. s. p'ie sit nex2
vel vnitās amoz. et qz sic videtur
hoc mō aug. vij. de trim. non ē ali
quis duoz q' vterqz d'ungit. s' d'ungit nexu
s' nexus nō ē aliquis duoz. s' ē tercia psona
p'ie. **I**te amor i creaturis ē nexus s' sic p'ba
tum ē s. s. ē amor pfectissimus s' rē. qz aut a
mor sit nexus p'z p diom. amore siue diuinū
siue intellectuāle vntiūā diuinis virtutem.
Ite s. s. scdm grecos pcedit a patre i filiū

sedz latinos a patre et filio. **S**z q^o cuqz istoz
mon pcedit vniunt i spu pater et filiz. s; ille
in quo vniunt e nex2 amboz. g^o s; s; e nexus.
Ite aut spu patris e spu filij. aut no si n
g^o cu nemo sciat q snt imboie. nisi spu ei? q e
in illo sic dicit aplus. pater no nouit voluta
te filij. nec filiz patris. g^o si ide e spu ambo
zu i spu vniunt. **C**ontra no e nex2 nisi se
patoz. q em no sepata sut. no indiget aliq^o
dnectete. s; pat no e sepatus a filio n^o econ
uerse. qz filiz i patre et pat i filio. g^o z. **I**te
nex2 e i quo duo aliqui duemut. s; pat et fi
lius n duemut in psona g^o nulla psona e nex
tus patris et filij. **I**te necti dicunt illa q co
uemut i aliq^o i quo vniunt. **S**i g^o filiz et s;
originalit duemut in patre. g^o pater e nex2
filij et s;. n^o g^o s;. e nexus. **I**te nex2 dz qz
nectit. aut qz nectit. **S**i g^o s;. e nex2. aut g^o
qz nectit. aut qz nectit. no qz nectit. qz tuc
similit alia psona e nex2 similiter pater esset
nexus. si qz nectit patre et s;. g^o dat aliquid
patri et filio. s; h^o e mceuenies g^o z. **R**z d^o
qz nex2 pprie dz de spu s;. siue vntas amboz
Ratio aut h^o e qz pat et filiz amunicat i vno
spu. et io amboz e vntas. Et rursu ille spu
e amor. et io amunicat i eo vt in vno amore.
et qz amor ppissime nexus e id eo spiritusan
ctus pprie nexus est. quia amor mutuus
e amor vme2 et substancie2. **A**d illud g^o qd
obiect mcostrariu qz n e nex2 nisi sepatoz. d^o
qz sepato dz tripliciter sedz distantia et dz
sepato localis. et sedm drnam pprietatis relatiue
et sic no dz sepato pprie. s; distinctio. i quo
libet istoz mon attingit esse nexu. qz g^o pat
et filiz sut distincti. io recte dnr dnecti. **A**d
illud qd obiact qz nex2 e i quo aliqui duo co
uemut. d^o qz e duemeta essentialis et due
metia origims. et nex2 vtroqz mo pot dici ee
et quans pater et filiz no amunicat forma
lit i psona vna. tñ originalit duemut. qz vna
psona orit ab vtroqz vno et eode mo. **A**d il
lud qd obiact qz filiz et s;. duemut i patre
d^o qz duemeta origims dz duplicit. aut qz
ozium ab vno. aut qz ab eis orit vnus. si qz
ab vno sic no dz nex2. qz nex2 e vno dñs di
stinctione s; vntas in origine ancedit distin
ctio. **S**i vo qz vni? origo sit cu ibi sit distin
ctio et dñs vno ppissime e nexus. et sic e in
patre et filio respectu s;. s;. **A**lter tñ pot dici
qz no e simile qz filiz et s;. n^o eode mo pdu
cunt a patre. s; pater et filiz eode mo spirat
s;. et itez patris et filij duemeta e i s;. vt i
amore cui2 e nectere. sic n duemut. s;. et s;. i
patre. **A**d illud qd obiact qz nex2 dz. aut qz
nectit z. d^o qz qda sunt vba qm voce actiua
sigficat passionē vt vba ad sensu ptinetia. vt
video audio et filia. quedā i voce actiua sig
ficat actionē. vt facio et pucio. similiter in
passiua. d^o qz h^o qz e nectere. cu nectē dicat
spu. qz ab vtroqz pcedit recte in voce actiua
passionē sigficat et in passiua actionē. et io n

sigficat qz aliqd det patri et filio s; qz mag
recipiat.

Erio et ultimo qrit vtz. **S**. s;. pprie
sit spu. et qz sic videt hoc mo. qz p
sona s;. s;. isto noie ppissime d estig
tur qz dz s;. s;. hoc nomē sanct2 no
coartat h^o qz e spu cu sit eq amune. g^o spu
pprie dz illa psona. **I**te spu dz qd spirat s;
qz spirat no generat n^o ecuerso g^o cu spirat
ri no duemut patri nec filio g^o conuenit s;. s;
Ite hoies deozdes i vno malo dnr. d spirat
tozes n qz ide cogitet s; qz ide malū a pperit
et ad ide malū. vnus omniu e colligat2 affe
ctus. g^o cu dspiratio a spiratoe vemat. n dz
spirari nisi amor g^o nec s;. s;. dz nisi amor g^o z.
Cotra s;. s;. e de2 et eos qui adorāt eū i spu
et veritate opoz; adorare ioh. iiii. s; tota tri
mitas e a dozāda g^o tota trinitas spu. h^o id
dicit aug. **I**te rōne ondit hoc ide sic spu
diuidit dtra corpus g^o qz no e corp2 e spu.
g^o e nomē absolutū no relatiuū g^o z. **I**tem
spu dz. aut a spūalitate. aut a spiratione. si
a spūalitate sic diuidit dtra corpus. et dstat
qd duemut trinitati. **S**i a spiratoe. **C**otra spi
rare actiue dictū duemut toti trinitati qz tota
trinitas dz inspirare g^o actiue dictū. n dz re
latiue g^o n^o passiue. **I**te sedm qd dz a spira
tione. videt qz mag pprie duemut filio. et h^o
pat; p auctoritate ioh xxxij. inspiratio oipot e
tis dat intellectū s; hoc a ppriatur filio g^o z.
Ite spiratio e act2 natalis s; solus filius p
cedit p mod nate g^o solus filiz spirat. **R**z
d^o qz hoc nomē spu repit in corpibus i sub
stancis rōnalib2 et i deo et licz i deo sit ppriis
sime. qz ppissime e i eo spūalitas et spiratio
tñ rō cognoscēdi et dicēdi tanquā a poste
riori icapit a sbā corpali. In sbā aut corpali
spu dz dupliciter. aut a spūalitate dtra cor
pulētā. et sic dz absolute et vocat spu cor
pus subtile sic accipit in libro de drna spu
et aie. aut a spiratoe et sic dz spu flat2 sic ac
cipit crisoz io. iiii. Spirit2 vbi vult spirat z. et
m p. s. ignis gndo spu z. **S**edz mod hūc du
plicē accipit in sbā spūali siue rōnali. aut spi
ritualitate dtra corporeitate et sic subā rōna
lis vel ei2 poña interi oz dz spu eccl. iij. quis
nouit si spu filioz z. aut a spiratoe et sic af
fectus vel amor dz spu. et rō hūc e qz act2
spiratois i corpe e act2 intern2 actus dñi nū
us actus vniue2 et habet originē a calore qz
g^o egressus amoris vt amor venit ab intrise
co. et amor e act2 vniue2. qz amor e vita. et
itez amor est actus dñi nū2 qz dñiue debet
reddi amor. et tūc e pfectus qñ homo sic ar
mat. rursus e calor spūalis io sol2 amor dicit
spūaliter spirari. et sic accipit infra ad thess.
vlc. vt integer spu z. **S**edm hūc duplicem
modū accipit in diu imis. **N**ā sedz qz spu dz
a spūalitate sic due mit toti trinitati. **N**ā tota
trinitas caret corporeitate et materialitate. et sic
e nomen absolutū io. iiii. spu e deus. **S**edm
aut qz dz a spiratoe. sic duemut illi soli psona

q̄ p̄cedit vt amor rōne iā dicta. spirare em̄ i
 sp̄ualib2 solius ē amoris. et qm̄ amor potest
 spirari recte et ordmate. et sic ē purus. vel in
 directe et i mūde et sic ē libidinosus. iō p̄so
 na illa q̄ ē amor nō tm̄ d̄z sp̄s s̄. s̄. nō sit fi
 lius d̄z ian̄ c̄t2 qz generatio ē mot2 natalis.
 circa quē n̄ attēdit sanctitas vel puritas. sic
 attendit circa amorē volūtatis. **¶** Ad illud
 qd̄ obicit qz spirare ē totius trinitatis. d̄d qz
 spirare d̄z dupliciter. vno ē spirare idem qz
 sp̄m̄ p̄ducere et sic nō ouent toti trinitati
 Alio mō ē spirare idē qz inspirare et illa oue
 nit toti trinitati. qz inspirare dicit effectū spi
 rit2 qui ē a tota trinitate. d̄z em̄ inspirari qz
 in sp̄u nostro sp̄ualiter immitit siue affectō
 siue cognitio **¶** Ad illud qd̄ obicit qz mot2
 ē natalis. d̄d qz sic ē in corp̄alib2 q̄ inspirāt
 p̄pter nate indigentia. s̄ nō sic in sp̄ualibus
 substantijs q̄ spirāt ex liberalitate volūtatis.
 vñ rōe h2 nō trāferunt s̄ rōe aliā p̄petatū
In ista pte sūt dubitatōes circa lit
 terā. et p̄rio de hoc qd̄ dicit qz s̄. s̄.
 ē amor patris siue caritas siue dile
 ctio. Querit 8° vñ caritas et dile
 ctio dr̄ant. et qz sic videt p̄ isidorū dicentē.
 Amor ē rōnaliū et irrationaliū. dilectio rōna
 liū tm̄ **¶** S̄z d̄tra d̄io2. de di. no. ca. iij. m̄
 hi vident theologitōe quid dicere dilectōis
 et amoris noie. et ibidē rep̄hēdit distigūe
 tes. dices qz faciūt vim i lembus sc̄ms quasi
 nos n̄ possum2 q̄tuor p̄ bis duo. et patriā p̄
 natale solū significare **¶** 8° aliqui noluerūt di
 cere. qz dr̄nt qz dilectio d̄ illa p̄p̄ q̄ ē ex vo
 lūtate ordmata. s̄ amor ē affectio libidinosā
 s̄z hec distinctio ē d̄tra d̄io. et d̄tra aug. sup
 io. et d̄tra canonē sacre scripture qz d̄ns p̄rio
 q̄sunt a petro. Simō iohēs diligis me et po
 stea dixit amas me. et ita p̄ eodē accipiunt.
 et hāc dr̄nam rep̄hēdit d̄io2. potest tñ m̄
 bilomin2 aliq̄ dr̄na assigni quāms em̄ d̄ vna
 et eadē possint dici affectione tñ alia et alia
 rōne. amor em̄ dicit affect2 adhesionē respe
 ctu amati. Vñ d̄io2 amorē mutuū dicim2. di
 lectio vō vltra hoc addit electionē. vñ dile
 ctio ex diuersis electio. vñ cant. viij. dilect2
 me2 electus ex milib2. caritas aut vltra illa
 addit magnā app̄iationē. cap̄ em̄ dicit il
 lud qz magnā p̄cij estimat. sc̄dm qz aplūs in
 eplis suis vocat fides carissimos. j. thes. iij.
¶ Itē dubitat de hoc qd̄ dicit p̄p̄. verbum
 dei etiā d̄ci sap̄na d̄z qz aut accipit p̄p̄e qz so
 li ouent. aut p̄p̄ie qz app̄ate qz si soli hoc est
 falsū. qz sap̄na nullo mō dicit p̄petatem p̄so
 nalē. si x̄e qz app̄ate hoc m̄bil facit ad p̄po
 sitū. qz maḡ vult iq̄rere p̄petatē s̄. s̄. n̄ app̄atū
 et itē caritas videt maḡ app̄ari patri secū
 dū qz d̄z in illa p̄sa. caritas pater ē. **¶** Itē h^o
 videt p̄ rich. qz amor ḡtutus ē in patre. in
 s̄. s̄. debet2 in filio ex vtroqz p̄mixt2. 8° cū ca
 ritas dicit amorē ḡtutū debz 8° app̄ari pa
 tri. **¶** 8° d̄d qz nō ē oīoda similitudo s̄ i hoc ē
 similitudo. nā agrue p̄t app̄ari manēte vmtas

te vocis vel significatōis p̄t similit aliqd̄ noc
 me simul dici p̄ p̄p̄ietatē et p̄ essentia manē
 te vmtate vocis et significatōis. et tñ est de se
 omune et tale ē hoc nomē caritas. **¶** Aliter po
 test dici qz caritas ē omune et p̄p̄riū et app̄a
 tum. et aug. p̄rio c̄ndit qz ē app̄iatū p̄ simi
 tudinē ad sapientia. et p̄rio c̄ndit qz verē
 et p̄p̄ie infra. **¶** Nunc qz incepim2 c̄ndere rē.
 vñ ex hac auctoritate nō habet qz caritas sit
 p̄p̄riū. s̄z solū qz app̄iatū s̄z tñ ex alijs verbis
 aug. habet qz caritas n̄ solū ē app̄iatū s̄z etiā
 p̄p̄ie p̄p̄riū s̄. s̄. **¶** Ad illud qd̄ obicit qz car
 itas app̄iat patri. d̄d qz caritas habet dupli
 cē p̄p̄ationem ad virtutes alias. p̄p̄at em̄ vt
 mater. vt dicit amb^o. p̄p̄at vt vinculū. vt di
 cit ap2. col. iij. caritas ē vinculū p̄fectiōis rō
 ne p̄p̄riū app̄iat patri. rōe sc̄di s̄. s̄. **¶** Ad il
 lud qd̄ obicit de rē d̄d qz ḡtutū nō dicit p̄
 p̄ietatē amoris siue amadi s̄z p̄p̄ietatē p̄so
 ne q̄ dat et nō recipit **¶** Itē q̄rit de hoc qd̄ di
 cit qz s̄. s̄. ē dilectio qua pater et filius se in
 uicē et nos diligūt. Querit vñ pat̄ et filius
 diligāt nos. s̄. s̄. vñ em̄ se diligāt sp̄u. q̄rit
 dis. xxxij. vbi istā q̄stionē specialiter mouet.
 s̄z p̄ria videt oīo falsa et inapp̄ia. cū em̄ dicit
 pater et filij diligūt nos rē. **¶** Constat qz ver
 bū diligēdi tenet essentialiter. 8° si diligāt
 s̄. s̄. sūt sp̄u s̄. et itē dicit aug. qz hoc nullo
 d̄cedit. pater diligit se s̄. s̄. qz diligere tenet
 essentialiter. 8° similiter inapp̄o. **¶** 8° qz
 quidā dicit qz ablatiū ille exp̄mit p̄ hanc
 p̄p̄ositionē p̄ cū accusatiuo. i. p̄ s̄. s̄. et regula
 ē qz hec p̄p̄ositio p̄ cū verbis trāsitius dicit
 subauctoritatē. cū absolutis aut auctoritate
 vñ cū diligere sit trāsitiuū. sensus ē qz pater
 et filius diligūt nos p̄. s̄. s̄. q. d. pater p̄p̄at
 p̄ filiū. s̄z hec exp̄positio nō videt oueniēs. qz
 similiter potest dici pater et filius p̄mūt si
 ue od̄iūt nos s̄. s̄. qz nō vult dicere aug. p̄te
 rea **¶** Notandū qz diligere aliq̄ tenet pure es
 sentialiter. vt cū d̄z pater et filij diligūt se.
¶ Aliq̄ pure notionaliter. vt cū d̄z pater et fi
 lius diligūt se sp̄u s̄. sic patebit aliq̄ p̄tim es
 sentialiter p̄tim notionaliter. sic cum d̄z dili
 gunt nos s̄. s̄. et hoc patz. qz idē ē patrē et fi
 liū diligere nos s̄. s̄. sc̄z qz s̄. s̄. nobis mittere si
 ue ispirare. mittere siue inspirare aut impor
 tat actum notionalē et essentialē. qz sensus
 ē qz sp̄itū p̄ducūt et donū eius nobis ofe
 runt. vñ dicit simul s̄. s̄. p̄ductionē et gratie
 collatiōnē. et quāms respectu act2 essentiali
 lis nō recipiat habitudo ablatiū. recipit tñ
 rōne notionalis sic et hic pater dicit se suo v̄bo
 dicit etiā creatas verbo simili mō intelligen
 dum ē inapp̄o. **¶** Itē querit de hoc qz dicit
 siue em̄ sit vmtas amoz siue sanctitas quid
 dicit p̄ hoc nomen vmtas. **¶** Aut vmtas dicit
 vmtate essentialē. aut notionalē. aut p̄sona
 lem. non essentialē. qz tūc nō esset amoz s̄z
 triū. nō notionalē. qz s̄. s̄. nō est omunis spi
 ratio. nō p̄sonalē qz pater et filius non sunt
 vnū in p̄sona. **¶** Item queritur quomodo hec

Ⓞ

distinguant. vnitās. sanctitas. caritas. **R**o
 dō q̄ vnitās p̄sonaliter tenet. Sed atter dē
 duz q̄ vnitās aliquoz d̄ dupliciter. aut qua
 aliqui sunt vnū et sic patris et filij n̄ vnitās
 p̄sonalis. aut qua aliqui sunt vnū. et sic pa-
 ter et filius vnica p̄sona vnūnt. sic p̄sona s.
 s. que ē amor et vinculū nectēs. Ad illud qd̄
 querit quō differūt illa tria. dō q̄ vnū ad-
 dit s̄ alter. Naz vnitās dicit additionē omīs
 amoris quomā omīs amor ē vis vnūna. San-
 ctitas dicit additionem amoris casti oīra libi
 dimosum qui n̄ ē purus. Caritas dicit additio-
 nem amoris p̄cipui. iō em̄ caritas d̄. qua ē
 amor inestimabiliter habēs carum amatum
Itē querit de hoc qd̄ dicit. si vtraq; nō p̄-
 ticipatione. s̄ essentia sua seruātes vnitatem
 spūs. videt em̄ n̄ bene dicere. qz seruare vnū-
 tatē spūs ē p̄ducere s. s. ḡo scd̄ hoc pater et
 filius s. s. sua essentia p̄ducūt. et ita videt ef-
 fentialiter spirare. **I**tē videt etiā falsum q̄
 dicit nō p̄ticipatione. qz pater et filij p̄tici-
 patione spirationis seruāt vnitatē. **R**o dō
 q̄ aug. vult ostēdere duplicē modū vnitatis
 esse inter patrē et filiū qui ē inter mēbra xpi
 scz nature et voluntatis sed d̄nter. qz in no-
 bis ē vnitās nature p̄ticipationē vnus con-
 munitatis. s̄ nō sumus ipsa essentia. pa-
 ter em̄ et filius nō p̄ticipant essentia. q. di-
 uersum immo sunt iōa essentia. similiter i no-
 bis ē d̄formitas volūtatis p̄ donū dei quod
 vnū nos. sed pater et filius vnūnt nō dono
 accepto ab alio. sed spū p̄prio et sic p̄t. **R**o
Itē querit de rōne aug. qz em̄ amūnis ē am-
 bobus ideo vocat ipse p̄prie r̄. qz vero ambo
 amūniat. ḡo scd̄m hoc p̄rōne s. s. d̄ de p̄-
 p̄rie. cū deus sit amūne amobus. **R**o dō
 q̄ equiuocatio ē in amūnitate. Nam aug. n̄
 vocat amūne q̄ ē in pluribus et de pluribz
 sed q̄ a pluribus. et ita amūne d̄ magis a cō-
 mūnitate quā a amūnitate vt fiat vis in vbo.
 sicut fit inter vnionē et vnitatē. et quomā ca-
 ritas nō tantū dicit amūnitate. qz in pluribz
 sed amūnionē p̄ vnitatem distinctōz. iō quā
 us dicat essentialiter pōt tamē nihilominus
 dici p̄sonaliter.

Hec dō est spūm s. esse ex patre et fi-
 lio. Supra egit magister de p̄ces-
 sione s. s. in opatione ad ipm̄ p̄ces-
 dentē. hec ē scda ps̄ in qua de eoz
 dem in opatione ad p̄ncipiū a quo. Et diui-
 dit hec ps̄ in duas. In prima oñdit q̄. s. s.
 p̄cedit a patre et filio. In scda determinat q̄
 liter p̄cedit ab eis in dis. xij. **I**tē querit cu
 s. s. p̄cedit a patre et filio. Prima itē ps̄ ha-
 bet quatuor. In p̄ia oñdit magister p̄ mul-
 tas auctoritates q̄ p̄cedit a patre et filio. In
 scda vero econtra p̄ rōnes grecōz oñdit q̄ a
 solo patre ibi. **G**reci tñ dicūt s. s. tñ p̄cedere
 a patre. In t̄cia auctoritates et rōnes gre-
 cōz solunt et determinat ibi. Nos autē illa vba
 deteriantes. In q̄ta oñdit d̄fessionē fid̄. gre-
 cōz implicite d̄tinere nostre. ibi sciend̄ tamē

q̄ greci d̄fident.

Ad intelligentiā huius p̄tis duo p̄ci-
 paliter querunt. p̄rio querit de
 p̄cessione s. s. quantū ad p̄ncipiū
 et querit vtrū. s. s. p̄cedat a patre
 et filio. scd̄o vtrū p̄cedat a patre et filio in-
 quantū sūt vnū. aut inquantū sūt d̄ntes.

Quod autē solū a patre p̄cedat p̄bat
 greci ratione et auctoritate. Ratio
 ne sic. Emanatio s. s. ē p̄cessio. sed
 p̄cessio ē motus ab vno in alium. ḡo
 si recte p̄cessio ē in diuis s. s. eterna p̄cessio-
 ne p̄cedit ab vno i aliu. Si ḡo p̄cedit a filio
 aut p̄cedit in patrē. aut in aliā p̄sonā. nō in
 patrē qz pater nihil accipit a filio. nec in aliā
 p̄sonā cū nō sit dare quartā ḡo nō p̄cedit a fi-
 lio. **I**tē alia rōne sic qz s. s. p̄cedit p̄ modū
 spirationis sic verbū p̄ modū locutionis. sed
 ita videmus in creaturis q̄ exitus locus non
 p̄cedit spirationē. nec egressus spūs ē a vbo.
 ḡo nec in diuinis s. s. a filio. **I**tē s. s. vt omīs
 dicūt p̄cedit p̄ modū nexūs. s̄ nexūs tenet
 rōnem medij. sed si p̄cederet a filio teneret
 rōnem t̄cij. et extremi nō medij. ḡo nō p̄ce-
 dit a patre et filio. sed a patre in filiū. **I**tē
 s. s. p̄cedit a patre. aut sufficiēter. aut nō. si n̄
 sufficiēter et plene. ḡo pater imp̄fectus in-
 spirado. si sufficiēter. ḡo sup̄fluum ē fieri p̄
 duo q̄ potest fieri p̄ vnū sufficiēter. ḡo si a fi-
 lio p̄cedit. cū p̄cedat plene a patre in illa sū-
 ma trinitate ē sup̄fluitas qd̄ absurdū ē. **I**tē
 hoc ipm̄ m̄tunt greci ostēdere p̄ auctoritatē
 sed nō possunt p̄ sacre scripture introductio-
 nē. ideo arguūt p̄ p̄mationē in euāgelijis. et
 maxime i euāgelio ioh̄is et epl̄is. integre tra-
 dit nostra fides. sed in nullo d̄ qz s. s. p̄ce-
 dat. nisi a patre tantū ioh̄. xvj. spiritū verita-
 tis qui a patre p̄cedit. ḡo aut euāgelia insuf-
 ficiēter fidē docent. aut s. s. tñ p̄cedit a pa-
 tre. **I**tē in quatuor d̄cilijs apud grecos cele-
 brantes vbi a patribz fides sufficiēter ē ex-
 plicata. dicit q̄ spūs s. p̄cedat a patre. et ni-
 hil dicit de filio. ḡo si deus illis sufficiēter
 fidē reuelant ḡo r̄. **I**tem hunc errozē imi-
 tari m̄tunt p̄ doctores qui nō solū apud eos
 sed etiā apud nos celebres sunt et p̄mo p̄
 gregorium nazaren. qui dicit theologus fili-
 us et spūs sanctus geminus patris radius vs̄
 qz ad nos miserūt claritate. suā ergo exeunt
 a patre vt duo radij. Et dicit etiā dicit i li.
 de di. no. ex imateriali et imp̄ibili bono cor-
 dialia exorta sunt lumina loquoz de patre. ḡo
 exeunt vt lumina. sed talia sic se habēt qz vnū
 nō est ab altero. ergo r̄. **I**tē d̄m̄ exp̄ssus
 spiritūsanctum ex patre dicimus et spiritum
 patris nominamus. spiritū vero sanctū ex fi-
 lio nō dicimus. et tñ spiritū filij nominamus
Itē si latini hoc cognouerūt. tamē greci nō
 cognouerūt. aut fuit hoc scripture auctori-
 tate. aut p̄dicatione. aut rōne. aut reuelatōe
 scripture auctoritate nō qz eandē p̄ omnia
 scripturā habēt greci. Similiter n̄ p̄dicatōe

quia idē dōctor grecorū qui ē et latinorū qui
 eis fidē pfecte tradit. s. paulus aplūs. si rō
 ne. Sed rōne nō sufficit aliquid affirmare i
 hijs que sunt fidei. vñ dio2. et dām dicūt q
 nihil ē dō nec cogitandū de illa summa tri
 nitate. pter id q nos sacra eloquia docuerūt
 Et iero. nihil credat mibi nisi dfirmaverō p
 nomū et vetus testa. Si reuelatione queritur
 cui fuerit reuelatū. et cū deus velit omnes
 homines saluos fieri quare hoc n̄ reuelant
 grecis. Et iterū quomō dstat q hoc fuerit a
 deo. **Contrariū** arguit ratiōne ostensua.
 sic spūs sanctus scdm omnes fideles pcedit
 vt donū. sicut ex multis locis scripti re pba
 tur. et iterū omnes tam greci quā latini dicūt
 spiritū s. a filio nobis donari. ergo omnes cō
 cedunt pcedere ab utroq cum nō det nisi a
 quo pcedit. **Item** s. s. scdm omnes. et sicut
 supra ostensum ē pcedit vt amor. sed amare
 nō tantū est patris sed etiā filij. vnde et p
 omnia amat filij sicut et pater. ergo si a pa
 tre amāte amor pcedit eadem ratiōne a filio
Item s. s. scdm omnes pcedit vt nexus sed p
 fectior nex2 ē qui ab extremo utroq pcedit
 quā qui ab altro ergo si spūs sanctus ē nexus
 pfectissimus nō solū a patre pcedit sed etiā
 a filio. **Item** hoc idem ostendit ratiōne du
 cente ad impossibile sic. omnis distinctio p
 sonarū in diuinis attendit scdm ratiōne et
 originē. ergo si spūs sanctus nō pcedit a fi
 lio nec e cōuerso nulla ē ibi origo. ergo nulla
 ē ibi mutua relatiō. ergo nec distinctio. **Itē**
 maior germanitas ē inter duos. quā do vnus
 pcedit ab altro. et ambo a tercio. quā si vn2
 nihil habeat ab altro. hec ē p se nota ergo si
 spūs sanctus nō est a filio nec e cōuerso. nec ē
 pfecta vnio. ergo nec summa nec pfecta bea
 titudo. **Item** pfectior ē expressiō quā do ge
 nerans dnumcat gemitō. non tantū substan
 tiā. sed etiā actum. qui nature gemitū non res
 pugnat. sed actus spirādi nō repugnat filio
 quia nullū ex hoc incōueniens sequit si spi
 ret. ergo si pater hūc actum ei nō dnumcat
 filius nō est pfecta imago. **Item** hoc ipsum
 ostenditur auctoritatibus. et primo aucto
 ritate apostoli gal. iij. misit deus spiritum
 sui rē. ergo cum pater non mittat spiritū nisi
 filij idem ē spiritus patris et filij. sed eius ē
 spiritus a quo pcedit. ergo spūs pcedit a pa
 tre et filio. Si dicas q non sequit. qui anō
 dicit filij. qz pcedit a filio. sed quia est in fi
 lio. ergo eadem ratiōne cum filius sit in spi
 ritu sancto potest dici filius spiritus s. **Itē**
 io. xvj. quē ego mittam vobis spiritū verita
 tis. Ex hoc arguit sic. Nullus mittit aliū nisi
 habeat auctoritatē supra illum. nullus autē
 habet auctoritatē supra alium nisi aliquid
 tribuat ei. nulla psona tribuit nisi ab ipsa p
 cedat. ergo a primo spiritus sanctus pcedit a
 filio. Si dicas q a filio mittit ex tempore. et
 ex tēpore pcedit. **Contra** filius nō ideo ha
 bet aucto ritate quia mittit. sed ideo mittit

quia habet auctoritatē. ergo ante habet au
 ctoritatem quā mittat tēpore. ergo ante
 quā mittat tēpore. **Item** io. xvj. ille me clari
 ficabit. quia de meo accipiet. Ex quo arguit
 sic quisquis ē omne qd habet. est emre qd
 accipit. sed spiritus sanctus cum sit deus sum
 me simplex ē omne qd habet. ergo omne qd
 accipit. ergo si accipit aliquid ab aliquo acci
 pit esse. sed a quo accipit esse ab illo pcedit.
 ergo si aliquid accipit a filio pcedit a filio.
 Si dicas q accipe illud est tēpore. Tūc
 obicit ex hoc qz omne qd tēpore accipit
 aliquid ab aliquo mutat rē. **Itē** dicendū
 qz sicut ostensum est auctoritatibus et rō
 nibus fidei. veritas est qz spiritus sanctus p
 cedit a patre et filio. **Ad** intelligentiā autē
 dtrouerhe latinorū et grecorū et originem ei2
 Notandum ē qz circa pcessionem spiritus san
 cti de filio ē duo considerare scz articuli cog
 nitionem. et eidem cognti pcessionem. In
 primo tota est differentia. In secdo dtrouerha
 Cogntio autē huius articuli fundamentum
 habet a scriptura pfectum vel incrementum
 a ratiōne. sed dseruationem a reuelatione in
 scripture auctoritate greci et latini ouemūt
 quia dicit spiritus sanctus esse filij et mitti a
 filio. sed in ratiōne et reuelatione differunt
 In ratiōne quidā intelligēdi. nam cū scrip ta
 dicit spiritū s. pcedere greci ad intelligēdū
 vñ sunt. **Alio** mō similitudine pcessionis.
Alio mō latini. nam cū pcessio dicat in crea
 turis motus localis ab vno i aliū. et dicatur
 mot2 cālis vn2 ex alio. greci intellexerūt p
 cessionē primo mō ab vno in alium. latini vō
 scdo modo. et in hoc melius intellexerūt la
 tini quā greci. quia dpaauerunt pcessionē et
 nam pcessionē magis spūali. et ideo magis
 simili dpaauerūt. et sic melius similiter scrip
 tura dicit spiritū sanctum p spirationem p
 cedere. **Sz** cum duplex sit spiratio. scz flatus
 exterioris et amoris. Interioris greci dpaant
 spiritū spiratiōnem flatus exterioris. sed lati
 ni spirationem interioris amoris. et ideo lati
 ni melius. qz spiritaliori et similiiori simili
 tudinē aptauerūt. **Similiter** cū scriptura di
 cat s. s. pcedere vt nexū et dnumcat. **Et** du
 plex possit eē nex2. vel sic mediū iūgēs altri
 vel sicut extremū i quo diungunt greci dpa
 uerunt primo mō. latini scdo mō et ideo spi
 ritualiori et similiiori. quia ille nexus ma
 gis habet similitudinē p rōne. qz ergo dif
 ferentiā habuerūt in ratiōne. et latini spiri
 tualius et dumentius dpaauerūt ideo ex rā
 tione sua sūt eleuati et p hō ad intelligentiā
 scripture dispositi. et ideo manifesta reuela
 tione educti sūt de spūs sancti pcessionē gre
 ci vero quia similitudines differentes et mi
 nus prias aptabāt. ideo sunt sua ratiōne d
 pressi. et nō valentes intelligere spiritū a ver
 bo pcedere. nec in alium ab eterno pcedere
 artauerūt scripturam ad intelligendum de

professione tempali. et ideo sibi viā reuelatio-
nis clauerūt. Nec est ergo ratio diuersitatis
in huius articuli cognitione. et trouersia ve-
nit ex huius articuli professione. professio ve-
ro huius articuli venit ab ecclesia latinorū ex
triplici causa. videlicet ex fidei veritate. ex pi-
culi necessitate. ex ecclesie auctoritate fides
dictabat hō. et piculi necessitas imiebat ne
forte aliq hoc negarēt iqd piculū inciderūt
greci. et ecclie auctoritas aderat. et ideo sine
mora exprimi debebat. Negatio vero huius
articuli. venit ex triplici causa. scz ex ignora-
tia. ex supbia. et p̄tinacia. Ex ignora-
tia. nec scripturā intellexerūt. nec habuerunt cō-
gruā rationē nec aptam reuelationē. Ex sup-
bia quia cū reputarēt se sc̄iōlos. et vocati nō
fuerunt voluerūt p̄fiteri qd non erat p̄ eos
inuentū. Ex p̄tinacia ne dūcerent. et irra-
tionabiliter moueri viderent. inuenerūt p̄-
se rationes d̄tra veritatē. et ideo suam senten-
tiam defendere ausi sunt. et auctoritate ec-
clesie romane obmare. et ideo facti sunt he-
retici. qz negant fidei veritatē. et sc̄ismatici
qz recesserūt ab ecclesie vnitāte. sed qz mos
ē hereticorū et sc̄ismaticorū cū se n̄ possunt ra-
tionibus d̄mum re aduersam p̄tem accusare.
ido nos accusant et redarguūt tanquā curio-
sos et tanquā excomunicatos et sc̄ismaticos.
curiosos. qz sine huius articuli professione sa-
luserat. querit ergo intromiserunt se latinū.
hoc p̄quirere qz nō fuit necessariū. sed ad hō
patet respōsio. qz oportunū fuit p̄pter picu-
lum qz ipsi inciderunt. similiter dicūt nos ex-
comunicatos. qz simbola corrūpimus in qui-
bus p̄ sanctos patres sub excomunicatōis pe-
na hoc erat p̄hibitum. Et ad hoc patz respō-
sio p̄ predicta. quia nō corrūpimus sed p̄fi-
cimus nec sentētia lata est d̄tra p̄ficiētes.
sed d̄tra corrūpentes. vel potest dici sicut di-
cit ansel. Qz nouum edidimus. qz quidā fare
re potuimus. qz romana ecclesia plenitudi-
nē potestatis a pet̄o aplōn p̄ncipe accepit
in quā nulla patrū sentētia nec interdictum
potuit n̄c artare n̄c ei p̄iudicare n̄c ligare eā
ad aliquid. Similit̄ dicūt nos sc̄ismaticos qz
a nobis incipit diuisio. Cum em̄ hoc vellem̄
asserere volumus eos vocare. Et ad hoc res-
ponderi potest p̄ latinis. qz eos vocare non
fuit oportunū. qz ecclesia sine eis hoc pote-
rat. et quia erat laboriosum p̄pter distantiaz
erat infructuosum. qz iam nō erat in grecis
sapiētia tanta. sicut fuerat immo ad latinos
trāsierat. erat nihilominus piculosum qz qd
p̄ certo habendū erat piculum erat ducere i
dubium. et sic patet qz fruole sunt eorū accu-
sationes. Ad rationes aut̄ intellectūs que
dicta sunt facile ē respondere. Ad illud s̄o
qz obicit. qz p̄cessio ē ab vno in alium. Dicen-
dum qz v̄z ē de p̄cessione locali. sed nō est
verum de p̄cessione causali sicut infra meli-
patebit. cum p̄cedere in aliū est dupliciter.
aut quia in alium tendit. sicut obiectū et sic

Sp̄s sanctus ē amor quo filius amat patrem
sicut eōuerso. si aut̄ dicat sic p̄cedere in ali-
quem. vt ab eo recipiat omnino stultus ē in-
tellectus. Est em̄ dicere qz amor qui ē sp̄s. s̄-
oziat a patre et subsistat in filio. sicut riuus
ozit a fonte. et requiescit in lacu profundo.
Ad illud qd obicit de spiratione qz p̄ce-
dit verbū. dicendū qz v̄z ē de exteriori ver-
bo. et nō de interiori. et exterius nō est simi-
le. Ad illud qd obicit de nexu. Dicendum
qz nexu nō habet rationē mediū. sed rationē
terciū. quāquā aliqui voluerūt dicere qz et lo-
cum tenet et mediū et terciū. et voluerūt isti
sustinere op̄mionē grecorū et latinorū. et di-
stinguunt duplicē modū p̄cedendi scz in ali-
um et sic procedit a patre. vel ab alio. et sic
procedit a patre et filio istud est exufflan-
dum hodie. quia non habet intellectum sa-
nū immo omnino eodē modo p̄cedit ab vtro-
qz. et tñ vtriusqz nexu ē sicut pomē exemplū
de duobus lignis ex quibz p̄cederet vna flā-
ma. Ad illud qd obicit qz ab altro sufficiē-
ter ergo rē. dicendū qz istud verū esset si es-
sent diuersa p̄ncipia s̄. qd non ē v̄z sicut
infra patebit. Vnde sicut nō valet hoc argu-
mentū pater creat et filius similiter. et pater
est sufficiēs increando. ergo filius supfluit
quia sunt vnum p̄ncipiū increando. similit̄
soluendū ē in p̄posito. Ad illud qd obicit
qz non repitur in scriptura. dicendū qz si ver-
ba nō repiantur. repitur tamen sensus. sicut
in obiciendo monstratū est. tamē argumen-
tum nō valet. non repitur in scriptura. ergo
non ē v̄z. quia scripture mos ē quedā tace-
re p̄pter insinuandā humilitatē. vnde domi-
nus volēs nos erudire ad humilitatē. omne
qd suum ē patri ateribuit. sicut io. vii. mea
doctrina non ē mea. Similiter dicit io. xvi.
quo a patre p̄cedit loquēs de spiritali sancto
et tamen ipse subiungit omnia que pater ha-
bet mea sunt. et ideo argumentū non valet.
Ad illud qd obicit de d̄alijs. dicendum
qz nec in d̄alijs illis sunt om̄ia m̄stituta que
spectant ad mores nec etiā om̄ia dicta. que
ad fidem p̄tinēt sicut in simbolo qd cantat̄
in missa. nihil dicit de descensu ad inferos.
sed nunquā latunt sanctos patres. p̄cessio spi-
ritualis a filio. et si n̄ latunt quare nō dix-
runt. Credo qz non latunt sic p̄ antiquos gre-
cos quorū magister adduāt auctoritatem in
litera. sed tamē non fuit expressum. qz non
erat opus. Nullus em̄ negabat nec negari vo-
lebat. Sed heretici multa que erāt implici-
ta fidei nostre sua impozunitate d̄pulerūt
explicare et sic p̄ illud. Ad illud qd obz de
auctoritate dio. et grego. dicendū qz n̄ ē om-
nimoda similitudo. sed maior dissimilitudo
attendit̄ aut̄ dissimilitudo in hoc scz quantū
ad plenitudinē fontalitat̄ in patre et in di-
uisione p̄sonarū emanantiū ab eo. et in recep-
tione influentiē in creatura nō tamen ē om-
nimoda similitudo. quātū ad mod̄ emanadi

et sic patet illud. **¶** Ad illud quod obicitur de Dam. dicendum qd nō ē in ista pte ei assentiendum sic em̄ intellexi ipse fuit in tpe quādo cōtra ē dētentio. Vnde nō est in hoc sustinēdus quia simpliciter fuit grecus tamen ipse caute loquit̄. Vnde nō dicit qd spiritus n̄ sit a filio sed dicit nō dicimus a filio. qz greci n̄ dēfitebant nec tamē negabāt. sed modo eorū maledicta p̄emes addidit ad psonā pater nam dementiā. et dicit qd non p̄cedit a filio nisi t̄p̄aliter. et ideo tanquā hereticos et sc̄ismaticos romana damnat eos ecclesia.

Secūdo querit̄. vtr̄ sp̄s sanctus p̄cedat a patre et filio inquantū sūt vnum. aut inquantū differētes. et inquantū vnū. videt̄ p̄ ansel. in li. de p̄fessione sp̄s s̄. Nullus intellect̄ capic̄ s̄. esse patris et filij sed qz alter ē pater. alter filius. sed sc̄dm qz vterqz ē idē deus. Itē ratione ostendit̄ sic v̄mtas effectus ē ab v̄mtate actus. et v̄mtas actus ab v̄mtate potentie vel subiecti. ergo cū vna sit p̄sona p̄ducta a patre et filio. ergo p̄ vnū actū p̄ductū. et p̄ vnā potentiā. ergo spirāt inquantū sunt vnū. **¶** Itē qd ē a duobus inquantū duo. aut ē insufficiēter a quolibet. aut ab alio sup̄flue. sed sp̄s s̄. a nulla p̄sona ē insufficiēter nec sup̄flue. qz neutrū duem̄ nature p̄fecte ergo z̄. **¶** Itē qd ē a duobus inquantū duo ē d̄positum. si substantialiter ē ab illis. qz a duobus inquantū duo p̄cedit vnū et ita op̄tet qd illud vnū habeat differētiā. sed s̄. non ē d̄positus ergo z̄. **¶** Itē nihil vnū p̄cedit a duobus d̄similibus in natura quantū duo nisi alter sit sicut p̄ncipiū actiū. alter sicut p̄ncipiū passiū. siue alter vt pater. alter vt mater. sed hoc non ē in diuinis ergo z̄. **¶** Contra qui p̄cedit a duobus ita qd ab vno p̄ncipalius quā ab alio p̄cedit inquantū sunt duo. sed s̄. p̄ncipaliter p̄cedit a patre sicut dicit̄ aug. et habet in se quētī dis. ergo z̄. **¶** Itē qui p̄cedit a duobus inquantū sunt distincti p̄cedit a duobus inquantū sūt duo. sed nexus non ē nisi distinctiō. ergo qui p̄cedit vt nexus. p̄cedit ab eis vt a distinctis et ita vt a differentibus. **¶** Item ab v̄mtate subiecti ē v̄mtas actus. s̄ pater et filius sunt duo. ergo spirāt duplici spiratione. ergo spirāt sp̄s sanctus ab eis inquantū sunt duo ergo z̄. **¶** Itē si spirāt spiritum s̄. inquantū sunt vnū. aut inquantū sūt vnum in sub̄. aut in notione. aut in p̄sona. Si inquantū sunt vnū in sub̄. ergo cū spiritus s̄. sit idē in sub̄. sp̄s sanctus p̄cedit a se si inquantū sunt idē in notione hoc nihil est qz non ideo spirat. qz sunt spiratores sed eō uerse. nec inquantū sunt vnū in p̄sona. quia in p̄sona nō v̄mt̄. **¶** Ad qd qd sp̄s sanctus p̄cedit a patre et filio inquantū sunt vnum in fecūditate volūtatis. vna autē ē in patre et filio volūtas. quia pater et filius sunt vna substantia. si ergo ē in eis volūtatis fecūditas.

vna ē fecūditas in eis. volūtatis autē fecūditas ē in patre et filio. quia vterqz deus inaccessibilis. sicut em̄ sup̄ius dictum fuit de numero p̄sonarum et infra meli⁹ patebit cū agēt de innascibilitate que idē ē in patre qz p̄mitas. cū p̄mū et p̄ncipiū sint idem rō p̄mitatis ē ratio p̄ncipiādi siue fecūditatis. quomā ergo pater p̄ior ē in omni emanatione. s̄ p̄fessione et generatione. qz nec generat nec p̄cedit. h̄nc ē qz vtroqz mō est p̄ncipiū. quia vero filius p̄ior ē emanatōe p̄fessionis nō generationis. qz generat tñ ē inspirabilis. h̄nc ē qz est p̄ncipiū spirandi nō generādi. qz vō s̄. neutro se. h̄z neutro ē p̄ncipiū. **¶** Inde ē qd quāuis s̄. a duobus p̄cedat. quia tñ p̄cedit non vt sunt differētes. sed vt ē in eis vna fecūditas volūtatis patet qd sp̄s sanctus p̄cedit ab eis inquantū sunt vnū. **¶** Ad illud qd obicit̄. qz p̄ncipaliter p̄cedit a patre dicendū. qz p̄ncipaliter potest dici dupliciter. Aut respectu secūdarij. et sic importat ordinē prioris et posterioris. et sic ponit diuersitatē. et hoc mō nō accipit̄ hic. Alio modo put̄ p̄ncipalitas dicit̄ quādam auctoritatē sicut pater d̄ opari p̄ filij. vnde vna creatura p̄ducit̄ a patre p̄ filij. inquantū sunt vnū. et sic intelligendū ē in p̄posito. **¶** Ad illud qd obicit̄ qz nexus p̄cedit a pluribus z̄. Dicendū qz ratio nexus. incipit a distinctōe et tēdit siue p̄ducit̄ in v̄mtate. Vn̄ vltia et d̄pletia ratio ē v̄mtas. licz ergo nexus sit duorū et a duobus. si est p̄fectus nexus ē ab eis inquantū sunt vnū. non inquantū sunt plures. **¶** Ad illud qd obicit̄ qz ab v̄mtate subiecti ē v̄mtas actus. et a pluralitate pluralitas. Dicendū qz istud nō habet instantiā sc̄dm modū loquēdi. qz si duo sunt termini copulati. Actus numeratus debet ei reddi. sed sc̄dm rem distinguit̄. qz subiectum d̄ dupliciter. aut p̄ se et primo. aut n̄ primo et illud verū ē de subiecto p̄ se et p̄mo. nō de alio. et sic accipiēdo pater et filij non sunt vnū p̄ncipiū p̄mū subiectū spirationis. quia nō spirant sc̄dm qz pater et filius. sed sc̄dm qz in eis ē vna fecūditas volūtatis. et ita inquantū vnū. Vel aliter dicēdum qz ē loqui de actu. vt ē actus vel origo. et de actu vt ē accidens. Si loquamur de actu vt ē accidens de necessitate numerat̄ ad numerum subiecti qz n̄ ē vnū accidēs in duobus subiectis. Si autē loquamur de actu vt ē actus. sic op̄at̄ ad subiectū. vt ad p̄ncipiū et sic non numerat̄ ad numerū subiecti sed qz subiectū sed sc̄dm qz p̄ncipiū. qm̄ ergo in diuinis spiratio n̄ esset accidēs sed p̄ductio vel relatio ideo sequit̄ v̄mtatē subiecti vt est p̄ncipiū. quare pater et filius quāuis due sint p̄sone. tñ sunt p̄ncipiū vnū. qz p̄ eandē virtutē spirant ideo actus nō numerat̄ in illis. iō spirāt vna spiratione quāuis. sint duo. **¶** Ad illud qd querit̄ vltimo. aut inquantū vnū in sub̄ z̄. Dicendū qz inquantū vnū in

Q

fecunditate voluntatis. put illa voluntas tracta
 ē ad notionē p fecunditatem. q fecunditas est
 ratione primitatis que primitas significat p
 hoc q ē inaccessibilis. et hoc ē qd dicit anse-
 q pater et filius spirat scdm q vterqz ē idē
 deus. nō scdm q deus simpliciter. sed scdm
 q deus in vtroqz hoc ē dīderare voluntatē
 in psonis. Si ergo queras inquātū vnū i sub-
 stantia aut notionē. aut psona. Dicendū q
 respōderi potest dupliciter scdm duas opi-
 niones prius positas de potētia generādi.
 vij. dis. q quidā dicūt q potētia generādi
 non differt a generatione siue paternitate.
 nisi modo loqndi. et ita dicit notionē scz p-
 sonalem ppietatem. vt generatio licet alio
 Similiter isti dicūt q fecunditas voluntatis.
 siue vis spiratiua. dicit eādē notōz quā spira-
 tio licet alio mō. qz vis spiratiua dicit vt i ra-
 tione aptitudinis. sed spiratio in rōne actz
 et ita scdm hos inquantū sunt vnū notionē.
 Alij dicūt q sicut potētia generādi dicit na-
 turā in psona. ita essentia psonaliter. sic vis
 spiratiua. voluntatē dicit. vt volūtas ē in p-
 sonis. in quibus ē fecūda. et ita pater et filij
 spirant inquantū vnū in essentia siue natura
 siue volūate. vt dicat ppius volūate dīde-
 rata in psonis quelibet illaz po sitionū mihi
 videt satis pbabilis.

In ista pte sunt dubitationes circa
 litterā. Et primo de hoc qd dicit i
 principalibus dēlijs que aplōn ce-
 lebrata sunt. Querit ergo q sunt
 illa quatuor pncipalia dēlia. et dd q fue-
 runt quatuor dēlia apostolorū in ecclesia p-
 mitiua. vt dicit quedā glosa sup actus. Pri-
 mum fuit ad electionē mathie. Secundum
 ad electionem vij. diaconoz act. vij. Terciū
 fuit ad nō imponēda legalia gentibus act.
 xv. quartū ad tollerandū legalia ad tempus
 act. xxij. dēlia vero patrū pncipalia apud
 grecos similiter fuerūt quatuor scz incenum
 ephesū. calcedonensem. et dstantinopolita-
 num. Itē querit de expositione illa quā po-
 nit magister sup illud qui docuerint. et ali-
 ud pdicauerint zc. et exponit. i. dtrariū do-
 cuerit vel dtrario mō zc. qz nō videt ista ex-
 positio pbabilis. eo q ille qui dtradiūt ar-
 ticulis ex cōmunicatos ē ipso iure. ergo nō o-
 portebat p dtrario dare sententiā. ergo vi-
 det q p dīuerso tulerūt sententiā. Detererea
 vnde venit ista expositio p deo quare nō di-
 xerūt quisquis dtraxerit. Rō dd q sic
 dicit ansel. Omnis veritas sacre scripture po-
 test dici que sacre scripture nō dtradiūt p-
 ter suam generalitatem et dignitatē. et ideo
 pdicta expositio habet hic locū. nec fuit in-
 cōueniens exprimere ex cōmunicationē here-
 ticoz qz sanctū patres in dēlijs ordina bant
 que iuris erāt. et pterea ad terroze ē dictum
 et maluerūt dicere aliud quāuis intellexerūt
 dtrarium. vt magis dēpescerēt ora psumptuo-
 sez ne adiuemrent nouitates in fi de scdm

veritatē aut ex cōmunicatiōis sententia nō
 se extendit nisi ad dtradicentes. qz non fuit
 eoz intentio pcludendi viam ad explanatō-
 nem fidei faciendā maiorem. Si deus alios
 magis illuminaret. et si hoc dixissent cōstat
 nō bene moti fuissent. et sentētia eoz meri-
 to abolenda esset. Itē querit de hoc qd di-
 cit. q nō est aliud spiritūsanctum esse filij.
 quā esse a filio. Sed dtra aliud ē dicere cap-
 sa sortis quā cappa facta a sorte. ergo simili-
 ter vester in pposito. Aut si nō. querit ratio.
 Et dicendū qz genitiuus quāuis denominef
 ab habitu dīe pncipij. tamen aliā habitu-
 dīnem importat. immo alias vt possessiōis
 sed tū in diuinis nō cadit diuersitas nec ha-
 bitudo nisi originis rōne materie in diuinis
 determinat ad habitu dīe pncipij. et ideo
 in deo idē ē dicere qz spiritus filij. qz spiri-
 tū pcedit a filio. Detererea alia ē ratio. quia spi-
 ritus scdm qz ē nomē absolutū. sicut hoc noc-
 men deus. non habet ppiē dstrui cū geniti-
 uo. quia tunc idem esset dicere spūs filij. qz
 deus filij. ergo oportet qz accipiat spiritus
 scdm qz dicit a spiratione. et sic ē nomē im-
 portās originem. ergo sicut sequit filius pa-
 tris. ergo filius qui ē a patre. et ita ē dicere
 spiritus filij id ē spiritus qui ē a filio. Itē
 querit de hoc qd dicit nō sine meo et patris
 arbitrio. videt male dicere. qz qui habet ar-
 bitriū sup aliquid. habet dominū sup illud
 ergo videt scdm hoc qz spūs sanctus sit infe-
 rior filio. Si tu dicas qz arbitriū dicit volū-
 tatem. hoc nihil ē quia similiter cū vna volū-
 tas sit triū. similiter filius nō loquit sine ar-
 bitrio spūs sancti. et pater similiter qd non
 dicit ppiē. Rō dd. qz spūs sanctus ē patri
 et filio dsubstāialis. ita qz a patre et filio p-
 cedit opatio gō spiritūsancti dūmūis ē pa-
 tri et filio. et similiter eque habet esse a pa-
 tre et filio. ita qz nō ē dicere qz habeat locutōz
 ppiam. nec qz habeat locutionē a se. et hec
 duo voluit excludere dominus cum dixit. nō
 loquit a semetipso vt excludat ratio ppiē. et
 ratio pncipij. et hoc exponēs didimz
 dtra ppiū dicit. Non sine meo. Contra ratō-
 nez pncipij dicit. Sine meo et patris
 arbitrio. et arbitriū non importat dominūz
 siue causalitatem. sed solū auctoritatē in pa-
 tre et filio respectu spūs vel eius opatiōis

Tem querit cū spiritūsanctus pce-
 dat a patre et filio. Hec ē scda ps
 in qua magister determinat qualē
 spiritūsanctus pcedit a patre et
 filio. Et hec ps habet quatuor capitula scdm
 quatuor que determinat in quatuor capitū-
 lis. Nam pncipio querit et determinat. vtz spi-
 ritūsanctus prius pcedat a patre et deter-
 minat qz nō. scdm vtrum prius et plenus ibi
 Ex eodem sensu dicit etiam ppiē pcedere a
 patre. Quarto determinat. vtz spiritūsan-
 ctus ppiē pcedat a patre p filijz ibi. Forte
 vtz hac itelligentiā vbi dfirmat auctoritate

hilarij qz spiritus sanctus mittit a patre p fili-
lium et pcedit.

Supposito ex precedentibus qz spūs
sanctus procedat a patre et filio.
Ad intelligentiā huius ptis qua-
rur querunt de pessione spūs san-
cti in dicatione ad utrūqz. Primo querit vtrū
spūs sanctus prius pcedat a patre quā a filio
Secundo vtrū plenus a patre quā a filio. Tercio
vtrū pcedat a patre mediāte filio. Quarto
et ultimo. vtrū pcessio filij s3 prior sit se-
cundū ordinē intelligēdi pcessionē spūs san-
cti vel everso.

Quia primū qz prius ē a patre quā
filio sic ostendit. Causa prima est
in qua ē status. ergo et pncipiū
primū in quo ē status. sed status ē
in patre. ergo pater ē pncipiū primū. sed
pncipiū supponit prius. ergo prius pcedit
a patre quā filio. **I**tem causa prima ē que
agit alia nō supposita. ergo si pater pducit
non p suppositior. ē alterius pncipij. filius
p suppositionem prius pducit pater quā filius.
Item qz habet aliquis ex se. p prius ha-
bet quā qd habet ex alio. sed pducere spiri-
tū sanctum. habet pater a se et filius a patre
ergo p prius habet pater quā filius. **C**on-
tra vbi nō est ponere posterius. nec prius.
qz respectu posterioris. s3 in trinitate nō ē po-
nere posterius. ergo nec prius. **S**i ergo pces-
sio spūs sancti a patre et filio ē eterna. patet
zē. **I**te vbi ē ponere prius et posterius ē
ponere diuersitatē pncipiorū. sed pater et
filius pducūt spiritū sanctum inquantū vnū
vt supra monstratū ē ergo nō ē ibi ratio prior-
is. **I**te si p prius pcedit a patre quā filio
Aut a filio nō pcedit. aut bis pcedit. sed p-
cedit a filio et nō pcedit bis ergo zē. **I**te
attingit intelligere prius. nō intellectu poste-
riori. ergo si p prius pcedit a patre. ergo cō-
tingit intelligere qd pcedit nō intellectu
filio. **S**ed extra spūs sanctus ē amor vniuers.
et amor necessēs. sed nō ē accipe mutuū amo-
rem ad minus quā inter duos. ergo nec spiri-
tus sanctū esse nisi a duobus. ergo nec p pri-
us pcedit ab vno quā ab alio. **R**z dō qz pri-
us dicit multiplicitate. dicit em prius dura-
tione. prius causalitate. dicit prius origine.
Dicit prius auctoritate. **E**t primis duobus
modis prius nullo modo cadit in deo. quia
prius duratione extrariū ē eternitati. Prius
causalitate extrariū ē essentie vnitati. s3 pri-
us origine quo alter ex altero. **E**t prius aucto-
ritate quo alter accipit ab altero cadit ibi. s3
prius origine cadit respectu pducētis et p-
ducti. cum alter orit ex altero. cum vero vnū
orit a duobus. nō cadit ibi prius origine. qz
tunc ambo sunt vnū originale pncipiū. tunc
cadit ibi prius auctoritate. qz quāuis pater
et filius sint vnū in pducēdo. tamen hoc ac-
cipit filius a patre. **S**i ergo querit. vtrū per
prius pcedat spūs sanctus a patre quā a filio

Si intelligat duratione fallum ē. similiter si
prius causalitate sicut pbant prime rōnes ad
hoc inducte. **S**i aut prius auctoritate vt pri-
us idem sit qz pncipiū veritate habet. **A**d
illud quod primo obicit. qz pater ē pncipiū
pncipiū et causa. **D**icendū qz ille rationes
habent veritatē. vbi ē pluralitas causarū vel
pncipiorū. sed respectu spūs sancti. nec ē plu-
ralitas causarum vel pncipiorū. **A**d illud
qd obicit qz prius habet qd habet ex se. **D**i-
cendū qz si intelligat prius. id ē pncipiū
prius verū ē. **S**i aut alio mō fallum. quia vnū
et idem potest haberi a pluribus pscis. ita
qz ab vna p aliā. nec talis ē prioritas aliquo-
rum p dictione modorū.

Secundo querit. vtrū plenus pces-
dat a patre quā a filio. et qz sic vt
detur. quia ppter quod vnumquodqz
et illud magis. ergo cū filius spiret p patre
qua hoc habet a patre. ergo pater magis spi-
rat. **I**tem omnis causa prima prius influit.
quā scda. sed pater ē pncipiū pncipiū spiran-
di. ergo prius influit quā filius. **I**te pleni-
us pcedit aliquid a quo pcedit pncipiū et pnci-
paliter. quā a quo nec pncipiū nec p-
prie. sed spūs sanctus pcedit a patre pncipiū et
pncipiū. sicut dicit in littera. et aug. dicit
ergo zē. **I**te plenus pcedit aliquid ab
eo a quo habet quod quod habet s3 subām et
pncipiū. quā a quo nō habet. sed spiritus
sanctus habet a patre. et qz sit et qz pcedat
a patre. a filio aut nō habet. qz pcedat a pa-
tre quia tūc filius daret aliquid patri. ergo
zē. **C**ontra si plenus a patre. ergo pfecti-
us ergo a filio nō pcedit pfectissime. ergo in tri-
nitate ē aliquid imperfectiōis. **I**te si pleni-
us a patre quā a filio plus accipit a patre quā
a filio. sed vbi ē ponere plus et minus ibi est
diuersitas. ergo in psona spiritus sanctus est
diuersitas. **I**te videt qz nec pncipiū
a patre. quia qui pfecte dat aliquid alicui.
dat ei vim et iurisdictionē siue auctoritatez.
Si ergo dat pater filio posse spirare. gō dat
ei auctoritatē spirādi. ergo qz pncipiū
pcedit a filio vt a patre. **R**esponso dicens
qz spūs sanctus dicit pcedere a patre pncipiū
paliter et p se. pncipiū qz auctoritas ē
in patre p se quia nō tantū mediāte filio. s3
etiam immediate. nō tamen plenus pcedit
a patre. nec tñ pfectius. quia plenus pncipiū
gradum pfectiōis. pncipiū etiā dpositionem
substantie in pducto quorū neutrum ē in diuisi-
ōis. **V**nde si ponat hoc. qz illud qd pcedit
ab alicui. p plenus pcedit aut pncipiū
simpliciter ē neganda. **A**d illud ergo qd
obicit de causa prima. et ppter qd zē. dicens
qz sicut dictum ē prius illud solū habet locū
vbi pluralitas causarū ē. hic autē nō ē plura-
litas nec causarum. nec pncipiū. ideo nō
habet hic locū. **A**d illud qd obicit. qz non
habet spūs sanctus a filio qz pcedat a patre.
Dicendum ad hoc qz non habere a se vel ab

De.

alio nō pōit gradū plenitudinis. Vnde quā
uis filius diuinitatē habeat a patre. tamē ē
pfectus deus vt pater. et ideo nō sequit̄ q̄
plenus a patre pcedat. qui a p̄cipalius.
¶ Q̄ obicit̄ plenus habet. qd̄ habet essenti
am et p̄rietatem. Resp̄deri potest̄ inter
mōdo minozē. habet em̄ sp̄sanctus a filio
p̄rietatem. licet nō habeat scdm̄ omnē respe
ctum. habet em̄ p̄cessionē a filio sed nō a pa
tre. ¶ Ad illud qd̄ obicit̄. q̄ pater dat filio
auctoritatē. Dicendū q̄ dādo auctoritatē
sup̄ sp̄sanctū m̄hilominus ex ipso habet
auctoritatē. q̄ ex hoc debet filius eā referre
ad patrē q̄ habet a patre. et inde ē q̄ in fi
lio ē auctoritas. et subauctoritas. Vnde etiā
p̄cipaliter p̄ducit̄ s. s. s. pat̄ p̄cipalius.
q̄ in eo ē tm̄ auctoritas. n̄ subauctoritas. p̄
cipalitas aut̄ auctoritas dicat̄ in diuinis.

Quero querit̄ vtr̄ sp̄sanctus p̄
cedat a patre mediante filio. et q̄
sic videt̄ p̄ hilariū xij. de trinitate.
qui loquēs ad patrē ait sp̄sanctus
ctum qui ex te p̄ eum ē p̄merar. s. s. est a
patre p̄ filiū ergo mediante filio. ¶ Itē rich.
dicit̄ q̄ in diuinis ē p̄cessio imediata tantū
et mediata. et imediata. mediata tantū ef
se nō potest. et dicit̄ q̄ mediata et immedia
ta ē p̄cessio. s. s. ex patre. ergo cū non possit
cadere mediū nisi filius. spiritus. s. p̄cedit a
patre mediante filio. ¶ Item similis ē p̄cessus
in illa p̄cessu imaginis create. sed amor p̄ce
dit a mente mediante intelligenā. ergo s. s.
p̄cedit a patre mediante filio. Si dicas q̄ nō
est similitudo quantū ad hoc. ergo destruit̄
ratio imaginis. q̄ imago debet representare or
dinem et originē p̄sonarū nō tantū numerū i
p̄sonis. q̄ hoc etiā ē inuestigatio. ¶ Item si solus
filius spirat. ita q̄ non pater. tūc pater dice
ret̄ spirare. sed mediante filio ita q̄ esset p̄ces
sio mediata tantū. ergo cū spiratio duciat
patri p̄ se. et duciat ei p̄ hoc quod ē p̄cipi
ū filij spirantis. ergo ducit̄ ei. et mediante
et immediate. sed si hoc s. s. p̄cedit a patre
mediante filio. ¶ Contra nobilius ē imedia
tum p̄cipiū quā mediātū. sed omne nobil
ius ē deo tribuendū. ergo si pater ē nobilif
simū p̄cipiū s. s. ergo tantū immediate nō
mediate p̄ducit̄ ipsum. Si tu dicas q̄ p̄du
cit̄ simul mediante et immediate. ¶ Contra me
diatū et immediatū sunt ōpposita. sed ōppo
sita non sunt simul vera de eodē et respectu
eiusdem. ergo impossibile ē q̄ simul p̄ducit̄
mediate et immediate. ¶ Itē sicut se habet
p̄ se ad p̄ accidēs. ita mediātū ad immedia
tum. sed deus nullius cuius ē causa p̄ se. est
causa p̄ accidēs. ergo nullius cuius ē p̄cipi
ū immediatū ē p̄cipiū mediātū. ¶ Item
magis ē immediatū. q̄ nullo modo recipit
mediū quā qd̄ recipit mediū. sed filius nul
lū mediū recipit inspirādo. ergo immediatū
p̄ducit̄ quā p̄ducit̄ pater. nō ergo v̄iformi
ter omnino p̄ducunt pater et filius sp̄m s.

¶ 1° dō q̄ sicut vult rich. p̄ductio s. s. ē me
diata simul et imediata. mediata inquantū
ē a filio et filius a patre. sed imediata inqua
tum ipse sp̄s. s. ab ipso patre spirat. et huius
exemplū pōit̄ in exitu abel de adam. abel i
mediate exit de adam. q̄ ipse ex lumbis su
is genuit eū m̄hilominus exijt̄ mediante. q̄
exijt̄ ab eua. que sunt ab adā. siue de adā de
ducta. et hūc modū oportuit esse in deo p̄
ter summā germanitatē. si em̄ tantū mediata
esset p̄cessio s. s. vt tantū esset a filio nō esset
summa germanitas s. s. cum patre. similiter
si omnino imediata. vt esset a patre tantum.
nō esset summa germanitas cū filio et sic de
dendum q̄ mediante filio. ¶ Ad illud ergo
qd̄ obicit̄ in cōtrariū. q̄ nobilius ē immedia
tum p̄cipiū. Dicendū q̄ mediatio ē tribus
modis. quedā em̄ ē mediatio q̄ excludit̄ im
mediationē tantū vt quādo effectus vltimū
nō continuat̄ influentie cause prioris. sed p̄ me
dium omnia p̄ducit̄ priori non coopante. et
hic dicit̄ ordinē et diuersitatē agentū et se
pationē. Alio mō dō mediatio. put̄ dicit̄ or
dinē causarū adimūcē. nō sepationē in agen
do. sed solū diuersitatē agentū et ordinē.
Tercio mō put̄ dicit̄ ordinē. nō tñ sepationē
virtutū agentū. nec diuersitatē. Prima me
diatio nō cadit in deo. q̄ deus ē causa simpli
citer prima cuius influentia ē tanta q̄ nulla
creatura aliquid agit. eius influentia remota.
et ideo nihil exit a deo mediante tantū. Secūda
mediatio. cadit in deo respectu effectus p̄
ducti a causa creata q̄ ibi ē ordo causarū. et
diuersitas virtutū. sed tñ nō ē sepatio. quia
deus intime agit q̄ p̄ seipsum agit. m̄hilomi
nus p̄ virtutem creatā que ab ipso ē. Tercia
mediatio cadit in opatione diuina. i qua sūt
agentes p̄sone. in quibus attendit̄ ordo. q̄
vna habet ab alia. q̄ agat. sed tñ nec ē ibi vir
tutum diuersitas nec sepatio vel distātia ali
qua. immo vna virtute. et eaq̄ intime agunt
et sic pater mediante filio p̄ducit̄ s. s. nō qua
fit mediū distātie vel differētie. sed q̄ q̄
filius p̄ducit̄ hoc habet a patre. ita q̄ ē ibi
quidā ordo. Et sic patet r̄nsio ad sequēs cū
dicit̄. q̄ mediātū et immediatū sunt ōpposi
ta. verū ē em̄ sed nō primū mō. s; scdo vel ter
cio. ¶ Ad illud qd̄ obicit̄. q̄ de2 nulli2 causa
p̄ accidēs s. s. nec mediante. dō q̄ p̄ accidēs ali
quid creare derogat veritati esse sup̄me. illi2
em̄ dō aliquid cā esse p̄ accidēs cuius ē causa p̄
aliquid aliud q̄ non ē ab ipso s; aliunde. si s.
deus alicui2 esset causa p̄ accidēs n̄ esset causa
vlissima et prima. et ita nec nobilissima s; me
diatio nō repugnat nobilitati cause sup̄me.
creare em̄ aliud p̄ se. et p̄ id qd̄ ab ipso ē. nō
dicit̄ indignitatē imo dignitatē q̄ dignitas ē
non tm̄ p̄ se aliquid posse. s; posse alij dūm
care. ita tñ q̄ ille sine eo nihil possit. ¶ Ad il
lud qd̄ vltio obz̄ q̄ fili2 ē immediatior ca. dō
q̄ n̄ valz̄. q̄ ista mediatio q̄ p̄dicta ē n̄ repug
nat imediatiō et ideo nō dimittit̄ eā.

Quarto et ultimo querit. que istam
duarum emanationum scilicet generationis et
processionis. sit prior secundum rationem
intelligendi. et quod generatio filii.
ostenditur sic. In ymagine creata sic est. quod
secundum ordinem intelligendi. prior est emanatio
noticie a mente. quam amoris. sicut vult. Augustinus
quia incognita non possumus diligere. sicut
dicit. Augustinus. in. x. d. trinitate. ergo si ordo at
tenditur in ymagine secundum conformitatem ad
trinitatem increatam. ergo secundum rationem intel
ligendi prior est processio verbi. quam amoris in
divinis. maxime cum per ymaginem creatam.
intelligamus trinitatem increatam. Item
sicut vult philosophus. voluntas est. cuius principium
est in ipsa cognoscibilitate. singularia. ergo
voluntas ut voluntas presupponit cognitionem
ergo emanatio ubi. emanatio amoris. Item
omne principium secundum rationem intelligendi. pri
us est quam principium. sed filius est principium
spiritus sancti. ergo secundum rationem intelligendi.
oportet intelligere filium. quam spiritum sanctum. er
go et generationem que est emanatio filii. pri
us quam processionem. que est spiritus sancti. Item
in omni natura agente per modum nature et vo
luntate. productio per modum nature intelli
gitur ante productionem voluntatis. ergo cum pa
ter sit natura intellectualis producat filium con
naturalem. et per modum nature. et spiritum sanctum
per modum voluntatis. ut supra tactum est. ergo
emanatio filii. prior est secundum rationem intelli
gendi emanatione spiritus sancti. Contra. Augustinus
non de trinitate. primum mentis precedit ap
petitus quo id quod nosse volumus querendo
nascitur proles ipsa noticia. ergo ante est in
ymagine creata. appetitus quam sit plures noti
cia. ergo ante amor. quam verbum. ergo et proces
sio. ante generationem. Item nullus videtur
rem. cognoscit ipsam. nisi intentio voluntatis
applicet vim cognoscens. ipsi cognoscibili.
ut patet de homine eunte per viam qui cum iunt
et alibi cogit aut perfecte nescit qua transierit
sicut dicit. Augustinus. in. ix. d. trinitate. ergo vo
luntas precedit ipsam cognitionem. ergo amor
verbum in creaturis. ergo processio in deo. scilicet
secundum intellectum. Item sicut vult philosophus.
primum et immediatum idem. Unde ipse in libro
posteriorum diffiniens appositionem immediatam
dicit. quod immediata appositio est illa. qua non
est altera prior. sed eque immediate spiritus san
ctus precedit a patre ut filius. ergo eque pri
mo. ergo nec secundum rem. nec secundum rationem intel
ligendi. generatio filii. precedit processionem spiritus
sancti. Item quanto aliquid amovetur tan
to prius est secundum rationem intelligendi. sed com
munis spiratio est amovetur. quam generatio. qua
duenit patri et filio. sed generatio soli patri
ergo prior est secundum rationem intelligendi. gene
ratio quam spiratio. Dicitur quod quid sit de
ordine reali de quo infra dicitur. secundum rationem
intelligendi. prior est emanatio verbi. tum quod
verbum est spiritus sanctus principium. tum etiam

quia verbum precedit per modum nature. sed spi
ritus sanctus per modum liberalis voluntatis.
tum etiam. quia intelligimus emanationes in p
sonis. per emanationes reatas in ymagine.
In ymagine autem constat. quod cognitio et intel
ligencia precedit amorem et voluntatem. non
tamen volo dicere. quod in divinis sit emanatio
natura posterior emanatione. sicut repimus
in ymagine creata. Ad illud ergo quod obi
citur in contrarium quod appetitus precedit primum me
tis. Dicendum quod ille appetitus habet secundum
statum dupliciter considerari. Uno modo secundum
rationem inhabitantis ante habitam cognitionem.
Alio modo secundum rationem complectentis et hoc est
post habitam cognitionem. et secundum primum sta
tum est imperfectionis. quantum vero ad secundum
est perfectionis. et ideo quia quod perfectionis est.
in deo ponimus. non quod est imperfectionis. ideo
appetitus secundo modo assimilatur spiritui sancto. et
hic tenet rationem tertiam. et quod primum sit imperfe
ctionis. patet. quia est ignobilitatis et de
siderantis scientiam acquirere. quod non convenit
deo. Ad illud quod obicitur. quod intentio pre
cedit ad cognitionem dicendam quod verum est
ad cognitionem acquirendam. sed noticia prout
est in acquirendo. non habet plenitudinem cum
illo verbo. ut vult. Augustinus. in. xiiij. et. xv. de tri
nitate. Ad illud quod obicitur. quod eque im
mediate precedit spiritus sanctus. Dicendum. quod ve
rum est. sed tamen spiritus sanctus ita precedit imedia
te. quod etiam mediante filio. et ita ex illa ratione
oportet intelligi emanationem filii. Ad
illud quod obicitur. quod quanto aliquid amovetur
tanto prius. Dicendum. verum est in absolutis
sed non tenet in respectibus. ut patet in gene
ratione et creacione. Potest tamen dici. quod
istud intelligit de eo quod est amovetur amovetur
te predicacionis. sed amovetur spiratio est amovetur
amovetur non tamen predicacionis. quia dicit de
patre et filio. sed etiam cuiusdam concordie et
conexione. et tale amovetur secundum rationem con
cordie et amicitie presupponit concordantes. et
conexos. non patet et sic patet illud.

DVBIA LITTERALIA.

In parte ista sunt dubitationes cir
ca istam. et primo de argumento he
retici. quod facit ibi. Aut nato filio.
aut non nato. Videtur enim istud ar
gumentum necessarium. quia cuiuslibet contradi
ctionis. necessarium est alteram partem esse veram.
sed natum et non natum opponuntur contradictione
ergo necesse est alteram partem dare. quod spiritus san
ctus predat. aut nato iam filio. aut non nato
cum ergo magister et. Augustinus. respondeat inte
rimendo utraque partem. videtur male respo
dere. Responso dicendum. quod hereticus in sua
questione. querebat de ordine generationis
filii. ad processionem spiritus sancti. et querebat de
ordine secundum durationem et tempus. non secundum
rationem intelligendi. et querebat utrum prius
natus est filius quam processit spiritus sanctus. aut
e converso. et utrumque falsum erat. Ideo magister

17

et. Aug². cōsiderantes intencionē hereticā
siue interrogacōez. scdm̄ sensum in quo eam
pponit simpliciter. et bene respondēt eā in-
terimendo. ¶ Ad illd̄ ergo qd̄ obicit. qd̄ dif-
finicō hereticā est p̄ a contradictoria. Dicendū
qd̄ falsum est. quia p̄p̄osicio cōtradictoria ac-
cipitur. negando composicōem principalē.
sed ip̄e fert negacōnem ad cōposicōnem nō
principalē. sed intellectā in hoc qd̄ est na-
to. et idō causa falsitatis semp̄ remanet. hec
em̄ est falsa. sp̄s sanctus p̄cedit nato filio.
quia notat. qd̄ natiuitas filij. p̄cedat p̄cessio-
nem sp̄s sancti. hec iterū est falsa. p̄cessio
nō nato filio. qd̄ notat. qd̄ natiuitas filij. nō
fuerit simul cū p̄cessione sp̄s sancti. sed hec
est vera. sp̄s sanctus nō p̄cessit nato pri-
us filio. quia simul fuit natiuitas filij et p̄-
cessio sp̄s sancti. ¶ Item querit̄ de hoc qd̄
dicit. quātq̄ vnigenitus dedit. gignendo
dedit. Videtur maledicere. quia si hoc. sed
dedit ei spiracionē. ergo dedit gignendo. er-
go spiracio est genita. sed quātq̄ dicit̄ ī di-
uinis concrete. dicit̄ et abstracte. sed nō cō-
uertit̄. ergo si spiracō est genita. spiracō est
generacō. qd̄ est a tra om̄s m̄o. ¶ Responso
dicendū. qd̄ defectus est in vtroq̄ argumen-
to. nam illud nō valet. dedit generacōem spir-
acionē. ergo generauit spiracōem. sicut nō
sequit̄ generacōem dedit filio essenciam. ergo
essencia est genita. Aliqua em̄ p̄ generacōez
dicuntur dari. que nō dicuntur generari. et itez
alia racō nō valet. Spiracio est genita. ergo
spiracio est generacio. sic em̄. Infra patebit
de duabus nociōibus vni² p̄sone. verū est
dicere qd̄ vna p̄dicatur d̄ altera. denociatiue
nō in abstractione. et idō nō valet. illa rō.
imo est ibi accidens. ¶ Ergo dicit̄. quātq̄
p̄dicat̄ denociatiue. et abstracte. verū est
de essencia. sed nō est verū de p̄p̄rietate p̄s-
one et hoc infra patebit. ¶ Item dubitacō est.
de hoc qd̄ dicit̄ jero. Credim² in sp̄m̄ sanctū
qui de patre p̄p̄rie procedit. Videtur em̄ fal-
sum dicere. quia p̄p̄riū est qd̄ ouenit vni soli
ergo si de patre procedit p̄p̄rie. nō ergo de fi-
lio. Si tu dicas. qd̄ nō dicit̄ p̄p̄rie. a tra amū-
tatem. ¶ Sed contra imp̄p̄rietatem. ergo vi-
det̄ qd̄ imp̄p̄rie p̄cedat a filio. ¶ Responso
dicendū qd̄ p̄p̄rie nō dicit̄ p̄p̄rietatem siue sol-
itudinem. sed sonat in auctoritatē. sic p̄n-
cipaliter. sicut em̄ pater p̄n̄cipaliter dicitur
spirare. quia nō habet ab alio. ita etiā p̄p̄rie
quia hanc dicit̄ em̄ nō habere ab alio. nul-
li amūcat. ita videt̄ dicere magister. ¶ Do-
test tamē dicit̄. qd̄ vno m̄o p̄p̄riū dicit̄ contra
amūtatē. alio modo a tra imp̄p̄rietatē. Ter-
cio modo accipit̄ p̄ appropriacōez. et sic acci-
pit̄ hic. quāuis em̄ spiracio eque vere et p̄p̄rie
cōueniat patri et filio. tñ filius appropriat eam
patri. p̄pter auctoritatē. ¶ Item querit̄ de
hoc qd̄ dicit̄. hylarius loquens ad patrē p̄
eu in sp̄s sanct² tu² est. Videtur em̄ male-
dicere dicendo p̄ eū. quia vt dicit̄ p̄posit².

per. cum verbis transitius significat sub au-
auctoritatē. sed cū absolutis auctoritatē. vt
patet cū dicit̄ ego sum sapiens p̄ deū. inde
notat auctoritas. ¶ Responso dicendū. qd̄
aliqui voluerūt dicere. qd̄ h^c est imp̄p̄ria. sp̄s
sanctus est a patre p̄ filiu. siue p̄cedit
et debet resolui in hanc sp̄s sanctus spirat̄
a patre p̄ filiu. et consensūt rōni p̄dicte.
sed cum ista sit vera. creatura p̄cedit a patre
p̄ filiu. et h^c similiter. exit vel p̄cedit. nō vi-
deo rōnem quare similiter illa verba hylarij
Nō possunt p̄p̄rie dici. et p̄terea dicendū. qd̄
quāuis p̄cedere nō sit verbū transitiuū. quia
quātū ad modū significandi. quia non con-
struit̄ cum actiuo. quia tam̄ equualet tran-
sitiuo. vt cū dicit̄ p̄cedit a patre p̄ filiu. ur-
dicandū est sicut de verbo transitiuo. et idō
dicit̄ subauctoritatē. ¶ Tertus.

Dost h^c considerandū est quātū a ta-
libus qualēs nos sumus rē. Supra
egit magister de p̄cessione p̄ compa-
acionem ad illū ad quem et a quo est. hic ter-
cio loco agit de ip̄a. scdm̄ compacōez ad ge-
neracōez a qua differt. et h^c pars habet du-
as p̄tes. In prima magister querit̄ et detra-
ctat. Vtrū sp̄s sanctus debeat dici genit².

¶ In scda. vtrū debeat dici ingenuus. ibi.
Nūc considerandū est cū sp̄s sanct² nō sit
genitus. ¶ Item prima pars habet quatuor.
In prima ostendit. qd̄ sp̄s sanctus nō debe-
at dici natus. ¶ In scda ostendit. qd̄ quāuis di-
cat̄ de sp̄s sancto p̄cedere. dicit̄ cū de filio.
ibi cum aut̄ sp̄s sanctus nō dicat̄ genitus.
et ratio est qd̄ aliter dicit̄ filius p̄cedere. et
sp̄s sanctus. ¶ In tercia vere temptat assig-
nare differenciā inter generacōez et p̄cessio-
nē. ibi. inter generacōez filij et p̄cessionē rē.

¶ In quarta vero et vltima ostendit hūanā
insufficienciā. ad illam differenciā indagā-
dam. ibi. ¶ Quātū aut̄ insufficientia p̄cedere inter-
fit. sicut considerandū est cum sp̄s sancto.

¶ Hec est scda pars in qua magister querit̄
et detractat. vtrū sp̄s sanctus debeat dici
ingenuus. Et hec ps habet quatuor p̄tes.
in qua ostendit magister et p̄bat auctoritate
Aug. qd̄ sp̄s sanctus nō debet dici ingeni-
t². ¶ In scda vero ostendit detrahi. in aucte
jeronimi. qd̄ debet dici ingenuus. et ponit
ibi. jeronim². Tamē in regulis distinctōnū.

¶ In tercia vero p̄dicat̄ a trouerhiā detra-
ctat p̄ distinctōez ibi. Sed vt ista que videt̄
esse repugnācia. ¶ In quarta auctoritate jero-
nimi p̄firmat suā solucōez. ibi. ita accepit rē.

Aditelligenciā eoz. que dicuntur in
lra. quatuor querūtur. primo querit̄.
Vtrū in diuinis sit ponere p̄cessionē.
scdo vtrū p̄cessio sp̄s sancti sit generacō.
tercio. vtrū p̄cessio sp̄s sancti realiter diffe-
rat a generacōne. quarto. vtrū sp̄s sanctus
debeat dici ingenuus aut nō.

Quia primū qd̄ p̄cessio sit ponenda
in diuinis ostendit. Primo aucte. dñi

jo. xvi. Vbi dicit saluator mittam vobis spm
 veritatis qui a patre procedit. Si ergo veri-
 tas no dicit nisi ver et verba dei no loquor
 imppriū vere. ergo pprie est pcessio in diu-
 nis. Item in diuinis verissime est origo. er-
 go et pductio. sed omi productioni actiue.
 respōdet pductio passiva. sed pductio pas-
 siva est pcessio. ergo a primo ad vltimū i di-
 uinis vere et pprie est pcessio. Item amor
 noster. et est amor et ab illo. et exitus eius ab
 alio. vere et pprie exprimit in verbo pcedē-
 di. cum ergo amor diuinus. qui est spūs san-
 ctus. vere et pprie amor sit. et ab alio sit. sic
 nomē amoris ei cōpetit ppriissime. ita vester
 ei duenire et pcessio. Item ad completaā
 rōnem pcessiois. ista duo requiruntur. qd
 sit ab alio. et in aliū tendat. sed amor qui ē
 spūs sanctus. nō pcedit a patre inq̄tū amat
 se. nec a filio inq̄tū amat se. sed inq̄tū vnus
 amat alterū. quia nexus est. ergo spūs san-
 ctus est amor quo amās tendit in aliū. et ista
 duo complectūtur rōnem pcessiois pfecte
 ergo pcessio est in diuinis. Contra pro-
 cessio de rōne sue nomis dicit elongacōez et
 recessio. Vnde pcessio quasi pcul cesso.
 sicut pcessio dicit antecessio. sed sicut in
 diuinis nō ē antecessio. pp̄ sumā similitatē.
 ita nō est elongacio. pp̄t sumā vnitatem.
 ergo sicut in diuinis nō ponit nomē pcessio-
 nis. ita nō debet poni nomē pcessiois.
 Item in creaturis pcessio de rōne sua gene-
 nis dicit motū. et ita indigenciam et impfe-
 ctionē. sed nullū tale nomē. debet transferri
 ad deū. ergo nec pcessio. item creatō dicit
 spēalem differenciā pcessiois et differen-
 ciā addentē nobilitatē. quia dicit egressum
 rei creatore. qui est causa nobilissima. s; crea-
 cio passiva. nullo mō repitur in diuinis. nul-
 la eni psona dicit creati. ergo p rōne nec p-
 cessio. Item pcessio in creaturis. nō dicitur
 nisi dupliciter. videlicet localis et causalis.
 Localis que est in motu pgressiuo. Causalis
 que est affectus a causa. sed localis nō potest
 trāfferri ad diuina. quia nulla mutacō sedz
 locū. nec in generali nec in speciali. cadit in
 deo. et preterea. cū talis sit ab vno in aliū.
 oportet ponere. qd spūs sanctus eternaliter nō
 pcederet a patre et filio. nō ergo inuenit p-
 cessio localis. sed h̄ nobilior quā causalis.
 quia ista est entis completi. et a p̄ncipio in-
 trinseco. ergo p locū a maiori. nec causalis in-
 uenitur in deo. et ita nullus modus. Pro-
 cessiois repit. Responso dicendū qd pces-
 sio in creaturis. dicit respectum ad p̄ncipiū
 a quo. vt radius dicit pcedere a sole. siue
 flos ab arbore. et qd dicit motū hoc accidit
 ei. et similiter rōne nomis dicit respectū ad
 terminū ad quē. et qd dicit elongacōez. hic ac-
 cidit qm̄ ergo i diuinis vtq; respectus repit. Itā
 psona pcedens. respectū habz ad p̄ncipiū
 a quo. amor pcedens. respectū habet ad
 amatū. Amor scz ille qui est nexus et caritas

ideo vere et pprie et pfecte. racō pcessiois
 inuenit in diuinis. vnde cōcedende sunt ra-
 cōnes adducte. Ad illud ergo qd obicit
 in cōtrariū qd pcessio dicit elongacōem. di-
 cendū. qd hoc verū est in creaturis. in quibz
 per apprimacōez ad terminū ad quē. sit elo-
 gacio a termino a quo. pp̄t sui finitatem. et
 circūscripcōem. et distancā. et sic nō est in
 deo. Ad illud qd obicit. qd dicit motū in
 creaturis. dicendū. qd nō transferē. rōne mo-
 tus. sed rōne duplici respectus. qui quāuis
 nō posset esse in creaturis. sine motu. pp̄t
 impfectōem. nihilomīd tamē est in creatore.
 Ad illud qd obicitur de creatōne. dicen-
 dū. qd creatō de p̄ncipali imposicōne. dicit
 exitū de nihilo. et idō nullo mō significatū
 ei. potest in deo saluari. nec pprie nec trās-
 sumptiue. nō sic autē est de generacōne et p-
 cessioe. Ad illud qd obicitur. qd nec cau-
 salis nec localis. dicendū. qd imo ad modum
 causalis. et causalis. vno mō duenenciā habet
 cū locali. nam causalis pcessio. vno mō
 terminatur in pcedente. et ita. qd nihil vltra
 respicit. vt cū dicit filius procedit a patre.
 Alio modo. put effectus respicit aliquē vt
 terminū. et sic pcedit amor ab amate in ama-
 tū. et aliquo modo duenit cū pcessioe loca-
 li. quia respicit terminū ad quē. Aliquo mō
 differt. quia nō respicit tanquā in illo re-
 ciatur. Sed tanquā obiectū. et qm̄ respectus
 et emanacio vere repunt in diuinis. hinc ē
 qd illa emanacō dicit ad similitudīez emanacō-
 nis causalis. s; similitudo localis pcessiois ibi
 nō cadit. nisi longique. et ideo greci decepi-
 ti sunt. Et ad illud qd pcessio localis ē p-
 fectior. dicendū qd pcessio localis. semp ha-
 bet impfectōem cōiunctam de rōne nomis.
 nō sic originalis. et verū est. qd pfectior est
 inter motus. sed pcessio in diuinis. nō dicit
 motū. sed originē. siue motu et mutacōne. si-
 cut supra dictū est de generacōne.

Secundo querit vtr processio spūs san-
 cti. sit generacio. et qd non videtur.
 Aug. de trinitate. xv. sicut filius p̄-
 stat essenciā sine vllō inīcio tēpis. et sine vll-
 la mutacōne generacō. spūs sancto. pcessio. er-
 go si nō est idem qd p̄stat essenciā duabus
 psonis. Item hic ipm̄ videt rōne. qz ge-
 neracō est emanacō scdm̄ modū fecūditatis
 nature. sed sicut supra pbatū est. spūs sanctus
 procedit p modū liberalitatis et amoris. er-
 go nō generatur. ergo generacō nō est pces-
 sio. Item nihil vnū exit a duobus similibz
 per viam generacōis. nisi alter sit vt pater
 alter vt mater. alter vt p̄ncipiū actiū. alē
 vt p̄ncipiū passiuū. spūs sanctus. procedit a
 duobus similibus. ergo si p viam generacōis
 alter est ei vt pater. alter vt mater. qd omīo
 absurdū est. Item filius est sua generacio
 et spūs sanctus est sua pcessio. ergo si p̄cede-
 re esset generari. spūs sanctus esset filius. sed
 spūs sanctus pcedit a filio. et dicit spūs filij

De

sicut filius dicit patris. ergo si filius non est pater. nec spiritus sanctus est filius. ergo nec processio generatio. Contra in hijs inferioribus generatio est motus ad substantiam. Unde generatio est substantie productio. sed processio spiritus sancti. est substantie secundum hypostasim productio. ergo est generatio. **I**tem generare sic diffinitur a damasceno. generare est sibi similem in substantia producere. sed spiratione vel processione. producit spiritus similis in natura. **g**o et processio est generatio. **I**tem actioes et mutaciones denominantur a termino. ergo quecumque veniunt in eo quod habet per emanationem. veniunt in modo emanandi. sed filius et spiritus sanctus. veniunt in substantia. quam habent per emanationem. ergo veniunt in emanatione. ergo si modus emanandi filij est generatio. et spiritus sancti similiter. **I**tem productio est superior ad generationem. sed quecumque producuntur procedunt. ergo processio est superior ad generationem. ergo generatio est processio. ergo per rationem processio est generatio. **S**i dicas. quod processio appropriatur spiritui sancto. quero rationem. et videtur quod magis debeat appropriari filio. quod si ratio procedendi. secundum rationem intelligendi. proprium est in filio. **g**o processio magis debet ei appropriari. **I**tem si generans est spirans. ergo genitus est spirans. et e converso. sed spiratio passiva est processio. ergo **re**. **R**espondeo sic dicendum. quod sicut spiritus sanctus non est filius. ita nec processio spiritus sancti est generatio. **A**d illud ergo quod obiicitur in contrarium. quod generatio est productio substantie. dicendum. quod est producere substantiam dissimilem. et est producere substantiam similem secundum voluntatem et est producere substantiam similem per modum nature. **I**sti tres modi distinguuntur et diversi et separabiles sunt quantum est de se. quod patet. quod in productione ad substantiam productio. et tamen non sunt generatio. deus enim non generat adam. sed creavit. **I**n productione eue de adam. fuit similis substantie productio non tamen generatio. quia adam non genuit eum. sed in productione abel. fuit substantie productio. secundum viam nature. et ideo fuit ibi generatio secundum rem. ergo isti tres modi distinguuntur in deo. tamen in actione creature. non distinguuntur. quia creatura non potest substantiam producere. nisi similem. et hoc per virtutem naturalem. et ratio huius est. imperfectio potentie. et limitatio in creatura. sed in deo est summa potentia. et ideo in eius operatione. isti tres modi habent distinctionem. ideo quantum in istis inferioribus gradus materie sit completa ratio generationis. productio substantie similis vel productio substantie. non tamen in divinis. imo oportet addi per modum fecunditatis nature. et quia ista conditio deficit in productione spiritus sancti. patet quod non sequitur. **A**d illud quod obiicitur. quod similem habet utique emanationem. dicendum. quod differt emanatio in hijs inferioribus. et in deo. quod in hijs inferioribus. ter-

minat ad essentiam vel substantiam. quod multiplicatur. sed in divinis terminat ad hypostasim. quoniam ergo hypostasis ad quam terminatur processio est amor hypostasis ad quam terminatur generatio est imago. et amoris et nexus est spirari. non generari. e converso imaginis generari. non spirari. cum non sit consimilis ratio propria hypostasi secundum se. nec erit dissimilis emanatio. ipse vero procedit. ac si ad substantiam proprie terminaret. **A**d illud quod obiicitur. quod processio est commune generationi. dicendum. quod est commune generationi et processioni proprie dicte. et nos hic loquimur de processione. putamus tamen spiritui sancto dicitur sic aut non est commune. nec hoc modo predicatur nec subicitur. nec est intelligenda ibi divinitas rei. sed solum proportionis sive moralis loquendi. **Q**uod ergo queritur. quare magister spiritus sancto appropriatur. quidam voluerunt dicere. quod sicut nomen proprium commune est diffinitioni et proprie passioni. tum quia diffinitio addit supra nomen proprie passioni. ideo diffinitio habet nomen proprie passio non. sed nomen commune retinuit. sicut in apposito. sed hoc est absurdum dicere. quod spiritus non habeat proprium et singularem modum emanandi. sicut filius. **I**deo volunt alij quod addit alium modum. sed quia ille modus in creaturis non est. quia aut raro. aut nunquam procedit aliqua hypostasis. aliter quam per generationem ideo sacri doctores voluerunt nomen proprium. vel novum fingere. sed magis commune appropriare. sed illud adhuc non videtur verum. quia sicut emanatio filij recte exprimitur verbo generandi. ita emanatio spiritus. verbo spirandi. **E**t propter hoc aliter dicendum. Quia sicut pater dicitur in genitus. quia ab eo remouetur omnis generatio quia nec generat nec est a generato. similiter e converso. processio proprie de eo dicitur in quo est omnis ratio procedendi. et talis est spiritus sanctus. quia procedit et est a procedente non sic autem filius. ideo spiritui sancto attribuitur. **A**lter potest dici. quod completa ratio processionis consistit in conjunctione ad principium a quo. et ad terminum ad quem. et quia spiritus in sua emanatione. quia nexus est. utriusque respicitur. filius alteri ideo completissima ratio huius nominis. reperitur in spiritui sancto. quantum aliquo modo reperitur in filio. et ideo spiritui sancto appropriatur. **A**d illud quod obiicitur ultimo. quod generans est spirans. dicendum. quod illa predicatio non est formalis. sed solum ratione suppositi. et quia una persona sive unum suppositum potest generare et spirare. ideo hec est vera generans est spirans. sed nulla persona unice potest simul pluribus modis emanare. ideo non sequitur quod genitus sit.

Quod queritur utrum processio spiritus sancti. realiter differat a generatione filij. an solum secundum rationem intelligendi. et quod realiter videtur. persone differunt secundum suas emanaciones. cum persone realiter differant. non tamen intellectualiter. quod omni intellectu circumscriptione. adhuc remanet trinitas. ergo emanaciones

que sunt processio et generatio differunt realiter. Item que sunt a diuersis principijs realiter differunt. sed generatio est ab vno. in diuinis. processio spiritus sancti a duobus. quia a patre et filio. ergo realiter differunt. Item secundum rem et veritatem aliquorum est principium diuina substantia. ut voluntas. quorum non est principium ut natura. sicut patet. quia creature sunt a deo agente per modum voluntatis. non per modum nature. si ergo processio est voluntatis per modum voluntatis. generatio per modum nature ut nature. processio et generatio realiter differunt. Item in imagine creata egressus verbi. et egressus amoris. distinguuntur quia differunt realiter hoc perfectio est. quia ex hoc faciunt imaginis trinitatem. sed quia differunt essentialiter. hoc est imperfectio. sed omne quod perfectio est ponendum est in diuinis. ergo processio et generatio realiter differunt. quibus non essentialiter. Contra pater spirat et generat. Aut ergo in quantum vnum. aut in quantum plures. vel plura. Si in quantum plures vel plura quia sic pater est compositus sed in quantum vnum. sed quia pater et filius spirant in quantum vnum non sunt due spirationes. sed vna. si similiter si pater spirat et generat in quantum vnum spiratio et generatio est vna productio. Item secundum omnes verum est. quia pater ratione fecunditatis nature generat. ratione fecunditatis voluntatis spirat. sed in deo id est voluntas et natura ergo idem. Item emanationes patris presens terminos distinguunt. sed pater omnia idem et totum quod dat filio per generationem. dat spiritus sancto per processionem. ergo spiratio et generatio sunt omnia vna emanatio. Item hoc ipsum ostendit per impossibile. Si differunt. aut seipis. aut alijs. non seipis. quia emanationes. nec sunt a se nec ad se. si vnum quod distinguit per illud quod est vel a quo emanationes huius seipis non distinguunt. Si alijs aut essentia. aut ratione. aut persona non essentia. constat. quia illa non distinguunt nec distinguunt. non persona. quia ei est distinguere non distinguere. si differunt. hoc erit alijs notionibus et similiter erit querere de illis alijs et sic in infinitum et cetera. Item si dicitur aut differentia substantiali. aut accidentali non substantialiter. quia talis differentia non est in diuinis. non accidentali. quia in deo non est accidens ergo idem. Item plus differt filius a creatura quam a spiritu sancto. ergo plus differt generatio a creatione quam processione. sed generatio non distinguitur a creatione. ergo nec a processione. per bacio medij. creatio est diuina essentia. sed persona et essentia non distinguuntur ab invicem. si nec generatio et creatio. Responso dicendum quod generatio et spiratio siue processio differunt. non tamen secundum rationem dicitur. sed etiam secundum differentiam originis et habitudinis. quia diuersus est modus habendi. et differens modus originis. talis autem differentia unitati essentiae. non repugnat. Si

autem querat ratio differentie harum emanationum dicendum. quod prima ratio differendi non potest assignari a parte terminorum. termini enim sunt persone que non important rationem differendi actiue. sed passive. si ergo persone diffinierit. quod quibus et necesse est redire ad emanationes et relationes. que sunt generatio et processio. et ita in hac assignatione. erit circulus. Similiter ex parte principiorum. Si enim dicatur. quod differunt hee due emanationes. secundum fecunditatem duplicem. nature et voluntatis. quero. quomodo differat fecunditas a fecunditate. Si dicatur. quod fecunditas nature est in solo patre. voluntatis in patre et filio. hoc ulterius habet questionem. Unde verum est hec differentia. et oportet ad hoc venire. quod fecunditas nature est in vno quia imago procedens per illam. nata est esse solum ab vno. fecunditas voluntatis in duobus quia nexus siue processio. per modum nexus est in duobus. et ita redit differentia in primum. et est ibi ratio circularis. ergo patet. sed hoc. quod harum emanationum differentia prima. nec est sumenda a parte termini. nec a parte principij. et ideo notandum quod est loqui de huiusmodi emanationibus. quantum ad esse. et quantum ad distinguendum. si quantum ad esse. sic habent rationem essendi. a suis perfectis principijs et fecundis. quia enim in deo est perfectissima natura. et natura vera. non perfecta et vera fecunditas in proposito que habet rationem principij. et quia vera et perfecta et propria habet emanationem. et hec est generatio. similiter intelligendum de spiratione quantum ad voluntatem. Unde ratio quare huiusmodi vere sunt in deo. est vera fecunditas nature et voluntatis. Si autem loquamur quantum ad differre dicendum. quod seipis differunt. sicut ostensum est. quia omnis distinctio in diuinis. venit a modis originis et relationis. Unde sicut due differentie. seipis differunt ut rationale et irrationale. similiter in diuinis. hee due emanationes. et tunc dicitur differre. clarum innotescunt nobis. per alias differentias. que ab illis oriuntur. sic et in diuinis. quia et seipis distinguuntur generatio et spiratio. ad eas consequitur secundum rationem intelligendi. differentia duplex. Vna quia generatio est ab vno sed spiratio a duobus. quia enim generatio est emanatio per modum perfecte assimilationis. ideo ad vnum principium respicit. quia vero spiratio est emanatio per modum connexionis. ideo est a duobus. Alia differentia est in compactione ad nos. quia enim spiritus sanctus spiratur ut natus. et ita in alterum tendens. ideo spiritus sanctus ut donabilis. filius vero generat. et generatio non respicit tertium. per has duas necessario elicitur harum emanationum conuocantia. quia spiratio dat per intelligere generationem. non enim necunt nisi distincti. et similes. et infra illi quorum vnum ab alio per generationem. similiter generatio dat consequenter intelligere spirationem. necesse est enim distinctos et omnia

similes. p. deliciasum amorem dūgi. **C**oncedēde g^o sunt racōes pbantes. q^o differūt sicut est manifestatū in rōnibus. sed ille racōnes nō sunt sumpte a pziōi. aliqui tamen voluerūt assignare alias differēcias. et quidam per vim spiratiuā et generatiuā dicūt differre. sed hec differēcia declarat ignotum p. ignocius. **A**lij etiā dixerūt. q^o filius pcedit p. modū esse. spūsanctus p. modum bene esse. sed h^c verba nō sunt sana. nec tali materie cōueniēcia. **A**d illud ergo pziō. vtz pater spiret inquantū vn^o dū. dicendū. q^o nec inquantū vn^o. nec inquantū plures. sed inquantū alio et alio mō se habens. quia alio modo se habet ad filiū. alio modo ad spūsanctū. **I**ste autē alius et alius mō^o se habendi non repugnat vnitati substantie vel psonae. sed pater et filius spirant in eo q^o vnū vno mō se habēs. **I**nde est q^o duplex ē processio filij et spūsancti a patre. sed vna ē spiracō siue pcessio spūsancti a patre et filio. **A**d illud qd obicitur. q^o natura et voluntas in deo sunt idem. dicendū. q^o si natura et voluntas in deo cōsiderata absolute. sint idem. tñ aliquid respicit voluntas vt voluntas in rōne pncipij. qd nō respicit natura. vt natura. et inde est. q^o sicut nō sequit. **C**reatura est a deo p. modū voluntatis. q^o ideo et p. modū nature. similiter quia natura et voluntas compant ad has emanacōnes. sub rōne pncipij. ideo nihil phibet. has emanacōnes differre. quāuis idem sint in substantia. natura. et voluntas. **A**d illud qd obicitur q^o emanacōes differūt p. sens terminos. dicendū. q^o in hijs inferioribus est verū. vbi emanacō dicit ens in potentia. et ita impfectū. nō autem est verū in deo quia ibi nō dicunt ens in potentia. nec impfectōem. **V**nde in diuinis sunt racō distinguēdi. **T**ñ si velim^o dicere q^o differūt penes terminū. nō accipimus terminū p. substantia vel essēcia. sed p. postasi. vt prius habitū est. **A**d illud qd queritur. vtz seipis vel alijs. patet q^o seipis et ad id qd obicitur. q^o nō habēt esse a se. g^o nec distingu. dicendū. q^o illud nō tenet in esse originali. quāuis em a genere dñicie habeant ortū. tamē nō distinguuntur a genere. sed seipis. **A**d illud qd obicitur. quō differūt. aut substāciali aut accidētali dñia. dicendū. q^o insufficiēter diuidit. quia in diuinis est relacōnū differēcia. vt dicit. **A**ug^o. in. v. libro de trini. que nec accidētalis nec substācialis est. sed magis dicit originalis. **A**d illud qd obicitur de creacōne. dicendū. q^o rōne dnotati. magis differt creacō. s^z rōne pncipalis signati. nō tñ differūt. q^o nō tantū differt essēcia a psona. quā persona a psona. **V**nde p. dicatur essēcialiter de psona nec facit aliquo mō aliqū numerū. psona ergo distinguē ab alia psona. et ido nō valet argumentū.

Vpposita differēcia generacōnis et

pcessōis. querit hic quarto. vtz spūsanct^o sit ingēnitus. et q^o sic videt aucte jero. quā magister ponit in lrā. **I**tem hoc ipm ostēdi dicit rōe jero. quia omē qd est. aut est ingēnitum. aut gēnitū. aut factū. sed spūsanctus nō est gēnitus. aut factus. g^o est ingēnitus.

Item negacō p. uatiua cū dñstancia subiecti equipollet p. uatiuo termino. **V**n nō par circa numerū. idem est q^o impar. et sic cū spiritus sanctus gēnitus nō sit. g^o est ingēnitus.

Item plus distat a rōne generacōnis spūsanct^o q^o pater. quia pater generat quāuis non generet. spūsanctus vero sanctus. nec generat nec generatur. ergo eque vere p. uat generacō a spūsancto. vt a patre. ergo si pater dicit ingēnitus. sic et spūsanctus. **C**entra. **A**ug^o ad orosiu dicit. q^o solus pater est ingēnitus. ergo scdm hoc nō auenit spūsancto. **I**tem ingēnit^o aut dicit scdm substantiā. aut scdm relacōem. si scdm relacōem. ergo est nocio. g^o spūsanctus habet duas nocōnes. et ita essent sex. qd est cōtra dñmōne opinionē. si se cū dñ substantiā. g^o p. rōe diceret de filio. cū illud q^o scdm substantiā dicit aueniat trib^o.

Item cū diuina essēcia. nō sit gēnita. nec spūsanctus sit gēnitus. nec pater sit gēnit^o nec etiā aliqd istoz sit sanctū. ergo racō ingēniti scdm jero. omibus cōtingit. q^o ergo quō differūt. **R**esponsio dicendū. q^o aliqui voluerūt distinguere de hoc nomine ingēnitū. qd potest scribi p. vnū. n. et sic tñ valet. q^o tū increatū. vel p. duo. n. et sic opponitur ei. qd est gēnitū p. rōe dicitū. **S**ed hec distinctio et si valeat apud grecos. nō tñ valet apud latinos. quia ingēnitū p. duo. n. est vox nō significatiua apud nos. **D**ama^o. aut assignat hāc differēciā in lingua sua. quia grecus erat. p. terea nō valet ad ap. positū. quia nihil queritur hic de ingēnito put tñ valet. quātū increant. sed put tñ valet quātū nō gēnitū siue innascibile. **E**t p. terea aliter dicendū ē et breuiter. q^o ingēnitū vno mō pure accipit p. uatiue. s^z q^o nō generat. et hoc mō dicit de spūsancto. et de essēcia. **A**lio mō p. ut ingēnitū tñ valet quātū nō ens ab alio et a quo alij. et hoc mō dicit nocōnem solius patris. quia dicit p. rietatem et dignitatem in patre. et scdm primū sensum loquit. **I**ero. scdm aliū loquit. **A**ug^o. **V**n aut habēt ortū isti sensus. et quare innascibilis sit nocio. et nō imp. cessibilis. infra dicitū. **E**x hijs patz solucō d. rarietatis. patet etiā obiecta. **Q**u ergo obicitur. q^o negacō cū cōstancia subiecti. equipollet termino p. uatiuo. verū est. si sit vere p. uatiuū. sed illa racō cōcludit solū de hoc nomine scdm qd p. uat. non scdm q^o aliquid ponit. **A**d illud qd obicitur. aut p. uat essēcia. aut relacōem. dicendū. q^o scdm qd dicit de essēcia solū p. uatiue siue negatiue tenet et ideo nō p. dicat aliquid. sicut quando dicit essēcia nō generat. cetera alia manifesta sunt cō.

Dubitacōnes lrāles.

In presenti diuisione sunt dubita-
 ciones circa lrām. et primo dubita-
 tur de rōne. Aug. quā ponit ibi.
 Si spūsanctus filiū diceret. Am-
 bon. utiq; filius diceret. et videt sua rō ma-
 gis ad oppositū. quā ad ppositū. ex hoc em̄
 similicr esset generacōi in creaturis. que est
 ex duobus. **R**esponso dicendū q; quāuis
 similioz sit quantū ad dualitatē pducendū
 nō tamē quantū ad modū pducendi. possz
 esse similitudo. quia sic oppositeret. q; altera
 personarum esset principium passiuū. quan-
 tū autē ad hoc nō potest esse similitudo.
 Item querit de hoc qd dicit. Idem spūsan-
 ctus pcedit quō dat? vel donū. quia vide-
 tur maledicere. quia cū sit datus nisi ex tpe
 videt q; nō pcedit nisi ex tpe. **R**esponso
 sicut infra patebit si intelligit de pcessionē
 tempali. datus dicit actū. Si autē de eterna
 dat? dicit aptitudinē. Vñ. Aug. maximō
 pmissam questionē refutanti. maximā? refu-
 tabat dictā questionē sic. spūsanctus ē de? et
 nō est deus nascendo. ergo non deus na-
 turaliter. s^o adoptatiue. et q; hoc argumen-
 tū sit bonū. videt. quia qd inest alicui natu-
 raliter. inest ei a natiuitate. ergo q; nō est a
 natiuitate. non inest naturaliter. s^o cū. spi-
 ritus sanctus nō pcedat vt natus. nō inest ei
 esse deū a natiuitate. ergo nō est deus natu-
 raliter. et est racō. Aug. ad hoc q; argumē-
 tū istud nō valet. nisi in eis que generant.
 in alijs nō. et hoc patet. quia adam erat ho-
 mo natura. sicut vnusquisq; nostrū. et tamē
 ipse habuit p creacōnem. q; nos habemus p
 generacōnem. sic deus pater dmuicat natura
 suam spūsancto p spiracōnem. sicut filio per
 generacōnem. **I**tem querit de hoc qd dicit
 pater [pcessionis eius est auctor]. Videtur
 em̄ maledicere. quia aut h^o qd est auctor di-
 cit essenciā. aut nocionem. nō essenciā. quia
 tūc diceret de spūsancto. si nocionem. quē
 quā. nō inuasibilitatē. quia illa nō dicit re-
 spectū ad pcessionem. **I**tem nō generacōez.
 nec spiracōez. quia nihil esset datū vt videt
 Item querit vt pater posset dici auctor ge-
 neracōnis [et q; nō videt]. quia pater dicit
 auctor filij. ergo sicut supra dixit hyla? dis-
 ix. sensus est. i. genitor filij. s^o tūc idem est
 dicere. est auctor generacōis. q; genitor. **R**
 responso dicendū. q; auctor dicit in patre
 talem plenitudinē. quia ipse nō est ab alio.
 sed alij ab ipso. et inde dicit vt credo eandē
 nocionem. quam dicit inuasibilis. sed differ-
 enti modo quia inuasibilis dicit puaacōez
 prioris. sed auctor dicit fecunditatem et ple-
 nitudinē. respectū pcedendū ab ipso. quam
 habet nō aliūde. et ideo dicit auctor ab au-
 ctoritatem. **A**uctas autē est in patre. q; qd hz
 ab alio nō habet. et hoc est. q; inuasibilis.
 et ita patet. qd potest dici auctor oim pso-
 naz que sunt ab ipso. **E**x hijs patet respon-
 sio. dico em̄ qd dicit eandem nocōez quā in

inuasibilis. sed alio mō. ex hoc patet. q; nū-
 quā dicit filius auctor spiracōis. quāuis spi-
 ret. quia nō habz a se. sed ab alio. vñ auctor
 pzie dicit principū alterius non ab alio. **R**
 Item querit de h^o qd dicit [distinguere int
 illam generacōem et istam pcessionē nescio].
 videtur em̄ talis ignorancia esse peccatū. q;
 distinctio psonarū de necessitate est fidei.
 et salutis. sed qui ignorat ea. que sunt de ne-
 cessitate fidei. damnabiliter ignorat. s^o rē.
Responso dicendū. q; duplex est scire. s-
 si est. et sicuti est. Scire si est. hoc mō est cer-
 titudinaliter credere distinctōem de necessi-
 tate salutis est. large sumpto scire. scire autē
 sicuti est. nō ptinet ad statū meriti. sed pte
 mī. et de hac sciencia loquit hic magister et
 aug². **E**t nota. q; tria dicit [nescio] quantū
 ad habitū sciencie [nō valeo] quantū ad i-
 gē mū [nō sufficio] quantū ad vtrūq;. ideo obi-
 citur de hoc. qd dicit. appellat ingenitus. n̄
 quidā in scripturis. sed in consuetudine di-
 sputantiū. **C**ontra. dya? nō est audendū
 aliquod dicere de illa supsubstantiali et sanz-
 cta trinitate. pter ea que diuinitus nobis ex
 sacris eloquijs claruerūt. s^o male fecerūt. q;
 nō nomē hoc inuenerūt. **R**esponso quāuis
 istud verbū nō dicat. dicit tam verbū eius
 intellectus. et quia verbū nō est pphātū. n^o
 erzori diunctū. cum intellect? verbi ex scrip-
 tura et fide habeat. nō sunt extra fas illud
 deo attribuere. vt ipam trinitatē cōserendo
 apcius possimus intelligere. **I**tem querit
 de hoc qd dicit magister. et aliter [Aug² ac-
 cipit ingenitū. qui vel q; non est ab alio. qd
 dicit dūenire soli patri]. sed hoc nō videt ve-
 rū. quia hoc mō ingenitū dūenit essencie. s^o
 nō ē pris pprū. **R**esponso dicendū. qd licet
 magister dicat intellectū aug. tñ nō totū. in-
 genitū ei scdm qd dicit ppritas patris. p-
 uat esse ab alio. nec hoc sufficit ad hoc vt sit
 nocio. nisi etiā dsequenter dicat. q; alius sit
 ab ipso. quia sicut obiectū est nō esse ab alio.
 siue nō generari. dūenit essencie. **I**te dtra
 hoc. qd dicit. Iero. est. qd natū est. et fcm
 nō est. obiāt arzus. q; xij. sunt modi gene-
 racōis. quoz quolibet dato. sequit q; filiū
 nō tm natus. sed etiā factus est. et hos mo-
 dos ponit disputās dtra victorianū. prim²
 modus est. p defluxū lineę a puncto. scd²
 ē penes emissionē radij a sole. vel ab alio lu-
 mioso corpe. tertiū est penes sigillacōnem
 caractaris. sicut figura fit in cera a sigillo.
 quart² est. penes immisionem. vt qñ a deo
 dat bona voluntas. quintus est penes exi-
 tū ppritatis vel accidentis a principijs sub-
 iecti. que sunt materia et forma. sextus ē pēs
 intencōis siue spēi abstractōem. sicut spēs
 rerū generatur in anima. septimus penes ex-
 citacōez. sicut liberū arbitriū excitatū a grā.
 pcedit in bona opa. octauus est pēs trans-
 figuracōem. sicut ex ere fit statua vel sicut i
 figura incisionis. nonus est penes pductōe

De

ficut a primo mouente immobili pducit motus. Decimus est penes exitu specierum de genere per diuinas. diuidentes genus et constituentes spem. Undecimus est penes pdeacōem ficut archa exterior ab archa que est in mente artificis. Duodecimus est penes nascētiā ut homo generatur ab homine. Quociens autē predictorum modorum generetur filius. nō tūm genitus. sed etiā factus est. Ad hoc est. Responso. quia aut arzus accipit generacōem ammittit. ad creatam et diuinam. Aut spēaliter in creatura. sed tūc dico. qd insufficienter diuidit. quia ultra istos modos est generacō filij a patre. scdm modū singularem. que est de tota substantia generatōis. sic supra dcm fuit. ix. dis. ubi quia nō potest esse mutacō. nullo mō potest esse factio. Si autē diuidat generacōem ut est in creaturis. dicendū. qd diffiniō illa insufficienter est adhuc. qz obmittit generacōem equiuocā. que est scdm putrefactōem. sed esto qd comprehendat eā sub generacōe. que est scdm nascētiā. tam adhuc nō valet ad ppositū. qd si nō generat ficut creatura dicitur generari. nullo mō generatur. quāuis em creatura sit deo similis. tū plus est dissimilis. quā similis. ficut dicit. Aug. 2. xv. de trinitate. et hyl. Similit. omis comparacō inferior plus habeat hominibz utrisqz qd deo apta. et ideo heretici errauerunt. qui credebāt omis esse in deo sicut videbāt in creatura. et hoc bene tangit. in glosa. sup. primū ad hebre. ubi dicit. Nō possunt temporalia comparari eternis. integra collacōe. s; aliqua tenui similitudine. et ideo sic supra ostensum est. scdm diuersas condicōnes. diuersas generacōes. illam representant. rōne enī cōformitatis est similis generacōi uerbi a mente. rōne coeuitatis. similis generacōi splendoris a sole. siue de luce. rōne eq̄litas. generacōi uiuentis de uiuente. **Textus.**

Reterea diligenter notandū est. qd gemina est spūsancti terminata processio. Terminata pte que est de processione eterna. Hic incipit scda ps. que est de processione tempali. et qm in hac processione est tria considerare. scz principiū a quo procedit spūsanctus. et modus scdm quē. et ppetas. p quā aptus natus est pcedere. idō hō ps habet tres ptes. in quarū prima agit magister de processione tempali p comparacōem ad principiū a quo. In scda agit de ipā i comparacōe ad modū scdm quē. infra di. xv. circa mediū. ibi hic querit utqz semel tm missus sit. **In** tertia p comparacōem ad ppetatē p quā natus est tempaliter pcedere. et hoc ē donū siue donabilitas. infra di. xviii. i principio. hic querit. spūsanctus p quē diuidit dona prima iteqz pars habz duas. In prima pte ostendit. qd spūsanctus tempaliter mittatur siue pcedat a patre et filio. Scdo queritur utqz mittatur siue pcedat a se. infra di. xv. in principio. hic considerandū est cū spi-

ritus sanctus detur hominibus a patre et filio prima pars est p̄sentis d. et habet duas ptes. In prima ostendit. qd pcedit tempaliter a patre et filio. In scda querit. utqz spūsanctus detur a sanctis hominibus ibi. hic queritur. utrum sancti uiri. dent vel possunt dare. rē. In prima iteqz pte tria facit scdm tria capitula. In prima ostendit. qd gemina est processio spūsancti. In scda qd utraqz processio est a patre et filio. ibi. De tempali autē processione beda i omel. rē. In tertia quia spūsancti tempalis processio eius est donacō. ostendit ipse. qd spūsanctus in p̄pria p̄sona donec nō tm i effectu ibi. Sūt aut aliqui qui dicūt spūsanctū. hic querit. utqz et sancti uiri dēt vel possunt. Hec est scda pars p̄ntis dis. in qua ostenso. qd spūsanctus pcedat tempaliter. siue donec a patre et filio. querit magister. utrum donetur ab aliquo sancto uiro et hec pars habz tres ptes. scdm tria q̄ ostendit. primo nāqz declarat et pbat. qd spūsanctus nō detur ab aliquo sancto uiro. scdo uero ostendit aucte aug. qd nō potest dari ibi. et qd pl2 ē nō posse etiā dare dēt rē. in tertia opponit ad detrariū. quia uidet dat2 a paulo ibi. S; huc uidet detrariū qd aplūs rē. ubi soluit qd nō est datus ab ipō sed ab eius misterio.

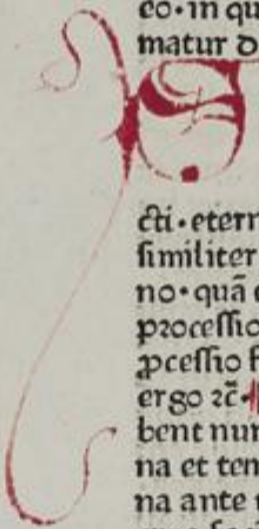
Intelligētiā eorū que dicūtur in p̄senti distinctione. duo principaliter querūtur. primo querit de processione tempali spūsancti. scdo de eius nocōne. qd tū ad primū querūtur duo. utqz sit ponere processionem tempalem spūsancti. scdo utqz processio tempalis ponat in numerū cū eterna. **Q**uod sit ponēda processio tempalis. uidet p beda. qui dicit i omel. et habet in lra. spūsancti missio est eius processio. sed missio est tempalis. ergo est ponere processionē spūsancti tempalem. Item hoc ipm ostendit rōne sic procedere est ab vno in aliū. cū ergo spūsanctus sit a deo. et sit in creatura. et in creatura sit a deo. a deo procedit in creaturā. hoc autē nō est antequā creatura sit. sed hoc est ex tempore ergo rē. **I**tem donum siue datum a dante pcedit in accipientē cū datur. sed spūsanct2 ex tempe datur. ergo ex tpe procedit a dante. in recipientē. ergo est ponere processionem tempalem. **C**ontra spūsancti processio idem est qd eius spiracō. sed non dicitur eius spiracō aliqua tempalis. ergo nec processio. **I**tem sic processio se habet ad spūsanctū sicut generacō ad filiū. et quē ad modū spūsanctus mittitur in mentem. ita fili2 et utruqz ex tempe. sed generacō filij rōe talis missionis. nullo modo dicitur tempalis. ergo nec processio spūsancti. **I**tem processio spūsancti nō dicitur tempalis. nisi scdm qd ē processio ab aliquo in aliquid utpote in creaturam. sed processio ab aliquo in aliquid. non est nisi dupliciter. aut scdm processum ab agente insusciens. aut scdm processum a loco in

Textus

Textus

leum. **S**z primo mō non est temporalis p̄ces-
 sio. quia sp̄ssanct̄ est persona in se fixa et
 stans. ergo nō p̄ducitur in suscipiente. sc̄do
 modo nō quia qd̄ tali mō p̄cedit. a p̄nci-
 pio recedit. et ad terminū accedit. hoc autē
 nō cōuenit sp̄ssanct̄o. **I**tem omne qd̄ tem-
 paliter p̄cedit ab alio. habet iniciū essen-
 di ex tempe. si ergo sp̄ssanct̄us temporaliter
 p̄cedit. ergo esse incipit. **I**tem p̄cessio
 temporalis. aut dicit̄ temporalis rōe sp̄ssanct̄i
 aut gracie. nō rōe sp̄ssanct̄i. quia persona
 eterna est. **S**imiliter videt̄. qd̄ nec rōe gra-
 cie. quia auḡ. dicit̄. in. de trinitate. sc̄d̄ qd̄
 aliquid eternum. mente capim̄. nō sum̄ in
 hoc mūdo. ergo si gracia eleuat ad capiend̄
 eternū. esse eius et p̄cessio. nō est tempa-
 lis. **S**z nec p̄cessio sp̄ssanct̄i. rōe gracie.
Item in p̄cessione sp̄ssanct̄i in creaturā est
 p̄cessio doni increati. qd̄ est sp̄ssanct̄us. et
 doni creati. qd̄ est gracia. sed donū increatū
 est nobiliss. ergo cū a nobiliori debeat fieri
 denominatio. p̄cessio sp̄ssanct̄i in creaturā
 debet dici p̄cessio increata. sed om̄s talis
 est eterna. nō temporalis. **S**z r̄. **R**espon̄sio
 dicendū qd̄ p̄cessio sc̄dm qd̄ am̄niter acci-
 pitur de filio et de sp̄ssanct̄o dicit̄ emanacō
 ab hoc sc̄z a patre. sc̄dm qd̄ dicit̄ de sp̄ssan-
 ct̄o. dicit̄ p̄cessio ab vno in aliū. sed proce-
 dere ab vno in aliū est dupliciter. aut sicut
 in obiectū in qd̄ p̄tenditur. aut sic in suscep-
 tiuū in quo recipit et primus quidē mod̄ ē
 in p̄cessione eterna. quia enī sp̄ssanct̄us p̄-
 cedit vt amor mutū. idō p̄cedit a duobus.
 ita qd̄ ab vno in aliū. sp̄s enī sanctus vt dic-
 jero. et auḡ. amor est. quo pater amat filiū
 et filius amat patrem. **S**z sc̄dm modum in il-
 la eē nō potunt. q̄uis ita intellexerūt. qd̄ i fi-
 lio recipitur sp̄ssanct̄us. et a patre p̄ducit̄-
 tur. sed penes sc̄dm modū. cū recepō sp̄s
 sancti. sit p̄ influenciam boni gratiū qd̄ ex
 tempe est. attendit̄ p̄cessio temporalis sc̄d̄
 qd̄ sp̄ssanct̄us dicit̄ p̄cedere ab aliquo i ali-
 quem. nō tm̄ sicut in obiectū. sed sicut in ha-
 bitaculum. et sic p̄cedendū est. qd̄ est p̄ces-
 sio temporalis sp̄ssanct̄i. nō rōe eius a quo.
 sed rōe eius in qd̄ p̄cedit. **A**d illud **S**z
 qd̄ obicitur de spiracōne et generacōne iam
 patet. **R**espon̄sio. quia neutrum horū noīm.
 respectū dicit̄ in terminū in quē fit p̄cessio.
Ad illud qd̄ obicitur. qd̄ p̄cessio sp̄ssan-
 ct̄i. nō potest esse ab aliquo vt in receptiuū.
 dicendū. qd̄ verū est. rōe ip̄ius p̄sone. sed
 tamē rōe dnotati. qd̄ est gracia. in qua dat̄
 sp̄ssanct̄us suscipitur. quia gracia est in ali-
 quo sicut in susceptiuo. **A**d illud qd̄ obicit̄
 qd̄ temporaliter p̄cedit incipit esse dicendū.
 qd̄ hoc est dupliciter. quia hec determinatio
 temporaliter potest poni circa actū p̄cedendi
 per compacōez ad p̄ncipiū a quo. vel in cō-
 pacōne ad terminū in quē. primo mō vera ē
 appositō. s̄z sic nō dicit̄ sp̄s p̄cedere tempa-
 liter. eo qd̄ ex tempe p̄ducatur. **A**lio mō per

compacōez ad terminū in quē. sic non habet
 veritatem. si procedat in hoc ex tempe. qd̄ ha-
 beat iniciū. sed solū qd̄ incipiat esse in hoc.
Ad illud qd̄ obicitur. qd̄ gracia nō p̄cedit
 temporaliter. quia eleuat ad eternū. dicendū
 qd̄ temporaliter dicit̄ tripliater. vno mō dicit̄
 tempale qd̄ habet iniciū et variacōez. et actū
 in tempe et hoc mō dicit̄ tempale. qd̄ subia-
 cet temp̄i et est corruptibile et variabile.
Szdo mō dicitur tempale. qd̄ habet iniciū i
 tempe essendi. sed nō variacōne. vt anima.
Tercio mō dicit̄ tempale. qd̄ habet iniciū
 in tempe. s̄z actū extra tempus et supra tem-
 pus eleuatū. et hoc tercō mō dicit̄ temporalis
 p̄cessio. vel gracie donacō. **P**otest tamē
 dici qd̄ gracia habet esse tempale. rōe eius
 in quo est. sc̄z li. ar. qd̄ mutatur et variatur.
 et verbū auḡ. qd̄ dicit̄ qd̄ nō sum̄ in hoc mū-
 do. est intelligendū. quantū ad cōformita-
 tem. **A**d illud qd̄ obicit̄. qd̄ denomiacō de-
 bet esse a digniori. dicendū. qd̄ totū copula-
 tū. quia destruit̄ destructōne cuiuslibet p̄-
 tis. habet denomiacōem a p̄te imp̄fectiori.
 vnde si vna pars copulacōnis est falsa totū
 coplatū dicit̄ falsum. **S**i vna cōtingens. totū
 iudicatur cōtingens. si vna temporalis. et totū
 tempale. quia **S**z p̄cessio temporalis includit
 emanacōez eternā persone. et emanacōez gr̄e.
 que temporalis est. idō dicit̄ temporalis.
 et nō eterna. et qd̄ dicit̄. qd̄ denomiacō debz
 fieri a digniori. dicendū. qd̄ nō est verū. nisi i
 eo. in quo illud qd̄ minus dignū est. confor-
 matur digniori.
Szdo querit̄. vtr̄ p̄cessio tempa-
 lis ponat in numerū cū eterna. et
 qd̄ sic videt̄. per hoc qd̄ dicit̄ magi-
 ster. qd̄ gemia est p̄cessio sp̄ssan-
 ct̄i. eterna et temporalis. **I**tem rōe videt̄
 similiter. quia plus distat temporale ab et-
 no. quā eternū ab eterno. illud constat. sed
 p̄cessio eterna facit numerū cū eterna. qz
 p̄cessio filij. et p̄cessio sp̄ssanct̄i. sunt due.
 ergo r̄. **I**tem que cūqz habent ordinem. ha-
 bent numerū et distinctōez. sed p̄cessio eter-
 na et temporalis. habent ordinē. quia eter-
 na ante tempalem. ergo habent distinctōez.
 ergo faciunt numerū. **S**z p̄cessio tempora-
 lis et eterna sunt due. **C**ontra. numerata
 p̄cessione. numeratur p̄cedens. quia vnū et
 idem nō p̄cedit bis. ergo si sunt due p̄cessio-
 nes. sunt due p̄cedentes. ergo sp̄ssanct̄us
 sunt duo. sed hoc est falsum. quia vnus est
 sp̄ssanct̄us p̄cedens. ergo et primū. **I**tem
 p̄cessio temporalis et eterna si differunt.
 aut hoc est ex hoc. qd̄ sunt diuerse emanacō-
 nes. aut quia diuersus modus emanandi.
 nō quia diuerse emanacōes. quia tūc essent
 diuersi emanantes. nec quia diuersus mō.
 quia pater et filius. semp vno mō spirant. **S**z
 sp̄ssanct̄us semper vno mō p̄cedit ergo r̄.
Item homo pictus et homo verus nō sunt
 duo homies. nō enī numerant̄ nisi vnuoca.

et qd dicit de duobus. scdm vna naturam. sed temporale et eternu minus comunicant. qua homo pictus. et homo verus. 8o processio temporalis et eterna no est dicenda gemina. **Item** processio temporalis. no addit super eterna. nisi respectu. vel effectu in creatura. sed respectus vel effectus cause additus. ipam no numerat. vnde sol lucet. et sol illustrans siue illuans. no sunt duo. similiter deus ens. et deus creas. 8o nec processio eterna. nec temporalis. erit dupliciter. **8o** ad predicton intelligencia est notandu. q processio dicit geminari. aut rone precedenti. vt puta cum procedunt duo filij. aut rone modi vt amor et verbum. dupliciter procedunt. vel none modi dicendi. vt dicat processio gemina. i. dupliciter dicta. sed attendendu est q modus dicendi est triplex. scz vnuocus equiuocus et analogus. cu est modus equiuocus. ibi est geminatio circa dia. et no circa esse. vnde homo pictus et homo verus. dupliciter dicit homo. scz no est duplex homo. vel duo homines. Cu est modus dicendi vnuocus. est geminatio circa esse et no circa dia. vnde homo verus in forte et platone numeratur. quia sunt duo homines. sed no multipliciter dicitur. **11** Vbi est modus dicendi analogus quia ptem tenet de natura vnuoci. partem de natura equiuoci. ibi e numeraco in essendo et in dicendo. scdm huc 8o modum dicendu q processio scdm q dicta est de processione temporali et eterna. no est vnuoce. nec equiuoce. sed analogice. quia vnus modus clauditur in alio. pcedere eni ab hoc in hoc vt in obiectum. est eternu. Sed pcedere ab hoc in hoc. vt in habitaculu. est tempale. qm 8o analogu est sic dictu. et sic io est ibi duplex dicit. et vna processio dicit dupliciter. et ita p se sequens dupliciter esse. vt no inconuenienter dicatur processio spussancti esse duplex. **Ad** illud ergo qd obicit in extrani. q multiplicata processione. multiplicatur pcedens. dicendu q veru est. si accipiat de multiplicacione scdm vnu modum dicendi. vn si gemina esset processio. scdm q processio dicitur exitus ab aliquo. vtiq duo essent pcedentes. nuc no sic. sed gemina. quia vno mo est ab aliquo in aliquo. vt in obiectu. **Alio** mo ab aliquo qd obicitur scdo. aut est duplex processio. quia duplex emanaco. vel duplex modus dicendu. q no sufficienter diuidit. debet eni terciu membru addere. scz aut quia duplex modus dicendi. no equiuocus. et p hoc p se sequens. de homie picto et vero. quia ibi no est analogia sed equiuocaco pura. **Ad** illud qd obicitur vltimo. q respectus addit non numerat rone dicendu. q respectus additus subiecto. no numerat subiectu. vnde no dicitur spussanctus dupliciter. quia spirat et in spiratur. scz q respectus addit significacioni termini. tuc necesse aliter et aliter illu dicit.

et si sit respectus no distrahens. ita q no faciat omio diuersam significacionem. sed ad illa ordinatus facit analogia in tercio. et numeru scdm dicit. et etia numeru scdm esse. vnde si hoc nom illuminaco. signaret actu lucendi absolutu. et actu lucendi compaco. sol dupliciter diceret illuminare. et esset illuminaco solis gemina. sed tn magis pnie ibi esset geminatio in dicendo. qua in essendo. vn magister magis pnie loqueret. si diceret processio spussancti dicit dupliciter. qua cu dicit. qd est gemina. qz no cadit ibi pnie geminaco. **Con**sequenter est scdo loco questio principalis. de dacione spussancti. et circa hoc queruntur duo. primo querit. **Vt** spussanctus detur in propria psona homibus. **An** tm dicatur io dari. quia datur eius effectus. scdo **vt** spussanctus detur ab aliquo sancto viro. **Q** deus in propria psona. sic ostendit ad ro. v. caritas dei. diffi. e. in cor. p spussanctum. qui datus est nobis. sed nihil diffundit caritatem. nisi spūs increatus ergo rone. **Item** aug. dicit. v. de trini. q spussanctus est donu. et eo dicit donu. quia datur. ergo si psonaliter est donu. personaliter datur. **Item** hoc ipm ostendit ratione. spussanctus est amor. et primus amor. scz amor est donu primu. in quo alia oia dona donant. 8o si no est posterius sine prioris no est ponere dona spussancti dari qui detur pnie spussancti. **Item** spussanctus dat ad viuendu et colligendu membra corpis mistici. sed membra corpis mistici sunt membra inuice vnita. sicut ipse domus petit. **Io. xvij.** vt sint assumati in vnu. sed pfecta vnio. no e nisi in vno simplici. ergo membra vnuunt per aliqd qd est vnu et idem in omibus. hoc aut no potest esse donu creatu. sed increatu. ergo necesse est cum dono creato. dari increatum. **Contra** virtus est ars recte viuendi et gra est donu sufficienter dirigens aiam in fine 8o videt. q aliud donu. q donu gracie create. no sit anime optunu. ergo si no est in opibus dei ponendu supflui. patet q non est necesse dari spussanctum. **Item** cum aliquis sanctificatur p graciā. nihil est in eo q no esset prius. ergo cu dare sit facere. q aliquid sit in isto. qd no erat prius. no datur nisi gra. Si dicas. q spussanctus est in eo vt sanctus. prius erat vt spūs. 8o nihil aliud est quam spussanctum facientem graciā sanctificantem in hoc. **Item** qd datur post donacoem. est i potestate accipientis. sed spussanctus sub nulla potest redigi potestate. 8o no potest dari. **Item** qd datur alicui danti p essenciam. aut de nouo creatur. aut multiplicat. aut eius possessor transfertur vt patz cum do alicui cappam. sed psona spussancti. no creatur. nec multiplicat. nec possessio eius transfert. qz deus semp habet spussanctum. ergo spussanctus non datur. **8o** dicendu. q dare est ad aliquid habedu vel possidendu. habere

autē aliquid vel possidere est cū aliquid est in facultate habētis vel possidētis. esse autē in facultate habētis vel possidētis est esse p̄sto ad fruendū vel utendū. p̄fca autē possessio est. cū homo h̄z illd̄ quo poss̄z uti et quo poss̄z frui. s̄z recte frui nō ē nisi deo. et recte uti nō d̄uenit. nisi p̄ graciā gratūfacientem. ḡo perfecta possessio est in qua deus habet et eius graciā. s̄z p̄fectū donū est ad p̄fectā possessionē. ḡo nō est datū optimū et donū p̄fectū. nisi deus donū increatū. qd̄ est sp̄s sanctus. et donū creatū qd̄ est graciā. Cōcedendū est ergo vtrūq̄ dari. ¶ Ad illd̄ ergo qd̄ obiicit de graciā. qd̄ est ars bene viuēdi. patet responsio. quāuis enī sit ars. qua utimur. nō t̄n est possessio qua fruimur ut obiecto. Et ideo nō est p̄fectū donū sine illo.

¶ Ad illud qd̄ obiicitur. nihil plus est in isto quā p̄aus. d̄d. qd̄ dari nō ordinat ad esse. s̄z ad habere. licet enī sp̄s sanctus esset p̄s in p̄fectōre nō tamē habebat ab eo. quia p̄s nō habebat facultatē fruendi ip̄o. ¶ Ad illd̄ qd̄ obiicitur qd̄ datū est in potestate accipiētis. d̄d. qd̄ aliquid datur alicui. ut finies. s̄z aut p̄mū merenti aliquid ut p̄ficiēs. ut grā cōsentienti aliquid. ut subseruēs. ut equus militi. ¶ Qd̄ aut dicit qd̄ datum est in p̄tate accipientis. verū est de dacione tercio mō d̄cā. nō p̄mo et sc̄do. qz illi sunt modi habendi in quibz habēs habet. ¶ Unde homo habet a graciā et habet a dono quo fruēt. Ex hoc patet vltimū. qd̄ illd̄ verū est. de eo qd̄ dat ut possessio limitata. s̄z de eo qd̄ dat ut finies. nō quia tale simul potest dari multis et haberi a multis. quia ad idem tendūt. et id eo cum datur nō transfertur.

Secundo querit. vtrū sp̄s sanctus detur ab aliquo viro sancto. et qd̄ sic p̄batur hoc mō. Sp̄s sanctus dari nō est aliud. quā grā gratūfacientem dari. Sed ostendit. qd̄ grā gratūfacientē ab homie dari. siue infundi est possibile. et d̄ueniēs. et verū. et qd̄ sit possibile. videtur a maiori. quia maioris v̄tutis est p̄ducere formā substantialē. quā accidentalē. et graciā est forma accidentalis. cū ergo creatura habeat virtutē p̄ducēdi formā substantialē multo fortius videt de grā. q̄ ē forma accidentalis. ¶ Itē hoc ip̄m videtur posse ostendi a simili. quia graciā est lumē sp̄iale. sed ita videtur in lumie corpali. qd̄ aliquid est lumis datiuū. et aliquid datiuū et receptiuū. Aliquid t̄n receptiuū. ḡo si lumē sp̄iale est eaq̄ potens. p̄rone videt de ip̄o. sed datiuū cū sit deus. nō potest esse receptiuū. quia nihil recipit ab aliquo. ḡo hoc est rep̄iri in creatura. qd̄ recipiat lumē sp̄iale. qd̄ est grā. et det ip̄m. et sic de alijs. ¶ Item duo sunt que faciūt creaturā habere posse p̄ducēdi sibi simile. s̄z corruptibilitas obquā indiget seruari alio. et p̄fectō i natura. obquā potest in actū p̄fectū qui est p̄ducere sibi simile.

p̄fecte ei dicit v̄nūq̄q̄ qd̄ potest generare tale quale ip̄m est. Si autē graciā est forma que citissime corrūpitur. et forma magne p̄fectōnis. ḡo debet habere virtutē p̄ducēdi sibi simile. sed nō in subiecto in quo est. ḡo i alio. ¶ Item qd̄ potest p̄fecte expellere cōtrariū. potest p̄fecte generare habitū cōtrariū. quia cōtrariū nō expellit p̄fecte. nisi per cōtrariū. sed graciā potest p̄fecte expellere culpam. ḡo graciā in homie. potest ex se generare grā. sed nō in habente. ḡo in alio. ¶ Ostendit etiā. qd̄ sit agruū. qd̄ graciā p̄cedat ab vno hoīe in aliū. et sic ostendit. rō subp̄biendi. fuit racō amittēdi grā. ergo ab oppositis huiliacō est racō recupandī. sed si graciā dat ab homie plus huiliatur homo. quā si t̄n a deo. qz si datur ab homie. huiliatur homo sub deo et sub homie. nō autē. si a solo deo datur. huiliatur sub vtroq̄. ergo videt qd̄ ille modus d̄ueniat magis. ¶ Itē si in actū iusticie qui est p̄uicio subicit aīa peccatrix creature corpali. ut ordinet in v̄nuerfo. ergo in actū mie debet subici alicui creaturę. ut reordinet. ergo sicut ab aliqua creatura. recipit penā. igit videt cōgruū. qd̄ recipiat grā. ¶ Itē p̄fectū agens. nō t̄n dat suscipienti formā. sed etiā dat potēciā cōsimilē. et hoc est in manifestacōne sue potēcie. ḡo si est deus agēs nobilissimū et qui maxime debet laudari in sua actōne. agruū ē. ut nō t̄n det formā grē. sed etiā potēciā dandi. ¶ Item sicut a deo est esse. ita et b̄n esse. sed in nullo derogat deo. cū dat potēciā creature dandi esse. ḡo in nullo derogat cū dat potēciā dandi bene esse. ergo et cōgratitū. ¶ Ostendit aut. qd̄ sit verū. quia jo. xx. dixit dom̄s. accipite sp̄m sanctū. quorū remiseritis p̄ctā. re. a. r̄. ¶ Itē in actibz dicit. qd̄ p̄ imposicōem manū aplōn dabat sp̄s sanctus. nō p̄ imposicōem manū aliorū. ut dicit glosa. de philip. disciplo. act. viij. ergo aliqua v̄tus erat in ap̄stolis q̄ nō erat in alijs. sed p̄ illā dabat sp̄s sanctus. ergo ab homie dabat sp̄s sanctus. ¶ Ecōuerso ostendit. qd̄ donū sp̄s sancti dari ab homie sit falsum. sit incōgruū. sit etiā impossibile. ¶ Qd̄ sit falsū videt p̄ aug. v. de trinitate. nō aliquis disciplo dabat sp̄m sanctū. s̄z orabant ut veniret in homie. ¶ Item quicūq̄ dat vel donat aliqua. habz posse aliq̄ actiuū supra illud. sed supra donū sp̄s sancti. nullus homo habet posse. ḡo r̄. ¶ Itē qd̄ sit incōueniens videt. quia si aīa ab alio quā a deo gratificat. alius quā deus. cadit mediū int̄ aīa et deū. Sed quicūq̄ aliquid cadit int̄ aīa et deū. aīa homis est p̄uersa. ḡo sc̄dm hoc dum daret aīe graciā p̄ueteret. ¶ Itē graciā potest sup̄ li. ar. ḡo si posset homo dare graciā. homo haberet posse sup̄ alteri arbitriū. sed arbitriū qd̄ est alijs subiectū nō est liberū. ḡo talis donacō tollit libertatē. ¶ Itē maxima est gloria de impij iustificacōe. sed

maxima gloria dei. non debet alij amnari
 ergo si amnatur. diuine glorie derogatur.
 sed si alius qua deus dat gram. alius quam
 deus iustificat. s. talis donacio minuit dei
 gloria. **Ite** iustu est in eo spare qui potest
 dare meritū salutis. sed si homo posset dare
 graciā posset dare meritū salutis. s. iustu
 esset spare in homie. sed homo est vanitas.
 ergo donacio talis daret fiducia vanitatis.
Ex hijs quatuor medijs. patet q. donacio
 spūsancti ab homie tollit ordinē ipius aie.
 tollit libertatē. minuit gloriā dei. et indu
 cit in vanā cfidenciā que omnia sunt incōue
 niencia. **Ostendit** etiā q. impossibile sit da
 ri talem potenciā creature. q. sic dicit aug.
 magis est de impio facere piū. quā creare ce
 lū. Sed potencia creandi nō potuit a crea
 tura reapi. s. nec potencia dandi grām.
Item pductio gracie per pſenciā agentis ab
 aīma suscipit. sed solus deus potest anime
 illabi. s. solus deus potest grām infūdere
 in aīma. **Item** graciā est forma simplex et
 deiformis et spūalis nō habens ortū a prin
 cipijs subiecti. s. cū aīma racōnalis rōne dei
 formitatis et spūalitatis nō potest esse nisi
 a deo. patet q. nec graciā que eque spūalis.
 imo spūalior est ipsa aīma. **Ite** grā imme
 diate vnit deo. s. nō potest ee a deo nisi im
 mediate. s. nullo coopate. s. creata nō po
 test pducere grām. **Item** dicendū. q. sicut
 iste vltime rōnes ostendūt. grām siue spū
 sanctū dari ab homie. sicut a principio effe
 ctiuo siue pductio. oīno est falsum et impos
 sibile. tñ ppter intelligenciā obiectoꝝ in cō
 trariū. est notandū q. grām dari ab aliquo
 est tripliciter. vel sicut prietate siue mīstrā
 te sacramenta siue anūciante salutaria docu
 menta. vel sicut abimpetrāte p orōnem siue
 p bona opa. vel sicut a pducēte. primo mō
 datur graciā a bonis et a malis. scdo mō tñ
 a bonis. tercio mō tñ a deo. et p hoc maīfes
 ta est. responsio ad obiecta. **Ad** duo vlti
 ma que pbāt spūsanctū dari. quia ibi dacō
 nihil aliud est quā pparacō. **Ad** illd ergo
 qd obicitur primo. q. agens creatū possit in
 formā substanciālē. dico q. nō potest in oēz
 substanciālē. vtputa in eā que est deiformis
 sicut est aīma racōnalis. et quia grā est dei
 formis sic est aīa rōnalis. ideo nō potest ab
 agente tali pducī. si aut de alijs formis na
 turalibus arguat nō est locus a mior. **Ad**
 illud qd obicit de lumie corpali. dd. q. nō
 est simile. lumē enī corpale diffundit p me
 diū differens. et p idem mediū potest itez
 generari qd defertur. grā aut nō est p dila
 tacōez vel delacōez. s. p illapsum agentis et
 p oīmodam indistanciā. **Ad** illd qd obi
 citur. q. creatura corruptibilis debet habe
 re potenciā generādi. dd. q. verū est de illa
 que est corruptibilis de se. sed grā de se nū
 quā corrupit vel fenescit. vel dicit q. illa nō
 ē tota causa. maxie in hijs q nō dicat substā

ciam opletam. sed magis disposicōez. **Ad**
 illd qd obicit. q. graciā potest expellere cul
 pam dicendū. q. expellere culpā est duplici
 ter vel effectiue vel formaliter. q. potest ex
 pellere effectiue. potest efficere grām. s. nō
 optet q. illud qd formaliter. quia illd seipō
 expellit. qm ergo graciā expellit formaliter
 et seipā. ideo nō sequit qd possit generare il
 lam grām. **Ad** illud qd obicit. q. in iusti
 ficacōne debet pctōz humiliari. dd. q. verū
 est. quia huiliari debet et sub homie et etiā
 sub visibilibus signis. tñ aliter quā sub deo.
 quia alius honoz debet deo quā homi. et iō
 quia sub deo huiliatur vt sub principio sa
 lutis. et a quo saluatur nō debet sub creatā
 huiliari. vt aqua salus det eius. sed vt aqua
 salz mīstrat. et sic p. etiā seqs de huiliacōe
 in pena. nō enī est simile de huiliacōe illa
 quia ibi aīa puerfa manens in sua puerfita
 te. rōne illius subicit inferiori p naturā. vel
 quia habet reliquias puerfuitatis. sed in grē
 donacōne. aīma puerfa a puerfuitate mutat.
 et ad deū immediate ordinatur. **Ad** illd
 qd obicit. q. agens pfectū dat potenciā agē
 di simile. dd. q. verū est. si paciens dueniē
 ter posset suscipere. sed sic ostensum est ex
 pte homis nō est possibile. vt talis potencia
 ab eo recipiat. ppter talis forme nobilitatē.
 que nō potest esse nisi a nobilissimo agente.
Ad illd qd obicit. q. dare potenciā ad ee
 nō derogat. dd. q. ordo est in essencijs. quia
 alique creature sunt ita nobiles. q. nō decet
 eas nisi a nobilissimo agente pducī. vt sunt
 ille que sunt ad imaginē. qm ergo grā est de
 nobilissimis. patet q. nō potest pducī ab ho
 mine. sicut nec esse anime. **Que** vltimo obi
 untur soluta sunt supra p distinctōz dacōis
 scdm naturā trimebren. **Dubia trālia.**
In pte ista sunt dubitationes circa
 trām. et primo de situ huius ptis.
 quia nō videt. q. hic deberet age
 re de processione tempali. quia in
 hac pte agit de hijs. que eternaliter deo cō
 ueniūt. **Preterea** cū generacō filij eterna
 et tempalis in alio et alio libro determinetur
 quia eterna in primo. sed tempalis in tēcio.
 quia nō similiter facit d pcessione spūsan
 cti. **Item** dd. q. pcessio tempalis et etna.
 ab eodem pncipio sunt. sicut dicit magister
 et itez est ibi qdāmō modus pducendi cō
 formis. et ideo vna facit ad declaracōez alte
 rius. et ideo incidentalit ponit hic tractat2
 de pcessione tempali. ad maīfestacōez pces
 sionis eterne. sed sic nō est de generacōne fi
 lij tempali. quia nō est ab eodē pncipio imo
 a matre tñ. et respicit duas naturas scz di
 unā et hūanā. ideo debuit de ea determinari
 post diuinā. de qua agit in primo. et post
 hūanā naturā de qua in scdo. **Ite** querit
 magister. q. a patre et filio pcedit spūsan
 ctus. cū ad sanctificandā creaturā pcedit.

videt enim dicere falsum. quia processio temporalis est eius missio. sed spiritus sanctus est missus in coluba et in linguis igneis quas non sanctificavit. si tu dicas. quod non est missus ad linguas sed in lingue missus ad apostolos quos sanctificavit. Contra missus est in coluba super christum. nec sanctificavit colubam nec christum. **R**espondeo potest ad hoc dici quod magister non generaliter diffinit hic processionem temporalem. sed specialiter. put est idem quod missio inuisibilis. in qua datur spiritus sanctus. et sanctificatur creatura.

Vel potest dici quod generaliter accipit sanctificationem. tripliciter enim accipit sanctificationem. Vno modo secundum quod est de non sancto sanctum facere. Secundo modo iam sanctum in sanctitate confirmare. Tercio modo iam sanctum et confirmatum manifestare. et secundum aliquem istorum modorum reperitur sanctificatio in omni spiritu sancti missione ratione termini ad quem et sic accipit magister. Item querit de hoc quod dicit de spiritu sancto et ipse est virtus que dicitur exhiberi. Videtur enim male dicere quod aut virtus accipit spiritum. aut apparet. primo modo non dicitur. secundo modo non videtur. quod. i. cor. i. diuisus christum dei virtute et dei sapientiam etc. Ad hoc potest dici quod spiritus sanctus non appriatur virtus simpliciter. sed virtus sanativa. et hoc quia gratia sanativa est donum spiritus sancti. et gratia eius est ipsius anime medicina. sed filio appriatur virtus expandi. quod omnia per christum facta sunt. Alii potest dici quod virtus habeat operationes ad illud ad quod est. et sic tenet rationem principii vel ad id cuius est. et sic tenet rationem complementi. vel ad utrumque. et sic tenet rationem medij. sicut ergo ex ipso appriatur patri per ipsum filio. in ipso spiritu sancto. ita virtus in quantum tenet rationem principii appriatur patri. in quantum tenet rationem medij filio. in quantum tenet rationem complementi. quia completio est in bonitate et delectatione spiritus sancti. sed hoc infra melius dicitur.

Item querit de hoc quod dicit quod post resurrectionem dominus ihesus bis dedit spiritum sanctum. Videt enim quod ter dedit. quod primo dedit eis ante passionem. cum dedit eis potestatem calcandi demonia. et curare laguores. math. x.

Item post resurrectionem. jo. xx. Accipite spiritum sanctum. Item post ascensionem. act. ii. spiritus sanctus insufficienter enumerat. Aug. 2. Respondeo ad presens. dicitur quod possunt numerare dantes spiritus sancti. quod tunc ad actum et effectum. et sic enumerat. Pater et filius et spiritus sanctus. quod sibi dedit. et quia ad tria dedit. Primo ad miraculorum operationem. Secundo ad peccatorum absolutionem. Tercio ad infidelium conversionem. Possunt etiam alio modo numerari. quantum ad locum et signum. et sic dedit bis. scilicet in terra et in celo. Item in terra ad commendandum preceptum dilectionis ad proximum. in celo ad commendandum affectum dilectionis ad deum. et sic patet controuersia. Item querit de illo verbo apostoli. unde spiritum potamus. quo tropo dictum est hoc. et videt quod conueniat magis filio. quod ecci. xv. dicit. Aqua sapientie salutaris. et puer.

ix. venite bibite vinum. et hoc dicit ipsa sapientia sed dei filius etc. Respondeo. dicitur quod spiritus sanctus dicitur potestatem in quantum secularis sitis. restringit ardozem. hic autem appriatur spiritus sancto. quod sic dicitur ergo. gustato spiritu. desipit omnis caro. in quantum autem per potum est delegatio nutrimenti ad singula membra. sic appriatur filio. cuius est sapientia et prudentia appriatur que quodammodo habent vim regitiam et ordinatiuam partibus omnibus viribus anime.

Item querit de alio verbo caritas dei diffusa est. in cor. n. Videt enim improprie dictum. quia quod diffusum est dispersum est. et virtus dispersa minor est. si ergo caritas potens est. non ergo debet dici diffusa.

Respondeo. dicitur quod infundit et diffundit proprie dicitur huiusmodi ipsa autem caritas huiusmodi compat. quia sicut arbor sementum. et vitam. et viriditatem. habet ab huiusmodi. sic tota spiritualis machina ab amore. iste autem amor infundit in quantum intra recipitur diffundit vero. in quantum ex intimis procedens dilatat affectum ad dilacionem multorum. et mouet omnes anime vires. ad bonas operationes. operatur enim magna si est si vero operari renuit amor non est. sicut dicit ergo. et ideo dominus dicit jo. vij. flumina de ventre eius fluunt aqua. vi. quod ergo dicitur. quod minutum. dicitur quod verum est. in hijs que habent ortum ab origine deficiendi. sicut est in puteis. in quibus non vinit aqua. sed caritas habet originem indeficientem sicut flumens.

Textus.

Hic considerandum est cum spiritus sanctus datur a patre et filio. Supra egit magister de processione temporalis ipsius spiritus sancti. secundum quod est a patre et filio. hic secundo ostendit. quod temporaliter procedit a seipso. et hoc ostendit in tota ista parte vsque ibi. Hic querit. utrum semel tamen sit missus filius. ubi incipit agere quantum ad modum processionis. huius autem habet quatuor partes. in prima ostendit. quod spiritus sanctus temporaliter a se mittit. datur. et procedit. et hic deducendo ad impossibile. quia aliter non essent indiuisa opera trinitatis. in secunda ostendit a minori. per auertem. quod patet misit filium vna cum spiritu sancto. ita quod spiritus sanctus misit filium. in quem nullo modo habet auertem. ergo multo fortius mittit se. et hoc facit ibi. Ne mireris. quod spiritus sanctus dicitur mitti vel procedere a se.

In tertia vero parte ostendit hoc a simili. si enim filius misit se. per rationem et spiritus sanctus se. et hoc facit ibi. Deinde ostendit datum etiam a seipso esse. In quarta vero et vltima opponit contra predicta. et hoc ibi. Sed ad hoc opponit si filius a seipso etc. ubi etiam soluit et breuiter epilogat predicta.

Intelligentiam huius partis quatuor queruntur. primo querit. utrum missio sit in diuis. secundo dato quod sit. utrum missio sit ex tempore vel eterna. Tercio querit cuius sit missio ut mittentis. Circa primum. quod missio sit in diuinis ostendit. primo per scripturam. ve. te. sap. ix. mitte illam de celis. et loquitur

De

de sapia. que est dei filius. **I**tem p scriptu
ra no. t. ad gal. iij. cu venit plen. tem. mi.
deus fi. su. et post. qm estis filij dei. misit
deus spm filij sui in corda nostra. **I**tem hic
ostendit p testimoniu veritatis jo. xvj. tn aut
abiero. mittam nobis spm veritatis. **I**tem rone
videt istud idem. quia mittere no est aliud
qua ex se aliquo pducere in aliu. sic sol ra
diu mittit in aera. sed spussanctus a patre et
filio pcedit in creatura. g^o ab eis mittit. **I**
Item qncuqz dat aliquid vt absenti. duenit
ter dr mitti. s; tota trinitas est absens pcto
ribus. quantu ad gram inhabitante. g^o qn
cuqz datur spussanctus. quantu ad gram in
habitante. no incogruet dr mitti. si ergo da
ri est i diuis hoc mo vt dictu g^o missio. **C**
tra vbiqz est missio ibi est sepaco. Vn iero
sup ezech. Qd diunctu est et in vno corpe co
platu. mitti no potest. sed q extra est. Vn
no mittit man? sed iaculu. s; in diuinis est
omoda indiuisio et nulla sepaco. g^o r^o. **I**
Item vbiqz est missio est missi ad mittente
subiectio. qd patet dms em mittit seruū. et
no seruus dnm. Sed in diuinis est omoda eq
litas. et nulla subiectio. g^o ibi no est missio.
Item vbiqz est missio ibi est mutaco. quia
no dicit aliquid mitti. vbi est. sed in diuinis.
nulla oino cadit mutaco. g^o r^o. Item missio
passiue dicta. inquatu talis est opus miste
rij. sed in nobilissima natura inquatu talis.
no cadit misteriu g^o r^o. **H**o. dd. qd missio
est in diuinis. sicut ostendut p dicitte auctes
et racones et transfert a creaturis ad deu.
scdm aut qd missio in hijs inferioribz coside
ratur. habet respectu ad tria. s. ad pncipiu
et ad terminu. et ad missum. ad pncipiu si
ue ad mittente. sub tripli habitudie opra
ri duenit vt ad dante esse. et sic mittit radiu
a sole. vt ad dante virtute. et sic mittit iacu
lu a plectore vt ad dante iurisdctoz siue au
ctozitate. et sic mittit nua? a pceptore. sed
omz hac opacoem est in diuinis missio. qz
spus mittit a patre et filio tanqua habes ee
et virtute et auctozitate in opado ab eis. et
ideo missio scdm huc respectu. est opletissi
me in diuinis. no em est ponere qd vna psona
recipiat auctozitate. nisi a quo recipit virtu
te nec vtute. nisi a quo recipiat esse. Simili
ter ad terminu sub tripli habitudie copat.
mittit em aliquid alicui. vbi videlicet que
tae. vt lapis mittit deorsum. mittit etiā ali
cubi. vt a quo habeat. sic aliquis mittit ali
cui donu mittit etiā vt ad aliquid. s. qd ope
tur scdm hac tripli opacoem. est missio i di
uinis. mittit em filius vel spussanctus. vt ali
cui ad inhabitandu. vt alicui ad possidend
vt donu. vt ad aliquid scz ad effectū comp
andū. et ideo missio p opacoem ad terminu.
reperitur opletissime in diuinis. multo magis
qua in creaturis. Si aut loquimur d missioe
in compaco ad missum sic i hijs inferioribz
ponit tripli condictoz impfectonis. scz se

pacōem subiectōes et mutacōem. que quidā
nō sunt in diuinis. est tñ aliquo pfectōnis
ibi sunt cor respōdens. et ratio huius. patz sic
in istis inferioribus sepatur missus a mittē
te. ppter distanciam termi ad mittente. vt ptz
cū mitto aliqz romā. quia roma distat a me.
si ille debet esse rome optet qd sepat a me.
In diuinis vero. quia deus mittēs est vbiqz
nulla est distanciam. et ideo nulla est sepacio
loco. tñ huius est missi a mittente egressio si
ue emanacō. et sic patet respōsio. **A**d illud
qd obicit de condictōne sepacois. Similiē
in hijs inferioribus est in missio subiectio. ppter
dnam mittentis ad missum. quia em missus
recipit a mittente vel esse vel vtute vel opa
cōem. et est sepatus ab eo in substācia. quia
substācia oino eadē. nō ptiatur a pluri
bus. necesse est. qd aliam virtute recipiat ab
eo. et aliā iurisdctoz illa inferiorē. s; i diuinis
nō est substācialis dāna. et ideo oia sunt eq
lis nobilitatis in mittente et missio. sed tam
loco huius est sub auctis emanacō. et sic patz
scda obiectio. similiter in hijs inferioribus.
est in missio mutacō. ppter distanciam missi a
termino. quia em nō est in termino ad quē mit
titur. ideo optet qd mutet locū. et qd sit i eo
mutacō. quia vero in diuinis missus nulli loco
abest. nō optet qd psonaliter accedat. et iō
nō est ibi mutacō. s; tñ loco eius est alicui
effectus de nouo pductio. et sic patet tca
obiectio. quāuis em in diuinis nō sit sepaco
subiectio. et mutacō. loco huius est emanacō.
sub auctis origo. et noui effectus pductio.
Ad illud qd vltimo obicit. qd pti net ad
ministeriu dicendū. qd hoc venz est vbi missio
dicit subiectōem. sed hoc nō est in diuina na
tura. sed in creaturis r^o.

Secdo querit. vtz missio in diuinis
sit ex tpe tñ. an etiam ab eterno. et
qd ab eterno ostendit aucte et rone.
Aucte sic gg. eo mittit filius quo
generat. sed generat ab eterno. g^o mittitur
ab eterno. g^o missio in diuinis est ab eterno.
Item beda in omel. spuss. missio est pcessio
sed pcedit ab eterno. g^o mittit ab eterno.
Item rone sic. missio siue actiue siue passiue
dicta. est deus. sed ois actio q actiue et pas
siue est de? est ab eterno r^o. Item ois actō
que habet deu vt terminu. et vt pncipiu ē
ab eterno. vt ptz cū dr deus intelligit. deus
generat. sed missio est huius. quia deus mit
tit deu. g^o missio est eterna. Si dicas. qd mis
sio requirit duplicē terminu scz eū qui mittit
et eū ad quē mittit. et ille ad quē fit missio
est temporalis. **C**ōtra. deus potest esse qui
mittit. deus qui mittit. g^o p rone deus ad
quē mittit. et videt qd iste opacoem pnci
piet termi. maxime deo duenit. Deus em
est alpha et o. pncipiu et finis. g^o magis
pprie dicit. deus ad quē mittit qua de? qui
mittit. **I**tem quicqd est deus est eternu. mis
sio est de?. g^o est eterna. sed pmissio sūt vere

ergo et conclusio. Contra jo. xvi. Si non abiero
 pacificus non veniet ad vos. cum autem abi. mit.
 vo. e. cum spiritu sancto potest mitti et permitti
 sed quod est eternum. non potest permitti. s. r.
 Item aug. iij. de trini. mittit filius vel spiritus
 sanctus cum ex tpe cuiusquam mente percipit. Item
 omnis missio est ad aliquod posterius. necessario intuenit rō
 sed ubi cadit posterius. necessario intuenit rō
 principij et tempis s. r. prima oppositio p se
 est vera. quia mittens p prius habet ipm quod
 mittit quā habet ille ad quē mittit. Item
 omnis missio. vel est rōne mutacionis. vel rōne
 opacionis. sed in diuis non est mutacō. s. ad
 h. q. missio sit. necesse est q. intueniat opa
 rō. et si opacō. et effectus. et si effectus et tpe
 s. omnis missio est ex tempe. B. d. ad
 p. d. q. missio in diuis nullo mō d. nisi
 ex tempe. et racō huius est. q. dicit opacōez.
 nō tm ad p. d. nec tm ad missum. s. etiā
 ad terminū. terminū ille de necessitate creat
 est. quia missio in dec. cū nō dicat mutacōez.
 dicit aliquā circa terminū opacōez. et ita ali
 quē effectū. et q. omē qd recipit effectū est
 creatū et tpe. ideo missio de necessitate ē
 temporalis. Ad illud s. qd dicit s. e. eo mit
 titur filius quo generat. d. q. ipse loquitur
 p. s. p. o. s. t. manifestacōe in creaturis. pater
 enī manifestat in creatura. sed nō mittit. s.
 filius mittit. et s. g. reddit rōnem. q. nulla
 alia causa ē nisi q. ille generat. ille nō. i. pat
 Ad illud qd obiicit de beda. loquit de p.
 cessione spūs sancti put est i creatura. et ita
 semp est temporalis vt missio. Ad illud qd obi
 cit. q. omē qd actiue et passiue in deo ponit
 eternū est. d. q. verū est. nisi habeat vlti
 rōnem respectū ad creaturā. sed missio pter
 respectū qui est mittētis ad missum impat
 aliquē effectū in creatura. Ad illud qd obi
 cit q. missus actiue et passiue est d. s. d. qd
 est quedā actio. que solū respicit passum. vt
 p. c. i. o. te. qued que passum. et aliū terminū
 vt doceo te s. m. a. c. i. a. s. i. m. i. l. i. e. et mitto te ad il
 lū. et qd obiicit verū est in actōe et passioe
 que nihil aliud respiciunt. nisi principū et
 obiectū. sed nō in alijs que requirūt aliū ter
 minū. et ideo habet instanciā in appetito. simi
 liter soluedū est ad se. q. v. e. n. e. s. t. si actō
 illa oīno terminaret in deū. sed qd obiicit. q.
 missio respicit deū. vt terminū ad quē. d. d.
 q. si terminū ad quē est missio esset solū i rōne
 finientis. v. e. n. e. s. s. e. t. nūc aut nō est sic. s. ma
 gis in rōne suscipientis. Ad vltimū obie
 ctū. d. d. q. ibi est palos accētis. sic hic omē
 es naturale statua est es. s. r. quia q. erat
 materie attribuit statue rōne artificij. si mi
 liter hic q. erat diuine essencie attribuit mis
 sioni rōne dnotati.

Tercio querit cur sit missio vt mis
 si. et videt qd sit totius trinitatis
 Aug. iij. de trini. mittit filius. cū
 ex tpe cuiusquam mente percipit. sed
 tota trinitas ex tpe mēte percipit. s. r. tota trī

nitatis mittit. s. r. pater. Item mitti psonā
 est ipam de nouo venire ad habitandū. sed
 tota trinitas de nouo venit ad habitandū i
 pctōre. cū grā dat ei. s. r. mior p. jo. xvij.
 ad eū veniemus. Item missio conotat effe
 ctū in creatura. sed ita est. q. omne dnotans
 effectū. d. r. essentialit. s. r. missio passue dca
 dicit essentialiter. sed q. essentialit d. d. dicit
 toti trinitati. s. r. Item qn aliquid mittit ē
 mittit cū eo cē qd ē inseparabiliter est dicitū
 sed pater est inseparabiliter dicitū filio. s. r.
 quādo mittat filius. mittit et pater. Item
 mittere et mitti. aut sunt equalis nobilita
 tis. aut nō. si equalis. s. r. qua rōne d. r. mitte
 re de patre. eadem rōne et mitti. si est ineq
 ualis. s. r. mittens est maior missio. s. r. filius est
 inequalis patri. Contra aug. iij. de trini.
 pater nusquam legit missus. si nō debent ali
 qd asserere de deo qd nō habent ex scripta
 ergo mitti nō conuenit toti trinitati. Item
 aug. dicit q. pater absurdissime d. r. missus.
 sed sermones veri nō sunt absurdissimi. sed
 po. r. falli. s. r. mitti nō vere d. r. de patre. Item
 aug. dicit q. mitti est agnoscā ab aliquo. s.
 pater nō agnoscit esse ab alio. s. r. pater non
 mittit. Item omē mobile reducit ad immo
 bile. s. r. missibile ad immisibile. s. r. in diuis
 est alia psona immisibilis. sed nō nisi pater
 ergo r. B. d. q. missio sicut p. r. ex rōne
 Aug. et meli. infra ptebit. semp duo habz
 ex suo intellectu. scz emanacōez et manifesta
 cōez p effectū. quia ergo impat emanacōez.
 passue missio dicta. hic est q. cū pater oīno
 cozeat principio. q. de ipō nullo mō potest
 dici. missio passua. vnde nō inuenit. et si in
 ueniret esset tanquā falsa. et velut impria
 exponeda. Ad illud s. qd obiicit primo. q.
 missio ē pceptō ab intellectu vel inhabitacō
 de nouo. d. d. q. nō dicit totā rōnem missio
 nis. sed solū a pte termi in quē. vñ debet ad
 di cū illis emanacō ab alio. et tūc nō valet.
 Ad illud q. tercio obiicitur. q. notat effe
 ctū. s. r. est essentialit. d. d. q. nomē dnotans
 effectū. aut dicit solū respectū ad effectū.
 et tūc est pure essentialit vt creare. aut dicit
 etiā cū hoc respectū ad psonā. et sic potest
 esse nocōnale. sicut creare p filiū. solius est
 patris. sic est de hoc qd est mitti. q. nō dicit
 tm opacōem missi ad suscipientē effectū. s.
 etiā ad principū. signat enī ipm esse ab alio
 et in aliū. et sic p. r. Ad illud qd obiicit. q.
 inseparabilia simul mittit. d. d. q. illud ē v. e. n.
 de illa missione q. est p se. p. c. o. z. sed de illa
 missione que est p distinctōez. nō est dicere.
 q. sic mittant necessario illi qui distinguūt.
 sicut nec in alia missione. illa que sepanē. et
 qm pater distinguit a filio. et missio i diuis
 dicit distinctōez. ideo nō optet q. cū mittat
 filius. mittat pater. Ad illud qd obiicit vl
 timo. q. equalis nobilitatis est mitti vt mit
 tere. d. d. q. mitti nō remouet a patre. quia d. r.
 in nobilitatem. sed quia dicit emanacōnem

et subauctem . que quāuis nō sit innobilita
tis . tamē nō dūenit patri .

Quarto et ultimo q̄rit̄ cuius sit mis
sio vt mittētis . et qd̄ sit totū trini
tatis ostendit sic . Missio idē est . q̄
temporalis donacō . sed t̄paliter da
re cōuenit toti trinitati . quia tota trinitas dat
sp̄m̄ sanctū . vt dicit̄ auḡ . 2̄ . Itē . Auḡ . 2̄ . iij .
de trini . mitti a patre filius sine sp̄m̄ sancto
nō potuit . ḡo missio filij cōuenit sp̄m̄ sancto .
ḡo eadē rōne missio sui . Si dicas . sicut dicit̄
quid̄ q̄ illd̄ intelligit̄ de missione sc̄dm̄ hu
manā naturā . qua missus est ad p̄dicandū .
sc̄dm̄ illud̄ ysa . lxx . ad annūciandū mansuetis
misit me . nō aut̄ d̄ missione sc̄dm̄ diuinā na
turā . **C**ontra missio sc̄dm̄ diuinā naturā . ē
missio in mente vel in carnē . sed auḡ . intel
ligit̄ de missione in carnē . vñ statim subdit̄ .
quia pater intelligit̄ eū misisse cū fecit ex fe
mina . ḡo cōstat̄ qd̄ loquit̄ de missione sc̄dm̄
diuinā naturā . **I**tem magister facit tale ar
gumentū . Si pater potest dare . vel mittere
sp̄m̄ sanctū . et hoc nō facit sp̄m̄ sanctū . aliqd̄
facit pater qd̄ nō facit sp̄m̄ sanctū . ḡo diuisa
sunt opa trinitatis . **C**ontra . datū d̄z rela
tiue ad dantē . sic dicit̄ auḡ . xv . de trinitate
ḡo sp̄m̄ sanctū nō dat nisi ab hijs ad quos re
latiue dicit̄ . sed nō d̄z relatiue ad se . ḡo nō
dat se . ḡo nec mittit se . **I**tem sic pater est pri
ma p̄sona in trinitate . quā nō est alia . ita
sp̄m̄ sanctū . postq̄ nō est alia . sed pater . qz
nō habet p̄sonā ex qua fit . nullo mō d̄z mis
sus . ḡo cū sp̄m̄ sanctū . nō habeat p̄sonā ex se
emanentē . nullo mō dicit̄ mittere . **I**tem vbi
cūqz est missio passiuā . ibi est subauctas . re
spectu alicuius principij immisso . sic dicit̄ ab
auḡ . et magistro . ḡo vbi est missio actiua . ibi
notat̄ auctas respectu p̄sonē . sed sp̄m̄ sanctū
nō habet auctem respectū sui . nec alterius p̄
sonē . ḡo 2̄ . **I**tem vbi cūqz est missio . ibi ve
re notat̄ distinctio sicut in creaturis sepacio
sed p̄sona sp̄m̄ sancti nō distinguit̄ a se . ḡo
a se nō mittit̄ . nec filiū mittit̄ . cū nō habeat
auctem in ip̄m . ḡo nō mittit̄ . **I**tem ois actus
sc̄dm̄ quē p̄sona reflectit̄ supra se . est essen
cialis . et essentialiter dicit̄ . si ḡo filius mit
tit se . vel sp̄m̄ sanctū se . ḡo mittere vel mitti
essentialiter dicit̄ . sed omis talis actū dicit̄
de tribus . ḡo pater mittit se . **R** . d̄ . q̄
in hac questione . sapientes opinant̄ d̄trarie
sapientibus . nā magister dicit̄ ex p̄sse . et ni
titur p̄bare auctē et rōne . q̄ sp̄m̄ sanctū mit
tat se . et dat se . nec c̄ptet sc̄dm̄ ip̄m . q̄ in
mittentē et missum . cadit p̄sonalis distinctō
sed solū quantū ad rōnē intelligendi . vt ip̄e
fit mittens inquantū deus . et idē ip̄e fit mis
sus . inquantū denū . **A**liorū mgr̄orū et an
tiquorū fuit posicō . q̄ mittere et mitti . d̄ rōe
sui nomis . importat̄ subauctem . et auctem .
et distinctōnē . et ideo nullo mō potest dici
q̄ vna p̄sona mittat se . vel mittat a se . vnde
locucōnes sunt imp̄rie . et exponēde . q̄ hic

dicere videtur . et posicōez suā confirmāt . p
auḡ . qui dicit̄ . q̄ pater nullo mō mittit̄ nec
legitur missus hoc nō est ob aliud . nisi quia
hoc qd̄ est missus . importat̄ sub auctem . ḡo
p̄ oppositū . mittere importat̄ auctem et vna
p̄sona nō habet auctem supra se . **E**t respō
dent rōnibus magistri . q̄ non est simile de
hoc qd̄ est dare . et de hoc qd̄ est mittere . qz
dare vno mō . est ex liberalitate siue amore
d̄mūicare . et sic est essentialē oīno . et nullā
d̄notat distinctōez . et sic cōcedit̄ . q̄ tota tri
nitas dat seip̄am . et pater similit̄ . **A**lio mō ē
dare alicui donū d̄mūicare . nō tm̄ ex libera
litate . sed etiā ex auctē . et sic dare dicit̄ no
cōnem . siue tenet̄ nocōnaliter . et hoc modo
nō valent ille rōes . si pater dat sp̄m̄ sanctū .
et . s . s . nō dat se . ḡo aliqd̄ facit pater qd̄ n . s . s .
quia dicit̄ notionē et in hoc sensu equipollz
ei qd̄ est mittere . similit̄ donacō passiuā ei
qd̄ est p̄cedere . **S**imilit̄ ad simile qd̄ in
ducit magister de filio . dicit̄ q̄ nō est simi
le . quia in filio duplex est natura . scz diuinā
et hūana . et quantū ad hūanā potest mitti
et mittit̄ a tota trinitate . quia mior est deo
et inferior . et non tm̄ subauctem habet . sed
etiā seruitutē . quia est seruū d̄ci quāuis per
vniōnē sit deus . quantū ad diuinā aut̄ . mit
titur a sole patre . quia a solo patre p̄ducit̄ .
quia ḡo sp̄m̄ sanctū p̄ducit̄ . et a patre et a fi
lio . et nō a seip̄o . hic est q̄ non mittit̄ nisi a
patre et a filio . et p̄pter hoc rōnes magistri
nō valent . quia omes auctes que dicit̄ filiū
mitti a sp̄m̄ sancto vel a se . sc̄dm̄ hūanā natu
rā intelligunt̄ . **S** . licet hec posicō rōnabili
videat̄ . et facilior ad sustinendū . tm̄ quia nō
debemz auctes sanctorū ad nostrā trahere
rōnem sed magis eēuerso . rōnem nostram .
auctozibus sanctorū subicere . vbi nō d̄tinent
ex p̄ssam absurditatē . et sancti dicit̄ . et ma
gister dicit̄ . et marie auḡ . q̄ plz sup̄ hac ma
teria locut̄ est . filiū mitti a sp̄m̄ sancto et a
se . q̄ nō possunt exponere sc̄dm̄ hūanā natu
rā . ideo alia posicō . tm̄ ob reuerēciā sanctorū
tm̄ ob reuerēciā magistri . videt̄ magis esse
tenenda . **I**llud enī verbū auḡ . qd̄ dicit̄ . q̄
filius est missus in carnē a sp̄m̄ sancto . sc̄dm̄
hūanā naturā . nullo mō potest intelligi . vt
videt̄ . quia missio h̄c fuit ad hūanitatis siue
carnis assumptōez . ḡo sc̄dm̄ rōnem intelligē
di . p̄cedit hūanā naturā . vt iam vnitā . ḡo si
filius hoc mō d̄z missus . c̄ptet qd̄ attribuat̄
diuīe nature . et ita rōne diuīe nate . missus
est a sp̄m̄ sancto . multozozoz . ḡo a se . ac p̄ h̄o
et sp̄m̄ sanctū a se . **E**t p̄pterea ad intelligen
ciā obiectoz in d̄trariū . notandū est . q̄ mis
sio de se duo importat̄ . scz emanacōez et mani
festacōez . et principaliter de rōne sue siḡfica
cōnis . importat̄ maifestacōez . et hoc patet p̄
auḡ . in . iij . de t̄ni . qui dicit̄ q̄ mitti est d̄g
nosā esse ab alio . et habet̄ in p̄nti dis . qz tūc
filiū mittit̄ cū ex t̄pe cuiusquā mente p̄cipit̄
quia ḡo principaliter imp̄tat maifestacōez .

et dnotat in misso emanacōez. ideo maifesta
 cio sumit p hoc qd est mittere p modū actō
 nis. et p hoc qd est mitti p modū passiōis.
 sed emanacō vtrobiz vniformit. vñ sensus ē
 pater mittit filiū. i. declarat siue maifestat.
 filij emanacōz. siue filiū emanare. in passua
 vero sensus est. filius siue. s. f. mittit. i. maifestat
 ab alio emanare. et qm ablatiuus respectu
 passui. et noiatiuus respectu actiui.
 importat rōnē principij. et significacō huius
 verbi mittere et mitti est maifestatio et ema
 nacō. ideo illa est ppriissima. quādo ablatiū
 vel noiatiuū importat habitudinē principij
 respectu vtriusqz. vt cū dicit. pater mittit fi
 liū. et filius mittit a patre. quia filius ema
 nat a patre. et maifestat a patre. quia vero
 principale significatū horū verborū est mani
 festacō nō emanacō. qm noiatiuū vel ablatiū
 est principū manifestacōis. quāuis nō ema
 nacōis. ppria est. sed minz p̄dicta. et i hō
 sensu dceditur iste. filiū mittit se. et spūsan
 ctus mittit se. qz vero tam mittere quā mitti
 importat emanacōem circa missum. et psona
 patris nō emanat ab aliquo. similiter nec tri
 nitas. ideo psona patris nusquā legit missa
 nec ipa trinitas. ex hoc patz. qz hō simplici
 et oino ppria. pater mittit filiū. hō est minz
 pp̄a tñ a pprietate nō recedit filiū mittit se.
 hō aut oino imppria. pater mittit se. siue ipa
 trinitas. Ad illud qd obicit in dtrariū. de
 dato. qd dicit relatiue. dō. qz verū est. sed
 qd dare. dicit p quandā autem dmuicare.
 hoc mō nō accipit magister. sed inquatū da
 re idem est liberaliter et volūtariē dmuicare
 Ad illud qd obicit qz pater nō mittit. qz
 nō ab alio. dō. qz nō est simile. quia tā mittere
 quā mitti. importat emanacōz in misso.
 vt patet exponēti. sensus enī est. hec psona
 mittit illā. i. maifestat eius emanacōz. et hō
 mittit ab illa. i. eius emanacō maifestat ab
 illa. hō emanacō nō semp importat respectu
 omīs psonē mittētis. quia ab aliquo po
 test esse maifestatio missionis. a quo nō tñ ē
 ipa emanacō. et ideo sic nō ponit pductio i
 mittente. sicut emanacō in misso. et ideo nō
 sequit. qz si pater nō mittit. qz spūsanctū nō
 mittat. Ad illud qd obicit. vbi est missio
 passua. ibi est subauctas. dō. qz verū est. nō
 rōne qua passiuū. sed ea rōe. qua tā passiuū
 quā actiuū. notat emanacōz in misso. sic patet
 in exposicōne. et quia emanacō nō semp
 est respectū mittētis. ideo nō optet. qz semp
 importet auctas in mittente. s; rō ista valerz
 bene si ita esset. vt principale significatū ei
 qd est missio. esset emanacō siue pductio.
 Ad illud qd obicit qd mittere importat di
 stinctōz. dō. qz mittere vno importat dñaz
 substantiālē. vt cū importat dominū vt cū dō
 deus mittit angelū. Alio mō distinctōz pso
 nalem. vt cū importat autem in mittēte. et
 subauctem in misso. respectu mittētis. vt cū
 dicit pater mittit filiū. Tercio mō importat

distinctōz solū. quantū ad modū intellig en
 di. Sicut cū dō. volūtas est instrumentū se
 ipm mouēs quia ibi est mouēs et motū simi
 liter est. cū dicit spūsanctū mittit se. idē est
 mittēs et missum. rōne dñs. mittēs in quā.
 scdm qz deus. sed missum. scdm qz donū sic
 p̄dictū est. Ad illud qd obicit vltimo de
 reflexione actus. dō. qz verū est quo ad pri
 cipale significatū. sed importat inquatū ad
 dnotatū. et rōne principalis significati. est re
 flexio psonē mittētis supra se. vt dicatur
 mittens est missus. ¶ Dubitacōes lrāles.
In pte ista sunt dubitacōes circa
 lrām. et primo dubitat de hoc qd
 dicit. qz. s. f. nō tñ donat a patre
 et filio. sed etiā dat a seipō. videt
 dicere falsū. quia suprafecit argumentū qd
 nō potest dari a sanctis viris. qz non potest
 ab ipis pcedere. s; nō potest a seipō pcedere.
 s; p̄ rōne potest dari a seipō. ¶ Rō. dō. qz
 magister arguebat de pcessione tempali. et
 de hac bene dcedit ipē. qz pcedit a se. eo qz
 pprie ptātis est vt spiret in eū in quē vult. s;
 sancti viri. nō habēt posse in eū. ¶ Itē quē
 d hō qd dicit. qz donū. s. f. nihil aliud est. qz
 ipē spūsanctū. sicut corpus carnis. nihil ali
 ud est qz caro. Videt enī. si similitudo bona
 est. vt omē qd est donū spūsanctū. sit spūs
 sanctus. S; dtra. timor est donū spūsanctū.
 et nō est. s. f. ¶ Rō. dō. qz donū cū dicit
 relacōz ac p hoc qdamō distinctōz. potest il
 lam importare tripliciē. aut scdm modū in
 telligēdi. aut modū essendi. aut scdm essen
 ciā. Primo mō idem est dans et datū. sic id
 intelligēs et intellectū. et dñs rōne modi
 dcedit. qz dat idē a se. et sic intelligit augz.
 Alio mō scdm modū essendi. siue se habēdi.
 qui alius est et alius in psonis. et sic dicit
 relacōz psonē ad psonā. Tercio mō impor
 tat distinctōz scdm essenciā. et respectū crea
 ture a d essenciā increatā. et hoc mō amor dō
 donū spūsanctū. sed hoc infra meliū ptēbit
 ¶ Itē querit de rōne magistri. qui dicit. si
 pater et filius dant. s. f. qz nō potest. s. f. qz
 ista ratō vt supra dictū est non valet. pater
 potest generare filiū. et filius nō potest. s;
 pater potest aliquid qz filius nō potest. s;
 p̄ rōne cū. s. f. dicit psonā vt filius nō valet
 Si tu dicas qz nō est simile. ppter actū dan
 di. qui est opacō in creatura. ¶ Contra sic dicit
 magister in lrā. spūsancti est eius pcessio. s;
 illud argumentū nō valet spūsanctus pce
 dit et pater nō. s; aliquid facit spūsanctū.
 qz nō pater. s; similit nec i pposito. Si tu di
 cas mihi. qz nō est simile de actia et passua
 ¶ Contra inflexio nois p casus. nō variat si
 gnificacōz. s; similit videt. qz nec ibi sit va
 riacō p actiuū et passiuū. et si tu dicas. qz nō
 ē simile ostendit qz sic. qz oīs actiua infert
 passua. s; videt qz si in voce actia tenet cf
 sencialiter. qz similiter in passua. ¶ Rō. dō.
 qz sicut p̄determinatū est rōnes mgn bene

funt. quia ipse accipit dare. scdm qd dicit ef
fectu in creatura. et scdm hoc. coe est tribus
pfnis necessario. et hoc in actiua significacoe
dare eni. s. f. aliam. est facere qd inhabitet in
eo. et io no est simile. de potēcia generandi
Ad illud qd obiicit. qd magister dicit.
qd donacio idē est qd pcessio. dd. qd loquit
de donacoe passiuā. scdm qd artat ad. s. f.
et argumentū suū bonū est. quia ab eodem
prinapio. est actio et passio. ergo si donacio
actiua est a patre. similē et donacō passiuā
similē si donacio actiua ē a. s. f. et passiuā.
Ad illd qd obiicit. qd in actiua tenet essen
cialiter. s. et in passiuā. **Similē** ergo pos
test dici. qd pater pcedat. dd. qd argumētū
istud nō valet. qd spirare in voce actiua. due
nit duobus. in voce passiuā. dūenit vni soli
sic mittere. potest cōuenire tribus. pcedere
vero siue mitti. duobus tm. **Item** querit d
hoc qd dicit. qd spūsanctū pcedit a se. videt
eni salm. quia pcedere est pduc. s. h. s. f.
pcedit a se. pducit a se. **Si** tu dicas qd nō dē
sine determinacōne. videlicet tempaliter. **Con**
tra tempaliter est determinacō nō diminuēs
s. sequit d necessitate. si tempaliter pcedit
a se. qd pcedat a se. **Ad** qd dicit. qd sicut dcm
est supra. pcessio rōne dpaconis ad terminū
in quo suscipit creatura. s. que sanctificat d
rōne nomis dnotat tpale. et ideo dē tempa
lis. et qm ille effectus tempalis. est a. s. f.
ideo et pcessio. licet nō ita ppe. sic de patre
et nō valet de pductōe. qd pductio solum
dicit dpaconē ad principū a quo. nō dnotat
effectū. vnde sic nō valet pcedit tempaliter.
s. pducit tempaliter. sic et i pposito. **Itē**
querit de pbacoe mgrī. qua pbat missionē
spūsancti pmissionē filij ibi. **Ne** aut mireris
qd spūsanctus dicit mitti vel pcedere a se.
nam et de filio rē. **Vidēt** eni qd male pbet.
quia missio dicit subauctem in misso. s. plus
est de subaucte i spūsancto. qd i filio. s. plē
de rōne missionis. s. videt. qd potius debe
ret pcedere dtrario. **Itē** missio dicit mani
festacō. sed missio filij manifestata est per
missionem spūsancti. s. manifestior est mis
sio spūsancti. s. videt qd pbet ignotū per
ignocius. **Iuxta** hoc querit de quo dicit
mitti ppaus. s. de filio. an de spūsancto.
Ad qd dicit. qd magister pbat missionē. s. s. per
missionē filij quia magis ex pssas habz auctes
Ad hoc potest tamē nihilomīd alio dicit. qd
etiā racōcinādo bene pcedit. in missione. n.
pstone. est duo dōsiderare. scz emanacō. rōne
cui est subauctas in misso. et quātū ad hō.
magis cōuenit. s. s. mitti. et quantū ad hoc
arguit magister a micri. qd si filius mittitur
a spūsancto. et a se. multo forcius et. s. s. est
etiā dōsiderare manifestacō. et rōne hui dō
uenit filio magis. quia magis euident appe
runt mūdo. et quātū ad hō arguit magister
a micri. et ita p optime pcedit. **Ad** illud
qd obiicit qd spūsanctus manifestat filiu. et

eius missionē. dd. qd hoc nō est apte defe ctū
euidēcie apte missionis filij. sed apter cecita
tem apte videntū. quā remouet spūsancti
grā. et sic patet de quo ppaus. vno eni mō.
magis dpetit filio. alio spūsancto. scz du
as pdictas dōictōnes. **Item** querit de hō
qd dicit. ostendit. eo filiu missum quo factū
ex muliere. quia scdm hoc cū spūsanctū non
sit factus ex muliere. videt qd nō sit missus
Preterea si filius est factus ex muliere. s. ē
factus. **Cōtra** in simbolo nō factus. **Ad** qd
ista nō ē dōis rō missionis s. s. rō missionis visibilis
ipīd filij. et io nō valz d spūsancto. **Ad** illd
qd obiicit qd nō est factus. dd. qd illud nō ē
intelligendū scdm hūanā naturā. et io cōpetet
addere dterminacō. vt dicat factū ex mulie
re. vel scdm hūanā naturā. quia simpliciter
apter errorem arrij vitandū nō recipit eam.
eloquū ecclesiasticū. **Textus.**

Hic querit. vtz tm semel sit missus
filius. **Supra** egit magister de
missione quātū ad modū. quē ē. s.
visibilis et invisibilis et qm isti mōi
duemūt missioni filij spūsancti. io magister
primo assignat eos circa missionē filij. scdo
circa missionē spūsancti. infra in principio.
xvi. dis. **Hunc** de spūsancto videndū est rē.
Prima ps habz quatuor ptes. in prima ostē
dit aucte gg. qd filius duobz modis missus
est scz visibiliter et invisibiliter. **In** scda assi
gnat duplicē dōnāz istoz duoz modoz ibi.
Ecce distincti sunt duo modi missionis filij
In tercia vero mouet dubiū qdā. qd habet
ortū ex pdeterminātis ibi. **Hic** querit cū pa
ter nō dicit missus. **In** quarta vero remouet
siue docet errozē cauere. pcedentē ex illius
dubij solucōne ibi. **Ideo** qd putauerūt quid
heretici. ex hoc eni qd dixerat patrē nō mit
ti. posset quis credere in diuinis. nō esse eq
litate. **Ad** hoc respōdens magister dicit qd
hoc nō est apter inequalitatē. sed apter pri
cipij auctem siue dnotacōem.

Intelligentiā eoz que dicunt in
pte ista. tria querunt. de missione
filij invisibili. quia de visibili age
in tercio. et quia missio invisibilis fi
lij. similis est missioni invisibili. s. s. io simul
querit de vtroqz. primo quē. vtz hec missio
sit scdm dona grē gratūfaciētis. vel grē gra
tis date. **Secdo** querit. vtz scdm eadē do
na gracie. dicat mitti filius et spūsanctus.
Terzio vtz vtraqz missio sit scdm eadē do
na gracie augmentata. **Circa** primū. qd hō
missio sit scdm dona grē gratis date ostēdi
tur sic. **Hab.** dicit de spūsancto. qd ter datū
est spūsanctū. et primo dicit ipm esse datū
ad miraculoz opacōem. constat aut. qd mi
raculoz opacō. est grā gratis data. s. rē.
Itē spūsanctus dat. cū dat donū pphie. vñ
i. Re. xvi. factū est spūs dñi sup saul et pphie
tabat. sed bonū pphie dat frequēter hys. q
nō habēt graciā gratūfaciētē. sicut patz de

saule p textu. g. 2. Itē q. filius mittat scdm
 dona grē gratis date. videt tūc ei filius dē
 mitti. qn̄ fit reuelacō occultorū. sed reuelacō
 occultorū potest fieri. sine dono grē gratūfa
 cientis. g. 2. Itē aug. dicit. et habet in
 pnti dī. q. tūc sapientia mittit. cū a cuiusq.
 mente pāpit. siue cū alicui innotescit. si g.
 pāpit et innotescit p dona grē gratis date.
 vt p fidē informē. g. videt in illis dari g.
 2. Contra. aug. dicit. q. tūc dat spūsanctus
 alicui. cū sic dat vt eū faciat dē et pxi
 dilectōrē. hoc est dicere. qn̄ dat hoibus ca
 ritas. sed caritas nō est nisi grē gratūfacien
 tis. g. 2. Itē hoc ipm̄ videt de filio. quia
 dicit sap. vii. in aīas sanctas se transfert. et
 amicos dē dstituit. sed amici dē nō dicuntur
 sine grā gratūfaciēte. g. 2. Itē rōe ostēdit
 tūc dat vel mittit. s. s. qn̄ habitat in homie.
 sed nō dē habitare in homie. sine grā gratū
 faciente. g. 2. Itē cū mittit filius vel. s. s.
 ad aliqū. nō mittit. vt sic vbi paus nō erat
 sed vt sit in eo aliter. q. paus. sed nou. mo
 dus essendi. addens supra esse p naturā. nō
 est nisi per grām gratūfaciēte. g. 2. Itē
 ad hoc distinguūt aliqui. q. spūsanctū da
 ri vel mitti iuisibiliter. potest eē. vel inq̄tū
 spūs. vel inq̄tū sanctus. inq̄tū spūs. da
 tur p donū grē gratis date. si inq̄tū san
 ctificās. dat p dona grē gratūfaciētis. simi
 liter sapia vel fili. potest mitti. vel put fa
 ciēs sape. et sic p dona grē gratis date. v. el
 put sapientia dicta ē a sapore. et sic p dona
 grē gratūfaciētis. sed istud nō videt soluere
 quia datē oppositū istius solucōis est possi
 bile ad hoc soluere. et querere de spū et vbo
 quō dicat dari et nō inhabitare. Drop. h. ali
 ter. d. tam de filio. quā de spūsancto. qd
 dari vel mitti. est duplici. vel simplici. vel
 ad hoc. tūc dat simplici. qn̄ simplici
 habet. videlicet nō tm̄ ad vsum. s. ad fructū.
 hoc aut est solū p dona grē gratūfaciētis.
 et ideo in illa solū dat simplici. vel filius
 vel spūsanctus. Alio. dicit dari ad hoc. qn̄
 nō ad fructū. sed ad auxiliū siue ad aliqū
 vsum. aliqua dona donant. et hoc fit. cū dā
 tur aliqua dona grē gratis date. in quib.
 manifestat filius vel spūsanctus. et sic pced
 dūt rōnes. ad primā prem. Nā sic est intel
 ligendū verbū. Rab. ipe em̄ dīter loquit de
 missione. Vn̄ dicit. s. s. ter datū aug. aut lo
 quntur de dacōe vel missione. que est ad ha
 bitandū. vel simplici. habendū. Ad illd
 qd obicit de apphā. d. q. vno. dat i ea. s. s.
 simplici. put ipa dicit cognicō. scdm pdo
 neitātē suscipientis. et scdm pietatē exequē
 tis. Alio. put ē reuelacō. nō dat in ea spūs
 simplici. siue nō mittit. nisi ad hoc. vñ nō
 dē in libro. Re. q. spūsanctus sit missus ad
 saul. vel factus in saul. sed sup saul. Ad il
 lud qd obicit. qd mittit filius. cū est reuela
 cō occultorū. d. q. h. nō est in q̄cūq. reue
 lacōe. nam aliqua fit reuelacō. nō p missōz

filij. sed p missionē angeli. Multa em̄ reue
 lanē angelis sed intelligit de illa reuelacōe
 in qua est aīe illustracō p graciā. et sic p gr
 tis datā. nō simplici. mittit. sed si p gratū
 faciente. tūc simplici. mittit et habet.
 Ad illd qd ultimo obicitur. q. tūc mittitur.
 quādo pāpit. d. q. nō sufficit cognoscere
 filiū qd sit ab alio. imo optet. q. cognoscat
 qd sit in ipō vt in suo habitaculo. h. aut di
 co. nō cognicōne necessitatis. sed de iecture.
 nec de cognicōne actuali. sed de habituali.
 Secūdo querit. vñ scdm eadē do
 na grē. dicat mitti fili. et spūsanctus.
 et q. nō videt hoc mō. missio
 spūsancti est eius donacō. et simi
 liter filij. s. alia est missio filij et spūsancti.
 g. alia donacō. g. scdm aliud donū. Itē
 hoc ipm̄ videtur p simile. quia sicut se habz
 missio visibilis filij ad missionē visibilē. s. s.
 ita etiā et iuisibilis. sed missio visibilis filij et
 s. s. est scdm aliū et aliū effectū. et signū in
 creatura. g. iuisibilis scdm aliud et aliud
 donū. Itē missio est ad cognoscendū ema
 nacōz et discernendū. si g. filius discernitur
 ab effectu in quo mittit. et. s. s. et huōi sūt
 dona grē. g. quantū ad aliud donū mittit
 filius. quātū ad aliud spūs. Item nō est idē
 appriatur filio et. s. s. sed aliud in creatura.
 g. cū fil. dicat mitti in effectu sibi appriato
 in alio effectu vel dono mittitur fili. quā
 spūsanctus. Contra oīs donoz distribucō
 tam gracie gratis date. quā grē gratūfacien
 tis. attribuit spūsancto. maxime dona grē
 gratūfaciētis. sicut pt. i. cor. xij. g. cū. s. s.
 mittatur in donis sibi appriatis. i oīs do
 nis mittitur. g. in eisdem in quibus filius.
 Itē filius mittitur cū sapia datur. et simi
 liter spūsanctus. quia precipuū donū. s. s. est
 sapientia. g. 2. Itē qn̄cūq. datur agnicō
 dicit mitti filius. s. in h. dono dat vel mit
 titur spūsanctus jo. xvi. cū venerit ille doce
 bit vos om. v. e. g. 2. Itē qn̄cūq. caritas
 datur. mittitur. s. s. sed in hoc dono datur fi
 lius. sap. vii. in aīas sanctas se transfert. et
 amicos dē dstituit. et aug. in. iiii. de trinita
 te. Exponit illd de missione filij. g. 2. Itē
 d. q. in missione iuisibili est donoz tollō.
 in quibus est maifestacio. et inhabitacio. et
 scdm hoc intelligēdū est. qd est loquē dē do
 nis dē. quantū ad radicem. vel quātū ad ha
 bitū. vel quantū ad actū dē se quentē. loquen
 do aut quantū ad radicem. sic quia vna est
 graciā gratūfaciēs. p quā inhabitat fili. et
 spūsanctus. que est radix donoz gratuitoz.
 sic dantur vel mittuntur eodē dono. loquen
 do aut. quantū ad habitū. sic distinguendū.
 quia quidā habitus sunt pure affectiu. qu
 dam pure cognitiu. quidā medi. In habitib.
 pure affectiu. datur siue mittit spūsan
 ctus quia ei appriatur. In habitib. pure cog
 nitiu. nec filius nec spūsanctus apprie sicut
 dictū est mittitur. In habitibus autē ptim

cognitiuus p̄tim affectiuus. sc̄dm q̄ diuersa in se d̄tinent. et fili2 mittit. et. s. s. nam cognitium ducit in maifestatōez verbi affectiu in maifestacōz amoris. Si aut loquamur q̄: tū ad actus d̄sequētes. qui sunt illuācō intellectus. et affectus inflāmacō. sic vocandō donū. in alijs et alijs donis mittit. sed qm̄ ista d̄iūcta sūt. iō missio filij et. s. s. iunibiles sūt iduise. et sc̄dm hoc p̄cedūt rōnes ad oppositas p̄tes. tū illud qd̄ adducit p̄ simili. in missione sensibili. nequā est simile. quia nō est tāta vnio et d̄nexio in signis exteriorib2. quāta est i habitib2 interiorib2.

Quāto querit. vtz missio filij et. s. s. sit. sc̄dm eadē dona grē augmētata. et qd̄ sit. videt ex. aucte et rōne. ex. sic. Constat in die penthecostes aplis est spūssanct2 missus nō tm̄ visibiliter. sed etiā invisibiliter. quia missio visibilis siue invisibilis. nō d̄fert. sed ipi paus habebāt graciā. g. rē. Itē hoc videt aucte Rabani. in baptismo dat. s. s. ad habitacōz deo d̄secrandā. sed in cōfirmacōne cū cō plenitudine sanctitatis venit in opm̄ez g. dat in cōfirmacōne post baptismū. g. rē. Itē augmentū gracie. est p̄ grē addicōz. sed vbi ē gracie addicō. ibi grē donacio. s. spūssanctus mittit vel datur. cū dat ei2 grā vt dicit beda. g. in augmento gracie dat vel mittit spūssanct2. Itē nō m̄i2 donū est caritatē cōseruare. quā inchoare. g. si mittit filius vel spūssanct2. cū grā inchoatur. multo forāz cū d̄seruatur. sed d̄seruat p̄ augmentū. g. mittitur in augmento. Contra spūssanctus nō mittit in homine. vt de nouo sit in eo. sed vt aliter sit in ip̄o. sed in eo in quo auget grā. nō est aliter vt paus. g. ad illud nō mittit. Itē si mittitur in augmento grē. aut g. quia de nouo mittit. aut quā abundāci2 mittit. nō quia de nouo. g. quia abundāci2. Sed d̄tra mitti est p̄cedere. g. abundāci2 mitti. est abundāci2 p̄cedere. sed semp equaliter p̄cedit g. rē. Itē si mittit in grē augmētato. cū g. graciā in nobis quotūdie augetur. etiā homie nesciēte. videt q̄ spūssanct2 vel filius mittat homie nesciēte. et q̄ quotūdie mittat homi q̄ nō est. d̄d. Itē due nit graciā caritatis i aliquo p̄ neglām remittit. g. s. s. mittitur in augmento. et recedit in remissione. g. qm̄ aliquis peccat venialit̄ p̄dit spūssanctū. qd̄ salm̄ est. Itē ad hoc dicit aliqu. q̄ grām augeri est dupliciter. sc̄z p̄ceptibiliter et imp̄ceptibiliter. si p̄ceptibiliter. tūc d̄nt i tali augmto dari vel mitti filiū et spūssanctū. Si aut imp̄ceptibiliter tūc dicit ip̄m nō mitti. et racō hui2 est. quia tūc dicit dari vel mitti. cū mente p̄cipit. Sed aliter potest dici. q̄ augmentū grē est dupliciter aut sc̄dm p̄fectū in grā paus habita. aut c̄us vsu. aut p̄ collōm noui vsus vel etiā doni gratuiti. Si solū p̄ p̄fectū sicut ostendūt vt tūc rōnes nō dicit mitti spūssanct2. si autē

p̄ collōm noui doni. sic fuit in aplis in die penthecostes. vel noui vsus. sicut est in c̄z firmacōne. tūc potest dici mitti vel dari. s. s. quia ab aliquo mō est ibi de nouo. quātū ad illud donū. vel vsu doni. et qz abundāci2 est. Ad illud qd̄ obicit. q̄ non est ibi alio modo essendi. dicēdū. q̄ et si hoc nō sit alio modo essendi. est tū p̄fectio mō inhabitandi. et alio mō vtendi. et ideo nouo mō. Ad illud qd̄ obicit. si abundāci2 mittit. abundāci2 p̄cedit. d̄d. q̄ mitti abundāci2 vel p̄cedere est dupliciter. vel ab hoc. vel in hoc. primo mō vniformiter est mitti. sc̄do mō nō. Ad illud qd̄ obicitur. q̄ quotūdie auget. d̄d. q̄ quotūdie augetur. quātū ad feruorē. s. nō quātū ad nouorū donorū. vel vsu collōm. Ad illud qd̄ obicit. q̄ grā remissa debet recedere. d̄d. q̄ sicut infra ptēbit. grā auget quātū ad substantiā. sed nō remittit. nisi solū quātū ad feruorē. spūm aut. s. mitti non d̄z i augmto feruoris. s. solū subē caritatis.

In pte ista sunt dubitacōnes circa lram. et primo dubitat de situ cap. j. hui2 ptis. Videt enī q̄ magister nō debeat hic ponere tractatū de missione filij. quia missio filij est incarnacō. sed de eius incarnacōne agit in tercio. g. ibi deberet agere de missione. nō hic. Itē q̄ magister incidit introducit hūc tractatū de missione filij. p̄pter explicacōz missiois. s. s. Possit tū dicit. q̄ magister hic agit de missione filij in mēte principalit̄. sed d̄ missioe filij in carnē p̄ accidēs. vt distiguat a missione filij in mēte. De illa aut missione que ē in carnē sp̄ealiter et p̄ncipaliter agit in 3. et ideo aliter ibi. quā hic. Item querit de hoc qd̄ dicit. Nō eo ip̄o quō de patre natus est missus est d̄z filius. Videtur enī dicere salm̄. et d̄tra ḡs. qui dicit eo mittit fili2 quo generat. Itē d̄d. q̄ aug2. loquitur cū p̄missione. vt intelligatur in eo ip̄o tm̄ ḡs. autē cū p̄supposicōne maifestacōis. Vel aliter. Aug2. loquitur de generacōne eterna. ḡs. de tpali. vñ nulla ē cōtra d̄dictō. Itē queritur de hoc qd̄ dicit q̄ ante incarnacōz missus est ad omēs sanctos. qui an̄ fuerūt. Queritur vtz post incarnacōz plenit̄ sit datus filius et spūssanct2. et q̄ sic videtur. quia status legis. fuit status imp̄fectōis. stat2 eūā gelij. status p̄fectōis. lex enī nemiem duxit ad p̄fectōz. sed euangelū dicit. Estote p̄fecti Math. v. g. rē. Itē de spūssancto videtur hoc sp̄ealiter. quia scribitur jo. vij. spūss. nōdum erat datus. quia ih̄s nōdum erat glorificatus hoc nō d̄z q̄ nullo mō an̄ fuerit datus. sed quia nō ita abundanter g. rē. Itē maior cognicō et dilectio est in tpe legis. sc̄z que tpe legis scripte g. rē. Itē d̄d. q̄ plenit̄ dari potest dupliciter intelligi aut intensiue. aut extensiue. Si extensiue sic plurius datus est spūssanctus tpe legis gracie. quia in cōm terā ex. so. eoz rē. nō tm̄ ad vnā

gentē. Si intensiue. h^o ē quātū ad generalē
statū. aut quantū ad spēales psonas. quātū
ad generalē statū in no. te. quantū ad spēa-
les psonas in ve. te. et sic se habent vt exce-
dētia et excessa. qz in ve. te. fuerūt aliq̄ euan-
gelici. et sic pcedūt rōnes ad vtranqz ptem
in ve. te. fuerūt aliqui habūdantes in sapia
vt salomō. aliqui in paciēcia vt iob. aliqui in
māsuēdūe vt moises. aliqui ī fide. vt abra-
ham. aliqui in deuocōne vt dauid. aliqui in
miraculoz opacōe. vt helias. ¶ Item querit̄
de hoc. qd̄ dicit̄. qz missus est ad angelos.
Videf̄ em̄ salm̄. qz angelus d̄ nūcius ei mis-
sus. sed ad missum nō est missio g^o rē. Si tu
dicas. qz alio^o mittit̄. d̄tra qui semp̄ ē p̄ns.
nō indiget missione. sed angelus semp̄ con-
templat̄ deū vt p̄ntem. g^o rē. ¶ H^o. d̄d. qz
missio sapie siue filij est ad creaturā illustrā-
dam. sicut missio. s. s. ad creaturā sanctificā-
dā. et qm̄ angeli. nec ex se fuerūt sapientes
nec ex se fuerūt sancti. ideo optunt. qz a p̄ri-
cipio mitteret̄ eis sapia. que est filij et. s. s.
¶ Vñ aug². loquit̄ p̄ statu gloriificacōis. p̄pe
aut nō dicit̄ mitti nūc. nisi dicat̄ large mitti
ad manifestacōz alicui² occulti. ¶ Itē querit̄
d̄ h^o qd̄ dicit̄. scdm̄ qz aliq̄d̄ eternū mēte ca-
pim². nō in hoc mūdo sum². videf̄ em̄ salm̄
dicere. quia aut dicit̄ scdm̄ aiām. aut h̄m car-
nē. nō scdm̄ carnē. hoc d̄stat. g^o scdm̄ aiām.
g^o videf̄ qz aiā qm̄ deū cognoscit̄. sit in celo.
siue extra mūdū. Item hoc videf̄ rōne. quia
cape eternū ē magis capi. g^o si qz capit a ca-
pite locatur. g^o aiā locat̄ in eternitate. ergo
extra temp². Preterea qd̄ agnoscit̄ et amat
aut trahitur a cognoscēte et amate. aut ecōz-
nerfo. sed dū deū amam² et cognoscim². nō
trahim² deū ad nos. sed nos ad deū. sic d̄z
in. iij. de di. noibus. ¶ H^o. d̄d. qz loc² ha-
bet naturā d̄tinentis et quietatis. esse g^o in
hoc mūdo est duplici². aut quantū ad veri-
tatē. et continuam. aut quantū ad quietem.
¶ Aug². aut loquit̄. nō primo^o. qz aiā et corp²
vere egrediat̄ hūc mūdū dū mte capit deū.
s; intelligit̄. quātū ad quietē. quia affectus
anime. nō requiescit̄ in temporalib². sed eter-
nis. quibus sup̄ fert̄. et quātū ad hoc. intel-
ligit̄ d̄yōz. et intelligit̄ scda ratio. qz amatū
trahit̄ nō localiter mutādo. sed sibi d̄formā-
do. quia amās d̄formatur in amatū. et cog-
noscedo format̄ cognito. ¶ Itē querit̄ de h^o
qd̄ dicit̄. Aug². pater est p̄ncipiū tot² di-
uinitatis. vel si meli² d̄z deitatis. videf̄ em̄
male dicere. quia aut hoc est p̄ generacōem.
aut p̄ spiracōz. sed si hoc. g^o pater generat.
vel spirat̄ deitatem. qd̄ est d̄tra mgrm̄ supra
dis. vi. vbi dicit̄. qz essentialit̄ n̄c generat̄ n̄c
generat̄. ¶ Preterea qz dicit̄ vel si melius d̄z
deitatis. ¶ H^o. d̄d. qz aug². nō simpliciter
dicit̄ qd̄ sit p̄ncipiū diuinitatis. s; cū h^o de-
terminatiue. tot² et qm̄ in simplicissimo non
cadit̄ aliqua totalitas. nisi extenso noie tota-
litas. ad p̄sonaz pluralitatē. ideo deitas si

ue diuitas. stat vt in p̄sonis. tū quia nō po-
test trahi ad p̄sonas. cū sit nomē abstractū.
p̄dict² sermo exponēdus est. sicut supra ex-
ponit magister locucōnes d̄similes. Qz q̄ntē
quare dicit̄ deitatis meli². d̄d. qz diuinū po-
test dici de creaturis. scdm̄ qd̄ d̄z homo di-
uin². sed deus solius dei p̄p̄uū. ideo deitas.
magis p̄p̄ie dicit̄ formā dei. qz diuitas. ideo
meli² dicit̄ deitatis qz diuinitatis. ¶ Textus

Nunc autē querit̄ de sp̄sancto vi-
dendū est p̄ter illā ineffabilē. H^o
est scda ps illius ptis. ī qua agit̄
de missione. quantū ad modū. In
hac pte agit̄ de missione. s. s. spēalit̄. et qm̄
missio sp̄sancti duobus modis est. scz visi-
bilis et īuisibilis. sicut missio filij. ideo hec
ps habz duas ptes. In prima agit̄ magister
de missiōe sp̄sancti visibili. In scda agit̄ d̄
īuisibili. et h^o est infra di. xvij. Iā nūc acceda-
m² ad assignandū missionē sp̄sancti. Ori-
ma itēz ps habet duas. in prima magister
explicat̄ missionē sp̄sancti visibilē. In scda
ad maiorem explanacōz mouet et d̄terminat
dubitacōz quā dā ibi. Sed p̄aus querendū
est cū filij dicit̄ mior patre rē. Preterea itēz
ps habet duas. In prima magister assignat
duplicē modū missiōis sp̄sancti scdm̄ du-
plicem modū missionis filij. Scdo vero p̄se-
quit̄ de altera. s. missione visibili ibi. Et p̄ri-
mo agam² de illo mō missionis. qui sit visi-
biliter rē. vbi dicit̄ qz missio ē visibilis appa-
ritio facta in exteriori signo. p̄ qd̄ monst̄at̄
missio interior et p̄aus querendū est cū filij
dicit̄ mior rē. Hec est scda ps dis in qua ma-
gister mouet dubitacōz. et habet hec dubita-
cōz. et habz hec dubitacō extū. ex compacōe
missionis filij et sp̄sancti cū em̄ sp̄sanct²
mittat̄ visibiliter sic et filius. questio est q̄re
nō dicit̄ mior patre vt filius. h^o aut ps in q̄
hanc questionē p̄sequit̄. habz tres ptes. In
prima opponit et d̄terminat. qz sp̄sanctus
nō debet dici ex missione mior. sicut filius.
quia sp̄sanct² nō est vnit² et ecōne hūm².
adiūgit qd̄dam ven. hūc anēxū. scz qz filius
rōne missionis dicit̄ mior seipō ibi. Notandū
aut̄ qz filius scdm̄ qz homo factus est. Ter-
cio mō docet sane intelligere qd̄ dā verbū du-
biū. qd̄ est p̄nti consid̄eracōni d̄uctū. qd̄ di-
cit̄ hylarius. scz qz pater scdm̄ diuinitatem est
maior filio. filius scdm̄ diuinitatem nō est mi-
nor ibi. hylari² aut̄ dicere videf̄ qz pat̄ sit rē
¶ Euidenciā huius ptis querit̄nr
tria de missione visibili. primo qd̄
sit. scdo ad quid sit vtilis. tercio qz
ritur. quib² modis facta sit. Circa
primū p̄cedit̄ sic. Ostēdit̄ primo. qz visibilis
missio. nō ē aliud quā appicō exterior. aug².
dicit̄. qz tūc sp̄sanct². vel filius mittit̄. cum
ex tempe cuiusq̄ mente p̄cipit̄. g^o tūc visibi-
liter mittitur. cū visibiliter p̄cipitur. sed visi-
biliter p̄cipitur cū appet̄ in creatura visibili
g^o visibilis nō est aliud quā appicō. Item

De

hoc ipm videt p simile. quia mitti invisibiliter
no est aliud qua p effectum invisibiliter. Invisi-
biliter manifestari. s. mitti visibiliter no est
aliud qua p creaturam visibiliter manifestari
hoc aut no est aliud qua visibiliter appere.
s. r. Item hoc itz videt ex. quia. s. f. in
colube spe. d. missus ad filium. sic dicit aug. 2.
et habet in tra. sed tunc no fuit facta aliqua
donatio filio. quia plen2 fuit semp spu s. s.
solu exterior appico s. r. s. d. tra. q. mis-
sionis visibilis no fit tota ro. ipa appico visi-
bilis. videt q. pater in subiecta creatura ap-
peruit. et tñ non dicit visibiliter missus. s.
paus est missio. q. appico. maior ptz. quia.
Aug. 2. dicit. vij. de tñ. temerariu est dicere
patre p. p. et patribus. p. aliquas visibiles
formas nuq. appuisse. **I**tem fili2 et. s. f. in
ve. te. multocies appuerut visibiliter. et tam-
tpe illo neuter visibiliter d. missus. sic dicit
Aug. 2. iij. de tñ. vbi hac questionem mouet
r. **I**tem omne q. visibiliter appet est corpale
cu sensu p. p. sed deus cu sit simplex. est
oim incorpale. s. s. ad deum no spectat visi-
biliter appere. s. si visibiliter mittit. missio vi-
sibilis no est appico. **S**i dicas. q. no appet
in se. sed in effectu. cōtra sic apparet in omi
creatura. et vbiq. et semp. s. s. d. hoc visi-
biliter mittit in omi creatura semp et vbiq.
qd stultu est dicere. **I**tem vbi est missio ibi
est manifestacō p. sone vt dicit aug. 2. sed p. so-
la appicoz nuq. est manifestacō nisi asit re-
uelacō. s. de rōne missionis visibilis. no tm
est appico. sed etiā reuelacō. s. appico no
est teta racō. **R**. d. q. missio visibilis.
p. sponit missioz tanq. sup. et sup. addit
dñam que est visibile. missio autē dicit. vt
dicitū fuit supra in p. d. p. sponit
circa missum. emanacōz. et sup. addit maife-
stacōz. et qm manifestacō emanacōnis. s. d. m
qua attendit missio. no fit nisi p. eū que spūs
s. inhabitat p. effectū grē inhabitātis. hinc
est q. missio de rōne generali. dicit maife-
stacōz emanacōnis et inhabitacōnis. **H**. autē
dñā visibilis sup. adueniēs missioni. cōtra
bit ipam. quātū ad p. p. pale significatū. qd ē
manifestacō. id dicit manifestacōz cū appicoe
sue appicōne manifestantē p. sone emanātis
inhabitacōz. ve p. sone inhabitātis emanan-
tem. **V**. d. q. visibilis missio est appico
sed h. no est tota rō. sed appico in qua ma-
festat diuina p. sone. no tm vt opans. s. etiā
vt inhabitans nec tm vt inhabitās. sed etiā
vt emanās. quasi ab alio veniēs. p. primū ex-
cludit appicoz dei in qualibet creat. p. h. m
appicoz in ve. te. p. terciū appicoz patris.
q. pater no appuit. vt emanans siue ab alio
veniēs. fili2 vero vel spūs sanct2. in ve. te.
no appuit vt inhabitās. sed vt se inhabitu-
rū p. monstrans. vñ angel2 appebat in illis
creaturis. in p. sone dei. **E**t hoc p. bat aug. 2.
in. iij. de tñ. dicens. d. stat firmitate auctis
et p. bilitate rōnis cū anti quis p. ribus. d.

de2 appuisse. voces illas ab angelis esse fa-
ctas. et addunt auctes apli ad gal. iij. lex
ordinata p. angelos ad he. ij. si em qui p. an-
gelos dicit est sermo r. **N**ec tñ dico. q. ista
sit rō quare no est missus. q. appico fiebat
misterio angelico. quia sicut dicit aug. 2. iij.
de tñ. p. babile est. q. illa coluba i qua app-
uit spūs sanct2. s. d. m misteriu angeli moueret
vñ idem in. iij. de tñ. in fine dicit. sup. hoc
aliquid iuenire difficile est. et temere affir-
mare. no expedit quō tñ ista. siue rōnali si-
ue intellectuāli creatura potuerūt fieri. non
vid eo. **E**t ita ptz. q. nā quelibet appico est
missio. patz etiā respōsio ad duas rōnes p. ri-
mas. **A**d illud qd obicit tercio. q. non fit
appico. quia de2 est invisibilis. d. q. appe-
re est dupliciter. vel in se et sic duenit corpa-
li. vel in alio. et hoc dupliciter. vel sic causa
in effectu. vel sicut signatū in signo. et hoc
tercio mō. missio est appico. et s. d. m hūc mo-
dū. no duenit omi creature. **A**d illud q. v-
tio obicit q. appico nē manifestacō. d. q. cū
dicit missio no est manifestacō. no intelligit
actu. sed habitu. quia aliquid fit vel osten-
ditur. in quo potest p. sone emanacō manife-
stari. et hoc quid de se importat appico.
Ad illud qd obicit in cōtrariū. q. p. sone fit ap-
paritio. d. q. no accipit totū rōne missioz.
quia mitti no est tūc mente p. p. sed mēte
p. p. vt ab alio emanās. et in aliquo inhabi-
tans. **S**imilit ad illud mitti invisibiliter est
manifestari p. effectū invisibile. d. q. maife-
stari no dicit totā rōne. **A**d illud qd ob-
icit. q. in missione spūs sancti in spē columbe.
no fuit nisi appico. d. q. q. ius ibi n. fuerit
donacō spūs sancti. fuit tñ manifestacō paus
dati. et tūc inhabitātis in xpo et quiescētis.
et ab alio p. d. et ita tota et p. fca rō mis-
siois. s. ex hoc no sequit. q. qualiscūq. appa-
ritio sit missio visibilis. omis tamen visibilis
missio est appico r.

Secundo querit ad qd sit utilis mis-
sio visibilis. et d. stat q. ad efficiē-
dū nihil d. fert. quia exterior appi-
cō. nihil inter2 opat q. eē n. fit vti-
lis ad inotescendū ostendit sic. **M**ut est ad
manifestandū p. sone alicui emanacōz. aut in-
habitacōz. no inhabitacōz. quia nemo sāt vtz
odio vel amore dignus sit. et ita nemo. vtz
deus in eo habitet cognoscit. et itz que vtili-
tas est. esto qd sciat deū aduenisse. cū igno-
rat p. mansurus nulla videt. si ad manifestan-
dū alicui p. sone emanacōz. s. cū illa noticia
omi tpe sit necessaria. s. temp. legis scripte
et nūc. videt qd et tunc et nūc deberet esse
missio visibilis. **Q**uerit s. quare solū temp. p.
ecclesie p. mitue. **I**tem qua ntūcūq. appeat
in creatura. no inotescit nisi reuelacō asit. s.
cū ad est reuelacō. neutru est ad cognicōem
veriozem et certioz. quā que est a sensu si s.
habēs cognicōz certā. no indiget occupari
circa cognicōz imp. fctā. s. videt q. exterior

appicō oīno supflunt. Item pbat etiā qd
 impediāt sic. Affectū circa bona visibilia ce
 cupatus. mīd surgit ad bona invisibilia. s^o si
 milit intellectū. s^o si debet ad pceptōz iur
 sibilitū eleuari. nō debet ei fieri ostensio vi
 sibilitū. q^o si fiat videt pōz impedi. quā iur
 uari. Item si missio est ad inotescendū. cū
 triplex sit in nobis vis cognitīa. scz sensus ex
 terior. et imaginacō. et intellectus. et scdm
 hāc triplicē vim. triplex assignet visio ppe
 talis pōne videt q^o triplex missio deberet
 distingui. Preterea cū missio sit ad manife
 stacōem inhabitacōnis. et filius inhabitet.
 sicut spūsanctū. quare nō est missio visibilis
 ad manifestandū illam. S^o qd sit utilis ad in
 notescendū videt. quia cognitio nrā incipit
 a sensu. s^o si debem² eleuari ad pceptōz in
 telligibilia. agruū et putile ē. q^o aliquo mō
 prima sit excitatio in sensu p signū. et h^o qd
 dicit s^o. dum visibilibus deū cognoscim². p
 hūc i invisibilia rē. Itē sic miracula ostēdūt di
 uinā potētiā. ita signa diuinā p̄senciā. sed
 vile fuit et p necessariū. fidē nrām maūdu
 cā p miracula ad cognitōz diuine potētiē.
 s^o pōne p aliqua signa visibilia. ad cogni
 cōz diuine p̄senciē. Item missio est ad redi
 mendū hominem p̄ditū. sed homo est p̄dit²
 scdm naturā visibile et invisibile. s^o missio
 scdm vtrāq^z est utilis. Itē familiaris of
 fert suam p̄senciā. qui se offert scdm sensum
 et intellectū. quā qui scdm alterū tm̄. sed h^o
 maxime expediebat homi aduerso. vt cōuer
 teret ad deū s^o rē. R^o. d^o. q^o missio filij
 visibilis. p̄p̄ia et maximā habuit utilitatē.
 sicut p̄tēbit in. iij. sed nūc de spūsancto. d^o.
 q^o eius missio visibilis utilis est ad maifestā
 dū et emanacōz et inhabitacōz. s^o nō qualē
 cūq^z inhabitacōz. nec omī genere p̄sone. p̄te
 rea hoc intelligendū. qd est inhabitacō du
 plex. scdm sanctificacōis sufficienciā. et s̄m
 plenitudis redundanciā. Illa que est scdm
 sanctificacōis sufficienciā. interi² visibiliter
 latet. Que vero scdm redundanciā. exterius
 appet. et ideo talis inhabitacō in signo visi
 bili et exteriori maifestari debet. sic f̄m est
 in aplis. Similit̄ intelligendū. q^o duplex ē
 genus credenciū. quidā em̄ volunt signa. vt
 puta sensibiles. quidā intelligenciā q̄rentes
 vtputa iā p̄fecti. q̄rentes signa. p h^o maū
 ducūtur ad intelligibilia. et p̄pter tales. vti
 lis est missio visibilis ad maifestandū inha
 bitacōz plenitudis redūdantis. et h^o p̄sōis
 maūducendis p̄ sensum. Ex hoc p̄t^z primū
 quare scz nō fuit missio visibilis temp̄e legis
 scripte. quia nō erat missio i plenitudiē quo
 aduq^z venit plenitudo temp̄is. Patz etiā
 quare mō nō dat siue mittit visibiliter. qua
 iam maūducti sum² ad fidem. vnde sic cessa
 uerūt miracula. ita exteriora signa. qd dicit
 q^o nemo sit. vtrū odio vel amore dignus sit
 vtrū est. nisi deus dignet ostendere. et tūc
 ostēdebat. et hoc putile erat ad fidē robo

randā. et deuocōz excitandā. Ad illd qd
 obicit q^o necessaria est aliqua reuelacō. d^o.
 q^o vtrū est. nec tm̄ supflunt appicō quia exci
 tat intellectū ad inquisicōz. et sic excitandō
 p̄parat ad reuelacōz. et post reuelacōz. exci
 tat ad dilectōz. reuelacō aut. et si sit interior
 agnicō. tm̄ adhuc est viatoris. et ideo nō eua
 cuat cognitōz appicōis. Ad illud qd obi
 citur. q^o invisibilia impediūt affectū. d^o. q^o
 visibilia possunt dupliciter cōsiderari. vel vt
 res absolute. vel vt signa. et virtus duencia
 in aliud. primo mō si ament vel cōsiderent
 retardāt intellectū et affectū. scdo^o iuuant
 et sic est in appicōne visibili. q^o ibi cōsiderat
 creatura. vt signū faciēs aliud in intellectu
 venire. Ad illd qd obicit. quare nō est tri
 plex genus missionis. scdm triplex gen² cog
 nitōis. d^o. q^o et si cognitō de rōne missiōis
 nō quicūq^z vel cuiuslibet. sed inhabitantis.
 et quia duplex est mod² inhabitādi vt pre
 habitū est. ideo tm̄ est duplex mod² mitte
 di. licet plures sint modi cognoscēdi. Vel
 aliter. d^o. q^o de² in via nō agnoscit. nisi aut
 in effectu. aut in signo. si in effectu. cū effe
 ct² ille sit grā gratificacōis. que in sola cadit
 mente. sic est missio invisibilis. si in signo. cū
 signū sit qd offert se sensui sic est visibilis.
 quia vero imaginaria est eaz rem̄ quaz ima
 gines in interiori sensu exprimūt. deus aut
 nō est talis. ideo de eo nō est ponere hūcōi
 cognitōz. Ad illd qd obicit. querit quare
 nō fuit missio visibilis. ad maifestandā iha
 bitacōne filij. d^o. q^o filū inhabitare est dupli
 ceter. aut p̄ graciā vnionis. aut p̄ graciā san
 ctificacōis. primo^o nō fuit necessaria mani
 festatio. siue visibilis missio. quia pleissime
 erat in homie sibi vnito. in quo opabat opa
 visibilia. in quibus maifestabatur. et ideo nō
 optebat alia signa visibilia adhiberi. Scdo
 vero mō nō habuit missionē maifestantē in
 habitacōne talem. quia sanctificatio appria
 tur spūsancto. vñ sufficiebat esse missionem
 visibilem. ad maifestandū ipius inhabitacō
 nē in sanctificatio appriatur. cū inhabitatio
 filij et spūsancti sint indiuise. manifestō q^o
 in homie inhabitet. s. s. sufficienter ostēdit
 q^o filius rē.

Tercio querit quib² modis fit mis
 sio visibilis. et accipiūt diuersi mo
 di ex scripturis. filij em̄ visibiliter
 appuit in creatura rōnali. vt in ho
 mie. spūs vero sanct² in irzōnali. vtputa in
 colūba. igne et flatu. Querit s^o de diuersita
 te horū modū appēdi. et videt q^o n̄ fuerūt cō
 ueniētes h^o mō. s. s. ēq^z nobilis p̄sōna vt fi
 lius. s^o in eque nobili creatura debet mani
 festari vt filius. Itē si filius p̄pter assump
 tionē hūanitatē siue appicōz in forma serui
 est em̄ mior p̄re. imo factus mior angelis s^o
 multo fortius spūsanct² ex appitōe in igne
 nō tm̄ mior deo. sed homine etiā. s^o h^o nullo
 mō agruit. s^o nō agruit spūsancto appere

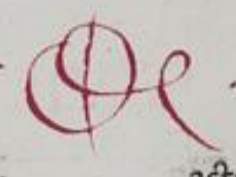
n creatura irōnali. Si tu dicas q̄ filius ap-
puit in homie assumpto et vnito. spūs autē
sanctus nō est colūbe vnit⁹. vel igne. Cōtra
vnio nihil aufert diuinitati. ḡo apter vnionem
nō d̄z dici mior. Si ḡo d̄z mior. hoc est apter
appicōz ḡo rē. **Itē** videt q̄. s. s. fuit vnit⁹
qua. s. s. appebat in illa colūba et nō in alia
et rursus appebat ip̄e ibi. nō alia p̄sona. ḡo
alio mō erat in illa q̄ pater et filius. et aliē
in illa q̄ in alia. sed aliter non potuit esse in
illa q̄ alia p̄sona quantū ad substantiā. nec
quantū ad opationē. quia eadē est substan-
cia et opatio in trinitate. ḡo quantū ad vnionē
ḡo rē. Si tu dicas. q̄ appuit sicut in signo.
tūc quero. aut illd̄ signū fuerit a natura aut
institutōne. Si a natura tūc p̄rōne. et omīs
alia colūba. Si ab institutōe. querit quis in-
stitut. **Itē** filius appuit visibiliter vno
tm̄. et in vna creatura. querit quare nō simi-
lit. s. s. et videt q̄ ita deberet esse. quia sicut
in filio nulla cadit varietas. imo oimoda vī
formitas ita et in spū. s. ḡo debuit appere.
tm̄ in vna sp̄e. Item filius tm̄ semel appuit
visibiliter. quia tm̄ semel est incarnat⁹ nō am-
plus. Querit ḡo. vñ hoc est. q̄. s. s. pluries
appuit vtputa nō tm̄ semel in igne. sed etiā
quousq̄ dabat. s. s. Si dicas. q̄ illa in quib⁹
spūssanct⁹ appuit. statim esse desierūt
post appicōz. et ido optunt rursus alia fieri.
tūc ḡo videt. q̄ nec illa colūba fuerit vera.
nec ignis. cū tā colūba quā ignis habeat
virtutē p̄manēdi. et si hoc in illa appicōne
nō fuit. tūc ḡo nō fuerūt vera sed flā. sed nō
fuerūt appicōnes. sed p̄stigia et illusiones
sicut sunt fantasmata demonū. et aliorū ma-
gistroz. Vltimo querit quare tot mōis ap-
puit. s. s. et quare in alia sp̄e. in capite quā i
membris. vt in xp̄o et aplis. **Itē** d̄z. q̄
finis imponit necessitatē hijs que sunt ad fi-
nem. ideo mōz appendi sumend⁹ est iuxta
finē opacōnis. appuit aut filius in carne. vt
esset mediator. spūs vero sanct⁹ vt doctoz.
jo. xvj. cū venerit d̄o. u. o. veri. Ad mediatio-
nē aut necessaria est extremoz sepatō con-
curso. et in vnū vnio. sic patz. et ideo filius
in creatura appuit. vt vnitus. ad erudicōz
aut ignoranciū intuenit signo. ideo. s. s. ap-
puit in creatura vt signatū in signo. qm̄ ergo
nihil est deo p̄fecte vnibile nisi beatibile.
et hoc solū est substantiā rōnalis. ideo fili⁹ i
sola substantiā rōnali appuit. quia vero vsu
sigficacōnis pure. cōuenit creatura irōnalis
magis q̄ rōnalis. ne forte crederet vnita. n̄
tm̄ significās. ido spūssanct⁹ appuit in crea-
tura irōnali. que aliquo mō haberet rōnem
significādi et exprimēdi. sic flatus sigficat
spiracōz. ignis vero dilectōnē. rursus qm̄ ad
p̄fectā medi acōem. requirit q̄ mediator sit
vnus. et q̄ vnio sit inseparabilis. filij appitio
singularis fuit et indiuisibilis. Sz ecōtra q̄a
nō potest. s. s. p̄fecte sigficari in vno signo.
ideo optunt p̄ plura. et id̄ fili⁹ vno appuit

sed spūssanct⁹ plurib⁹. Hijs visis facile est
respondere ad obiecta. Nam ad illud q̄ p̄i-
mo obiect⁹ q̄eque nobilis est p̄sona. s. s. d̄z.
q̄ nihil facit ibi nobilitas apparētis. sed fi-
nis appicōnis. quia ille vt mediator iste vt
eruditor siue doctoz. ideo filius vt in hoīe as-
sumpto spūssanct⁹ vt in creatura et signo.
Ad illd̄ qd̄ obiect⁹. q̄. s. s. debet dici mior sic
et filius. d̄z. q̄ mioritas illa nō d̄z de filio.
rōne diuinitatis. sed ratōne vnionis et d̄ionis
p̄decomatū. quia filius factus est homo passi-
bilis. sed spūssanct⁹ nō est factus colūba.
Ad illud qd̄ obiect⁹ qd̄ est vnit⁹ colūbe. d̄z.
qd̄ est vnio scdm̄ veritatē. et est vnio hm̄ in-
tentōz. primo mō vnūt illa que vnunt i na-
tura vel p̄sona. scdo mō vnūt significatū et
signū. et h̄o mō vnita est p̄sona. s. s. illis for-
mis in quib⁹ appuit. **Itē** aut querat. vnde
veniebat talis vnio. d̄z. q̄ dispositiue a p̄pe-
tatib⁹ creature in quib⁹ nata erat p̄sona. s. s.
declarare. sicut flat⁹ spūi ignis amorē colū-
ba donū apter fecūditatē Sz d̄pletue venie-
bat hec a diuina ordinacōe q̄ ordinauit crea-
turas ad h̄o nō instituēdo sed simul forman-
do et instituendo et ad h̄o solū formabat qz
tam colūba q̄ ignis simul cū appitioe etiā
incepit et desijt. **Itē** hoc patet q̄ spūssan-
ctus nō tm̄ semel appuit sed pluries. filius
aut nō. quia colūba et ignis statim post ap-
picōz esse desierūt nō aut homo. **Itē** hoc
etiā patz q̄ si colūba illa et ignis essent verū
corpus. tm̄ nec columba fuit vera colūba. qz
statim desijt. sed similitudo colūbe. Similitē
nec ignis verus ignis qz nō d̄burebat. n̄ tū
ibi erat aliqua illusio. quia non erat ibi aliq̄
falsitas in significādo. offerabat enī sensui
ad significādu q̄ vere ibi erat. et qz magis
attendebat rō significādi q̄ existēdi. ido
tamdiu durauit q̄diu significare potuit vel
officiū signi impleuit. et qz eadē vi formata
est colūba mota et cōseruata statim q̄ vis il-
la desijt mouere. columba et ignis desijt esse
Ad illd̄ qd̄ vlti mō querit. quare tot mōis
appuit. s. s. d̄z. q̄ appitio spūssancti fuit ad
manifestandū pleitudinē redūdancie vt p̄i-
us habitū est. et qm̄ redūdancia potest esse
triplex. ido tribus modis appuit. potest ei
esse h̄o plenitudo p̄ redemptōz. et ita fuit in
xp̄o et hec est p̄fecta gracia p̄ omēm modū.
ido in xp̄o appuit in colūba. qz erat p̄ciū re-
demptōnis. primogenitor et erat aial inte-
gr et p̄fectū potest etiā esse p̄ vite influen-
ciā quantū ad sensum et motū et hoc mediā
tibus sacramētis et hec plenitudo est i sacer-
dotibus. et ideo datus est eis spūssanct⁹ in
sp̄e flatus. jo. xj. inflant in eis dicēs. Acci-
pite spūssanctū quoz remis. p̄ctā rē. Potest
etiā tercio mō esse p̄ cognicōis admistracōz.
siue doctrinā et h̄o plenitudo est in aplis et
doctoribus. et ideo spūssanctus appuit eis
in linguis igneis. Ex hijs patet respōsio et
sufficiēcia mōz appiēdi et obiectoz.

In ista pte **¶** Dubitatōes lrāles sunt dubitatōes circa lrām. Et primo dubitat de hoc qd dicit qd filius inquatū missus. i. factus minor est pte. **¶** Cōtra qd sic obicit oīs actū scdm quē aliqū dtingit fieri miorē est indignitatis. Si ergo filius rōne missiōis est miorat2. s. missio pti net ad dei indignitatē. **¶** Itē quēcūqz aliquis de equali fit mior mutat. sed fili2 ante missiōē erat equalis. et mō est mior s. **¶** **R. d. qd.** qd quēd dicit de filio dei p essenciā. quēd p vnionē. que tāta fuit. vt faceret hoīem deū. et deū hoīem. essentialiter loquēdo. nullo mō filius dei est mior. sed hō dicitū est p vnionē. quia omīa que dicit de homīe. possunt dici de filio dei. et ita pte qd nulla ex hō est indignitas. nulla mutabilitas in eius psona. et sic solut vtrūqz obiectū. qz vtraqz rō pcedit intellectu. qz sūm eandē materiā fieri mior scdm quā erat equalis. et ita desineret esse equalis. Nūc aut simul est mior et equalis. **¶** Item querit de hoc qd dicit qd seipō etiā mior filius est. **¶** Videt enī male dicere. quia maior diuersitas importatur p hoc qd est maior et mior. quā p hō qd ē ali2 et alius. quia prima nō cadit in diuina natura. sed sic si s. hoc est vera fili2 est mior se. s. et hō. filius est alius et ali2. et ita due psonae. qz nō deediē. **¶** **R. d. qd.** qd vey est. qz maiorem diuersitatē dicit maior et mior. qz diuersitatē vtutis et naturarū. sed ad diuersitatē nature. quāuis sit maior. non sequit diuersitas in psona. qz plures nature possunt esse in vna psona. qm s. in xpo cadit diuersitas naturarū. et ita vtutū. nō aut psonarū. ideo dicit maior et mior rōne diuersarū virtutū nō aut alius et alius. cū nō habeat diuersas psonas. **¶** Itē querit de hō qd dicit qd miorat2 ē paulomī ab angelis. **¶** Videt ei esse flm sup illd heb. i. eū qui modico ab angelis quā angelis mioratus est dicit glosa. natura hūane mentis qualē xpus assumpsit. q nullo pctō potuit damnari. solus deus maior est. **¶** Itē beata virgo que est pure creatura. est super omēs angelos exaltata. s. **¶** **R. d. qd.** qd est loqui de xpo in compacōne ad angelos. quantū ad quatuor. scz quantū ad grām. et quantū ad naturā mētis. et quantū ad naturā corpis. et quantū ad statū passibilitatis. quātū ad grām est simpliciter maior. quātū ad naturā mentis. saltim nō fuit mior. qz sicut dicit glosa. mior angelis fuit corpe. nō mente. qz ad naturā corpis. mior fuit. quātū aut ad naturā passibilitatis. fuit mior et modico mioratus. qz statū passibilitatis in statū glorie et honoris paulo post auertend2 erat. **¶** Item querit de hoc qd dicit hylari2. qz pat est maior filio. quia si vey est qd dicit cū id sit in deo. sapia. potēcia. et bonitas. et magitudo. s. si maior est. et est potēcior et sapiēcior et melior. **¶** Preterea in deo nō est magnitudo molis. sed virtutis. s. si pater est ma-

ior. est potēcior qd stare nō potest. **¶** Itē maior. aut dicit essenciā. aut notē. nō essenciā quia essenciā sunt equalis. **¶** Si nocēz quero quā. **¶** Si tu dicis. qz paternitatē. **¶** Cōtra cōpacō scdm mai2 aut min2. nō attendit nisi in dparticipati b2. **¶** Vn nō dicit agn2 est albior coruo. sed filius nō est dpticipans prēm. s. **¶** **R. d. qd.** qd in prē est auctas respectu filij et. s. in filio respectu. s. et ideo in prē maior auctas. et maior fecūditas. et qz nullū nomē ita dpetit ad exprimendū auctē. sic hō nomē magn2. ideo dicit hylari2. qz pater est maior filio. ex hoc patet obiecta. quia maior nō dicit essenciā. sic potēcia et sapia. **¶** **S. dicit nocēz.** **¶** Si queras. quā dico. dicit nocēz dīter. s. tū in rōne principij. sicut subauctas in rōne emanantis. et hinc est qz pater dicit maior filio. qz et si vterqz habeat nocēz in rōne principij. pater tū in rōne principij tū. et ideo pl2 h3 de rōne auctatis. spūs aut sanct2 nulli2 psonae est principū. et ideo nō compaf eis scdm auctem. **¶** Itē querit de hō qd dicit maior itaqz donās est. sed mior rē. videt enī flm. qz quocūqz mō accipiat maior. dicit relatiē ad miorē. s. si est ponere prēm maiorē est ponere filii miorē. **¶** Item pater dicit maior. qz habet auctem supza filiū. s. cū filius hēat subauctem respectū patris. debet dici mior. **¶** **R. d. qd.** qd nihil impedit. quare fili2 non dicat mior patre. rōne subauctatis. sic pater maior. nisi quia noīa indignitatis in deo. nō debet ad vsum trahi. vel qz sancti doctores quātū possunt. se elongāt ab hereticorū fallacia. ideo cū hylari2 dixisset prēm maiorē. noluit qz fili2 diceret mior. ne videret illa maioritas. nō tū auctatis. sed etiā ineqlitatis. et quāuis hylari2 diceret in prē auctem. nō tū legit in filio dixisse subauctē. sed illd verbum a magistris est additū. in consuetudinē disputancū.

¶ **Textus.** **¶** Am nūc accedam2 ad assignandā missionē. s. qua visibilitē rē. **¶** Terminata pte in qua magister egit de processione. s. visibili. In hac pte agit de invisibili. et diuidit hec ps in duas. **¶** In prima determinat magister. s. invisibilem missionē. scdm suā opinionē. **¶** In scda vero. quia sua opinio habuit multos impugnatores. ponit opinionis sue defensionē. **¶** **Nic queritur si caritas. s. est.** **¶** Prima itz ps habz duas. in prima missionē. s. invisibilem notificat in scda cōfirmat ibi. **¶** Ne autē i re tāta aliquid de nrō rē. **¶** Item prima ps in qua notificat h3 duas. in quaz prima pdiat suam intencōz. ibi. **¶** **Iam nūc acce. et ad assig. in scda supposito. qz. s. sit amor quo diligimus deū et prīmū. ostēdit ipm invisibilitē mitti. qn in nobis efficit hūc effectū. et hō facit ibi. **¶** Hoc autē intelligam2 determinat pleni2 rē. **¶** Ne autē in tāta re. **¶** Hec est scda ps in qua posicōz suam cōfirmat. **¶** Et diuidit hec ps in quatuor. **¶** In**

prima ostendit. qd amor quo diligim2 deū. est similiē amor. quo diligimus primū. In scda vero ostēdit. qd amor ille pprie est spūs ibi. Cū autē fraterna dilectio sit deus zc. In tercia ostēdit. qd. ff. est caritas. nō causalit. s; essentialiter et formalit loquendo. ibi. Ne si forte aliquis dicat illud dcm. Quarto et ultimo ostēdit tanq; manifestatū iam. qd. ff. et tūc mittit iustificat. qn nos facit dei pxi mi dilectores. ibi ex p̄dictis clarescit. qd. spūs sancti caritas.

Intelligēciā hui2 ptis quatuor. querūt. primo et p̄cipaliter pp̄t p̄ficōz mgrī. querit. vtz p̄ter dōz nū caritatis icreate. sit ponere dōz nu caritatis create. Et hoc est querere. vtrū caritas qua diligimus deū. sit. ff. scdo dato qd sit creata caritas. querit. vtrū illa caritas sit diligenda ex caritate. Tercio vtz caritas certitudinaliter possit agnosci ad habentem caritatē. Quarto si possit agnosci aliquo non habente.

Quoniam circa primū qd nō sit ponere aliam caritatē a creata su p̄posita p̄bacōe p̄ auctes multas q̄s adducit magi ster in lra. p̄bat rōnibus. et primo rōnibus sumptis ab essēcia caritatis. que ē bonitas hōmō. nullū accidēs est meli2 subā rōnali. sed caritas est melior aima rōnali. qz eam facit meliorē. gō nō est accidēs. gō est substantia. Sed dstat qd nō irōnalis. gō rōnalis. gō aia vel angelus. vel deus. s; nō aia vel angel2. gō deus. Itē nulla boitas crea ta equualet beatitudini. S; caritas equualet beatitudini. quia p caritatē mereē homo et efficiē dign2 vita eterna siue beatitudie. gō caritas nō est bonitas creata. gō zc. Itē omē bonū creatū est bonū p̄ticipacōez. S; omē bonū alio bono bonū potest itelligi nō bonū. et sic caderet ī ipō malū p̄ diminuēz sp̄i. modi. et ordinis. gō si caritas est bona creata bonitate. potest esse mala. vel saltim itelligi mala. vel etiā fieri informis. qd flm est. Itē hoc ipm ostendit rōnibus sumptis a virtute sic. quāto aliquid vtuosū tanto pauciorib2 medijs indiget. gō si aliquid est potētissimū nulla alia vtute a se indiget. gō si. ff. est potēcie infinite. et ipē est caritas. gō se ipō nō alio inflāmat affectū ad amorē. nō est gō ponere caritatē creatā necessario. que sit habit2. Itē plus distat virtus naturalis a deo. qd voluntas. sed deus dirigit virtutē naturalē nō alio quā sit ipē. gō ibi nō cadit mediū. nec in volūtate cadet zc. Itē vbi mouet virtus motoris. prim isemp p̄ns. et nō potens errare. supfluit aliā virtutem supaddere. veputa si man2 ess; semp diucta temoni. nō optet ibi esse aliā virtutē. et. ff. est dirigens et adiuuās ipam volūtatem. et est diuctus semp. et nō potēs errare. gō supfluit aliā caritate ponere. sed omē supfluu refecandū. gō zc. Itē rōnibus sumptis ab

actu ostendit. illud idem. quia actus caritatis est aiam recreare. sed nō mioris virtutis est recreare. quā creare. gō si creare solū ē ab increato. qd est infinite potēcie. gō et recreare. sed hoc ppriū est caritatis. gō est icreatā. Itē aliquis actus caritatis est vnire. sed nulla creatura p vanitatē vnitur veritati. s; omis creatura vanitas. gō nulla creatura est mediū viuendi deo. si gō caritas est mediū viuēdi. gō nō est vanitas nec creatura. Itē actus caritatis est vniqud qz ordinate dilige gere. gō si ordinate diligere est diligere vnū. qd qz. scdm qd sibi ouenit. cū bonū increatū sit meli2 creato in infinitū. gō ipm magis in finitū diligibile. gō si caritas facit deū dilige re. vt diligendū est caritas facit deū in infinitū diligere s; qd exit in actū infinitū. ē in finitū et increatū. gō zc. Itē extra caritas ē p̄ncipiū reformādi aiam quantū ad potētiā volūtatis. sed aia quantū ad alias potētiās scz irascibile et rōnale. reformā p̄ virtutes creatas. gō p̄rōne. et d̄cupisabilis. s; eius reformacō est caritas gō zc. Itē vbi ē reformacō. ibi est d̄formacō. et informacio. et vbi ē informacō. ibi est aliquid informās qd se habet p̄ modū forme. s; omis forma rei create est creata. de2 em nullū est forma p̄ficiens. gō zc. Itē caritas est p̄ncipiū viuē di. vñ hugo. de s. vic. scio aia mea. qd amor ē vita tua. sed ois vita existens p̄ticipacōez in aliquo. scz ab aliquo informate. Exquo et viuificabili. fiat vnū. s; ex deo et aia nō potest fieri vnū. gō nec ē ponere in aia. aliqua caritatē creatam que viuificet. Itē omē qd est in aliquo possibili ad mortē. est in illo p̄ aliqd sepabile. sed vita grē est in aia possi bili ad moriendū morte culpe. gō p̄ aliqd se pabile. hoc aut nō est deus. quia impossibi le est dei p̄sēciā separi ab aliquo. gō est ali quid creatū. Itē caritas est p̄ncipiū gra tificādi. sed gratificacō est id in quo distin guē bonus a malo. iust2 ab impio. nō tm in actū. sed etiā in quiete. vt pauil2 et adult2 gō cum distinctō nō sit boni a malo p̄ boni tate increatā. quia illa omibus est dis. caritas nō dicit quid omē. et itz cum distinctō quiescēciū nō fit p̄ actū vel p̄ vsum. s; habi tū patet qd caritas dicit habitū creatū. Itē caritas est p̄ncipiū merendi. sed nō qz bo na faciū. iō boni sum2. sed magis ecōuerso gō caritas p̄uus facit bonū. quā eliciat actū. sed cū aliquis de nō bono fit bon2. necesse ē aliqd poni in ipō de nouo. et hō nō pōt esse actus. gō habitus. Itē deus alio modo coopatur in opacōne meritoria. qd naturali quia si nō alio mō. tūc redit error pelagij. qd ex naturalibus posset homo mereri. si gō alio mō. cū p̄ virtutē increatā. omī nature coope tur. necesse est qd in opacōne creata merito ria coopet mediante alia vtute. sed hoc nō potest esse. nisi creata gō zc. Itē videt qd magr errauerit. qz qui diuidit opa timitatis.

hereticus est. sed magister posuit. q7 caritas
 qua nos diligimus deum. sit. ff. appie. ergo
 ponit q7 nrm diligere. qd est effect2 in crea
 tura. sit solus. ff. et ita diuidit opa trinitatis
 // Et qui dicit quid creatu. esse increatu er
 rat. s7 caritas qua diligim2 deu et pximu.
 ut dicit tenet. est quid creatu. sed magister
 dicit hac esse. ff. g. errant. **¶** 87 ad predi
 ctor2 intelligencia est notandu. q7 circa hoc
 est duplex. et fuit ab antiquo opinio. quacu
 da eni vt mgi et sequacu2 suoz est opinio.
 q7 spūsanct2 est essentialit caritas. qua pat
 et filius diligunt nos. et etiā qua nos diligi
 m2 deu. et quidā voluerūt dicere. q7 intelle
 ctus hui2 posicōis hic est. dicit eni. q7 sicut
 lux tripliciter potest considerari. s. in se. et in
 transparēti. et in extremitate pspicui termi
 nati. primo mō est lux. scdo mō lumē. tercio
 mō ypostasis coloris. ita. ff. potest considerari
 in se. et sic est amor patris et filij. potest
 rursus considerari. vt in aīa hūana inhabitās
 et sic. ff. d2 grā. potest etiā considerari vt vnit2
 volūtati. et sic est caritas. qua nos diligim2
 deu. **¶** Vñ dicit q7. ff. est nrā caritas. nō p ap
 propriacōz. sed p vnicōe. quēadmodū ei so
 lus filius est homo. vel incarnat2. et tñ to
 ta trinitas est incarnacōz opata. sed tñ solus
 fili2 vnitus. sic quāuis tota trinitas. faciat
 vnicōe. ff. cū volūtate. sol2 tñ. ff. vnitur vo
 luntati. et ideo solus est caritas. **¶** Hō aut mo
 ues ad ponendū hōc est auctas apli. ij. cor.
 vij. qui adheret deo. vn2 spūs est. et etiā si
 militudo. dicit eni. q7 sic fili2 pcedit p mo
 dū nature. et ita nature vniē. sic. ff. p modū
 volūtatis. et ideo volūtati vnibilis et vnit2.
 et quia volūtas verūibilis est. nō sic nata. iō
 spūsanctus vniē sepabilis. sed filius insepa
 biliter. et ideo longe inferiori mō. quā fili2
 et quibus sic vniē. seipō facit diligere. **¶** S3
 hec posicō nō potest stare. quia. ff. nō ē vn
 bilis. et pterea si esset vnibilis. aut p natu
 rā. aut p grāā. nō p naturā. s7 p grām. s7
 adhuc optz esse habitū grē disponēte aīaz
 ad susceptōz talis vnicōis. et ita redit extra
 riuū. **¶** Ideo non credo. q7 magr hoc mō fuerit
 hui2 opinionis. **¶** Et ppter hoc alit. d2. q7
 istud quo diligim2 deu. tripliciter est accipe
 re. aut quo diligim2 effectiue. et sic caritas
 siue amor est trinitatis. et. ff. appiate. aut
 quo diligim2 exemplariē. et sic. ff. est vnio
 pās et filij. et nexus amboz est vnitas. **¶** Ad
 cui2 mitacōz caritas nō necht. scdm qd dicit
 dñs jo. xvij. vt sint vni hīc et nos vni sum2.
 aut quo diligim2 formaliter. et sic scdm opi
 nionē mgi. est aī affectio. sed in hīs oībus
 verū dicit. nec errant. s7 defect. quia pter
 hoc est ponere caritatē scdm dēm opinionē.
 que est habitus creatus. aīam informās. **¶** Et
 rō hui2 sumit a pte essencie eius. virtutis et
 opacōis. **¶** Apte essencie. quia caritas est bo
 nitas creature rōnalis. ipam pficiens et di
 stinguēs. et ordinās. et disponēs ad vitam

eternā. s7 nccē est. qd sit formalis pfectō.
¶ Ad illud s7 qd obicit primo. q7 caritas ē
 melior aīa rōnali. d2. q7 nō est ibi compacō
 qua ibi vnū ppter alterū. ibi tñ vnū. **¶** Vñ de
 habens caritatē bon2 est ppter caritatē. vel
 nō cadit ibi compacō. quia nō vniformiter
 dicit bonū. nā substācia rōnalis dicit bona.
 quia ordinabilis in finē. caritas bona. q7 or
 dinans. **¶** Ad illd qd obicit. qd equualet
 beattudini. d2. qd equualet scdm diuina
 estimacōz. qui opus caritatis estimat dignū
 vita eterna. siue creata remuneracōe. **¶** Ad
 illud qd obicit. q7 si est bonū p picipacōez.
 tūc eius bonitas est pmutabilis in informi
 tatē. d2. q7 aliquid dicit bonū p picipacōez
 dupliciter. aut quia picipans et ordinatū.
 aut quia picipacō ordinacō. primo mō est
 bonū habens caritatē. scdo mō caritas. et iō
 nō potest esse. quia nō est ipa essencia boni
 tatis sed picipacō. tñ ens nō potest nō esse
 boua vel ordinata. quia est ipē ordo amoris
¶ Vñ soluendū ad illud p distinctōez. et i hō
 patent rōnes sumpte ab essencia. **¶** Apte etiā
 vtutis. nccē est ponere caritatē habitū creatū
 Nā caritas qua diligim2 deu est virtus. non
 tñ qua de2 coopatur nobis. s7 etiā qua nrā
 voluntas coopat deo. **¶** Adiutores eni dei su
 mus. et qz cū coopamur deo. nccē est nos si
 militer reformari. **¶** Nccē est. q7 ab illa sūma ca
 ritate relinquit in nobis. aliq7 exemplatū in
 nrō affectu. p qd moueat illi reformiter. **¶** Vo
 lūtas enī libera est. et nata moueri ad ope
 sita. et ideo ponit virtus caritatis create i no
 bis. nō ppter defectū apte dei nobiscū opā
 tis. sed volūtatis nrē. sibi coopantis. **¶** Ad
 illud qd obicit q7 virt2 potētissima nō indi
 get virtute media. ven est. s7 caritas nō est
 ppter illius vtutis indigēciā. sed po2 volū
 tatis suscipiētis. que indiget aliquo habitu
 disponente. **¶** Ad illd qd obicit. q7 de2 co
 opatur nature siue vtute creata. d2. q7 de2
 regit naturā. sicut instituit. et natura vifor
 miter currit. et iō nō indiget aliquo regula
 te. **¶** Hō sic est de volūtate que mouet diffor
 miter. et ideo indiget aliquo habitu regula
 te et disponente ipam. **¶** Vel. d2. q7 aliud est
 de natura et volūtate. quia natura nō habz
 moueri nisi iuxta se vel infra. sed volūtas su
 pra. et ideo indiget aliquo eleuante ipam.
¶ Ad illd qd obicit. q7 virt2 primi motoris est
 pfens. d2. q7 nō suffiat pncā. sed nccē est. q7
 recipiēs influēciā habeat habilitatē et cō
 formitatē. et hoc est p virtutē creatā. **¶** Apte
 etiā opacōis ponit necessitas. quia reformacō
 vel recreacō vnio et dilectō nō tñ sunt ab
 aliquo vt ab efficiente. sed etiā ab informan
 te. **¶** Informans aut caritas creata est. et ex hō
 patēt obiecta. ex pte act2 siue opacōis. **¶** Nā
 qd obicit. q7 creacō est ab increato. ven est. p
 modū efficiētis. sicut et recreacō. sed refor
 macio vltorius relinquit formā. et ideo nccē
 est ponere habitū informantē. **¶** Ad illd qd

obiect. q. vanitas non unit veritati. d. q. gra potest considerari secundum q. ex nihilo. et sic est vanitas et sic non unit. Vel secundum quod est influentia secundum diuinam principiam et sic habet veritatis expressam similitudinem. et tali modo unit.

Ad illud quod obiicit quod diligit deum in quantum est diligendus. d. q. hoc potest intelligi dupliciter. vel quantum deus deberet diligere in se et sic simpliciter est. quia cum sit bonum infinitum. deberet in infinitum diligere. et tali modo deus solus se ipsum diligit. vel in quantum est diligendus ab homine et sic verum est. et tunc diligit in infinitum. non simpliciter. sed secundum estimationem habetis caritatem. n. diligit caritas deum plusquam bonum creatum. q. si bonum creatum in infinitum multiplicaret adhuc magis diligeret deum. Q. aut obiicit in contrarium dicens dendum est. propter duo ultima. q. ostendunt magistrum errasse. Q. aut obiicit. q. diuidit opera trinitatis. d. q. secundum est. q. q. spiritus sanctus sit caritas qua diligimus deum. aut dictum est per appropinquacionem. aut per unionem. aut certe per exemplaritatem. et sic intelligunt omnes auctores quas magister adducit per se. formaliter aut loquendo non intelligunt vere nisi credo q. magister intellexerit sic. et per hoc per illud q. magister non dicit. q. creatum sit increatum. s. q. sufficiat donum increatum. sine creato. et in hoc non fuit error. sed defectus tamen.

Ecundo querit. v. caritas sit amabilis ex caritate. et q. sic ostendit hoc modo aug. viii. de tri. nemo dicitur. non noui quid diligam. diligit fratrem. et diligit ipsam dilectionem. s. dilectio est diligenda. s. r. Item hoc ipsum videtur ratione. quia non est perfecta cognitio. nisi illa. qua quis nouit se nosse. siue nouit ipsam noticiam. ergo nec perfecta amor. nisi ille. quo quis amat se amare. siue amore. s. caritas est perfecta amor. s. r. Item aliquis diligit proximum et recte. quia videt eum habere caritatem. sed propter quod vniuersum. et illud magis. s. magis debet diligere caritatem. siue dilectionem. Contra aug. in libro de doctrina christiana dicit. tamen quatuor diligenda ex caritate. s. deum. seipsum. proximum et corpus proximi. sed caritas siue dilectio non est aliqd bonum. s. non est diligenda ex caritate. Item duplex est dilectio s. concupiscentie et amicitie. si s. caritas siue dilectio diligit. aut ergo dilectione concupiscentie. aut amicitie. non amicitie dicitur. quia amicitia est inter similes et amor quo aliquis optat alij bonum. caritati aut nemo optat bonum. Item nec concupiscentia est rei non habite. s. cum ex caritate nemo diligit nisi habens caritatem. s. ex caritate non potest concupiscere caritatem. Si tu dicas. quod concupiscat augmentum caritatis. hoc non soluit. quia ego non quero. nisi v. caritas habita secundum q. habita est. posset amari. Item sicut se habet fides ad credere. et spes ad actum sperandi. ita dilectio siue caritas ad actum diligendi. sed nullus habet fidem. credit fidem vel in fidem. q. sic dicit aug. credens scit se

credere. et videt se credere. credulitas autem est de non visis. similitudo autem nullus spatium ipsam. s. s. s. a simili nec diligit caritatem. vel si non est simile. querit quare non. Item si diligens diligit dilectionem. aut eadem aut alia. Si alia. tunc pro ratione et alia dilectionem diligit. alia. et sic erit abire in infinitum. Si s. stare est et non ducit abire in infinitum. si diligit eadem. s. si h. vera. nulla forma specialis super seipsum reflectit. nisi de primis intentionibus. sic unitas veritas bonitas. v. nullo modo dicitur albedo alba. ergo nec dilectio dilecta et sic r. s. r. d. q. accipiendo dilectionem s. d. q. de dilectione est. dicitur utique q. ex caritate est diligenda. sed accipiendo dilectionem secundum quod est habitus gratulatus. sic utique diligenda est. sed non super omnia. Ad intelligentiam autem obiectorum notandum. q. triplex est amor. s. caritatis. quo aliquis alium optat bonum. et concupiscentie. quo aliquis sibi desiderat aliquid. et concupiscentie. quo aliquis requirit. et delectat in re desiderata. cum p. est. Dico s. q. caritas amore amicitie. nullo modo est amabilis. quia non est beatificabilis. amore concupiscentie est amabilis ex caritate. secundum quod diligens desiderat amplius diligere. amore concupiscentie. s. quo diligens acceptat ipsam dilectionem. qua deum diligit. hec caritas diligenda est. secundum q. iam habet. eo q. ipsa est bonum valde acceptabile. Plus visis patet responsio ad duo prima. nam ratio illa ex auctore aug. de doctrina christiana. currit solum quantum ad dilectionem amicitie. quia aug. loquitur de amabili. cum aliquis optat bonum. Q. s. d. querit. similiter patet quantum enim caritatis habite secundum q. habita. non sit concupiscentia. nihilominus tamen est concupiscentia. Posset tamen dici q. specialis dilectio et possessio excitat ad desiderandum. dum reficit. et reficit dum excitat. ideo simul manet concupiscentia et concupiscentia. Ad illud quod obiicit tertio. d. si de et spe. d. q. non est simile. actus fidei dicitur se dicitur imperfectus. similis et spei. Alter enim est rei non visus. Alter rei non habite. et ideo si talis actus reflecteret. diminueret de ratione habitus. v. qui credit credulitatem. non habet eam. et spem similitudo. et ideo hec virtutes euancunt in prima. sed dilectio est actus completus et perfectus. sicut scia. v. sic perfecte scit. qui scit se scire. ita perfecte diligit. qui amat dilectionem. Ad illud quod obiicit. aut eadem aut alia r. d. q. eadem quantum ad habitum. s. alia quantum ad actum. Et quod obiicit. q. specialia non reflectunt. d. q. reflexio in forma. Aliquid venit ex natura. et sic est in generalibus. aliquid venit ratione eius in quo est et sic est informis que sunt in potentis natis supra se conuertit et in quantum supra se ducuntur. et quoniam potentia cognitiua seipsum cognoscit. et voluntas est instrumentum seipsum mouens. ideo per se amicitiam diligit. Et si querit ratio. quare potentia intellectiva nata est supra se redire. et voluntas

alibi dicit sed hoc modo tamen sufficiat. quia sunt simplices potencie. et in substantia simplici fundate. et organo non alligate. et ideo patet. quod non est simile. illud quod obiecta desuevit in sensu habet. Alia est potencia. que videt. et alia qua videt se videre. quod similiter debeat esse in intellectu.

Quarto queritur. utrum caritas sit certitudinaliter cognoscibilis ab habente. et quod sic videtur. auctore augustinus in viij. de trinitate. et habet in littera. qui fratrem diligit. magis nouit dilectorem. quam diligere. quod fratrem. quem diligit. sed fratrem nouit certitudinaliter. secundum gradum et caritatem. **I**tem iohannes. i. qui diligit fratrem suum. in lumine manet. secundum gradum si caritas est lumen cum nihil certius videatur quam lumen. secundum gradum. **I**tem iohannes. vii. vnicuique docebit vos de omnibus. non inquit de omnibus agnoscibilibus. sed de omnibus necessarijs ad salutem. secundum gradum maxime nos docet vnicuique. **I**tem quanto aliquod anime est presentius. tanto certius videtur et cognoscitur. sed caritas anime est presentissima. quia est in ipsa anima. secundum gradum. **I**tem habens fidem. certus est se habere fidem. nihil enim certius est homini sua fide. ut dicit augustinus. secundum gradum per rationem habens caritatem. scit se habere caritatem. **C**ontra eodem. ix. nemo scit utrum odio vel amore dignus sit. secundum gradum cum habes caritatem. sit dignus amore. nescit se dignum secundum gradum. **I**tem iohannes. iij. nihil mihi conscius sum. sed non in hoc iustificatus sum. secundum gradum videtur quod homo non habens remorsum. possit non esse iustificatus. secundum gradum non habere caritatem. sed nullum signum eundem gradum est caritatis. quam carentia eius remorsus. secundum gradum si illud est fallibile. cetera sunt fallibilia. **I**tem caritas est diligere deum propter se. et supra infra quod nihil eque. vel supra. vel contra. sed nemo scit utrum pro omnibus diligat deum secundum gradum nemo scit utrum habeat certitudinaliter caritatem. **I**tem habes caritatem est deo acceptum. et constat nobis et omnibus. quod ista sunt conuertibilia. sed nemo scit utrum deo sit acceptum nisi per reuelacionem. secundum gradum nemo scit se habere caritatem. nisi per reuelacionem. **I**tem dicit apostolus. quod nesciebat. utrum haberet culpam. cum dicit. sed non in hoc iustificatus sum. secundum gradum cum oppositis nesciebat se habere gratiam. secundum gradum cum caritas non sit sine gratia. secundum gradum. **R**espondeo. quod caritatem cognoscere essentialiter est dupliciter. vel in vltimo quid sit. et qualis esse debeat. et sic vtrique agnoscere potest. **A**lio modo est cognoscere caritatem in speciali. siue in hoc. et hoc modo nec de se. nec de alio. quod diu homo uiuit. potest certitudinaliter scire de alio. non quia non nouit que sunt in homine. nisi per signa que fallibilia sunt de se non. et huiusmodi potest esse quadruplex ratio. **V**na et principalis est diuine acceptio implicacione. quod caritas iuncta est gratie gratificacione. que ideo dicitur gratificans quia reddit hominem deo acceptum. et ideo caritas sic vocatur. non tamen quia habet carum amatum. sed quia etiam facit hominem deo carum. et quia nescimus dei acceptio certitudinaliter. nisi per reuelacionem. ideo nescimus nos habere caritatem. nisi per reuelacionem doceamur. **S**ecunda ratio est similitudo

iporum ad dilectorem. acquirita. potest enim contingere aliquam inflammationem ad amandum deum. per assuetudinem. que corrumpit per aliquod peccatum spirituale et tamen semper afficiet. sic expressit patet per beatus Bernardum in libro. de amore dei. ubi reprehendit superbitates de deo. **T**ercia ratio est nostri oculi lippitudo. quia oculus noster est sic oculus noctue ad manifestissima nase. sicut dicit philosophus. **V**t sicut oculus lippus nesciret distinguere inter lumen diei et lumen flamme vel lune. ita oculus noster spiritualis. inter lumen gratie gratis date. et gratie facientis. **Q**uarta ratio est diuini iudicij dispensacio. **D**eus enim claudit oculos seruorum suorum. quantum ad ea que spectant ad eorum dignitatem. et de quibus possunt efferri. vnde gratia contraria est superbie. superbia enim aperit oculos ad videndum prerogatiuas. et claudit ad videndum indigencias et defectus. **I**uxta illud apostolus. iij. dicit. quia diues sum. et locupletatus et nullius indigeo. et nescis quia pauper es et cecus etc. **S**ed contra vir sanctus dicit se nihil esse quia claudit oculos. sed deus ad bona. et aperit ad videnda mala. et hec est ratio. quare homo non agnoscit caritatem. que quisque per se non sufficiat. tamen cum alijs bona est. credo tamen quod illa est principalis que primo dicta est. quamuis enim caritas. non possit certitudinaliter cognosci esse in aliquo. etiam habente respectu sui. tamen potest per signa probabilia cognosci. maxime per mortificationem. et amoris vani siue mundani. et per multa alia signa probabilia. que sancti dicunt et ponunt. **A**d illud ergo quod obicit in contrarium. quod certior est dilectio quam frater. dicitur. quod caritas non tamen dixit dilectio. sed vltra hoc addit. sed quod gratuita est. et quantum ad habitum dilectionis. certitudinaliter est cognoscibilis. quantum vero ad illud quod dicitur gratitudo non. **A**d illud quod obicit. quod caritas est lumen. dicitur. quod quamuis de se caritas sit agnoscibilis. cum non agnoscatur a nobis. quia oculus noster lippus est. **A**d illud quod obicit. quod vnicuique docet vos de omnibus necessarijs ad salutem. dicitur. quod vix est eo modo. quo necessaria sunt. sed scire se habere caritatem. non est necessarium ad salutem. sed solum habere. **A**d illud quod obicit. de presentia caritatis. dicitur. quod quamuis sub habitu sit presentis. tamen dicitur que deomittatur habitu. si diuina acceptio. non est presentis. imo latens in dei cognicione et iudicio. **A**d illud quod obicit de fide. dicitur. quod non est simile. quia fides dicitur habitu purum. non superaddendum acceptio. sicut caritas. et ideo patet. quod non est simile.

Quarto queritur. utrum caritas sit agnoscibilis a non habente. et quod non videtur. quia omne quod cognoscitur. aut agnoscitur per essentialiter. aut per similitudinem. non per essentialiter. quia non est essentialiter in anima peccatrice. **S**i secundum gradum cognoscatur. hoc est per similitudinem. **S**ed contra. iij. cor. xij. dicit glo. **T**ertium genus visionis quo dilectio intellectuali conspiciatur. eas res continet. que non habent sui similes

Handwritten flourish

imagines. que nō sunt ip̄e. s̄o similitudo caritatis nō est aliud q̄ caritas. s̄o si caret quis caritate. caret et similitudine ei⁹. et ita nūq̄ agnoscat caritatē. ¶ Itē si nō habēs caritatē agnoscat eam. ¶ Aut s̄o p̄ sp̄m innatā. aut p̄ acquisitā. aut p̄ effectū. aut p̄ primā lucē. nō p̄ innatā. quia creata est sicut tabula rasa. nō p̄ sp̄m acquisitā. quia om̄is sp̄s acquisita acquirit̄ mediante sensu. et imaginacōe sed sp̄s caritatis nō cadit in sensu n̄c in imaginacōe. ¶ Item nō p̄ effectū. quia nemo cognoscat p̄ effectū aliquid. nisi sciat. qd̄ sit causa illius effect⁹. Vñ null⁹ cognoscat per eclipsim inēposicōz terre. nisi sciat. q̄ interposicio est illius causa. ¶ Si s̄o p̄ effectū cognoscat. optet qd̄ sciat prius. qm̄ illi⁹ est causa caritas. et ita p̄cognoscat caritatē. nō s̄o p̄ effectū. ¶ Si tu dicas. qd̄ cognoscat in illa veritate eterna. aut hoc erit effectiue. aut formaliter. si effectiue. sic oīa cognoscūt in ea. que om̄ia facit scire quecūq̄ sciunt. si aut̄ formaliter. siue exemplariter. s̄o videtur q̄ vel imprimat aliquā sp̄m in intellectu. vel necesse est. q̄ ip̄a veritas vel exemplar conspicatur quoz aliz est supra imp̄atū. ¶ Sed cōtra p̄ctōres desiderat caritatē. sed null⁹ d̄sidērat q̄ nō cognoscat. q̄ incognita nō possunt diligi. sic dic̄ aug⁹. s̄o ip̄i cognoscūt caritatē ¶ Itē aliquis habens caritatē potest habere cognicōz de illa. sed om̄e qd̄ cadit in intellectu apprehendēte. potest in memoria d̄servari. ponat̄ s̄o qd̄ imprimat h̄c cognicō memorie et q̄ demū cadat a caritate. constat q̄ lapsus a caritate memoriam eius retinuit s̄o adhuc cognoscat eam. s̄o caritas potest cognosci a nō habente. ¶ Itē si caritas agnoscat̄ ab habente. aut h̄c est p̄ essenciā. aut p̄ similitudinē. ¶ S̄o p̄ bacō. q̄ p̄ similitudinē. q̄ nihil agnoscat̄ intellect⁹. nisi ab illo iformet̄. sed caritas habit⁹ est affect⁹. s̄o scdm̄ essenciā illā nō egredit̄. s̄o si vni⁹ intellectui. et illū informat. hoc est p̄ similitudinē. h̄c similitudo potest haberi a nō habente caritatē. s̄o r̄c. ¶ Item aug⁹. dicit. ix. de tri. q̄ ad h̄c q̄ intellectus intelligat. qd̄ est in memoria necesse est acie intellectus iformari. s̄o multo forcius ad hoc qd̄ intelligat qd̄ est in voluntate. s̄o si intelligit caritatē. informat̄ intellectus aliquo. nō subā caritatis. s̄o similitudine. s̄o idem q̄ p̄aus. ¶ R̄c. d̄d. q̄ cognicōe exp̄iencie. nō cognoscat caritas. nisi ab habente. cognicōe vero speculacōis certū ē cognosci caritatē etiā a nō habente. ¶ Modus aut̄ hui⁹ cognicōis nō potest esse p̄ caritatis essenciā. n̄c p̄ similitudinē a sensibus acquisitā. s̄o necesse est. qd̄ sit p̄ similitudinē infusam. vel inuatā. vtraz autē que sic agnoscent̄ ab homie. dicūt̄ ab aug⁹. cognosci i veritate eterna. aut quia veritas cognicōz infundit̄. vt in ap̄bis. aut quia a d̄dictōne imprimat̄. scdm̄ illud signatū est sup̄ nos lumē r̄c. ¶ Caritas autē nō cognoscat̄ a p̄ctōribus p̄

sp̄m infusam. s̄o oportet q̄ p̄ innatā agnoscat. sp̄s aut̄ innata. potest esse dupliciter. aut similitudo tm̄. sic sp̄s lapidis. aut ita similitudo. q̄ etiā quod veritas in seip̄a. prima sp̄s est sicut pictura. et ab hac creata ē aia nuda. scda sp̄s est imp̄ssio aliqua sume veritatis in aia. sicut verbi gr̄a aie a d̄dictōe sua. datū ē lumē quoddā directiui. et quoddā directio naturalis. data est etiam ei affectio voluntatis. cognoscat s̄o aia quid sit rectitudo. et quid affectio. et ita quid rectitudo affectōis. et cū caritas sit hoc. agnoscat caritatem p̄ quandā veritatem. que tm̄ veritas est similitudo caritatis. et tunc recte habet rōnē similitudis. dum accipit̄ ab intellectu habet tm̄ rōnē veritatis. put̄ est in aia. vñ q̄ aug⁹. dicit. q̄ hui⁹ habitus cognoscunt̄ in ip̄a veritate. et per similitudines que sunt idem q̄ ip̄e. nō dicit h̄c. quia nō fuit aliqua sp̄s in intellectu cognoscētis. sed quia i aia non est pura sp̄s. sed veritas quoddā ab ip̄a veritate impressa. et sic patz̄ responsio ad obiecta.

Dubia Irālia.

In parte ista sunt dubitacōes circa lrām et primo. Dubitat de ista cōsequēcia. Qui diligit primū. dñs ē vt ip̄am dilectōz diligit. Videē ei ista dñcia nō valere. quāuis em̄ possibile sit dilectōz diligi. nō tm̄ est necesse. q̄ aliquis diligit eam. multa em̄ frequēter amant. que nollem⁹ amare. ¶ Itē dubitat de ista dñcia. Qui diligit dilectōz. dñs est. vt deū diligit quia aut̄ intelligit de i ncreata. aut creata. si de creata nihil valet. diligit quid creatū. s̄o increatū. si de increata. tūc in nullo d̄cordat cū priori sn̄ia. q̄ dilectio qua diligimus primū est dilectio creata. ¶ R̄c. d̄d. q̄ vtraz cōsequēcia bonā est in ap̄posito. quidā em̄ est amor. in quo nō est quietacō. nec dilectacō. nec d̄placēcia. vtraz ille qui est ex p̄nitate corrupcōis. cui rō obstitit. quidā em̄ est amor qui est cū delectacōe. cōplacēcia et quietacōe. et in tali amore nō est tm̄ acceptō rei amate. imo etiā ip̄ius amoris. et talis amor est caritas. et iō sequit̄. qui amat primū. amat dilectōnē. i. acceptat. sed qm̄ bñ sequit̄. qui acceptat aliquid ex se. multo magis acceptat illud in quo inuenit̄ rō dilectōnis. sed dilectio eoi⁹ quo dilectio acceptatur maior dilectio magis. cū ergo dilectio nr̄a sit dilectio exemplata. et dilectio diuina sit exemplar. oīs recte dilectōis. et in illa est prima et sumā rō oīs acceptōis. et hinc est. qd̄ sequit̄. q̄ qui diligit dilectōz. diligit deū. vñ aug⁹. arguit ex hac sup̄pōne. q̄ prima rō acceptōis est in dilectōne exemplate. nō exēplata. et ex hoc patz̄ scda. ¶ Item querit̄ de hoc qd̄ dicit̄ Ecce iā potest nocōrem deū habere q̄ fr̄m. Videē em̄ flm̄. quia. j. thi. vl̄. dicit̄ de deo. q̄ lucē habitat inaccessibilē. Preterea de fr̄e nouit quid est. de deo vero nō nouit quid est. sed si est. ip̄e nō loquitur

quantū ad cognitiōem si est. **R^o**. d^o. q^o aliqd magis certitudinaliter agnoscitur est dupliciter quia certitudo cognitiōis est scdm pnciam. aliquid aut p̄sens ē dupliciter. aut quātū ad rōnem cognoscendi. aut quātū ad subām cognoscibilis. quantū ad subām de² est pncior cuiuslibet rei. quam aliqua alia res. quātū aut ad rōnem agnoscendi. hoc est dupliciter. aut a pte agnoscibilis. sicut sol est p̄sens ceco. et tñ cecus est absens lumī. sic de² est pncior q̄ frater. Si aut a pte cognoscentis. sic p̄sens est frater q^o p̄ns est oculis carnis quoz cognitiō viget scdm statū p̄ntem. **Aliter** potest dici. q^o pncius est aliquid dupliciter in rōne cognoscibilis. vel scdm effectū. vel scdm se. scdm se notior ē frater. scdm effectū notior est deus. quia effectus diuī qui est dilectō intrat ip̄am aīam. et ei ē p̄ns. et magis cognoscit q̄ frater. **Item** querit de illo verbo ca. jo. iij. qd est i lra. Qui diligit manet in lumī. Vide² enī imp̄rie dictū. q^o lumī respicit cognitiōem. sicut calor affectū. **g^o** magis deberet dicere manet in calore. quā manet in lumī. **h^o**. d^o. q^o lūis est manifestare. manifestare aut aliquid alicui est dupliciter. aut sicut viā cognoscendū. aut sic viam agendū. primū est p̄ sciam. et tra illud lumē op̄ponit tenebra ignorācie simplicis. h̄m ē p̄ grā. **Vñ** vñctō docebit vos d̄ cibus. et tra illd est tenebra malicie. siue peccati. et de hoc lumī. et de hīs tenebris. loquit̄ bt̄s jo. qd ptz in textu. et ec̄. xi. error et tenebre peccōis concreata sunt. et qm̄ caritas semp est cū grā. alie vtutes nō. iō dicit qui amat manet in lumī p̄ app̄iacōem. **Itē** querit de hoc qd dicit. q^o in diuis domis nihil maus est caritate. **Vide²** enī dicere flm̄ quia sapiēcie donū. ponit̄ excellentissimū in omīa dona. vel si idem caritas et sapia. caritas nō retinet p̄rogatiuā inter dona. **Item** querit de dñcia. si caritas est p̄cipū inter dona dei. et nullū mai² est q̄. **ff. g^o**. ff. ē caritas. **Mut g^o** loquit̄ de caritate creata. aut increata. Si de increata. tūc g^o pbat idem p̄ idem. Si de creata. tūc nulla vide² dñcia. q^o nō valet. q^o si creata est caritas maior inter dona creata. qd sit. **ff. g^o**. **h^o**. d^o. q^o p̄dicta auctas aug. potest intelligi de caritate creata et increata. et p̄ vtraq³ habz veritatē. si d̄ increata certū est. **Si** de creata maximū ē inter dona. quia plus habet in se de rōne bonitatis. siue de ip̄a bonitate. q̄ aliqd donū loquēdo p̄cise. quēd enī dona sunt. que sūt sine caritate. et h^o quid certū est q^o miora sūt quēdā p̄supponit caritatē sicut donū sapiēcie. **Caritas** ei est que dat sensum gustum vt sapiant ei bona eterna. **Vñ** sapia supaddit quādā vltiorē que habilitat quepata ad caritatem. mīl bona est. sed put claudit caritatē mai² bonū est rōne ei² qd p̄supponit. et ita patz q^o caritas p̄cise loquēdo est excellentissimū donū. sapiēcia vero p̄supponēdo

siue implicando donū caritatis. d̄ excellētissimū. **Ad** illud qd obiāt de dñcia. d^o. q^o vtroq³ mō bona ē. si ei intelligat̄ de caritate increata. si ip̄a est donū primū et p̄cipū et. **ff.** est hui². optet q^o ip̄a sit. **ff.** quia qd p̄ supabundanciā d̄ vni soli d̄uenit. si autē de caritate creata. tūc dñcia aug. intelligenda est a pte noīs sic. si caritas creata ē maximū inter dona creata et. **ff.** maximū est donoz. **g^o** melius notatur noīe domi excellentissimi. q̄ alio. dñs g^o est vt. **ff.** sit caritas. s̄ nō creata. imo illa que deus est. **Itē** querit de h^o qd dicit. **Nō** vtiq³ sicut dictū est. q^o dei substantia est nrā paciēcia. **Vide²** enī male dicere. quia caritas qua nos diligimus deū. nō est ip̄e deus. nisi intelligam² quo diligimus exemplariter vel causaliter. **g^o** cū simile sit de paciēcia. vide² enī qd aug². male destruit illud simile. **Item** cū de² faciat nos diligētes. sicut paciētes. quare nō d̄ deus caritas nrā. sicut paciēcia nrā. **h^o**. d^o. q^o deus est caritas et essentialiter et causaliter. essentialiter. quia in se amo rest. **Causaliter** q^o in nobis amorē efficit. sed deus nō est paciēcia essentialiter. sed solū causaliter. et iō scripta istū diuersum modū innuens. dicit̄ deū esse paciēciā nrām. et deū esse caritatē sine addicōne. **Rō** aut hui² est. q^o quidā habit² dicit̄ inaplecōne. sicut paciēcia spes et hui² qui nō cadūt in deo p̄ essenciā. sed p̄ causam quia sunt hui² a deo. **Quidā** aut sunt habit² dicētes elementū et hui² sunt in deo essentialiter. sicut caritas et sapia et hui². **Notandū** aut q^o aug². vult dicere. q^o de² est caritas essentialiter. sed ip̄e nō vult dicere. qd sit caritas nrā essentialiter. sed causaliter et exemplariter. nec ita est paciēcia nrā exemplariter. quāuis enī omēs vtutes habeat exemplar agnoscitiuū i deo. et omēs habēt exemplar scdm similitudinē longinquā. tñ qd vtutes nō habēt sibi correspōdens in deo p̄ omīa. sicut paciēcia. que duo dicit. s̄ passio nē et supferri passionib². quantū ad primū nō habet in deo correspōdes. sed quātū ad scdm solū. caritas aut habet amorē sibi i deo p̄ omīa correspōdētē. et amorē nō tm̄ essentialem. sed etiā p̄sonalem. et iō dicit̄ auctes q^o. **ff.** est caritas qua diligim² deū. et ablati u² qua dicit̄ habitudinē nō tm̄ cause efficiētis. sed etiā formalis. nō p̄ficiētis. sed exemplantis. **Itē** querit de hoc qd dicit q^o solū donū caritatis. diuidit inter filios regni. et filios p̄dicōis. **Vide²** enī male dicere. q^o aut loquit̄ de dione quātū ad cognitiōem. aut quantū ad veritatē. si quātū ad veritatē. h^o flm̄ est. quia nō solū in caritate. sed etiā i si de gratuita et spe differūt. **Si** quantū ad cognitiōem. tūc mime diuidit. quia nescit̄ quis hoc donū habeat. **h^o**. d^o. q^o oīa dona vtutū. possunt esse informia p̄ter caritatē. et qm̄ possunt esse iformia. possunt esse i iustis et peccōribus. et ideo in illis nūq³ sepantur

De.

ab inuicē. sed caritas nūquā potest esse infor-
 mis. nec esse cū peccato. quia actus eius est
 diligere p̄t se et sup omia. qui remouet p̄
 omē peccatū. et ideo dicit aug². q̄ sola cari-
 tas distiguit. loquēdo de distinctōe in vli.
 Q̄ obiat de fide gratuita siue formata. cō-
 cedo. qd̄ distinguit. sed tñ hoc nō habet. qz
 fides. sed quia gratuita. et ita ex hoc qz cari-
 tati diūcta. et sic patz illd̄. **I**te querit de
 hoc qd̄ dicit. Si tradidero corpus m. rē. Vi-
 det enī male dicere. qz dñs dicit jo. xv. ma-
 iorē hanc dilectōz nemo habet. vt aīam suā.
 p. p. o. f. rē. g^o si hoc est maximū opus cari-
 tatis. impossibile est. qd̄ fiat sine caritate.
Ro aliqui dicūt qz ap². dicit p̄ impossibi-
 le. posito enī ad h^c qz aliquis habeat penā.
 patere sine caritate p̄ xpo. adhuc nō pzo-
 desset sibi. Credo tñ ex industria naturalū
 et aliqua grā gratis data. possent sustinere
 p̄ fide xpi mortēe tiā sine caritate. sic hereti-
 cus sustinet p̄ errozē. et qd̄ dicit dñs. qz illd̄
 est sūme caritatis. hoc dicit quātū ad signū
 et exteriorē ostensionē. signa tñ sunt fallibi-
 lia. et ideo nō nōcō optz. qz si aliquis mortē
 sustinet p̄ xpo. siue p̄ eius fide. habeat cari-
 tatem. credo tñ. qz si aliquis p̄ xpo sustinet
 mortem. qui nō magnū haberet obicem.
 qd̄ disponeret se ad grē suscepōz ita qd̄ da-
 retur sibi caritas.

Hic querit si caritas. s. est cū ipa au-
 geat. Supra egit magr d̄ missione
 spūss. iusibili scdm suā opinione.
 hic scdo ponit opinionis siue defē-
 sionē. et hoc facit respōdendo obiectōibz.
 que possunt suā opiniōz impbare. et qm̄ sua
 posicio impbari potest. et rōne et aucte. et
 vtroqz modo. et ideo habz hec ps tres ptes
 In prima pte impugnat et impbat. hoc qd̄
 dixerat. qz. s. est caritas. qua diligim² deū.
 p̄ rōne. scdo vero p̄ auctem ibi. Supradictū
 est. qz. s. tercio p̄ auctes et rōnes ibi. Alias
 quoqz inducant rē. Prima rō d̄tra magistrū
 sumpta est ex hoc. qz caritas auget. Scda
 rō cōtra ipm̄. sumpta ex hoc. qz caritas est a
 spūssancto. sic dicit aug². Tercia rō sumpta
 est ab hoc. qz caritas est aī affectō. et hoc
 quō rōni et auctati d̄sonat. In qualibz autē
 istaz p̄ciū. magr primo opponit. et scdo de-
 terminat. et ptes manifeste sunt.

Intelligenciā hui² ptis est que-
 stio de augmento caritatis. et ar-
 ca hoc querūt quatuor. primo que-
 rit. vtz caritas possit augeri scdm
 subām. scdo querit de mō augmenti ipi² ca-
 ritatis. tercio querit de o^oposito augmēti ip-
 sius scz de diminucōe. vtz caritas possit di-
 minu. quarto de augmēto caritatis quantū
 ad terminū siue ad statū.

Quantū ad primū ostendit qz cari-
 tas possit augeri scdm subām per
 augustinū ad bonifaciū. caritas me-
 retur augeri. vt aucta mereat p̄fi-

ci. **I**te hoc ipm̄ videt rōne. caritas vie h̄m
 subām mior est a caritate p̄rie. sed a caritate
 vie. ad caritatē patrie. duenit deuenire. ipa
 saluata inesse. qm̄ caritas vie nūquā excidit.
 sed motus a miori ad mai² re salua est aug-
 mentū. g^o duenit caritatē augmētari. **I**te
 d̄stat. qz diuersis. maiora et miora p̄mia da-
 bunt. vñ apo². j. cor. xv. alia claritas solis.
 alia claritas lune rē. et d̄stat qz vni et eidem
 scdm diuersos stat². debet diuersum p̄miū.
 scz mai² et min². sed magtudo p̄mij subālis
 Respōdet quātitati caritatis. nō scdm feruo-
 rē. sed scdm subām. g^o si d̄tingit mai² p̄miū
 alicui deberi. g^o et caritatē subāliter augeri.
Ite d̄tingit caritatē meliorari. cū nō sit sū-
 mu bonū. sed caritas est bona subāliter. g^o
 cōtingit caritatē scdm suā subām fieri melio-
 rem. sed vt dicit aug². in. vij. de tñi. vij. ca.
 in spūalibus idē est mai² et meli². g^o cū ca-
 ritas sit quō spūale. possibile est scdm sub-
 stanciā ipam effici maiorē. **I**tem d̄stat qz i
 vno et eodē caritas potest i maiorē effectū
 et actū. g^o cū maioritas effect². veniat a ma-
 gnitudine virtutis. possibile est caritatē ma-
 iorem effici scdm virtutē. Tūc quero. aut ca-
 ritas est sua virtus. aut nō. si sic. g^o augmē-
 ta virtute necē est augeri efficiā caritatis.
 Si nō. tūc quero de illa virtute. aut habz ef-
 ficiā. aut nō. si sic similit querō. de illa. g^o
 vel erit abire in infinitū. vel necē est poni.
 qz aliqūd augeat scdm subām. sed qua rōne
 alia virtus et caritas. **R**o d̄tra. caritas ē for-
 ma. sed oīs forma d̄stitit in efficiā iuariabi-
 li. g^o et caritas. sed nihil iuariabile scdm ef-
 ficiā. auget scdm efficiā. g^o nec caritas.
 Itē vbi augmentū. ibi mai² et minus. sed vbi
 est simplicitas. ibi nō est mai² et min². si g^o
 caritas ē forma simplex. et nō extēsa. i carita-
 te nō erit augmentū. **I**te augmentū in cor-
 palibz est scdm accēs. nō h̄m subām. g^o pi-
 rōne. et in spūalibus. g^o si caritas auget. h^o
 est scdm accēs. nō scdm subām. **I**te qd̄ au-
 get mutat et qd̄ auget h̄m subāz mutat h̄m
 substantiā. sed qz subāliter mutat est aliud
 nūc qz prius. g^o qd̄ auget scdm subām nō ma-
 net. si g^o caritas nūquā excidit. nisi p̄ p̄ctm̄.
 sed semp manet. g^o nō auget. **R**o. d̄. qz
 scdm dem opinionē. vtz est caritatē subālitē
 augeri. **R**o intelligenciā aut obiectōz. di-
 stinguūt quō augmentū h̄m duplicē d̄nāz.
 augmentū enī est qm̄ miori succedit maior.
 hoc aut potest esse dupliatē. vel ita. qz illd̄
 idem qz prius fuit mī². postea fiat mai². sic
 homo d̄z augeri. vel aliquid aliud quantū.
 et hoc mō caritas nō auget. vt d̄nt. vel ideo.
 qz miori succedat maior. nō idem in numero
 sed d̄simile in forma. sicut dies dicitur auge-
 ri. nō quia idē dies primo fit mior. et postea
 maior. s; quia miori succedit maior. sic dicit
 auger. caritatē. ac p̄ h^o posse euadere o p̄pōs
Ro. p̄ficō ista vt supra pbatū est. nō pōt
 stare. ostensum est enī. qz caritate manente

eadem dtingit circa eandē fieri clementū et
 pfectōne. Et ideo aliter. dō. q. augmentū
 se quē quātitate. quantitas aut duplici dō
 scz pprie et methafozice. pprie dicit quātitas
 molis. et hoc est in corpālibus. methafozice
 quantitas virtutis. et hō in spūalibz. sic et
 augmentū dicit dupliciter. pprie scz. hō ma
 gntudinē molis. et methafozice. scdm quā
 titatē virtutis. cū gō in caritate sit quātitas v
 tutis et nō in sūmo. ostans est caritatē auge
 ri posse. Rursus cū virtū sit idem q. subā car
 itatis. et quantitas sit virtutis. hinc est q.
 de necessitate sequit caritatē augeri hō sub
 stanciā. cū enī sit vītus cū subā. nō est alia a
 virtute. ¶ Ad illud gō qd obicit in dtrariū
 q. essentia forme est inuariabilis. dō. q. vēr
 est de forma vli. si aut dicit de forma singu
 lari. vēr est in se dōsiderata. sed nō put i alio
 ¶ Ad illud qd obicit. q. simplicitas nō ad
 mittit magnitudinē molis. admittit tñ mag
 tudinē virtutis. ¶ Ad illud qd obicit. q. in
 corpālibus est motū augmenti scdm accēns
 patet respōsio. Nā quātitas molis est accēns
 essentialiter dms a quanto. nō aut sic est in
 quantis quantitate virtutis. imo quantitas
 virtutis essentialis est vt in opponēdo pba
 tū est. ¶ Potest tñ dici. q. cū dō. q. motū in
 corpālibus est motus scdm accēns. duplici
 potest accipi hō qd ē scdm aut qd dicit ha
 bitudinē termi p se. siue termi formalis. et
 sic vtiq. termi augmenti est quātitas pfa.
 aut ita qd dicit terminū per accidēs. et hoc
 mō augmentū respicit subām. qd patz. cū ei
 addit. quantitas maior. nisi fiat p ra
 refactōz. vel p ptensionē optet qd addatur
 subā in qua sit illa quātitas. et ita augmētū
 plus habet de subā. et ita p dms ad subām
 termiatur. etiā in corpālibus. ¶ Et p hō ptz
 qd obicit. qd mutat hō subāz ē aliud et ali
 ud. vēr est si dicat terminū formalē. sed nō
 sic dicit. ¶ Ad illud qd obicit. q. augmētā
 scdm subām. et mutat scdm subām. dō. quā
 rei nō tñ est esse subāle. sed etiā pfectū esse.
 mutari gō scdm subām. hō potest esse dupli
 citer. vel respectu esse simpliciter et sic mutaz
 tū est aliud et aliud. vel respectu esse pfa.
 quia cū de impfecto sit pfectū. nō est aliud
 sed idē. Et hinc est q. caritas quāuis subāli
 ter augeat. nō est alia. sed eadē scdm subām
 vñ nō valet obiectō.

Secūdo querit d mō augmētū ipi
 caritatis. Et q. augmentū eius sit
 aliūde. ostendit p aug. qui dicit.
 q. caritas meret augeri. sed q. ali
 quis meret. habz ab alio q. a se. gō si caritas
 meret augmentū. habet ipm aliūde. ¶ Item
 qd augmentē p appōez. videt p rōne aug.
 Augmentū enī est persistentis quantitatis
 additamentū. gō vbi est augmentū. ibi ē ap
 pōsico alicui eiusdē generis. et vbi appō ibi
 addicō. gō rē. ¶ Itē hoc videt posse ostēdi
 p simile. q. caritas est in aīa. sic lux in aere.

Sz lux in aere augeat p addicōez noui lumis.
 vt patet si vni candele illuminante supuenit
 alia. gō et i caritate erit similis respectu aīe
 ¶ Itē hoc videt p principū augmētū. qz ex
 eisdem est vñ qd qz. et nutrit et augeat. gō p
 cōsimilēz modū. habet caritas generari et cō
 seruari et augeri. sed generat in nobis p di
 unā influēciā. gō et p eandē maiore augeat
 sed vbi maior influēciā. aliquid plus ifluit
 q. paus. et vbi hoc. ibi est addicō. gō rē.
 Cōtra maioris vtutis est caler amoris spūa
 li. quam ignis materialis. sz ignis scipo au
 getur. gō et caritas que est ignis spūalis.
 ¶ Item q. nō p appōem. videt. quia si simplex
 simplici addat. nihil mai2 efficit. nec mole
 nec virtute. vt si punctū puncto. gō nec si ca
 ritas addat caritati. erit maior. ¶ Itē si addi
 tur aliqd. cū addicōez sequat compo. et ad
 maiore composicōz. vtutis diminucō. gō quā
 to maior sit addicō. tāto efficitur caritas im
 potencior. et quāto impotencior. tāto minor.
 gō cū augmentū caritatis. sit quantū ad vir
 tutem. caritas nō augeat p addicōez. ¶ Itē si
 aliquid addat priori caritati. aut additu est
 caritas. aut nō. si nō. gō nō augeat caritatem
 Si vero est caritas. sz caritas nō ē materialis
 respectu caritatis. gō cū ex aliquibus nō fiat
 vñ. nisi vñ sit materiale respectu alteri2.
 ex caritate preexistente et supaddita nō sit
 vñ. sed ad augmētū necē est fieri vñ ex au
 gente et aucto. gō nullo p addicōz augeri.
 ¶ Rō ad pōictōz intelligēciā notandū. q.
 circa hoc fuit duplex opinio. Vna est q. au
 gmentū caritatis est p dpuracōz siue p imp
 mixtōez cū dtrario. Contrariū aut amoris cri
 sti est amor dēcupie. vñ quātomagis i nobis
 extinguit dēcupia. tanto magis depurat cari
 tas. et quātomagis depurat. tāto magis af
 similat deo. et accedit ad terminū. et quāto
 magis accedit. tātomagis augeat. et isti po
 fuerūt caritatem p se posse augeri p assuefa
 cōz in hono. et debilitacōz dēcupie. Rō autē
 que istos mouit. fuit auctas pbi. qui dicit.
 formas intēdi p accessum ad terminū et im
 pmixcōez cū cōtrario. fuit etiā cū hoc auctas
 aug. qui dicit i li. lxxiiij. q. q. sicut minuit
 dēcupia. sic crescit caritas. et tale augmentū.
 p maiore dpuracōz simplici nō repugnat.
 ¶ Sed ista posicō nō est dūeniens. quia cō
 stans est caritatē maiore et micre esse omni
 sublatā dēcupia. sicut in primo homie. et etiā
 in angelis. gō cū oīno sit ibi impmixta i quo
 libet angelo. et etiā in statu innocēcie esset
 in sūmo. q. stultū est dicere. vñ nō est. dō.
 quātū ad remissionē dēcupie. augeri hō sub
 stanciā. dcedendū est tñ. quantū ad remis
 sionē dēcupie. intēdi p feruore. et hoc mō.
 intelligit aug. et hoc mō etiā loquit phūs
 de formis. quantū ad intensionē nō quantū
 ad augmentū. Alia posicō est q. caritas au
 getur p appōicōz. et hui2 simile habetur in
 lumie. q. expfle caritati assimilaf. ¶ Vnde sic

maus lumē additū mīori. ipm auget. sic ca-
 ritas sup addita. auget mīore. et hec posicō
 ponit caritatē nō augeri virtute ppria. s; di-
 uina. idē ei est pncipiū agendi et generādi
 sicut a solo deo habet certū. ita et augmētū.
Ex hoc patz illud qd obiciē p simile in igne.
Ignis enī habet ptātem se faciendi in alio.
 et augendi. nō sic caritas. **Ad** illd qd obi-
 ciē scdo. q; caritas sit simplex. dd. q; quāuis
 caritas sit simplex. quia nō habet pres quā-
 titatis quātitate molis. habet tñ quātitate
 virtutis. et quantū ad illā potest augeri. **Si**
 obiciat de pūcto. qd habet quātitate vtutis
 et tñ nō auget. dd. q; ad hō q; aliquid sit na-
 tū augeri p appositōez cōsimilis quātitatis.
 duo sūt necia. s; quātitas et vnibilitas. vni-
 bilitas aut venit ex impfectōne. pfectō enī
 inquātū huiōi nō est possibilis addicō. idō
 pūcto nō potest fieri addicō. licet g° pūc-
 ctus habeat quātitate vtutis. nō tñ habet
 vnibilitatē. q; quōdā est pfectū in suo ge-
 nere. **Aliter** potest dici. q; pūctū est sim-
 plicissimū in genere quātū molis. et id est in
 finitū virtute. caritas aut nulla est simplicis-
 sima in genere quanti virtualis. nisi diuina.
 et ideo illa est infinita. et qm illa nō potest
 augeri p addicōz. ita nec virtus pūcti. **Et**
 si obiciat mibi. q; virtus pūcti est creata. g°
 nō est infinita. dd. q; quia pūctū est sim-
 plicissimū in genere. nō simplicit. id nō habz
 virtutē simpliciter. sed in genere. respectu li-
 near. **Preterea** pūctus nō est oino actus.
 sed termi2 respectu linear. idō nō habz po-
 tenciā actiua infirmitā. sed passiuā. quia nō
 pprie diciē pūctus posse lineas pducere. s;
 potest statui termi2 lineae. et hoc nō est incō-
 ueniens ponere in creatura. id virtus pūcti
 nō est augnētabilis vt vtus caritatis. **Ad** il-
 lud qd obiciat. q; quanto aliqd magis dpositi-
 tū. est impotenti2. dd. q; illud generalit. in
 tellectū. est flm. ppter hō distinguendū. q;
 sunt ptes materiales. et sunt ptes formales
 que dant actū et virtutē toti. simplex igitur
 magis potest dici p pauacōez pūctū materia-
 liū. et tūc habet ppō veritatē. q; tales ptes
 potē dant pati. quā agere. vñ quāto aliqd
 magis elongat a materia. tanto potenti2.
Si aut dicat magis simplex. quia pauiores
 habet ptes formales siue actiuas. flm est.
 quia tūc ignis mīor. potenti2 esset. q; maior
 sirupus cōpositus ex pauis virtuosior esset
 quā ille qui constat ex multis. quoz vtrūq;
 flm est. et ideo. et pōicta appositō qm tā ca-
 ritas pexistēs. quā adueniens. vtrāq; habz
 rōnē actiū. **Potest** tñ et aliter responderi
 scdm veritatē. q; caritas augmētata nō ē ma-
 gis dposita. imo magis simplex. et hō sic pz
 quia dtrario mō est in quāto molis. et quan-
 to vtutis. in quanto molis simplicissimū est
 mīmū vt pūctus. et id in hoc genere quanti-
 accessus ad simplicitatē est p diminuōz re-
 cessus ē ecōtrario p addicōz. in quāto vero v

tutis simplicissimū est maximū. et ideo acces-
 sus ad simplicitatē est p addicōem. et hinc
 est q; caritas augmentata est purior et sim-
 plicior. deo similioz. nec videat hoc incōue-
 niens. quia addere puritatē et simplicitatē.
 et spūalitatē alicui. nō facit recessum a sim-
 plicitate. sed magis accessum. **Ad** illd qd
 obiciē. vtz ex eis fiat vnū. dicūt qudā. q; si
 cut diuersa lumia sunt in aere distincta et i-
 cōfusa. atē vnū mai2 lumē reddūt ppē con-
 cursum in vnū susceptibile. **Sic** in lūe spūas-
 li. qd est grā vel caritas. dd. q; distincta sūt
 essentialit. tñ vnū mai2 efficiūt in mouēdo
 vtutē li. ar. sed tñ illud nō ē simile. quia di-
 stinctō lūariū in aere. veit a pte originū di-
 uersaz. vtputa qm plura sunt lucencia nō sic
 est in grā. **Et** ideo. dd. q; ex eis fit vnū.
Ad illud qd querit. q; se habet in rōne ma-
 terialis. dd. q; augmentacō dupliciē cōtin-
 git fieri. **Aut** p virtutē ipius augnētabilis
 vt ptz in aiali. et tūc augmētabile habz se in
 rōne formalis et actiū. augmentās in rōne
 materialis et passiu. cōtingit et augmentū
 fieri p virtutē extrinsecā possibilitate sola et
 vnibilitate existente in augmētabili. et tūc
 augmētabile quia impfectū. se habet i rōne
 passiu. augmētans quia pficiens in rōe for-
 malis et completiū. quia dat quātitatē p-
 fectā. **Ad** g° obiciē. q; vnū nō est in poten-
 cia ad aliud. dd. q; nō est in potēcia ad cō-
 uersionē. sed est in potēcia ad vnionē. et po-
 tēcia ista est in caritate. rōne siue impfectōis
 quia enī impfecta est. idō possibilis pfici. et
 ideo vnibilis rei pficienti. vñ nō habet possi-
 bilitatem. **Ad** illd qd addit inquātū ca-
 ritas. sed inquātū impfca et sic patz illud.
Tercio querit. vtz caritas possit di-
 minui. et q; sic videt p naturā su-
 oppōni sic. **Sic** dicit aug2. venenū
 caritatis est cupiditas. vñ et dicit
 q; vbi magna cupiditas. ibi pua caritas. et i-
 li cōfessionū. mi2 te amat. qui aliquid tecū
 amat. qd nō ppter te amat. **Si** g° dtingit cu-
 piditate nō tñ remitti. sed etiā augeri. p cō-
 trariū dtingit caritatē diminui. **Itē** venia-
 le est malū. sed nō est malū. nisi qd adimit
 aliquid de bono. g° veniale adimit aliquid
 Sed naturalis habilitas est multo maioris
 inherēcie. q; caritas. g° cū veniale adimat
 de bonitate naturali. g° et de caritate. g° rē
Itē hoc ipm ostendit p naturā suū subiecti
 quia sicut hōiem dtingit pficere. ita retrore-
 dere. sed p pfectū li. ar. dtingit in nobis ca-
 ritatem augeri. dū ascendit ad pfectōez. g°
 cū dueniat eisdem gradib2 redire ad impfe-
 ctōz. duenit caritatē diminui. **Itē** omē illd
 qd sui debilitacōe in termino est causa cor-
 ruptōis p sui debilitacōz cōtraterminū est cā
 diminutōis. sed li. ar. debilitatū p auer-
 sionē est causa corruptōis caritatis. g° deha-
 bilitacō ei2 sub deo est causa diminutōis.
Itē hō ipm ostēdit p naturā ipius caritatis.

sic opposita nata sunt fieri circa idem. sed au-
 gmentū et diminucō sunt opposita. g^o si due-
 rit caritatē augeri. dūenit et diminuit. Itē
 qd potest saluari melle sine dūctōne sui ad
 aliquid. potest illud ab illo post dūctōz se-
 pari. sed caritas an addicōez habet esse sine
 additamento. g^o potest se pari. et si hoc. g^o
 et diminuit. g^o zē. **C**ōtra caritas est forma
 simplex et vniformis per totū. g^o qd adimit
 de caritate. qua rōne adimit et vnā ptē. ad-
 imit et totū. et si hoc. g^o nūquā diminuit.
Item magnitudo caritatis. est scdm magtu-
 dinē diuine influēcie. g^o diminucō eius p
 diminucōz influēcie. sed de2 nō subtrahit
 influēciā suā. nisi offensus. et nō offendit
 nisi p auersionē ab ipō et contemptū. g^o nō
 diminuit caritas. nisi p pētm mortale. s; h^o
 nō est aliud quā caritatē tolli. g^o zē. **I**tem
 oē illud qd diminuit altr. est illi oppositū. s;
 veniale vel cupiditas. siue dēcupia cōtra deū.
 nō opponitur caritati. imo est oīno illi incō-
 tingēs. g^o nō diminuit. **I**tem qd diminuit
 altr. habet posse sup illud. sed veniale nō
 habet posse supra caritatē. qua plus diligit
 caritas deū qd cupiditas. t. m. a. an. g^o zē.
Item h^o ipm ostendit per impossibile. hoc
 mō si veniale diminuit caritatem. g^o aliquid
 diminuit ab ipā. g^o si caritas nō est infinite
 magnitudis. g^o veniale aliquociens iteratū
 totū adimit caritatē. qd flm est. **I**tem si di-
 minuit caritatē scdm subām. g^o minuit p mū
 subāle ei debitū. sed p mū subāle ē bonū et
 nū. g^o veniale aliquid aufert de bono et nō
 sed ablacō boni eterni vel simplicit̄ vel sym-
 ptem. est pena eterna. g^o veniale meret pe-
 nam eternā qd est cōtra dēm opinionē. Si g^o
 veniale nō minuit vnū. n^c aliud. **R**h^o. dō. qd
 circa hoc duplex opinio est. fūdada sup du-
 plicem opinionē pcedentē. de mō augmētā
 di caritatē. quid em dicūt caritatē augeri p
 impmixtōz. et cū impmixtō maior sit sym ma-
 iore li. ar. habilitacōz. et scdm dēcupie dimi-
 nucōz et ecōtrario. p mixcō p debilitacōz li.
 ar. et augmentacōnem concupie dicūt p dñs
 eam diminui. scdm qd auget cupiditas vel
 concupia. et debilitat li. ar. et h^o est p ve-
 niale pētm. sed qm veniale pētm. manes ve-
 niale. nūquā todens iterat. qd concupiaz au-
 geat. ita qd aliquid diligit supra deū. ideo
 caritas p venialia potest minui. sed nō tolli
 tollit aut p mortale. qd auget dēcupiam su-
 pra deū. **S**; hec opinio vt supra pbatū ē
 nō habet stabile fundemētū. qm subāle au-
 gmētū caritatis. nō venit a. li. ar. n^c dēcupia.
 ido nec diminucō. et ppter h^o ponit alia opi-
 nio ptabilior. qd caritas nō minuit subāle.
 et hec opinio fundat sup h^o. qd augmētū ca-
 ritatis fieri habet sup addicōz vel incremen-
 tū maioris influēcie quo supposito. dō. qd ca-
 ritas scdm subām nō minuit. s; auget. et rō
 huius sumit a pte oppositi. siue agētis. nam
 caritas nō habet oppositū. nisi mortale pētm

p illud aut nō minuit sed tollit. dēcupia aut
 siue cupiditas et veniale pētm. opponit carit-
 tati. sym feruorē solū. quia simul stāt et sub-
 stācialiter sunt sese dtingencia. **E**t ideo sol-
 uendū ad duo prima. qd illud aug². de cupi-
 ditate et mīoz amore. similit̄ ad illud de ve-
 nialis diminucōne. locū habet solū. quantū
 ad feruorē caritatis et sic patēt duo prima.
 sumit et rō. quare caritas nō minuit a pte ip-
 sius subiecti qd est li. ar. scdm dūerfionē ad
 deū. li. autē ar. ad augmentū caritatis se di-
 sponit p hilitatem. similit̄ ad diminucōz p
 debilitatē. cōtra mortale. sed hec disposi-
 cō ē d dgruo. nō d d digno et qm de2 pncōz ē
 admiserendū qd ad dtemendū et donandū
 qd ad abstrahēdū. hinc est qd caritatē tēmt
 cū se. li. ar. disponit de cōgruo. s; nō abstra-
 hit. nisi qm nēcio se disponit ad abstractōez
 vel subtractōez grē. hoc aut solū est p auer-
 sionē. et tūc totū tollit. et hīc est. qd caritas
 nūquā minuit. sed auget. qd solū de cōgruo
 pōt se ppare subiectū ad diminucōz. **A**d
 illd qd obiicit. qd sicut homo pfcit. ita descē-
 dit frequēter. dō. qd nō sic diminuit p descē-
 sum subāliter caritas. sicut auget p ascensū.
Qd aut obiicit. qd li. ar. potest totū pauare p
 debilitacōz zē. dō. qd istud flm est. quia for-
 ma subālis. oīo pauat p disposicōz ad oppo-
 sitū i termino. nō tū minuit p disposicōz cōtra
 terminū. **O**reterea illd habet locū. qm dispo-
 sicō in termino et cōtra terminū. sunt eiusdē
 generis. nō sic aut est i pposito. quia vna est
 mortale pētm. alia veniale. **S**umit etiā rō. qd
 re nō potest minui a pte nature siue ipā em
 est influēcia scdm diuinā acceptacōez. sed
 qd deus acceptet. hoc est ab ipō. et ita qd ma-
 gis et magis acceptet. et ita de sua natura
 potest augeri. qd aut minuit acceptet. hoc nō
 est ex se. g^o optet qd veniat a nobis. g^o cari-
 tas de se habet augeri. minui vero habet. ni-
 si a nobis vt supra ostēsum est. p nos aut nō
 potest minui et id caritati debet augmentū
 naturaliter. **A**d illd g^o qd obiicit. qd oppo-
 sita nata sunt zē. dō. qd ven ē nisi altr insit
 p naturā. **A**d illd qd obiicit potest eē sine
 addicōne. g^o se pari. dō. qd istud ven est. si
 esset aliquid sepās. sed nihil est qd sepat.

Quarto querit et vltimo. de augmē-
 to caritatis quantū ad terminū. et
 querit. vtrū habeat statum vel ter-
 minū. vltra quē nō possit augeri. et
 qd sic ostendit hoc mō. omē qd est in aliquo
 nō excedit capacitātē eius in quo est. sed cari-
 tas est in aīa. g^o nō excedit aīe capacitatem.
 Sed capacitas aīe est finita. quia oīs poten-
 cia finita habz capacitātē finitā. g^o et caritas
Item augmentū caritatis attendit sym quā-
 titatē virtutis. sed quātitas virtutis similis ē
 quātitati molis et pfectōz. Sed in quātitate
 molis in augmentando est status. vn phūs.
 omniū natura dstantiū termi² est. et rō ma-
 gnitudis et augmēti. g^o similit̄ ē i quātitate

. O .

virtutis. **I**tem augmentū caritatis attendit
p̄ ascensionē ad qualitātē p̄fctam. s̄o q̄ semp
auget nūquā venit ad p̄fctū. p̄fctū autē ē
cui nō ē possibilis additō. sed caritatē cū sit
opus dei uenit p̄fctā. dei enī p̄fctā sūt opa
s̄o r̄. **I**tem augmentū caritatis attendit
sc̄dm̄ app̄imatōz ad finē. Nā quāto caritas
maior. tanto finī p̄ximior. s̄o nūquā puenit
ad finem. aut si sic. necesse est stare. quia alias
esset frustra h̄o r̄. **C**ontra q̄ nō sit status.
ostendit a pte virtutis augmētātis. t̄m enī
extendit augmentū. quantū virtus augmen
tatiua. sed virtus augmētans caritatē. est vir
tus diuina que nō habet terminū et statū. s̄o
r̄. **I**tem hoc ip̄m videt a pte su sciētis
sicut enī se habet transpens ad lumē corpa
le. sic capacitas aīe. ad lumē gr̄e siue carita
tis. Sed aer nūquā t̄m recipit de lumē. qm̄
adhuc possit plus recipere s̄o r̄. **I**tem hoc vi
det ostēdi posse a pte augmētabilis. qd̄ est
caritas. quia ip̄a est eque in actu vel ampli2
sicut ignis materialis. sed ignis materialis.
rōne siue actualitatis auget in infinitū. si as
sit obustibile. sic dicit ph̄s. s̄o similit̄ carit
tas de se. **I**tem hoc ip̄m ostendit. a pte ob
iecti caritatis. qd̄ est sūmū bonū. nō habēs
mensurā. s̄o si mensura caritatis debet attē
di p̄ magnitudinē obiecti. et illd̄ caret mō et
mensura. s̄o et caritas. et si h̄o. s̄o nō habent
statū nec terminū. **R̄o**. d̄d̄. q̄ status est
in augmento caritatis. sc̄dm̄ oēm modū. s̄m
quē uenit esse statū et p̄fctōz in motu au
gmenti. **A**ugmentū enī. sicut p̄z in corpa
libus. habet statū a tribus. videlicet a virtute
agente. et potentia suscipiente. et forma p
ficiēte. sic est in homīe. cui2 augmētū stat
q̄n̄ vtus caloris et carnis sc̄dm̄ sp̄m. nō po
test amplius d̄uere. quā dep̄d̄at. q̄n̄ potē
cia hūidi radicalis nō potest plus extendi.
q̄n̄ corp̄2 p̄fctū est sc̄dm̄ qd̄ cōgruit p̄fctōi
aīe. sic. d̄d̄. q̄ caritas stat a pte virtutis agē
tis. sed hūidi status potest esse duplici2. nā
illa virtus. aut est op̄as naturalis. aut a p
posito. si nulla virtus tūc stat. q̄n̄ nō potest
amplius. Si a p̄posito. tūc stat q̄n̄ nō dispo
nit amplius. et hoc mō stat caritatis augmē
tū. cū deuentū est ad mensurā quā mēsus ē
deus homī. sc̄dm̄ distribucōz siue sapie. et iō
licet virtus augmētās sit infinita. tū op̄as
sc̄dm̄ disposicōz sapielimitantis effect2 va
rios. sc̄dm̄ qd̄ placet sibi. nō enī op̄as s̄m oī
modā possibilitatē. stat etiā a pte suscipien
tis. quia sicut d̄z math. xxv. dedit vnicuiq̄
sc̄dm̄ p̄p̄riā virtutē. et hūidi stat2 potest in
telligi tripli2. aut sc̄dm̄ actū. cū ampli2 nō
p̄cedit et stat i viris p̄fctis qui n̄ assurgūt
ad maiora. aut s̄m ap̄titudiez. et stat i bt̄is
qui ampli2 nō possunt se disponere. et t̄m ha
bent quātū se disposuerūt. vñ status est in
aīe. aut sc̄dm̄ possibilitatē suscipientis. et sic
statū habet in xp̄o et credo etiā q̄ in bt̄a vir
gine. et aliqui dicūt q̄ i angelis vt̄z in aliq̄

bus alijs nescio. scio t̄m de xp̄o. quia t̄m habz
de gloria. quātū potest recipere creatura vni
ca. et credo hoc ip̄m de m̄re dulcissima. stat
etiā a pte auḡbilis cū puenit ad quātitatē p
fctā. **S**ed notandū. q̄ quantitas virtutis
p̄fctā est duplici2. vel simplici2 vel in ge
nere simplici2 p̄fctā est in sūmo et simpli
cissimo vt in deo. in genere vero om̄ibus qui
p̄tingūt ad actū completū. ad quē sunt. et
hoc est diligere deū ex toto cor. et ex to. aīa
et ex tota virtute. primo mō nō est status. sed
sc̄do solū. **A**d illud qd̄ obicit primo. de in
finite virtutis agentis. d̄d̄. q̄ illa rō tene2. si
virtus caritatē augmētās ageret naturali
ter. et sc̄dm̄ impetū. siue sc̄dm̄ totū suū posse
nūc aut agit sapient. et ita poit vicin2 limi
tem ip̄a in se nō limitata. **A**d illud qd̄ obic
it. p̄ simile in aere. q̄ suscipientis potēcia ē
ad infinitū. d̄d̄. q̄ lumē augeri in aere hoc ē
duplici2 vel p̄ ip̄us clarificacōz. vel p̄ lu
minū agregacōz. primo mō credo. q̄ statum
habeat. a d̄o ei posset aer illuāri. q̄ si etiā su
pueniret aliud lumē. nō magis claresceret.
Alio potest augeri lumen in aere p̄ luminū
agregacōz. et sic. quia luā diuersaz luāriū
sunt in eodē puncto aeris. nō se angustāt n̄
se expellūt sicut multe sp̄s in vno medio. et
ita nūquā sunt tot sp̄s. qui plures possunt
esse. similiter de luibus. sed tūc nō est simile
de caritate. qm̄ sicut prius tactū est. in vna
aīa t̄m est vna caritas. nō sic est de luē. qd̄
egredif a diuersis luāribus. **A**d illud qd̄
obicit q̄ a pte augmētabilis. q̄ ignis in infi
nitū est augmētabilis. d̄d̄. q̄ calor potest au
geri duplici2. vel intensiue et sic statū h̄z.
et sūmū. vel extensiue. et vt sic in pluribus.
et sic nō habz statū a pte sua. sed a pte com
bustibilis qd̄ finitū est. **S**imiliter dico. q̄ ca
ritas potest augeri intensiue. vt magis dili
gat. et sic habet statū. sicut ignis. **A**lio ex
tensiue. vt a pte dilectōz. et sic nō habet sta
tū. ex pte sua. quia nūquā tot diligit. qm̄ ad
hoc nata sit diligere plures. **A**d illud qd̄
obicit. d̄d̄. q̄ obiectū nihil ad hoc facit. q̄
obiectū semp est idē. nō mutatur. et est infi
nitū. et ideo nūquā ei caritas d̄mensurat. n̄
ad eius mensurā recipit augmentū nec detri
tumentū.

Dubia trālia.

In ista pte sunt dubitacōnes circa
trām. et primo de hoc dicit. q̄ xp̄o
datus sp̄s nō ad mensurā. **V**idet
enī flm̄. quia omē finitū habz mē
surā. s̄o si xp̄o datus est sp̄s nō ad mensu
ram. xp̄o datus est sp̄s infinitus. **S**3 cōtra
hoc est. q̄ oīa creata. sunt finite capacitatis.
R̄o. hoc infra meli2 patebit. nō t̄m mō suf
ficiat qd̄ hoc. vel est dictū p̄pter grām vni
onis. qui fecit q̄ oīa que dei sunt. sint illius
homis. vel p̄pter grām capitis. quia in xp̄o
est grā ad omēs actus nō artata. sicut in ca
pite vigent omēs sensus. vñ illa determinacō
nō p̄uat finitātē. sed p̄uat determinacōem

ad aliquē actū. siue spēale bonū. **¶** Tē quē
de hoc qđ dicit aug². qđ caritas est aī rri rez
tūssima affectio. **V**idet enī male dicere. qđ
nullus habit² est affectō. caritas est virtus
et ita habitus. 8° nō est affectō. **¶** R^o. dđ.
qđ affectō dicit quadrupliciter. vno ipā vis
affectia. Alio mō dicit affectō. passio vis af
fectie vt gaudiū et dolor et hūmōi. tercio mō
dicit actus potencie affectie. Quarto mō dē
habit² affectiu². sicut intellect² vno mō dē
habitus pīcipalior et est regula intellect².
et h^o mō accipit cū dē. qđ caritas est affectō
et similit² accipit. **¶** Bñ. cū dicit. qđ virtus est
affectō ordinata. **¶** Tē quē de hoc qđ dicit
magister. qđ caritas int² opatur alios actus
atq; motus alijs virtutib². **V**idet enī dicere
etra illd qđ dicit ad gal. v. fides p dilectōz
opatur. **¶** R^o. dđ. qđ quāuis illud possit su
stineri. qđ caritas opat mediantib² alijs vir
tutibus tanquā mīstris. et alie nihilom². p
caritate adiuuatē et dirigentē. tñ solucō ma
gistri quā hic facit non valet. quā magr
petit pīcipiū in soluēdo. supponit enī in solu
cōne oppositū eius. qđ pbat. cū enī. **¶** nō est
ficiat in nobis epā alian vtutū siue hītib²
medijs. quō efficiat in nobis opus dilectōis
¶ Si tu dicas. qđ ipē dilectō ē. similit² possum
dicere. qđ fili² est sapia. et verbū. 8° pīrōne
siue habitu medio. Debz illūiare intellectū.
et ppter hoc mgrī opinio nō est itā pābilis
nec quantū ad rōnes. nec quantū ad auctes
qđ patet. si attendant p̄dicte solucōnes. **¶**
Item quē de h^o qđ dicit. qđ. **¶** nō diuidit
Videt enī dicere flm. quia numeri. xj. dē qđ
dñs dixit moy. auferā de spū. m. zc. **¶** Itē. j.
job. iiii. de spū suo dedit nobis. si dedit de
spū. videt qđ vel totū dedit vel diuisit in p
tes. **¶** R^o. dđ. qđ. **¶** nō est in semetipō simplex.
et ideo in se indiuisus. sed in effectibus est
multiplex. et ideo quātū ad effectū diuidit
quia nō dat singulis. ad oīa. et hinc est. qđ
plenus datus est moy. qđ alijs. qđ idō dicit
auferā de spū tuo. et quia non ad oīa dat
nobis. ideo dicit btus iohannes. de spū san
cto dedit nobis. **¶** Textus

Hic quē cū spūsanctū p que dūz
dunt dona. ipē sit donū zc. **¶** Hec ē
tercia ps. huius ptis in qua magr
agit d pessione. **¶** **¶** t. pali. detmia
to enī pīnapio a quo spūsanct² pedit.
determiato etiā modo scđm que pedit. de
termiat hic magister pprietasē scđm quā cō
uenit ei t. pali. pcedere. et hec pprietas est
donū. et de hac in tota pnti dis. intēdit age
re. **¶** Quidē aut hec ps in qtuoz ptes. scđm qđ
tuoz questiones quas mouet. **¶** In prima que
rit et determiat. vtr. **¶** nō sit donū in quo alia
dona donāt. **¶** In scđa querit. vtr. spūsanct²
sit eadē rōe datū et donū. ibi p̄terea dilige
ter cōsiderandū est. qđ. **¶** nō dicit donū et dar
tū. **¶** In tercia querit. cū nō solū spūs. sed etiā
filius sit datus. quare nō dicit filius noster

sicut spūs noster. ibi. **¶** Hic querit vtr. fili² cū
sit nobis datus zc. **¶** In quarta et vltima. querit
cū spūsanct² sit donū relatiue. quō possit a
se dari. si enī a se donat. videt spūsanct² ad
se relatiue dici et hoc facit ibi. post hoc querit
vtr. **¶** nō ad seipm referat. **¶** Ceteris ptibus in
diuisis remanētib². quia spēaliter p̄scr. quā
tur questiones p̄dictas. **¶** Media siue scđa ps
que ē d. dā doni vel dati habz quatuoz ptes
¶ In prima querit et determiat. qđ nō eadē rōe.
spūsanct² dē donū et datū. quia donū ē ab
eterno. sed datū ex tempe. **¶** In scđa vero cō
tra hoc scz qđ spūsanct² habet donū eterna
liter. obiāt ibi. **¶** Si querit cui donabilis. vtr.
patri vel filio. **¶** In tercia vero. quia ī solucōe
dixerat quoddā dubiū. idō incidēt mouet
et determiat illud ibi. **¶** Hic obiāt questio. vtrū
filius nascendo zc. **¶** In quarta vero et vltima
redit ad primā solucōz. cōstēdēs qđ. **¶** nō eterna
liter donū est. quia eoipō est donū. quo pce
dit a patre et filio. et hoc facit ibi. **¶** Ex p̄di
ctis patet qđ spūsanctus zc.

¶ Vpposito ex p̄cedētib² qđ. **¶** nō sit do
nū. et qđ donet. **¶** Ad intelligenciā
hūi² ptis. vj. querūt. **¶** Primo querit.
vtr. spū. sit donū. quō omīa alia
dona donant. **¶** Scđo vtr. spūsanctus sit do
nū vel ab eterno. vel ex tempe. **¶** Tercio querit
quō dūeniēti² dicat de spūsancto donū. **¶** f.
an datū. Quarto vtr. dona ipē dūeniāt spū
sancto. **¶** Quinto vtr. donū sit pprietas spūsan
cti distinctia. **¶** Sexto vtr. rōne donabilitatis
dicat spūsanct² noster. **¶** Circa primū. qđ. **¶** nō
sit donū quō oīa alia donāt. **¶** Ostendit aucte
et rōne sic. ap. **¶** j. cor. xij. dīcēs grāz sunt id
aut spūs qui diuidit singulis put vult. et
loquit de donis nō tñ grē gratūficiētis sed
que sunt gratis date 8° si p spūsanctū dan
tur vtraq; cū nō sit alia drā donoz ipē ē do
nū in quo oīa alia donant. **¶** Tē aug². xv. d
tñi. p donū qđ est spūsanct² omē omibus
membis xpi ppria quibusq; dona dāi dant.
¶ Tē rōne ostendit sic spūsanct² est primū
donū sed omē posterius ad paus reducit
8° omē donū reduat ad donū. qđ ē spūsan
ct² 8° in omibus donis racō donacōis est p
spūsanctū 8° zc. **¶** Item omē donū inquantū
donū ex a more datur alicquī nō habet rōez
doni sed spūsanct² est amor patris et filij.
vt dicit aug². et habitū est supra 8° zc. **¶** Cō
tra p̄sid. multis indignis spūsancto dantur
dona spūsancti 8° dtingit alia dona dona
ri sine hoc 8° nō est donū in quo oīa alia do
nant. **¶** Item aliqua sunt dona que ppriant
filio vtputa sunt illa que dant ad illustra
cōz intellectus 8° si loquamur a pprietas ta
lia dona donant in filio siue p filiū nō dono
cō est spūsanct². **¶** Tē filius dat² ē nobis
ysay. ix. puulus natus est nobis filius dat²
est nobis 8° si datur p spūsanctū videt qđ
spūsanct² aliqz auctem vel influēciā habeat
in filiū hoc aut est flm 8° nō oīa alia dona

donant p spūsanctū. **I**te hoc ostendit p impossibile esto qd intelligat p impossibile spūsanctū nō esse. adhuc pater et filiū intel liguntur vt liberales. alioquū inest eis libera litas a spūsancto. qd flm est. si intelligunt liberales. g^o et donatores. **I**te si spūsanctū est donum in quo alia donantur ergo donū est doni et donacōis donacō. et si h^o motū est motus. et relacōis relacō. et hoc habet pbūs p incōueniēti. cū enī depēdēs nō pos sit alij determinare. erit ibi pcessus i infini tū. **H**o. dd. qd cū dicit. qd. n. est donū in quo omia alia dona donant. ablatiū iste potest accipi duplici. vel ita qd dicat comitantiā. **V**el sic qd dicat causalitatē. **S**i dicat comitantiā. sic intelligēdo vniuersaliē flm est. quia est sensus qd detur cū omibus donis. quod enī sunt dona. que semp sunt cū spū. s. vt cari tas et sapia. quodā que nūquā sunt cū spū. s. vt timor seruilis. **Q**uodā que aliqñ sunt cum spū. s. aliqñ sine. vt fides pphā et huōi. **S**i aut pūculariē intelligat de donis gratūfa: cientiū. sic vera est. et nō habet instanciā. potest itq ablatiū ille importare causalitatē et h^o tripliciter. vel ita qd dicat simpliciter causalitatē. et in hoc distinguit nec a patre n^o a filio. quia oīa dona sunt a p^{re} et a filio et spūsancto. **V**el ita. vt dicat causalitatem et subauctem. et in hoc distinguit a p^{re}. sed nō a filio. quia pater et p filiu et p spūsanctū donat. vel ita vt dicat causalitatē et subauctem et exritatem. et sic p^{re} spūsancto due nit. ipse enī pcedit p modū primi dom. ita qd omīs donacō recta et gratuita post illā ē et ab illa accipit rōnē donacōis. **C**ōceden dū est g^o. qd. n. est donū quo oīa dona. s. g^o tuta donant p cōcomitantiā. et quo oīa dēi dona donant p exēplaritatē cām. **A**d illud qd obicit primo de p^{re}. iam p^{re}. h^o. qd ipse loquit de donis grē gratis date nō gratūfa: cētis. **A**d illud qd obicit scdo. qd quedā do na appriant filio. dd. qd de donis est loqui duplici. aut rōnē aī qd subest. aut sub rōe donacōis. rōnē vero aī qd subest. aliq do: na appriant filio. vt sapia et intelligēcia. ali qua spū. s. vt caritas. **R**ōnē vero donacōis. oīa appriant spū. s. rōnē iā dicta. quia p ipm tanq p primū donū. donant alia. **A**d illud qd obicit qd filiū est datus et nō a spū. **R**espōderi potest. qd filius est dat² h^o hu manā naturā. et h^o fuit p amorē. jo. iij. sic deus dilexit mūdū vt filiū suū. v. dis. **A**d illud qd obicit qd. n. circūscripto. adhuc ma net rō doni. dd. qd circūscripto spūsancto ē intelligere in deo donoz causalitatē. et sub auctem. sed nō exemplaritatē donacōis. sub rōnē donacōis. quia nō intelligit pcessus amoris. et h^o ultimo mō dicit p^{re} dūenire spū. s. **A**d illud qd obicit. qd tūc est donū doni. dd. qd motus nō est motus vt termi. similiter nec relacōis relacō. tū vt principij et motus est mot². quia mot² est principij

motus. et relacō relacōis. et sic dicit donū doni. et quia in creando statur in primo. cū sit primū donū. nō est abire in infinitū. **P**re terea donū in diuis verā ppostalim dicit. **S**ecūdo querit. vtrū. n. sit donū ab etno. vel ex tpe. et qd ex tpe videt Aug². xv. d. tm. eo donū est. quo dat quib² dat. sed dat ex tpe. g^o zē. **I**tem. v. de trini. eo donū dicit quo datu rus ipm erat deus. sed cōstat qd datur² erat ex tpe. g^o si donū est eternū. tpe est causa eterni. **I**te videt p rōnē. donū enī nō tm dicit d^o pacoz ad dante. sed etiā ad eū cū da tur. g^o posito dono. p^{re} dāns et recipiēs quia relacō ponit extrema. h^o recipiēs ē crea tura g^o zē. **I**tem donū addit supra datū qd donū est dacō irredibilis. g^o si spūsanctū nō est datus nisi ex tempe. nec est donū nisi ex tempe. **I**te sicut filij est generari. ita doni est donari. sed nō est filius anquā generetur g^o nec donū anquā d onet. sed donat tm ex tempe g^o zē. **C**ōtra aug². v. de trini. quia spū. s. pcedebat vt ess² donabilis. iam donū erat. sed pcedere vt donabile. hoc est etnū g^o et donū ab eterno. **I**te idē exp^{re}ssus. n. sempiternē donū est. tempaliter vero datur. **I**te hoc ipm videt rōnē. quia vbi est amor gratuit². ibi est grā doni h^o ab eterno est in deo ponere amorē gratuitū g^o et donū. **I**te vbi est p^{re} rō liberalitatis ibi est donū. **S**i in diuis ab eterno est p^{re} rō liberalitatis g^o zē. **I**te sicut se habet rō verbi ad rerū p: duct². sic se habz rō doni ad grāz distribu: cōz. **S**i an rerū pduct² in principio fuit ver bū g^o an grāz collō in principio fuit donū. **H**o. dd. qd cū donū dicit respectiū ad eū em datur hoc potest esse triplici. vel scdm actū vel scdm habitudinē vel h^o aptitudi: nē. **S**i scdm actū h^o mō dicit donū quia da tur. **S**i scdm habitudinē hoc mō d^o donū quia donandū aliqñ. **S**i h^o aptitudinē. hoc mō d^o donū quia donabile h^o primā accep: cōz dicit tpealiter. sed h^o scdam et terciā d^o eternaliter. et in hijs trib² sensibus accipit Aug². **C**ōcedendū est g^o. qd scdm aliquā acceptoz donū dēi d^o eternalit. sicut pbant rōnes inducte ad scdam ptem. **A**d illud vero qd obicit in d^o rariū. dd. qd pcedit de dono vt dicit actū donacōis et sic ex tpe d^o vñ nō valet obiectō. **A**d illud qd scdo obicit qd eo dicit donū quo daturus zē. dd. qd h^o istam acceptoz dicit eternalit. quia nō dicit respectū ad creaturā scdm actū sed h^o habi tū. quia sicut et pdestinacō. **Q**d g^o obicit qd tūc tempale est causa eterni. dd. qd illud p ticipiū daturū. duo imptat scz ordinatōz ad dandū. et actū ordinatōis et ordinatō est eterna licz actus sit tempalis. et tūc ablatiū nō dicit causalitatē rōnē actus. sed rōe ordi natōis. **D**osset tū dicit qd dicit cām dñcie nō dsequētis. **A**d illud qd obicit qd dicit relacōem ad extrema. dd. qd relacō actualis

ponit utrumque extremum in actu. non autem ratio habitus sicut patet. quod deus eternaliter dicit exemplar creature temporalis. Ad illud quod obicitur quod donum addit supra datum. dicitur quod deus non in quibusdam consequitur rationem dati utputa sunt illa. que de se non dicuntur liberalitate. nisi putat addit eis rationem concisionis. ut liber. cultus. et humilis. In aliquo datum consequitur rationem doni. utputa in eo quod ex se impetrat liberalitatem. etiam si nunquam detur donum. ut est amor. et sic dicitur spiritus sancto. Ad illud quod obicitur quod sicut filius est generari. dicitur. dicitur quod filius est. quod generari dicitur emanatio filii. que secundum rationem intelligendi precedit filium. Vnde impossibile est quod sit nisi generetur. donari autem non solum dicitur doni emanatio. sed amplius dicitur ad concisionem. et hoc consequitur esse doni. et ideo non dicitur donum ex tempore. quous donec ex tempore.

Quarto queritur. utrum dicitur dicitur de spiritu sancto donum quia datum. et quod tam dicitur dicitur donum ut datum videtur. quia iam. omne datum optimum et omne donum perfectum deforsum est. ergo a spiritu sancto sunt data. sic et dona. ergo sic ad ipsum transferuntur ratio doni. ita et dati. Item mobilis et moti est eadem ratio. ergo similis datum et donabilis. ergo si donum dicitur in ratione donabilis. datum vero in ratione actualitatis. datum. ergo eadem est ratio doni et dati. Item in quolibet genere perfectior est actus quam potentia. ergo cum datum dicitur in actu. donum in potentia. perfectius exprimitur aliquid cum dicitur datum quam donum. Sed quod maioris est perfectio. magis proprie dicitur deo. Item quod aliqua duo dicuntur de aliquo. quous unum est ratio dicendi alterum de eodem. illud dicitur dicitur dicitur quod est ratio dicendi. sed datum et donum dicitur de spiritu sancto. et ut vult Augustinus de donum dicitur quia datur. ergo magis proprie dicitur datum. Contra datum dicitur spiritus sancto solum ex tempore. sed donum eternaliter. ergo magis proprie dicitur donum. Item si nunquam actu daretur. donum esset et spiritus esset. ergo videtur quod magis proprie dicitur donum. Item glossa super illud iam. omne datum optimum dicitur quod datum dicitur quo ad naturalia. donum quo ad gratuita. Si ergo gratuita accipiuntur. spiritus sanctus qui sanctificat quia naturalia. ergo melius in divinis dicitur de spiritu sancto donum quam datum. Item donum est dicitur irredibilis. sed quous deus dat irredibiliter dat. quia cum det nihil potest recipere. ergo in divinis datum rationem habet doni et induit ad rationem. ergo dicitur dicitur ibi dicitur donum quam datum. Item dicitur quod quous in divinis utrumque dicitur et datum et donum. tamen dicitur dicitur donum. et huius dupliciter est ratio. Vna quous est quia datum cum sit principium vel nomen verbale dicitur tempus. donum autem a tempore subtrahit. et ideo quia omnia dona supra tempus sunt dicitur dicitur in divinis donum quam datum. Alia ratio est quod donum supra rationem dati addit dicitur liberalitatis sive irredibilitatis que est dicitur magne nobilitatis. et ideo maxime dicitur dicitur. et hec est

ratio. quare donum accipitur gratis donis non tamen ipsi. spiritus sanctus. qui est principium gratiarum donorum. et ex hoc patet. Item ad illud de auctore beati Jacobi. Ad illud quod obicitur quod mobilis et moti eadem est ratio. dicitur quod non est simile de mobili et moto. et dono et donato. quia motus esse addit supra mobile motum. et dicitur totum quod dicitur mobile. Sed datum non dicitur totum quod dicitur donum quous est de generali intellectu nominis. nisi accipitur. donum enim est datum irredibilis. et hoc melius patet in. in. plebuntate. Ad illud quod obicitur quod actus est perfectio potentie. dicitur quod aliquid est in potentia ad actum dupliciter. Aut propter imperfectio agentis. Aut propter defectum suscipientis. si sit potentia primo modo. tunc actus est perfectio potentie. Si autem secundo modo. non est perfectio. Vnde si dicitur quod solus actus lucens potest donum illuminare. que non est apta. et donum aptam illuminat. nulla omnino maior notatur perfectio. quous ante sic intelligitur dicitur de donabilitate et actuali donacione. Ad illud quod obicitur quod datum est ratio donum quia ideo donum quia datur. dicitur quod non est tota ratio sicut dicitur in littera. sed solum in concisione ad eum cui datur. vel potest dici quantum a parte nostri intellectus. ideo donum dicitur. quia datur sicut tamen a parte rei est e converso. quia ideo datur. quia donum est.

Quarto queritur. utrum donum proprie dicitur dicitur spiritus sanctus. et quod sic videtur Augustinus. de trinitate non est verbum nisi filius. ita nec donum nisi. spiritus sanctus. Item donum dicitur emanatio per modum liberalitatis. hoc autem est proprium solum spiritus sanctus. Item donum dicitur dicitur relative ad donantem sed donans non tamen est pater imo etiam filius. quod uterque est mittens ergo donum dicitur relative ad patrem et filium. et si hoc distinguitur ab utroque. ergo nec pater nec filius. sed solum spiritus sanctus dicitur proprie donum. Contra donum dicitur inhabitum. sed datum dicitur in actu ergo datum addit supra donum ergo cui dicitur esse datum et ratio doni. Sed datum dicitur trinitati. quia tota trinitas dat se ergo et donum non ergo proprie spiritus sancto. Item donum dicitur respectum ad dantem et ad eum cui datur. si ergo est proprium. spiritus sanctus. Aut propter respectum ad dantem. aut recipientem. non propter respectum ad recipientem. quia summe filius datur est nobis. et magis etiam datur. quam spiritus. Si vero ad dantem. Contra filius dicitur dicitur dicitur a dante sicut a patre. ergo videtur dicitur secundum dantem rationem filio dicitur dicitur. Si dicas quod filius non dicitur per modum donabilis. neque quomodo datur est. sed quomodo natus. Contra filius sic ab eterno dicitur ut temporaliter esset in. spiritus sanctus. quia eo mittit filius. quo generatur. sed missio non est aliud quam donacio ergo filius proprie dicitur ut donabilis. Item si datur filius ex tempore. Aut erat ad hoc filius ab eterno. aut non si sic ergo dicitur ut donabilis. si non ergo aliquid dicitur ex tempore filio quam repugnat et ne emanatio. quod est inconveniens. Item regula est quod omne

De.

nomē dicens respectū vel effectum ad crea-
 turas est omne tribus sed donū est huicōi g^o
 zē. R^o. dō. q^o sicut patz ex verbis aug^o. do-
 nū dicit i diuis appie. siue psonalis. nō essen-
 cialiter. sicut verbū appie dicit de filio. Da-
 tū autē potest accipi et essentialiter et pso-
 naliter. siue appie et coiter. tota enī trinitas
 dat se. et tñ pater et filius. appie dant spm
 sanctū. ¶ Propter hoc notandū. q^o datū de
 sui rōne. idem est q^o amūcatū. potest igit
 hoc qd est datū. dici amūcatū ex liberalita-
 te. et sic est omē toti trinitati. vel ex libera-
 litate et aucte. et sic dūenit. s. s. et filio. qu
 habent subauctē respectu patris. ¶ Vel pōt
 dici datū ex liberalitate et aucte. nō tñ coi-
 catū. sed etiā pductū. et h^o mō appiū ē. s. s.
 cui² appiū est pcedere scdm rōne liberalita-
 tis. et ita sūm rōne doni vel donabilis. et h^o
 mō donū vel datū equalent. Differūt tñ. q^o
 datū dicit coicacōz in actu. sed donū in habi-
 tu. ¶ Et dcedendū est q^o donū appie dī in di-
 uinis de spū sancto. ¶ Ad illd qd obiāt. q^o
 datū addit supra donū. dō. q^o scdm dēm ac-
 ceptōz dati et doni. aliquid dicit donū. vl-
 tra q^o datū. et datū vltra q^o donū. donū vl-
 tra q^o datū. imptat emanacōz p modū libera-
 litat. datū vero vltra q^o donū. imptat actū
 coicacōnis. q^o donū dicit hic nō ideo. q^o illd
 qd addit donū supra datū. est psonale idō
 donū est appie psonē. s. s. ¶ Ad illud qd q^o
 ritur rōne cui² respectū. dicit donū appie. iā
 patet. quia rōne respectū ad dantē. nō inq^o
 rōne respectū simpliciat. sed rōne talis respe-
 ctū. q^o emanat p modū donabilis. qd ē pū
 spūs. s. ¶ Q^o g^o obiāt qd emanat p modū do-
 nabilis filius. dō. q^o flm est. quāuis enī do-
 nabilitas siue liberalitas dicitur. filij genera-
 tōni. nō tñ est rō emanādi. quia dicitur eter-
 naliter. ideo dat tempalī. sed q^o nō est rō
 emanandi. iō nō emanant filius vt donū s;
 solus spūsanctū. ¶ Ad illud qd vltimo obi-
 citur de respectu ad creaturā. dō. q^o hoc in-
 telligit de illo nomie. qd imptat solū respe-
 ctū ad creaturā. non psonē ad psonā. Donū
 autē vtrūq^o imptat. iō nō h^o h^o regula locū.
Quinto querit vtrū donabilitas siue
 donū. sit appietas distinctia psonē
 s. s. et q^o sic videt. dicit enī aug^o. v.
 d tñi. eo ē donū. quo spūs. s. spūs
 est appietas distinctia. g^o et donū. ¶ Item
 aug^o. xv. de trini. assignās dīam pcessionis
 filij. et spūsancti. hāc ponit. q^o ille pcedit
 p modū dati. sed iste p modū doni. g^o si h^o
 dīa attendit penes appietates distinctias
 vt patet. q^o natiuitas est appietas filij. g^o et
 donabilitas siue donū ē appietas. s. s. ¶ Itē
 hoc ipm videt rōne. q^o oīs appietas scdm q^o
 psona differt ab omib² alijs. est psonē appie-
 tas distinctia. sed donū inest soli psonē. s. s.
 et semp g^o est appietas ei² psonalis. ¶ Item
 appietates in diuis sunt relacōes. sed aug^o.
 dicit in. v. de tñi. q^o relatō scdm quā referē

spūsanctū ad patrē et filiū. magis apparet
 in hoc noie donū. q^o in h^o noie spūs. g^o vtra
 q^o est psonalis. ¶ Contra nihil dicens respe-
 ctū ad creaturas est appietas distinctia pso-
 ne. quia omī respectū ad creaturā circūscrip-
 to tenet distinctō psonalis. sed donū dicit
 respectū ad eū cui dat g^o zē. Si dicas. q^o nō
 est appietas scdm opacōez quā habz ad crea-
 turas sed ad dantē. p rōne missio spūs. s.
 erit appietas distinctia cum non dicat respe-
 ctū ad mittentē. ¶ Itē oīs appietas distinctia
 dicit ab actu non ab habitu. vnde pater dī
 quia generat. filius q^o generat. spūs vero. s.
 quia spirat. S; donū nō dicit ab actu donā-
 di. s; ab habitu. alio quī nō diceret ab etno-
 g^o zē. Item null² alterius psonē appietas di-
 stinctia. accipit in relacōe ad creaturā. vel
 dicit respectū. s; donū dicit h^o. g^o nō est appie-
 tas distinctia. ¶ Item si donū est appietas
 distinctia. s. s. et al² nocō. tūc g^o spūsanctū
 et amor nō est appietas. q^o si spūs et amor est
 appietas. g^o sunt vij. nocōes. qd est dtra dēm
 opinionē oīm. Si dicas. q^o eadē important
 p h^o tria noia g^o vident noia sinomia vt mar-
 cus tulli² q^o eqz magnū incōueniēs est g^o zē.
 R^o. dō. q^o ad hoc dixerūt aliqui. q^o donū
 duplicat est i diuis cōsiderare. vno^o put di-
 cit respectū solū ad donatōz et h^o mō dicit
 aug^o. qd eo dicit donū quo pcedit et sic di-
 cit. q^o donū est appietas distinctia. s. s. alio^o
 dicit donū put dicit respectū ad eū cui da-
 tur. et sic nō dicit appietatem distinctiā. s; cō-
 sequēs ad appietatem distinctiā. S; illd nō
 videt posse stare. nā donū semp aliquā opa-
 cōz dicit ad eum cui dat. intellecto enī q^o nō
 sit donabilis alicui impossibile est intelli-
 gere qd sit donū. et ppter hoc aliter. dō. sicut
 puz tactū est. q^o donū pter respectū que
 imptat ad dantē imptat respectū ad eū cui
 datur. S; hoc potest esse tripliatē vel sūm
 actum. vt quia datus. vel sūm habitū. vt q^o
 dandum. vel scdm aptitudinē vt quia dona-
 bilis. et iste respectū ad eo diunctū ē primo.
 vt prim² sine hoc nō possit esse nec intelli-
 gimo de necessitate sequit si pcedit p modū
 doni. q^o sit donabilis. et ideo sequēs respe-
 ctus nō aufert primo quī sit appietas distin-
 ctia. dō. g^o. qd est appietas distinctia racōe
 primi respectus. scdo respectū nō repugnan-
 te sed dsonante. Ex hoc patz. respōsio ad pri-
 mū quia ille respectū talis est q^o non potest
 circūscribi scdm aptitudinē ob emanatōez
 p modū liberalitatis. et patz q^o nō est simile.
 de missione quia dicit respectū sūm actū.
 nō scdm aptitudinē. ¶ Ad illd qd obiāt q^o
 appietas distinctia debz dicere actum. dō. q^o
 donū dicit duplicē respectū et rōne hui² di-
 cit compatōz ad duplicē actum. rōne primi
 respectus dicit actum pcessionis. rōne scdi
 dicit actum dicatōnis. primū actum imptat
 in actu. scdm in habitu. et rōe primi est appie-
 tas distinctia nō rōne scdi. ¶ Ad illud qd

obiect q̄ in alia p̄sona hoc nō est. **R**espon-
dēt quidā q̄ s̄c̄t̄i s̄c̄t̄i s̄c̄t̄i est tercia persona
i deo nobis sc̄dm̄ rōnem intelligendi imme-
diacioz. et ideo p̄prietates ei2 fruūtur in cō-
pacōe ad nos. nō sic in alijs. **A**lter potest
solui p̄ interemptōez. quia sicut donū respec-
tū dicit ad creaturas. ita et hec p̄prietates
que est verbū. vt infra patebit. **A**d illud
qd̄ obicit de pluralitate notionū. dō. q̄ spi-
ritus amor et donū. eandē p̄prietatē dicit.
rōne differentē. eandē in quā nocōnem di-
cūt. quia dicitur compacōz ad idem. et dicitur
eandē emanacōz. sed tamē d̄nter eam no-
miant. Nam sp̄s dicit eam p̄ncipaliter. p̄
compacōez ad vnū pducentem. que est vis
spiratua. amor p̄ncipaliter. quātū ad mo-
dum emanandi. quia vt nexus. Donū vero.
quātū ad respectum d̄e quentē. **E**t simi-
liter emanacōz verbi. cōtingit tripliciter sig-
nificare. s̄. p̄ hoc nomē filius. imago. et ver-
bū. quia a vi nature filius. quia p̄ modū exp̄s-
sum. imago. quia alijs exp̄sum. ideo verbū
Similiter a vi spiratua. sp̄s. quia p̄ modū
nexus amor. quia nos natus d̄nectere donū
et sic patet. q̄ vna est notō. aliter et aliē no-
miata. sc̄dm̄ rōnes cōsequentes. ideo nō est
ibi sinonima.

Sexto et vltimo queritur. vt rōne
donabilitatis dicatur sp̄s noster.
et q̄ sic videtur. quia noster dicit
p̄prietatē. sed nos non habuim2
aliquid diuinū. nisi per largicōez et donacōez
ergo cū sp̄s sanct2 dicitur quid diuinū qd̄ di-
cit noster. hoc est rōne donabilitatis. **I**tem
hoc etiā videt. quia etiā dicit sp̄s noster.
nō autē dicit filius vel pater noster. q̄ p̄p̄
aliquā p̄prietatē que est in sp̄s sancto. et nō
in patre et filio. sed hoc nō est nisi donabili-
tas q̄ r̄. **I**tem aūquā sp̄s sanct2 habitet
in nobis. nō dicitur noster. sed inhabitat p̄
donacōez. q̄ dicit noster rōne donabilitatis

Contra si rōne donabilitatis. q̄ cū dona-
bilis sit p̄prietates personalis. nō essentialis
noster solu dicit de p̄sona sp̄s sancti. hoc au-
tē flm̄. quia dicit de2 noster. **I**tem si rōne
donabilitatis. ergo cōstat q̄ nō per compa-
tōem ad dantem. sed ad eum cui datur. sed
filius datus est nobis. etiā magis q̄ sanct2
sp̄s ergo r̄. **I**tem si rōne donabilitatis. q̄
debet d̄uenienter dicit donū nostrū. **I**tem
si rōne donabilitatis. cū ergo donabilis sit
nobis magis inquantū sanctus. quā inqua-
tū sp̄s. melius debet dicit sp̄s sanct2 noster
q̄ tñ dicit. **Q**uerit ergo generaliter. de qui-
bus posset dicit noster. **P**̄. dō. q̄ meū et
nostrū duplici possunt attribui alicui. vel
mediate composiōne vel immediate. **S**i me-
diate composiōne. sic de se ponit p̄p̄ia ha-
bitudinē circa terminū sc̄z habitudinē pos-
sessionis. vt cū dicit hoc est meū. et hoc mō.
quia om̄s qui habet sp̄m̄ dei. habet deū. et
om̄a que sunt dei. hoc mō meū vel nostrum

et tuū. potest dicit de omni quod in deo est
om̄iter. sed magis p̄p̄ie de filio. quia dat2
est nobis per incarnacōez. maxime aut de spi-
ritu sancto. qui est pignus eterne heredita-
tis. **V**nde d̄cedendū. q̄ rōne donabilitatis
potest inter alias personas ratō possidendi
p̄p̄iari sp̄i sancto. potest etiam hoc qd̄ est
nostrū attribui alicui immediate. et sic non
dicit habitudinē. sed tm̄ rōnem habitudinē
importate per terminū cui vnitur. sic enī nul-
li vnitur. nisi qd̄ importat respectū explicite
vt pater noster. vel me2. vel implicite. vt li-
ber meus. i. possessio mea. **S**cdm̄ hoc no-
tandū. q̄ nō dicit meū vel noster de aliq̄
nisi sc̄dm̄ illud nomē qd̄ dicit hoc esse hui2
hoc autē esse hui2. potest dicit sc̄dm̄ triplicē
habitudinē. aut informatōis vt albedo pe-
tri. et hanc habitudinē important nom̄a
que significant in abstractōne. et quia nihil
diuinū comparatur ad nos sc̄dm̄ habitudinē
informatōis. ideo nō potest dicit de nom̄i-
bus abstractiuis noster. ideo nō dicit dicitas
nostra. n̄c eternitas. potest etiā sc̄do dicit h̄
esse hui2. sc̄dm̄ habitudinē causalitatis. et
hanc habitudinē important nom̄a. que di-
cunt actum. vt creator. et quia hanc habi-
tudinē cōno habent diuina ad nos. pene d̄
om̄ibus talibus nom̄ibus. dicit nostrū. p̄t
etiā tercio mō. hoc esse hui2. sc̄dm̄ habitudi-
nem correlatōis. et hanc habitudinē imp-
tant nom̄a relatiua. sed h̄c sunt dupliciter.
quia quedā dicit respectū p̄sonē ad p̄sonā
quedā autē respectū ad creaturam. de hijs
que dicit respectū ad p̄sonam. nō dicit me-
us vel noster. de hijs aut que ad nos. vt do-
mi2 magister. recte dicit noster. dō. q̄ do-
nabilitas quantū ad illū modū dicendi no-
strū. nihil facit. sicut p̄bant rōnes sc̄do in-
ducte. sed hoc facit respectus. quia sp̄s di-
cit respectū ad illum cui inspiratur. et hoc si-
mit nos. ideo dicit spiritus noster. similiter
deus. quia imponit ab actu. q̄z habet circa
nos. vt dicit damas. ideo dicit deus noster
est q̄ regula. q̄ de hijs dicit noster. qui di-
cūt respectū ad nos sc̄dm̄ habitudinē causa-
litas vel correlatōis. et sic patent om̄ia
obiecta.

Dubia tralia.

In ista parte sunt dubitacōes circa
trām. et primo dubitatur de h̄o qd̄
dicit. q̄ relatō nō apparet in h̄o no-
mie sp̄s. **V**idet enī flm̄. quia spi-
ritus dicit. quia spiratur. ergo refert ad spi-
rantem. ergo apparet in eo relatō. **I**tem vi-
detur. q̄ magis appareat. q̄ in hoc noie do-
nū. quia relatiua dicitur que hoc ip̄m q̄ sūt
alioz sunt. sed sp̄s. eo q̄ sp̄s habet esse a
spirante. donū vero nō optet qd̄ habeat esse
a donante q̄ nō videt in hoc tm̄ appere re-
latō. **R**̄. dicendū q̄ tam donū q̄ sp̄s d̄
relatiue sed tamē relatō magis apparet i h̄o
nomie donū q̄ in hoc nomie sp̄s quia do-
nū semp dicit respectū ad dantem. sp̄s aut

h7

si nō. imo potest accipi absolute. **¶** Vel aliter dicēdū. q̄ aug² n̄ dicit. q̄ relatō nō apparet in hoc nomie spūsanct². Sed q̄ nō apparet in hoc nomie. s. s. quāuis enī dicatur esse spūs spiratoris. nō tamē dicat esse spūs sanctus spiratoris. **¶** Ad illud qd̄ obicitur. q̄ magis spūs dicit habitudinē respicientē esse. q̄ donū. d̄d. q̄ verū est in hijs quibus accidit donū. sed in. s. s. quia ideo est. quia donū nō hab; locū ista obiectō. **¶** Item queritur de hoc qd̄ dicit. q̄ filius nascendo accepit vt sit ip̄a substantia. **¶** Videt enī male dicere. quia in omī eo qd̄ inest filio p̄ natiuitatem. distinguit filius a patre. quia natiuitas est pprietas disinctiua. ergo si fili² nascendo accepit vt sit essentia vel substācia ergo pater in substantia distinguitur a filio. **¶** Item q̄ filius nascendo accepit. siue qd̄ filius est nascendo est natū. g^o substācia est nata. si filius nascendo est substācia. Omne enī quod nascendo accepit. a natiuitate habet ortum. **¶** R^o. d̄d. q̄ aliqui distinxerūt istam locutionē filius nascendo est diuina substantia. siue deus. quia gerūdiū potest dicere d̄comitantiā. et sic simpliciter est vera. vel causam. et sic multiplex. quia cum dico filius est deus siue diuina substantia. tria dico. sc̄z subiectū. compositō. et predicatū. potest ergo h^o gerūdiū nascendo. dicere causalitatem respectu subiecti. vel respectu compositōnis. vel respectu pdicati. **¶** Si respectu subiecti. tūc est sensus filius nascendo r̄. s. qui est filius nascendo. vel qui nascendo h̄ vt sit filius est de². et sic est vera. **¶** Si respectu compositōis. sic est sensus. filius est deus nascendo. i. hoc predicatū cōuenit subiecto per natiuitatē. et sic adhuc est vera locutio. **¶** Si respectu pdicati. sic est sensus. filius est deus siue substantia diuina nascendo. ita q̄ nasci siue natiuitas sit p̄cipiū siue origo deitatis. et in hoc sensu est falsa. Magr tamē istam locutionē nō distinguit. sed simpliciter concedit. et satis p̄habilit. qm̄ pdicta distinctō non videt habere radicem. cum enī gerūdiū natū sit determinare compositōnem. quia oīno nihil est dicere. homo nascendo et hūcō. et cū compositō pdicati siue essencie. siue oīm que attribūtur filio. cōueniant subiecto p̄ natiuitatē. idco habet veritatem. nec valent obiectōnes in d̄trariū adducte. quia natiuitas nō distinguit illud qd̄ per natiuitatē habetur. siue qd̄ est in nascente. sed eum solū qui nascitur. et ideo nō sequit. q̄ substantia sit distincta. nec q̄ ip̄a nascatur. quāuis per generatōz habeatur. **¶** Item queritur de hoc qd̄ dicit. q̄ filius natiuitate non est essentia. **¶** Videt flm̄ dicere. q̄ cū nascendo sit essentia. p̄rōne videt. q̄ natiuitate. et hoc videtur per auctem hilarij in lra. **¶** R^o. d̄d. q̄ absq̄ dubio. ista est distinctiō. fili² natiuitate est diuina essentia. quia ablatiū potest construi in rōne forme

vel in rōne p̄cipij. **¶** Si in rōe forme. sic est falsa. quia natiuitas non est causa formalis respectu pdicati essentialis. **¶** Si in rōne p̄cipij. sic habet veritatem. quia omnia que cōueniūt filio. d̄ueniunt ei per natiuitatis originem. Sed magister quia accipit gerūdiū in rōne p̄cipij. ideo cum gerūdiū simpliciter concedit. et quia accipit ablatiū in rōne forme. ideo cum ablatiū simpliciter negat. magis enī iudicat sc̄dm vsū loquendi q̄ sc̄dm virtutem sermonis. **¶** Item querit. de hoc qd̄ dicit. nec per defectōem aut p̄tensionem. aut diriuatōnem. quo d̄nt illa tria. **¶** Respōsio quōdā dicit sic. q̄ per defectōz p̄ducitur aliquid de materia p̄ forme p̄existētis corruptōnem. sicut ex grano frumētū herba. per p̄tensionem p̄ p̄existētis p̄ducitur forme p̄manentiā. et inductōz forme artificialis. Sicut vas fit de argento. per diriuatōnem. qd̄ p̄ducitur per p̄existētis forme p̄manentiā sola locali mutacōne. vt rin² ex fonte et lacus ex riuo. **¶** Aliter potest dici q̄ materiale p̄cipiū ex quo res est. aut ē materiale et transiens formalit. et sic est defectio. aut est materiale et p̄manēs. et sic ē p̄tensio. aut est materiale et permanens et agēs. et sic est diriuatō et hōz exempla sūt manifesta. **¶** Itē querit de hoc qd̄ dicit. aliud ē qd̄ accepim² vt essem². aliud vt sancti essem². **¶** Videt enī male dicere. quia sic siue spū dei. nō possum² sancti esse. ita nec esse. ergo videt. q̄ spū. s. nō tm̄ accepim² vt essem² sancti. sed etiā vt essem². **¶** R^o. potest ad hoc dici. q̄ hoc dictum est per appropiatiōz quāuis enī a spū. s. habeamus esse. et sanctū esse. appropiate tm̄ habemus sanctū. ideo nō sic accipi dicit in nostri esse p̄ductione. sicut in sanctificacōne. **¶** Aliter tm̄ potest dici. q̄ sic dare ordinatur ad habendū. ita et accipere et quia nullus habet. s. . quantūcūqz. s. s. opetur in eo. nisi qui potest eo frui. et omis talis est sanct². ideo spūsanct² nō dicit p̄ se loquēdo dari. nec accipi. nisi a sanctis. **¶** Itē querit de hoc qd̄ dicit tollam de spū tuo. q̄ hoc nō potest dici. quantū ad substantiam ergo quantū ad effectū siue gratiā. g^o videt q̄ gratia transferat ab vno in aliū. **¶** Si tu dicas hoc esse dictum per d̄formitatē. **¶** Obicit. q̄ p̄rōne poss; dici. qd̄ tolleretur de spū alioz et daret moyfi. **¶** R^o. d̄d. q̄ illud intelligitur de spū. quantū ad effectū. et hec p̄positio de importat d̄formitatem simul et p̄cilitatem. sed nō quantū ad p̄tem d̄struentem vel cōuenientem sc̄dm veritatem. sed sc̄dm p̄portōnem. qm̄ effectus. s. s. multo plus abundat in moyfi q̄ in alijs. vt q̄ alij quali p̄tem gratie sue viderent habere. et dicit tollā q̄ tū ad sollicitudinē. quia dum dona spūs. s. alijs sunt d̄maicata. sollicitudo moy. est dimiuta. et pars illi² sollicitudinis est alijs commissa r̄. **¶** Textus.

Vnc postq̄ coeternitatē trīū p̄sonaz

2. Terminatis duabus partibus in quibus
 magister egit d' hijs que p'tinent ad essencie
 vnitatem et p'sonar' pluralitatē sigillatim.
 Sic incipit tertia ps. in qua determinat p'so-
 nar' equalitatem. que simul recipit plurali-
 tatem et vnitatem. Et hec pars habet tres p-
 tes. In prima p'ponit in quibus consistit equa-
 litas. In sc'da p'bat sp'ealiter ibi. Nūc super
 est ostendere quō rē. In tertia. quia imp'ba-
 do p'positōnes dubias dixerat. in quib' d'co
 exclusiua generat ambiguitatē. ideo d'eter-
 minat q'liter dictōes exclusiue accipiūt i diuis
 infra di. xxj. Sic oritur questio ex predictis
 trahens originem. Prima ps in qua p'ponit
 ea in quibus equalitas consistit. habz duas p-
 tes. In prima p'te p'ponit. qd' consistit in hijs
 tribus. eternitate magnitudine et potestate
 In sc'da ne crederent' hec tria diuersa. osten-
 dit q' hec sunt idem in deo. ij. ca. cūq' enu-
 merarent'. ista quasi diuersa. Nūc super est
 ostendere. q' magnitudinē. Hec est sc'da ps.
 in qua p'bat equalitatem. Et diuidit' hec ps
 in duas supposito enī q' in diuinis sit equa-
 litas. quantū ad eternitatem. ostendit pri-
 mo equalitatem quantū ad magnitudinē. se-
 cūdo quantū ad potestatem. infra di. xx. Nūc
 ostēdere restat quō aliqua rē. Prima itz ps
 habet duas. in prima p'bat equalitatē mag-
 nitudinis per essencie vnitatem. secūdo p'ro-
 bat equalitatem excludendo enī inequalita-
 tem ibi. Sed iam nūc ad p'positū redeamus.
 Prima pars in qua p'bat p'sonar' equalitatē
 quantū ad magnitudinē. habz duas. in pri-
 ma p'bat per essencie in diōm. in sc'da p' illā
 eandem. ostendit esse in personis arcū inces-
 sionē ibi. Et inde est. q' pater d' esse i filio.
H intelligenciā hui' p'tis q'runtur
 quatuor. Primo querit' vtz in di-
 uinis sit ponere equalitatem. Se-
 cundo dato q' sic. vtz sit ibi sūma
 equalitas. Tercio. vtz in diuinis sit equali-
 tas cum diuersione. Quarto vtz sit ibi equa-
 litas cū circūcessione. Circa primū. qd' sit ibi
 equalitas ostendit primo per illud qd' dicit'
 in simbolo. Tote tres persone coeternē. sibi
 sunt et coequales. Item hoc ipm ostendit
 rōne sic. Omnis multitudo reducitur ad vnitatem.
 g' omnis inequalitas ad equalitatem. s'z
 vnitatis a qua est omnis multitudo. est vnitatis
 increata. g' et equalitas ad quā reducitur ois
 inequalitas. est equalitas increata g' rē.
 Itē omne qd' p'fectōis est transferendū ad di-
 uina. sed equalitas est p'fectōis in creatura.
 g' rē. Itē vñū in substantia facit p'dempti-
 tatem. vñū in quantitate equalitatē. vñū in qua-
 litate facit similitudinē. sed in diuinis non
 tm est vnitatis in substantia. sed etiā in quanti-
 tate. alioqui nō esset ibi p'fecta vnitatis. ergo
 nō tm est ibi p'demptitas substantiē. sed eq-
 litas. Contra. vbi equalitas ibi diuisibilitas.
 quia simplex simplicia nō equat'. s'z in di-
 uinis nō est ponere diuisibilitatē. g' nec eq-

litatem. Item vbi equalitas ibi quantitas.
 quia p'p'riū est quantitatē. s'z eā equale vel
 inaequale dici. s'z in diuinis nō est ponere qua-
 titatē. quia sc'dm aug. deus magn' sine qua-
 titate g' rē. Item vbi equalitas ibi finitas
 quia ibi est d'mensuratō. g' mensura et fini-
 tas. sed in diuinis est infinitas g' rē. Item
 vbi equalitas ibi diuersitas. qm nihil est si-
 bi equale. sed in diuinis est oimoda vnitatis g'
 nō est ibi equalitas. s'z. d' d' q' equalitas
 ponitur in diuinis. sc'dm qd' dicit' in simbolo.
 Et dicit' aug. Ad hoc intelligendū notand'
 q' equale et inaequale ē p'p'ria passio d'ns qua-
 titatem. Quantitas aut' dicit' dupliciter. p'p'rie
 s'z quantitas molis. et translatiue quantitas
 virtutis. et quia illa est p'p'ria passio quanta-
 tis. equalitas d'sequuntur vtrāq' quantitatē
 g' vbi est ponere quantitatē virtutis ibi est
 ponere equalitatē vel inaequalitatē. Hec aut'
 quantitas virtutis. ponit' in sp'ualibus. et sū-
 me reperitur in diuinis. quia hec quantitas. nō
 repugnat simplicitati. sed d'sonat. similiter
 nec equalitas cōsequens istam quantitatē.
 et quia altera ps d'radictōis completior at
 tribuenda est deo. et equalitas p'it inequali-
 tatem. ideo ponenda est equalitas in diuinis
 et cōcedende sunt rōnes ad hoc. Ad illud
 ergo qd' obiicitur in d'rarū. q' vbi equalitas
 ibi diuisibilitas. d' d' q' vtz est d' equalitate
 p'p'rie quantitatē molis. Ad illud
 qd' sc'do obiicit' vbi equalitas ibi quantitas.
 d' d' q' vtz est. vel s'z gen' vel sc'dm sp'em
 et quāuis nomē quantitatē nō transferat'.
 transferē tamē nomē sp'a. vt magnitudo.
 Ad illud qd' obiicit' vbi equalitas ibi finitas
 d' d' q' equalitas in creaturis duo importat.
 s'z d'terminatōem et excessus p'uatōz. primū
 est incōpletōnis rōne limitatōis. s'z p'fectō-
 nis. ideo transferē rōne sc'di. nō p'rimi. Des-
 set tamē dicit' q' infinitū qd' est incōprehēsi-
 bile sc'dm veritatem. ab infinito est cōphē-
 sibile. et ideo cōmensurabile infinito. et est
 ibi finitū. et ex hoc nō sequitur. est d'mensu-
 rabile infinito. g' finitū. imo magis infinitū
 et est ibi quod et simpliciter. Ad illud qd'
 obiicitur. vbi equalitas ibi diuersitas. d' d' q'
 est diuersitas supposito. et diuersitas for-
 mē. ad equalitatem et similitudinē requirit'
 diuersitas supposito. nō aut' forme diuersi-
 tatis. sed vnitatis. Q' aut' d'sequuntur in infe-
 rioribus. ad diuersitatē supposito. numera-
 tio forme vel quantitatē. h' est imp'fectōis
 et ideo totū qd' p'fectōis transferē in deū.
 nō tm est in supposito p'p'rie loquēdo diuersi-
 tatis. sed distinctio.

Secundo querit' vtz in diuinis sit sū-
 ma equalitas. et q' sic videt'. hoc
 mō. sicut dicit' ab aug. in li. de fu-
 de ad petrū. nō dicit' aliquis maior
 alio. nisi aut p'cedit etate. aut quia excedit
 magnitudinē. Aut q' supat potestatem. s'z nihil horū
 est in diuinis vt p'bat. Aug. et magr. ergo

98

nihil est ibi inequalitatis. **g**o est ibi summa equalitas. **¶** Item non potest maior equalitas excogitari. quia ubi unum equatur uni et unum pluribus. et unum omnibus. sed in divinis tantus est filius. quantus est pater. et tantus filius. quantus pater et. **f. f.** et tantus etiam filius. quantus omnes tres. **g**o **¶** Item unitas in quantitate sicut dictum est. facit equalitatem. **g**o ubi summa unitas. ibi summa equalitas. **¶** hoc est in divinis **g**o **¶** Item status non est nisi in summo. sed status est in illa equalitate. per reductionem omnium ad ipsam **g**o **¶** Contra aug². in libro lxxxij. q. si omnia essent equalia. non essent omnia. ergo omnia equalitas tollit perfectionem in divinis. si ergo nihil ponendum in deo. quod repugnet perfectioni in divinis. igitur non est omnia equalitas. **¶** Item maior est equalitas que attenditur secundum quantitatem continuam et discretam. quam secundum quantitatem continuam. sed in divinis non est equalitas secundum quantitatem discretam. quia ibi est trinitas et ita imparitas. **g**o in divinis non est omnia equalitas. **¶** Item maior est equalitas que attenditur secundum potentiam. et sapientiam. et bonitatem. quam secundum sapientiam et potentiam tantum. sed in divinis non est equalitas secundum bonitatem. ergo non est ibi summa equalitas. probatur minoris. bonum est diffusivum sui. sed magis diffundit se filius. quam spiritus. **f.** quia producit sibi equalem. et etiam pater. quam filius. **g**o **¶** ergo. quare aug². non ostendit equalitatem in sapientia et bonitate. et ita quare non ex parte loci. sic magnitudinis. et etiam aliam dicitur quantitatis. quia cum non faciat. non videtur assignare omnimodam equalitatem. **¶** sed solum in parte aut si omnimodam ostendit. insufficienter procedit. **¶** **h**o. **¶** dicitur. quod in divinis est summa equalitas. et summa etiam assignatur ab aug². quam sufficienter ostenditur re notio omnis inequalitatis. per illa tria que sunt eternitas. et magnitudo. et potentia. horum trium distinctio. et sufficientia ab aliquibus accipitur sic. quia et in divinis non est extensio molis. nec aggregatio multitudinis. ideo non est ibi quantitas continua intrinseca. nec discreta. **¶** loco eius est quantitas virtutis. que tangit per hoc membrum quod est potentia. quia vero deus suo ambitu complectitur omnem duratorem. ideo est ibi quantitas eternitatis. correspondens tempore. quia vero ambitu sue immensitatis. complectitur locum omnem et locatum. ideo est ibi quantitas magnitudinis. correspondens loco et sic patet. cum non sit alia quantitas accipere ibi. quam sufficienter in illis ostenditur equalitas et consistit. **¶** Sed hec distinctio non est conveniens. tamen quia non est in deo nisi quantitas virtutis. et ita non deberet ibi esse nisi unum membrum. **¶** nec debet illa distinctio contra alias. tamen etiam. quia magnitudo in divinis non attenditur quantum ad ambitum localitatis sed etiam quantum ad intensioem bonitatis. **¶** Unde dicitur in. **vj. li.** de trinitate. quod in spiritualibus ideo est maius et melius. et propter hoc quantitas

virtutis. non tamen attenditur in operatione. sed etiam ut re considerata in omnimoda absolutioem. ideo possumus aliter horum trium distinctioem et sufficientiam assignare. in omni enim quod est convenit hanc triplicem consideratioem habere. **¶** Potest enim aliquid considerari in comparatione ad suam originem sive a parte ante. et sic unum maius est altero. quam origo eius est prior. et contra hoc est equalitas eternitatis. **¶** Potest ita considerari in se. et sic dicitur unum altero maius. quia maioris extensionis. vel quia maioris valoris. **¶** Contra hanc est in deo equalitas magnitudinis. ut hoc equalitas. non tamen dicitur per comparationem ad localitatem. sed etiam ad sapientiam et bonitatem. et ad omne quod facit alterum altero dici maius. quia melius. **¶** Unde aug². et magister in hac distinctioem. probant equalitatem magnitudinis. per equalitatem virtutis sive in virtute. **¶** Potest etiam tercio considerari per comparationem ad effectum. et sic dicitur maius quia potentius. et contra hoc est equalitas potentie. quam ergo ratio equalitatis non contingit pluribus modis considerari. si equalitas est in istis. summa est. et cum ostenditur in istis. summa ostenditur et perfecta in ductioem proceditur. et sic patet quod ultimo querebatur. **¶** **¶** Ad illud quod obiicitur primo. quod equalitas repugnat perfectioni. **¶** dicitur. quod verum est perfectio unum universi. que aggregata est ex diversitate non sic est in deo. **¶** **¶** Ad illud quod obiicitur. quod maior est equalitas secundum utramque quantitatem. **¶** dicitur. quod summa equalitas. non est in quantitate continua. nec discreta. quia ibi unum non equatur pluribus. sed hec est perfectissima equalitas. ideo solum secundum quantitatem virtutis attenditur. **¶** **¶** Ad illud quod obiicitur de bonitate. quia diffusivum est. **¶** dicitur. quod emanatio persone. non attenditur secundum rationem bonitatis essentialis. sed magis fecunditatis persone. vel in persona. et ideo non sequitur. quod si spiritus sanctus non producit. quam propter hoc. habeat minus de bonitate. **¶** **¶** Unde notandum. quod duplex est diffusio. scilicet intra vel extra. **¶** Diffusio intra est quam persona procedit a persona unitate nature et hoc non est proprie diffusio. et hic non consequitur bonum. quia bonum. sed bonum in preposita. que aliam producere nata est. et ideo secundum hanc diffusionem. non de una persona altera melior. **¶** Et alia diffusio extra. que attenditur in productione effectus. et secundum hanc rationem attenditur diffusio proprie et ratio boni. et quia in hac una persona altera non excedit. quia indivisa sunt opera trinitatis ideo hac non est una melior alia.

¶ Et tercio queritur utrum in divinis sit equalitas cum diversione. et quod non videtur hoc modo. **¶** crisostomus. super illud he. **j.** qui cum sit splendor et. filius est equalis patri. non pater filio. **¶** Item planus. imago si perfecte implet illud. **¶** tamen est ipsa coequalis ei. non illud sue imagini. **¶** Item aug². in primo libro. de doctrina christiana. in patre unitas. in filio equalitas. **g**o videtur quod pater non sit equalis filio.

ut filius patri. **¶** Item dicitur in casalius et creatis. non recipimus reciprocatur. sed pater est principium filii. 8° 2°. **¶** Contra omne relativum equipancie denominat extremum secundum modum consimile. sed equalitas est relatio equipancie. ergo similis reciprocacio. **¶** Item unum in quantitate facit equalitatem. sed sicut filius est unum cum patre. ita pater unum cum filio quantum ad substantiam. et quantitatem. 8° sicut filius est equalis patri. ita pater filio. 8° est ibi reciprocacio. **¶** Item equalitas mutua et reciproca. maior est quam non reciproca. 8° si in diuinis est summa equalitas. patet 2°. **¶** Item omne quantum. compatum quanto. aut est maius aut minus. aut equalis. sed pater est quantum virtute. et similis filius. **¶** Aut ergo pater est maior virtute filio. aut minor. aut equalis.

8°. 2°. 7°. equalitas est ibi non tantum quia diuina. sed etiam quia equalitas de sua ratione dicit reciprocacionem in quantum equalitas. et sym hoc credendum est. quod pater est equalis filio. et filius patri. **¶** Et ad intelligenciam obiectionum notandum. quod dupliciter est loqui de equalitate. aut putat dicit respectum equipancie. aut putat ultra respectum concernit actum ceterorum. In quantum dicit respectum equipancie. sicut ostendunt rationes necesse est quod sit ibi reciprocacio. sed in quantum vltimam concernit actum ceterorum. sic dicit rationem imitacionis. et sic non ducit patri respectu filii. quia importat autem in patre. **¶** Unde non dicitur pater ceterorum filio. quia filium non imitatur. nec perfecte nec imperfecte. et sic est simile. si dicatur hoc cum illo. potest enim dupliciter intelligi. aut putat dicit duorum diuisionem. et sic de necessitate attenditur secundum diuisionem. si enim iste vadit cum illo. necesse est etiam. quod verum sit e converso. alio modo hoc cum illo dicit associacionem. et ita quando subauctem in associacione. et sic dicitur quod miles vadit cum rege. non e converso. similiter intelligendum est in equalitate. **¶** Et ex hijs patet auctes sanctorum. qui loquuntur de equalitate secundo modo. preter illam dicitur ad quam respodendum. quod non habet locum in proposito. quod dicitur loquitur proprie de causa. secundum quod causa dicitur illud ad cuius esse sequitur aliud. et ita differt per essenciam ab effectu. et hoc modo. non cadit in deo respectu persone.

Quarto querit. vtrum in diuinis sit equalitas. cum circueessione. et quod sic est dicitur. primo aucte dicitur 10. xviii. Ego in patre. et pater in me est. **¶** Item Aug². de fide ad petrum. propter unitatem nature. totus pater est in filio. et spiritus. **¶** Item hoc ipsum ostenditur ratione. quia in quocumque est substantia vel essencia patris. est pater. **¶** Si substantia patris est in filio. 8° pater est in filio. eadem ratione est filius in patre. **¶** Item omne cognitum est in cognoscente. vel per veritatem. vel per similitudinem. **¶** Sed pater cognoscit filium quantum ad proprietatem et proprietatem. 8° filius est in patre. aut ergo quantum

ad veritatem. aut quantum ad similitudinem veritatis. non quantum ad similitudinem. quia tunc esset filius in patre. sicut creatura. 8° quantum ad veritatem. eadem ratione pater in filio. ergo circueessio est ibi. **¶** Item omne quod est compatum ad alterum. aut est in illo. aut extra illum. **¶** Si ergo filius compatum ad patrem. aut est in illo. aut extra. **¶** Si in eo. eadem ratione. et pater in eo. si extra eum. sed illa quorum unum est extra alterum. dant per substantiam. 8° pater et filius substantialiter dant. **¶** Item maior est diuinitas in diuinis quam sit generis ad species. vel totius ad partes. sed propter diuinitatem generis ad species. genus est in speciebus. et e converso. 8° multo fortius in diuinis. pater est in filio et e converso. **¶** Contra si pater est in filio et e converso. 8° pater est in patre. sic enim sequitur in predicando. quod quicquid predicatur. in plus. vel eque de aliquo. predicatur de omni eo quod est sub eo. 8° similiter si aliquid est in aliquo necesse est quod in eodem sit omne quod est in eo. 8° si filius est in patre. omne quod est in filio. est in patre. sed pater est in filio. 8° pater est in patre. **¶** Item quicumque duo simplicita eiusdem generis simul sunt. ita quod unum est in altero. non distinguuntur ab inuicem. sic punctus est in puncto. **¶** Si 8° pater et filius sunt oino simplices. si pater est in filio. et filius in patre. non videtur quod distinguantur. **¶** Item si due essencie diuine essent. impossibile esset quod una esset in alia. quia una non possit illabi alij. quam vtraque esset eque spualis. et summe spualis. 8° si due persone sint eque et summe spuales. impossibile est. quod una sit in altera. et istud videtur. quod deus non possit esse in creatura. quia ei illabatur. **¶** Si ergo persona est in persona. videtur oino ei illabi. **¶** Item quero. quid significet hoc quod est esse in patre. vtrum dicatur secundum substantiam. aut secundum relationem. **¶** Si secundum relationem. hoc est contra Augustinum. qui dicit in littera. quod propter unitatem nature totus pater est in filio. et spiritus sancto. **¶** Si secundum substantiam. **¶** Si que secundum substantiam dicuntur. diuinitas tribus. 8° hoc quod esse in patre. conuenit filio et spiritus sancto. et patri. 8° pater est in patre. quod non conceditur. **¶** Item cum dicitur pater est in filio. et filius in patre. aut importat eadem habitudinem. aut altera. **¶** Si eadem. cum filius sit in patre ut in principio. tunc similiter pater esset in filio ut in principio. quod simpliciter est absurdum. **¶** Si importat altera habitudinem. 8° sicut non est circueessio. cum dicitur genus est in specie. et species est in genere. similiter nec in proposito esset circueessio. **¶** Item filius est de patre et apud patrem. et non conuertitur. 8° pro ratione videtur. quod non conuertatur. quod si pater est in filio. quod filius sit in patre. **¶** Item nonne modi essendi sunt in creaturis. primo modo sicut pars in toto. secundo modo sicut totum in partibus. tertio modo sicut species in genere. quarto modo sicut genus in speciebus. quinto modo sicut forma in materia. sexto modo sicut rectum siue motum in regere.

De

Septimo modo sicut res in suo fine. Octavo sicut contentum in continente. et non addit boerius. quia sicut accidens in subiecto. Queritur ergo quo istorum sit pater in filio. et e converso. et cum nullo illorum sit dare videtur quod nullo modo sit. **R.** dicitur quod quia sicut auctores probant et rationes. in diuinis est summa et perfecta circumcessio. et hec notat circumcessio. quia dicitur quod unus est in alio. et e converso. et hoc proprie et perfecte in solo deo est. quia circumcessio in essendo ponit distinctio simul et unitatem. et quoniam in solo deo est unitas cum distinctio. ita quod distinctio est incognita. et unitas indistincta. hinc est quod in solo deo est circumcessio perfecta. et patet ratio huius. quia ratio circumcessionis est perfecta unitas essencie cum distinctio personarum. et quoniam hoc est proprium solius dei. id est et circumcessio talis sicut quod dicitur hyl. et magister inducit in libro. **Ad** illud ergo quod obiicitur. quod pater in filio. et filius in patre. sicut pater in se. dicitur quidam. quod argumentum non valet. quia mutatur habitudo eius quod est in. quia in una dicitur habitudo in principio ad principium. in alia autem habitudo in principio ad principium. tamen illud non oportet dicere. quia sicut iam patebit. in non dicitur diuersam habitudo. nec tamen sequitur imo est accidens ibi. eo quod notat distinctio. sicut accidens est hic. petrus est similis paulo. et petro paulo. sicut petrus est similis petro. ita et in proposito intelligendum. **Ad** illud quod obiicitur. simplicia simul existencia confunduntur in unum. dicitur quod illud verum est. quando simplicia habent distingui penes illud in quo sunt sicut punctus et unitas. ab eo in quo est. Sed quando seipsum distinguuntur. et in seipsum substantiatificant. tunc quantum sunt simul. non confunduntur. et tales sunt hypostasies diuine. et huius simile quantum perfecte non possit in creatura inueniri. cum dicitur. ponit exemplum in luminibus. que multa sunt in eodem aere inconfusa. et huius signum est. quia quantum luminare auferitur. secum trahit lumen suum. nihil de alijs duellens. et ratio huius est. quia lumina in aere non distinguuntur penes id in quo. **Ad** illud quod obiicitur. quod essencia non est in essencia nisi per illapsum. dicitur quod non est simile. quia ubi est essencie diuersitas. si una est in altera. oportet quod una sit aliquo modo materialis alteri sed quando persone differunt salua essencie unitate. una est in alia. quia essencia unius est essencia alterius. et ita sicut idem non illabitur sibi. ita nullus potest esse ibi illapsus. **Ad** illud quod queritur. quid significet hoc quod est esse in patre. dicitur quod sicut sancti inuenerunt. sicut equale dicit respectum secundum unitatem quantitatatis. et simile secundum unitatem qualitatis. similiter hic quod est esse in patre. sicut unitatem substantie. unde sicut equale simul importat substantiam cum relatione. sicut patet infra. et hoc quod est in. et sic quod est equalis patri. artatur ad standum per alios personas. ita

et in proposito intelligendum. **Ad** illud quod queritur. utrum importetur eadem habitudo. dicitur quod sine preiudicio. quod sic quantum est de ratione nominis. sicut enim cum dicitur pater est similis filio. et e converso. non importatur alia et alia habitudo. ita nec in hoc quod est in. quia importat relationem ydemptitatis siue consubstantialitatis. Unde si dicitur pater est similis filio. et e converso non dicitur alia habitudo. sic in proposito. quia significat hoc quod est esse in patre. idem quod esse patrem consubstantialem. et uniformiter accipitur consubstantialis. cum dicitur de patre et filio. et hoc patet. quia si non diceret consubstantialem habitudo. non esset circumcessio. sicut nec est. quando dicitur creatura esse in deo. et deus esse in creatura. quia alia importatur habitudo in utraque. **Ad** illud quod queritur de hoc quod est ap. dicitur quod quedam propositiones important habitudo repugnancie. ut contra. quedam distantie ut hoc quod est ad et propter quedam cause. ut de et ex. quedam conuenie. ut in et cum. prime et secunde nullo modo recipiuntur. sed tercię et quarte. sic et tercię non conueniunt. sed quarte conueniunt. quia conueniencia est relatio equipancie. **Ad** vltimum solvendum. quod iste est singularis modus essendi in. qui non dicitur inter illos. nec potest recipi proprie in creaturis. **Dubitationes** **I**n parte ista sunt dubitationes circa lram. et primo dubitatur de situ huius partis. cum ei unitas in substantia. faciat ydemptitatem. unitas in quantitate equalitatem. unitas in qualitate similitudinem. perone videtur quod deberet determinare de ydemptitate et similitudine. quia si de hijs non determinat. videtur quod nec de equalitate deberet facere speciale tractatum. **R.** dicitur quod ostensa perfecta equalitate. ostenditur quod omnia sit in natura ydemptitas et similitudo. et ideo determinata equalitate. non est oportunum de alijs terminare. sed magis de equalitate determinat. propter hereses exstirpandas arrianorum. maxime qui posuerunt inequalitatem in diuinis. et ideo difficilius et utilius circa hoc versatur disputatio. **I**tem dubitatur de hoc quod dicitur. Quod equalitas consistit in eternitate. Videtur enim male procedere. quia ipse diuidit coeternitatem. contra equalitatem. sicut ab ea distinguuntur. quantum ad eternitatem non attenditur equalitas. **R.** dicitur quod equalitas perfecta. in hijs tribus consistit. et magis cum diuidit equalitatem contra eternitatem. quantum ad alia duo membra. scilicet magnitudine et potentiam. **I**tem queritur de hoc quod dicitur. Non alio deus alio magnus. quia videtur perone. cum alio sit deus. alio pater. quod alio sit deus. alio magnus. Si dicas quod quantitas transit in substantiam. relatio non obiicitur. quod illud non soluit. **R.** dicitur enim loquitur de formali predicacione et constat quod formaliter loquendo. ita est ista falsa. deus est magnus deitate. vel deus magnitudine. **R.** dicitur quod quantum secundum rationem

loquendi vel intelligendi a pte nostra. magis
 tudō in diuinis dicitur p modū quātītatis.
 et dicitur per modū substantiē. tamen a pte
 rei. nulla est oīno dāna. nihil enī de magni-
 tudine dicit. q̄ nō dicit de substantiā. in re-
 latōne aut paternitatis nō est ita. Aliquid
 enī p̄dicatur de paternitate. q̄ nō potest di-
 ci de essentia. sicut distinguere et distingui.
Item querit de hō qd dicit. In generatōe
 generatōnū anni tui. Videt enī male dicere.
 quia in eternitate nulla cadit variatō. s̄ cū
 annū variatōz habeat. nō debet trāferri ibi.
Item in illa eternitate est oīmōda simpli-
 citas et imp̄ciabilitas. s̄ nō deberet plura-
 liter dici annos. **R̄. d̄. q̄** iuxta modum
 nostre infirmitatis. et intelligim̄ diuinā tri-
 nitatem. vel eternitatem. et noīam̄. qm̄ an-
 nus dicit completā tempis reuolutōez sc̄dm̄
 decursum solis in 30 dyaco. et regressum ad
 idem punctū. et diuina eternitas est p̄fecta
 et duratōnes ceteras circūplectens. idō ad
 ip̄am transtulit scriptura nomē anni. **R̄ur-**
sus. quia intermiata et a pte ante. et a pte
 post. idō nō annū dicit. q̄ terminū habeat
 nec generatōz singulariter. sed pluraliter an-
 nos. et generatōnes similiter rōne. s̄ p̄fe-
 ctōnis et intermiatōnis transtulit. nō rōne
 variatōnis. **Item** querit de hoc qd dicit.
 q̄ in generatōne sanctorū sunt anni. dei eter-
 nitas. videt enī falsum. quia duratō sancto-
 rū est solum a pte ante. Sed eternitas dei ē
 infinita a pte ante et post. s̄ sancti nō sunt
 in illa. **Item** quo modo essendi in est gene-
 ratō sanctorū in illa. sicut mensura. nō. quia
 dei eternitas solius dei est mensura. Si sicut
 causa in effectū. sed hō modo in ceteris crea-
 turis. **R̄. d̄. illud** verbū nō est dēt̄m p̄
 oīmensuratōne. neqz p equalitatem. sed p cō-
 comitanciā et conformitatē. quia enī genera-
 tō sanctorū a pte post durat ī infinitū. et du-
 rat etiā sine variatōne. idō illam sūmam et̄
 nitatem in eternū cōicatur. et ei ex̄p̄sse con-
 formatur. et idō exponit illd̄ p̄s. t̄ti auḡ.
 in generatōe generatōnū anni tui. siue in ge-
 neratōne intermiata. que est generatio san-
 cti siue sancti sunt illa generatō. et quia im-
 p̄petuū durat. et q̄ ex multis generatōibus
 sunt collecti. **Item** querit de hoc qd dicit
 q̄ pater est in filio. et filius in patre. Quia
 si quicquid est in deo. deus est p̄pter sūmā
 simplicitatem. ergo quicquid est in filio. est
 filius. ergo si pater est in filio pater est fi-
 lius. **R̄. d̄. q̄** non est simile. quia cum
 dicit aliquid esse in deo. hec p̄pō in. aut di-
 cit distinctōz essentialem. et sic nō quicquid
 est in deo. est deus. quia nos in deo viuim̄.
 mouemur. et sumus. aut nullam dicit disti-
 ctōem. nisi sc̄dm̄ modū intelligendi. et hoc
 ponit oīmōdam ydemptitatem. et idō seq̄-
 tur qd sit deus. qd est in deo. Sed cū dicit
 de persona. hec p̄pō in. dicit distinctōz
 p̄sonalem. et vna persona de alia nō p̄dicat

et idō patet. q̄ nō est simile. **Item** querit
 de hoc qd dicit hyl. Nec exemplū rebus di-
 uinis opa hūana prestabit. Videt enī flm̄.
 quia imago est ex̄p̄ssa similitudo. et vestigiū
 est in omni creatura. s̄ videt q̄ exemplū sit
 in omibus. **R̄. d̄. qd** est exemplū ex̄p̄-
 mens p̄fecte. et similiter oīno. et tale nul-
 lū est in creaturis. quia imago et cetera crea-
 ture. plus habent dissimilitudis q̄ similitu-
 dinis. et est exemplū aliquo modo mandu-
 cens. et sic multa sunt. et ex multis colligit
 vnū. nec tamē oīno p̄fectum. **Item** querit
 de hō q̄ intelligibile est homi. possibile est
 dec. Videt flm̄. quia aīma nostra qd ammō
 est omia. et intellectus noster. nō tot intel-
 ligit. qui plura possit intelligere. **R̄. d̄. qd**
 est loqui de intellectu comprehendēte. et
 sic nō est verū. q̄ omia intelligere possit. qz
 nec deus nec aliquid dei est comprehendēte
 nobis. qz oīno infinitus. et est loqui de in-
 tellectu apprehendente. et hoc dupliciter.
 aut in rōne possibilitatis et suscipientis. et
 omne qd potest fieri. potest intelligere. q̄
 possibile est ad intelligendū. aut ī rōne agē-
 tis. et quia nō habet lumen tante potencie.
 qd possit super omia. sc̄z presenciam et futura
 quia multa sunt d̄tra eius iudiciū. sic nō est
 oīm̄. **Item** querit de hoc qd dicit hyl. Mā
 si p̄tem substantiē. neuter p̄fectus. Videtur
 enī nō sequi hoc. quia homo p̄fectus gene-
 rat filiū p̄fectū. tñ nō dat ei nisi p̄tem.
R̄. d̄. qd est p̄fectio simplex. et p̄fectō
 in genere bene compatitur secū datōnem et
 receptōem p̄tis. quia in dante suppletur per
 restauratōez. in accipiente per augmentū et
 additōz. sed p̄fectio simpliciter. nō patit
 secum restauratōez. nec additōz. et qm̄ in deo
 p̄fectio ē simplicit̄. idō si daret p̄tem. in
 dante remaneret defectus. similiter et ī ac-
 cipiente. **Item** querit de hoc qd dicit. Nō
 per duplicem d̄uenienciā r̄. Aut enī tangit
 modos essendi. aut generandi. non essendi.
 quia multo plures sunt q̄ isti. nō generādi.
 et ita in vtroqz modo est insufficientis. **R̄. d̄.**
 aliqui dicūt. q̄ hyl. assignat hos modos ge-
 neratōnis. qui sunt in creaturis. vt excludat
 eos a filio. Sed nō assignat nisi duos mōs.
 quia non loquitur. nisi de generatōne viu-
 uens autem generabile. diuiditur in vege-
 tabile et sensibile. et sc̄dm̄ illud duplex ge-
 nus. duplex est modus generandi. que tan-
 git hyl. Nam aīalia generant per cōiunctōz
 maris et femine. et plante. per insertum.
 et primū tangit cū dicit. Non per duplicem
 d̄uenienciū generatōne. quia masculus et fe-
 mina sunt duplicis generis. quātū ad serū.
 et tamē d̄uenientes sunt. quātū ad formam
 et materiā sc̄dm̄ modū tangit. cum dicit. nō
 per insertiū naturam. capatōris substantiē.
 sicut furculus insertur arbori. sed per natu-
 re vnitam similitudinē. i. similitudinē. idō
 in natura differentē. **Aliter** potest dici.

q̄ hyl. nō loquitur de mō generādi. s̄ loquit̄ quomō pater sit in filio. et excludit modum essendi in quo creatura dicit̄ esse in creatura sc̄dm̄ mōdū v̄sitatum. ad quē modū concurret duplex condicō. creaturaz̄ quo ad naturam diuersitas. sc̄da est d̄tinentis capacitas et has excludit ab illo mō existenti qui est in diuinis per illa duo que dicit̄. q̄ filius est in patre. nō per d̄iunctōz̄ duoz̄ generoz̄um neq̄ p̄ insitiuā capacitatis substantiē nafaz̄. hoc patet per lr̄az̄ hyl. qm̄ immediate subiūgit in originali. et maḡ obmittit qd̄ inquit. hyl. per corpalem necessitatē exteriora fieri hijs quibus cōtinentur interiora nō possunt vniuersaliē. quia illō est impossibile in creaturis corp'alibus. q̄ mutuo sint in seip̄is. sicut pater est in filio. quia p̄pter corp'alē necessitatē et imp̄fectōz̄. interiora nō possunt fieri exteriora. hijs quibus cōtinentur. vt si aqua est in vase. dū est intus. nō potest fieri extra. et ita nō cōtinetur vas. vt vas sit in aqua. **Item** querit̄. quid est hoc qd̄ dicit̄ dum p̄sonam d̄i nō d̄generat natiuitas. qz̄ nō tantū in deo. sed in creaturis pluribz̄ nō d̄generat. **1. Bz̄.** d̄d̄. q̄ d̄generare est extra genus generantis exire. Exire autē extra genus generantis hoc est. aut quantū ad formam d̄m̄ et naturam. et sic est d̄generatō in equiuocis. sicut equus ex asina generat burdonem. et asinus ex equa mulū. Vñ mulus d̄generat. Alio mō d̄generare est p̄prietates generantis relinquere. retenta natura. sicut filius qui generatur ex patre nobili et pulcro. est rusticus et turpis. Tercio est d̄generare. et naturā generantis relinquere. nō per dissimilitudinē. sed per diuersitatem et hoc mō om̄is natiuitas creata d̄generat. qz̄ in omni creatura generās est aliud a generāte. et in sola diuina generatōne d̄generatō nō est. quia nihil nascitur nouū. nihil addit̄ alienū. et ideo generans a generante in substantia nō sepat̄. et iō illa generatio est sola nobilissima r̄c̄.

Sed iam nūc ad p̄positum redeamz̄. Supra ostendit maḡ diuinas p̄sonas equari. quantū ad magnitudinēz̄ potencie. per hoc q̄ vna essentia ē in singulis tota. **Hic** ostendit qd̄ est summa in eis equalitas. et hoc facit excludendo ab eis cōm̄ rōnem inegalitatis. et diuiditur h̄c p̄s in tres ptes. In prima ostendit q̄ nō cadit ibi ratō totius integri. In sc̄da ostendit q̄ nō cadit ibi rō generis et sp̄i ibi. **Hic** addiciendū est. q̄ tāta est equalitas r̄c̄. In tertia ostendit q̄ nō cadit ibi rō numeri ibi. **Sciendū** est ergo tantā equalitatez̄. **Prima** itēz̄ p̄s in duas. in prima quia fecerat digressioz̄ cōtinuat dicta dicendū. In sc̄da vero ostendit q̄ ibi nō cadit rō totius et p̄tis ibi. **Nec** est aliqua triū p̄sonaz̄. **Item** sc̄da p̄s in q̄ ostendit q̄ in diuinis nō cadit ratō vniuersalis siue generis et sp̄i. habet duas ptes.

In prima ostendit q̄ non est accipe genz̄ in diuinis. nec sp̄m̄. nec idiuuidū. In sc̄da vero. contra hoc opponit auctē d̄m̄. ibi. **Hic** autē vidēt̄ aduersari quedā. prima habet duas. primo ostendit q̄ nō est ibi nafa generis. vel sp̄i. vel indiuuidū. sc̄do q̄ nō est ibi rō materialis p̄cipij ibi. **Notandū** etiā q̄ essentia diuina nō est materia. similit̄ p̄s in qua obicit̄ cōtra hoc. habet duas. in prima ostendit qd̄ cadit ibi ratō vniuersalis et indiuuidū. rōne d̄m̄. In sc̄da soluit̄. primū hoc facit ibi. **Hic** aduersari r̄c̄. sc̄dm̄ ibi. h̄c autē que hic dicūtur licet in singulis sermōnibus r̄c̄. **Sciendū** est ergo tantā equalitate esse r̄c̄. **Hic** est tertia p̄ticula in qua ostendit q̄ in diuinis nō cadit ratō numeri. que p̄s habet tres p̄ticulas. In prima ostendit q̄ in diuinis p̄sonis. tāta est magnitudo in vna p̄sona. quāta in tribz̄. In sc̄da ostendit q̄ deus nō potest dici triplex siue multiplex ibi. p̄pterea cū deus dicat̄ trinus. In tertia ostendit differētiā inter pluralitatē. que est in trinitate. et pluralitatē que est in creaturis corp'alibus. vltimo caplō. In rebus corporeis non tantū r̄c̄. **Et** notandū q̄ tota sūma et fundamentū totius distinctōnis in hoc v̄bo cōsistit. q̄ diuina essentia est magnitudo vna nō multiplicata et tota nō diuisa est in qualibet p̄sonaz̄. iō necesse est q̄ p̄sone sint oīno equales magnitudine. n̄ potest ibi cadere ratō totius vniuersalis. q̄ illud multiplicatur in p̄tibz̄. nec totū integrū. quia illud diuidit̄ in p̄tes. nec est totū in qualibet parte. et ita nec ratō materialis p̄cipij. nec ratō numeri.

Intelligentiā huius p̄tis quatuor q̄ r̄unt. primo vtz̄ in diuinis sit ponere totū integrale. sc̄do vtz̄ sit ponere totū vniuersale. t̄cio vtz̄ in diuinis p̄sonis sit p̄cipiū materiale. quarto vtz̄ in diuinis sit d̄m̄a sc̄dm̄ numerū.

Quia primū qd̄ sit ponere totalitatem integritatis. videt̄ p̄ augusti. primo. et habet i lr̄a. tota trinitas est in singulis p̄sonis. s̄o aut est ibi implicatō falsi. aut est ibi totalitas. sed nō est ibi implicatō falsi s̄o est ibi totalitas. **Item** hoc ip̄m ostendit̄ ratiōne. quia vbi quantitas ibi totalitas et integritas. Sed in diuinis est quātitas virtutis. ergo saltē s̄m̄ illam et integritas. **Itē** vbi pluralitas ibi integritas. quia om̄is pluralitas constat ex vnitatibus. sed in deo est pluralitas. qz̄ trinitas. ergo in deo est integritas. **Si** dicas. q̄ illa pluralitas nō integratur. qz̄ nihil plz̄ est in tribz̄ q̄ in vno. s̄o si tm̄ est in tribz̄ quantū est in vna. s̄o tm̄ credit et eque plene credit. qui credit vñ solū esse sup̄positū. sicut qui credit tres esse p̄sonas. **Sz̄** hoc flm̄ est s̄o r̄c̄. **Item** si aliquid est equale alicui eod̄ addito. adhuc erit equale. s̄o si aliquid est totum ad aliquid. eod̄ addito adhuc

erit totū. Sed tres est totū ad unū. s^o tres
 p^one ad unam p^onam. **I**tem omne quod
 predicat de aliquibus simul. et de nullo p
 se ē totū integrum ad illa. istud dicit et nō
 habet instantiam. sed trinitas predicat de
 tribus p^ois simul et de nulla p se ergo rē.
Item omne quod remouet ab aliquo dif-
 fert ab illo genere vel specie vel numero vel
 ē totum ad illud. sed trinitas remouet a pa-
 tre. qz pater nō ē trinitas nec differt gene-
 re vel specie vel numero ergo rē. Contra am-
 brosius in li. de trinitate. in diuinis nullam
 p^oimus totalitatem. qz nō est ibi quātitas
 nec numerus. **I**tem ratione videt qz om-
 ne integrum ē dpositum ex p^otibus sed deus
 est summe simplex ergo in deo nulla ē totali-
 tas nec integritas ergo rē. **I**tem omnis p^o
 sub ratione p^ois habet esse imperfectum respe-
 ctu totius qz ex aliquib^o omnino pfectis nō
 resultat terciū s^o cū i diuinis nihil imperfectio-
 nis sit ponendū nō ē ibi p^o. ergo a relatiuis
 nec totū. **I**tem omne totum ē maius sua p-
 te. sed vbi infinitas ibi nō ē maius et minus.
 ergo nec totalitas. sed in diuinis ē infinitas
 ergo. **I**tem omne totum ē resolubile vel se-
 cundū rem vel sedm intellectum. et omne re-
 solubile ē corruptibile. ergo cum in deo sit ni-
 hil corruptibile nō erit resolubile et ita nec
 totū. **R**esponso totum siue totalitas. vno mō-
 dicit absolute. et sic totum idem ē qd pfectū
Alio modo dicit totū p dparationem ad ptes
 et sic dicit totū qd habet pte et pte siue ptes.
Primo modo bene ē ponere totalitatē i deo
 Secūdo non nec etiam partialitatem. non to-
 talitatem quia aufert simplicitatē. non p^oia-
 litatem. qz tollit pfectum. neutrum. qz tollit
 equalitatē summam. **A**d illud ergo qd obi-
 citur de aug. qui dicit qz tota trinitas rē. dō
 qz totum accipit p pfecto vel totū ibi acci-
 pit priuatiue. qz priuat hoc qd est esse ptes
 extra ptem. **V**nde tantū valet tota essentia.
 quantū valet nō habēs ptem extra vel intra
Ad illud qd sedo obiicit qz est ibi quantitas
 virtutis. **D**icendū qz quātitas virtutis stat
 cum summa simplicitate. id eo abstrahit a to-
 talitate et integritate. **A**d illud qd obiicitur
 qz vbi pluralitas ibi rē. **D**icendum qz plura-
 litas in creaturis duo dicit. dicit em aliquo-
 rum distinctione et ex ipsis vnus multipli-
 cationis dstitutionem. primū quidem repit
 in diuinis. qz ibi ē distinctio vere. sed nō qz
 vbi dstitutio ē ibi dstituentia minus habet
 quā totū qd dstituit et ita essentialiter dif-
 ferunt ab invicem. **I**n diuinis autē nō sic. qz
 cum pater habeat totā essentia nō ptem non
 potest minus habere nec essentialiter differ-
 re. et ideo dicendū qz in diuinis recipit plu-
 ralitas rōne distinctionis. **S**ed qz pluralitas
 erat totū rōne dstitutionis. et hoc nō ē in di-
 uinis id eo nō sequit qz sic ibi totalitas est tñ
 nature vntas et psonarum pluralitas. et tā-
 tum est in vntate quantū in pluralitate. sed

non tot modis. sed qz fides non tantum est
 respectu essentie vel magnitudinis. sed etiā
 modi essendi. patet quod obiicit qz nō tantū
 credit qui credit vnā psonam. quantum qui
 credit plures. ex hoc patent sequentia quia
 vnum ē p^o truum sedm quod dicit vntatem.
 et tria trinitatem. **S**ed cum addit hoc nomē
 psona distrabit et nō manet illa ratio vnta-
 tis ideo nec ratio p^oialitatis. **A**d illud quod
 obiicit qz predicat simul et remouet. **D**icen-
 dum qz hoc nō solum dvenit totalitati respe-
 ctu partis. sed etiā pluralitati respectu vni-
 tatis que quāuis nō teneat rationem p^ois p-
 ter diminutionem et imperfectiōnem. tenet ta-
 men rationē vntatis. ppter principium et di-
 stinctionem. **V**nde qz totum remoueat a pti-
 bus et non differat hoc nō ē ratione dstituti-
 ois principaliter sed ratione distinctionis
 et quomā in diuina pluralitate quāuis non
 sit vnū maioris dstitutio. quia tamē est ibi
 distinctio. ideo sic remouet. et sic predicat
 sicut totum in creaturis.

Secundo querit. vtrum in diuinis
 sit ponere totū vniuersale. et qz sic
 videtur p dam. qui dicit qz in di-
 uinis d mune est vt substantia p^oicu-
 lare vt athomus. ergo si ē ibi d mune et p^oti-
 culare. ergo vniuersale quia p^oiculari non re-
 spondet aliud d mune quā vniuersale. **I**tem
 hoc ipsum videt p distinctionem vniuersa-
 lis et p^oicularis. **V**niuersale em est quod p-
 dicat de pluribus. **P**articulare de vno solo.
 sed has rationes ē inuenire in diuinis. ergo
 rē. **I**tem omne qd ē in plus et est vniocū
 ē vniuersale ad illa respectu quoz ē in plus
 sed essentia siue substantia ē in plus quā p-
 sona et in plus vniocū quod dicit vnā na-
 turam reptam in illis sedm idemptitatē. s^o
 rē. **I**tem in diuinis ē d muncabile et mō-
 muncabile. **A**ut ergo eodē. aut alio et alio
 nō eodē quia illud ē intelligibile qz ex eodē
 veniat d munitas et p^oietas cōuenientia et
 d rna psonalis s^o alio et alio. ergo si alio ē
 d muncabile. **A**lio mō muncabile. ergo cum
 d muncabile sit ratione eius quo est. mō mō-
 muncabile ratione ei² quod ē ergo quo ē et qd
 est in diuinis sunt p differentiam. sed vbi
 hec sunt p differentiam ibi ē vniuersale et p-
 ticulare ergo rē. **I**tem quanto aliquid sim-
 plicius tanto vniuersalius. sed diuina essen-
 tia est simpliissima ergo ibi ē maxima ratio
 vniuersalis. **C**ontra boetius dicit. qz nec est
 vniuersale nec p^oticulare. **I**tem hoc ipsum
 videtur ratione. quia vbiqz ē vniuersale
 ibi ē vna forma multiplicabilis vel multipli-
 cata in cuius rei signum. emne qd significat
 quia vniuersaliter potest addi omni vniuer-
 sali. s^o in deo nō ē vna forma vel natura mul-
 tiplicabilis nec multiplicata. nec recipit sig-
 num vniuersale vt dicit omnis deus ergo rē
Item vbi ē p^oticulare ibi ē forma vel natura
 vt hic et nūc. sed diuina natura siue in se siue

De

in ipostalibus nō ē hic et nunc . sed semp et
 ubiq . ergo nec in se nec in ipostalibus ē ibi
 pticulare . ¶ Item ubi est pticulare et vniuer
 sale vniuersale est simplicius pticulari ergo
 cum in deo non sit simplicior essentia quā p
 sona . quia in psona nullum ē accidēs . nullū
 principium dstitutiuum ergo rē . ¶ Item om
 nis natura in qua est vniuersale et pticulare
 ē in genere determinato . et omnis talis est
 limitata ergo cum diuina natura sit infinita
 patz rē . Responso ad predictōz intelligen
 tiam ē notandū . qz cum fides nostra ponat
 trinitatē et vnitatem in diuinis . necesse po
 nit ouenientiam et distinctionem . et quia cō
 uenientia non ē nisi incōmunicabili a pluri
 bus et omuni . distinctio autē non ē nisi in
 pprio et incōmunicabili . necessario ī diuinis
 ponit ratio omuis et pprij . omunicabilis et
 incōmunicabilis . sed cum in deo et creaturis
 sit distinctio suppositōz . Aliter ē in deo quā
 in creaturis . distinctio em suppositōz maior
 est quā distinctio accidentalis . unde qm̄s
 innotescat p accidentia . tamen nō sit p acci
 dentia . accidētibus em circumscrip̄tis aduc
 ē intelligere supposita differre . et cum non
 fiat p accidentia dsequentia oportet qz fiat
 ab origine . vel originali p̄cipio . Ab origine
 est quādo vnum differt ab altero qz emanat
 ab eo . idem em a se emanare nō potest . talis
 distinctio suppositōz est in deo . sed hoc non
 potest esse in creatura . scz distinctio solum p
 originez . nam nulla creatura potest alteri to
 tam suam essentia dare . Si ergo dat ptem
 necesse est qz alia differētia sit ibi quā origi
 nis . et ideo est differētia ab originali p̄m
 cipio . hoc autem nō ē forma in se . quia dicit
 quid omunicabile . nec materia in se qz dicit
 quid indistinctum . ergo hoc facit forma vt
 adueniens materie . qz em adueniens mate
 rie accipit ptem non totam materiā . hinc ē
 qz ipsam distinguit et ipsaz distinguēdo tra
 hit in ptem et limitatur . et sic hic et nunc et
 vnum numero et pticulare . Quoniā ergo in
 diuinis nō est additio ad materiā nec tractio
 ad ptem . ideo nō cadit in diuinis vniuersale
 vel pticulare . sicut ostendūt rationes ad hō
 induc̄te in opponendo . Ad illud ergo quod
 primo obiāt de dam . dicendū qz impprie dē
 pticulare p incōmunicabili . Ad illud quod
 obiāt . qz vniuersale ē quod predicat de plu
 ribus . dicendum qz ista ē ratio omunicabilis
 vniuersalis aut nō est nisi scd̄z qz realiter in
 telligitur multiplicatū in illis . Similiter sol
 uendum de pticulari . Ad illud qd obiāt
 qd in plus ē et vniuocū . dicendū qz vniuersa
 le ē in plus ita qz simplicius . et sic in minus
 p additionem ad illud . nō autem sic in deo .
 Ad illud quod querit vtz eodem omunica
 bile et incōmunicabile . Dicendū qz alio et alio
 qz sicut dicit aug² . alio ē deus . et alio pater
 sed nō alio et alio scdm rem . sed scdm ratioz
 qz deitate ē deus . paternitate pater . et pa

ternitas nō est aliud re ab essentia . quoniam
 paternitas est essentia . est tamē aliud ratio
 ne . et quia ablatiuus dicit rationē . ideo non
 eodē est deus quo pater . et si obicias . Aut
 tunc illi rationi Respondet aliquid in re aut
 nihil . Dicendum qz ratio illa p dparationem
 ad essentia nō est nisi modus . sed p dpatio
 nem ad aliā psonam est res et hoc patz quo
 niam habere essentia ab alio et non habere
 non dicit rem aliā sed solū modū . habere au
 tem ab alio . et nō habere ab alio dicit realem
 differētia . quia nulla res ē a se et ab alio .
 Ad illud qd vltimo obiāt de simplici . dō
 qz est simplex possibile ad additionē . et ta
 li modo vniuersale ē simplex . Alio modo sim
 plex qz priuat dpositionem et additionē . et
 hec repugnātia non dsonat vniuersalitati et
 tali modo diuina essentia ē simplex que nul
 lo modo trahibilis ē in ptem p additionem
 sicut trahit vniuersale . et ideo nō est vlē .

Quero querit vtrum in diuinis pso
 nis sit ponere p̄cipiū materiale .
 et qz sic ostendit hoc modo . quādo
 cunqz aliquis vel aliquid ē de ali
 quo ita qz ipsum ē distinctiuum . et illud de
 quo ē indistinctiuū ē de illo tanqz de mate
 riali p̄cipio . sed psona filij est de substan
 tia patris . et psona distinguit . substantia di
 cit quid indistinctiuum . ergo est sicut mate
 riale p̄cipiū . ¶ Item sicut efficiēs et finis
 sūt cause correlarie ita forma et materia . for
 ma em dicit respectu materie . sed in deo est
 ponere causam formalem . ipse em ē forma vt
 dicit boetius ergo in deo ē ponere materiāz
 ¶ Item videt qz causa materialis magis cō
 petat deo . quam aliquid causarū genus . qz
 materia in hīs inferioribus dat existentiam
 et pmanentiam . ppter sui incorruptionē . vñ
 fundamentū est existentie creature . cum sō
 deus siue deum esse habet existentia siue p
 manentia p fundamentū incorruptibile . vi
 det qz deo maxime dpetat ratio materialis
 p̄cipij ergo rē . ¶ Item in rebus creatis fi
 nitas a forma verit . sed infinitas a materia .
 sed omne qd ē in deo ē infinitum . ergo cum
 deo maxime oueniat passio maxime dseqns
 p̄cipiū materiale . maxime dpetit et ipsum
 ¶ Item quāuis in deo sit summa et omnimo
 da simplicitas . tamen nos ponimus in deo .
 qd est et quo est vere . Sed tñ p indifferē
 tia ergo piratione videt qd in deo posset po
 ni materia et forma tñ p indifferētia . ¶ Itē
 omnis distinctio ē a forma . ergo circumscrip
 ta omni forma creata . materia nō distinguit
 ergo nō est aliud a deo . ergo est deus . quia
 omne qd ē et non distinguit a deo est deus
 Videt ergo qz materiale p̄cipium sit ipse
 deus et ita dpetere diuinis psonis . Contra
 boetius ī li . de trinitate forma siue materia
 non potest esse subiectum et loquit de deo .
 ergo in deo nō erit ratio p̄cipij materialis
 ¶ Itē materia inter cīa entia ē ip̄fectissimū .

Vnde et aug. dicit in libro def. qd ppe nihil
 ē sed deus ē omnino pfectissimū. ergo omīo
 in eo nihil inuenit impfectionis. ergo nec qd
 ē materie. **I**tem materia ē principiū paci
 endi. vnde pati ē a materia. Vnde omne in
 quo ē materia ē natum pati et recipere. sed in
 hil tale ē omnipotens. In hoc em qd pati po
 test deficit a posse. ergo in omnipotēte nul
 lo modo ē materiale principiū. **I**tem si
 materia in deo est aut respectu sui aut alio
 rum. **S**i respectu aliorū. cum ergo materia
 sit ens in potētia ad alia nec distinguit ab
 alijs rebus. sed p eas perficiat tunc deus re
 cipet complementum a creatura. nec ab ea di
 stinguere qd absurdum ē. **S**i autē materia
 sit in deo respectu sui. aut pure est materia.
 Aut ad aliud. **S**i pure materia ergo nō est
 ens et pterea nihil ē materia sui ipsius ergo
 oportet qd sit ibi aliquid cum materia. et si
 hoc ergo est depositum et mixtum. ergo nec
 deus habz esse simplex. ac p hoc nec esse pri
 mum et ita nō est deus. **R**esponso dicen
 dum qd in deo nullo modo nec ppe nec tras
 sumptiue recipit materiale principiū. et ra
 tio huius est. quomā materia dicit pncipi
 um passiuum et ita incōpletum. et quomā a
 diuino esse. omnis incōpletio et omnis passio
 penitus remouēda est. id eo nullo modo ge
 nus materialis pncipij in deo esse potitur.
Ad illud ergo qd obiicit qd psona est de sub
 stantia. et ipsa ē distincta et substantia non.
Dicendū qd hic ē defectus quātum ad vtrā
 qd additionem. **N**am primo hoc non recipit.
 qd psona sit de substantia. **S**icut vult aug.
 quia non dicimus tres psonas ex eadem es
 sentia. licet hoc omniter recipiat. qd filius
 est de substantia patris. vbi non materia sed
 crigimis substantialitas designat. sicut su
 pra estensum est dis. quanta. **A**lia ē additio.
 que deficit. naz materia ē indistincta et pos
 sibilis ad distinctionem p formā. sed substā
 tia vel essentia. nullo modo distinguit nec
 p se nec p accidens. et ita patet qd non que
 rit ei ratio materie. **A**d illud qd obiicit qd ef
 ficiens ad finē referē et forma ad materiam
Dicendū qd nullius cause habitudo cadit in
 do respectu sui s; respectu creaturaz. et alia
 rū causaz habitudines in deo recipiunt cir
 cumscrip ta dependētia. ppter hoc qd sonant
 impfectionem. sed materia sonat omnino in
 impfectione. et qd obiicit qd forma dicit ad
 materiā. **D**icendum qd est forma constitutua.
 et forma exemplaris. et forma constitutua dē
 ad materiā. et hec nō cadit in deo. sed forma
 exemplaris. sicut et si dicat qd deus ē forma
 in se. hoc est dictum qd ē actus purus nō des
 pendens a possibili. nec tamen simile ē de
 correspondētia forme et materie. et efficiē
 tis et finis. **E**fficiens em et finis possunt in
 adere in idem numero. sed forma et materia
 nunquā forma vero tantū constitutua incidit
 cum efficiēte et fine in idem specie nō nume

ro. forma vero exemplaris in idē numero. **A**d
 illud qd obiicit qd materia est fundamentū
 existentie. **D**icendum qd modus illius fun
 damēti in deo nō dicit. qd esse fundamen
 tum ē esse qd recipit aliunde s; a forma. de
 autē a nullo recipit. id eo nō cadit in eo ma
 teria. **A**d illud qd obiicit de infinitate. dicit
 dum qd ē infinitas ex defectu pfectionis. et
 hec dicitur materie. sed nō deo. sed est infi
 nitas ex priuatione limitationis. et hec deo
 et forme liberrime nō materie dicitur ita pa
 tet illud. **A**d illud qd obiicit quare materia
 et forma nō ponunt p indifferentiā. **D**icen
 dum qd ista duo. quo ē et qd est. de ratione
 sua nullam importat impfectionem. sed ra
 tione eius qd differunt. **V**nde sublata eorū
 differētia manet dpletio. et tunc in diuinis
 recipiunt. sed materia nō tantū qd differt a
 forma. et dicit incōpletionem. sed etiā qd ma
 teria ē et id eo nullo modo ponitur in deo.
Ad illud qd vltimo obiicit. qd circumscrip ta
 omni forma. materia nō distinguit. **D**icendū
 qd ista ppositio. omnis distinctio est a forma
 non habet veritatē nisi intelligat de distin
 ctione pfecta qd em habet esse distinctū ha
 bet esse dpletum. distinctio autē qualicū
 qd falsum ē. materia em differt a forma. et
 distat qd seipsa distat ab ea. sic potest dici et
 in pposito. qd materia differt a deo seipsa. tū
 ex pte sua. quia nō est pfecta nō cadit pfecta
 distinctio. sed ex pte dei qd pfectissimus ē
 pfecta cadit distinctio. **C**ausa em distiguit
 tur a causato. ens actu ab ente in potentia.
 et iste sunt prime differētie et summe.

Quarto et vltimo querit vtrū in diuinis
 sit ponere differētiā scdm nu
 merum et qd sic. videt dam. in p.
 lit 20. in numero nō natura differūt
 ipostases. et loquit de diuinis ipostasibus.
Item omnia que dtingit vere numerari ne
 cesse ē differre numero. sed ipostases vere
 dtingit numerari. vt dicant due et tres ergo
 vere cadit in eis differētia scdm numerum.
Item omnia que differūt re. aut differūt
 genere. aut spē. aut numero. aut nullo mō
 differūt. sed impium est dicere qd ipostases
 nullo modo differūt. ergo saltē numero dif
 ferunt. **I**tem vntas scdm materiā siue nu
 merum nō respicit vntatē forme sed suppositi
 ti et hoc patet. hoc em album et hic sedens
 demonstrato petro ē vnum numero ergo ab
 o ppositis. diuersitas scdm numerū non respi
 cit diuersitatē nature sed suppositorū. sed in
 deo ē pluralitas suppositorū. quāms non sit
 diuersitas naturaz ergo z. **I**tem idem et
 diuersum sufficiēter diuidūt ens. ergo em
 ne qd est ad altrū dpatum. aut est idē spe
 cie aut diuersum. aut idem numero aut di
 uersum. si ergo pater dpatur filio. aut ē idē
 numero aut diuersum. si idē quādoq; aliqua
 duo sunt eadē numero vnum vere pdicatur
 de altero ergo possum dicere pater est filio

De.

quod ē extra fidem. Si diuersus numero g^o in diuinis cadit diuersitas scd̄z numer̄. sed extra ambro. supra scd̄am epistolam ad rom̄. et magister recitat in littera ibi vere vnit̄as. vbi nulla diuersitas ergo nō ē ibi diuersitas scd̄m numer̄. **I**tem boetius in libro de trinitate ca. v. nulla ē in deo diuersitas. nulla ex diuersitate pluralitas. nulla ex accidentibus multitudo ergo nec differentia scd̄m numer̄. **I**tem diuersitas scd̄m numer̄ solum venit ex pte materie. **V**nde dicit ph̄s quod omnino materia numerabiliter ē. sed in diuinis nō cadit materia aliqua. ergo nec diuersitas scd̄z numer̄. **I**tem quecūqz differūt numero numerāt omnia que sunt in seipsis. saltē omnia que sunt ibi ex pte p̄ncipij formalis. hoc patz qz em̄ petrus et paulus sūt duo. ideo duo homines. duo animalia. duo alba. et sic de singulis ergo si pater et filius sunt numero differentes. ergo habēt duas naturas et duas essentias ergo sunt duo dii qd̄ ē extra catholicam fidē. **I**tem quecūqz differūt numero sunt sepabilia imagine vel intellectu. sed pater et filius nullo modo sūt sepabiles. nec re nec modo nec intellectu in diuinis. quia vna p̄sona ē in alia et ecōuerso ergo nec differūt numero. **I**tem qd̄ non ē multiplicabile nec multiplicatū ē vnum numero. sed diuina natura nō ē multiplicabilis nec multiplicata ergo ē vnum. sed quecūqz vnum sunt numero. nō possunt differre numero. ergo si essentia vel natura diuina ceteras d̄plectit̄ p̄sonas impossibile ē qz p̄sone numero differat. **R**esponsio dicendū qz in diuinis nō ē ponere differentia scd̄z numer̄. et huius rō sumi potest et a posteriori et a priori. **A** posteriori quoniam omnia que differūt numero d̄sequit̄ ista passio que ē numerus. numerus autē ē aggregatio multitudinis in qua plus ē in toto quā in singula p̄cium. hec autē aggregatio est ex hijs solū que habēt vnitatem limitatā que plus est cū alio quā p̄ seipsam. **L**imitatio autē venit p̄ additionem. **A**d dicitio autē p̄ducit ad d̄positionē cum materia que facit esse hic et nunc. et tantum et plus et ita nō est diuersitas scd̄m numerum. nisi in hijs in quibus ē distinctio p̄ additionem et d̄positionem et materiā. hec distinctio nō cadit in deo. ideo nec diuersitas scd̄m numer̄. **A**lia ratio ē a priori. quia in quolibet quod intelligimus vt d̄pletū. intelligimus sub ista duplici d̄ditione. sc̄z p̄ modum quo ē. et qd̄ est. et vnit̄as quidē siue idemptitas secundū species vel genus ē veniens a pte eius qz est quo scd̄m diuersos status. siue d̄pletionem maiorem et minorem. **V**nit̄as vero vel diuersitas scd̄m numerum venit a pte ipsius qd̄ est scd̄m esse. siue put est in supposito indiuiduo sic autē ista duo diuncta sunt in omnibus. qz numerato ipso qd̄ ē necesse est numerari ipsū quo ē. cū ergo in omnibus que differūt numero numeret̄ ipsum qd̄ est necesse est qz

in illis multiplicet̄ ipsum quo est. quia ad diuersitatem scd̄m numerum d̄currit diuersitas ipsius qd̄ ē et quo est. et qui est. i. nature et suppositi siue ipostaleon. sed p̄ncipaliter ipsius qd̄ est. cum ergo in diuinis quo est siue essentia p̄pter summā simplicitatē nullo modo sit multiplicabilis ideo necesse ē qz ipsum qd̄ est similiter remaneat indistinctū et ideo impossibile ē qz cadat ibi diuersitas scd̄z numerum. nec tamen est vnum numero. qz ipsum qd̄ est vnum numero in creaturis nō est dicibile de pluribus. sed in diuinis ipsum qd̄ est quāuis sit vnum tñ de pluribus dicibile. et ratio huius est qz idem ē ibi quo ē et qd̄ est quantū ex pte rei. et ideo sicut quo ē. est cōmunicabile pluribus. quāuis nō multiplicabilis. ita ipsum qz est. vnde possumus dicere qz pluralitas p̄sonarum mediū tenet inter idem numero et diuersum. quāuis em̄ ipsū qz est nō numeret̄. numerat̄ tñ ipse qui est. **V**nde sunt ibi plures qui. et hoc vult dicere dam̄. cum dicit numero nō natura differunt ipostales. p̄ hanc em̄ additionem nō natura ipse d̄trahit differentia scd̄m numer̄ siue distinxit a p̄pria ratione vt ipse dicit primo li^o ca. xj. **O**portet scire qz aliud ē differre re. aliud ratione in omnibus creaturis. ipostasum diuisio re d̄siderat. d̄munitas vero ratione in summa vero et insup substantiali trinitate et ecōuerso. vnde cū diuersitas scd̄m numerū faciat siue notet diuersitatem in re et natura p̄ loquēdo. nisi nomē diuersitatis distrahat scd̄m numer̄ ad distinctōes suppositōz nō est cōcedendū. qz sit ibi diuersitas scd̄m numer̄ personarū siue ipostasum. et hoc vult dicere dam̄. qñ dicit qz ipostales differūt numero. non in quā numero qui dicat diuersitatem in re et natura. sed qui dicat differentia in p̄prietatibus et relatione. natura sc̄mp manet vnit̄a et idiuersa ex h^o p̄ illud dam̄. **A**d illud qd̄ scd̄o obiicit qz numero differat ea que numeratur. d̄d qz v̄z est. qz eo modo differūt quo modo numeratur. sed nō numeratur. nisi quātū ad p̄sonas. et ita nō differūt. nisi numero ipostasum et p̄prietate. **A**d illud qd̄ obiicit qz que differūt rē. distinguendū est in h^o noie re. qz pōt dicere natura siue essentia. et potest dicere p̄sonā. **S**i dicat essentia et naturā v̄z. si p̄sonā falsum est. et non habet locū illa diuisio. **A**d illud qd̄ obiicit. qz vnit̄as numero respicit p̄demptitatē suppositi. d̄d. qz si suppositū dicat ip̄m qd̄ est. tunc veritatē habet. si autē dicat ip̄e qui est. siue p̄sona. nō habet veritatē. nisi in hijs in quibus differt qd̄ est. et qd̄ est. vnde p̄prie loquēdo. diuersitas secundū numer̄ sequit̄ ip̄m qd̄ est. et ideo in diuinis non habet locum. **A**d illud qd̄ idez et diuersum sufficienter diuidunt ens ergo idez numero vel diuersum. **D**icendū qz illud v̄z ē in ente qd̄ natum ē numerari sicut ens creatū. sed in ente increato hoc deficit. **V**ndē

hila. de trinita. Deu ex deo natum. nec eun
dez nativitas. nec aliud esse natura pmittit
et ita sicut pdictum e. tenet mediū inter idē
et dinerfum numero.

In pte ista sunt dubitationes circa
litteram. et primo de hoc qd dicit
ozet vt qd credit. intelligat. Videt
em in pte loqui. quia nullus ozat
quod nō desiderat. nullus desiderat qd nō
cognoscit vel intelligit. Item nullus assen
tit rei quā mente nō intuet siue accipit. ergo
nullus assentit rei quā non intelligit quia in
telligere ē mente intueri. Responso dicendū
qz intelligere dupliciter dicit. vno mō idem
ē qd agnoscere aliquid qz p nom dicit. Alio
modo idē ē qz ratiōne apprehendere. primo
modo antecedit fidem que ē ex auditu. scdo
modo dsequit. quia nulla ratio humana suf
ficiat ad manifestanda credibilia nisi intel
ligens fide illius ref et captuet. Item que
rit de hac solutione magistri qua dicit. Ali
qua differre numero que sibi in dputatione
ren adiungunt. Videt em male dicere quia
illi dputationi. aut respondet aliquid in re
aut nihil. Si aliquid respōdet ergo non dif
fert a pcedēti differētia. Si nihil respōdet
ergo distinctio siue dputatio nostra sup va
rum fundata ē. Responso dicendū qz dpu
tationi nostre cum dicimus vnus duo tres
aliquid respōdet. Sed illud nō est diuersi
tas numeralis. sed distinctio psonalis. vñ
in diuinis nō dicit esse numerus nec differē
tia scdm numerū. nisi addat scdm numerū p
sonarū qui dicit distinctionem in ipostasibz
nō in natura. id eo quāms dicant tres psonae
tamen nō ē ibi ternarius sed trinitas. Itē
querit de hoc quod dicit qz cum deus dicat
trinus nō debet dici triplex. Videt em extra
illud qz dicit sap. vii. qz spiritus sapientie ē
multiplex ergo duplex vel quadruplex ergo
zē. Itē isidorus dicit. qz trinitas ē multi
plex et numerabilis. Item ratiōne videt
qz pannus vnus in substantia duplicat? du
plex dicit. triplicatus triplex. ergo si vna ē
substantia in tribus ipostasibus. videtur tri
plicari in eis et triplex dici. Responso dicendū
qz distinctio psonarū non potest significari
p additionem termini numeralis ad hoc no
men deus nisi huius nominis trinus. qz spe
cialiter ad hoc inuentū ē. vt significet plura
litate in suppositis cū vnitāte forme. qz ergo
hō nomē triplex dicit distinctionē simpliciē
i termino cui addit vel quātū ad formā. vel
ad pium multiplicationem. et qz in deo nō
cadit multiplicatio. nec quātū ad formā nec
quantum ad ptes. id eo nullo modo potest
dici triplex. Qz sō obicit qz dicit multiplex
Dicendū qz istud ē dictum causaliter. quia
multorū et quia variorū donorū vel dictorum
effectū ē pncipiū in quibus ē vera diner
sitas non sic in psonis qz dicit psona. impprie
dictum ē et exponendū ē. Ad illud qd idēz

pannus dicit multiplex. Dicendū qz verū ē
sed tamē scdm alias et alias ptes. et quia in
deo nō ē alietas pū nec forme id eo nō potest
dici triplex. Item querit de hoc qd dicit.
Qz in rebz corporeis plus sunt due quā vna
Videt em instantia. quia ignis cū ferro non
est maior quā ferrū p se. siue lux. cum aere.
Si dicas qz non sunt corpa. obicit qz corpus
glorificatum simul ē cū non glorificato et tā
tum locum occupat nō glorificatū p se quan
tum cū glorioso ergo nō sunt maior. quia cor
pus maior maior occupat locū. Responso
dicendū qz augz loquit de rebus corporeis.
quāz quelibet ē corpus. s; ignis in ferro. lux
in aere. non ē corpus sed ppietas corporis.
Dreterea notandū qz augz. nō accipit hic ma
ius extensue sed accipit plus quantū ad ve
ritatē existentie vel essentie. cū em non sit sū
ma veritas in qualibet re. plus ē de veritate
existentie in duabus rebus quā in vna. quā
uis nō sit ibi plus de latitudine distantie si
ue de extēsiōne magnitudinis. vel capacita
tis extēsiōne zē.

Nunc ostendere restat quō aliqua
istan triū psonarū. Supra ostēdit
magister equalitatem psonarū quā
tum ad magnitudinē. hic ostēdit
quantū ad potentia et virtutē. et habet hec
ps tres ptes. In prima ptem qd intendit.
In scda pbat ibi. Nihil inquit patre minus
habet zē. In tercia dubiū siue obiectionē in
contrarium soluit ibi. sed forte eo ipso maior ē
zē. prima et vltima pte manētibus in diuisis
media diuidit in tres. scdm tres pbationes
siue ratiōnes. quāz prima sumpta ē ab aucto
ritate domini io. vii. Omnia que habz pater
mea sunt. scda sumpta ē p deductionē ad im
possibile. quia si nō genuit equalem aut po
tuit et noluit. et ita fuit inuidz. aut voluit
et nō potuit. et ita fuit impotens. et hoc po
nitur ibi. Item alio modo pbat filiū equa
lem patri. Tercia ratio est ostēsiua sumpta
p simile in generatione creata et pmit ibi.
hec autē p similitudinē humanā.

Intelligentiā eorū que dicunt in
pseri distinctione. Duo principa
liter querunt. Primo querit vtrū in
diuinis sit ponere potētie ad equa
tionē. scdo vtrū in diuinis sit ponere ordinez
Quantū ad primū querunt duo. primo que
rit vtrū in diuinis sit ponere ad equationem.
quātū ad extēsiōnē possibilū. scdo vtrū
sit ibi equatio. quantū ad intensiōnē potētie

Quod sit ibi ponere ad equationem
potētie quantū ad numerū possibi
lium. ostēdit sic quecūqz habēt
eandē naturam. habēt eandē potē
tiam naturalē sed quecūqz habent omnino
eandem potentiam. quicquid potest vnū. et
altz. sed pater et filius et s. s. habēt eandē
potentia ergo zē. Item quecūqz habent
omnino eandē opationem. nihil potest vnū

opari sine altero. sed pater et filius habent eandem operationem; ergo nihil potest pater sine filio. **Quecunq; pater facit hec omnia similiter filius facit.** Item nullus potest plura omnipotente. sed verbum dei est omnipotens. sicut dicit sap. xvij. omnipotens sermo tuus domine. Maior patet quia qui omne dicit nihil excipit. Item in infinitis non est ponere aliqua esse plura sed filius ponit infinita quia non potest tot quin plura. ergo pater non potest plura quam filius per rationem nec quam se. **Contra** quanto producta sunt magis distantia tanto potentia produciens est latior siue amplior. sed potentia patris se extendit ad creatum et increatum. potentia filii ad creatum tantum et magis distat creatum et increatum quam creatum solum ergo etc. Item filius dei et creatura sunt aliud et aliud. quia creatura est quid creatum sed filius est essentia increata ergo filius et creatura sunt aliud et aliud ergo plura. **Secundo** potentia que potest in filium et creaturam potentior est quam que potest in creaturam tantum siue potens est in plura. sed potentia patris est talis ergo etc. Item tantum vel eque magni vel maius est producere personam equalem sicut creaturam. sed pater potest sine filio producere personam ergo et producere creaturam. ergo videtur quod potentia in patre se extendat ad plura. Item quantum spiritus. scilicet et filius non sunt aliquid plus. tamen plures sunt quam filius solus. ergo cum in patre potentia possit in productionem utriusque in filio in alteram tantum. in plura potest potentia in patre quam in filio ergo extensione possibilitatis est maior. **Responsio** dicendum quod loquendo de potentia essentiali que est respectu actus essentialis siue productionis ad nihil se extendit in patre ad quod pater non extendat se in filio. et ideo quia equalitas consistit quantum ad potentiam essentialem. procedendum est sine calumnia quod pater et filius equaliter sint potentes quantum ad extensionem possibilitatis. **Ad illud** ergo quod obicit in contrarium. quod latius est potentia que potest in magis distantia. **Dicendum** quod istud verum est de potentia eodem modo dicta. et quantum ad similem modum produciendi. sed patrem posse producere quid creatum est potentie essentialis et operis creationis. patrem vero posse producere filium. est potentie ut in persona et generationis ideo illa ratio non valet. **Ad illud** quod obicit quod creatura et filius sunt plura. **Dicendum** quod verum est quod sunt plura. et tamen non plura producta. quantum enim filius sit aliud quam creatura. tamen non est aliud productum. filius enim est essentia et natura. sed tamen non essentia vel natura producta. quia producere filium non est producere aliquid sed aliquem et ideo non sequitur quod producere filium et creaturam sit posse producere plura quam posse producere alteram. **Ad illud** quod obicitur quod producat personam sine filio. **Dicendum** quod non est simile quia cum producere creaturam sit producere essentiam. tamen productio quam po-

tentia est essentialis et quod essentia est indivisa in patre et filio. ideo et potentia et actio proinde et illa productio quia vero producere filium est producere personam ideo productio illa et potentia dicitur quod personale. et quoniam pater et filius non conveniunt in persona sed in essentia patet etc. **Ad illud** quod obicit quod filius et spiritus sunt plures etc. **Dicendum** quod verum est quod potest etiam in plures. sed quantum ad hoc non attenditur equalitas vel inequalitas ut visum est. **Secundo** queritur utrum in divinis sit equalitas quantum ad intensionem potentie. et sic ostenditur hoc modo. **Nihil** est potentius sua virtute. Sed Christus est dei virtus ergo pater non est potentior filio. similiter per rationem nec filius spiritus. Item substantie eque nobilis. eque nobilis et excellens est potentia. sed substantia eque nobilis in filio ut in patre ergo et potentia eque nobilis. ergo nihil potentius potest pater quam filius. Item ea potentia quam quis potest supra infinitam et summam distantiam nihil est potentius. sed potentia verbi potest supra infinitam et summam distantiam que est inter ens et non ens. quod per ipsum omnia facta sunt ergo etc. Item ea potentia cum nil potest resistere. nec aliquid potest eam retardare nihil potentius. sed potentiam filii nihil potest retardare nec aliquid potest ei resistere. quod subito facit et libere. patet quod dixit et facta sunt etc. ergo etc. **Contra** potentior est potentia in eo qui solum potest agere. quam in eo qui agere et pati. sed in patre est solum agere. in filio agere et pati ergo etc. Item potentius aliquid potest quod est primum principium quam quod non primum. quod omnis causa primaria plus influit quam secunda. sed pater est primum principium ergo unum et idem potentius potest pater quam filius. Item potentius potest qui habet potentiam a se quam qui ab alio. qui enim aliquid a se habet multo melius habet quam ab alio recipiat ergo cum filius habeat posse a patre. pater autem per se et a se ergo etc. Item plus potest aliquis. qui potest et per se et per alium quam qui tantum per se. sed pater potest operari per filium. spiritus scilicet non potest per filium nec etiam ipse filius proprie loquendo ergo etc. **Responsio** dicendum quod potentia in patre et filio eque intensa quod in utroque summa est et eque nobilis quia in utroque una per naturam non degenerat. similiter et in spiritu. scilicet et hoc loquendo de filio secundum divinam naturam secundum quam equalis est patri. **Ad illud** ergo quod obicit quod filius potest pati. **Dicendum** quod istud non est secundum potentiam divinam. sed secundum infirmitatem humanam et secundum illam inferior est patre et minus potens. secundum autem divinam non potest pati. sicut nec pater. **Ad illud** quod secundo obicit quod primum principium magis potest. **Dicendum** quod primum et principium. aut solum dicitur ordinem aut substantiali differentiam. si solum ordinem cum unum et idem sit utrobique non est potentius

hic quā ibi. Si autē differentiā substantialem
 cum ordine sic verū est q̄ potentius ē primū
 quā scdm̄. quia scdm̄ addit aliquid supra pri-
 mum quod dum facit magis d̄positū. et ita
 minus potēs. Ad illud qd̄ obiicit tercio iam
 solutū est quia habere ab alio hoc ē aut dif-
 ferente substantialiter aut p̄sonaliter. si sub-
 stantialiter sic verū est. quia cum habeat ab
 alio p̄ essentiam non habet essentialiter sed
 p̄ticipatione. sed quādo habet ab alio p̄so-
 naliter eodem t̄n essentialiter. tunc habz̄ eq̄
 nobiliter qz̄ totaliter et essentialiter. vñ io-
 vj. Sicut pater habet vitam in semetip̄so. sic
 dedit filio z̄. Ad illud qd̄ obiicit quarto qz̄
 pater potest p̄ se et p̄ alium. Dicendum qz̄
 posse p̄ alium ē dupliciter. aut p̄ aliquā cau-
 sam inferiorē simul agentem. Aut p̄ aliam
 p̄sonam. Primo modo potentius est posse p̄
 se et p̄ alium quā p̄ se tantū quia posse p̄ ali-
 um. dicit dominium et ita potestātē. sed pos-
 se p̄ alium p̄ personam d̄substantialē non
 dicit dominium sed tantū auctoritatē. Auto-
 ritas autē non dicit maioritātē sed solum di-
 cit originem. sicut posse ab alio et nō ab alio
 nō dicit minoritatem in potentia. sed solum
 subauctoritatē et originē. et sic intelligendū
 in p̄posito de posse p̄ aliū nō posse p̄ aliū.

Quonsequenter est questio scdo loco
 de scdo articulo. vñ i diuinis sit
 ordo. et circa hoc querunt duo. pri-
 mo querit vñ ordo sit penendus
 scdo vñ ordo nature. Qm̄ in diuinis sit ordo
 ostendit primo p̄ aug. ad maximū. cum dicit
 filius a patre. nō significat in equalitas sub-
 stantie. sed ordo nature. Item hoc videt
 auctoritate ecclesie. quia ecclesia nominatio-
 nem trinitatis exprimit ordinate. Dicit em̄ i
 nomine patris et filij et s. s. et hic ordo nun-
 quā mutat ergo z̄. Item ordo dicit ratio-
 nem d̄pleti esse et bonū. esse em̄ vt dicit beati
 us est qz̄ ordinem retinet seruatqz̄ naturā si-
 militer et bonum sed in diuinis est p̄fectissi-
 me ratio boni et esse ergo ibi ē ratio ordinis
 Item vbi cūqz̄ sunt plura inter quos nō est
 ordo sunt inordinate. sed in diuinis p̄sonis
 est pluralitas ergo si nō est ibi ordo est inor-
 dinatio et d̄fusio. sed inordinate et confusio
 repugnat diuinis ḡo est ibi ordo. Contra
 eusebium in diuinis ē numerus sed nō ordo.
 Item hoc ipsum videt ex ratione ordinis.
 Aug. de trim. dicit. Ordo ē pariū dispium
 qz̄ sua vnicūqz̄ tribuens loca dispositio. sed i
 diuinis nō est distinctio locoz̄ ergo z̄. Item
 ordo d̄trariatur simultati ergo vbi ē ordo nō
 est om̄moda similtas. sed vbi nō est om̄-
 moda similtas nō est p̄fecta equalitas ergo
 cum in diuinis sit om̄moda et p̄fecta equa-
 litas nullū ē ibi ordo. Item si ordo ē in di-
 uinis aut ē quid essentialē. aut notionalē. nō
 essentialē. qz̄ vbi ordo ibi distinctio in diu-
 nis aut non est distinctio scdm̄ essentia et
 z̄. Nec quid notionalē quomā idem ē ordo

et p̄prietas. sed ordo nullius p̄sonē est p̄prie-
 tas ergo z̄. Item vbi ē ordo ibi est depen-
 dentia et inclinatio. nihil em̄ ordinat ad ali-
 quid. nisi ad illud habeat inclinationem in
 diuinis aut nulla ē dependentia ergo ibi nul-
 lus omnino ordo. Item ordo p̄supponit
 numerū sed in diuinis nō cadit differentia se-
 cundū numerū vt ostensum ē supra ergo nec
 ordo. Responso dicitū qz̄ triplex ē ordo.
 scz̄ scdm̄ potentiam scdm̄ antecessionē et se-
 cundum originē. ordo scdm̄ potentia dicit
 aliquoz̄ quoz̄ vnum ē superius. aliud inferi²
 et hoc potest esse dupliciter. vel in loco. vel
 in dignitate. et hic ordo nō cadit in diuinis
 sicut ostendit. prima ratio sumpta ab eusebio
 et scda sumpta ab aug. sicut patet. ordo vero
 scdm̄ antecessionem dicit esse eoz̄ quoz̄um
 vnum prius ē. aliz̄ vero posteri². et hoc di-
 cit dupliciter. aut quia antecedit duratione
 siue tempe. aut prius naturali intelligentia
 siue cognitione. et hic ordo nō est in diuinis
 sicut p̄bat ratio tercia. quia hic ordo tollit
 equalitatē et similtatem. quoz̄ vtrūqz̄ p̄fe-
 cte est in diuinis. ordo autē scdm̄ originē siue
 scdm̄ emanationē est p̄ducētis ad p̄ductū.
 et iste ordo est i diuinis quia ibi ē ordo p̄i-
 cipij et p̄ncipiati siue p̄ducētis et p̄ducti
 et hunc ordinem esse in diuinis p̄bant ratio-
 nes prime. Ad illud qd̄ obiicit quarto qz̄ or-
 do nō ē quid notionalē nec p̄sonalē. Dicendū
 qd̄ ē notionalē. sed notione d̄tingit duplici-
 ter significare. aut sub p̄pria ratione vt cum
 dicit generatio. aut sub om̄ni ratione om̄u-
 nitate in quā rationis. vt cū dicit ordo. notio
 p̄prietas. sicut in diuinis ē om̄nis intentio
 et sub hac om̄nitate non distinguunt tamē in
 suis inferioribus distinctio nō supponit. Ad
 illud qd̄ obiicit vbi est ordo ibi dependentia.
 Dicendū qz̄ ordo importat habitudinē et qz̄
 habitudo in creaturis ratione imp̄fectionis
 dicit dependentia. ideo in creaturis impor-
 tat dependentiam. In diuinis autē solū p̄mit
 d̄pationem et d̄nexionem. et nullam depen-
 dentia et inclinationē. Ad illud qd̄ vltimo
 obiicit qz̄ ordo p̄supponit numerū. Dicendū
 qz̄ sicut in diuinis numerus d̄strahit a ratio-
 ne numeri. qz̄ ibi ē distinctio ip̄ostafum tan-
 tum ita ordo a ratione ordinis simpliciter or-
 quāuis sit ibi ordo nō tamen est ibi anteces-
 sio sed solū originis emanatio. Vel aliter di-
 cendum qz̄ nō semp̄ p̄supponit distinctionē
 scdm̄ numerum nisi intelligat de ordine loca-
 li siue scdm̄ positionem. nam ordo scdm̄ na-
 turam et scdm̄ naturalē intelligentia attendit
 inter superius et inferius. inter que non cadit
 numerus. et ita patet illud.

Secundo querit vñ in diuinis sit
 ordo nature. et qz̄ sic videt p̄ aug.
 qui dicit in littera qz̄ cū dicit filius
 a patre nō dicit in equalitas sub-
 sed ordo nature. Item vbi ē naturalis origo
 ibi ē naturalis ordo sed in diuinis ē naturalis

origo ergo et naturalis ordo ergo e ibi ordo nature. **I**tem vbi e causa et effectus ibi e prius et posterius sed vbiq; hoc ibi est ordo nature ergo cum in diuinis contingat repere causam et effectum sicut dicit crisost. super principium ad he. et dam. p. libro ca. viij pater e causa filij p3 rē // Contra cuiuscunq; e ordo ipsum ordinae ergo si in diuinis est ordo nature. natura ordinae. sed q; ordinae distinguit et numerat si hoc ergo in diuinis natura distinguit et numerat h; hoc falsum. ergo rē. **I**tem in diuinis idē est natura et essentia. quia natura nomē est essentiale sed in diuinis nullo modo ponit ordo essentie. ergo nec nature. // **I**tem vbi e ordo nature ibi est prius et posterius scdm naturam g^o si in diuinis est ordo nature ergo ibi est prius et posterius sed hoc nullo modo recipit et nec ordme nature. q; autem in diuinis non sit prius et posterius ostendit sic. relatiua sunt simul natura ergo pater et filius scdm q; pater et filius simul sunt. sed pater scdm q; est. et scdm q; est pater simul natura. q; relationes in diuinis non sunt aduementes. nec tantum sunt ratio referendi sed etiā existendi ergo pater et filius scdm suas ipostas simul sunt natura ergo nō est ibi ordo nature. **I**tem in causis creatis videmus gradus. q; quāto substātia creata citius potest velocius opatur. **V**nde q; quedam opatur i tempore. quedam repēte. quedam subiecto et illa causa que opatur subito aliquādo nō pcedit tempe sed natura. **S**i ergo deus producit filium scdm omnem nobilitatē et virtutem sue potētie et virtus. sue potētie infimite maior ē quā finite non ergo tantum simul duratione sed etiā natura producit ergo non est ibi ordo nature. **I**tem videmus in cognoscibilibus q; quedā habent sui cognitionem. et cognitionem inuestigando et posterius tpe et loquor de actuali. non de habituali vt anima humana. et quedam simul duratione vt angelus ergo fidei cognitio et dictio siue locutio nō est accidens sed multo nobilior et virtuosior. quā omis creatura habet verbum intelligentie nō tantū simul duratione sed etiā natura ergo rē. **R**esponso dicendū q; ordo dicit esse alicuius dupliciter aut sicut ordinae. aut sicut rationis ordinae di. **O**rdo in diuinis sicut ordinae dicit psonne patris et filij et spiritus. s. sicut rationis ordinae dicit nature. **N**atura em dicit vim productiuam scdm q; dicit phis q; est vis inlta rebus ex similibus similia pcreans. **I**n diuinis aut est ordo scdm productione. i. dicit ibi ordo nature id ē naturalis origims. **V**n genitiuus ille nō dstruitur subiectiue sicut cum dicit albedo. p. sed ex vi declarationis essentie. i. naturalis origims. vt cum dicitur albedo claritatis vel bonus auctoritatis. et idco resoluē in duos vt sit sensus. ordo nature id ē naturalis origims. ex hoc patet pri

mum quod obicit. quia obicit ac si diceret ordo esse nature vt rei ordmate. patet etiam secundum q; essentia dicit in absolute omni moda. nō vt alterius principiu. natura vero dicit vt alterius principium ideo dicit a partionem ad productionem siue emanationem naturalem. **V**nde vltorius attendendū q; ordo scdm naturalē originem. in hijs inferioribus duo dicit. scz emanationē et antecessionem. et ratio huius ē. quia emanatio in hijs inferioribus ponit diuersitatē substantialez. **V**nde omne qd emanat in hijs inferioribus est effectus. et q; producit est causa. et ideo dicit ad eundē esse sequitur aliud. et quia aliud in natura ideo posterius in natura. **I**n diuinis autē est emanatio. ad quā nō dsequit essentie diuersitas vel nature. ideo nec prius nec posterius natura sed simul natura et iō in diuinis. nam accipitur ratio cause vel effectus scdm latinos sed nom principij quāuis greci extenso nomine vtantur nomine cause. p nomine principij et ideo in diuinis ē ordo nature nō quo alter sit posterius altero. sed quo alter ex altero. et hoc est qd dicit aug. in littera. et ex hoc patz qd scdo obicit quāuis em in creaturis ordo posterioritate ponat nō tamen in deo. et quāuis nō sit ibi posteritas. nō sequitur quin bene sit ibi ordo. **E**x hijs patent obiecta ad vtrāq; ptem. attendendum ergo q; aliquo modo repitur in diuinis ordo nature sicut ostendunt prime rationes. tertia tamen ratio deficit. quia nom cause nō repitur in diuinis scdm latinos pzie. q; obicitur ad oppositum patz. quia ordo nō est nature vt rei ordmate. **D**atet etiā qd obicit de diuina essentia quia ē nomē absolute nec impoztat rationē originis. **V**ltimum patet quia nō est ibi ordo nature. quo alter prius altero. **S**ed quo alter ex altero.

In ista pte sunt dubitationes circa litteram. et primo dubitat de prima ratione quā pmit magister omnia que habet pater filius habet. ergo quantā potētiā habet pater habet filius. **I**stud argumentū nō videt naturale q; mutat quid inquantū. nam omnia distribuit p substantia. quantū autē dicit quantitatez. **R**esponso dicendū q; quāuis talis modus arguendi nō valeret. **S**i differret quantitas et substantia. tamen vbi idē ē omnimoda; habet necessitatem. et quia hoc in diuinis iō argumentū bonum. **D**esset tamē dici q; pzedictum argumentū. in qualibet materia est bonum. habere em nō dicit aliquid solū substantialia sed etiā pprietates ergo sequit cū omnia distribuat p omnibus habitis q; habeat et etiam pprietates ergo cum nullā potētiā habeat vnus quā nō habeat alter. ergo nil potest vnus quod nō potest alter. ergo si vnus omnipotēs et alter. et ita patz q; hic non est figura dictionis. quia omnia distribuit hic p rebus omniū generū. **I**te

querit de hoc quod dicit. **N**ō potest inequalis esse qui accipit ei qui dedit. **V**idet enim dicere falsum. quia si hoc cum omni creatura sit accipiens nulla esset inequalis deo. sed hoc falsum ergo et primū. **R**esponso dicendum. qd aug² nō loquitur generaliter et de quolibet accipiente siue de quolibet mō. **S**ed de eo qui accipit omnia. et talis accipiens nō potest esse inequalis. **I**tem querit de illa ratione. si nō potuit ergo impotens. **V**idet em̄ male arguere. quia similiter possit argui de filio et spiritu sancto. si nō potuit filium equalem pducere ergo rē. **R**esponso dicendum ad hoc qd nō dicitur generatio nisi ipostasi patris sicut alibi tactū est. ideo non valet nec est simile. **I**tem dubitat de alia pte auctoritatis. quia illud argumentū nō videt valere potuit pducere equalem. et nō pduxit siue genuit ergo mundus fuit. qd similiter potest argui. potuit istam creaturam facere meliorē. et nō fecit ergo mundus. **S**i tu dicas qd mundia semp̄ cōsiderat parem vel superiorē. sicut dicit gregor² sup̄ illud iob. puulum occidit mundia. obicit tunc quia si filium genuisset minorem n̄ habuisset ibi locum mundia ergo videt qd ista solutio nō soluit. **I**tem in creaturis nō valet. iste artifex potuit facere istam rem meliorem et non fecit ergo fuit mundus. quare ergo nō tenet in deo. **R**esponso dicendum. qd mundia artificis pducens nō attendit in pductione rei inequalis vel minus bone. sed ubi res de sua natura exigit talis esse. tunc em̄ necessario cōcluditur. quia aut pducens nō potuit. aut imdit. si potuit et nō pduxit. quia non fecit ut debuit. et quomā filius eo ipso quo filius est natus ē pfecte imitari. si nō genuit filiū imperfecta imitatione cōcluditur. qd aut pducens impotens fuit. aut imdit et ideo patz qd nō ē simile de creatura et creatore. archa et artifice. **I**tem dubitat de tertia ratione quā facit. **S**i homo pater potuit sibi signere filium equalem ergo deus. quia illud argumentū nō valet. homo habet aliū hominē sibi equalem vel habere potest ergo et deus similiter quomā deus de sua nobilitate hoc habet. qd nullus potest ei equari. et ita videtur ratio aug². non valere. **R**esponso dicendum qd si equalitas poneret de necessitate ī equalibus diuersitate in natura qd tunc non valeret. sed supposito qd deus generet filiū anaturalem sibi. de necessitate sequitur qd si homo equalem genuit. qd deus multo fortius quāuis em̄ imperfectior sit equari diuerso ī natura. tamen equari anaturali pfectionis sit alioquin diuina natura esset in aliquo imperfecte. qd si hoc est impossibile p rē. **I**tem querit de hoc qd dicit quod questio equalitatis ē qualis aut quantus. **V**idet em̄ dicere falsum. qd quale dicit qualitatem. et scdm̄ eam attendit similitudo nō equalitas quia ppiū est qualitatis scdm̄ eam simile vel dissimile

dicit. **R**esponso dicendum qd de qualitate ē loqui dupliciter. **V**no mō put dicit denominans. **A**lio modo put dicit dispositio nobilitatis. et scdm̄ hanc attendit maior et minor nobilitas. et ita nobilitas res dicit. et qd ī spiritualibus idem ē maius et melius ideo questio de qualitate. spectat ad equalitatem. non ex ppiā ratione nominis sed ex consequenti ut visum est.

Hic est questio ex predictis originis. **S**upra pbauit magister equalitatem psonarum. **H**ic quia in pbatione dubias quasdam rationes dixerat exclusiuas mouet illas dubitationes. et soluit. et habet hec pars tres ptes. scdm̄ tria dubia que pponit. primo enim querit de hac ratione tantus ē solus pater quātus pater et filius. et hoc p^o. ca. scdo pponit hanc siue querit de hac. solus pater ē deus. et hoc facit scdo ca. ibi post hoc querit. **V**trū sicut dicit sol² pater rē. **T**ercio querit de hac trinitas ē solus deus et hoc facit tercio ca. ibi. **S**ed item querit quō ipsam trinitatem. et in quolibet istarū ppiū. primo mouet dubitatio. scdo soluitur.

Intelligentiam huius pti ē hic questio de dictionibus exclusiuis et circa hoc principaliter qreda sunt duo. **P**rimo querit utrius dicitio exclusiua in diuinis vere addatur termino substantiali. scdo utrius vere addatur termino relationali. et quātū ad primū qrunē duo. primū ē utrius tantū dicitio exclusiua. vere addatur termino substantiali a pte subiecti. **S**ecundo si vere addatur a pte pdicati. **Q**uā autē vere addatur hunc termino deus a pte subiecti. ostendit hoc modo. **D**eus habet aliquod ppiū. **S**ed ppiū ē qd inest soli ergo rē. et quia dicit qd exclusio vere addit termino substantiali. respectu pdicati essentialis. vnde bene dicit solus de² creat. **Q**uerit utrius vere addat ei respectu pdicati ppiū. sicut terminum relationali utrius si vere dicat solus deus ē pater. **E**t qd sic videt p suam expositionem que ē sol² deus ē pater sed nō alius quā deus ē pater ergo solus deus ē pater. et qd sit ista eius expositio hoc habet a dmm̄ vsu. et a plō qui dicit qd solus idem ē qd nō cum alio. **I**tem hoc videt a duertibili. quomā iste due duertuntur. **N**ihil pter petrū currit. ergo solus petrus currit ergo et iste due. **N**ihil pter deum ē pater ergo solus deus ē pater. **S**ed prima ē vera. qd hec ē falsa. **N**ihil ē pater et nō habet instantiā nisi deo ergo rē. **I**tem a quocunqz remouet hoc qd ē in plus remouetur qd ē in minus sed esse deum ē in plus quā esse patrem. ergo a quocunqz remouet deus et pater. sed quecūqz sic se habet. qd a quocunqz remouet vnum et alter. vnde precise predicatur de altero. nec habet instantiā. ergo pater precise predicat de deo s; si pise. ergo cū exclusionē g^o rē. **C**ontra terminū

accidentalis implicat rē suā circa suū subie-
ctum vt ē cum dicit homo albus currit circa
hunc terminū homo implicat albedo ergo si-
militer cū dicit solus deus ē pater circa deū
implicat solitudo. Sed hil. dicit qd domus
nō est solitarius dfitendus ergo rē. et ratio
ista dcludit qd nō possit vere addi. nec cum
predicatio p̄prio. nec d̄mum. Item ostendi-
tur qd nō possit vere addi. respectu p̄dicati
d̄mum. vt cum dicit solus deus creat. hoc
em̄ nomē deus de se habet suppositionem.
quasi indefinitā respectu p̄sonar. ergo red-
dit locutionē veram p̄ aliquo. Sed p̄ quoli-
bet est falsa. hec ē em̄ falsa solus pater creat
ergo cum omne predicatū essentiale d̄ueniat
tribus. et nō solum v̄m. nullo modo potest
addi dictio exclusiua respectu talis p̄dicati
subiecto d̄mum. Item qd non respectu p̄rij
videt. quia si hec est vera sol⁹ deus ē pater
ergo a simplici d̄uersa. et hec solus pater est
deus sed ista ē falsa ergo rē. Si dicas qd nō
d̄uertit simpliciter. Contra habet intelle-
ctum v̄m̄uersalis negatiue. et p̄ticulari as-
firmatiue. et v̄traq; d̄uertit simpliciter ergo
rē. Responso dicendū qd hec dictio solus
potest esse cathegoreuma vel sincathegoreu-
ma. scdm̄ qd est cathegoreuma et sic est nom̄
adiiectiuū absolute ponēs rem suam circa su-
um substantiuū. et res sua ē solitudo. v̄nde
tantum valet hic solus quantū solitarius. et
quia solitudo nullo modo recipit in diuinis
quantū ad substantiā. qd ē in multis p̄sonis
hoc nomē solus nō recipit in diuinis substā-
tialibus. sicut est d̄dit p̄ma ratio. Si autē ac-
cipiat inquantū est sincathegoreuma sic pri-
uat associationem. et importat aliquā nega-
tionem. et sic cū aliquod predicatū. et substā-
tiale et p̄sonale p̄rise dicit de nomē sub-
stāciali. sic vere dicit in diuinis. et respectu
p̄dicati substācialis. vt cum dicit solus de⁹
creat. et respectu p̄sonalis vt cū dicit solus
deus ē pater. Ad illud ergo qd obiicit qd
ponit rem suam circa substantiuū. Dicendū
qd non ē simile scdm̄ qd hoc nomē solus tene-
tur sincathegoreumatice. qd albus est dispo-
sitiō subiecti absoluta. v̄nde absolute ponit
rem suam circa terminū. sed solus ratione ne-
gationis nō absolute. et ideo nō ponit solitu-
dinem sed p̄sionem. Ad illud qd obiicit se-
cundo. qd terminus substācialis debet red-
dere locutionē verā p̄ aliqua p̄sona. Dicendū
qd terminus cui addit exclusio. respectū ha-
bet ad p̄dicatum. et respectū habet ad ex-
clusionem et licet respectu p̄dicati possit ha-
bere suppositionē p̄sonalem. vt cum dicitur
solus homo currit tam̄ regula ē apud sophi-
stas. qd p̄ d̄pationem ad dictionē exclusiua
talis terminus habet suppositionē simplicē.
V̄nde nullo modo licet descēdere. et hoc ē
quod dicit in libro de regulis fidei qd dictio
exclusiua facit exclusionē. quantū ad genus
rei. non quantum ad rem generis. qd ratione

forme d̄mum. que ē gen⁹ rei. nō ratione sup-
positi que ē res generis. Ad illud qd obiicit
v̄ltimo qd d̄uersa est falsa. Dicendum qd illa
non ē sua d̄uersa. qd ista solus deus est pater.
habet intellectum affirmatiue sed deus est
pater. et hec d̄uertit simpliciter et habet ra-
tionem negatiue huius nullus alius a deo ē
pater et hec similiter d̄uertit simpliciter sed
hec non ē sua d̄uersa nullus alius a patre ē
deus. sed hec ml̄ qd ē pater ē aliud a deo.
idem em̄ qd subiecte bat in p̄ma debet p̄dica-
ri in scda et sic patet illud.

Secundo querit v̄trū dictio exclusi-
ua vere possit addi termino substā-
tiali a p̄te p̄dicati. et qd sic ostendi-
tur hoc modo Aug⁹. vii. de trim.
patre dicimus esse deū. sed nō esse solū deū
esse aut solū deū dicimus patre et f. et s. san-
ctum. Si tu dicas qd hij solū intelligit a p̄te
subiecti. obiicit exp̄ssus p̄ hoc qd dicit aug.
d̄tra maximianū. Ipsa trinitas ē vnus solus
verus deus. d̄stat qd in hac solus deus non
potest esse dispositio ex p̄te subiecti. qd sic
esset sermo incōgruus ergo rē. Item hoc vi-
detur p̄ expositionem. trinitas ē deus et nō
aliud quā deus ergo trinitas ē solus deus.
p̄misse sunt vere ergo et d̄clusio. Item ra-
tione videt p̄ simile. quādo predicatum nō
m̄est alij quā subiecto. vere hec dictio solus
accipit ex p̄te subiecti ergo quādo subiectū
nō subē alij quā p̄dicato. vere accipit a p̄te
p̄dicati sed istud subiectum trinitas nō sub-
est alij quā deo ergo rē. Contra hec dictio
solus ē dispositio subiecti sicut hoc signum
omnis. sed quādo omnis addit ad r̄dicas-
tum. locutio ē falsa et imp̄ria ergo similiter
quādo hec dictio sol⁹. Item hec dictio so-
lus addita alicui termino excludit aliū. v̄nd
sensus est solus homo. homo et non alius s̄
alius respicit suppositū et termin⁹ subiectur
ratione suppositi. et predicat ratione forme
ergo hec dictio solus de sui ratione respicit
subiectum er⁹ falso et imp̄ria addit predic-
cato. Item scdm̄ qd addit p̄dicato. aut te-
net cathegoreumatice aut sincathegoreuma-
tice. Si cathegoreumatice tunc ē nomē adie-
ctiuū et nō recipit in diuinis. si sincathegore-
umatice. sed sic importat negationē impli-
citā. S̄ negatio āncedit qd negat g⁹ necesse
ē qd antecedat d̄positionem quā negat sed
cum dicit pater ē solus deus nō sequit d̄po-
sitionem ergo videt qd non possit ipsam ne-
gare ergo rē. Item ego quero quid exclus-
dat. quādo additur ad p̄dicatum si aliud a
p̄dicato vt sit sensus ē solus deus. i. deus et
non aliud tunc ē ibi supfluitas qd forma p̄-
dicati excludit aliam formā d̄spatam quan-
tum ē de se. V̄nde sequit iste ē homo ergo n̄
est aliud ab homine ergo videt qd dictio ex-
clusiua facit supfluitatem et negationē. nō
ergo tenet exclusiue. et ita videt qd tenet
adiiectiue solū. et qd importet solitudinem

circa hunc terminū deus. et iste sunt false.
 4. Responso ad hec voluerūt aliqui dicere.
 qd hec dictio solus pprie n̄ debet addi ad p̄
 dicatum. sed tantum ad subiectum. et cum
 addit̄ p̄dicato imp̄prie sūt locutiones et tūc
 idem ē dicere solus et tantū. et tamē si aliq̄s
 inspiciat nō tantum cū hac dictione solus s̄
 cum hac dictione tantū. videbit imp̄prietatē
 et sup̄fluitatē. quid em̄ aliud ē dicere
 trinitas ē tantum deus. nisi est deus et non
 aliud quā deus. hoc imp̄prie satis dictum ē
 quia hoc ipso qd deus est excludit̄ qd nō sit
 aliud a deo. si em̄ deus est ergo nō est aliud
 a deo et nullus hereticus vnquā dixit trinitas
 esse deum. quin diceret aliud esse a deo
 et ideo nō videtur magnū quid Aug. dicere
 si hoc voluit dicere. Propterea aliter dicendū
 est qd hec dictio solus dupliciter potest ad
 di termino substantiāli. aut p̄ se. aut cū termi
 no numerali siue p̄titiue. p̄ se imp̄prie addit̄
 et si addat̄ scdm̄ vocem. tamen scdm̄ intelles
 cūm stat a pte subiecti. Idem em̄ est dicere
 homo albus ē et est albus homo. unde sen
 sus est non dicimus patrē esse solum deum.
 id ē nō dicens solum patrē esse deum. Si aut̄
 aliter penat̄. videtur sermo habere sup̄fluitatē
 et imp̄prietatē. quia hoc excludit qd
 excluderat̄ ex natura ipsius p̄dicati. Alteri
 additur hec dictio solus termino substantiā
 li cū termino numerali sicut cū termino vnus
 et tunc excludit pluralitatem. et hoc modo
 bene addit̄ p̄dicato. et ita accipit aug. d̄tra
 maximianum. cum dicit trinitas ē vnus solus
 verus deus. ita qd nō plures et tunc ē verus
 sermo et pprius et d̄tra hereticos. qui dice
 bant trinitatem plures esse deos. et importa
 tur p̄ istum terminum solus p̄titiue multi
 tudinis. et ita distinctio et magis pprie di
 citur de trinitate. qd trinitas sit vnus deus.
 quā de patre. cum tamē posset dici de vtro
 qz. quia pater est vnus deus. et nullus vnus
 quā dixit patrem esse plures. sed de trinitate
 siue de tribus aliqui dixerunt. et ideo con
 gruentius dicit̄ trinitas ē vnus solus deus.
 d̄cedendum ē qd solus potest addi ad p̄dica
 tum termini substantiālis v̄tē in diuinis.
 sed nō pprie nisi cū determinatione. et adiū
 ctione termini p̄titiui. Ad illud ergo qd
 obicitur. qd solus ē dispositio subiecti. sicut
 hoc signum omnis. Dicendū qd non ē ita p̄
 pria dispositio subiecti. sicut hoc signū om
 nis. quia omnis distribuit̄ p̄ suppositis pro
 quibus terminus subiecti nō predicat̄ saltem
 simul sumptis. solus aut̄ nō solum dicit̄ ratō
 ne suppositi. verum etiā ratione forme. qz
 excludit aliū. et etiā potest excludere aliud
 et p̄ hoc patet sequēs qd non semp̄ excludit
 aliū masculinē. sed etiā potest excludere
 aliud neutraliter. vel etiā pluralitatem. qn̄
 addit̄ termino numerali vt visū ē. Ad illud
 qd q̄rit̄ v̄tē teneat̄ sincathegoreumatice. vel
 put̄ est nomen importans formā denominā

tem. vt idē sit solus qd solitarius. Dicendum
 qd sincathegoreumatice. qd obicit̄ qd sequitur
 p̄positionē. Dicendū qd solus importat duo
 in se. scz intellectum huius nominis alius. et
 intellectum negationis quātū ad intellectū
 alius respicit terminū circa quē ponit̄. et se
 quitur actum quātū ad intellectū negatio
 nis p̄cedit et hoc nō est incōueniens quātū
 ad diuersa p̄cedere et sequi et hoc patet ex
 ponenti. Si em̄ dicam video solū conradū.
 sensus ē video gradum et nō video alium a
 conrado. Similiter intelligendū est imp̄posi
 to. Ad illud qd querit̄ quid excludit cū ad
 ditur p̄dicato. Dicendū qd quando addit̄ si
 ne determinatione. excludit aliā formā. et
 tunc reuera est ibi sup̄fluitas et imp̄prietas.
 tamē nihilominus veritas. sed quādo addit̄
 cum termino p̄titiuo tunc excludit plurali
 tatem. et tunc potest locutio habere verita
 tem. pater em̄ et filius sunt vnus deus et n̄
 plures. et ita vnus solus deus ē.

Qonsequēter scdo loco est questio
 de scdo articulo questicōnis. scz v̄tē
 dictio exclusiua possit addi termi
 no relatiuo. circa hoc querunt duo
 Primo querit̄ v̄tē dictio exclusiua. addat̄
 termino p̄sonali respectu p̄dicati pprii. scdo
 v̄tē vere addat̄ termino p̄sonali respectu
 p̄dicati omnis vt vere dicat̄ solus pater est
 deus. Qd autē respectu pprii vere addatur
 vt scz hec sit vera solus pater est pater. vide
 tur p̄ aug. septimo de trinitate. In illa trini
 tate solus pater dicit̄ pater. qz nullus nisi ip
 se ē ibi pater. Item hoc videt̄ p̄ expositio
 nem. quia p̄sona patris ē pater et nulla alia
 est pater. ergo hec ē vera solus pater est pater
 Item nihil est magis pprium alicui quam
 qd est idem sibi re et ratione ergo ppriissime
 dicit̄ de se. sed qd pprie d̄uenit alicui. d̄uenit
 soli ergo pater dicitur de solo patre. Contra
 solus vt vult ph̄s idem est qd non cū alio. s̄
 impossibile ē patrem nō esse cum alio. ergo
 semp̄ quādo additur hunc termino pater vel
 alij termino p̄sonali ē locutio falsa. Item
 solus excludit aliū sed alio est deus. alio est
 pater ergo addita hunc termino pater exclu
 dit deum. ergo si hec vera solus pater ē pater
 et hec similiter deus nō est pater. qd si hec ē
 falsa ergo et prima. Itē solus includit hoc
 relatiuū aliū. sed aliū ita ē relatiuū d̄i
 ueritatis qd nihilominus implicat aliquem
 idemptitatem. Vnde sequitur iste vadit cū
 alio homine ergo iste est homo. si ergo ex
 cludit aliū ab hoc qd est pater aut aliū
 patres. aut aliū deum. sed quocūqz modo
 dicat̄ est locutio falsa et implicatio falsa er
 z̄. Responso dicendū qd scdm̄ qd hec dictio
 solus tenet̄ sincathegoreumatice. importat
 p̄titiuam associationis. et locutio simili
 ter ē vera excluso illo sensu. quo importat sc
 litudinē. quia sic nō accipit̄ in diuinis sicut
 supra dictum ē. Secundum em̄ qd importet

De

priuationē associatiōis vera ē qz cum tripli-
 citer possit eam importare in quolibet sensu
 locutio ē vera. potest em̄ hec dictio solz im-
 portare priuationem associatiōis respectu for-
 me termini. vt dicat solus pater. i. ille qui ē
 solus pater. et sic absqz dubio veritatē habz
 solus pater est pater. vel potest importare
 priuationē associatiōis respectu p̄dicati. et
 hoc dupliciter. vel in p̄cipādo. vt qz aliū
 duciat. et aduc vera est. quia hoc p̄dicatū
 qd ē pater soli p̄sone patris cōuenit. illa em̄
 p̄prietas patri ducit. et ita qz nulli aliū. Vel
 potest importare priuationē associatiōis in
 comp̄cipādo. vt cū dicitur petrus d̄medit
 solus. vel vadit romā solus. nō quia alius n̄
 vadit romā vel nō d̄medit. sed quia nullus
 comp̄cipat cū eo quāuis p̄cipet et sic lo-
 cutio aduc ē vera. quia p̄sone patris nō p̄ci-
 cipat vel comp̄cipat cum alia in p̄prietate
 paternitatis et ideo scdm̄ qd solus exclusiue
 tenet iudicat locutio vera. **Ad illud** ergo
 qd obicitur qz solus idem est qz non cū alio
 Dicendum qz negatio illa nō simpliciter ex-
 cludit alium in existendo. sed excludit aliū
 respectu forme subiecti vel p̄dicati vt visum
 est. et quāuis pater cum alio existat. et non
 possit sine alio esse. quia tamē p̄prietatem pa-
 ternitatis cū alio non d̄municat. ideo habet
 simpliciter locutio veritatem. **Ad illud**
 qd obicit qz alio est deus alio est pater. Di-
 cendum qz sicut dictū est supra. alius dicit
 diuersitatem scdm̄ rationē dicendi vel intel-
 ligendi in verbo p̄posito. Sed in expositione
 huius dictiōis solus. dicit diuersitatē siue
 distinctionē in sup̄posito. et qz deus in sup̄-
 posito. nō differt a patre immo sup̄ponit p̄
 patre ideo nō sequitur qz dictio exclusiua ad-
 dita patri excludat deū. **Ad illud** qd obi-
 citur qz alius implicat formā aliquā scd̄z quā
 d̄municat. Dicendum qz istud nō oportet qz
 ista sit forma p̄ terminū importata. Vere em̄
 dicit homo ē aliud ab asino. nisi quādo ad-
 uenit illi termino immediate vt cū dicit aliū
 asinus. includit ducientia in natura d̄muni
 sed cum dicit solus pater nō est dicere qz pa-
 ter et nō alius pater. sed pater et nō alius a
 patre et ideo nō importat ducientia in for-
 ma p̄prietatis paternitatis cū alietate. s; suf-
 ficit. qz sit alia p̄sone. pater em̄ est alia p̄so-
 na vel etiā alia essentia. et ista excludit hoc
 qz ē solus et sic patet illud.

Secundo querit̄ utrū dictio exclusi-
 ua vere addat termino p̄sonali res-
 pectu d̄muni. vt vere dicat solus
 pater est deus. et qz sic videt̄ au-
 ctoritatem et rationē. Auctoritate sic eccl̄a can-
 tat tu solus altissim⁹ ihesu x̄pe. Et illud dō
 patri sit gloria eiusqz soli filio z̄. et d̄similes
 multe inueniuntur. **Item** math̄i xj. Nemo
 nouit filiū nisi pater. nemo nisi pater et solz
 d̄uertuntur ergo solus pater nouit. et hoc p̄-
 dicatum ē essentiale ergo z̄. **Item** ratione

videt̄ qz dictio exclusiua addita alicui. non
 excludit nisi alium. sed tres p̄sone nō habēt
 alietatem respectu p̄dicati substantialis ḡo
 addita vni. nō excludit aliam respectu talis
 p̄dicati. sed si nō excludit. locutio ē vera ḡo
 z̄. **Item** dictio exclusiua addita alicui nō
 excludit qz est in eo vt pars vt addita petro
 nō excludit pedē petri. ergo cū maiori idēp-
 titate sic filius in patre. quā pes i petro ad-
 dita patri nō excludit filium. **Contra** nec
 pater solus. nec filius solus nec spiritus san-
 ctus solus deus est. ergo non vere addit̄ re-
 spectu termini d̄muni. **Item** omnis p̄po-
 sitio in qua p̄dicatum d̄muni est subiecto
 addita exclusiue ad subiectum ē falsa quia
 nullum tale p̄sone ducit subiecto. sed talis
 est hec et d̄similes. solus pater ē deus ergo
 z̄. **Item** dictio exclusiua addita alicui ex-
 cludit omne illud qd p̄mit associatiōē cū
 termino. et hoc patet qz priuat associatiōē
 sed filius p̄mit associatiōē cum patre. vnd̄
 pater cū filio est pater cū alio. **Item** dictio
 exclusiua excludit omne aliud et maxie op-
 positum. sed relatiua sunt vna differentia op-
 positiois ei⁹ addita vni relatiua excludit
 aliud ergo addita patri excludit filiū. et si
 hoc omnes tales sunt false. **Responsio** di-
 cendum qz hic ē duplex positio. quidā em̄
 simpliciter et sine distinctione d̄cedunt has
 et d̄similes solus pater ē deus. et positio eo-
 rum est. qz dictio exclusiua addita vni relati-
 uo nō excludit reliquū. et ratio huius po-
 sitiois ē. quia nō excludit qd d̄sequitur ad
 terminum. et intelligit̄ in termino. vt addi-
 ta homini nō excludat animal. sed vni rela-
 tiuū intelligit̄ in altero. et d̄sequitur alterū
 ergo addita vni nō excludit alit̄. Et si oppo-
 natur qz solus excludit oppositum. dicūt qz
 relatiua et sūt differentie oppositiois et en-
 tis oppositiois scdm̄ qz ad idem. et sic ad-
 dita vni excludit aliud. Vnde sequit̄ iste est
 tantum pater ergo nō ē filius. scd̄z qd ad di-
 uersos d̄pantur sunt differentie entis. et sic
 posito vno p̄mit et reliquū. et vni nō exclu-
 ditur ab alio. quia dictio exclusiua illud so-
 lum aliud excludit. qz nō necessario d̄comita-
 tur. Sed hec positio non videtur duciens
 dictio em̄ exclusiua priuat associatiōē. ergo
 excludit omne illud qd p̄mit circa ipsum as-
 sociatiōē. et ideo addita patri excludit filiū
 et p̄pter hoc alia ē opinio. qd dictio ex-
 clusiua addita patri excludit filiū et hec po-
 sitio magis est p̄babilis scdm̄ hanc positio-
 z̄ p̄cedendo. distinguēde sunt huiusmodi lo-
 cutioes scdm̄ qz distinguunt Aug⁹. et magr
 tangit. quia solus potest facere exclusionem
 respectu d̄positiois intellectu circa subie-
 ctum. vel respectu d̄positiois p̄ncipalis.
 Si primo mō tunc ē sensus solus pater ē de⁹
 id ē ille qui solus ē pater ē deus et tūc remo-
 uet formā termini subiecti ab alijs non for-
 mā p̄dicati. et sub hoc sensu vere sūt omnes

et sub hoc sensu accipit aug². Solus spiritus
 .s. e tantus quātus est pater et fili². Si autē
 faciat exclusionē respectu principalis d^oposi-
 tionis locutio ē falsa. et omnes false sunt p^o
 prie loquēdo. nisi addat determinatio. ut
 arceat exclusio. ut patet cū dicit. Tu solus al-
 tissimus ihesu xpe cū sancto spiritu zē. et sic
 patet primū. Ad illud qd obicit scdo qd sol²
 pater equipollet huic nemo nisi pater. dicitur
 dum qd falsum ē. quia nemo distribuit p na-
 tura nō p psona. solus autē addit termino p
 sonali ideo excludit psonam. ideo pprie lo-
 quendo hec ē falsa. solus pater nouit filium
 quāuis hec sit vera. Nemo nouit filiū nisi pa-
 ter qz sensus est nemo. i. nulla creatura. nisi
 ille qui ē eiusdem nature ut pater. Ad aliud
 quod obicit. qd dicitio exclusiua excludit ali-
 um. Dicendū qd excludit omne aliud vel aliū
 qd nō predicat nec subicit. sed associat siue
 sit aliud in forma siue i supposito. et quomā
 pater cū filio respectu p^odicati substāialis
 associant. ideo respectu illius excludunt in
 unum. et qz ps nō associat ideo nō excludit
 unde idem p^otas maior vel minor nihil facit
 ad exclusionē. Sed ratio associandi vel non
 associandi. et si obicit qd addita diffinitio nō
 excludit diffinitionē. et antecedenti nō exclu-
 dit consequēs. Breuiter dicendū qd si consequēs
 ita sequit. qd non ponat associationē. et dif-
 finitio nō claudat in se diuersum tūc non ex-
 cludit. Si vero aliter ē tūc excludit. et dtra
 dictione opposita implicat in antecedente.
 Vnde hic implicat dtradictio. tantū pater
 ē. huic autē positioni dcorat Aug². qui ne-
 gat hanc solus pater ē deus et similes.

In ista pte sunt dubitationes circa
 litteram. et primo dubitat de hoc
 qd dicit magister. qd pprie tota tri-
 nitas est solus deus. quia videtur
 velle negare istam. pater ē solus deus sed vi-
 detur hec esse vera p expositionē. quia pater ē
 de² et nō alius a deo vel aliud ergo zē. **I**tem
 p^odicatum qd dicit de tota trinitate. nō potest
 esse nisi p^odicatū essentialē quia aliter non
 diceret de tota trinitate. et essentialē p^odicatū
 dicit de qualibet psona sigillatim ergo
 pater ē solus deus. **R**esponso dicendū qd quā-
 do solus p se addit ad p^odicatū ita qd nō in-
 telligit a pte subiecti i p^ori² ē sermo siue dicitur
 de trinitate tota siue de patre. Nec vult
 dicere Aug². qd solus deus predicet de tota
 trinitate ita qd nō de patre. Sed in illis locu-
 tionibus soli deo honor et gloria et d^osimili-
 bus. solus deus nō accipit p vnica psona ex-
 cludendo alias psonas. sed p tota trinitate
 excludendo alias naturas. et magister ita ac-
 cipit ac si Aug² vellet dicere. qd hoc scz sol²
 deus. p^odicaretur de trinitate. et nō de pa-
 tre sed ipse vult qd supponat p ipsa trinitate
 p patre vero si supponat nō tantum p se sup-
 ponit p solo patre. et ideo aug² dedit qd so-
 la trinitas ē solus vnus deus. nō tamē solus

pater. Vnde et magister nō dicit qd pater nō
 sit solus deus. sed qd non pprie dicit. et illud
 manifestum ē si inspiciat. qualiter solus de-
 bet addi ad p^odicatū. **I**tem querit de h^o
 qd dicit trinitatē dicimus scilicet deum quāuis
 semp sit cum sanctis cū inseparabilis sit a re-
 bus alijs et intimus omnibus ppter qd mag-
 dicit esse cum sanctis quā cū alijs. **R**espon-
 sio dicendū qd quāuis deus sit cum omnib²
 et in omnibus. tamē specialiter dicit esse cū
 sanctis ppter effectiū gratie inhabitantis.
 per quā ipsi dformantur et cari et similes ei
 fuerunt. Vnde puerbion viij. del icie mee es-
 se cum filijs hominū dicit sapiētia dei. vnde
 dominus vobiscū dicit hominibus nō bestijs
Item querit de hac locutione. Nemo nouit
 filium nisi pater. qd cum nemo dponat ex nō
 et homo ergo nemo idē ē qd nullus homo s;
 dicitio exceptiua nō exāpit nisi d^ontum sub
 termino. Vnde nihil est dictum null² homo
 currit nisi asinus. cū ergo pater nō d^ontineat i
 suppositione huius nominis homo patet zē.
 Si tu dicas qd ampliā ex vsu distributio im-
 portata p istum terminū nemo. vltra quā ad
 homines. tunc ego quero p quo stat. aut p
 creato. aut p increato. Si p creato nulla est
 exceptio. quia simpliciter vera. et p^oterea pa-
 ter nō est ibi d^ontum. Si p increato simpli-
 citer et totaliter falsa ergo p exceptionē non
 potest verificari. Si tu dicas qd p vtroqz quo-
 mō potest hoc esse. cū nihil habet eāt d^omune.
 et si habet d^omune. aut hoc qd ē nemo distri-
 buit p essentijs. aut p psonis. Si p essentijs
 ergo nō debet exāpi pater. Si p psonis g^o
 debet exāpi spiritus sanctus sicut et pater.
 alioquin locutio ē falsa. **R**esponso dicendū
 qd nemo distribuit d^omumter. p d^omum cog-
 noscente siue habete vim d^ognitiuā. et distri-
 buit nemo nō p supposito tantū siue p pso-
 na sed p natura. Vnde pater nō exāpit quia
 psona. sed quia eiusdem nature cū filio. Et
 ideo implicat in illa exceptione filius et s. s.
 et ideo locutio habet veritatē. Vel dic qd nō
 mo distribuit p hominibus. et tenet nō ex-
 ceptiue sed aduersatiue. Sicut dicit ij. thim.
 ij. admich. valet nullus ad subuersionē.

Distincta differendum nobis vi-
 det de nominū diuersitate. **S**upra
 egit magister de sacra trinitate se-
 cundū qd catholice credit et intelli-
 gitur. in hac pte agit de ea scd² qd credita et
 intellecta p catholicos sermones exprimit.
 Vnde sicut ipse magister dicit in littera intē-
 dit hic agere de nominū diuinoz diuersita-
 te. et hec ps habet duas ptes. In prima pte
 determinat de nominibus diuinis i gene-
 rali. In scda i speciali. et hec distinctio xxiij
 p^odictis tamē addiciendū ē qd cum omnia no-
 mina zē. Prima pars diuidit in duo. In pria
 pte ponit magister multiplices nominū di-
 uinoz differentias. In scda omnes reducit
 ad duas. scdm illud boetij i libro diuisionū

Q1 omnis diuisio e bimēbris vel ad bimem-
bram reducibilis et hoc ibi. Sciendū ē igit
qd illa que pprie p̄tinent. Item prima diuisi-
ditur in duas. In prima ponit magister dif-
ferētiās nomīnū diuinorū scdm aug. et scd3
ambro. In scda ad maiorē explanatiōē sup
addit alias tres differentias ibi ij. ca. P̄his
addiciendū quedā nomīna etiā esse r̄. Simi-
liter scda pars in qua reducit hec mēbra ad
duo. habet duas p̄tes. in prima ostendit qd
nomīna in diuinis quedā dicuntur relatiue et
hec p̄tinet ad p̄sonas quedā ad se. et hec di-
cunt de omnibus simul. In scda ostēdit hoc
esse verū ibi. deus em̄ non ē ea magnitudie

Intelligētiā eorū q̄ in hac p̄te di-
cunt de nomīnibus diuinis quatu-
or querunt. Primo querit vtr̄ de2
sit nominabilis. Secdo vtr̄ solo no-
mine vel pluribus debeat nominari. tercio
si p̄posito qd plura sint nomīna diuina. queri-
tur vtr̄ omnia dicantur translatiue. aut etiam
quedā dicantur pprie. Quarto vtr̄ nomīna di-
cta de deo dicantur scdm substantiā an etiā ali-
quo alio modo. ¶ Circa primū qd deus sit in-
nominabilis ostendit auctoritatib2 et ratio-
nibus. Auctoritatib2 sic dicitur de diuinis no-
minibus. deum neq3 dicere. neq3 intelligere
possibile ē et itē dei. neq3 nomen est. neq3
verbum. neq3 ratio. neq3 op̄nio. neq3 fanta-
sia ḡ deus ē omnino innominabilis. ¶ Itē
plūs in libro de caus. prima causa supior ē
omni narratione. sed qd ē supius omni narra-
tione ē in enarrabile et omne tale in nomina-
bile ḡ r̄. ¶ Item rōne ostendit sic nomē p̄-
portione et similitudinē aliquā habet ad no-
minatū vt vox ad significatū. sed deus est
infinitus omnino. Vox aut omnis finita. ḡ
cū nulla sit p̄portio finiti ad infinitū. nulla
p̄ vocem erit expressio ergo nec nominatio.
¶ Item omne nomē imponit a forma aliqua
sed in deo nō ē ponere certā formā. vñ aug2
Deus q̄ omnē formā subterfugit intellectui
p̄uius esse nō potest ḡ r̄. ¶ Item omne no-
mē significat subām cū qualitate. s3 in deo ē
subā mera sine quātitate et qualitate. ḡ nō
dūem̄ deū significare p̄ nomē. ¶ Itē qd nec
p̄ p̄nomen. p̄nomen em̄ nō habet significati-
onem determinatā nisi p̄ demonstratiōē vel
relatiōē. Demonstratio aut fit mediātibus
accidētibus. q̄ possunt oculis aspici. s3 hec n̄
sunt in deo. ergo videt qd dei neq3 sit nomē
neq3 p̄nomen. ¶ Contra in ps. domus nomē
ē illi et itē. Quā admirabile ē nomē tuum
in vniuersa terra ḡ deus habet nomē. ¶ Itē
dicitur facit libz de diuinis nomīnibus. Aut
ḡ deus ē nominabilis. aut sciētia ibi tradi-
ta cassa ē et inutilis. Item rōne videt. qd om-
ne qd se exprimit verbo. potest se exprimere
signo verbi sed signū verbi ē vox ḡ cum de2
suo vbo exprimat. p̄t exprimi voce s3 qd p̄t
voce exprimi notari ḡ r̄. ¶ Itē qd dūem̄ t̄ in-
telligere. dūem̄ significare siue enūciare. s3

atigit deū a nobis agnosci. hoc certū ē et su-
pra p̄batū ē ergo r̄. ¶ Itē qd dūem̄ lauda-
re. dūem̄ et nominare. s3 deū dūem̄ lauda-
re immo ipse ē summe laudabilis ḡ et nomi-
nabilis. Respōsio dicendū qd sic intelligere
dicit dupliciter sic effabile et nominabile.
Vno em̄ modo intelligere dicit p̄ p̄fectā cō-
p̄hensionē. Alio mō p̄ semiplenā cognitiōē
sed effabile dupliciter dicit. Vno modo p̄
p̄fectam expressiōem. Alio modo p̄ semiple-
nam narratiōē sic etiā nominabile. Si dica-
tur effabile siue nominabile. scd3 p̄fectionē
expressiōis. sic dicendū qd sicut deus sibi soli
ē intelligibilis. sic sibi soli ē effabilis et nota-
bilis. n̄ alio nomine quā ipse sit. nec alio ver-
bo quā ipse sit et sic nobis ē incōp̄hensibilis
ita et ineffabilis ita etiā et inominabilis. et
p̄ hunc modū loquitur dicitur et plūs. Si vero
dicatur effabile et nominabile. scdm qualem cū
qd nominatiōē sicut quedam modū deus est
nobis cognoscibilis ita et effabilis et nomi-
nabilis. et qui melius cognoscit melius effa-
tur. et melius nominat et expressius. Vnde ex-
pressius nominat fidelis. et scriptura que fi-
dei suffragat vt sacra scriptura quā ratō vel
p̄bia. et hoc modo p̄cedunt rōnes et aucto-
ritates ad scdā p̄tem. Ad illud ḡ qd scdo
obicit de dicitur et plūs. iam patz. Respōsio p̄
hoc qd loquuntur de nominatiōe in qua ē p̄fe-
cta expressio. ¶ Ad illud quod obicit qd vtr̄
in homine ē p̄portionalis ē verbo interiori si-
ue significato. Dicendū qd hoc intelligit de
nominatiōe q̄ totā rei significatiōē includit
Aliter nō habet veritatē nisi intelligat esse
p̄portio ad rem sub ratiōe cognoscibilis. et
sic potest esse nominabilis. quāuis em̄ deus
sit infinitus. tñ finite cognoscit a nobis. Ad
illud qd obicit qd deus nō habet formā. Di-
cendū qd nō habet formā p̄ viam nostro in-
tellectui cuiusmodi ē forma cuius ē imago.
in sensu habet tamē formā. qd ipse est forma
que ē ratio cognoscēdi quomā et si nos n̄ cog-
noscamus in se ipse agnoscat se. et nos eū
in forma creata. Vnde a forma creata nos no-
mina imponimus quā intelligimus et vides-
mus. Ad illud qd obicit qd nomē significat
subām et qualitātē. Dicendū qd subā et qualis-
tas nō accipiuntur pprie sed amūter subā dicitur
qd cognoscit. Qualitas dicitur quo cognoscit
et hoc p̄ modū quietis. et hoc dico p̄pter ver-
bum et p̄cipiū et aduerbiū qd ē dispositio
verbi. et quomā in creaturis vt plurimū dif-
fert qd cognoscit et quo. ideo nomē in crea-
turis vt plurimū hoc importat p̄ diuersitatē
In deo vero idē em̄ ē cognitū et ratio cognos-
cēdi. quantū ē de se ideo significat nomen
diuinū illa duo p̄ indraz rei. et ita saluat ibi
ratiō subē et qualitatis vt agrunt nomim.

Secundo querit vtr̄ deus habeat
vñ solū nomē an plura. et qd plu-
ra. videt auctoritate scripture. q̄
ipsum diuersis nomīnib2 appellat

exo. iij. Nomē meū magnū adonai n̄ idicant
 eis exo xv. Omnipotens nomē eius. Et ps.
 dominus nom̄ illi. Si ergo ista sunt diuersa
 nomina. patet auctoritate scripture q̄ deus
 habet plura nomina. **Itē** dicitur in li° de di
 uinis no. plura assignat nomina dei. et amb.
 similiter in hoc de trinitate. et magr̄ similiē
 in littera. **Itē** hoc ipm̄ rōne videt̄ q̄ nullū
 nomē sufficiēt̄ exprimit esse diuinū. nec i
 se nec in opatione ad intellectū. q̄ patet q̄
 omnis p̄fectio et ē. et intelligit̄ esse in deo et
 nullū nomē exprimit omnis aditionis p̄fe
 ctionē s̄ cū nō possit fieri p̄ vnū indigem̄
 pluribus. **Itē** illud in quo res duemūt et
 in quo dr̄nt. aut necesse ē pluribz̄ modis di
 cere. aut necesse ē vnū equiuocari s̄ equiuoca
 tio generat ambiguitatē et tollēda ē ergo cō
 grūū ē diuersis exprimere nomibus cū s̄ in
 diuinis sit r̄mune et p̄m̄. et hoc in pluri
 bus necesse ē plura noia esse. **Item** quāuis
 sit veritas vna. tñ articuli fidei sunt multi. si
 s̄ fides de deo multos articulos credit. et
 q̄ corde credit ad iustitiā oportz̄ d̄fiteri ad
 salutē multos potest et debet articulos ore
 d̄fiteri. sed multi articuli vno noie rō exp̄sse
 et expliatē exprimunt. s̄ oportet habere
 plura nomina. **Contra** hila. n̄ sermōm̄ res
 sed rei sermo subiectus s̄ cū in deo sit omni
 moda realis vntas s̄ et vocis et nominis.
Itē emne qd̄ ē i deo ē deus. s̄ q̄ significat
 aliquid qd̄ ē in deo ē deus s̄ deus vnus est
 s̄ omnia diuina noia habēt vnū significatū
 s̄ omnia talia sunt finōia. nomibus autē si
 nomimis. nō plus dicit pluribus quā vno s̄
 videt̄ q̄ omnia alia ab vno sint p̄ter necessa
 ria. **Itē** multiplicatio diuina nomimū. aut
 venit a pte rei. aut a pte intellectuū. aut a p
 te effectūū. si a pte rei tūc bonitas et veritas
 n̄ sunt nomina diuersa. q̄ res omnino vna. si
 a pte effectūū tūc ergo vntas et eternitas.
 nō sunt diuersa. cū n̄ d̄notent effectū. si a p
 te intellectuū solū s̄ videt̄ q̄ huius nomina
 cassa sunt et vana cū nō habeāt aliquid corre
 spōdens in re. **Itē** in scriptura nomen dei
 singulariter p̄ponit̄ siue addit̄ v̄m̄. vt cū d̄r
 dominus nom̄ illi siue plumbz̄ vt cū dicit̄. In
 noie p. et f. et s. s̄ cū eadē sit ratio rei et
 vnus rei. et nomimis et vnus nomimis s̄ de
 us tantū vnū habet nomē. **Itē** dicitur q̄
 i noie tria sūt. s̄ vox et significatio et ratio.
 innotescēdi. vnde et nomē multipliciter ac
 cipit̄. Aliqñ p̄ voce significatē. vt cū d̄r petr̄
 ē nomē apli et sic d̄stat q̄ in deo sunt plura
 nomina. aliqñ nom̄ accipit̄ p̄ re significata.
 vt cū dicit̄ bonū et honestū sunt idē noie. et
 sic i diuinis qd̄mō ē dicere. nom̄ vnū qd̄m
 mō plura. Si em̄ res significata dicit̄ essentia
 liter et sic em̄ vnū. si p̄sonaliter sic plures
 et plura noia correspondētia. Aliqñ nomē ac
 cipit̄ p̄ ipso notamine siue rōne innotescēdi.
 et sic dicitur qd̄mō nom̄ vnū qd̄mō plu
 ra. Si em̄ accipit̄ ratio innotescēdi ex pte de

fic innotescit p̄ virtutē q̄ vna et magna ē. et
 sic vnū nom̄ di ē. et magnū siue maximū. Vñ
 ie. x. magnus in re et magnū nom̄ tuū. i. quā
 tum ad rōnez innotescēdi siue virtutē p̄ quā
 innotescit scdm̄ qd̄ dicit̄ in ps̄. Notus in iu
 dea de2̄ in magnū nomē ei2̄. Si autē accipiat̄
 ratio innotescēdi rōne effectūū siue creatur
 rarū sic diuersa sunt nomina. Nam deus inno
 tesat̄ nobis t̄paliter. s̄ p̄ causalitatē p̄ abla
 tionē et p̄ excellentiā. et scdm̄ hoc ē multitu
 do nomimū. Si em̄ nominet̄ p̄ causalitatem
 multa sunt nomina q̄ multos habet effectū
 Si p̄ ablationē multa sunt noia. q̄ multa re
 mouent̄ s̄ omnia creata. Si p̄ excellentiā mul
 ta q̄ in multis i omnibus s̄ aditionibus no
 bilitatis excedit creatas. **Ex** p̄dictis patet
 obiecta q̄ em̄ obiat̄ q̄ scripta nom̄ dei expri
 mit singularitē. Dicitur q̄ scriptura vt pluri
 mū nomē dei p̄dicat magnū admirabile san
 ctum et laudabile. et sic nō loquit̄ de noie se
 cundū qd̄ vox. sed scdm̄ q̄ ratio innotescēdi
 a pte dei et sic vnū tñ nō sequit̄ loquit̄ singu
 lariter. s̄ vnde solū q̄ frequēter qd̄ dicitur
 singulariter d̄r et vniuersaliter vt patz̄ i mul
 tis exēplis in lege cū dicebat̄. homo de israh
 el. vel homo qui fecit hoc respectu illud i
 telligebat̄ de quolibet homie. **Ad** illud
 quod obiat̄. q̄ pluralitas a pte rei. d̄r. q̄
 pluralitas a pte rei est. vt accipiat̄ res p̄ p̄
 sona. si autē p̄ natura. et si nō sit pluralitas in
 se. tñ in quātū innotescit. et ideo plura noia
Ad illud qd̄ obiat̄. q̄ noia talia sunt si
 nomina. d̄r. q̄ tunc sunt sinonima cum dicuntur
 a parte vocis solū. hic autē ē differētia scdm̄
 rationē innotescēdi. et ideo n̄ sinonima. **Alia**
 rō dicit̄ supra dif. viij. i p̄rio p̄pleumate
Ad illud qd̄ obiat̄ q̄ si venit a pte intel
 ligēdi solū ergo talia nomina sunt vana. d̄r
 cendū q̄ nō venit ab hoc solū. quomā illi ra
 tioni innotescēdi. Respondet pluralitas i crea
 turis. Et in deo r̄ndet vera veritas d̄plectēs
 illam totā pluralitatē. vnde q̄ intelligimus
 dei potentia et sapiētiam p̄ diuersa diuersi
 mode nominamus. et q̄ in deo vere ē sapia
 et potētia ideo nō est ibi vmitas.
Quero querit̄ vtr̄ omnia noia diuina
 dicant̄ trāslatiue. an etiā quēd̄
 dicant̄ p̄prie. et q̄ omnia dicantur
 trāslatiue. videt̄ i regulis fidei. d̄r
 omne simplex p̄prie ē et im̄p̄rie dicit̄. sed q̄
 im̄p̄rie dicit̄ im̄p̄rie nominat̄. cū s̄ deus
 sit simplex nominat̄ im̄p̄rie. sed im̄p̄rietas
 reducit̄ ad p̄prietatē ergo nomina diuina de
 deo dicunt̄ im̄p̄rie. de alijs p̄prie sed q̄ d̄r
 de aliquo im̄p̄rie dicit̄ trāslatiue si de alio
 p̄prie ergo r̄. **Item** vnū qd̄q̄ sic d̄tingit̄ in
 telligere d̄tingit̄ et significare. s̄ nō d̄tingit̄
 deum intelligi nisi p̄ p̄prietates et aditiones
 creaturaz̄ ergo nec noiare. s̄ q̄ noiat̄ scdm̄
 a ienas p̄prietates semp̄ trāslatiue nominat̄
 s̄ r̄. **Itē** nō ē nisi duplex theologia scilicet
 mistica et simbolica scdm̄ q̄ vult d̄comi2̄. sed

Φ

utraque deum nominat translative. Nam mystica
p creaturas spirituales et invisibiles s; sim-
bolica p corpales. g° omnis nominatio dei
translative e. **I**tem omne nomen divinum e im-
positum. ppter nostram instructionem. sed omis
nostra doctrina incipit a sensu g° omne no-
men dei accipit scdm aliqd sensibile. s; in deo
nulla e pprietas sensibilis scdm veritatem sed
solum translative ergo rē. **C**ontra hoc dicit
ephe. iij. loquēs de deo a quo omnis pater-
nitas in celo et in terra nominat. s; si paternitas
in terris nominat a paternitate dei ergo
deus pprius et pncipaliter dicitur pater quā alia
nō ergo translative. hoc ipsum dicit dicitur et
dam. immitentes huic auctoritati apli. Inqt
em dam. Sciendū qd nō e a nobis translatum.
ad beatā deitatem paternitatis et filiationis
et pcessionis nomen sic ait divinus aplūs ex
quo omnis paternitas g° rē. **I**tem beatus
ambrosius dicit et habet in littera. qd triplex est
nominū divinatorum dicitur et vna ex illis sūt no-
mina translative. nō ergo omnia dicuntur trans-
lative. **I**tem quedā dicunt de deo qd habet
oppositū in omni creatura. vt eternitas et in-
mensitas. sed nullū translatiuū attendit sed
aliquā similitudinē ergo talia nomina nō sunt
translative. **I**tem quedā dicunt de deo. quorū
significatū e pprie in solo deo. vt hoc nomen
bonū. et qui e math. xix. Nemo bonū nisi so-
lus deus. Et aug. dicit qd solus deus vere e
cuius opatione cetera nō sunt. **R**esponso
ad hoc voluerūt quidā dicere qd quedā sūt
nomina. que deus sibi imposuit. quedā que
nos ei imposuim. Si loquamur de nominibus qd
deus sibi imposuit. cū ipse se pprie intelligat
huiusmodi nomina sunt ppria et talia dicuntur
se bonū et qui e. **V**nde dicitur qd illud nomen
bonū solū sit pprium et pncipale. **D**am. qd
illud nomen qui e solū e pprium et pncipale
et vnus attendit in nomine pfectionem alē
absolutionē. vterq; tñ pprietatē. **S**i aut loq-
mur de nominibus qd nos ei imposuimus. sic
cum nos agnoscamus deū nisi p creaturas. nō
eum noiamus nisi p nomina creaturarū. ideo so-
lū translative siue qd pprius et prius duemūt
creature. siue qd prius imposita sunt creatur-
re. quāuis nō pprius duemāt creature. et hō
e translatio quedā. quāuis pprie loquedo sit
translatio. qn pprius duemūt hijs a quib; trans-
ferunt. vt ridere hominibus pprius quā pra-
tis. sed hec positio nō videt stare. cū em nos
cognoscamus deū tripliciter s; p effectū. p
excellentiā. et p ablationē. dicitur qd omnibus
hijs modis attingit deū noiare. **S**i p effectū
nulla e ibi translatio. **S**imiliter si p ablatiōem
quomā translatio attendit scdm aliquā simili-
tudinē. **O**mnes em transferetes scdm aliquā
similitudinē transferūt. **E**t ppter ea aliter dicitur
qd quedā sunt nomina qd significāt rē. cuius
veritas e in deo et oppositū in creatura. vt in-
mensus et eternus. et talia nullo mō transfe-
runt. nec scdm rē. nec scdm impositionē. qd

dam significāt rem. cuius veritas e in deo.
et similitudo eius in creatura. vt potētia sapiē-
tia et volūtas. et talia nomina transferunt a
creaturis ad deū nō scdm rem. sed scdm im-
positionē. qd prius imposita sunt creaturis
quam deo licet prius sint in deo. quedā sūt
nomina qd significāt rē cuius veritas e in crea-
tura et cōsimilis pprietas in deo vt lapis et
leo. res enim significata est in creatura. sed
similitudo p pprietatis vt stabilitas et for-
titudō est in deo. et ista sunt pprie translati-
ua. **C**oncedendum ergo qd in diuinis sunt
aliqua nomina translative nō omnia. **N**ō il-
lud ergo qd obicit qd simplex impprie dicitur.
Dicendū qd dicere ibi nō e noiare sed enūcia-
re. qd in suis nō e opositio in essendo sed opo-
sitio e in enūciādo. et ideo impprie nō sic in no-
minādo. vel dic qd nō omne dicitur impprie e
dicitur translative. **N**ō illud qd obicit qd so-
lum p creaturas intelligit. **D**icendū qd quāuis
intelligat solū p creaturas. nō tñ solū p simi-
litudinē immo p negationē et dissimilitudinē
e cognoscibilis. **N**ō illud qd obicit qd sim-
bolica et mystica theologia noiant deū trans-
lative. **D**icendū qd quāuis mystica nominet de-
um translative. quātum ad pprietates excellē-
tie nō tñ solū sic nominat. sed etiā p abnega-
tionē et ideo nō solū translative. **N**ō illud qd
obicit. qd omis nostra doctrina incipit a sen-
su. **D**icendū qd verū e. qd omne nomen habet ali-
qd sensibile scdm vocē vt audiat. sed nō oportet
qd habeat sensibile significatiōem qua ver-
bum intelligētē qd e insensibile induit vocē
sensibile.

Quarto et vltimo querit. vtrū omnia
nomina dicta de deo. dicant scdm sub-
stantiā. et qd nō immo aliter osten-
dit auctoritate aug. v. de trim. **E**
lud pncipue teneamus quāt ad se dicitur. pstan-
tissima illa et diuina sublimitas sbaliter di-
ci qd aut ad aliud nō substantialiter s; relative
sed pater et filius dicitur ad aliud ergo rē.
Item boetius in libro. de trim. deus e sine
quātitate magnus sine qualitate bonus. sed
nō est sine relatione relatus g° relatio vere
et pprie manet in deo ergo et modus dicendi
relative. **I**tem hoc ipsum videt rōne. qd i di-
uinitate sunt aliqua nomina in amunicabilia
vt in omnibus psonalibus. sed subā e amu-
nicabilis cū sit vna in tribus ergo talia nomina
nō indicāt subām g° in diuinis e alius modus
dicendi quā scdm subām. **I**tem in diuinis est
alio et alio mō se habere. qd aliter se habz ad
patrē filius quā s. s. sed non e aliud et aliud
esse siue subsistere. g° cū hoc attingat intelli-
gere. et intellectu dicere necesse e qd sit ibi ali-
us modus dicendi et intelligendi quā scdm sub-
stantiā ergo rē. **C**ontra omne qd dicitur aut dicitur
scdm subām. aut scdm accidēs. qd subā et ac-
cidēs sufficiēter diuidūt ens. sed in diuinis
nihil dicitur scdm accidēs g° scdm subām. **I**tem
omne qd dicitur aut dicitur p se. aut nō p se. si p se tūc

scdm subam. si no p se tuc go p aliud. et in alio. s; omnia que dicunt de deo dicunt p se go omnia dicunt scdm subam. **I**te dici secundum subam. aut scdm relatione. aut dicit diuersitate a pte rei. aut a pte modi intelligedi siue modi dicendi. Si a pte rei go in deo e diuersitas et apolitio. Si a pte modi dicendi tunc cu diuersus sit modus dicendi in hoc qe bonus et hoc qe magnus. et hoc qe est deus. qz si querat quatus e deus respondef magnus. n respodet bonus. similiter si querat qualis e deus respondef bonus no magnus go no tantu essent duo modi s; etiā multo plures qua duo. **I**te qd respondef ad qstione facta p quid dz scdm subaz. et quatū ad rem. et quatū ad modū sed noia relatiua respodent ad qstione facta p quid de do go dicunt scdm subam. pbatio minoris aug. m li. de doctrina xpiana. Si querat quid e deus. ouementer respodet pater filius et f. **I**te cu quedā sint in diuinis. q n dicunt scdm subam s; nec scdm relatione. vt hoc no me incarnatus. hoc nom ingentus. videt qz ista diuisio no aplectit omnia noia diuina. **B**o ad pdictorū intelligentiā e notand qz e dici diuersimode scdm triplicē differentia Vno mō dici diuersimode attendit scdm diuersum modū essendi qui e p se et p accidēs et hoc quidā modo no e dici diuersimode i diuinis. qz ista diuersitas modi. poit diuersitate essentialē in re dicta. et quantū ad hō vnus solus modus dicendi e in deo. Nam omnia q dnr de deo sunt ipse deus. et eius sbā **A**lio mō dici diuersimode e scdm diuersum modū intelligedi. qui quidā attendit scdm aliā et aliā rationē. siue modū agnoscēdi. et sic no tantū e dici diuersimode in nominibz diuinis immo omnimode. qz deus n tm cognoscit p diuersa. immo p omnia rez genera et sic noia dicta a deo quedā dicunt p modū subē vt deus. quedā p modū quantitatis vt bonus et sic de alijs omnibus. **T**ercio modo dici diuersimode e scdm diuersum modū se habēdi. qz quidē attendit quantū ad absolutū. et ad apatum siue relatū. et hic quidē modus diuersitatis minor e quā primus. et maior quā scdus. minor quā primus. qz scd3 primū attendit diuersitas essentialis et apolitio. maior quā scdus. qz scdm illū nulla omnino attendit in re distinctio. scdm aut istū modum attendit in eo vntas et pluralitas. vntas scdm absolutū. pluralitas scdm respectum. et quatū ad hūc modū solū sunt duo mōi dicēdi. sc3 scd3 subāz ad se et scd3 relatōz vt illa. q dnr ad aliqd. qz vō n dicūt aliū modū eēdi ido hic pdicant d illis et fuit vnū et qz dicūt aliū modū se habēdi. iō scd3 hō vntas scdm illa pluralitas. **E**x hijs patet obiecta. qz em obicit qz omne qd dz dz scdm substantiā vel scdm accidēs. dd qz i diuinis habet instantiā. vbi relatio n e accidēs. nec tm dz scdm subam. **A**d illud qd obicit scdo.

qz omne qd dz in diuinis e ens p se go scdm subam. qz no dz necm dici scdm subam vt sbā dz p se. s; vt dz ad se. **A**d illud qd obicit. qualis sit hec diuersitas. aut scdm re. aut secundum modū intelligedi. dd qz scdm modū se habēdi. qui no tm e in nostro intellectu s; etiā in re. **A**d illud qd obicit qz noia relatiua respodent ad interrogationē factā de subā. Dicend qz subā dz dupliciter. aut ens p se. aut ad se. Si vt ens p se tuc omnia et relatiua et absoluta dicūt in deo subam et qz hoc mō subā respodet ad qstione factā p quid ido omnia possunt respoderi. Si aut dicat subā vt ens absolutū non apatū sic dz scdm subam qd et dz ad se et sic accipit aug et sic pater et filius et reltia scd3 sbām n dnr **A**d illud qd vltimo obicit qz multa dicūt de deo q no dicunt scdm subam nec scdm relatione. dd qz dici relatiue in diuinis potest esse dupliciter. quedā em noia dicunt relatiue ex principali nois intellectu. quedā ex cōsequēti prima differentia diuidit in tres. qz qdā significat relationē et dnr reltie vt pat quedā significat relationē. vt paternitas q no dz ad alterz. s; e ipm quo altz referē. qdā dicunt relatiue qz priuat relationē. vt ingentus imprecibilis. tm ista no e priuatio pura. vt infra videt. **Q**ue aut importat relationē ex dnti intellectu similē sūt scd3 triplicē differentia. quedā em dicunt dici relatiue. qz ponunt p relatiuis. vt cū dz de2 generat deū. i. pat filiu. quedā dnr relatiue qz claudunt in suo significato interi2 relationē. vt cū dz incarnatus. sensus em e. i. carn vnt2. **V**no em dicit relationē q singularē psonam respicit siue assumere carnē. et huiusmodi q dā dicunt relatiue. qz claudunt relationē in suppositis vt similis et equalis no em sunt similes. nisi qui referunt et distinguunt.

In ista pte sūt dubōnes circa litterā. et pzo de hoc qd dicit. hijs ad diciendū e. quedā etiā noia rē. qz aut diuisiones aug. et ambro. sūt sufficiētes aut nō. si sic go magister supflue addit. si dicant insufficiētes. p incouemētū e habendū. **R**espōsio dd qz nec diuisio aug nec ambro. e diminuta. nec additio magistri supflua. **N**am mēbra diuisionis magistri. mcludunt in mēbrz diuisionis ambrosij. **I**lla em e p imediata. cū em sit trimēbris reducit ad has diuisiones qz omne nomē dei. aut e psum. aut trāslatiuū. **S**i pziū. aut spectat ad subam. aut ad psonas. magister aut ista mēbra magis specificat. qz nomē aliqd pot spectare ad vntatē sbē ab etno vel ex tpe. si milie ad psonas ab etno vel ex tpe. et ad psonas dupliciter. vel diuisum vt hoc nomē pater. vel simul et diuētum vt hoc nomē trinitas et ista sūt sex mēbra. **I**te querit de hō qd dicit qz trinitas e quali collectiuū. videt em male dicere qz vntas collectiua vt dicit bern. e minima vntas. sed vntas trinitatis

atq̄ tenet inter omnes v̄itates 8° 2° 1° R^o
 q̄ hoc nomē trinitas deficit in duobus a no
 mine p̄prio collectiuo. p̄rio q̄ illa q̄ nomē col
 lectiuū colligit habēt simpliciter diuersitatē
 et sc̄do q̄ habēt v̄itatē sc̄dm quid et ec̄tra
 ē in noīe trinitatis. t̄n in hoc ē similitudo. q̄ sic
 nomē collectiuū plures simul dicit et de nul
 lo p̄ se p̄dicat ita nec hoc nomē trinitas p̄di
 cat de aliqua p̄sona. et t̄n omnes simul im
 portat. ido magr̄ n̄ dicit q̄ sit collectiuū sim
 pliciter s̄ quasi. Sciendū ē 8° q̄ illa q̄ p̄rie
 2°. Circa hoc notandū q̄ ex verbis aug. q̄ hic
 ponunt et in li^o de trinitate eliciunt quedā
 regule de noībus diuinis. Prima ē hec omne
 nomē qd̄ d̄r de d̄o d̄r sc̄d̄ s̄ b̄z vel s̄ m̄ relat̄z
 excepto hoc noīe homo. Sc̄da ē hec omne no
 mē qd̄ d̄r de tribus p̄sonis ita q̄ de qualibz
 singulariter d̄r sc̄dm subām exceptis noībus
 p̄titiuis. Tercia ē hec omne nomē dictū sc̄d̄
 subām p̄dicat de tribz p̄sonis simul sumptis
 singularit̄ excepto hoc noīe p̄sona. Quarta
 ē hec omne nomē dictū de deo respectu crea
 ture indicat essentiā exceptis hijs q̄ p̄tinent
 ad v̄monē. Quīta ē hec omne nomē qd̄ d̄r de
 deo ex t̄pe et nō d̄r de p̄sonis singularis. p̄di
 cat notionē vel querit̄ hoc d̄r p̄pter hoc nomē
 missus qd̄ dicit esse ab alio. Itē querit̄ de
 hoc qd̄ dicit nō tres oīpotētes s̄ vnus omni
 potēs. q̄ cū dicamz tres potentes videt̄ q̄
 p̄p̄one possumus dicere tres oīpotentes.
 R^o d̄d̄ q̄ verbū s̄p̄ adiectiue et m̄diacien
 tia significat et ideo s̄p̄ trahit numerū a suppo
 sito similiter p̄cipiū manēs p̄cipiū. q̄ h̄z
 naturā verbi s̄ nomē q̄ inq̄ete significat. ali
 q̄n substātiuat̄ et q̄n numerat̄. tūc numerat̄
 sic nomē substātiua p̄te sue forme. et ideo quia
 potēs p̄t esse p̄cipiū. oīpotēs ē nomē t̄n.
 et ideo n̄ sic recipit̄. tres oīpotētes sicut
 tres potētes nisi oīpotēs sit adiectiuū et
 adiectiue retētū. R^o aut̄ quare oīpotēs n̄
 potest esse p̄cipiū. ē p̄pter d̄positionē quā
 nō admittit verbū p̄cipiū cū vt dicit gra
 maticus trāsit in nomē quatuor modis d̄p̄de
 vt indoctus. d̄p̄atione vt doctior. d̄structio
 ne vt amās illius. t̄pis amissione. vt amād̄
 sc̄dm q̄ idē significat vel idē sonat q̄ amari
 dignus. Itē querit̄ de rōe ista aug. si ē p̄
 ticipationē magnus 8° magnitudo ē maior
 quā ipse et pomē ibi. deus nō ē magnus ea
 magnitudine 8° 2°. Et videt̄ ista ratio nō va
 lere. nō em̄ valet iste ē albedine albus p̄ p̄ti
 cipationē. 8° albedo ē albius vel maior quā
 ipse. R^o d̄d̄ q̄ ratio aug. bona ē. et funda
 tur s̄ ipsam noīs expositionē. q̄ p̄cipare ē
 p̄tem cape. et si p̄te capit 8° minus ē quā to
 tū. Q̄ 8° obicit̄ de albedine d̄d̄. q̄ ē maius
 dupliciter. vel quātū ad esse. vel quātū ad
 posse. d̄d̄ 8° ē q̄ p̄cipatio subiectū attēdit̄
 respectu forme v̄lis. et quāuis ipsa sit tota ī
 subiecto quātū ad esse. nō t̄n quātū ad posse
 q̄ p̄t in alijs esse. deo t̄n m̄bil p̄t esse ma
 ius nec quātū ad esse nec quātū ad posse et

ideo argumentū aug. bene tenet. q̄ deus m̄
 bil possit p̄cipare. Aliter potest dici q̄ ar
 gumentū aug. b̄n tenet in hijs formis. q̄ nar
 te sunt aliquid denoiare p̄ essentiā. et in ta
 libus qd̄ ē p̄ p̄ticipationē. reducit̄ ad illud
 qd̄ ē p̄ essentiā. et q̄ncunqz sic ē illud q̄ est
 ens p̄ essentiā. excellit illud qd̄ habet ens p̄
 p̄ticipationē. Si 8° magnitudo ē magna p̄
 essentiā. et deus p̄ p̄ticipationē necessario se
 quit̄ q̄ magnitudo ē maior quā deus. nō sic
 ē de albedine. q̄ nō ē nata se denoiare. nec
 de aliquo p̄ essentiā p̄dicari denoiando illud

Dedictis t̄n addiciendū ē q̄ cū cia
 noīa q̄ sc̄dm subām 2°. Supra egit
 magister de diuersitate diuinoz
 nominū in generali. Sic incipit se
 cūda ps in qua agit in speciali. et q̄m quedā
 sunt noīa subālia. quedā relatiua et hec d̄i
 git d̄siderare absolute et ad se ideo h̄c ps h̄z
 tres p̄tes. In prima agit de noībus subālibz
 In sc̄da de relatiuis infra dis. xxvj. Nunc de
 p̄petat. b̄z quas frequēter 2°. In tercia de hijs
 relatiuis adinucē infra dis. xxxiii. post p̄dicta
 d̄siderare. et q̄m inter noīa subālia hoc nomē
 p̄sona excipit̄ a generali regula q̄ ē q̄ subāle
 d̄r de tribus singulariter. ideo nomē istud.
 Primo a generali regula excipit̄ c̄stēdēs q̄
 debemus dicere tres p̄sonas et hoc in p̄nti
 distinctione. sc̄do vero deteriat quid signifi
 cent̄ p̄ hoc nomē tres et p̄ hoc nomē p̄sona
 cū dicimus tres p̄sonas infra dis. prima ibi
 hic diligeēt inquiri oportz. Prima ps habz
 q̄tuor. In prima magister illud nomē excipit̄
 a generali regula. In sc̄da rōne; huius excep
 tionis inuestigat ibi. ideo orit̄ hic q̄stio dif
 ficilis. Ostēdens q̄ fuit inopia humani elo
 quij. In tercia magister d̄tra assignationē
 o p̄p̄nt et determinat ibi. Sed querit̄ cū di
 camus patrē et f. et f. f. In quarta epilogat
 determinata vt addat ibi iam sufficiēter vt
 puta ostēsum ē h̄az p̄ciū subdiuisiones p̄ se
 patent. Nam q̄libet ps subdiuidit̄ in duas
 iuxta duo capitula q̄ d̄tinet.

Intelligētā eoz q̄ d̄r in p̄senti
 dis. de hijs noībus p̄sona subā et
 essentiā. duo p̄cipaliter querunt̄
 p̄rio querit̄ de trāslatōe istoz no
 minū ad diuina. sc̄do de numeratōe eozūdē
 in diuinis. Circa primū querunt̄ tria. primo
 vtz debuit ibi trāfferri nomē p̄sone. Sc̄do
 vero vtz nomē subē. tercio vtz nomē essentie
 p̄rio querit̄ vtz debuit trāfferri ibi ad diu
 na. Q̄ aut̄ nomē p̄sone nō debeat dici in di
 uinis ostendit̄ sic Aug. vii. de trim. et habet̄
 in littera. Dictū ē tres p̄sone vt nō illud di
 cere. s̄ ne tacere. 8° videt̄ q̄ solū ad fugā
 hereticoz et nō sc̄dm veritatē et apprietatem
 dicat̄ p̄sona in diuinis. Itē hoc ipsum vi
 det̄ rōne. q̄ p̄sona noīat p̄ticularē. et nō q̄
 cūqz s̄ rōnalis nature. s̄ a quocūqz remouet̄
 sup̄i et inferi. 8° cū in diuinis n̄ sit dicere
 p̄ticularē simpliciter nec erit dicere p̄sonam

Itē particulare rōnalis create ē apōsitissimū
inter omīa creata. Nam apōsitū ē ex subā cor
pali et spūali et rursus corpali. inter omēs
videt habere maiorē apōsitionē. s^o cū psona
sit nom p̄ticularis et hoc summe apōsiti. Et
in diuinis ē sūma simplicitas. p̄t q̄ in diui
nis nō oportz dici ncm̄ p̄sone. ¶ Itē vocabu
la nostra debēt r̄ndere grecis vt vntas fidei
ostēdat. s̄ greci n̄ vtunt vocabulo p̄sopon
in diuinis qd̄ ē idē qd̄ p̄sone. s^o cū ipsi p̄p̄
habeāt vocabula quā nos. nec nos debemus
vti. ¶ Contra p̄sone d̄r quasi p̄ se sonās siue
p̄ se vna. s̄ p̄ se vnū p̄p̄issime recipit in deo
s^o et p̄sone scdm̄ suū nomē. ¶ Itē p̄sone d̄r
habēs suā naturā intellectualē ab alijs disti
ctam. s̄ in deo ē ponere habentē naturā in
tellectualē ab alijs distinctā sic supra ostē
sum ē de pluralitate p̄sonar. s^o r̄. ¶ Itē p̄so
na noīat nisi vltimū in genere rōnalis nate.
Sed rōnalis siue intellectualis natura ē no
bilior inter creata. et rursus vltimū i illa ē cō
pletissimū. qz ei nulla pōt fieri additio s^o si
quid ap̄tationis ē. ponēdū ē i deo p̄p̄issime
s^o p̄t r̄. ¶ Itē p̄sone dicit dignitatē. Vñ in
eccl̄ijs p̄sone d̄r habentes dignitatē aliquā
notabilē s^o cū dignitas p̄p̄issime sit in deo
nomen persone p̄p̄issime in deo ponē
dum est. ¶ R̄ d̄ q̄ p̄sone de sua rōne di
cit distinctū p̄p̄ietate ad dignitatē p̄tinetē
et hoc p̄t in sua ethimologia et in eq̄pōlētī
suo. In ethimologia. qz p̄sone d̄r q̄si p̄ se vna
p̄ se aut vnū p̄p̄ie d̄r vnū qd̄ ē cio distinctū
ab alijs. et i se distinctū. Rursus p̄sone d̄r
a p̄sonādo. q̄si p̄ se resonādo. Resonare autē
qd̄ in sono emmet alijs et iō p̄sone d̄r sup̄po
sitū distinctū habēs dignitatē. et rōne hui
dignitatis cū deberet p̄ naturā vocabuli di
ci p̄sone penultīa correpta. d̄r p̄sone penul
tima p̄ducta. Similit̄ rō hui⁹ significatōis ac
cipit ab eq̄pōlētī in lingua greca q̄ ē p̄sopon
aput grecos p̄sopon dicebat sic nar rat boe
tius homo laruatus. qui quidē solebat fieri
i tragedijs. et hoc fiebat p̄pter duo. Vna rō
erat ad distincte p̄sentandū eū de quo fie
bat sermo. Alia rō erat ad melius p̄sonand
vel resonand. et ista duo quēunt p̄dictis
duabus p̄p̄ietatibus. et ideo ab hoc noīe p̄
sopon aput grecos tractū ē hoc ncm̄ p̄sone
aput latinos. et qz in eccl̄ijs maxime atten
dit distinctio dignitātū. tractū ē p̄rio ad sig
nificand honorē in eccl̄ijs. Deinde qz indi
uiduū rōnalis nature distinctū ē ab alijs. et
hoc p̄p̄ietate dignitatis inter creatas. ¶ Hinc ē q̄
extelsum ē ad significand sup̄positū rōnalis na
ture. Deinde qz in deo ē repire sup̄positū di
stinctū p̄p̄ietate nobilissima spūsancto dictā
te trāslatūqz ad diuina. qz ibi res noīs p̄p̄is
sime inueni t̄. quāuis ip̄m nomē p̄p̄ alijs sit
impositū. ¶ Concedend ē s^o qz i diuinis p̄
p̄ie et quēunt nom̄ p̄sone acāp̄it. ¶ Ad
illud s^o qd̄ obiāt qz dictū ē vt ncn diceret.
¶ Dicend qz aug. loquit̄ de tpe illo. in quo nō

mē p̄sone scdm̄ vsūm equualet at subē. et iō
dictū ē n̄ vt diceret. qd̄ p̄sone d̄r ueritat sig
nificare. s̄ dictū ē quasi trāslatū ne taceret
iō ē re p̄fessio fidei dimmuta esse p̄baretur.
¶ Ad illud qd̄ obiāt qz p̄sone noīat p̄ticular
lare. Dicendū qz p̄ticularē de rōne sui nom̄is
importat p̄tē et imp̄fectionē. s̄ p̄sone de rō
ne sui noīs importat ap̄tationē iō pōm̄ in
diuinis quāuis nō p̄ticularē et bene. qz in di
uinis nomē speciei p̄p̄ie d̄r. et nom̄ gen eris
impp̄ie. ¶ Ad illud qd̄ obiāt qz p̄sone no
mmat apōsitissimū. d̄r qz hoc accidit qz in
diuiduū rōnalis nate create ē in genere. et
iō multis differētīs distat. cū distinguat
qualitate s̄ in diuinis ē distinctio sola origi
ne et p̄terea nō ē in genere. et ideo nō oportz
qz sit ibi aggregatio differētīar. ¶ Ad illud
qd̄ obiāt qz aput grecos nō vtunt equipolē
ti s̄ p̄sopon. d̄r qz rō vtēdi apud latinos.
nō tam fuit p̄p̄ietas quā penuria. qz non ha
bebāt quod respōderent. et rō huius fuit. qz
subā scdm̄ omunē vsūm idē sonat qz essentia
greci aut habebant p̄p̄ium vocabulū s̄z ipo
stasis quo vtunt. et iō nō sunt vt nos coacti
trāferre.

Secundo querit̄. vtz nomē subē di
ci debeat in diuinis. vel etiā subsi
stentie. et qz sic videt̄ aug. li. v. d̄
trim. Deus absqz vlla dubitatione
d̄r subā. vel si melius appellat̄ essentia. ¶ Itē
tam boetius quā aug. de trim. dicūt qz alioz
nomīnū genera. vt magitudo bonitas r̄. trā
seant in subām. si s^o subā nō trāseat in aliud.
ostat subē nomē p̄p̄ie dicit̄. nā si nō p̄p̄ie eq̄
bene diceret̄ qz subā trāseat i alia sic ec̄ouer
so. ¶ Itē rōne subē scdm̄ p̄m̄ ē qd̄ ē ens p̄ se
s̄ solus deus p̄p̄issime ē p̄ se. ¶ Itē rō subē
scdm̄ aug. ē dicit̄ de se et absolute. s̄ ibi ē p̄
p̄ie dicit̄ ad se. vbi nulla ē depēdentia s^o si
hoc ē in deo s^o r̄. ¶ Contra aug. vij. de tri
mcōueniens ē dicere de deo. qz substet boni
tati sue. s̄ si de bonitate eadē rōne et de qua
libet p̄p̄ietate s^o simpliciter loquēdo in con
ueniēs ē dicere ip̄m esse subām. Itē boeti⁹
in li. de trim. Deus n̄ ē subā s̄ s̄ omnē subāz
s^o hoc nomē subā. p̄p̄ie ē in creaturis et nō
i deo. ¶ Itē hoc ipsum videt̄ rōne. omne qd̄
substet habet aliquid inherēs s̄ in deo nō ē
inherēs. ¶ Itē cō qd̄ substet aliqo illi ap̄o
mtur. s^o vbi nō ē apōsitiō nec nomē ap̄o
tationis ibi nec nomē subē s^o cū in diuinis nō
sit apōsitiō p̄t r̄. ¶ R̄ d̄ qz nomē subē a
duplici p̄p̄ietate potest dici vtz a p̄ se stan
do. nō p̄ aliud si sic p̄p̄ie ē in diuinis. et ma
gis p̄p̄ie quā in creaturis vel a substādo ali
vel alijs. et hoc ē tripliciter. vel alijs inherētī
et sic false et impp̄ie d̄r in diuinis. qz p̄p̄ie
tates in diuinis n̄ sunt accidētes nec inherē
tes. vel alijs distinguētī. et sic d̄r in diuinis n̄
omnino impp̄ie. nec oīo p̄p̄ie. qz p̄p̄ietas il
la nō inheret. et ideo nō facit subsistere siue
substare quasi sub alio stare. s̄ existere qz ab

De

alio esse. et hinc e qd Rich. dicit in libro de
trim. qd melius dz existetia qua suba. vel qz
substat vt pficietia. et sic dz res nate substat
respectu essentie. et iste mod2 magis e circa
nostm intelligere qua circa diuinu esse. et sic
patebit in sequenti ppleumate. ex nostro intel
lectu euenit talis modus dicendi no ex pprie
tate diuinu esse euenit.

Quercio querit vtr nom essentie dici
debeat in diuinis. et q sic videt.
Aug. in vi. de trim. essentia vere ac
pprie dz in diuinis. ita vt forte solu
deu dici oporteat p essentia. **I**tem hoc nom
qm e. e nom qd ipse deus sibi imposuit. g^o si
ipse ppe se noiat. de2 pprie dz qui e. s3 de quo
cuqz pprie dz q e. pprie potest dici de ipo es
sentia g^o et in diuinis dz essentia. **I**tem inter
omnia noia nom essentie e absolutissimu. **V**n
essentia scdz. **A**uicenam dz rei quidditas no
mine absoluto. cu g^o in diuinis sit oia da ab
solutio g^o nom essentie. **C**ontra no intelli
mus deu nisi in creaturis et p creatas. s3 no
minatio dei e p nostru intelligere. g^o nullu
absolutu nom oio debz poni in deo. **I**tem q
ro in quo differat nom sube et nom essentie
Nam suba aut dicit amune. aut suppositu. si
suppositu g^o supfluit nom psone. si amune
g^o supfluit nom essentie. g^o cu debeamus la
bia nostra circucidere in loquendo de deo neq
qua debet poni hoc nom in deo. **I**tem qrit
gra hui2 de necessitate et sufficietia et drna
istorum qtuor nominu essentia subsistentia sba
et psone. **B**g^o ad intelligentia pdictor e
notand qd ista qtuor noia siue vocabula ref
pōdent qtuor vocabulis in greco q sunt vsia
vsiolis. ipostasis et psocon. vt vsia mdeat es
sentie. vsiolis sbe. ipostasis et subsistentie p
sopō psone. **R**atio aut et suffina istorum qtuor
nominu aliqn accipit sic. in diuinis e accipe
amunicabile et mcomunicabile. et hoc ex ve
ritate et necessitate fidi. q dicit deu trinū et
vnu. et cu debeam2 intelligere in deo qd ve
re e p illud qd videmus in hijs inferioribus
maxime scdm nobiles et pmas et pcpuas co
diciones. cu in amum in inferiorib2 inueniat
qd e et quo. rōe cui2 significat i dcretionē et
in abstractione. vt dicat homo et humanitas
sic in diuinis intelligim2 qmuis n intelligam2
in drna illa duo. ideo et i abstractione signi
ficat p hoc nom deitas. et in dcretionē p h^o
nom de2. et ideo imposum2 ei nom. quo sig
nificarem2 ipm quo e. et h^o e essentia. et ipm
qd e et hoc e suba. et ita hec duo noia accipi
unt ex pte amunis. **E**t e i diuinis accipe qd
e mcomunicabile et h^o e quid distinctu siue
quis distinctus. et hoc quid e dupliciter co
tingit intelligi siue significari. vel inquantum
distingubile. et hoc p nom subsistentie. siue
ipostasis. vel inquantu distinctu. et hoc p no
ma psone et licet in deo nihil drant disting
uibile et distinctu. qz potetia in eo sp actui e
iuncta. tñ attingit duplici noie significare.

Vn drnt ista qtuor noia scdz mod intelligēdi
sic quo e et qd e. et q e et qs e et qm i deo id
e quo e et qd e ex vna pte et distingubile et
distinctu ex alia scdm rem sancti accipiunt et
subam et essentia p eod. similic et ipostasis
noie vtunt greci p supposito actu distincto
Vn distinctio p quo et qd e et p distingubi
le et distinctum i ommb2 diuinis n facit di
uersitate nisi scdz rōne intelligendi. **E**uerūt
etiā alij volētes dicere q suba et essentia ac
cipiunt ex pte amunis s3 drnter. qz illud co
mune attingit intelligi sub duplici rōe. vna e
qd oia indiget eo vt sint. alia e qd ipm n e3
alijs. pmo dz essentia a q et p qua oia sunt
scdo sba qm p se stat alijs circūscriptis. sub
sistentia siue ipostah et psone accipiunt ex p
te mcomunicabilis et drnt. qmuis em vtrūqz
nom dicat qd distinctu. tñ ipostah dicit sup
positu sube distinctu. s3 psone dicit distin
ctū ppetate nobili. fuerūt alij q voluerūt di
cere. q ista qtuor noia distinguunt p amū
cabile et mcomunicabile scdz qz pōt vnuqzqz
duplici significari vel i abstractione vel i co
cretōe. **N**ā dicabile pōt significari i abstractōe
et sic dz essentia. vel mcretōe ad suppositu
et dz suba. sili mcomunicabile pōt significari i
abstractōe et dz subsistentia siue ipostah vel
i cōcretōe et dz psone. **S**3 tñ omis isti modi
hnt calūmaz. pmo quid q sumit p distingui
bile et distinctu. qz greci vtunt vocabulo ipo
stasis v nos vtimur psone et ita p supposito
distincto. et dam. dicit qd ipostah e suba cu
ppetatib2 et ita significat actu distinctu. scds
mod2 similic h3 calūmaz qz essentia n videt
aliquo signi vt in rōe cause respectu alior.
cu sit nom absolutissimu. terti2 mod2 h3 calū
maz qz suba significat i abstractōe sic essentia.
et pterea e dubiu vtr sit intelligere ipostases
i abstractis ppetatib2. et io si n e intelligere
quō attingit significare. **E**t pterea atre2 mod2
dicēdi e qd cu fides dicat. deu esse trinū et
vnu iquantu dicit vnu n possum2 intelligē vnu
qn intelligam2 qd e et quo e vnu. et quo e vnu
e id q e. et qd e vnu e illud qd e. pmo e essen
tia. scdm suba. **S**i intelligam2 trinū nccē e qd
intelligam2 cu. q distinguit. et q distinguit
q distinguit e ppetas. ille aut q distinguit sp
significat vt distinct2 et hoc pōt esse duplici
vel vt distinct2 ppetate quacūqz vel vt disti
ctus ppetate nobili siue notabili. pmo signi
cat noie subsistentie. q dz pma suba et nō tm
duem2 idiuo hois. s3 etiā asim scdm qd
significat p hoc nom psone qd ipostat nobilē
ppetatē n dueit nisi supposito rōnalis create.
qz greci vtunt ipostah noie. sic nos noie pso
ne. vt dicit boetius qz greci vtunt noie ipo
stasis p supposito rōnalis creature. **H**is vsis
patet obiecta. **Q**z aut obiect q nō debemus
deū noiare absolute. **D**icēnd qd quāuis noie
mus deū p creaturas. tamē p creaturas cog
nosimus eum habere esse absolutum. alia
patent.

Qonsequenter est questio. scdo de numeratione nominum dictorum et supposito quod numeretur hoc nomen persona. Queritur utrum in diuinis numeretur hoc nomen substantia. scdo queritur si numeretur essentia. Tercio si hoc nomen deus. Vtrum scilicet catholice possumus dicere plures deos. Quod autem numeretur hoc nomen substantia. ostenditur sic hilarius de synodis. sunt quedam per substantiam tria. sed unum per consonantiam. Item augustinus in fine mono. apertius tres dicuntur substantie. Item boetius in libro de duabus naturis et una persona christi. dicimus unam essentiam et tres substantias. Item hoc ipsum videtur ratione. quod substantia est medium inter essentiam et personam. Sed medium sapit naturam extremorum ergo prior est. qua dicitur una substantia ab unitate essentie. poterit dici plures a pluralitate personarum. Item omnis numerus ad substantiam reducitur originaliter. nunquam enim accidentia vel proprietates numerantur nisi per substantiam. sed actus numerantur. et pluraliter dicuntur in diuinis. ergo necesse est ponere numerum secundum substantiam. quod autem pluraliter dicantur patet. dicitur enim pater et filius et spiritus sanctus creantur. Item idem est relatiuum substantie sicut talis et qualis equalitatis. sed hec est falsa pater est idem cum filio. quia dicitur hilarius. quod non possumus dicere deum eundem. ergo necesse est quod cadat distinctio in substantia si ergo propter distinctionem personarum dicantur plures personae ergo et plures substantias. Contra nihil magis dicitur secundum substantiam quam hoc nomen substantia. si ergo nomina substantia dicuntur de omnibus singulariter. sicut patet ex regula augustini supra posita ergo etc. Item inter quosque cadit distinctio secundum substantiam. cadit vera diuersitas. sed inter patrem et filium non est ostendenda diuersitas ergo nec numerus secundum substantiam ergo non est dicere plures substantias. Item augustinus dicit quod idem est deo subsistere. et esse ergo cum unum sit esse unum subsistere est ergo sicut ab uno esse dicitur una essentia vel e converso. ita et ab uno subsistere debet dici una substantia. siue substantia. Item Ierosolimus ad damasum papam quos unquam nisi ore sacrilego tres substantias predicauerit. Responso dicendum quod tam nomen substantie. quam substantie dupliciter accipitur in diuinis quia quolibet istorum habet in se intellectum actus et proprietatis. potest ergo dici substantia quasi per se stans siue sub alio siue sub proprietate primo modo una tantum est siue non numeratur quia unum est ibi quod est. Alio modo potest dici respectu ad proprietatem tunc numeratur siue pluraliter. primo modo tantum valet quantum vniuersi. scdo modo tantum valet quantum ipostasis. omnino eodem modo distinguitur substantia. et secundum alterum intellectum equipollent vniuersi. et secundum alterum ipostasi et secundum alterum pluraliter. secundum alterum vero minime. et quia substantia dicitur dupliciter

et substantia. ideo venit diuersitas modi loquendi inter doctores. Nam tunc et ipse boetius dicit quod substantia equipollent vniuersi et ideo dicit ipse boetius eam pluraliter et secundum hunc modum loquitur hilarius augustinus et boetius etc. Ierosolimus et Augustinus volunt quod substantia equipollent vniuersi. et ideo dicit eam non pluraliter et substantiam ipostasi. et ideo dicit eam pluraliter. Ex hijs patet Responso ad vtrancumque partem. patet etiam quare greci non translulerunt nomen personae sicut latinum. quod oportuit nos transferre nomen persone propter ambiguitatem. et ideo maluit ecclesia etiam respondere tres personas quam tres substantias siue substantias. tamen ad argumentum quod facit quod substantia tenet medium. dicens quod substantia potest equipollere ipostasi plus se tenet cum persona. et ideo numeratur sicut persona siue pluraliter. potest tamen equipollere vniuersi plus se tenet cum essentia. et ideo non numeratur nec pluraliter sicut nec essentia. Omnes autem ille rationes precedentes et sequentes locuntur de substantia potest equipollere ipostasi siue supposito et hoc modo pluraliter. Rationes autem ad oppositam partem currunt secundum aliam acceptionem huius nominis substantia similiter iudicandum est de hoc nomine substantia. Sed quoniam augustini auctoritas et mos vniuersi nomine illo substantia. si accipitur magis in illa acceptione in qua dicitur ipsum quod est siue vniuersi siue ipsum commune. ideo omnimode non accipitur ut dicuntur tres substantie in diuinis.

Secundo queritur de numeratione illius nominis essentia. et quod non numeretur ostenditur sic. quia in diuinis est vniuersitas absolutissima que non multiplicatur ergo cum nullum nomen sit a deo absolutum sicut nomen essentie ergo per illud significatur vniuersitas non multiplicatur ergo nomen essentie non numeratur. et hoc est quod dicit Augustinus quod ratio repugnat. Item hoc ipsum videtur a minori. hoc enim nomen deus est nomen essentie in conparatione ad personam sed secundum scripturam in leuitico deus dicitur vnus. et non plures est secundum symbolum. non tres dii sed vnus est deus ergo hoc nomen essentie minus pluraliter cum dicitur absolutius. Item natura diuina non multiplicatur in tribus sed hoc nomen essentie est nomen nature diuine et hoc nomen substantia ergo nec essentie nec substantia multiplicatur sub proprijs nominibus ut videtur. Contra Augustinus de trinitate cur hec tria non dicantur vna persona. et loquitur de tribus personis. scilicet tria in neutro genere respicit essentiam proprie ergo cum dicantur tria ergo tres essentie. Item ratione videtur augustinus in eodem libro dicit quod pater et filius et spiritus sanctus dicantur tres persone et commune est eis hoc quod est persona scilicet hoc nomen essentie est commune ergo potest dici tres essentie. Item ibidem dicit et habet in littera quod ideo dicuntur tres persone. quia pater est vna persona et filius vna persona et spiritus sanctus

De.

vna persona. Similiter tres essentie sunt. qz pater e essentia zc. **I**tem pater et filius sunt entes plures ergo plures habentes entitate sequit em sunt plures dij ergo plures deitates. Similiter pater et filius sunt ergo plura esse ergo plures essentie. **R**esponso dicend qz in omni substantia cuius e esse et opari necessario intelligimus natura et habentem naturam. Cum ergo hoc sit in deo intelligimus in deo natura et habentem natura. Et natura dicimus essentia vel substantia habentem natura dicimus psona. quomodo ergo i creatura rationali dtingit vna psonaz habere plures naturas scz corpalem et spiritalē sic et a contrario sensu dtingit iudeo ppter summā simplicitate dtingit vnam natura haberi a pluribus qz dtingit eā haberi alio et alio modo. et hoc nō potest esse ab eodez. et quia ergo eadem e natura tantū habita et nō numerata. ideo tantū dicit vna substantia et essentia quia vero plures habentes ideo plures psonae nulla omnino repugnātia existente. **A**d illud ergo quod obiicit de essentia p hoc qz augustinus dicit hec tria. **D**icendū qz minus expresse loquitur improprie. et ideo verbū eius e exponendum. **A**d illud qd obiicit qz ideo tres. quia psona est commune et quelibet e psona zc. **D**icendū qz nō dicit totā rationē sed partē quātum ad verbū exterius ideo oportet intelligere qz ibi addit qz e commune qz dtinguntur. **V**nde pater e psona et filius est psona nō eadē sed alia et alia. **A**d vltimū qd obiicit dicendū. qz ens aliquādo dicitur substantiue et sic nō trahit numerū aliunde. Aliquando tenet adiectiue. et sic tenet numerū a supposito. et sic non numerat forma. et hoc modo nō sequit qz sint plures entitates nec de hoc verbo qz plura esse.

Quero querit **V**trum catholice possumus dicere plures deos. et qz sic ostendit hoc modo hoc nomē deus recipit distinctū terminū ratione suppositionis. vt cū dicit deus generat deum ergo cū eadē distinctio importet p hoc qd e generat. et p hoc qd e tres quia psonalis. ergo hec priorē ratione e catholica. tres dij sunt. **I**tem idē e deus qz habes deitatem sed plures sunt habentes deitatem hoc habet catholice ergo similiter plures dij sunt. **I**tem hoc nomē deus. quāuis sit substantiale. tñ impositū e ab opatione. **S**ed dtingit opationez pluraliter dicit de psonis vt patz gñ. primo. **F**aciamus hominē zc. ergo hoc nomē dij. **I**tem annumerationē alicuius verā nō plura requirunt quā vna multiplicatio suppositor et forme. sed hoc e in deo quia tres sunt psonae diuinae. psona dicit suppositum. diuinae dicit formā ergo zc. **I**tem cum omne generale dtingat specificari et psona sit nomē generale videt qz possit specificari cui dicit tres psonae vt dicat adhuc specialius. qui tres. sed hoc non potest esse nisi addat

nomē commune tribus nec e aliud dare quam hoc nomē deus ergo zc. **C**ontra qz non dicit catholice patz ex mādatis exo. xv. **A**udi israhel deus tuus deus vnus e. **V**nde in simbolo non tres dij sed vnus e deus. **I**tem hoc ipsum videt ratione. qz hoc nomē deus dicit diuinā naturā. sed diuina natura nō numerat siue plurificat ergo nec hoc nomē deus. **R**esponso dicendū qz nō e dicere plures deos catholice. qz numerus pluralis significat plurificationē terminū scdm suppositū et formā in nomē substantiue cū plurale gemmet suū singulare. et ideo cū forma importata p hoc nomē deus nō sit multiplicata. nō debet dici plures dij. **A**d illud qd obiicit qz deus generat. **D**icendū qz nō e simile qz generat simul importat distinctionē cū diuinitate. sed plures deos simpliciter importat distinctionē quātū ad suppositū et formā. **A**d illud qd obiicit qz idē est deus et habens deitatem. **R**esponso e duplex. **V**nō modo qz habens deitatem potest dici neutraliter et sic e vnū solum. et equipollet ei qd e deus. qd quidā dicit qd e. **A**lio modo masculine. et sic nō habet equipollēs et sic multiplicat. **P**otest tamē aliter dici. qz deus nō significat habentem. sed significat deitatem in opatione ad habentem. et ideo nō multiplicat. **A**d illud qd dicit de opatione. **D**icendū qz nō potest significare opationē p modū adiacētis. et sic trahit numerū aliunde. vel p modū substantiue et sic nō multiplicat et taliter significat hoc nomē deus. **A**d illud qz obiicit qz ibi e multiplicatio suppositor et forme. **D**icendū qz hoc nomē diuinū e qz possessiuū. **V**nde imponit a duplici forma scz possessiois et possessoris. **E**t forma diuinitatis e in ratione possessoris. et forma possessoris existente indiuisa numerat forma possessiois vt oues socratice et sic in supposito. **V**nde non numerat forma habita. **A**d illud qd obiicitur qz generale dtingit specificari. **D**icendū qz psona cū nōminat indiuiduū intellectuālis nature. **D**upliciter potest specificari. scz p propria psonaz. vt cum dicit tres psonae. i. p. et f. et s. **P**otest etiā specificari p nature determinationē. vt si dicat psonae diuinae vel angelice vel humane. **E**t si tu queris quare nō specificat p vnū nomē sicut e in creaturis qz tres psonae angelice dicunt tres angeli. **R**esponderi potest qz hoc e ppter inopiā humanā eloquij. quā laborat tā lingua greca quā latina sed magis latina. **V**el potest dici qz hoc nō pmittat natura ipsorū nominum quomā nomē speciale a speciali forma imponit. aut igit impositū e a natura commune. aut a proprietate psonae. **S**i e impositū a natura commune. cū illa nō multiplicet nō potuit p vnū nomē specificari. **S**i aut e impositū a proprietate psonae. tunc illa nō ducit tribus. **N**on potest p illud specificari. et ideo ecclesia cōpulsā necessitate. **R**espondet nomē generale

siue qd importat amunitate nominis. qd est amune et multiplicabile. et ideo no est qre da specificatio. p aliud nomen. nisi p nome adiectiuu. et p nomina psonar.

In ista pte sunt dubitationes circa litera et primo de hoc q dicit vna vsia tres ipostafes. **V**idef enim hoc esse tra id q dicit **I**eromm?

Taceam? tres ppostafes no bone suppositio ms nome est. igit no debet dici. **Q**ueterea videf q nome ipostafis nullo mo debeat re capi vel nome vsia qua boe. dicit sup libru pdicamenton. q ipostafis e materia. vsiohis forma. vsia apofitu. sed in diuinis no recipi tur materia nec apofitum igit zc. **R**espofio dicendu q **I**erommus no dicit no tres ef se ipostafes. qz falsum esset vel erroneu. sed quia nomen erat insuetu. et videbat sonare idem q substatia. et substatia scdm amunez acceptione. no dicit pluraliter de psonis et ideo volebat tuc tacere ne heretici accipient occasione malignadi. **N**unc aut illud nome specificu e et expsum. ideo modo dceditur.

Uad illud qd obiat scdo. **D**icendu q hui? modi nomina aliter accipiunt i philosophia aliter in rethorica. et hoc patet p boetiū q aliter accipit loques. aliter vt phus loques vt theologus in libro de duabus naturis. et vna psona xpi.

Item querit de hoc q dicit verius e deus qua dicit. **V**idef em falsum. qz omnis fidelis cogitat deu esse trinu et vnu. et nihil e verius isto. igit no e verius qua cogitat.

Item videf falsum q dicit. qz veri? cogitat qua dicat multa em dicimus. que no intelligim? igit plus se extedit veritas sermons q interioris cogitationis.

Ite ego dico deum esse summe veru. sed nihil potest verius cogitari. nec esse magis summe veru igit zc. **R**espofio dicendum. qz sermo augustin? e duplex. potest em esse apatio entis ad ipsum cogitatu. et cogitati ad dictum et sic no habet veritate. qua vnus et ide est deus qui e. et qui cogitat et dicit. et equa liter verus. potest iten fieri apatio ad actu essendi et cogitadi et loquendi. et sic habet sermo augustin? veritate. quoma deus in suo esse habet summa veritatem. cogitatio vero nostra. cum sit creata et exelata. a summa veritate. no potest esse summe vera. similiter nec locutio. et ideo minus de veritate habz et rursus cu magis affimilet sume vero actu cogitadi interior. qua actus loquedi exterioz magis habet de veritate cogitatio qua locutio qz deo e similioz.

Uationes vero ad oppositu. **P**rocedut scdm prima via. **I**tem querit de hoc q dicit aug? q licet loques di et disputadi necessitate tres psonas dicere. quia scriptura atradiat. s; similiter si dicant n esse tres psona scriptura no atradiat igit licet dicere patre filiu et spiritusanctu no esse tres psonas. sed n licet dicere nisi verum. igit huiusmodi oppositu falsum. **R**ef

ponfio qz ista no fuit tota ratio dicti. sed augustin? subicit ptem cause. **R**atio em fuit sicut ipse apit in sequentibus. qz ratio dsonabat. et scripta no atradicebat. **N**am si scriptura atradiceret. quatumcuqz ratio dicitaret no esset dicendu. et ppter hoc no licet dicere tres essentias. quia ratio no dsonabat quare aut ratio magis dsonat in hoc nomine psona. qz in hoc nomine essentia. patet si attē dat significatu vtriusqz. ex verbis augustin? q magister dicit. quare dictu e ab ecclesia. tres psona. patz qz triplex fuit ratio. **P**rima fuit. qz necessitas immmebat. scda quia ratio dsonabat. tercio qz scriptura in nullo atradicebat. immo etiā dsonabat. **V**nde minus dicit et plus intelligit quado dicit. qz scriptura no atradicit. **I**tem obicit tra illud qz ibi pemit? nulla e diuerfitas sicut nec singularitas. quia si hoc e veru. igit ibi est omnis ideptitas. igit nature et psona. **R**espofio dicendu qz faciēda e vis in verbo. **D**iuersitas em atcedit quatum ad pziapia essentia siue substantialia. qz igit in diuinis quatum ad substatialia nulla cadit differentia ideo dicit qz nulla diuerfitas. **I**deo n sequitur qz pemitus omnino e ideptitas. nulla ad dat determinatio. s. quo ad essentialia. et patet illud.

Hic diligenter inquiri oportet cu in trinitate. **S**upra exapit magister hoc nomen persona a generali resgula nominu substatialium. ostendens qz dicendum e tres psona. n tres essentie. vel tres dii. vel tres substantie. **H**ic incipit scda ps. in qua determinat quid significet. cu dicit tres psona. et hec ps habet duas ptes. **I**n prima ostendit quid significet per nome numerale. siue p dictione numeralē **I**n scda quid significet p hoc nome psona. **I**n d. xv. p. dñderandu e. cu hoc nome psona vt pdictu e. **P**rima ps iten habet duas. **I**n prima querit et soluit generaliter. **I**n scda solutione sua adaptat nomimb? distinctis in speciali ibi. **C**um em dicit vnus deus. **E**t hec prima ps habet quatuor ptes **I**n prima determinat quid significet p vnu et plures. **I**n scda quid significet p duo et tres ibi. **I**ta em cum dicim? tres psonas nome trinarij. **T**ercia quid significet discret? et distinctus. **I**bi cu aut dicimus distincte sunt psona. **I**n quarta quid significet trinitas et trinus. **I**bi cu vero dicit deus trinus

In intelligentia eoz que dicunt in presenti d. **E**st questio de terminis numeralibus. qualiter accipiatur in diuinis. **E**t circa hoc pncipaliter tria querunt. **P**rimo querit de termino numerali. et ptiuo. sicut e hoc nome vnus **S**cdō de termino simpliciter numerali sicut e hoc nome tres. **T**ercio de nomine opletēte vtrūqz. sicut hoc nome trinus. **E**t quantum ad primu duo querunt. **P**rimo querit vtz

hoc nomē vnus dicitur positue vel priuatiue
in diuinis. Secundo vtrū dicitur scdm substantiā
vel scdm relationē. ¶ **Q** aut priuatiue dicitur
in omnibz. videtur p̄ eius rationē. Nam ph̄s
dicit q̄ vnū ē q̄ nō diuidit. Sed ista ratio
data ē p̄ priuationē. igit̄ vnū dicitur priuatiue
¶ **I**tem d̄mumoz dicitur sup̄ methaphisicā. q̄
vnū et multa opponuntur. sicut priuatio et ha-
bitus. q̄ vnū dicitur priuationē. multitudo di-
citur habitū. q̄ si vnū ē. Vnde nō tantū in dō
sed in omnibus dicitur priuationē. ¶ **I**te hoc
ipsum videtur rationē. q̄ vnū opponit̄ ei quod
ē multa. aut ibi contradictione aut contrarie. aut
priuatiue aut relatiue. non contradictione hoc
patz. ¶ **I**te nec relatiue q̄ relatiua sunt simul
et vnum depēdet ab alio mutuo. sed vnū nō
depēdet a multis. nec contrarie. q̄ vnū contra-
rioz nō ē alterius principiū. Sed vnū ē prin-
cipiū multoz. igit̄ p̄ locū a diuisione. oppo-
nit̄ priuatiue. Sed ostendit q̄ multa dicitur posi-
tione. igit̄ vnū nō dicitur nisi priuationē. ¶ **I**te
q̄ in dō specialiter dicitur priuatiue. Videtur
q̄ vnū scdm q̄ dicitur positue ē principiū mul-
titudinis et quantitatis. sed in dō nulla est
omnino quantitas. igit̄ nec vnū positue dicitur
¶ **I**tem hoc ipsum videtur. q̄ si deus ē positi-
ue vnus. et lapis ē vnus. videtur igit̄ q̄ lapis
et deus sunt duo. igit̄ deus et creatura disti-
tuntur numeri. et si hoc deus ē p̄s numeri qd̄
supra im̄batum ē. Si dicitur q̄ nō se quibz. q̄
vnū nō dicitur vniuoce. Illud em̄ nihil ē vt videtur
q̄ si aliquid p̄mit. cū illud etiā possit d̄-
nre creature ad minus analogice. et scdm a-
nalogiā attestat numeratio. vt cū dicitur huma-
nitas et albedo sunt due essentie. ergo hoc
nō solunt. ¶ **C**ontra ab eodē habet aliquid
esse et vnū. quomā forma q̄ dat esse. dat esse
distinctū. si igit̄ ens nō dicitur priuatiue. sed po-
situe pari ratione. nec vnū de aliquo dicitur priua-
tiue. ¶ **I**te qd̄ sonat in d̄plementū. sonat in ha-
bitum nō priuationē. sed vnum sonat in d̄ple-
mētum. q̄ quāto aliquid p̄fectius tāto ma-
gis accedit ad vnitatē igit̄ vnū nō priuatiue
dicitur. ¶ **I**tem si vnū ē priuatiuū. ostendit q̄ nō in
si respectu multitudinis. sed contra nulla pri-
uatio antecedit habitū naturaliter. sed vnū
naturaliter antecedit multa. igit̄ vnū nō est
priuatio. ¶ **I**te nulla priuatio ostendit suū
habitū. nec saluat in illo. sed vnū saluat in
multis et illa ostendit igit̄ nō opponit̄ vt pri-
uatio. igit̄ nō accipit̄ priuatiue. ¶ **R**espon-
sio q̄ quorūdam opinio fuit et magistrī principi-
palis. ¶ **Q** quicquid sit in creatis de hoc no-
mine vnū in dō nō dicitur positue. sed priuatiue
vt dicitur in littera. et assumit auctoritatez ab
hilario. q̄ vnū hilarius nō dicitur ex̄p̄sse. nullo
q̄ hozz nominū vsus in dō inuētus ē magis
causa priuatiue. q̄ aliquid ponendi. Et ratio
sua fuit. q̄ vnū positue dicitur ē principiū
quantitatis et numeri. deus aut in se nō habz
quantitatē nec in se ē numerabilis. nec alij cō-
numerabilis. ¶ **S**ed q̄ vnū hec positio p̄ba-

bilis habeat. tñ d̄mumiter nō tenet. Et ratio
huius ē. quia cū vnū multo d̄pletius sit in dō
quā in creaturis. multo formalius ibi dicitur po-
situe. Et rursus cū omnis vnitatis ad primaz
vmitatē reducatur. et nō ē reductio habitus ad
priuationē. necesse ē q̄ vnū in dō aliquid
ponat. Et apterea dicitur q̄ ē loqui de hoc
nomine vnus in creaturis quātū ad rē intel-
ctam. vel quātū ad rationē intelligēdi. ¶ **S**i
autē loquamur quātū ad rationē intelligēdi
sic dico q̄ dicitur priuatiue vnū. et ratio eius p̄-
assignat p̄ priuationē diuisionis siue multi-
tudinis. et hoc ē q̄ vnū ē primū et prima nō
habēt intelligi a nobis. et notificari nisi per
posteriora. et inde ē. q̄ priuatiue dicitur vnum.
¶ **V**nitatis in substantia quantitate et qualitate.
q̄ habet aliquid prius p̄ qd̄ possit intelligi
dicitur positue. vt idēptitas equalitas simili-
tudo et eoz opposita priuatiue. ¶ **S**i autē lo-
mur quātū ad rē intellectā. sic vnū habet
respectū ad materiā. et habz respectū ad for-
mā. ratione respectus ad materiā. ē in se in-
diuisum. tñ potētia diuisibile. et q̄ potētia
materialis se habet p̄ modū priuationis. si-
militer et vnū. ratione respectus ad formā.
q̄ dat esse distinctū et limitatum et sic dicitur
positionē quomā igit̄ in dō ē vnū. cōmune
scdm formā. ¶ **I**n creaturis attendit et scdm
formā et scdm materiā. hinc ē q̄ solū in dō
positue. ¶ **I**n creaturis vero aliquādo accipit
positue. aliquādo priuatiue et scdm rem.
¶ **A**d id qd̄ obicit primo. q̄ diffinit siue ne-
tificat priuatiue. patz r̄sio. q̄ scdm rationē
sua nominis eo q̄ primū. sic debet notificari
¶ **A**d illud qd̄ obicit secundo qd̄ opponit vt pri-
uatio. Dicendū q̄ vnū p̄ respectū ad numerū
accipit priuatiue. et sic accipit d̄mumator. p̄
respectū ad formam contrarie accipit scdm q̄
multitudo formaliter accipit p̄ respectū ad
actum d̄sequētem qui ē mēsurare accipit rela-
tiue. et scdm genus relatiuoz in quo vnum
nō depēdet ab altero sicut patz in sciētia et
sabili. et sic diuerse sup̄ hoc op̄miones sunt
vere. ¶ **A**d illud qd̄ obicit. q̄ in dō nō ē pri-
cipiū numerādi r̄. Dicendū q̄ vnū dicitur pri-
uationē multitudinis. scdm generalē nomi-
nis rationē. sed illa priuatio. et si nominete-
nus ē priuatio. tñ realiter ē positio q̄ quāto
magis ē priuatio diuisionis in aliquo. tanto
illud ē d̄pletius et p̄fectius. cū igit̄ in dō
sit p̄fectissima vnitatis ibi accipit scdm omni-
modā priuationē multitudinis. hoc aut mō
dicitur vnū. qd̄ nō habet actu multitudinē. nec
ē in potētia ad multitudinē. neq̄ p̄ diffini-
tionē neq̄ p̄ aggregationē. ¶ **H**oc aut vnū est
p̄fectissimū et summū et infimū. et illud nō
ē in potētia ad numerū. et hoc nō ē alij d̄nu-
merabile. et hoc mō ē in solo dō. et sic patz
q̄ dicitur deus vnus positue. et quomō differat
vntas eius a creatura. ¶ **Q** igit̄ obicit q̄ vnū
ē principiū multitudinis. Dicendū q̄ verū ē
in vnitatis creatura. s; nō ē vtrū in vnitatis p̄fecta

et increata. Dico principiu intra se sicut ps
Vnde si dicat deus et creata sunt duo. aut
hoc imprie dictu e et duo cadit a ratione
numeri sedm rem. aut si dicat numeru. hoc
e solu a pte intelligētis. qz cu intelligit di
uersa et distincta. accipit sub ratione nume
ri. sicut cu intelligit intellectus noster dcer
me tepus.

Secundo querit Vtr vnus dicat se
cundu substantiam. an scdm relatō
nem. Qz scdm substantiā videt qz
ens et vnu duertunt sicut vult p.
et hoc. sed ens dz scdm substantiam. igit et
vnu Itē hoc dcedit p. et f. et s. f. sunt vnus
deus. sed si sunt vnus deus. cu deus nō di
minuat de ratione vnus ergo sunt vnus. Sz
nihil dz in summa de tribus singulariter. qz
non dicat substantialiter igit rē. Si dicat qz
quādo adiectiue tenet tunc nō dz substantia
liter. Contra eadē e significatio terminū qn
tenet substantiue. et quādo tenet adiectiue
Itē cu substantiua in neutro genere dicit
substantialiter. cu igit eadē sit significatio ter
minū in masculino et in neutro. cu eadē sit i
positio. igit dz substantialiter in masculino.
Quz eterea alia nomina i masculino dicunt
substantialiter. vt hoc nomē eternus. Vnde
in simbolo nō tres eterni. sed vnus eternus
similiter ergo vnus. Itē cu dz pater e vnus
aut tenet substantialiter aut notionaliter. si
substantialiter habet appositū. si notionaliter
sed pater habz duas notiones. igit nō debz
vnus dici sed duo. Itē notio et proprietat
sunt idē. igit cu proprietat dicat qz dūemt vni
soli. Nulla notio potest dici de tribus. sed
hoc nomē vnus. p dicat de qualibet psona.
igit nō dicit notionē. Contra regula e su
pius habita de xij. Omne qd p dicat substā
tiā vel essentiā. dz de tribus singulariter in
summa. sed hoc nō dūemt huic nomini vnus
igit rē. Itē nihil p tinēs ad essentiā siue
substantiā. multiplicat siue plurificat. sz hoc
qd e vnus plurificat qz pater e vnus. et filiū
e vnus. et sunt duo qz vnus et vnus ergo rē
Itē idē e esse vnu et esse distinctū. sed cu
dz pater e distinctus. hoc qd e distinctus nō
dicit substantialiter igit nec hoc qd e vnus.
Itē respectu cuiuscuqz terminū e dicere ali
um in diuinis. ille terminus dicit relationē
Vnde nō dz alius deus. sed respectu eiū qd
e vnus e dicere aliū. Nam pater e vnus et fi
lius e alius ergo rē. Responso dicendū. Qz
cu ratio vnitatis sit ratio distinctiōis cu in
diuisione. in diuinis aut ponamus essentiā
indistinctā ab alijs essentijs p seipsam. et p
sonā distingu ab alijs p proprietatē. necesse e
etiā in diuinis ponere. et vnitatē essentialē
et psonalē. quomā igit psona nō e aliud ab
essentiā. Vnitatē essentie et psonē. nō sūt due
vmitates scdm rē sed vna ratione differēs.
Deo vnitatē de hac et illa non dz equiuoce.
quomā nec illi nec isti imponit specialiter qz

incoerētū accipit specialē significatiōē ab
abstracto. hoc nomē vnus importat in diuinis
vmitatē essentialē et psonalē. et cu adiectiue
tenet indifferēter importat vtrāqz. Deter
minat aut p adiunctū. cu em addit termino
essentiali importat essentialē cum addit ter
mino notionali. importat psonalē. Cum aut
substantiua necesse e qz seipso determinet et
ideo cu neutriū genus importet qz dicit sub
indistinctiōe. in neutro dūemter attribu
tū e siue appriatū vmitati essentiali. In mascu
lino vero. qz importat distinctiōē et suppo
sitū certū. et qz dicit rationē pducētis a ppa
tum e vmitati psonali. Et ideo patz qz sic nō
accipit vt ens. neqz vt dūeribile cu eo sed so
lū in neutro. Patet etiā scdm qz ibi e falla
cia figure dictionis. ex amunicatiōe istius
terminū vnus. qm em nō variet significatiō
p substantiatiōē. neqz p generis diuersita
tem. potest tñ nihilominus diuersificari mo
dus supponēdi. maxime si vsus hoc facit. et
ratio sit dūemēs vsu. Ad illud qd obicit
qz eternus dz essentialiter. patz responso. qz
eternitas dz solū essentialiter. sed vmitas p
sonaliter. Aliqu tñ dicūt. qz hoc e in hoc no
mine vnus. qz e nomē ptiū. et habēs in se
articulū. Ad illud qd obicit aut p dicat no
tionē rē. Dicendū qz p dicat notionē. sed at
tendendū. qz nō quācunqz. sed psonalē que
facit esse vnu. et illa e vna in qualibz psona.
Ad illud qd obicit. notio dz de vno. Di
cendū qz e significare notionē sub ratōe ppa
vt p hoc nomē paternitas et amūter vt p
hoc nomē relatio. notio. et vmitas. et p p r i e t a t e
qz idē dicūt. sub ratiōibus diuersis. sen
sus em e psona vna. i. vna psonali p p r i e t a t e
in se indistincta. et ab alijs distincta.

Secundo principaliter querit de no
minibus pure numeralibus. vt sūt
duo et tres rē. Et circa hoc similiē
querunt duo. Primo vtrū dicant
positiue. aut priuatiue. Secdo vtrū dicant se
cundu substantiā. aut scdm relationē. Et qz
dicant priuatiue solū. videt auctoritate ma
gistri. qui dicit qz hoc vsus magis e iduct
causa priuadi quā ponēdi. et videt p aucto
ritates aliorū firmari auctoritas magistri. di
cit em hoc. in li. de trini. Illud vere e vnus
in quo nullus e numerus. sed in diuinis vnū
e verissime. igit in diuinis nō e numerus er
go isti termini i diuinis aut falso dicunt. aut
nō p dicat numerū. Sed nō dicūt aliud quā
numex. Si aliud ponit igit rē. Itē isidorus
dicit numerus virtus e memoris. i. diuisionis
scdm ethimologā. sed in deo nō cadit diu
sio ergo nec numerus. igit idē qz prius. Itē
dicit phūs qz numerus e multitudo mensu
rata p vnū. sed in deo nō cadit mēsuratio cu
ipse sit immēsus igit rē. Item videt hoc p
rationē. Quocunqz remouet genus et spes
sed genz quātū tatis remouet a deo ergo rē.
Item in quocunqz e genus necesse e ponere

aliquā speciem. igit si numerus ē in deo. vel
 ibi ē trinarius. vel binari2 vel aliquis alior2
 Sed sancti omnes species negāt igit et gñ2
 igit idē qz prius. ¶ Contra si tantū priuatie
 tres diceret. qz nō vnus vel duo. tūc igit pa
 riratione posset dici chimere sunt tres. quia
 nō sunt vna vel due. sed illud nō dē igit zē.
 ¶ Itē qz dicat numeri videt Eusebius dicit.
 In diuinis ē numerus sed nō ordo. Sed si
 ē ibi numerus tūc attingit illū significare. et
 si hoc. ergo positue tenent dictiones que il
 lū significāt. ¶ Itē bene. Vna ē essentia. et
 tres psonē. quis numerū neget. q. d. nullus
 igit zē. ¶ Itē hoc ipsum videt ratione. qz
 discreta quātitas ē maioris abstractionis qz
 continua. igit discretio magis qz duratio. Sed
 nomē dicēs in diuinis durationē dicit posi
 tiue vt eternus. igit et nomē dicēs discretō
 nem. ¶ Itē in quocūqz ē ponere specie po
 situe ē ponere genus. s; in deo ē ponere tri
 nitatē. igit et pluralitatē. ¶ Responso ad p
 dictor2 intelligentiā notandū. qz positio ma
 gistri fuit. qz huiusmodi nomina numeralia.
 nō poneret aliquid in diuinis. sed priuarēt
 sicut patet in littera. sed ratio huius positō
 nis fuit. qz huiusmodi nomina si aliquid po
 nunt. vt qz numerū ponūt sed numerū dicit
 non esse ponēdū in diuinis. Et ideo dicit et
 auctoritas sanctor2 affirmat. cū em in diuinis
 nō sit diuisio et separtio. nō sit etiā aggrega
 tio. nō sit etiā mēsuratio. et numerus separtio
 nē importat antecēdēt et aggregatiōem
 et mēsuratiōnē osequēt. numerus in diuinis
 nō ē ponēdus. ideo etiā dictiones nume
 rales in diuinis nō dicūt aliquid. s; magis pri
 uat. maiorē s; numerū et minorē. ¶ S; nec
 positio nec ratio positōis videt esse duemēs
 si interi2 attendat. positio em destruit seip
 sam. Domt em qz nomina designatiā plurali
 tatē dicant priuatue. Similiter et nomina
 significantia vnitatē. et si hoc sic inuicē oppo
 nunt. vt vtrūqz sit priuatio alterius erit ibi
 circulatio in notificādo. et si vtrūqz alterius
 priuatio ē. cū priuatio nō sit priuatiōnis sed
 habitus. vtrūqz aliquid ponit. et ita si dicūt
 tur priuatiue dicunt positue. et sic positio nō
 duemēs. ¶ Ratio similiter positōis nō ē cō
 uemēter assumpta. Nam numerus importat
 distinctiōnē. et sup hoc dpositiōnē aggrega
 tiōnis. qz in diuinis nō sit aggregatio.
 Nihilominus ē distinctiō ideo numerus nō
 simpliciter remouēdus a diuinis. sed nume
 rus talis. Et magister omnino remouet. ido
 in positioe sua defecit. Et i illo articulo cō
 muniter nō tenet a magistris pistensib2. Cō
 cedendū igit qz huiusmodi nomina dicunt
 positue. sicut pbāt rationes ad hoc indu
 ctē et dcedendū qz in diuinis aliquo mō est
 numerus. aliquo mō nō. nā scdm qz dicit di
 stinctiōne psonalē scdm originē. sic dicendū
 ē esse in diuinis. scdm aut qz aggregationem
 et diuisionē substātiāle. dicit nō ē ponēdus

numerus in diuinis. ¶ Ex hijs patet obiecta.
 Nam ratiōes ad primā ptem pcedūt de nu
 mero scdm eā acceptiōnē qua sumit in istis i
 feriozibus. quātū ad additiones pdictas. Vn
 de in sensu vno vtrūqz dcludūt. qz ibi nō ē nu
 merus. Similiter ratiōes ad ptem oppositā
 pcedūt scdm qz numerus distinctiōnē certā
 importat. et hoc quidē ē ponere in diuinis.
 Et ideo vtrūqz dcludūt in suo sensu. Vnde i di
 uinis negandū ē esse numerū simpliciter. sed
 dcedendū ē numerū esse psonar2. ¶ Ad illud
 tñ qd obicit de quantitate continua et specie
 numeri. Dicendū qz nec quātitas continua est
 in deo. qz eternitas nō ē quātitas. nec trini
 tas ē species numeri.
 ¶ Secundo querit. Vtrū pdicta noīa
 dicant scdm substātiā aut scdm
 relationē. et qz scdm substātiā vi
 det qz sicut dicit boetius et aug2
 Quātitas in substātiā trāsit. sed numerus
 quātitatē dicit ergo trāsit in substātiā ergo
 dictiones numerales scdm substātiā dicunt
 ¶ Itē omne nomē qd dē ad se. dē scdm sub
 stātiā. sed duo et tres ē nomē qd dē ad se.
 nō ad aliud ergo dicunt scdm substātiā.
 ¶ Itē cū dē pater et filius et s. s. sunt hoc
 qz ē tres. aut dē notionaliter. aut essentialit
 Non notionaliter qz nulla ē notio qz omunit
 dicit de tribus igit dē essentialiter. ¶ Itē
 notiones sunt quinqz. sed si termini plurales
 importāt pluralitatē notionū. igit erat nu
 merus quinquarius in diuinis igit nō tres sed
 quinqz sunt. sed hoc ē falsum igit nō dicunt
 notionaliter. s; dicunt essentialiter siue sub
 stātiāliter. ¶ Contra omne nomē ptinens
 ad substātiā nō dē pluraliter sed singulari
 ter. sed tres tantū dē pluraliter. ergo nullo
 mō dē scdm substātiā. ergo dē scdm relatiō
 nem. ¶ Itē omne nomē substātiāle pdicat
 de qualibet psona. sed tres de nulla psona
 pdicat ergo zē. ¶ Itē si hoc nomē tres se
 cundū substātiā dē. ergo licet addere ter
 minū substātiāle. igit possum2 dicere tres
 de eos. vel tres substātiās. quoz vtrūqz ē cō
 tra fidē. ¶ Responso dicendū qz aliqui volue
 runt dicere qz huiusmodi termini numerales
 nihil aliud dicāt in deo qz hoc nomē psonē
 pluraliter. Vnde si dicat psonē sunt tres. id
 subicit et pdicat. et ratio et modus intelli
 gendi hic ē. qz si ponerent forme esse ab et
 no. sic imponēt platom. qz posint tūc plures
 essent. et in aliquo certo numero. sed nume
 rus ille. nec esset ppietas nec passio osequēs
 sed ipse forme numerales. et p hunc modū
 dicere tres in diuinis nō ē dicere nisi tres p
 sonas. sed illud nō oportet dicere quomā si
 idē esset omnino tūc videret esse nugatio. si
 dicerent tres psonē vna psona. et videret
 nō plus dici. cū dē tres sunt psonē. et psonē
 sunt psonē. ¶ Et ppter hoc alius modus di
 cendi ē. qz huiusmodi termini numerales di
 cunt scdm relationē. et importāt notiones.

et hoc patz qz in diuis importat distinctom
 distinctio aut e a pprietatibus. Vnde tres i
 portat pprietate triu psonaz in decretionem
 Notio aut inquam duemt soli. dz esse ppe
 tas. Inquantu vero ab alio distingunt dz ef
 se vntas. Vnde dicunt pfone tres tribus p
 pzetatibus distincte. Et si tu qris quid dz
 quando dz tres notiones. Dicendū qz seipfis
 distinguunt pprietates. ideo n̄ dicit nisi no
 tōes ipsas. ¶ Ad illud igit qz obiāt qz quā
 titas trāsit in substantiā. Dicendū qz nume
 rus in creaturis ē quātitas. Sed in deo dicit
 relationē. et hoc patz sic distinctio in creatu
 ris ē p alicuius pprietatis vel qualitatis ap
 positionē. Et ita p additionē. vbi aut addi
 tio ibi limitatio. vbi limitatio ibi vnus ab
 alio diuisio. et vbi hec sūt ibi aggregatio di
 uersoz et mēsuratio. et qz quātitatis ē men
 surare ad distinctiōnē in inferioribus. sequi
 tur numerus. et ē modus essendi dsequens
 materiā cū forma. In diuis aut ē distinctio
 p origine nō p additionē alicuius. et ideo
 nulla additio nulla limitatio. et vbi hoc nō
 ē. nec mēsuratio. et ideo nec quātitas. Sed
 vbi origo ibi habitudo et relatio. et ideo in
 diuis numerus. nō dicit quātitatē sed ma
 gis relationē. sed quomā relatio nō trāsit in
 substantiā igit nec termini numerales. ¶ Ad
 illud qd obiāt qz dicunt ad se. Dicendū qz
 nomē dicit ad aliud. potest esse dupliciter.
 Vno mō intra vel extra. vel implicite vel ex
 plicite. Et illud nomē substantiāliter dz qd n̄
 dz ad aliud nec intra nec extra. nec implici
 te nec explicite. Sed terminus numeralis di
 cit relationē ad aliquid intra qz importat di
 stinctiōnē numerator. et implicat relatiōm
 ¶ Ad illud qd obiāt nulla notio dz de tri
 bus. Dicendū qz vtz ē nulla notio determi
 nata. sed comune ad notiones. scdm rationē
 dz de tribus. vt hoc nomē relatus. et hoc no
 mē distinctus et alia nomina d similia. ¶ Ad
 illud qd obiāt qz notiones sunt quinqz. Di
 cendū qz tres nō quascūqz notiones impor
 tat. sed solū psonales. Illa enī notio facit il
 lam psonā esse psonā. et ab omnibus distin
 ctam. illa dz vntas pfone. inquam dat esse
 distinctū. et illa notio ē vna vnus. sicut vna
 ē vntas vnus. et ille sunt tantū tres. et ido
 cū sint tres vntates in tribus psonis. hinc ē
 qz pfone solūmō tres dicunt.

Q Erdo loco est qstio principalis de
 differētia nominū numeraliū. sic
 ē hoc nomē trinus vel trinitas. Et
 circa hoc querunt duo. Primo vtz
 huiusmodi nomina importēt vntatē. Secdo
 dato qz sic. querit cuiusmodi sit illa vntas
 quā importat. Qz aut importēt vntatē. vid
 tur primo p ethimologiā. trinitas enī dz qst
 triū vntas. similiter et trinus. ¶ Itē hoc vi
 det. qz in diuis repit hoc nomē trinitas.
 sed nō hoc nomē trinarius. Sed hec duo eā
 dem pluralitatē importat. ergo hoc nomen

trinitas. si recipiat in diuis. hoc nō ē ratō
 ne pluralitatis. ergo hoc nomē trinitas vltra
 pluralitatē aliquid importat nō nisi vntatē
 ergo zc. ¶ Itē in diuis repit hoc nomē tri
 nus. sed nō recipit hoc nomē triplex. nō enī
 dz deus triplex. sic dicit multiplicat in trā.
 sed fides dnumter dicit deū trinū igit ali
 quid dicit vltra hoc qd ē triplex. sed nō plu
 raliatē igit vntatē. ¶ Itē multiplicat dicit
 s. d. xxi. trinitas ē nomē collectiū. sed no
 mē collectiū nō tantū importat pluralita
 tem sed etiā vntatē ergo zc. ¶ Contra ex tri
 bus psonis nihil vnū fit. Sed ex pluribus
 vntatibus creatis aliquid fit siue resultat.
 ergo numerus in creaturis dicitur potius de
 bet importare vntatē qz in diuis cum ergo
 dicit in creaturis binarius vel trinarius. ita
 importat numerū qz nec vntatē ergo nec hoc
 nomen trinitas debet in diuis importare.
 ¶ Itē si trinus et trinitas importat plurali
 tatē et vntatē cū nomē nullū sit distinctum
 et indistinctū. nec habeat pluralitatē disti
 ctionis et vntatē indistinctiōis. de nullo
 nomine in diuis poterit dici. ¶ Itē si vnta
 tatē importat. ergo cū idē nō debeat sibi co
 pulari male et nugatorie dz in imno d fessoz
 In fine qui supra celi residēs cacumē totius
 mundi machinam gubernat trinus et vnus
 ¶ Responsio dicendū qz qz in diuis singu
 lari mō ē numerus scz ex distinctiōne supo
 sitor cū vntate forme. speciali mō debuit
 exprimi nomē qd simul dicit pluralitatem
 et vntatē qz ergo huiusmodi nomina impor
 tat pluralitatē et vntatem ideo sunt familia
 nomibus collectiuis. Sed qz vntas colle
 ctiuoz ē vntas aggregatiōis q dsequimur
 pluralitatē. Phe aut ē vntas forme qui nō ē
 pluralitatē dsequis. ideo non ē collectiū ta
 le nomē. Et ideo dicit magister qz est quasi
 collectiū. Et p hoc patet primū mōtrariū
 Concedendum ergo qz importat pluralitatē
 et vntatē. ¶ Ad illud qz obiāt nullū nomē
 importat simul vntatē et pluralitatē. Dicē
 dum qz hoc vtz ē ratione forme. sed cū sit
 vnū in forma potest habere pluralitatem su
 positoz et hoc n̄ est incōueniens vel impos
 sibile. ¶ Ad illud qd obiāt de nugatione.
 Dicendū qz sicut hoc verbū cede habet itel
 lectum huius verbi dandi et loci. sed cū dz
 cede locū cadit ab intellectu similiter in p
 posito. et similiter intelligēdū de relatiuis
 cū dicit filij pater.

S Ecundo querit cuiusmodi sit illa
 vntas quā importat hoc nomē tri
 nitas vel trinus. Vtz videlicet su
 positi vel essentie. ¶ Et qz essentie
 videt qz hoc qd ē trinitas dicit de omnibus
 simul in singulari. Sed hoc duent solū ter
 mino importatē vntatez substantiāle ergo zc
 ¶ Item nulla vntas ē trium nisi essentia vel
 essentialis. sed trinitas est triū vntas ergo
 hoc nomē trinitas dicit essentialē vntatem.

piratione et hoc nomē trinus. **I**tem nec hoc nomē trinitas nec hoc nomē trinus dicit de psona ergo nō importat vnitatem psonalem. Non em̄ dicit psona ē trina. vel psona est trinitas. **C**ontra huiusmodi nomina simul importat vnitatem et pluralitatem sed sola vnitatis psona ē plurificabilis nō essentia ergo importat vnitatem psonae. **I**tem vnitatis essentiae p̄dicat de patre. sed neq; hoc nomē trinus neq; hoc nomē trinitas p̄dicat de patre igit̄. **I**tem vnitatis essentiae p̄dicat de essentia s; nequa q; dicit essentia diuina ē trina igit̄ nō dicit vnitatem essentialē. **Q**uerit igit̄ quā vnitatem importet. et vtrū dicant ista nomina scdm substantiā an scdm relationem et cū dicant de omnibus simul in singulari. vident dicit scdm substantiā cū item nō dicant de aliquo sigillatim nō vident dicit scdm substantiā. **R**esponso ad p̄dictorū intelligentiā. **D**icendum q; ad hoc adueunt dicit q; hoc nomen trinitas duplicē habet ethimologiam. Vno mō trinitas dicit vnitatem ter et sic nomē numerale cadit in eo vt complementū. et sic dicit scdm relationem. sicut termini numerales et vnitatis quā importat ē vnitatis psonalis nō essentialis q; illa plurificat. **A**lia ethimologia ē. trinitas ē vnitatis triū et tūc vnitatis nō numerat s; significat. vt amunicabilis a tribus et quoniam haec vnitatis ē essentialis ideo importat vnitatem essentialē. et haec quidē ethimologia absq; dubio habet veritatem. **S**ed prima nō videt habere veritatem. **N**am cū eā de significatione habeat trinus et trinitas si illa ē ethimologia trinitas ter tunc trinus diceret vnus ter. hoc aut nō potest dici de deo. videlicet ter vnus cū tamē dicat ter trinus. ppter qd̄ dicendum q; huiusmodi nomina importat vnitatem formalē siue essentiae. cū pluralitate suppositorū. et ideo habet qdam mō naturā termini substantialis. in hoc q; dicunt de tribus singulariter et terminū numeralis in hoc q; dicunt de nullo p se. **A**d illud q; obicit q; sola vnitatis psona ē plurificabilis. **D**icendum q; trinitas nō importat pluralitatem circa vnitatem in recto. sed solū in obliquo. q; sit triū vel in tribus et hoc ē essentia. **A**d aliud qd̄ obicit q; vnitatis essentiae p̄dicat de patre. **D**icendum q; verū ē sed nō ratio ne haec. q; plures in ea adueniūt. sicut animal p̄dicat de homine nō ea ratione qua diuersae species in eo adueniūt. et q; trinitas importat illā vnitatem vt in pluribus ideo. **A**d illud qd̄ obicit. q; non dicit essentia trina neq; trinitas trina. **D**icendum q; hoc nomē trinus importat vnitatem vt in dcretionem et ita inheret pluribus. **E**t ideo de eo solo dicit q; importat vnitatem vt in dcretionem vt hoc nomen deus. qd̄ quid supponit psonas. et q; tale ē hoc nomen deus ideo dicit deus ē trinus nec dicitas ē trina q; dicitas nō supponit psonam similiter nec hoc nomē trinitas et sic patet obiecta.

Nista pte circa litterā ē notandū sup hoc q; dicit cū dicimus plures esse psonas singularitatem atq; solitudinem excludimus q; in diuinis recipimus vnitatem nō singularitatem nec solitudinem q; singularitas excludit amunicabilitatem solitudo excludit pluralitatem et nos possumus vnā essentiam in pluribus ideo hoc nō recipimus. **S**imiliter notandū ex pte pluralitatis q; recipimus ista quatuor. alietatem pluralitatem discretionem atq; distinctionem. s; haec quatuor ecōtrario nō recipimus s; diuersitatem multiplici tate diuisione et separatione. **R**atio aut huius ē. q; separatio supponit diuisionem. diuisio multiplici tate. multiplici tate diuersitatem. diuersitas aut ponit forme vel nature distinctionem. **E**t q; in diuinis ē nature omnimoda vnitatis ideo et cū non recipiat diuersitas nō aliq; istorū quatuor ecōtra discretio supponit distinctionem distinctio pluralitatem. pluralitas alietatem. **A**lietas aut nō tantū attendat quantū ad formā. sed etiam quantū ad suppositū. q; sunt plures ipostates ideo p̄dicta quatuor in diuinis recipiuntur. **D**istinctio aut nomini p̄dictorū haec ē. **N**am de primis quatuor alietas et pluralitas importat distinctionem ap̄te rei. sed distinctio et discretio p̄ separationem ad nostram cognitionem. sed alietas p̄ modū substantie pluralitas p̄ modū quantitatis. q; non sit ibi vere quantitas. **D**istinctio aut et discretio differūt q; discretio dicit in separationem ad vnū. sed distinctio in separationem ad tactum. **A**lia aut quatuor differūt sic. q; diuersitas attendit scdm substantiā. multiplici tate quantū ad verā quantitatem. diuisio quantum ad positionem siue ad discontinuationem. **S**ed separatio quantum ad vbi. **V**el aliter diuersitas quantum ad principium intrinsecū. multiplici tate quantum ad numerū. diuisio ad terminū. **S**eparatio vero attendit quantum ad medium interiectum.

Distinctio xxv.

Reterea aduerandū q; hoc nomen psona. **S**upra ostendit magister quid significat p terminū numeralē cū dicit tres psonas. **S**ecundo subdit quid significet p istum terminū psona. **E**t diuidit haec ps in duas. **I**n prima querit et opponit. **I**n scda soluit ibi. quibusdā videtur q; nomine psonae. **P**rima ps habet tres ptes. **I**n prima mouet dubitationem. **I**n scda opponit p auctoritatem augustini ostendens q; dicit scdm substantiā ibi. psona em̄ vt supra ait aug. termino opponit p rationem quarto capitulo ibi. aliter etiam potest ostendi q; nomine psonae vbi monstrat illud idē quibusdā videt q; nomine psonae. **H**ec est scda ps in qua soluit. **E**t diuidit haec ps in duas in prima soluit scdm opinionem aliorū qui dicunt q; psona accipit scdm essentiam. tñ relationem ad suppositū. **I**n scda soluit scdm opinionem suā p distinctionem ibi. **S**ciendum ē ergo q;

hoc nomē psona multiplicē facit. Et hec ps diuidit in duas. In prima pte ostēdit quomō accipit hoc nomē psona in plurali. scđo quō accipit in singulari. cū dicitur alius ē pater alius ē filius. Ibi nūc inspiciamus vtrū scđm eandē rationē. Prima ps habet tres ptes. In prima ponit distinctionē p quā soluit. In scđa dfirmat p auctoritatē augustini ibi et hic sensus adiuuat ex verbis. In terciā ad objectionē respondet ibi. adhuc autē qd illi dicitur. similiter sequēs ps habet tres ptes. In prima determinat quō accipit psona. Cū dicitur alia ē psona patris. Scđo quomō accipit cū dicitur alius ē pater in psona. Tercio hoc dfirmat auctoritatibus primū facit ibi. Nūc inspiciamus rē. scđm ibi inde querit. vtrū scđm eandē rationē. terciū ibi qd aut scđm substantiam dicat.

Ad intelligentiā huius pti duo pācipaliter querunt. Primo querit de quidditate huius nominis psona. Scđo querit de diuinitate eiusdē. Quantū ad primū duo querunt. Primo de psona scđm rem quid sit. Scđo quid sit scđm diffinitionē. **¶** Et qd psona dicat scđm substantiā videt ex verbis augustini viij. de tri. Idem ē deo esse et psonā esse. Et iten cū dicimus psonā patris nō aliud dicimus quam substantiā patris ergo psona dicat scđm substantiā. **¶** Ute ansh. in fine mono. quot sunt psonae tot sunt substantie igit nomē psonae dicit scđm substantiā. **¶** Item hugo de sancto victore in libro de sacramētis. In prima pte libri in. Vnum solū nomē ē substantiale qd de singulari dicitur singulariter. In summa tñ dicitur singulariter. sed pluraliter pnuunciat vt psona igit hoc nomē psona ē nomē substantiale. **¶** Ute boetius in libro de duabus naturis et vna psona xpi. psonā diffimēs dicit qd ē rationalis nature substantia indiuidua. sed si substantia pdicat in recto et nō p accidēs. s; scđm se tūc ergo psona dicat substantiā scđm omnes doctores. **¶** Item hoc ipsum videt ratione et hic p diffinitionē. boetius em venādo diffinitionē psonae. dicit qd aut ē substantia. aut accidēs. et dicit qd nō ē accidēs. ergo substantia. si ergo psona in hīs inferioribus dicit substantiā et quid p se existens ergo et i deo. **¶** Item hoc ipsum videt p eius ab solutionē quomā omne nomē qd dicit ad se dicit substantiā in diuinis. qd tale nō scđm relationē dicit sed hoc nomē psona ē huiusmodi vt patet. **¶** Et aug. dicit viij. de trim. Ad se quippe dicit persona vt bonus magnus rē. **¶** Item hoc etiā videt p ecclesie respōsionē. Quia omne nomē qd duementer respōdet ad interrogationē factā p quid indicat substantiā. sed qd quid querit substantiā. s; hoc nomē psona ab hereticis respōsum ē querentibus quid tres. sicut dicit aug. et magister ergo indicat substantiā. **¶** Item hoc ipsum videt relationis abstractione. **¶** Intelligamus

qd nulla relatio sit in diuinis. et qd in vna sola ipostasi sit natura diuina. sic intelligunt gentiles. tūc dēingat qd adhuc ē intelligere naturā intellectuāle et habentē illā. ergo et psonā et naturā igit si circūscripta omni relatione. saluus ē intellectus psonae psona non dicit scđm relationē. et dicit scđm relationē vel scđm substantiā ergo dicit scđm substantiam. **¶** Contra boet. in libro de trim. in fine. Si psonae diuise sunt necesse ē vocabulum qd ex pibus trahit originē. ad substantiā non ptenere. Si ergo que trahūt originē a pibus nō ptenent ad substantiā multo fortius nec nomē psonae. **¶** Vnde ric. de sancto vic. Dicit qd psona idē ē qd p se existens iuxta quendam singularis existētie modū nature rationalis sed singularis modus existētie ē relatio in diuinis rē. **¶** Ute ratiōne videt qd omne nomē qd recipit multitudinē vel plurificatōem ptenet ad relationē qd scđm omnes substantiā remanet indiuisa. Et boetius dicit qd substantia dēinet vnitatem. relatio multiplicat trinitatē. si ergo nomē psonae ē multiplicabile patz qd dicit scđm relationē. **¶** Ute omne nomē de se importās distinctionē dicit scđm relationē. sed nomē psonae importat distinctōnez qd psona ē ipostasis ppietate distincta et boetius dicit qd ē indiuidua et indiuiduatō nō ē aliud quā distinctio ergo rē. **¶** Responso dicendū qd aliqui voluerūt soluere distinguēdo significatiōne psonae scđm diuersitatem numeri vt in singulari diceret scđm substantiā in plurali scđm relationē. **¶** Sed hec solutio nō valet qd dicit in singulari alia psona patris alia filij qd dicit nō posset. si esset terminus substantialis. cū nō sit alia substantia patris alia filij. **¶** Alij voluerūt p distinctōnem significatiōis soluere scđm diuersa tempora videlicet qd ante respōsionē ecclesie diceret substantialiter et scđm substantiā. post respōsionē diceret scđm relationē. **¶** Sed hec solutio nō valet nec ad se nec ad ppositum. in se nō valet. qd ecclesia aliqua ratione respondet. magis illud nomē quā aliud substantiale. et tūc nō imposuit significatiōne ergo respōsio ecclesie nihil facit ad imitationē significatiōis ad ppositū nō valet. qd scđm significatiōne quā habet post respōsionē ecclesie loquunt doctores et currūt rationes ad vtrāq; ptem. **¶** Et ppter ea ē intelligendum qd psona dicit rationalis nature suppositū ppietate distinctū scđm omnes qui intelligūt et significatiōem specialē. sed suppositū rationalis nature dstat esse substantiā ppietatem distinguētē dstat esse relatione ergo cū persona vtrūq; importat scđm suppositū et ppietate necesse ē dicit scđm substantiā et scđm relationē. pncipaliter dicit scđm substantiā. quātū ē de generali et primo nominis intellectu psona em dicit suppositū certū substantie siue i deo siue i creaturis. et huic dsonat

modus dicendi a pte nominis sed quatum e de speciali. et ultimo nominis intellectu. qz dicit suppositu distinctu ppietate que e relatio dz in deo scdm relationez. Et hinc e qz sancti et doctores dicunt nom psona scdz substantia dici licet etia scdm relatione dicat.

¶ Sz obicit aliqs cu istu modi dici scdz sbaz et dici scdm relatione. Diuidat nome diuinum vt videt ex opposito no poterut inueniri in eode. Aut illud nome implicat in se opposita. Et apterea intelligendum sicut dicit ric. de sancto vic. dici scdm substantia e dupliciter. aut indicado substantia scdm natura amunem et sic dicit homo scdm substantiam. aut indicado substantia vt suppositum certu. vt quida homo. primo mo dicere e qd scdo mo e dicere aliquid. Dico ergo qz nom essentie vel substantie dicit scdm substantia. qz indicat natura amunem sed psona dicit scdm substantia. qz indicat suppositu certum et distinctu. Natura aut amunis no multiplicat nec refert et ideo qz dicit substantiaz scdm natura amune ita dicit ad se qz nullo modo potest dici scdm relatione. et hoc quida mo diuidit ex opposito. Suppositu aute siue ipostasis natu e plurificari et ad aliud xpari et ita referr. et qz sic dicit scdz substantiam nihil impedit ratione relationis supadite. dici scdm relatione et hoc ultimo dicit ric. de sancto vic. **¶** Datet ergo respōsio ad obiecta scdm vtraqz ptem. Concedendu est em nome psona scdz substantia dici vt explicatum e sicut dicunt sancti et rationes pbant Ita em intelligit dici scdz substantia. **¶** Cōcedendu e nihilominus dici scdm relationez licet no ita principaliter sic pbant rationes sequetes quoma multitudo relationu plurificat ipsam psonam. **¶** Ad illud tñ qz obicit qd respondet ad interrogatione facta p qd et ex hoc posset deludi qz no tantu dicit substantia vt suppositu. sed etia vt natura amunem. Dicendu qz quid aliquando querit essentiam supposito quid e qd p nom dz. vt quid e homo. et qd respondet ad hac questione indicat substantia pure et essentia quado e questio de substantia. Aliquando supposita voce indeterminate querit quid p nome dicit. sicut si dicat brunellus currit. et querat quid brunellus. vtqz scz homo vel azin2. Aliquando supposita quidditate et significatōe querit de eo respectu cuius dz nome dependens. vt si dicat albi currunt. et si querat qd albi. potest responderi homines vel asini et hoc modo quesierunt heretici quid tres. quia beatus io. dixit in canonica. v. Tres sunt q testimoniu dant zc. quesierunt quid tres. cum sit adiectiuu sine substantiuo. et tunc magis querit suppositu qua essentia. et ideo suppositu e responsum et sic p hoc nome psona. Vnde spiritus sancto suggerente p optime et nobiliter et catholice. sic dicit ric. Respondet ecclesia et valde bene. et instinctu spiri

ritus sancti sic dicit ric. magis respōdit hoc nome qua aliud. Sed tunc posset queri quare hereticus n̄ quesierunt p hoc interrogatiuu qui. et videt qz debuisset. si em querebat d supposito. et qui qrit de supposito debuit qz rere qui tres. Et ad hoc e respōsio. qz qui qrit de supposito certo. siue reali. et de illo n̄ querebat. qz in eade auctoritate subdit pat verbu et spiritus sanctus. sed querebant de supposito. respectu cui2 hoc qz e tres signatur in adiacetia. et ideo magis qsierunt quid tres qua qui tres. sic em oportet vnicō noie respōdere. et ipsi hoc querebat. **¶** Ad vltimum argumentu qd no recte pcedit. patebit melius infra. **¶** Responso tñ potest dici qz si intellect2 psona possit abstrahi ab hac ppietate determinate. tñ de suo generali intellectu. claudit intellectu ppietatis. et qz in diuinis ppietas e relatio. ideo de generali intellectu claudit relatione. Vnde sic hic psona in diuinis q est pat no potest abstrahi a pateritate que e relatio psonalis salua psonalitate sic nec psona a relationis intellectu in speciali. et sic patz qz no sequit qz dicitur scdm substantia.

Secundo querit de hoc nomine psona quid sit scdm diffinitionem. et diffinit eā hoc. sic. Persona e ratio nalis nature. indiuidua substantia sed qd ista diffinitio sit auemes diuine psona ostendit p intentione auctoritatis. Quia boetius intendit agere de psona xpi dstat aut psonam xpi esse increata ergo intedit al signare ratione psona diuine siue increate.

¶ Item qz hic sit ratio in diuinis videt. Nam in deo dstat ponendu esse suppositu incōmunicabile. et hoc suppositum. est substantia diuina et hoc etiam e rationalis nature et non auem e. nisi de quo dz psona igit e eius ratio vt videt. **¶** Contra omnis diffinitio dicit aggregationem cu dstat ex pluribus alioquin esset ibi nugatio. In simplicia aut nulla e aggregatio. igit nullu simplex e diffimibile. sed psona in diuinis e omnino simplex ergo zc. **¶** Si dicas scdm qz dicunt aliqui. qz qz quis sit simplex scdm rem tñ no e simplex scdz ratione. Contra aut illi ratiom respōdet aliquid in re aut nihil si aliquid ergo aliqua cōpositio e in re. Si nihil ergo ratio omnino vana e. sed ppter ratione vana no e aliquid diffimendu ergo zc. **¶** Item ratione sua p pū no videt auemre diuine psona. Nam rationale e differetia animalis ergo cui non auem esse animal no auem natura rationalis. Sz animal no auem deo cu sit species corpis ergo nec homo qd e rationale. **¶** Item videt qz substantia no dicat in recto de psona. Quia multiplicato diffimto necesse e multiplicare diffinitione et ptes diffimtionis ergo si psona e substantia cu sint plures psona. igit plures substantie. Si tu dicas qz substantia stat ibi p ipostasi cōtra ipostasis dicit sbā

individa sicut dicit boetius ergo sic est nugatio si diceret homo rationalis. sic et in predicta notificatione. **¶** Item videtur esse non convertibilis. Nam anima hominis est nature rationalis substantia individa ergo etc. **¶** Ultimo quod cum diverse sint diffinitiones siue assignantur de persona quod differunt. **¶** Responso dicendum quod sicut patet ex intentione auctoris hec diffinitio dicitur et assignatur diuine persone. **¶** Ad illud vero quod obicitur quod simplex non est diffimibile. dicitur aliqui dupliciter aliquid esse diffimibile. Vno modo in recto et per differentiam dicentem positionem. ut cum dicitur homo est animal rationale mortale. et hoc modo videtur quod diffinitio dicitur aggregationem et appositionem. et hoc modo solum aggregatum est diffimibile. Alio modo contingit aliquid diffimire in obliquo et per differentiam dicentem priuationem ut cum dicitur simitas est curvitas nasi. et tunc non significat substantiam rei aggregati ex diversis quomodo quod ponitur in obliquo non intrat essentiam de necessitate ulterius differentia priuationis non ponit aliquam appositionem siue appositionem. et talis est dicta ratio. Nam hoc quod est rationalis cadit in obliquo et hec differentia in individa non ponit sed priuat. **¶** Sed hec res posio non potest stare. Primum quidem. quod diffimere per obliquum aut diffimere sicut accidens per substantiam. aut sicut per rem eiusdem generis siue sic siue sic est ibi additio. Nam diffinitiones accidentium sicut dicit philosophus sunt ex additamento. similiter si per rem eiusdem generis tunc ergo intrat essentiam et non dicitur tota. cum sit pars diffinitionis ergo necesse est illud quod apponitur aliquid addere secundum rem. et ita siue in recto siue in obliquo necesse est dicere aggregationem. **¶** Et propterea dicendum aliter quod hec ratio intellecta de persona creata est notificatio dicens aggregationem. In deo autem non dicitur aggregationem secundum rem sed secundum intelligendi rationem. que tamen non est vana eo quod omnia que dicuntur in ratione persone inveniunt in eo licet non per diversitatem et hoc quidem potest intelligi sic. In creaturis specificatio per additionem plenam est individuatio per additionem siue appositionem extrahentem. Et ideo cum dicitur substantia individa. Individuum realiter addit supra substantiam. Unde et substantia individa supra naturam. Et ideo necesse est esse appositam personam in creatura. Sed individuatio est in deo vel distinctio per solam originem. Et quod persona omnis seipsa. et ideo nulla est ibi additio sed plurificatio. et per plurificationem distinctio et individuatio. et ideo nec in individa addit supra substantiam. nec substantia supra naturam ideo vere dicitur. et vera est ratio intelligendi. et notificatio dicitur persone diuine. nec significat in ea aliqua appositio. Unde tenet rationem cuiusdam notificationis. et cadit a ratione diffinitionis. quod nec deus nec diuina persona est diffimibilis. et tamen agnoscibilis et notificabilis. **¶** Ad illud quod obicitur

de differentiis positis siue de membris. Dicendum quod rationale dicitur uno modo quod habet potentiam discernendi bonum a malo. vel a falso. et sic deo et creature dicitur. Alio modo quod habet potentiam discernendi per inquisitionem et collationem et discursum. et hoc est anime coniuncte carni. et sic differentia talis primo modo ponitur in diffinitione. sed secundo modo obicitur. **¶** Ad illud quod obicitur substantia individa dicitur in recto dicendum quod numeratur sicut persona. quod sicut dicitur anser. plures substantie sunt individe. sicut plures persone. **¶** Ad illud quod queritur utrum hoc nomen persona stet per omnium. aut per ipostasi dicitur dupliciter responderi. Primo modo quod substantia stet per omnium. et si tu obicitur quod illa individuat. dicitur quod differentia adueniens respicit substantiam ratione suppositi. et non ratione forme. ut patet cum dicitur individuum animal. **¶** Hec autem responsio non videtur ducens. Quia hoc nomen substantia secundum quod stat per communem non supponit personam. Unde hec est falsa essentia generat similiter hec substantia generat. Secundo modo dicitur quod ibi substantia tantum valet quantum ipostasis nec est nugatio. Nam individuatio attenditur in persona quantum ad triplicem incommunitatem scilicet per predicationem et hic dicitur ipostasi. et per appositionem. quod non est alteri opponibilis et per unionem putat aliquod unum digniori. Et ita differentia individa dicitur istas duas incommunitates. Unde patet quod non est ibi nugatio patet etiam quod diffinitio est convertibilis per istam duplicem incommunitatem excludit anima hominis que est alteri comparabilis et humana natura in christo que est unita digniori. Sed tamen illud licet rationabiliter sit dictum adhuc restat questio de ipostasi quod ipostasis est substantia individa. que rite similiter quomodo ibi accipitur substantia. et non potest accipi nec per omnium. nec per ipostasi. et propterea hoc dicitur tertio quod hoc nomen substantia stat ibi. secundum quod hoc nomen substantia diuiditur in primam et secundam. et ita in quadam communitate ad substantiam uniuersalem et particularem. et illud colliguntur ex verbis boetij quando veniat diffinitionem persone per predicationem diuisionem substantie ut ibi patet. Unde hoc nomen individa coarctat illam indifferentiam illius nominis ut stet per substantiam primam. et sic non est ibi nugatio. nec substantie communis individuatio. **¶** Ad illud quod ultimo queritur de assignatione diffinitionum. Dicendum quod persona diffinitur a boetio. persona est rationalis creature individa substantia Richardi. sic persona est intellectualis nature incommunicabilis existentia. Diffinitur etiam alio modo sic persona est existens per se iuxta singularem quendam rationalis existentie modum. **¶** Magistro diffinitur sic. persona est ipostasis distincta proprietate ad nobilitatem pertinentem. **¶** Et notanda est differentia harum diffinitionum quod boetius et magistri diffiniunt personam secundum quod communiter dicitur in deo et in creaturis. sed boetius magis considerat

ratō rei. magistri vō addūt ratōz trāslatōis
Diffinitiones vero rich. sunt psonne put est
i diuinis p̄cipue. Sed vna ē pp̄ria assignatio
Alia vero diffinitōis boetij expositio siue
correctio. **¶** Possēt tñ dici q̄ omnes idē di
cunt differūt tñ sc̄dm modum dicēdi. Quia
diffinitio boetij fuit data. et videbat in p̄
prietatē sonare. ideo posuit rich. aliā magis
p̄ pp̄ria verba. et sic vsq̄ ad quartā.

Secundo querit̄ de sc̄do articulo sc̄l
licz de amunitate huius nominis
psona et circa hoc querunt̄ duo.

¶ Primo querit̄ vtrū hoc nom̄ psona
sit vere amune psonis increatis. Sc̄do vtrū
sit amune vniocū psonis creatis et increa
tis. **¶** Q̄ autem sit vere commune increatis ostē
ditur per aug. vii. de trinita. Ideo inquit
dicunt̄ tres psonē qz amune ē eis qd ē psona.
sed ostat qz ad plurificationē nō sufficit
amunitas nominis. solū ergo vere est amu
ne sc̄dm rem. Item hoc ipsum videt̄ ratione

Quia omne nomē qd recipit supra se nomen
distributiū ē vere amune ad illa in que di
stribuit̄. sed tale ē hoc nomen psona ergo ē
amune ad tres. **¶** Item omne qd sc̄dm idēz
nomē et sc̄dm eandē ratiōnē. d̄z de pluribz
est vere amune ad illa sed psona ē huiusmo
di ergo z̄. **¶** Itēz cū dico pater ē psona hoc
nomē psona p̄dicat. aut ergo tanq̄ ens de
ratione patris. aut tanq̄ accidētale ostat qz
nec tanq̄ accidētale ergo tanq̄ ens de ratio
ne patris. aut ergo dicit̄ totū qd ē pater aut
non si totū. sic ergo pater p̄dicat de solo pa
tre. ita et psona qd falsum est ergo nō dicit̄
totum ergo in plus est. hic qd ē psona quā
pater et in plus qz ē de ratione patris. et si
militer de ratione filij ergo ē vere amune.

¶ Contra omne amune ad aliqua qz nume
rat̄ in illis ē vere vniuersale ad illa maxime
si nō dicit̄ accidentaliter de illis hoc patet
qz aug. dicebat supra d. xvii. qz nō ob aliud
essentia nō ē vniuersale nisi qz non numerat̄
in singularibus. si ergo psona ē amune ad
tres et vlt̄erius numerat̄ siue plurificat̄ i il
lis ergo ē vniuersale ergo in diuinis ē pone
re vniuersale qd ē d̄tra p̄determinata et con
tra augustinū. Qui vult qz in diuinis nō sit
vniuersale nec p̄ticulare. **¶** Item nihil ē con
mune qz de sua ratione et nomine priuat̄ cō
munitatē. sed psona dicit̄ indiuiduū siue i
cōmunicabile de ratione sui nominis ergo z̄

¶ Item omne qd d̄z sc̄dm substantiā. et est
amune. d̄z sc̄dm substantiā amunem. sed ni
hil qd d̄z sc̄dm substantiā amunem plurifi
cat̄. ergo psona nō plurificat̄. Constat autē
qz plurificat̄ et tñ dicit̄ sc̄dm substantiā. er
go nō dicit̄ quid amune. **¶** Item si dicit̄ qd
amune. aut nominis tantū aut nominis aut
rationis tantū. aut nominis et rationis et rei
Si tantū nominis ergo ē equiuocatio ergo nō
ē amune. si tantū nominis et rationis ita qz
nihil ē cōmune in re ergo ē vanitas solū. **¶** Si

vero nominis et rei. sed amunitas realis vt
vult dam nō ē nisi amunitas substantie et na
ture. et hoc nullo mō plurificat̄ ergo hoc no
men psona nullo modo potest esse amune.

¶ Responsio ad p̄dictorū intelligentiā ē no
tandū qz psona absqz dubio ē amunis tribus
et essentia amunis. Sed tñ alius modus cō
munitatis ē in essentia et psona et huius fig
num ē qz plurificat̄ psona nō essentia. Dif
ferentia aut amunitatū differenter accipit̄
a diuersis. Quidā em̄ dicūt qz dupliciter cō
tingit aliquid esse amune sc̄z sc̄z positioez
et sc̄dm priuationē. Sc̄dm positioē dicūt
animal esse amune ad hominē et asinū. Se
cundum priuationē vero vt nō animal ē con
mune ad lapidē et ad lignū. et dicūt qz con
munitas sc̄dm positioē ē in natura et essen
tia. et in nomine hoc significante. Comuni
tas vero sc̄dm priuationē ē in psona qz d̄z p
sona quasi incōmunicabilis. i. sc̄dm priuatio
nem amunitati.

¶ Alij dicūt qz duplex ē cō
munitas. quedā sc̄dm vnitatē nature absolu
te. quedā sc̄dm similitudinē habitudinis cō
pate amunitas sc̄dm vnitatē nature absolu
te ē humanitas respectu petri et pauli. quia
vna natura vniuersalis reperit̄ in vtriusqz. Con
munitas vero sc̄dm similitudinē habitudis
relate ē illa que attendit̄ in asimili d̄p̄tate
sicut mod̄ regēdi amunis ē naute ad regē
dum nauē et doct̄oris ad regēdas sc̄las qz
vtrqz nō debet esse forte. sed arte pitus. et
primus quidā modus attendit̄ in essentia.

¶ Secundus vero attendit̄ in psona. Nam pso
na dicit̄ quasi pp̄rietate distincta et ita dicit̄
habitudinē ad pp̄rietatē que asimilis est in
qualibet psonaz. nō dicit̄ quātum est de se
vnā formā naturalē nisi in obliquo. sed sub
stantia siue essentia dicit̄ formā et naturā ab
solutā in qua amunicant. **¶** Alij dicūt tercio
modo. qz duplex ē amunitas rei sc̄z et ratio
nis. rei sic vniuersale ad singularia. ratio
nis vero. sicut aliqua intentio accepta ab anima
sc̄dm asimilem modū accipiēdi. et sic hic no
mē indiuiduū ē amune. sc̄dm ratiōnē ad pe
trū et ad paulū. **¶** Primo mō dicūt essentia ē
se amunem. Sc̄do modo dicūt esse amunēz
p̄sonam. qz hic dicit̄ psona in diuinis qz in
diuiduum in creaturis. Omnes aut̄ isti mo
di dicēdi. si diligentius attendamus quēniē
tes sunt et sumpti sunt ex significatione hui
us nominis qd ē psona siue ex distinctione
Persona em̄ dicit̄ incōmunicabile sc̄dm ratō
nem. et hoc dicit̄ priuationē amunitatis. p
sona vlt̄erius qz incōmunicabilitatem habet
ratione eius qz subest pp̄rietati distinguēti
dicit̄ habitudinē ad pp̄rietatē sicut p̄ nomē
ip̄ctalis. Rursus ex hijs habet̄. qz psona po
nit̄ circa suppositū de quo dicit̄ intentionēz
subiēdi et nō p̄dicandi de pluribus. et ita
patet qz de ratione sui nominis importat̄ ha
bitudinē priuationē et intentionē rationis
Et qz amunitas eius accipit̄ sc̄dm ratiōnem

nominis. et ideo importat amunitatem secundum
 priuationem et proportionem siue analogiam et ra-
 tionem. Tamen inter omnes hos modos medi-
 us magis accedit ad naturam rei. quod reuera
 priuatio illa in persona magis est positio quam pri-
 uatio. et rursus nomen in merito fundamentum
 et radicem habet in re. Concedende ergo
 sunt rationes quod persona dicitur amune in di-
 uinis. Ad illud quod obicitur plurificatio. iam patet
 responsio quod vniuersale dicitur amunitatem secundum
 positionem. et secundum unitatem nature. et secundum
 rem non solum secundum rationem. Et quoniam persona
 hoc modo non importat amunitatem. ideo non est
 vniuersale. nihilominus cum ratio non valet quod
 vniuersale non plurificat neque vere numerat.
 propter veram additionem propter quam attrahit ad
 indiuiduum. et hic persona non addit supra perso-
 nam quoniam ut predictum est. non est distinctio in di-
 uinis per additionem. sed per originem ideo persona
 nec vere numerat nec trahit in partem illo modo
 quo vniuersale. Ad illud quod obicitur quod pri-
 uat amunitatem. Dicendum quod illud quod priuatur
 amunitatem non est amune secundum illam amunitatem
 quam priuatur. sed persona priuatur amunitatem rei
 sed non amunitatem rationis. et secundum illam non est
 amune. sed secundum amunitatem rationis. Ad
 illud quod obicitur quod est amune et dicitur secundum substantiam
 amune. Dicendum quod hoc est accidens sicut
 hic iste est albus et iste est monachus ergo est al-
 bus monachus ergo aliam rationem denominat
 di importat. iste terminus albus in premissa et
 in conclusionem sic recte dicendum de hoc termi-
 no amune quod primus secundum habitum. sed
 secundum nature unitatem accipitur. Quod querit autem
 est amunitas rei. aut nominis aut rationis. Di-
 cendum quod omnibus hijs modis. sed amunitas
 realis duplex est sic visum est. scilicet nature uni-
 tatem. et secundum similem habitum. et primo modo
 loquitur damus. et ideo patet cetera.

Secundo querit. Vt hoc nomen per-
 sona sit amune vniuersali creatis et
 increatis personis. Quod sic videtur quia
 eadem est ratio et idem nomen persone se-
 cundum quod dicitur de hijs et de illis. Item hoc
 videtur quod amunitas persone est amunitas simili-
 lis habitudinis. sed dissimilis habitudo que re-
 pitur in deo. reperit et in creatura. Quia sicut
 pater est suppositum diuine nature. ita petrus
 humane ergo etc. Item complementum rationis per-
 sone consistit incommunicabilitate sed incommu-
 nitas amune est personis diuinis et creatis ergo etc.
 Contra deus et creature sume distat ergo ni-
 hil habet amune ergo nihil vniuersali. Item
 persona est substantia ergo que vniuersaliter in persona.
 vniuersaliter in substantia. Sed creator et crea-
 tura non vniuersaliter in substantia quod tunc deus
 esset in genere ergo nec in persona. Item que
 vniuersaliter in aliquo equaliter sunt in illo. si
 nihil participat equaliter creatura cum deo ergo
 hoc ipsum quod est persona non dicitur vniuersaliter de deo
 et creatura. Item querit ergo de quo per pri-
 us dicitur persona et videtur quod per prius persona di-

cat de creatura quod inde translatus est ad diuina
Contra nulla intellectualis et substantia
 et distinctio est in deo per prius quam in creatu-
 ris et non sunt plura de ratione persone ergo etc.
Respondeo dicendum quod hoc nomen persona si-
 cut prius visum est non dicitur nisi amunitatem ha-
 bitudinis super quam fundatur amunitas ratio-
 nis quoniam ergo dissimilis habitudo reperit in per-
 sonis creatis et increatis hinc est quod hoc nomen
 persona non dicitur equiuoce sed analogice. Sed
 attendendum quod amunitas habitudinis potest
 esse per respectum ad res eiusdem generis. et
 tunc est vniuersaliter et analogia secundum equalita-
 tem ut petrus est indiuiduum et paulus et equa-
 liter dicitur eis ratio indiuidui. potest etiam
 esse per oppositionem diuersorum generum ut petrus
 et albedo petri in hoc quod est esse indiuiduum
 vniuersaliter. et per prius dicitur ratio indiuidui pe-
 tro quod eius albedini. sic dicendum quod hoc nomen
 persona dicitur de personis diuinis quod dicitur secundum
 oppositionem rerum eiusdem nature. ideo antea. et
 equaliter. et ideo quomodo et vniuersaliter. simi-
 liter cum dicitur de personis creatis. Cum autem dicitur
 de personis creatis et increatis dicitur per oppositionem
 rerum diuersarum naturarum. et ideo per prius et po-
 sterioriter. Et sic persona prius dicitur de personis crea-
 tis secundum nomen sed secundum rem nominis per prius
 dicitur de personis increatis. Et querit utrum
 persona sit amune personis creatis et increatis
 Dicendum quod si dicitur amune vniuersaliter non et
 rationes ad hoc procedende sunt. Quod ergo obi-
 citur quod eadem est ratio etc. Dicendum quod non est eadem
 ratio nisi secundum analogiam. quod longe nobiliter.
 et aliter est natura intellectualis et ipostasis
 et distinctio et proprietates in deo quam in creatu-
 ris. Ad illud quod obicitur est habitudo dissimi-
 lis. Dicendum quod non est similitudo equalitatis
 et propterea talis similitudo non facit vniuersaliter
 tatem sed analogiam solum. Ad illud quod obicitur
 de amunitate. Dicendum quod non est pura priua-
 tio immo importat distinctionem et cum alia ra-
 tio distinguendi distans multum ab illa sit in
 deo et hoc non tantum secundum rem. immo etiam se-
 cundum rationem rectam. intellectus non attribuit
 deo modum distinguendi qui dicitur oppositis.
 ideo nec ratione vniuersaliter est sed solum analogum
In ista parte sunt dubitationes circa
 litteram. et prius de hoc quod dicitur mul-
 tipliciter dicimus quod tres sunt per-
 sone. i. tres substantie. Quia dicitur
 in libro de duabus natu-
 ris et vna persona christi assignans differentiam in-
 ter subsistere et substare. quod subsistit illud.
 quod indiget alio quod sit. Substat vero quod subie-
 ctum alijs ut esse valeat subministrat. videtur
 ergo quod subsistere idem sit quod esse et subsi-
 stentia idem quod essentia ergo nullo modo potest
 dici quod sint plures substantie. Responso
 dicendum quod boetius accipit ibi hoc nomen sub-
 sistencia secundum marcum tullium. put accipit signi-
 ficationem secundum actum subsistendi siue per se standi
 et sic tunc vna est substantia. Sed nunc doctores

De

Scripture accipiuntur put magis importat respectum ad proprietatem cui subest et sic plurificatur. Ratio autem huius est communis usus. Quia accipiunt substantiam per naturam rei ideo per supposito magis voluerunt accipere substantiam.

Item querit de hoc quod dicitur quod tres personae una esse essentia vel eiusdem essentiae dicimus non ex eadem essentia. Videtur enim falsum quod pater generat filium de sua substantia et spiritaliter sanctum ex eo videtur quod omnes personae sunt de eadem substantia. **I**tem querit quare non dicitur ista quod personae sunt ex eadem essentia sic dicitur ista personae sunt eiusdem essentiae. Et videtur quod debeat dicitur. Quia ex dicitur in divinis habitudine originis et similiter genitivus originem importat. Si tu dicas quod propter transitiones quod propositiones sunt transitive ita et obliqui casus sunt transitivi. Preterea hoc recipitur personae sunt in eadem essentia et tamen hoc quod dico in eadem propositione. **R**esponso dicendum quod quando aliquid dicitur ad aliud ut informas siue denominas non ponit propter hoc diversitas siue distinctio unius ad alterum. sic enim dicitur deitas ad deum. **A**lio modo dicitur aliquid ad aliud sicut principium ad principatum et tunc de necessitate importat distinctio. quoniam ergo haec propositio ex importat habitudinem cause vel saltem principii. **I**deo de necessitate dicitur distinctionem inter extrema. ideo haec non potest esse vera quod personae sunt ex eadem essentia. **S**ed quod genitivus non tantum dicitur in ratione principii immo ex declaratione essentiae. cum dicitur mulier egregie forme. ut dicitur peris. **I**deo cum genitivus haec est vera tres personae sunt eiusdem essentiae. **I**tem querit de hoc quod dicitur tres res et accipit hoc ab augustinus in primo libro de doctrina christiana. videtur enim maledicere. dicens tres res quod res nomen absolutum et generale ergo videtur quod si aliquid dicat in divinis quod dicat essentiam siue substantiam ergo sicut nullo modo accipit tres essentiae. Ita nullo modo debet recipi tres res. Et si tu dicas tres entes hic non est simile. quod ens est principium et ita trahit numerum aliunde et non numerat secundum formam proprietatis. res autem est nomen substantivum. **S**i tu dices mihi quod res nominat formam a parte anime vel istud nomen impositum est a parte anime hic nihil est quod illa sunt nomina intentionum et res dividit contra intentionem.

Responso dicendum quod res potest considerari tripliciter. **A**ut secundum proprietates quas habet in propria natura. aut secundum modum per quem fit apud animam. **A**ut secundum proprietatem communem quae inest ei ab actibus anime qui sunt subicere et predicare proponere et dividere. secundum hanc ergo triplicem acceptioem attingit rem tripliciter nominari. **V**no modo per nomen quod indicat existentiam a parte sue nature. sic dicitur albus et magister et huiusmodi. **A**lio modo secundum quod anima accipit per modum entis hoc modo nominat res. **V**nde de omni illud res dicitur quod anima cogitat ut existens in natura. **A**lio modo attingit nominare

per intentiones secundas. sic dicitur genus species subiectum predicatum. quoniam ergo hoc nomen res dicitur medium inter nomen quod dicitur pure formam nature et nomen quod dicitur formam intentionis. ideo non tantum essentiae ducunt sed etiam personae et ideo tres res dicimus tres personae non sic tres essentiae. et huius significationem alludit ipsum nomen. res enim dicitur a reo reris quod dicitur actum a parte anime. Et alio modo res venit ab hoc quod est ratus quod dicitur stabilitate a parte nature. et sic res dicitur stabilitate siue ratitudine ex parte entitatis et sic patet obiecta. quia uno modo est nomen nature. alio modo est nomen rationis.

Item querit de hoc verbo **I**ero. non est peris aliquis in trinitate gradus. videtur enim dicere contra illud quod dicitur augustinus. ix. confessio. pater et filius non differunt substantia sed causa et gradu. **I**tem in divinis est substantia igitur ibi est sub sed sub dicitur relative ad superius igitur ibi est sub et super ergo inferius et superius igitur gradus. **I**tem ubique est auctoritas et subauctoritas ibi est gradus. sed hoc est in patre et filio ergo etc.

Responso dicendum sic dicitur gloria. xx. Non ascendas per gradus ad altare etiam per gradus ascendit ad altare. qui dicitur patrem maiorem filio et filium spiritus sancto sic artius dicitur. **V**nde cum gradus de ratione sui nominis tollat personarum equalitatem. **I**deo bene dicitur **I**ero. **Q**uod non est peris in divinitate gradus. **N**ihilominus ponit ordines. differunt enim gradus et ordines sicut punctus et unitas. **N**am punctus est substantia positiva ideo solum est in corporealibus. **U**nitates vero est substantia non habens positionem ideo est in spiritualibus sic gradus dicitur super positionem vel loci vel dignitatis. **O**rdines vero dicitur habitudinem ad principium sine positione. **A**d illud igitur quod obicit dicitur augustinus quod improprie loquitur in utroque verbo. et causa sumit ibi per principium gradus vero sumit per ordinem.

Ad illud quod obicit de sub. **D**icendum quod sub in divinis non dicitur sub auctoritate. sed solum habitudinem secundum rationem intelligendi. **A**d illud quod obicit de auctoritate dicendum quod verum est secundum quod auctoritas sonat in rationem dominii quod ponit gradum sed sic non in divinis sed solum putat sonat in rationem principii. et hoc ponit ordinem in agnoscendo.

Vnde de proprietatibus personarum quas frequenter etc. **S**upra multipliciter egit de hijs quae dicuntur de deo secundum substantiam. hic secundo agit de hijs qui dicuntur secundum relationem. **D**ividit autem haec per in duas. **I**n prima agit de hijs quae dicuntur proprie et eternaliter. **I**n secundo agit de hijs quae dicuntur de deo temporaliter et duntaxat infra d. xxij. ibi. **S**unt enim quaedam quae ex tempore. **P**rima pars item dividit in d. quod quaedam sunt proprietates siue relationes personales. et de hijs agit primo. quaedam non personales. et de hijs agit secundo infra d. xxvij. propterea considerari oportet quod non tantum tres etc. **P**rima pars item dividit in duas. **I**n prima assignat proprietates personarum

scdm qm in ipsis personis assignant. In scda
vo agit de ipsis scd; qm eas attingit diuersis
nomimibus exprimi infra. d. xxvij. hic qm po
test vtn hec proprietates zc. Prima ps habet
duas. In prima magister assignat proprie
tates psonaz. In scda vero circa assignatioz
mouet dubitatom ibi. Sic querit quod dicat
pprium esse nato zc. Prima ps habet tres p
tes scdm tria capitula. In pzia determinat
quibus assignent proprietates qz ipostafibus
In scda assignat q sint ille ppetates ibi iam
de ppetatibus psonaz videam. tercio ostē
dit quid sunt ille ppetates qm sunt relatōs
siue dicte scdm relationē n̄ tn scdm accidēs
et hoc iij. ca. facit ibi quo cē sciendū ē nō om̄
ne zc. hic querit quō dicat pprium esse deo zc
Nec ē scda ps in qua mouet dubitatioes iux
pdictas assignationes. et hec ps habz duas
in pzia mouet dubitationes extra assignatioz
ppetatis filij. In scda extra assignationē. s. s.
ibi hic queri potest vtn pater. Nec ps habz
duas in prima pponit questionē. et soluit au
ctoitatē hilarij. In scda illā solutionē appli
cat etiā circa ppetatē. s. s. que ē donū ibi.
ita etiā de. s. sancto dō ē. Similiter scda ps
habz. d. p. In prima qrit et soluit. In scda
quorū dā positioem impbat primū facit ibi.
hic qm potest vtn pater zc. scdm facit ibi. q
dam tñ putat spiritū sanctū.

Ad intelligentiā eorū que mista dis
dicunt quatuor querunt. p̄io vtn
m̄ diuims sit ponere proprietates. se
cūdo dato qm sic. querit quid sint
ille proprietates. 3o querit quis sit actus ipaz
quarto et vltimo querit de numero ipsaz.
Qm aut in diuims sit ponere proprietates non
solū vocaliter s; etiā realiter ostēdit sic Iero
dicat qm habet in fine pcedētis dis. nō tantū
noīa sed etiā nomimū proprietates ostētemur
gō zc. ¶ Itē aug. dicit in li. de si. ad pe. p
pziū ē patris qm vñū filiū genuit ergo a diu
satis generatio ē ppetas patris. sed ostat
qm generatio realiter ē i deo. ostat qm soli pa
tri ergo scdm rē ē ppetas patris. Itē ppe
tatis ē distinguere ergo vbi ē vna distinctio
ibi ē vera ppetas sed in diuims ē vera distin
ctio. Vnde dam. dicā ipostafion. i. psonaz
in tribus ppetatibus paternali filiali et p
cessibili cognoscimus. ¶ Itē hoc ipsū videt
rōne. qz sic ē alius mod2 qrendi de essentia
et psona. ita ē alius mod2 querēdi de essen
tia et ppetate. de essentia em querit p qd
de ppetate p quō se habz ergo sic ponit es
sentia in diuims et psona scdm veritatē. ita
debz ponit ppetas. ¶ Itē s̄ pbatū ē qm diffe
rūt generatio et pcessio realiter. alioquin n̄
differēt psona gō generatio et spiratio dif
ferūt realiter. s; tam generatio qm spiratio ē i
vna psona nō multiplicata vt ē in psona pa
tris gō cū psona sit realiter vna et ppetates
realiter plures gō ponere ē ppetates realiē
in diuims differētes. sed nō differētia essen

ciali. sed nec psonali cū sint in eadē psona.
gō notionali qm si n̄ differūt generatō et spi
ratio sic hec ē vera pater spirat. s. sanctū et
hec pater generat s. s. et tūc sequeret qm spiri
tus. s. esset filius. ¶ Itē pater et filius sunt
vñū p̄ncipiū spiritū. s. hoc s̄ pbatū ē. et ē
ratio in p̄mpto qz vnus omnino ē qui spirat.
hoc qd ē vñū dicit vnitatē nō essentia nec p
sone gō oportet qm ppetatis et si hoc necesse
ē ponere ppetates in diuims realiter nō no
minaliter sic tm̄ in voce. ¶ Itē in patre ē pa
termitas et innascibilicas. aut ergo eadē p
prietas aut alia. si eadē ppetas gō et rela
tio eadē sed scd; patermitatē referē ad filiū.
ergo et scdm innascibilitatē s; hoc ē falsum
igitalia et psona ē vna gō necesse ē ponere p
prietates in diuims psonis etiā realiter dif
ferētes. ¶ Contra hila. de trim. pater et f.
et. s. s. solis differūt nomimibus igit si diffe
rūt solis nomimibus nō sunt ibi reales ppe
tates s; vocales. ¶ Itē dam. dicit in 1o. libro
oportet scire qm aliud ē differre re. aliud ra
tione. et dicit qm in creaturis ē differētia re
et diuētia ratione. sed in diuims ecōtrario
cū ergo sit distinctio scdm ppetates. videt
igit qm sint ibi solū scdm mod2 loquēdi vel i
telligēdi nō a pte rei. ¶ Itē hoc ipsum videt
tur rōne. qz in summo simplici nō cadit dif
ferētia aliqua s; diuina psona ē summe sim
plex. aut igit ibi nō ē ppetas aut solo mō
loquēdi ergo zc. ¶ Itē ita simplex ē pso
na sic essentia sed ppetates essentia nō dif
ferūt nisi solo mō loquēdi nō scdm rē ergo si
militer ppetates psona. ¶ Itē diuina essen
tia ppter summā simplicitatem seipsa referē
ad creaturā. et ideo relatio essentialis solo
modo loquēdi differt ab essentia vt cū dō
domin2 omnino em̄ in substantiā trāsit ergo
p̄rōne. psona seipsa referē ad psonā. ¶ Itē
creatura ppter essentialē opationē ad suum
p̄ncipiū seipsa referē ad suū creatorē. Alio
quin in creaturā et creatorē caderet mediū.
qm nō esset nec creatura neq; creator ergo si
multo essentialior ē opatio psona ad psonā
ergo seipsa referē et si hoc igit videt qm ipsa
ppetas vel relatio non differat nisi solo mō
loquēdi a psona. ¶ Itē dō qm omnes catho
lici tractatores posuerūt ppetates psonaz
in diuims. Cum em̄ sint plures psona et di
stincte necesse ē qm sit ibi distinguēs hoc aut
ppetatē appellamus sed diuersificati sunt
in mō positiois. Quomā ergo viderūt aliq
summā simplicitatē in psona sic i essentia po
suerūt qm sic in essentia omnino ē idē quo est
et qd ē ita in psona omnino idē qui disting
uit et quo et ita suppositū et ppetas. diffe
rens aut solo mō loquēdi sic si dicat rogo te
benignū vel benignitatē tuā. sed ista positō
nō potest stare qm sic in opposito pbatū est
In eadē psona sunt ppetates differētes n̄
solū mō loquēdi sed realiter. Videm2 qm vno
mō vna psona opat ad vnā vt pater ad filiū

Et videmus unam personam uno modo siue vera habitudine operari ad plures ut spiritus. scilicet ad patrem et filium et iterum unam personam pluribus modis operari ad plures ut filium ad patrem et sic. Similiter videmus plures personas eodem modo operari ad unam ut pater et filius ad. scilicet. ergo unitas habitudinis non potest accipi a parte essentie. Certum est nec a parte persone que refertur nec ex parte persone ad quam refertur. Restat ergo quod sit alius modus dicendi a parte rei sumptus. Et ideo nunc omnino opinio tenet in divinis esse proprietates personarum realiter differetes ad se invicem et per hoc etiam differetes a personis aliquo modo sic enim quod in una essentia non plurificata plures ponimus personas. Modi dicendi essentialiter et personaliter differunt non solum differetia superata a parte nostra sed etiam a parte rei. Sic et de deo modo de deo personaliter et notionaliter. Et ideo distinguunt magistri tres modos de deo in divinis que sunt a parte rei scilicet essentialiter personaliter et notionaliter. Et de deo omnino quod tres sunt modi predicandi scilicet in quid in quis et in que siue in quo se habet. Et in deo ita peccatum scilicet figuram dicitur ex commixtione horum modorum sic in creaturis ex commutatione predicamentorum. Sicut igitur in divinis una est essentia et vere sunt persone ita sunt personarum proprietates. Ad illud quod obicit in contrarium. primo debilitatio de deo quod ipse non accipit nomina per ipsas voces sed per intellectibus siue significatis imptatis per illa tria nomina. Importat enim proprietates. Nam solum ibi non excludit proprietatis veritatem. sed excludit diversitatem forme vel substantie vel nature. Ad illud quod obicit de deo quod differunt solum ratione de deo quod differre ratione est tripliciter. Uno modo a parte nostre apprehensionis sic differunt in deo bonitas et magnitudo. Alio modo differre ratione est secundum differetiam attributionis quia aliquis modus ponit circa unum vel attribuit unum qui non attribuit alteri et sic differunt ratione essentia persona et notio. Tercio modo differre ratione est differre secundum pluralitatem distinctionis que non inducit diversitatem in essentia vel in natura tamen tantam inducit differentiam quod unus non de deo altero et sic ratione persona a persona et proprietate a proprietate. Et prima quidam differetia secundum rationem est minima quod nihil respondet a parte rei sed ultimo respondet non vult deum igitur dividere rem contra rationem nisi secundum quod res accipit per natura nec etiam sic omnino dividit. sed quasi a principali denominat. Nam in creaturis non solum est divinitas rationalis imo etiam naturalis. Nam petrus et paulus non tantum in ratione conveniunt. sed etiam in natura omnino. Ad illud quod obicit hoc tollit summam simpliciter de deo quod differetia rationis quedam fundat super quod absolutum siue substantiale siue accidentale. quedam autem super respectum siue modum se habendi. et primo differetia omnino repugnat simpliciter. et non potest esse in deo scilicet vero non repugnat. Nam videmus respectum aliquem de novo esse circa aliquod illo nul-

lo modo mutato. Videmus et aliquid habere plures respectus ipso siue dispositione existente. Dicendum igitur quod proprietates personales sunt respective non absolute. et ideo possunt differre ratione respectuum. quod persona suppositum siue ipostasi. dicit sed proprietates dicit habitudinis non ad alterum. Et hoc patet sequens. quod enim proprietates essentialiter sunt absolute non possunt dicere reale differentiam nisi essentialiter habeant ideo solo modo loquendi differunt. Non sic proprietates personales. Unde proprietates essentialiter omnino transeunt in essentiam sed personales non. Ad illud quod obicit quod essentia seipsa differit. Dicendum quod essentia divina non potest referri nisi ad aliam essentiam. ad aliam autem non refertur quomodo relatio dicit ordinem et habitudinem. Sicut autem vult philosophus. Deus non ordinat ad res sed res ad ipsum et ideo ibi non est relatio nisi solo modo loquendi sed cum persona ad personam non refertur ibi vere est ordo originis et ideo habitudo et ideo vera relatio et sic patet illud. Ad illud quod obicit quod creatura ipsa refertur. Dicendum quod referri seipso potest intelligi tripliciter. aut quod inter rei respectum et essentiam non cadit medium quod ipsa essentia essentialiter dependet et sic quidem reperit in creaturis sic enim refertur materia ad formam et forma ad materiam. Unde dicit philosophus quod materia hoc ipsum quod est ad alterum tamen nec materia est suus respectus nec forma est suus respectus quod non habet omnimodam simplicitatem. Alio modo est referre seipso quod inter id quod refertur et suum correlativum non cadit aliquid medium quod non sit alterum illorum et sic pater refertur seipso ad filium et e converso. Nam pater est sua paternitas et hoc propter suam simplicitatem. Tercio modo referri seipso est quod ipsum quod refertur non est nisi relatio et respectus purus et hoc est impossibile esse neque in deo neque in creatura quod sic dicit augustinus. Omne quod refertur est aliquid excepto eo quod relative dicitur. Alioquin relationis essentialiter relatio et patet quod omnis proprietate relatiua siue sit in deo siue in creaturis necessario differt aliquo modo ab eo cuius est proprietate et magis in creatura quam in creatore et intelligant omnia hic sic prius assignatum est quomodo omne respectuum fundat super aliquid absolutum. Secundo querit de proprietatibus quod sint et quot sint relationes. Videtur quod dicit hilarius xij. de trim. primum est deo nato esse filium sed filiatio est relatio igitur etc. Item de deo dicam quod divinus ubi ipostasi natiuitatis modo et habitudine a paterna ipostasi differente sed modus habitudinis est relatio igitur etc. Et nichil de sancto victo. in li. de trim. dicit quod persone distinguuntur a parte originis sed origo in divinis non est motus sed habitudo 8o et relatio. Item hoc ipsum videtur ratione quod primum est quod convenit soli sed nihil absolutum est nominabile in divinis et convenit soli igitur omnis proprietate personalis est relatio. Contra sic paternitas est relatio sic

magitudo quātitas et bonitas qualitas. s; magitudo dei n̄ ē quātitas nec bonitas qualitas igit̄ nec paternitas ē relatio sed paternitas ē pprietas igit̄ r̄. Si dicas q; nō ē simile q; alia trāseunt in substantiā. relatio non otrariū ostendit̄ primo sic. Sicut quātitas ē unū genus distinctū a substantiā ita et relatio sed q; in deo n̄ cadit diuersitas ideo necessario genus quātitatis trāsit in substantiā cū ibi nō sit accidēs nec diuersitas generum igit̄ piratione relatio. Itē sicut deus ē sua magitudo ita paternitas sua sed q; deus ē sua magitudo ideo quātitas non differt a substantiā sed i eā transit ergo et paternitas similiter. Itē videt̄ q; relatio magis trāsit q; inter omnia genera accidentiū relatio im portat maiore depēdentiā q; ad obiectum et substantiā sed deus omnino ē indepēdēs igit̄ et relatio minime manet in deo. Itē inter omnia genera entiū relatio minus habz de entitate sic patz q; aduenit et recedit sine mutatione illius ad qd̄ referē sed in summo ente nō debet pom̄ nisi qd̄ multū habet de entitate igit̄ r̄. Itē d̄ q; pprietates psonales necesse ē esse relationes et hoc duplici ratione. tū q; sunt incōmunicabiles et soli duemūt. tū etiā q; realiter differūt vt ostensum ē prius. Sola aut̄ relatio manet in diuinis. Ad cuius intelligentiā notandū q; relatio in aliquibus duemūt cū alijs generibus cōuenit em̄ in hoc q; ē pdicamentū et gen? entis et in hoc q; est accidēs. Et discōnemit in hoc q; pter alia genera habet respectū n̄ solū ad subiectū sed etiā ad obiectū scdm̄ habitudinē et depēdentiā quantū ad primas aditiones impossibile ē relationē manere in diuinis sic alia genera et hoc ppter summaz simplicitatē. In deo em̄ relatio nō ē pdicamentū nec accidēs sed substantiā ē. Quantū vero ad aditiones quas habz respectū obiecti necesse est qd̄ammodo manere et hoc ppter verā distinctionē que ē in diuinis et verā originē et habitudinē. Et necesse ē qd̄ammodo n̄ manere scz quātum ad depēdentiā. et hoc ppter omnimodā absolutionē que ē in diuinis. Alia igit̄ genera simpliciter transeūt. s; relatio qd̄ammodo manet aut qd̄ammodo transit. Quia alia genera respectū solū ad subiectū dicūt et scdm̄ illū transeūt. s; relatio ultra dicūt respectū ad obiectū et scdm̄ illū respectum dicūt pluralitatē q; vere ē in diuinis. Et illa relatio manet patz etiā quō transit videlicet quātum ad omne qd̄ dicit̄ d̄positionē. Vnde nō ē genus neq; in genere nec ē accidēs aliud et sic patet̄ prima tria obiecta circa hoc q; vnum simit̄ a natura generis aliud a natura accidētis. Tercū a pdicatione idēp titatis. Patet etiā quomō manet scz quantū ad illud q; dicit̄ distinctionē. Nō quantum ad illud q; dicit̄ depēdentiā et inclinatio nē q; sic priuat̄ absolutionis omnē pfectiō nez et p hoc patz quartū argumentū. Q; obi

dit de depēdentiā relationis. Ad illud q; obicit̄ q; minus habet de ente d̄ q; hoc est verū cum differt essentialiter a substantiā. In deo nō sic ē. Posset tñ pter rōnem pdictam hec ratio reddi q; nō trāsit q; em̄ minimum habz de ente ideo minimum vel nullā facit cōpositionē. Etiā tñ manet scdm̄ suā pprietatē. Alia vero q; habet aliquid de ente absolute faciūt d̄positionē et hinc ē q; relatio melius valet in summo simplici q; aliq; alio.

Quero querit̄ de pprietatibus quātum ad actū. Et querit̄ vt q; actus huiusmodi pprietatū sit ipostales distinguere aut distinctas ostēdere. Et q; sit distinguere videt̄ per boe. in de trim. Substantiā d̄inet vnitatē relatio multiplicat̄ trinitatē sed si multiplicat̄ igit̄ distinguit. Itē rich. de sancto vict. de trim. dicit q; psona distinguit̄ pprietate originis. s; pprietas dicit̄ originem et relationē igit̄ r̄. Itē hoc ipsum videt̄ q; cū psona distinguunt̄ aut distinguunt̄ p aliq; absolutū. aut respectiū p absolutū nō q; sic vult aug. qd̄ ad se d̄ de singulis d̄ igit̄ necesse ē q; differat̄ p aliq; respectiū. Itē pprietas patris aut accidit ipsi ipostasi aut ē d̄substantialis ei q; si accidit igit̄ sunt ibi accidētia igit̄ est ibi aliqua d̄positio. Si aut̄ d̄substantialis et d̄naturalis igit̄ cū nō d̄sequat̄ esse ipostasis. nō tantū ē ratio innotescēdi sed etiā distingūendi. Itē in summo simplici idē ē omnino ratio essendi et cognoscēdi sed psona patris ē summe simplex igit̄ eodē mō distinguunt̄. quo distingui cognoscit̄ hoc aut̄ ē p pprietatē igit̄ r̄. Contra omne respectiū reducit̄ ad absolutū sed qd̄ reducit̄ ad aliquid scd̄z rationē intelligēdi sequit̄ illud igit̄ cū pprietates sunt respectiue ipostales absolute pprietates reducunt̄ ad ipostales igit̄ ipostales sunt priores. Sed q; prius ē non distinguunt̄ ab eo q; ē posterius q; ab eodē ē esse et esse distinctū 9° r̄. Itē omne qd̄ distinguit̄ aliquid dat̄ ei tale esse quale ipsum ē vel habet sed pprietates habēt de se solū esse respectiū igit̄ si ipostales p pprietates distinguunt̄ habēt solū esse respectiū s; hoc ē falsum q; cum sint supposita essentie habēt esse substantiē absolutū. Itē in diuinis psonis ē plurificatio p originem igit̄ et distinctio. Sed origo dicit̄ emanationē vel exitū relatō aut̄ p se nō emanat nisi prius alio emanante q; in ad aliquid nō ē motus igit̄ prius orit̄ ipostalis ab ipostasi scdm̄ rationē intelligēdi quā sit intelligere relationē esse et si hoc relatio d̄sequit̄ esse distinctū in ipostalibus ergo r̄. Itē omne qd̄ relatiue d̄ ē aliquid excepto eo q; relatiue d̄ sic ratio dicit̄. et aug. v. de trim. si pater et filii dicunt̄ relatiue igit̄ vterq; eorū ē aliquid excepto q; relatiue d̄ igit̄ abstracta relatione contingit̄ aliquid intelligere q̄ro igit̄ quid sit illud. aut essentia aut ipostasi. Si essentia igit̄ relatio

De

ē in essentia igitur multiplicat eas. Si ipostas
aut igitur una aut due. Non una quia impossibi
le ē intelligere quod pater et filius sint una ipo
stasis igitur due et si hoc patet. Itē si abstra
ctis omnibus proprietatibus duorum indiuiduorum
scilicet petri et pauli ipostasibus remanentibus
aduc dtingit intelligere remanere distinctio
nem igitur per se in ipostasibus diuinis quod si
venit ē tūc igitur non sunt solū ratio distinguendi
quo ad nos. **¶** **R**o dō quod circa hoc duplex or
pino fuit. Quidā enim dixerūt quod abstractis
pprietatibus impossibile ē intelligere iposta
ses distinctas quod huiusmodi proprietates in di
uinis non solū dāt personis innotescere immo
dāt etiā esse. Vnde ipsis abstractis abstra
ctis esse et esse distinctū. Aliorū opinio fuit
quod proprietatibus abstractis aduc ē intelligere
distinctionē in ipostasibus quomā pprietas
scdm ipsos non ē ratio distinguendi scdm rem
Vnde dicūt quod abstracta paternitate et filia
tione aduc dtingit intelligere qui ab alio et
a quo alius. Et si queras quō distinguunt
dicūt quod seipsis sic picipia et generalissima
seipsis distinguunt et differūt. Vnde hec ē
immediata substantia nō ē quantitas et si respi
ciamus interius vtraque opinio dtingit aliquid
pprobilitatis et hoc patet sic in diuinis em ipo
stasibus intelligimus originē siue emanatio
nez intelligimus etiā habitudinē scdm ratio
nē intelligēdi origo pcedit ipsum qui orit et
scdm rōnem intelligēdi dsequit ipsum qui re
ferē potest igitur pprietas relatiua importare
solū habitudinē et hoc mō dsequit rōnez di
stinctionis et ē ratio innotescēdi distinctio
nē non distinguēdi sic scda opinio dicit et p
bāt rōnes inducte ad scdaz pting de ipsa re
latione. Potest em intelligi tūc distinctio quod
intelligitur qui ab alio et quo aliud. potest
em vtriusque pprietas importare scilicet habitudinē
et originē et tūc nō tantū ē ratio innotescēdi
sed etiā distinguēdi circūscripta em origine
siue emanatione impossibile ē in diuinis in
telligere pluralitatē. Modo sic essentia ē vna
sic et intelligit ipostasis vna. Et sic pcedit
prima opinio et rōnes ad primā pte. **¶** Sed
notandū quod cū idē sit in diuinis oriri et esse. et
ad alterū se habere tūc scdaz rationē intelligē
di sūt ordinata vt primū sit oriri deinde esse
intelligat in hijs quod habēt esse ab alio. Et de
inde se ad alterū habere. quod vero idē sunt in
deo ideo eodē nomine designant. **¶** Vnde
generatio dicit originē et habitudinē tūc p
prie loquēdo generatio dicit originē et pa
ternitas habitudinē quomā igitur pprietas di
uina scdm amunē vsum loquēdi importat ha
bitudinē et originē ideo tenendū quod pprieta
tes nō solū sunt ratio innotescēdi distinctio
nem sed etiā distinguēdi. **¶** Et ad illud quod
obiectū quod respectiū reducit ad absolutū dō
quod reduci ad aliquid ē dupliciter aut sic ad
principiū. aut sic ad terminū. pprietas origi
nis hijs duobus modis reducit ad absolutū

ad ipostasim reducit inuascibilis. s. patris
sic ad principiū ad ipostasim aut genti et spi
rati sic ad terminū quomā igitur quod reducit ad
aliquid sic ad principiū ipsum dsequit ideo
abstracta origine solū intelligit deus inuasci
cibilis nō ens ab alio et ita in vnitāte iposta
sis quod vero quod reducit ad aliud sic ad termi
nū intelligit pcedere hinc ē quod abstracta ori
gine iam nō ē intelligere ipostasim pceden
te vel illud intelligendū vbi respectiū dicit
dependentiā rōne cuius deficit a summa sim
plicitate quod nō ē in deo. **¶** Ad illud quod obi
ectū quod esse respectiū. solū dāt esse respecti
uum dō quod hoc veni ē de re respectiū quod di
cit solū habitudinē sed nō ē veni de respecti
uo quod dicit originē. **¶** Ad illud quod obiectū quod
relatio nō orit p se. Dicendū quod relatio ē pprie
tas scdm quod ipsa ē origo. vero put ē id quod
orit et quod origo p se non orit sed ē illud quo
oriens orit ita quod nō dsequitur tpe vel natu
ra sed scdaz rationē intelligēdi vel ē simul ne
cessario vel pcedit ideo patet illud. **¶** Ad il
lud quod obiectū quod ē aliquid excepto quod relatiue
dō. Dicendū quod illud nō habet veritatē in sum
mo simpliciter quod sic differat esse et referri. quod
vnū possit ab altero separari siue abstrahi se
cundū rē quod in vnū sunt nō solū scdm intelle
ctum nostrū nec aduc intellectus noster sic
abstrahit vt intelligat ipostasim distinctas
abstractis proprietatibus et relatiombus. Si
em ab ipostasi patris abstraheret paterni
tas vel ecōuerso iam nō habet aliquid specia
le quod sit principiū intelligēdi ipsam et ita cō
siderat sub rōne generali et incōpleta. Vnde
et bene vident mibi dicere qui dicunt quod re
manet intellectus huius nominis res scdm
quod ē generale vocabulū et sic patet quod abstra
ctis proprietatibus nō remanet distinctio nec
re nec intellectu. et ideo vtriusque mō sunt ratō
distinguēdi. **¶** Ad illud quod vltimo obiectū quod
petrus et paulus distinguunt intelligit abstra
ctis pprietatibus. Dicendū quod nō ē simile. Nam
distinctio ē ibi a pte pprie materie et a pte
pprie forme quod innotescit p pprietates accide
tales sed in diuinis solū ē distinctio p origi
nem ideo patet illud.

Quarto et vltimo querit de pprieta
tibus quantū ad numerū et videt
quod sunt infinite. quod pprietates sunt
respectus p quos de2 nobis inno
tescāt sed illi sunt infimti sic patet ex respec
tibus idealibus ergo rē. **¶** Itē pater et fili
us adinuicē assimilant scdm omnes additiōs
essentiales igitur scdm omnes dpanē. et scdm
omnes innotescūt nobis. sed ille sunt in nu
mero indefinito ergo rē. **¶** Itē quāto aliquid
ē simplicius tāto plures habet respectus vt
punctus quod linea. et linea quod superficies. s. di
uinū esse ē simplicissimū igitur in eo sunt infi
miti respectus. sed omnes sunt ratio innotel
cēdi igitur notiones sunt infinite. Sed quod tres
sunt tantū videt p dam. qui dicit quod in diuinis

omnia sunt vnū p̄ter generationē in genera-
tionē et p̄cessionē sed iste nō sunt nisi tres
pprietates igit̄ r̄. **I**te videt̄ rōne q̄ pp̄e-
tas d̄uertit̄ cū eo cū ē pp̄ietas sed pp̄etas
ē p̄sone sed p̄sone sunt tres igit̄ r̄. **I**te fi-
at talis ratio omnis p̄sone ē aliqua triū pp̄e-
tatū hec ē vera omnis notio ē p̄sone sed om-
nis pp̄ietas siue notio ē aliqua triū igit̄ r̄.
Q aut̄ sint plures tribus hic ostendit̄ Notō
nes siue pp̄ietates sunt relationes **I**n omni
aut̄ habitu d̄me sūt due relationes sed; duo
extrema sed ī diuinis sunt due origines igit̄
saltē quatuor relationes. **I**te pp̄ietas est
q̄ d̄uertit̄ vni soli sed īnascibilitas d̄uertit̄ so-
li patri igit̄ ē pp̄ietas et nō est aliqua illarū
quatuor relationū igit̄ sunt .v. Querit̄ ergo
sufficiētia et numerus notionū ī diuinis et
penes quō accipiāt̄ et vtr̄ sit idē numerus
pp̄ietatū et relationū. **R**o notand̄ q̄ vis cō-
suet̄ fieri inter ista tria nomia pp̄ietas r̄
latio et notio. Nam pp̄ietas d̄r̄ inquantū cō-
uertit̄ soli relatio inquantū dicit̄ habitu d̄me
ad alter̄. Notio inquantū p̄ncipiū cognos-
cēdi. Et q̄ omnis pp̄ietas ē ratio cognoscen-
di similiter et omnis relatio ideo nom̄ notio
nis ē in plus q̄ ista duo. Quia quedā ē pp̄e-
tas relatio vt pater paternitas quedā nō vt
īnascibilitas que nō dicit̄ respectū sed pp̄i-
uat. Similiter quedā relatio ē pp̄ietas vt fi-
liatio quedā nō vt actiua spiratio ideo quia
pluribus nō vni soli d̄uertit̄. Et hinc ē q̄ no-
mē pp̄ietatis siue relationis habet̄ se vt ex-
cedētia et excessa. Nomen vero notionis ē in
plus. Vnde plures sunt notiones quā pp̄ie-
tates plures etiā quā relationes. Sed pp̄ie-
tates et relatioes mutuo se excedūt et equa-
liter ideo sunt numero equales nō t̄n oport̄
facere vim. Nam omnis relatio distinguit̄ a
liquo mō ab alio et ita ē aliquo mō pp̄ietas
Similiter omne q̄ distinguit̄ aliquo mō im-
portat̄ relationē igit̄ omnis relatio pp̄ietas
et omnis pp̄ietas relatio. Sed omnis notio
ē pp̄ietas vel relatio igit̄ omnis notio ē pp̄e-
tas et similiter relatio. Et ita extenso nomie
sunt equalia ideo idē ē numerus et eadē rō
assignandi numerū in omnib; istis nomib;
Intelligend̄ igit̄ q̄ circa numerū pp̄ietat̄
tū tres fuerūt opimiones quidā dixerunt q̄
īnfinite. quidā q̄ tres. quidā q̄ .v. Ratio au-
tē diuerse opimionis fuit q̄ diuersimode no-
tiones d̄siderauerūt. Qui d̄siderauerūt illas
in d̄patione ad eos quibus īnotescūt dixe-
rūt eas īnfinite esse et p̄ īnfinite d̄pationes
et similitudines et respectus deus nobis ī-
notescūt. Qui vero d̄siderauerūt in d̄patione
ad ipostasēs q̄ distinguunt̄ vel īnotescunt
dixerunt t̄n tres q̄ t̄n tres sunt p̄sone ideo
t̄n tria sunt pp̄ia p̄ que sufficiēter īnotescū-
t. Qui vero d̄siderauerūt quātū ad ratio-
nes quibus īnotescūt dixerūt esse .v. Eadē
em̄ ē ratio īnotescēdi et distinguēdi. Sed
ratio distinguēdi accipit̄ a p̄te originis. aut

igit̄ positue aut priuatiue. Aut priuat̄ ori-
ginē p̄ mod̄ p̄ducentis et hic nō dicit̄ nobi-
litate. s. nō p̄ducere ideo nō ē notio. Aut e-
m̄ priuat̄ originem p̄ mod̄ p̄ducti et hoc
vel specialiter vel generaliter. Si specialiter
non dicit̄ nobilitatē. Si generaliter sic dicit̄
nobilitatē et ideo notio ē vna sola. Si aut̄ ac-
cipiat̄ a p̄te originis positue cū duplex sit
origo et cūlib; respōdeat de necessitate du-
plex habitudo. de necessitate erūt quatuor.
generatio actiua et passiua. et spiratio acti-
ua et passiua et in vniuerso .v. Prima opimio
sumpsit̄ rōnem magis elonginquo et ideo ma-
gis a veritate recessit̄. Secda magis de pp̄in-
quo ideo magis veritati app̄inquauit̄. Ter-
cia sicut̄ debuit ideo veritatē dixit̄ posuit̄ et
īnuent̄ et hec positio quā tenet̄ am̄nis opi-
m̄io magistrorū notiones esse .v. Et ratio hu-
ius prius visa ē. **A**d illud igit̄ q̄ obicit̄ d̄
respectibus et d̄pationib; īnfinite. Dicend̄
q̄ nec pp̄ietates nec relationes sunt notioes
nisi que importat̄ respectū distinguētē p̄so-
nam a p̄sone et hoc ē respectus originis qui
tantū .v. modis spectantibus ad dignitatē
potest̄ d̄pari ideo pat̄ illud. **A**d illud q̄
obicit̄ q̄ t̄n tres p̄ verbū dam. d̄d q̄ sub ge-
neratione d̄p̄hendit̄ duas relationes. Simi-
liter sub p̄cessionē. **A**d illud q̄ obicit̄ q̄
pp̄ietas debet̄ d̄uertit̄ cū p̄sone. d̄d q̄ ven̄ ē
de illa q̄ pp̄etas p̄sonalis faciēs p̄sonā esse
p̄sonā t̄n nō sequit̄ si d̄uertit̄ q̄ tot̄ sint et n̄
plures q̄m vnum et idē potest̄ habere plura
d̄uertibilia. **A**d illud q̄ obicit̄ de filogis-
mo illo. d̄d q̄ in p̄cessu illo ē fallacia accidē-
tis. Sicut̄ hic pater ē īnascibilitas et pater
ē paternitas igit̄ paternitas ē īnascibilitas
q̄ q̄ attribuit̄ subiecto siue ipostasi attribui-
tur habitu d̄mi. possit̄ t̄n pom̄ figura dictio-
nis ex mod̄ ī p̄dicadi mutatione q̄ ī diuinis
essentia p̄dicat̄ vt quid̄ p̄sone vt quis. not̄
vt que et p̄cedit̄ a p̄sone ad notionē.

In p̄te ista sunt dubitationes circa
litteram. Et primo de hoc q̄ dicit̄
Iero. ab arrianorū p̄sule nouellum
nomē a me homine romano exigiē
Si em̄ ē nouellū cū aplūs dicat̄ prima thij.
vl̄. vocū nouitates esse vitandas nullo mō
debuit̄ d̄cedere. Preterea dam. dicit̄ q̄ ipo-
stasis ē substantia cū accidētibus sed ī di-
uinis nō cadit̄ accidēs igit̄ nec nomē ipostas-
is igit̄ r̄. **R**o d̄d q̄ nouitas vno mō so-
nat̄ in viciū. Alio mō nō quādo ē talis adiū-
ctio q̄ sententiā etiā facit̄ q̄ nō habet̄ ortū ex
veritate antiqua t̄n ē vere nouellū et sic di-
cit̄ aplūs esse fugiendū. Vnde addit̄ p̄phanū
ē illud verbū quantū ad intellectū sanū nō
erat nouū. Sed quantū ad intellectū quē he-
retici supponebāt. **Q** obicit̄ de auctoritate
dam. d̄d q̄ nomē ipostasi de se nō importat̄
respectū ad accidēs. Sed solū ad pp̄ietatē
distinguētē q̄ in quā in creaturis ē accidēs
Ideo dicit̄ subiectū cū accidētibus n̄ sic aut̄

. Q .

ē in deo. **I**tem querit de hoc qd dicit venenū
latet sub melle qz cū hoc nō dicat nisi p erro
rem dūmētū videt qd talia nomīa omnino ef
sent fugiēda. **R**ō dō qd venenū n̄ latebat
sub nomine sed sub eoz intentione siue occa
sione qui ex hoc occasionaliter volebāt idu
cere in heresim. **V**el potest dici qd venenum
latebat nō quantū ad significatiōē sed ap
ter dubitatiōē et ideo nūc cū determinata
ē eius significatiō absqz dubio ē tenendum
Item querit de hoc qd dicit aug. qd aliud ē ge
nusse quā natum esse. videt em male dicere
cū aliud dicat diuersitatē i essentia scd̄ hoc
videt qd generatio actiua et natiuitas diffe
rāt p essentia qd est extra fidē. **R**ō dō qd
aliud ibi n̄ dicit diuersitatē a pte rei absolu
te. **S**z p opatiōē ad dicētē et ad intelligētē
q. d. aliud ē intelligere siue dicere patrē ge
nerare et huiusmodi et hec alietati nō sub ē
diuersitas essentie s̄ alietas pprietatis. **I**tem
querit de hoc qd dicit qd ppum ē patris non
qz nō ē natus. videt em dicere extra illud qd
d̄ infra dis. xxviii. vbi d̄ qd hoc qd ē ingentū
ē pprium patris sed ingentū nō ē aliud di
cere quā nō gemitū. **R**ō qd aug. nō loquit
de hoc qd ē natus scd̄m qd dicit purā negatiō
nem et sic nō dicit pprietatē. **I**ngentus em
put ē pprietas nō ē pura negatiō. **I**tem que
rit de ista ratione augustini qd dicit qd in dō
mibil dicat scd̄ accidēs. qz mibil ē in deo mu
tabile aut amissibile. videt em ratio nō vale
re qz aliqua sunt accidētia inseparabilia et ta
lia nō sunt amissibilia. **R**ō dō sic ipse aug.
dicit. **O**mnē accidēs aut ē p suā naturā mu
tabile vel amissibile. aut potest circa subie
ctū suū icēdi vel imitti. **E**t ipse n̄ dicit qd sit
accidēs tantū qz potest amitti s̄ qz potuit
aduēire rei prius existēti vel recedere a re
iam existente vel saltē intēdi vel remitti si
ue variari. **E**t si tu obicias qd accidētia n̄ pos
sunt variari scd̄m boetiū verū ē de alteratiōe
a subiecto in subiectū tñ certū ē qd in eodē in
tendunt et remittunt. **A**lter potest dici qd
accidēs potest opari ad subiectū primū et
subiectū pximū. et habito respectu ad subie
ctum primū omne accidēs d̄ aduēiēs qd ē
possibile etiā ab esse qm̄ nō respectu sub
iecti qd ē subiectū et causa. tertiū modū di
cendi ē ille qd id solū ē p naturā immutabile
qd ē omnino simplex. **S**i igit deus ē omnino
immutabilis igit ē omnino simplex et in nul
lo simplici ē accidēs igit in nullo immutabi
li accidēs ē ponere. **S**i igit pater ē immuta
bilis et in eo ē paternitas igit nō ē accidēs.
Item querit de hoc qd dicit qd filij dei sumus
p facturam. **E**t scd̄m illū modū dōi cū aqm̄
sit factus. videt qd possit dici dei filius. **E**t
similiter qd archa q̄ facta ē ab artifice possit
dici filia artificis quoz neutz dcedit. **S**i tu
dicas qd oportet qd sit ad imaginem factus.
extra diabolus ē ad imaginem factus igitur
diabolus est filius dei. **R**ō dicens qd hoc

qd dico filius duo dicit scz ortū et imitationē
Dicens igit qd ē imitatio p omnimodā assu
milationē et sic filius naturalis imitat patrē
et qz nō habet sociū imitādo sic ideo solz ip
se ē filij naturalis et itez ē imitatio ex p̄ssa
et hoc d̄sistit in imagine et hic tenet adhuc
rationē filij et facture ita ē itez imitatio lē
ginqua et hic tenet tantū rōnem facture nō
filij. **S**ed attendendū ē qd imitatio ex p̄ssa vt
d̄sistit in sua additiōe aut ē insignita vltimū
sua p̄fectione et decore aut ē priuata hono
re deformata a sua additiōe. **P**rimo mō d̄
filius factura. scd̄o mō filius factura et ad
optiōe. tertiū mō neutro mō d̄ filius nisi
valde impprie et cū additiōe d̄sistente.
qz d̄ns ioh. viij. dicit peccatores habere pa
trē diabolū ppter qd a deo recedūt et imitā
tur eū. **I**tem querit de distinctione illozū
triū q̄ ponit hilarius. **O**rigine veritatē et na
tiuitatem et dō. qd tria dicit ad excludendū
tres hereses. **C**ontra foti nū dicit origine nō
adoptatiōe qz fotinus dicebat xpm̄ esse fi
liū dei adoptiuū. **C**ontra sabelliū dicit veri
tate vel nūcupatiue qz ipse dicebat qd idem
ipse iō pater nūcupabat postea filius extra ar
rium dicit natiuitate nō creatiōe qz arrius
dicebat esse dei filij creaturā. **I**tem querit
de hoc qd d̄ relatiue qm̄s et viciū nō res
pōdeat vocabulū videt em falsum qz ppriū
ē relatiuoz dicit ad d̄uertentiā igit si nō dicit
tur ad d̄uertentiā nō dicunt relatiue. **R**ō
dō qd illud verū ē. **S**i nom̄ impositū ē vterqz
extremo alioquin si deficiat ex vna pte nō d̄
vt si dicat remus nauis. **S**imiliter vult dice
re aug. qd sub istis nominibus pater et filij
nō referunt ad spiritū. **S**ed tñ vbi defici
unt nomīa docet fingere sed in diuinis me
lius ē tacere qd fingere ppter vitandū errorem
Item querit de hoc qd dicit qd ibi nō potuit
inueniri vsitātū vocabulū. videt em falsū qz
ita bene spirator d̄ ad spiritum sic donator
ad donū. **R**ō vnus modū dicens ē qd aug.
nō loquit simpliciter de hoc nomine spiritū.
Sed de hoc toto spiritus. **S**ed aliter hic di
cit. **Q**uia spirator tunc nō erat nomē vsitātū
vt donator. **I**tem querit de hoc qd dicit do
nator nō d̄ nisi ex tpe qz scd̄m hoc nec donū
d̄ nisi ex tpe cū relatiua sint simul natura.
Et ad hoc dō. qd potest dici ab actu donādi
vel ab habitu. **P**rimo mō d̄ solū ex tpe et sic
donū. scd̄o mō d̄ ab eterno.

Hic queri potest vtr pprietates. su
pra assignauit magister pprietates
psonales. hic agit de ipsis pprieta
tibus scd̄m qd p diuersa vocabula
exprimunt. **E**t quomā d̄ngit eas exprimi p
vocabula magis vsitata et minus vsitata. **E**t
ideo hec ps habet duas ptes. **I**n p̄tia agit
de expr̄sione pprietatū p vocabula vsitata.
In scd̄a p vocabula minū vsitata infra de ea
dem hic nō ē p̄mittendū. prima ps habet iij.
Cum em hilarius et aug. pprietates alij et

alijs vocabulis assignent vterq; tñ vsueta.
 qz vnus scz aug². p generare et generari. alē
 scz bila. p esse patrē et esse filiū. Et ideo ma
 gister primo querit vtrū sint eedē pprietates
 ab vtroq; assignate. scdo solunt ostēdēns qz
 sint eedē ibi. Ad qd sine p̄iudicio alioz. ter
 cio ne credat aliquis qz omnino sint eedē o
 stendit qz re idē sunt sed differūt quantum
 ad modū significādi scz in d̄cretionē et in ab
 stractionē ibi nec tñ videt nobis omnino id
 Quarto vero qz dixerat pprietates significa
 ri in d̄cretionē qz queri posset respectu cui²
 ostendit qz respectu ipostasiū ibi. Ille em̄
 pprietates singule singulis.

Intelligentiā hui² ptis quatuor
 querunt primo querit vtrū esse pa
 trē et generare sit vna notio. scdo
 querit que illaz sit alterius ratio.

Tercio vtrū pprietates attingat abstrahi. quar
 to vtrū circa eas liceat d̄trarie opinari. Quan
 tū ad primū qz sit eadem notio ostendit sic.
 Vna sola pprietas ē ipostasi q̄ dat esse distin
 ctum. Nam n̄ ē in rōne accidētis sed forme
 sed illa ē vna sola vni² sed generare ē vna p
 prietas p̄ quā ipostasi patris distinguitur.
 similiter et esse patrē igit̄ ibi eadē ē notio.

Ite patris ad filiū ē vna sola relatio quia
 vna tantū origo et vnus modus emanandi.
 Sed generare dicit relationē patris ad filiū
 similiter et esse patrē igit̄ ead̄ relatio vel no
 tio. vel si sint diuerse pprietates tūc igit̄ no
 tiones erūt plures qz quinq; immo infinite.
 Sicut em̄ ad generare sequit̄ esse patre; ita
 sequit̄ referri ad patrē distingui a patrē rē.
 que si sint notiones alie tūc igit̄ infinite ē
 numer² notionū hoc autē ē incōueniens et se
 que si ille pprietates sint diuerse s^o rē. **Cō**
 tra si eadē pprietas ē esse patrē et generare.
 igit̄ omnino idē importat̄ nomine patris et
 nomine genitoris igit̄ sic quis ē baptisatus si
 baptisat̄ in nomine patris ita si in nomine ge
 nitoris sed hoc d̄mūter negat. **I**te pprie
 tates et notōes sunt diuerse et cognoscunt̄
 esse diuerse qz de diuersis p̄dicant̄ quia de
 vno p̄dicat̄ vna de quo nō p̄dicat̄ alia s; hec
 d̄cedit̄ essentia ē pater et hec negat̄ essentia
 generat̄ igit̄ rē. Si dicas qz hoc est ppter di
 uersum modū significādi. **C**ontra hoc nihil
 ē qz tam esse patrē qz generare vtrūq; in con
 creatione d̄r. **I**te diuerse p̄bant̄ esse pprie
 tates qz vna de alia n̄ p̄dicat̄ vt paternitas et
 innasibilitas. sed generare vt patebit̄ infra
 nō d̄r infra de paternitate hec em̄ nō admit
 tit̄ paternitas generat̄ igit̄ sūt diuerse. **I**te
 d̄d qz omnino sunt eadē pprietas scdm rē. et
 hui² ratio manifeste apparet. Nā vna d̄r de
 altera nō solū in cōcretionē vt pater generat
 sed etiā in abstractionē vt paternitas ē gene
 ratio qz nō esset si differrēt. Cum autē eadē
 sit pprietas differētī tñ mō significat̄ et hoc
 quatu ad tria. Primū quidē qz generatio p
 prietatē p̄sone generalius exprimit quā hoc

qz ē pater. Nam sic dicit aug. et habet in li
 tercio dis. quita ad esse patrē sequit̄ genera
 re sed nō d̄uertit. Homo em̄ d̄r generare pe
 diculos nō tñ ē pater eoz. Alia ratio ē quia
 hoc qz ē pater importat̄ intra ipostasim circa
 quā notat̄ pprietatē. Sed hoc verbū generat
 nō importat̄ ipostasim immo eget sibi appo
 sitionē ab extra. et hāc ponit magister in lit
 tera. Tercia ē qz cū pprietas duo importet.
 scz emanationē et habitudinē q̄ quous idem
 sunt re d̄rnt rōne intelligēdi qz hoc qz ē gene
 rare ipostat̄ p̄ductionē et generatio ema
 nationē. S; hoc qz ē esse patrē pprie impo
 rat̄ habitudinē. Ex hijs patet̄ obiecta. Nam
 qz nō sit baptisatus in nomine genitoris hoc
 nō ē ppter diuersitatē rei sed modi exprime
 di et vtrūq; d̄siderat̄ ibi sic patebit̄ i quarto.
Ad illud qz obicit̄ qz nō p̄dicat̄ d̄d. qz h^o
 ē ppter diuersum modū significādi. Nam hoc
 qz ē generare qz nō habet suppositū intra po
 mt̄ rem circa essentia et ideo ipsam significat̄
 distingui. Non autē sic hoc qz ē pater cū ha
 beat suppositū intra sensus em̄ ē essentia est
 pater. i. ille qui generat. **A**d illud qz vlti
 mo obicit̄ qz vna nō p̄dicat̄ de altera. Dicen
 dū qz ē p̄dicare p̄ modū denominatōis et hec
 ē p̄ d̄cretionē. Et ē p̄dicatio p̄ modū idempti
 tatis et hec ē p̄ abstractionē qm̄ quādo ge
 nerare et esse patrē ē vna et eadē pprietas.
 et ideo nō scdm modū denominatōis tñ sed p̄
 abstractiōz p̄dicat̄ vt paternitas ē generatio

Scdō querit̄ que istaz sit ratio in
 telligēdi alterā. i. vtrū ipostasi pa
 tris siue pater ideo generet qz pa
 ter ē vel ideo sit pater qz generat.
 Et qz ideo sit pater qz generat. hic videt̄ au
 ctoritatem magistri in littera. Semp ē filius.
 qz semp ē genitus ido generatio passiuā est
 ratio essendi filiū igit̄ p̄rōne generatio acti
 ua ē ratio essendi patrē. **I**te scdm rōnem
 intelligēdi prius ē generari qz esse. et prius
 ē esse qz referri igit̄ prius ē generari quā esse
 filiū igit̄ p̄rōne prius ē generari qz esse pa
 trē scdm ordinē intelligēdi. Si igit̄ prius ē
 ratio posterioris et nō ecōuerso igit̄ rē. **I**te
 ipostasi patris ē pater aut ergo qz deus aut
 qz deus generās nō qz deus qz p̄rōne et fi
 lius deus generās igit̄ rē. **C**ontra non ge
 nerat nisi p̄sone distincta quomā generare n̄
 d̄uertit̄ essentia sed p̄sone. sed p̄sone patris
 nō ē distincta nisi p̄ paternitatē igit̄ nō d̄ue
 rit̄ generare illi ipostasi nisi p̄ paternitatem
 igit̄ nō generat qz pater. **I**te in hijs que n̄
 acquirunt̄ p̄ actū prius ē habitus quā act²
 scdm rationē intelligēdi qz em̄ nō sumus bo
 ni p̄ op² sed magis ecōuerso prius em̄ sum²
 boni quā opemur bona sed paternitas nō ac
 quirit̄ i deo per actum. In deo ergo prius
 ordine intelligēdi intelligitur esse pater.
 quā generet. **I**te pater generat iste ē quid
 actus diuin² qui p̄ se inest soli patri. quero
 p̄ quid. Aut em̄ qz deus aut qz deus pater

17

aut qz inasabilis. nō qz deus qz tūc filio. n̄
qz inasabilis. qz inasabilis dicit natiuita
tis priuationē nō positionē igit a diuisione
qz deus pater. ¶ **¶** ad intelligentiā huius
notand qz hic ē duplex opinio. Quidā dicūt
qz cū p̄tates relatiue ecōtrario sint in deo
qz i creatis qz i creatis vt aduenētes in deo
vt insistentes in creaturis actus ē relationis
ratio. Vnde in inferioribus ideo ē pater. qz
generat sed in diuinis ecōtrario relatio ē rō
actus. Vnde simpliciter dcedūt qz pater ge
nerat qz pater et negat ouersum. Sed quous
illud posset aliquo mō capi ab intellectu ex p
te patris tñ si illud cōsideremus in filio om
mino nō uidet intelligibile qz ideo qz filius
generet. Nam cōmumter dicit et ratio cōcordat
qz filius et qz sit et qz filius sit hoc habet p
generationē igit generatō scdm rōnem intel
ligēdi p̄cedit filiationē et relatiua sūt simul
natura i intelligēdo nō tñ in essendo igit ge
neratio ē ratio dīcēdi paternitatē in deo pa
tre sic em se habet generatio passiuā ad filia
tionē ita actiua ad paternitatē et p̄terea ē
alia Opinio qz ideo ē pater qz generat et qz
illud sit benedictū patz p differentiā assig
natā inter generationē et esse patrē. Nam se
cundū p̄p̄iam rōnem generatio dicit notio
nem siue originē paternitas dicit habitudi
nē. Constat aut qz origo ē ratio habitudinis
nō habitudo ratio originis ē. Et ideo genera
tio ē ratio paternitatis nō ecōuerso ideo dce
dunt rōnes aduc. ¶ **¶** Ad illud igit qz obicit
in cōtrariū qz n̄ generat nisi p̄sona distincta
Dicend qz verū ē scdm rōnem intelligēdi. Ne
cesse ē ante generationē esse ipostasim scdm
originē intelligēdi loquor. Sed nō oportet
p̄intelligere eam actu distinctā qz ipsa disti
guat p̄ p̄p̄ietatē generationis distinctione
ōpleta sic melius patebit infra tñ scdm rōnem
intelligēdi rō distinguēdi inchoat inasabi
litate ideo generat nō vt prius distincta pa
ternitate sed vt distincta qdammō inasabi
litate. ¶ **¶** Ad illud qz obicit qz nō acquirit p
actum. dicit qz in diuinis nulla p̄p̄ietas acqui
rit qz quelibz ē essentia tñ scdm rōnem intel
ligēdi origo siue emanatio originis ē ratio re
lationis sic in hijs inferioribus ē ratio scdm
esse. Vnde sic actus generationis ē eternus
ita et p̄p̄ietas paternitatis eterna. Vnde qz
uis n̄ acquirit p̄ actū inest tñ p̄ actū. Vnde
illa p̄positio ē falsa et debz generaliter p̄po
m̄ in eis sic qz nō ibi sunt p̄ actū rē. et tūc mi
nor ē falsa. potest tñ dici qz illud ē verū de
actu qui elicit ex habitu sic opus meritoriū
ex gratia sed actus generationis nō elicit n̄
intelligit elici ex paternitate ideo nō oportz
p̄intelligere paternitatē ad hoc qz intelligat
generare. ¶ **¶** Ad illud aut generat qz de2 aut
qz pater rē. dicit qz generat qz deus inasabi
lis et inspirabilis qz in p̄cessibilis. Qz obicit
qz inasabilitas dicit scdm priuationē dicunt
aliqui qz priuatio nō ē ratio habitus. s. pura

sed priuatio aliqua cū habitu substrate ē ta
tio. Vnde sic aliquis homo liberalis inuēat
ad cōmedend qz solus sic pater generat ex li
beralitate et ne sit solus et ideo tñ semel ge
nerat et spirat nō amplius generat qz iā
nō amplius ē solus quous sit liberalis. Aliter
tñ ē dicit sic dicitū fuit qz inasabilitas ē pri
uatio que scdm rem ē p̄fecta positio inasabi
bilis em dicit pater qz nō ē ab alio et nō esse ab
alio ē esse primū et primitas ē nobilis posi
tio. primū em ratione primi a deo dicit no
bilē positionē et additionē vt videbit qz ad
positionē primi sequit positio scdm. Vnde qz
primū ideo principiū. qz principiū ideo vel
actu vel habitu ē principiatum quous igit ratio
primitatis in aliquo genere ē ratio principia
ti i illo. Ideo qz pater ē primū respectu ema
nationis generationis et p̄cessions generat
et spirat. Et quomā primū in genere genera
tionis qz inasabilis primū in genere spiratio
nis qz deus in p̄cessibilis ideo generat quia
deus inasabilis et ultra nō ē ponere quare
ē inasabilis. Cum em inasabilitas dicat
primitatē et status sit in primo ideo rē. Et
hoc ē qz dicit infra dis. xxix. ¶ **¶** Circa principiū
pater ē principiū totius diuinitatis qz a nul
lo et hoc ē qz in pluribus locis supra supposi
tū ē qz aut mouet aduc dicit primū ē anti qua
positio magistro doctor qui dixerūt qz in
nasabilitas in patre dicit fontale plenitudi
nē. fontalis aut plenitudo consistit in p̄duē
do. Sed dicit qz nō ideo qz creatura p̄du
cit dicit in eo fontalis plenitudo qz hoc ducit
tribus nec ideo qz p̄ducit spiritū. s. qz hoc
ducit filio igit fontalis plenitudo i patre
ponit generationē in eodē. Si ergo inasabi
litas ē fontalis plenitudo patz rē. Mouet
etiā cōmum opinio qz dicit inasabilitatē ef
se p̄p̄iū patris sed nō potest esse p̄p̄iū. et
maxime qz p̄p̄iū importat notionē scdm qz
importat purā priuationē sic em ducit es
sentie et spiritū. s. igit aliquid ponit n̄ abso
lutum dicit qz rōne illius nō potest esse p̄p̄e
tas. sed nō potest ponere respectiū positi
uū respectu p̄ducentis igit de rōne sua po
nit respectu p̄ducti sed scdm rōnem intelli
gēdi prima ratio respiciēdi aliquē vt p̄du
ctum ē generatio ergo ad inasabilitatis po
sitionē sequit positio generatōis igit rē. Mo
uet etiā verbū hilarij xij. d̄ trini. vbi dicit qz
pater ē auctor filij. Constat aut qz p̄ aucto
ritatē intelligit n̄ factorē sed genitorē eo qz
ducit patri esse genitorē quo ducit ei esse
auctore. Auctore aut ducit ei p̄ id qz dicit
auctoritatē esse in patre. Sed summa aucto
ritas ē in patre ergo ducit ipo stasi patris
rōne inasabilitatis generare sed hoc viden
tur dicere verba hilarij xij. de trini. Si quis
attēdat et similiter in iij. Mouet etiā verbū
philosophi qui dicit. qz principia quāto sūt
priora tāto potētiora et qz causa prima p̄
influit. Et que simpliciter prima sūme habz

influere p omnē mod. Si ergo videmus in ordine causarū inter quas ē ordo essentialis qz primitas facit esse summā influentiā i causa et maiore influentiā scdm essentiā pīōe vbi ē ordo psonarū primitas in prima psona ē ratio pducēdi alias et qz innascibilis dicit primitatē hinc ē qz dicit fontalē pleitudines respectu pductionis psonalis. Et huius signū videmus qz prima in generibus sunt pīcipia aliorū et que sunt simplicia vt in pluribus ita qz in eis status habet potētā infimam sic pūctus respectu linearū et vntas respectu numerorū sic etiā diuina essentia quia prima respectu creaturarū. Vnde fortassis qz diuina essentia ē prima ideo ē omnipotētissima et qz omnis essentia sequit essentiā trū psonarū impossibile ē qz vna psona pducatur aliquid sine altera qz aut potētā pducēdi respectu psonarū infimam nō debuerit esse sic s̄ monstratū ē. Atqz si impossibile ponere qz nulle psonae pduceret necesse esset qz omnes immediate pcederent a psona patris. qz sic causa prima necessariō in omnī pductione sequenti immediate opat sic suo mō in psonis. Adhuc aut mouet ratio sic em̄ possibile ē intelligi ipostasim patris et filij non intellecta ipostasi s. s. Sic etiā possibile ē intelligi ipostasim patris nulla alia psona intellecta et tūc quid intelligeret n̄ intellecta paternitate et certū ē qz possibile ē hoc intelligi. possumus em̄ nō intellecta psonarū pluralitate intelligere diuinā naturā et habentē illā et qz illā non habeat ab alia ita intelligunt gentiles igit sic intelligēdo dtingit de isto dicere et intelligere qz possit generare. p quid s̄ potest nihil inuenio in illa ipostasi nisi omne pter innascibilitatē si s̄ generatio nō potest ei inesse p illud qz ē omne inest ei p illud qd ē pīcipū hoc aut ē innascibilitas ergo rē. Rursus sic videmus plures psonas in vna natura sic plures proprietates i vna psona s̄ sic ad pfectionē dpletissimā necesse ē omnes psonas reduci ad vnā que sit pīcipiū aliarū sic omnes proprietates psonae reduci ad vnā que sit ratio illarū. Sed in patre ē paternitas et innascibilitas et spiratio sed innascibilitas nō ē reducibilis ad alias ergo necesse ē qz alie reducant ad innascibilitatē que ē sicut dixerūt fontalis plenitudo amplius paternitatis et generationis p prietas quantū ē de generali sua significatōne d̄municabilis ē vt patz in creaturis qz gemitus generat et filius vn̄ sit pater alteri? In diuinis aut paternitas ē inc̄municabilis s̄ cū hoc nō sit de rōne paternitatis inquam paternitas erit de rōne alicuius qz ē inc̄municabile hoc aut erit innascibilitas siue primitas qz pīcipū n̄ potest dare alij primitatē. Et innascibilis nō potest generare innascibile s̄ videt qz in diuinis ipostasi patris ideo generet qz innascibilis postremo cū idē sit pīcipū et pīcipiū sic patz et plūs dicit

Aut ideo ē pīcipū qz pīcipiū aut ecōuerso. Constat qz ei d̄uenit ratio pīcipij qz ē pīcipū ideo p se hoc habet. Et d̄stat qz status ē in primo pīcipio nō qz pīcipiū sed quia pīcipū. Et d̄stat qz illa ē d̄ditio nobilitatis s̄ cū pater sit totius deitatis pīcipiū. vt dicit aug. hoc ē qz pīcipū ac p hoc qz innascibilis hoc sine p̄uditio aliorū dicitū ē vtraqz em̄ harū positionū magna ē et neutra ē d̄temnēda hec aut videt magis cadere in intellectu quā prima maxime si respiciat ipsius paternitatis p̄pria acceptio que ē vere relatio et si mul natura cū filiatione nec potest abstrahi a natura et p̄rietate relationis. Vnde ita importat habitudinē ad filiū sic et generare ideo et ista positio intelligibilior videt et meli? patebit infra cū ageat de innascibilitate

Quero querit vtrū dtingat p̄rietates abstrahi. Et qz nō videt qz omnis abstractio supponit d̄cretionē sed in eis solū p̄rie ē d̄crecio i quibus ē denominatiua p̄dicatio s̄ si hoc ē in accidentibus tantū videt qz vbiqz ē ponere p̄rietatē abstrahibilem ē ponere p̄rietatē accidentālē sed talis nullo mō potest in diuinis s̄ rē. Itē vbiqz ē abstractio abstractū ē simplicius d̄creto hoc n̄ habz instantiā sed in diuinis nō est maior simplicitas et minor cū omne qd ē ibi sit simplicissimū et i fine totius simplicitatis est s̄ in diuinis nō cadit abstractio. Itē omnis abstractio aut ē vniuersalis a p̄ticulari aut forme a materia. sed i diuinis nec ē vniuersale nec p̄ticolare nec forma nec materia s̄ in diuinis nō ē abstractio. Itē quantūcūqz abstrahit aliquid ab aliquo minus ē qz remanet quā ante abstractionē erat qz vtrūqz aliquid ē nihil em̄ nō abstrahit ab aliquo. Nec nihil a nihilo. sed aliquid ab aliquo s̄ si paternitas a psona vel ipostasi ē abstrahibilis s̄ minus haberet de entitate quā cū paternitate. Sed cōtra paternitate abstracta intelligit ipostasis esse deus ergo si minus haberet de entitate. qz cū paternitate intelligeret deus nō haberet summū esse. Contra magister dicit in littera paternitas filiatio p̄cessio. ipsas tantū relationes significat aut ergo aliquid aduc respōdet in re aut nihil. si nihil s̄ falso et i aniter significat si aliquid ergo videt qz abstrahibiles a pte rei. Itē n̄ intellecto filio nō minus potest intelligi ipostasis patris esse sed nō intellecto filio nō potest intelligi paternitas s̄ abstracta p̄rietate adhuc potest intelligi ipostasi illa esse cuius erat p̄prietas. Sed quādcūqz aliqua duo sic se habent qz vnū potest intelligi sine alio vnū potest abstrahi ab altero s̄ vere potest intelligi p̄prietas abstrahi ab ipostasi. Itē cū dico psonā intelligo habentē naturā cū p̄prietate inc̄municabili. sed d̄stat hoc totū nō simul intelligi s̄ prius vnū postea alterū s̄ prius intelligo naturā deinde habentem et tercio

pprietatē incōmunicabilē 8° vnūqdq; p se ē
intelligibile ergo et p̄etas sine subiecto er-
go ab ipso ē abstrahibilis. Si tu dicas mihi
q; a pte intellectus potest abstrahi nō a pte
rei. ¶ Contra scdm hoc si abstractio ē a pte
modi intelligēdi ergo notio et p̄sona nō dif-
ferūt nisi solo mō loquēdi et hoc ē s̄ imp̄ba-
tum. ¶ Itē relatio in diuinis ē vera relatio.
q; vt dicit boetius deus nō ē sine relatione
relatus. Sed vbi ē vere quātitas et quantū
ibi ē vera abstractio nō tantū a pte intelle-
ctus sed etiā a pte rei ergo etiā pari ratōne
vbi ē vera relatio et vere relatus ibi ē abstra-
ctio. ¶ Itē quādo cūq; aliqua p̄prietas habet
distingui ab alia scdm rē a qua nō disti-
guē scdm suppositū ibi ē abstractio nō solū
a pte intellectus sed etiā a pte rei sed pater-
nitas differt ab innasibilitate nō aut dif-
fert ab innasibili patre ergo vere et p̄p̄e est
abstrahibilis p̄prietas siue notio a p̄sona nō
solū a pte nostra sed etiā a pte rei. ¶ 8° dō
q; abstrahi aliquid ab aliquo ē dupliciter.
Vno mō abstractione que habet totū a nasa
rei et sic abstrahit vniuersale a p̄ticulari. et
forma a materia qm̄ vtrōq; ē cōpositio et
diuersitas. Alio mō ē abstractio q; totū habet
ab intellectu nostro. Intellectus em̄ no-
ster cū intelligit aliquid apletū de necessi-
tate dupliciter intelligit siue sub duplici ra-
tōne sc; p modū ipsius qd ē et ipsius quo sem-
p em̄ cū aliquid intelligit cōsiderat ipsum in-
telligibile p aliquā rōnem p quā etiā ipsum
capit et ita intellectus noster ē resolubilis ī
intellectu ipsius qd ē et ipsius quo q; d̄posi-
tio erat circa ipsū. qm̄ igit̄ realis abstractio
p̄supponit d̄positionē q; nullo mō est in deo
nec quantū ad essentiā nec quātū ad p̄sonā
ideo nullo mō ē ibi abstractio a pte rei. Rur-
sus quomā deū intelligimus scdm possibili-
tatem intellectus nostri intellectus noster
intelligit deum per modum ipsius quod et
ipsius quo et intellectus noster est resolubi-
lis et quia resolubilis et d̄positus q̄nis res
non sit d̄posita quantū ad ipsum potest esse
abstractio et sep̄atio vt intelligit ipsum quo
ē qd ē nō intellecto et quomā modus signifi-
candi d̄sequit̄ modū intelligēdi idō attingit sig-
nificare ipsum quo ī abstractione et hoc ex
pte cōmunicabilis vt cū deus et deitas et ex
pte incōmunicabilis vt cū d̄z paternitas. cō-
cedo ergo sic manifestant prime rōnes q; nō
ē ibi realis abstractio. ¶ Ad illud q; obiāc̄
in d̄trarium de significatione d̄d. q; aliquid
respōdet a pte nostri intellectus nec oportet
q; respōdeat abstractio. sic em̄ intellectus
noster lic; sit d̄positus vere intelligit simplex
et p modū d̄positi q; ponit illā d̄positionē cir-
ca se nō circa rē intellectā ita ē omnino intel-
ligendū de abstractione et ita patent duo se-
quētia que sunt sumpta a rōne intelligēdi.
¶ Ad illud q; obiāc̄ q; tunc differūt solū mō
loquēdi d̄d. q; sic tactū fuit in diffinitione

precedenti relatio scdm d̄pationem ad subie-
ctum transit scdm d̄pationē ad obiectū siue
terminū manet et ē q; abstractio ē forme a
subiecto nō a termino q; paternitas abstrahit
a patre nō a filio et quantū ad d̄pationē ad
subiectum ē omnino idē ideo nullo mō ē ab-
strahibilis a pte rei nihilominus tñ differre
potest aliquo mō p d̄pationē ad obiectum.
que quid differētia sumit a pte rei sed sicut
illa differētia nihil facit ad d̄pationē. ita
nihil facit ad abstractionē et sic patent duo
sequētia q; relatio manet et distinguit ab alia
sed hoc ē p d̄pationem ad obiectum nō ad
rem et hoc ē subiectū rē.

Quarto et vltimo querit̄ vtr̄ pecca-
tum sit d̄trarie de notōib; siue p̄-
prietatib; op̄mari. Et q; nō videt̄
quomā sancti d̄trarias op̄miones
habuerūt de scripturis et tñ nō peccauerūt
sed solū erat eis pena. Vnde aug. falsa p̄-
veris app̄bare nō ē natura hominis instituti
sed pena damnati. ¶ Itē Iero. q; de scrip-
turis veritatē nō habet eadē facilitate d̄tem-
nitur qua p̄bat sed notiones nō habet veri-
tatē a scripturis sed inuēte sunt a magistris
ergo licet multa ibi eadē ratione d̄temnere
quā p̄bare. ¶ Itē hoc videt̄ rōne q; numerus
notionū et huiusmodi nō sunt de illis q; sūt
necessaria ad salutē sed d̄trarie op̄mari licet
in hijs que nō spectāt ad viā salutis et hoc si-
ne peccato. ¶ Item si ē ibi peccatū ergo aut
fidei aut mor̄. nō fidei q; non ē d̄tra articu-
los. nō mor̄ q; credere falsum nō respicit mo-
res ergo nullū peccatū. Contra de duobus
d̄trarie op̄mantibus circa notiones necessa-
riū ē altr̄ dicere falsum circa diuina s; mēda-
cium circa diuina ē mēdaciū in cristiana reli-
gione et hoc ē grauissimū peccatum ergo rē.
¶ Itē duobus d̄trarie op̄mantibus circa notio-
nes necesse est altr̄ decipi et errare. Sed er-
ror circa diuina ē piculosisimus. Vnde aug.
1°. de trim. nec piculosius alicubi errat. nec
fructuosius aliquid inuenit. Si ergo error
circa humanitatē xpi ē peccatū ergo et circa
notiones multo fortius. ¶ Itē cū p̄prietates
sint ipse deus qui dicit vel credit p̄p̄etates
esse q; nō sunt vel nō esse q; sunt dicit de dō
q; nō est. Sed qui dicit deū nō esse qd ē vel
ecōuerso erat errore peccati ergo. Cū alter
op̄mantiū sit huiusmodi ergo rē. ¶ Itē sicut
dicit aug. nō solū ille mentit̄ qui dicit falsū
sed etiā qui asserit dubiū. sed vterq; op̄man-
tiū dicit quid dubiū q; nulla op̄mio duarū ē
cū vterq; mētē s; q; mētē circa verū pec-
cat mortaliter vel venialiter s; pl̄ mortalit̄
8° vterq; peccat. ¶ 8° d̄d. q; d̄trarie op̄mari
potest esse circa ea que spectāt ad doctrinā
xp̄iane religionis vel circa ea q; spectant ad
doctrinā humane inquisitionis aut licet d̄tra-
rio op̄mari et d̄tra asserere circa ea q; spectāt
ad doctrinā humane inquisitionis q; nostra
inquisitionū substantia sūt in hijs q; spectāt

ad doctrinā religiōis distinguendum. nam quedā sunt de necessitate fidei quedā de necessitate scripture quedā sunt hijs annexa. ut sunt que faciūt ad fidei explicationē et scripture expositionē circa ea que sūt de necessitate fidei opinari contraria simpliciter est peccatū in altero scz qui falsum opinat. Et si sit simplex opinio ē peccatū erroris si autē assertio et defensio nō tantū error sed heresis addā ē. In hijs autē q̄sūt de certitudine scripture ignorātes scripturas licz contrarie opinari nec est culpa ut si vnus simplex homo credat qz iacob fuit pater isaac alter nō sed eō uerso. et primo licet quid hic suspicet vel opinet qz ignorat scripturā. Scienti autē scripturā nō licet immo alter peccat si simpliciter opinet. Si autē defendat hereticus ē iudicandus quomā tradit scripture sacre. In hijs autē que sunt annexa fidei vel scripture. aut vna opinio sequit ad fidē et scripturā et ad alterā sequit oppositū. et tūc dō. qz ante p̄tractionē licet contrarie opinari. sed p̄tractionē non licet immo peccatū ē sic in hijs q̄ determinata sūt p̄ fidē et scripturā sic fuit de opinione potestatis circa proprietates dicebat em illos nō esse deū et ad hoc sequit cōtrariū fidei. Cum em ecclesia adoret proprietatē tūc adoraret nō deū et nō deus esset adorandus unde postq̄ ostēsum ē sibi incōueniens nō retractasset errorē fuisse ab ecclesia hereticus iudicatur. hoc retractant in dālio remersi ut dicit bern. In hijs q̄ sunt annexa fidei nō sequit nec repugnat qz dubia sunt licet opinari. sed nō licet asserere dubiū circa deū qz opinari ē rōnis asserentis sed asserere dubiū circa deū ē rationis supbiētis. Concedendū s̄ qz vterqz opinas si asserat peccat. nō p̄pter errorē. sed p̄pter p̄sumptionē et sic dēcedendū qz licet ibi contrariū opinari. Ad illud qz obiicit qz mendaciū ī xp̄iana religiōe rē. dō qz nō ē mendaciū qz neuter dicit contra credulitatē nō in tristitia religiōe. qz nō ē de necessitate fidei vel mor. Ad illud qz obiicit qz error ille ē p̄iculosus dō. qz vēr ē inquantū ē contrarius fidei. sed si ē de hijs que nō spectāt ad fidē nō ē vēr. Ad illud qz obiicit qz peccat qui dicit deū nō esse qd ē rē dō qz illud vēr ē si sit determinatū p̄ fidem vel scripturā. Aliter nō peccat nisi asserat vel defendat. Qz vltimo obiicit Concedendū ē nā qui a pp̄ia auctoritate de deo asserit vel affirmat qz nō scriptura nec fides dicit nec ad illas sequit p̄sumptuosus ē iudicandus etiā si vēr dicat. et si dubitet corde et affirmat ore mendax ē. Si veroqz mō asserit supbus ē

In pte ista sunt dubitationes circa litterā. Et primo de hoc qd dicit. pp̄ium ē patris qz semp ē pater videtur em dicere falsum. Omnis pp̄ietas differt ab eo cuius ē pp̄ietas vel re vel rōne. sed pater et pater duemunt re et rōne et nō ē s̄ vnū nō ē pp̄ietas alterius. **¶** **R**ō

dō. qz in patre intelligimus et illū qui ē pater et quo ē pater quādo ergo pater p̄dicat de se rōne vnus subicit et rōne alterius p̄dicat. Similiter qz assignat esse patre pp̄iū patris qz assignat ut in rōne attributi ido rōne ipsius pp̄ietatis attribuit ipsi iposta si vnde dicit qz esse patre ē pp̄ium patris nō qz pater sit pater. **¶** **I**te querit de hoc qd dicit eadē dō natiuitas vel origo. videt em dīcere contra illud qd dicitur ē s̄ dīf. iij. ca. de vestigio. Et tractū ē ab aug. de vera religiōe scz qz origo pp̄iat patri. **¶** **R**ō dō qz origo semp dō relatio. potest ergo accipi origo vel respectu creature vel respectu p̄sone si respectu creature sic ē respectu totū trinitatis et pp̄atur patri. Si autē respectu p̄sone sic potest accipi actiue vel passiue. Si actiue sic ē patris et filij s̄ pp̄iatur patri. Si passiue sic filij et s̄. s̄. et pp̄atur filio nō scdm qz simpliciter dō sed scdm qz origo dicit emanatio nō p̄ mod nature sic em cū id sit pp̄ium filij similiter et origo scdm qz sic accipit. et hoc nō accipit hic et ideo nō ē contra illud. **¶** **I**te querit dō hoc qd dicit qz signere et signi ip̄fas tm̄ relationes nō ipostases significat. videt em falsum qz relationes significat in cōcreatione. et nō tantū importat relatiōes sed etiā suppositū. Sed quādo tantū importat relationes significat abstracte. si ergo hoc qd ē signere nō importat relationem abstracte sed derete. videt qz nō tantū importat relationes. **¶** **R**ō dō qz indifferēter importat dēretio. Aliter em importat p̄ verbum. Aliter p̄ nom̄ adiectiuū qz em verbū importat actū ut egredientē ideo in quadā distantia. et ideo importat sub quadā inclinatioe et p̄pter hoc qz indistantia importat nō claudit intra se suppositū immo oportet qz addatur extra nisi locū exterioris additionis suppleat demonstratio que ē in actu pp̄ie prime et scde p̄sone quomāz semp sunt p̄sentes et demonstratiue et ideo quū importat in dēretione tū nō importat nisi relationē quātū est de se nō suppositū sed nom̄ adiectiuū idem significas significat ut pp̄ietatē informantē Et ideo ī quadā v̄mone et indistantia et ido simul importat formā et suppositū ut cū dicit albedo hic attendēs magister dicit qz pateritas et filiatio signere et signi dicit tantū relationes. **¶** **I**te querit de hoc qd dicit cū nomina relationū ponimz in p̄dicamētis ip̄fas tantū notionēs significamus nō ipostases qz si hoc vēr ē quādo dō essentia est pater. Cū pat̄ ponat ī p̄dicamēto stat tm̄ p̄ notōe s̄ idē ē dicere essentia ē pater ac si dicit essentia generat sed hec ē falsa s̄ rē. **¶** **R**ō dō qz quēd ponunt in p̄dicamēto p̄ naturā pp̄iā et significationē et talia sunt q̄ importat oppositionē sic sunt verba et de talibus loquit m̄gr. Quedā ita ponunt ī p̄dicamēto qz sunt nata subici ut hoc nomē pater et hoc nomē filij et alia qz nō solū nata sunt p̄dicari

De

verum etiā subici possunt importare intel-
ctum ipostafis vno e verbū magistri intelli-
gendū e cum pāfione fz de illis que ita nati
sunt p̄dicari q̄ nō subici et ita n̄ habet instā
ciam. Itē querit de hoc qd̄ dicit characteristi-
ca idomata determinatiua sunt ipostafim n̄
nature zc. videt cū male dicere qz p̄prietates
q̄ nō determinēt naturā sunt nō numera-
les. qz omnis p̄p̄etas naturalis eo ipso q̄ na-
turalis e naturā determinat g° si p̄p̄etates i
diuinis nō determināt naturā nō sunt natu-
rales g° p̄ter naturā g° accidentales. ¶ **B**z
dd. q̄ sicut ordo nature d̄ dupliciter. aut
quo natura ordinaf aut i quo natura e ratio
ordmandi sic etiā de p̄p̄rietatibus intelligē-
dum et qm̄ dicimus p̄p̄rietatē naturālē non
oportz q̄ p̄p̄etas habeat naturā vt subiectū
sed q̄ sit d̄sonans nature ipsius subiecti. sic
filius naturalis n̄ d̄ qz sit a natura vel essen-
tia sed a patre naturaliter p̄cedente sic et i
apposito e intelligendū.

Nec n̄ e p̄mittendū q̄ sic pater et
filius zc. Supra egit magister de
p̄p̄rietatibus p̄sonalibus scdm̄ q̄ ex-
primunt p̄ noīa magis v̄sitata. hic agit scdo
de eisde p̄t̄ put exprimunt p̄ vocabula minus
v̄sitata et habz hec ps quatuor p̄tes. In pri-
ma magister assignat nommū differētias p̄
que duent ipsas p̄p̄ietates exprimi auctori-
tatibus d̄firmans nomina illa esse p̄pria. In
sc̄da vero assignat quandā regulā in qua dis-
cernunt p̄pria a d̄mūmbus ibi. Et hic e ad-
uertenda quedā generalis regula. In terciā
oppōit contra p̄dictā regulā et determinat
ibi. hic querit cū d̄ deus de deo. In quarta
ex illa solutione elicit aliā regulā ibi et e sc̄ie-
dum q̄ scdm̄ noīa substātie.

Intelligētia eoz q̄ dicunt de ver-
bo i p̄te ista quatuor querunt. pri-
mo de verbi significatiōe. scdo d̄
cognotatiōe. terciō de ip̄si op̄a-
tione. quarto de translatione. Quantū ergo
ad primū querit p̄tio v̄tz verbū dicat essen-
tialiter vel notionaliter et q̄ dicat notiona-
liter ostendit p̄tio auctoritāte canoms bea-
io. Elegantiſſime exprimēs incarnationē di-
cit verbū caro factū e sed v̄mo nō e facta nisi
in p̄sona filij ergo verbū nō exprimit nisi p̄-
sonā filij et p̄p̄rie ergo zc. ¶ **I**tē aug. xv. de
trim. In trinitate nō d̄z verbū nisi filius neqz
donū nisi spiritus. s. ¶ **I**tē an̄z. in mono. ap-
ptissimū e qz nec ille cuius e verbū p̄mit̄ es-
se verbū suū nec verbū p̄mit̄ esse ille cui e
verbū. Itē rōne videt qz verbū e qd̄ emanat
a mēte p̄ mod̄ d̄ceptionis g° verbū de se di-
cit d̄ceptū sed esse d̄ceptū et gemitū sunt idē
sed gemitū e notionale g° zc. ¶ **I**tē verbū di-
cit qd̄ emanat p̄ mod̄ p̄fecte exp̄sionis sed
esse imaginē e p̄p̄riū filij g° et verbū. Itēz
omne verbū dicat respectū ad dicentē sed es-
se respectiū i diuinis e notionaliter dictū
si dicat respectū ad p̄sonā sed dicēs d̄ns nō

potest esse nisi p̄sona g° zc. ¶ **C**ontra q̄ di-
cat essentialiter ostendit sic sic dicit aug. ix.
de trim. ca. x. verbū e cū amore noticiā fz no-
ticiā e essentialiter dictū g° zc. ¶ **I**tē verbū
e quo res manifestat et exprimit sed manife-
stari e cū libz p̄sone et manifestatio e equa-
lis g° et verbū si tu dicas q̄ nō d̄z manifesta-
tio simpliciter sed manifestatio alteri ob-
icit tunc qz s. s. e manifestatiuus filij io. xvj.
Ille me clarificabit zc. ¶ **I**tē hoc ipsum ostē-
dit p̄ d̄p̄tōm ad dicentē qz verbū d̄z respe-
ctū dicētis sed dicēs sūt tres sic dicit an̄z
in monol. vnusquisqz in trinitate se dicit g°
verbū e triū sed nihil e triū nisi essentialē g°
zc. ¶ **I**tē sic dicit an̄z. in mono. dicere nihil
aliud e quā cogitādo intueni sed hoc e essen-
tiale g° et verbū. Si dicas q̄ dicere scdm̄ qd̄
essentialiter d̄z nō habz correspōdens verbū
Contra sic dicit an̄z. pater se d̄do generat
verbū sed omnis actus scdm̄ quē p̄sona refle-
ctit supra se e essentialis g° et dicere put e
essentialē respōdet verbū ergo zc. ¶ **I**tē hoc
ostendit p̄ d̄p̄tationē ad id qd̄ p̄ verbū d̄z ni-
hil mediū inter creaturā et creatorē e notio
vel notionaliter quomā mediū equaliter di-
stat ab extremis sed verbū e mediū quomāz
omnia p̄ verbū facta sunt ergo zc. ¶ **B**z ad
hoc dixerunt aliqui qd̄ dicere tripliat̄ acci-
pit in diuinis. Vno mō dicere e idē qz intel-
ligere. Alio mō qz generare. Vnde aug. ex-
pōit illud gen. j. dixit. i. filium genuit in
quo omnia disposuit. Tercio mō idē dicere
qz creare et verbū nō respōdet ei qd̄ e dicere
inquantū in creatū nisi scdm̄ q̄ e dicere idēz
qz generare et ita duent soli patri. sed istud
nō videt intelligibile qd̄ sit loqui sine verbo
et q̄ aliquid sit dicere cui nō respōdeat ver-
bū sic nec generare sine gemitu nec nosci sine
noticiā. et hoc et iam ipse modus loquendi
et intelligendi abhorret. qd̄ dicit et loquat̄
sine omni verbo ideo voluerūt aliqui dicere
qz sic dicere accipit essentialiter et p̄sonalit̄
qz tres sunt qui dicūt sic dicit Aug. qz ver-
bū d̄z essentialiter et p̄sonaliter et scdm̄ istā
viā soluere intunt obiecta ad v̄trāqz p̄tē sed
hoc e d̄tra aug. et d̄tra an̄z. exp̄s̄se. nā aug.
dicit qz verbū eo ipso qz verbū d̄z ad alterū
similiter ar̄z. aptissimū e qz verbū non e illē
cuius e verbū et hoc patet etiā p̄ auctoritā-
tes aug. quas magister adducit in littera et
an̄z. in monol. et exp̄s̄se negat p̄pter hoc in-
telligendū qz dicere e idē qz loqui. loqui aut̄
dupliciter. vel apud se. vel ad alterū. loqui
aut̄ ad se nihil aliud e quā aliqd̄ mēte d̄cipe
mens aut̄ d̄cipit intelligendo. et intelligen-
do aliud d̄cipit simile alij intelligēdo se. d̄ci-
pit simile sibi qz intelligētia assimilāt̄ intelle-
cto mēs igit̄ d̄do se apud se d̄cipit p̄ c̄ia filē
sibi. et hoc e verbū d̄ceptū. Alio mō dicere
ad alterū e d̄ceptū mētis exprimere et hunc
dicere. respōdet verbū plātū. dd. g° qz sic in
nobis dupliciter accipit dicere ita in deo. nā

dicere dei apud se hic e intelligendo accipere. et hoc e generare plem simile et hinc dicere respodet verbu natu. i. verbu eternu. Alio modo dicere e qd se p creatura declarare et hinc dicere respodet verbu creatu et verbuz tpale. Concedend ergo qd verbu sic et dicere dupliciter accipit scz eternaliter et tpaliter et vbu tpaliter e creatu. Nec e deus nec i deo sed creatura respectu dei verbu eternu e deus et e illius solius cuius e accipi. sic dicere e illi solius cui e accipi ideo rones pbantes verbu dici notionaliter sunt simpliciter dcedede. **¶** Ad illud qd obicit qd verbu e notio et verbu e manifestatiuu. dd qd ista no e tota ratio verbi sic nec nosse e tota ratio dicere et manifestare sed necesse e qd cadat ibi dceptu et ideo cu noticia dcepta et manifestatiu p dceptu sit p solu filiu no spiritu. s. et sic patz illud qd obicit. **¶** Ad illud qd obicit de verbo in dparatione addicente. dd qd dicere no dz essentialiter nisi scdz qd dz respectu verbi creati et scdm qd notat effectuu tpalem scdm vero qd dicit respectu eternu sic solus vnus e dices. **¶** Qd ergo obicit qd dicere no e aliud qua cogitatio mtueri. dd qd vnz e vbi mtutus no e sine dcepto vt in nobis et i patre sed filio no e nec similiter in s. q. uis em se intelligat tm no accipiut plem qz no est in eis fecunditas ad generand. **¶** Si queras ronem huius **¶** Au2 te docet xv. de trim. quia nos no intelligimus nisi p intelligentia et illa semp e gemta. In illa aut trinitate beataliter e qd in imagine qz quelibz psona intelligit. Et ratio intelligere no dicit ibi ronem cōcipiendi ac p hoc no dpletit tota ronez dices di vel verbi in deo vt in nobis. **¶** Ad illud qd obicit qd actus reflexus supra se. dd qd siue dicat apud se siue exteri2 ad alnz vtroqz mo implicat. apud se actuu absolutuu et respectiuum. dicere em apud se e cogitatio siue intelligendo se dceptu gignere et rone primi e reflexio sed rone scdi e relatio similiter dicere exteri2 e se vel dceptu declarando aliquid extra formare. Vnde dicere vtroqz mo reflectit supra dicente et dictu supra dicente rone absoluti supra dictu rone dpati et manifestata e illa obiectio quonia dicere no tm e absolutu et ideo no tantu essentialia semp. **¶** Ad illud qd obicit qd verbu e medium. dd qd duplex e mediū scz essentie et itelligētie et verbu n e mediū in essendo sed extremū qm ipsum verbu fecit sed solu in intelligendo qz pater p verbu oia fecit et hoc infra meli2 dicitur. **¶** Eūdo querit de verbi eterni cognotatione et e qstio vnz verbu etnum cognoscat aliquid ex pte creature. et qd sic videt primo auctozitate ps. dixit et facta sunt gō cu dicere non sit aliud qua verbu pferre et ad dicere seqt facere et ad facere ipsum factu gō ad verbu se que factu gō videt qd verbu cognoscat aliquid creatu si tu dicas hoc esse dictu de di-

dicere put accipit eternaliter et respondet ei verbu creatu. Contra aug2 xi. d. f. verbo tibi coeterno dicit qd dicit et sic quid dicit nec aliter qua ddo facis ergo videt qd illud sit intelligend de verbo eterno. **¶** Itē Aug2. in li. lxxxij. q. tractas illud euāgelij. In principio erat verbu dicit melius in hoc loco verbu interpretatur vt signet no tantum ad patre respectus sed etiā ad ea que facta sūt opatiua potētia gō verbu dicit respectu ad facta sed dstat qd de verbo eterno loquit scz qd erat in principio. **¶** Itē sup illud ps. Semel locutus e deus dicit aug2. i. filiu genuit in quo omnia disposuit si ergo verbu no tantu importat generationē immo etiā dispositionē omniū gō ad omnia dicit respectu. **¶** Itē an2. in monol. Cum summus spiritus seipsum dicit dicit omnia que facta sunt. gō eodē verbo dicit se et creaturas sed verbum dicit respectu ad illud qd p verbu dz gō no tantu ad patre sed etiā ad ea q facta sūt dicit respectu ergo rē. **¶** Contra omne qd cognotat tpale dz tpaliter sed vbu no dicit tpaliter in diuinis qz in principio erat verbu gō verbu no cognoscat tpale qz omnis creatura vel creatu tpaliter incipit accipiendo large tepus ergo verbu nihil cognoscat in dparatione ad creaturas si tu dicas qd dnotat in habitu no in actu sic eterna dispositio et pdestinatio. Contra si nunq aliquid fieret vel fiend esset aduc pater seipsum diceret ergo et verbu mente accipit ergo verbu esset. Si nunq vlla creatura esset futura vel psens ergo rē. **¶** Itē dicere verbu e necessariū quonia sicut in precedentibus pbatu fuit dis. vi. pductio psonae e necessaria sed pductio creature e voluntaria vnde cu pducit ea posset no pducere. si ergo simpliciter necessariū no claudit i se dtingens verbu no dicit respectu aliquem ad creaturā. **¶** Item creator et creature summe sunt distātia ergo in nullo dūmunicāt. si ergo verbu patris e vnu et summe vnu ergo illo verbo cu dicat deus pater impossibile e creaturā dici ergo si creatura n dz illo verbo no ergo dicit respectu ad creaturā. Itē si verbu dicit respectu ad creaturā. ergo poterit dici verbu creature qd expsse negat ansel2 i monol. verbu quo creaturā dicit nequaqu e verbu creature. Si tu dicas mibi qd dicit respectum ad dicente principaliter vnde n potest dici nisi verbu patris eadē rone cu spiritus dicat respectu ad creaturā cu omne nome dices respectu ad creaturā sit essentialia no psonale verbu nullo mo dz psonaliter qd e extra pdeterminata. **¶** Itē dō. sic dicit au2 Tunc verbu dz vel generat qm mēte similitudo vel imago alicuius cognoscibilis accipit et verbum illud respicit qd respicit similitudo dcepta quonia igit mēs nostra nec simul nec vno et eodē videt se et alia ideo alio verbo dicit se. Et alio alia immo alijs. tot em in eo sunt verba quot intellecta summus autez

spiritus in patre se et omnia vno aspectu et eodē cognoscit et cū intelligit se et alia cognoscit se vt aliorū principiu. Et ergo in ipso vna deceptiua dāpit similitudinē omnia arripientē sub intuitu vno siue aspectu et dāpit siue generat vnu verbum qd ē similitudo patris imitatiua et similitudo rex exemplatiua. et similitudo opatiua. et ita tenet quasi mediū et dē pater opari p verbum et vltimius ipsi verbo attribuit qd sit dei virtus et dei sapiētia et ita patz qd verbum diuinum dicit respectū ad patrē dicentē ipsum a quo generat p omnia d similem. Dicit etiā respectū ad creaturā p modū exemplarietatis dispositiue et virtutis opatiue et qd ista nō dicit respectū in actu sed solū in habitu. dico qd sicut exemplar dicit respectū in habitu et potētia. Similiter qd multa scit deus et potēt qd non facit sic et verbum eternū. vnde sic supra dictū ē de dono ita etiā nūc intelligendū de verbo. Concedēde igit sunt rōnes p partes qd dicit respectū sed nō anōtat effectū actualiter. Vnde prima ratio que pbat de effectū actuali solūda ē sicut in opponēdo tactū ē qd ibi loquit de dicere scdm qd ei respōdet verbum creatū qd ē quasi verbum platū sed tñ illud dicere ē p verbum icreatū sic pater dicit opari p filiū et hoc ē qd dicit aug². qd etero verbo dicit quecūq; dicit. et fit quicqd dicit. potest tñ dicit qd illud dicere ē eternū et tantū valet quantū disponere. sed hic nō dicit effectū sed respectū in habitu et hoc cōcessus ē qd verbum dicit et qd iste sit intellect². Augustinū patz p litterā sequētē et simul et sempiternē dicit. Nec tñ simul et sempiterna sunt quecūq; factis. Ex hac auctoritate patet veritas. Rñsionis qd verbum dicit habitua lem respectū. Ad illud qd obiicit in dtrariū qd nullū eternū cognōtat tpale. dō qd vnz ē in actu. vnde verbum pzie loqndo nō anōtat effectū sed dicit respectū nō ad creaturā iā existentē vel etiā futurā tantū vnz etiā possibile fieri et sic patet respōsio. Ad instantiā quā inducit in dtrariū. Ad illud qd obiicit. qd pductio verbi ē necessaria et eterna sed creatura volūtaria. dō qd qmuis actualis pductio creature sit volūtaria tñ potētia pducendi et sciētia ē necessaria ipossibile em ē deū nō posse et impossibile ē deū nefare. creaturas pducere. Ad illud qd obiicit qd nō dūmunicāt in aliquo dō qd vnz ē de dūmunitate essentiali et p dicatione et hoc mō nō dūmunicāt in verbo qd verbum ē deus nō creatura nihilominus tñ scdm aliquā rōnez possunt habere respectū ad idem. Nihil em impedit qd vnus et eiusdē deus sit principiu et creatā sit effectus et ita ē de verbo eterno qd dicit respectū ad patrē vt ad principiu. Ad creaturā aut vt ad effectū. Ad illud qd obiicit. qd tunc potest dicit verbum creature. dō qd sic patet ex rōne nomimis verbum dicit respectū vt ad pducētē qd dicit verbum dicētis similiter

deū. et qd principalis respectus importat p nomē. solū dicit respectu psonē ideo nec filius dicit verbum creature. nec s. s. donū creaturē. et si tu obiicias de hoc nomē spiritus dicendū put de spiritu helie dicit nō accipit sub actu psonali qd spiritus. s. dicit spiritus patris et filij tantū sed accipit ab actu spirādi. de quo io. iij. Spiritus vbi vult spirat et iste ē actus essentialis vnde sic deus helie qd fouz heliā vel ab aliquo alio actu ita spiritus helie qd spirat helie ita etiā possz dicit s. s. helie sic dicit dan. vlt. Suscitauit deus s. s. puri iuzmozis. Nec hoc ē dtra magistrum qd ipse loquit de s. s. put ē nomē impositū a prietate psonali et magis determinatū ē illud totale nomē qd stet p psona quā hoc nomē spirit² p se ideo frequētius inuenimus spiritū dicit alicuius hominis quā spirit². s. alicuius hominis. At tñ inuenit alicubi qd sic dicit spiritus helie qd ei spirat et inspirat ita et spiritus. s. helie qd ei sancta inspirat et ido fortassis ibi dictū ē qd suscitauit s. s. qd non fuit ad futura p dicens sed ad iniquū iudicium retractandū. Ad illud qd obiicit qd nomen dicit respectū ad creaturā nō ē notionale dicendū qd vnz ē si illud puer dicat sed verbum nō tantū ipsum dicit nec principaliter dicit. sed principaliter dicit respectū ad patrē sic et de dono dictū ē. Magis autē filius et spiritus. s. nominant nomimis dicētibus respectum ad creaturā quā pater qm scdm rationē intelligendi et appiandi quasi mediū sunt inter vos et deū et scdm rōnem appiandi sunt reducētes ad deū. vnde scdm Aug. pater ē principiu ad qd reducunt filij forma quā sequimur et s. s. gratia qua reconciliamur. vnde et ipsi magis pzie nobis dari dicunt quā pater zc.

Quero querit de dicatione verbi ad sapiētia et cū filius sit verbum et sapiētia. Querit qd istoz sit prius secundū rōnem intelligēdi. et qd sapiētia prius sit videt Aug² ix. de trim. ca. x. verbum ē cū amore noticiā g^o verbum scdm rōnez intelligēdi addit supra noticiā s; qd se habet p additionē ad aliud psumpōit illud g^o zc. Itē noticiā dicit essentialē sed verbum psonale g^o cū essentialē sit dūmūmus et esse dūmūmus scdm rōnem intelligēdi sit prius g^o zc. Itē verbum dicit respectū ad creaturas. Sapiētia autē dicit quid absolutū de rōne sui nomimis g^o cū absolutū scdm rōnem intelligēdi sit prius respectiue g^o et sapiētia quaz verbum. **C**ontra eccl. l. fons sapiētie verbum dei in excelsis. fons dicit rōnem principij g^o verbum ē principiu sapiētie sed qd ē principiu ē prius sed rōnem intelligēdi necessario g^o verbum prius quā sapiētia. Itē verbum sic dicit aug². lxxij. q. dicit opatiuā potētia s; potētia sic dicit Rich. scdm rōnem intelligēdi prior ē quā sapiētia g^o zc. Itē verbum dicit similitudinē interius deceptā. Sapiētia dicit

habitu vel habilitate ad cognoscendum. Sed
 deceptio similitudinis et species precedit ipsam
 habilitatem ergo et verbum precedit sapientiam in
 intelligendo. **I**uxta hoc querit cum filius dicat
 verbum et sapientia propter quod sapientia solum
 est appatum non proprium verbum autem est proprium.
 et item cum filius sit filius et imago et verbum
 proprie querit que sit differentia istorum nominum
 si enim non est differentia nisi in voce tunc videntur
 esse nomina synonyma. **¶** **R**espondeo quod in intel-
 lectu verbi cadunt iste additiones scilicet intelligenti-
 tis cognitio. similitudinis deceptio et alicuius
 expressio et hoc patet si enim consideremus genera-
 tionem verbo secundum animum in suo monacho. qui di-
 cit sic. **C**um cogito notum hominem absentem for-
 mat adies cogitationis in se vitalem imaginem
 eius qualiter illam per visum oculorum in memoria
 detrahi que imago in cogitatione verbum est eius-
 dem hominis quem cogitando dico. habet igitur
 mens rationalis cum cogitando se intelligit se-
 cum imaginem suam ex se nata. id est cogitationem suam
 ad sui similitudinem. quod sua impressione formata
 que imago eius verbum est hic itaque modo quis
 negat summam sapientiam cum se deo intelligit gis-
 nere substantialiter sibi similitudinem. id est verbum
 suum. verbum autem non est aliud quam similitudo ex-
 pressa et expressiva decepta in spiritu intelligentis
 secundum quod se vel aliud intuetur. **¶** **V**nde patet quod in-
 tellectus verbi presupponit intellectum noticie
 et generationis et imaginis. intellectum noticie
 intuitu spiritus intelligentis. intellectum ge-
 nationis in deceptio interiori. intellectum
 imaginis in similitudine per omnia conformi. et
 superaddit hijs omnibus intellectum expressivum
 omnium igitur intuitus intelligentis non dicit res-
 pectum ideo ipsa sapientia et noticia non dicitur per
 prius sed quomodo deceptio et similitudo dicitur
 proprium ideo necesse est tam nomen filij quam ima-
 ginis quam etiam verbi proprie dici. et rursus pa-
 tet ordo indicendo et patet etiam differentis mo-
 di dicendi ratio. nam sapientia vel noticia di-
 citur primum in intelligendo deinde filius qui di-
 cit ipsam emanationem siue deceptionem. **D**einde
 de imago que dicitur modo expressum emanandi
 et tertio modo verbum quod dicitur hec omnia et super-
 addit rationem expressam et manifestandi hijs
 visis facile est ad obiecta respondere. **C**oncedo
 enim quod secundum rationem intelligendi intellectus no-
 ticie et sapientie est prior. **¶** **A**d illud quod obicitur
 quod verbum est fons sapientie. **R**espondeo quod illud intel-
 ligitur de sapientia creata. **¶** **A**d illud quod obi-
 citur quod dicitur potentiam operativam. **R**espondeo quod verbum
 et si habeat omnipotentiam sicut pater tamen ipsum
 verbum non dicit potentiam operativam de ratione sui
 nominis nisi in quantum illa potentia est operativa
 paterna dispositione et quomodo dispositio est
 actus sapientie ideo sapientia prior in intelli-
 gendo est. **¶** **A**d illud quod obicitur quod similitudo
 est prior habilitate in intelligendo. **R**espondeo quod istud
 verbum est in quibus est sapientia per acquisitionem sicut
 in nobis sed non sic in deo immo e converso quod
 ex intuitu mentis summe sapientis oritur verbum

quod dicitur esse summa sapientia ita quod similitudo
 decepta non dat sapientiam accipienti immo magis
 accipit quod ultimo querit iam determinatum est
Quarto querit de translatione huius
 nominis verbum ad divinam et quod nul-
 lo modo debeat transferri videtur. **O**m-
 nis translatio est secundum similitudinem
 sed nihil in creatura vanius est verbo quod statim
 dum fit transit et non est verbum autem domini ma-
 net in eternum **g**o **2**o. **¶** **I**tem cum sit verbum intel-
 ligibile et sensibile secundum duplex dicere querit
 quot istorum transferat et quod non exterius videtur.
Augustinus **xv**. de trim. verbum exterius non est verbum
 sed signum verbi ergo si verbum divinum est verum
 verbum **g**o **2**o. **¶** **I**tem exterius verbum exit a dice-
 te verbum autem divinum semper est in dicente quod ego
 in patre dicit veritas **io**. **xiii**. **g**o **2**o. **¶** **I**tem
 videtur quod nec ad similitudinem interioris cogi-
 tationis quod dicitur **aug** **xv**. de trim. **C**ogitatio
 est quod volubile in deo autem nihil est volubile **g**o
2o. **¶** **I**tem cogitationes mortalium timide sunt
 sapientie. **ix**. et incerte prudentie nostre sed in
 verbo divino nulla est falsitas nulla dubitatio
go **2**o. **¶** **I**tem multa cogitamus que nobis displi-
 cet sed verbum divinum est per omnia placens **g**o **2**o
¶ **I**tem multa cogitamus que non possumus sed
 verbum divinum est omnipotens **g**o **2**o. **C**ontra im-
 ter omnia creata imago est expressior **g**o inter om-
 nes emanationes ea est expressior que est in ima-
 gine sed emanatio similis verbo increato in
 imagine est emanatio verbi a mente **g**o **2**o **¶** **E**xpressiva
go **2**o **¶** **I**tem quod dicitur per
 operationem verbi intellectus hoc videtur per opera-
 tionem ad res extra quam ecc. sed; alia trans-
 latione **lxx**. principium omnis operis verbum sicut per
 dei filium omnia sunt facta **g**o **2**o. **¶** **I**tem quod ver-
 bum vocis sit simile videtur quod verbum dicitur quod ex-
 pressivum et manifestativum unde nec patrem quis
 novit nisi filius et cum voluerit filius revela-
 re **math**. **xj**. sed hoc maxime est in verbo vocis
 nam verbum interius non patet nisi per verbum vocis
 ergo verbum increatum dicitur ad similitudinem exte-
 rioris verbi. **¶** **I**tem basilium filio dei attribuit
 sensus sapientie virtus verbum et lumen. sensus
 quo cogitat omnia. sapientia quo omnia dis-
 ponunt. virtus qua fiunt. verbum quo annun-
 ciant. lumen quo clarescunt. **S**i ergo verbum dicitur
 ratione annunciationis et hoc pertinet ad verbum
 vocis. **P**atet quod illud verbum dicitur ad similitudi-
 nem verbi patris. **R**espondeo quod sic ratio paternita-
 tis per prius reperitur in deo quam in creaturis tamen
 ipsum nomen est translatum a nobis ad deum sic
 ratio lucis sic sapientie et horum similia sic etiam
 ratio verbi et significatum per prius et nobilius
 est in deo quam in hominibus vel in nobis tamen no-
 men translatum est a nobis ad deum. **T**ranslatio au-
 tem fit propter duo una ratio est propter similitudi-
 nem expressam. **A**lia ratio est propter instructionem
 nostram et hec duo hic sunt. primum quod est ex-
 pressiva similitudo verbi creati ad increatum ad
 quam insinuanda distinguit beatus **aug** **2**o. in
li. **xv**. de trim. verbum sed; triplicem differentiam

De

nā vnū ē verbū sensibile. aliud ē verbū intel-
ligibile. terciū ē verbū mediū verbū sensibile
attendit in platione vocis. verbū intelligi-
bile in cogitatione rei verbū mediū in cogita-
tione vocis et ē ordo qz primo cogitat aliqd
homo quid sit. scdo qualiter debeat cogita-
tū pnunciare. terciū pnunciat sic g^o ratio tri-
nitatis repit i sensu repit in rōne ouersa ad
sensum repit in rōne scdm se sic et ratio ver-
bi. Et que ad modū trinitas in qua dñstis exp̄l
sa similitudo nō ē in sensu nec in inferiori p-
te rationis sed in rōne scdm se sic cū tripliat
dicat verbū in nullo dñstis similitudo exp̄l
sa nisi in verbo intelligēdi et hoc ē verbū qd
ad nullā ptinet linguam. Vnde dicit qz qui
hoc potest videre aliquo mō videt illius ver-
bi similitudinē. Similitudinē aut illius ver-
bi ad illud assignat quantū ad tria scz quā-
tum ad emanationē siue originē quantū ad
dispositionē quātū ad vñonē. Nam hec tria
in filio dei ē dñstare originē scdm quā di-
cit filius dispositionē eternā scdm quā dicit
mūdus archiepūs et ars plena omnū rōnū
viuentiū et vñonē scdm quā dicit homo fact⁹
similitudo ē in origine nā sic filius p modū
nature pcedit p omnia patri similis. Sic ver-
bū intellectus a mēte pcedit p modū nature
p omnia ei simile et equale. vnde dicit mentis
dceptus quantū ad dispositionē similis. nā
sic homo nihil opat rationaliter qz nō p-
cogitet et mēte dāpiat sic deus pater in verbo
omnia disposuit et sic dispositio nostra vel
pconceptio potest esse etiā si nō sequat op⁹
sic et dispositio eterna et pconceptio non ab
ope depēdet quātū vero ad vñonē ē simi-
litudō. Nam sicut verbū mētis vñē voci vt i
notescat et tñ nō transit in vocē sed manet in-
tegrū in mēte sic p omnia in verbo eterno in-
telligendū ē qz vñtū ē carm et nō trāsit in car-
nē sed manet integrū apud patrē hec igit ē
similitudo. sed tñ hec similitudo nō attendit
in verbo mētis generaliter nā sic idem dicit
aug⁹. frequēter cogitamus que nescimus et
sic verbo nostro diuncta ē fallacia frequēter
q nolumus et tūc diuncta ē displicentia fre-
quēter q n̄ possum⁹ et tūc iuncta ē ipotētia
Deinde aut verbū ē verissimū placētissimū
omni potētissimū ideo exp̄ssa ei⁹ similitudo
nō dñstis in verbo nostro nisi sit verbū certe
noticie et dplacencie et potētie et hoc ē ver-
bū qd dñstis in cogitatione iuncta sibi affe-
ctiua et opatiua. vnde Aug⁹. ix. de trim. ver-
bū ē cū amore noticia. et si addat virt⁹ tūc
ē ratio pfecta et sic verbū ē cū amore et vir-
tute noticia. Transferē igit verbū a verbo i-
teriori scdm pdictas similitudines et pde-
terminatas aditiones et hec ē rō ex pte rei.
Ratio aut ex pte nostra ē qz diuina intelli-
gimus p creata g^o quoniam cū audimus pa-
trē et filiū cogitamus de patre carnali et fi-
lio vt subleuemur ad cogitandū generationē
spiritualē ideo diuissimus iobēs qui totus

erat in dtemplatione diuinitatis eleuat⁹ ver-
bi nomine vsus ē dñs. In principio erat ver-
bū qd verbū qui intelligit multū pficit i cog-
ntione filij dei. Hijs visis patēt obiecta. cō-
cedo em qz verbū exterius nō habet exp̄ssam
similitudinē tū qz vanū. tum qz pcedit exte-
rius. tū etiā qz nō ē verbū sed verbi signum
verbū aut interius habz horz opposita. Con-
cedo etiā qz verbū interius dubiū vel falsum
vel impotēs. vel displicēs nō habz exp̄ssam
similitudinē. Sed verbū qd habz oppositas
aditiones. Ad illud qd obiicit ad opposi-
tū qz verbū intelligibile habz similitudinem
Concedendū ē. Qd aut obiicit de verbo sensi-
bili. dd qz aliqua habet similitudinē sed nō
exp̄ssam ideo trāslatio nō ē scdm ipsum sed
scdm interius et ē similis vt patz. Nullum
aut verbū potest illi assimilari. Nam illud so-
lū habz cū dicēte idempnitatē substantialē
et similitatē naturalē qz est simul natura et
duratione que aditiones vt dicit beat⁹ aug⁹
nō insunt nostro verbo. et ideo qz sit simi-
litudō ē tñ n̄ nulla dissimilitudo et ideo po-
test recte dici trāslatio qz nō ē p omnia filis
et sic omnia patēt.

In ista pte sunt dubitationes circa
litterā et primo de hoc qd dicit se-
cundū qd sapiētia ē essentia hoc est
qz pater scdm qz verbū nō ē hoc qz
pater. qz aut hoc tenet essentialiter aut p-
sonaliter. Si essentialiter nō solū scdm qd sa-
piētia ē vnū p essentiā cum patre sed etiā in
quantū verbū. si psonaliter tūc ē falsum. qz
scdm qz sapiētia sit hoc qd psonaliter pater
Itē cū hoc sit neutri generis videt qz stet
p essentiā et ita verbū semp ē hoc qd pater.
scz vnū p essentiā vel substantiā. R^o dō qz
hoc stat ibi p significato termini vt sit sensus
verbū scdm qd sapiētia hoc est qz pat. quia
secundum qz sapiētia aliquid ei attribuit
qz etiā patri. s. significatū huius nominis sa-
piētia. Similiter altera ē vera fili⁹ scdm qz
verbū n̄ ē hoc qd pater. qz aliquid attribuit
filio scdm qd verbū qd nō dñstis patri. vnd
scdm dicit ibi habitudinē sub rōne formali.
et pnomē hoc importat et demonstrat appriū
significatū termini et ideo qz sapiētia signifi-
cat essentialē tenet in prima essentialiter qz
significatū verbi ē psonale tenet in scda p-
sonaliter. Vel aliter potest dici qz tenet es-
sentialiter et scd⁹ qz dicit habitudinē p mo-
dū formalis. vnde sic alio ē de⁹ alio ē pater
qz diuinitate ē deus paternitate pater ita qz
nec paternitate deus nec dēitate pater. ita
accipit Aug⁹ cū dicit scdm qz verbū non est
hoc qd pater vt nō neget vñitas in natura.
sed vt neget habitudo eius qd ē scdm qz ver-
bū inquantū verbū nō dicit vñtatē essentie.
sed distinctionē psonē ecōtra sapiētia. Itē
querit de hoc qd dicit eadem apprietate siue
notione dicit verbū imago et filius qz si hoc ē
ver⁹ g^o ibi ē fincinnia vel inculcatio verbor⁹.

aut aliqua differētia. **¶** Ad qd differētia ē et vna differētia potest accipi sic vt verbū dicat qd pcedit ab interioribus imago qd imitat in exterioribus et filius d'plectit vtruq; et ideo magis et omniū d' filius quaz aliqd alioz. vel aliter omnia hec tria importat similitudinē alterius sed filius importat illā similitudinē naturaliter emanantē imago vt exp'sse imitantē verbū vt alijs exprimē tē quantū ē de se siue natū exprimere ideo filius frequētius nominat illa p'ona ppter hoc q' ipsam emanationē et habitudinē illā nomine importat p'rio. **¶** Vel aliter imago importat illā similitudinē vt d'formē verbū importat illā vt mentalē siue spiritalē sed filius d'naturalē et sic patz diuersa significā di eandē habitudinē et illa eadē p'rietas ē nec tñ fincōia. et in prima acceptione p'it. **¶** Intētio verbi. In scda intētio filij. In terciā intētio imaginis tñ intētionis medius modus ē duemētior. **¶** Itē querit de hoc qd dicit q' solus filius ē deus de deo. videt em falsū dicere q' s. deus ē de deo nō ergo solus filius. **¶** Ad qd ipsa exclusio artat ex mō loquēdi qd patet qz nō dicit simpliciter hoc sed loquēs de patre et filio dicit non ambo deus de deo s; solus filius ita q' ex ipso mō loquēdi solus artat ad faciendū exclusionē p' patre. **¶** Itē querit de hoc qd dicit scdm nomina substātie d' illud de illo. videt em falsū qz bene d' filius de patre q' nō sunt nomina substātie. **¶** Si tu dicas q' intelligit scd; idē nomē. obiat q' bene dicit pcedēs de pcedēte et pncipiū de pncipio siue spirās despirāte hec tñ nomina nō dicunt scd; substātia. **¶** Itē querit de hoc qd statz addit ibi licz illa nomina substātia nō significēt qz si hoc gō significāt relationē gō hoc nom' deus significāt relationē et itez si nō significāt substātia sed relationē gō possunt p' eis ponī noia relatiua gō pater de patre. **¶** Ad qd dicit hoc de hoc ē dupliciter scdm idē nomē vel scdm aliud. scdm idē nō potest esse nisi duemat duobus et qz nomina duabz p'ois duemētia fere omnia sunt essentialia licz aliqua sint notionalia ideo regula magistri vt in plurimū veritate habet. tñ quidā lib' habet maxime in quibus nō ē potest ponī p' glossa et sic cessat obiecto qz magister nō intēdit excludere nisi nomina p'ria que dicunt de vno solo. **¶** Qd obiat q' nomina non significāt substātia. d' q' significātionē accipit p' suppositione et tñ valēt nō significāt quantū nō supponūt.

¶ Reterea d' considerari oportz q' nec tātū ē. **¶** Supra egit magister de p'rietatibus q' sunt p'sonalē et p'fonales. hic incipit scda pars in qua agit de p'rietatibus siue relatiombus nō p'sonalibus. et diuidit hec ps in duas qz p'rietās nō p'sonalis ē duplex scz innascibilitas. et d'numis spiratio q' significānt p' hoc nomē

pncipiū ideo primo agit de innascibilitate scdo de d'numis spiratione infra dis. xix. est p'sona aliud vey zc. prima ps habz duas. in prima determinat de p'rietate innascibilitatis. In scda qz oposita circa oposita clarius elucescūt. Tangit incidēter de p'rietate nascibilitatis et nascibilis infra dis. eadē. **¶** Sciedum quomā ē q' sic filius. **¶** Item prima ps habz quatuor p'tes. In prima ostēdit q' sit significātū huius nominis ingentus in se ostēdens q' sit p'rium p'sone patris et differēs a paternitate et dictū scdm relationē. scdo determinat significātionē in equipolēti sic in hoc nomine nō gemitus et i hoc noie innascibilis ibi. ideo solet queri vtz vnde ficut solus zc. **¶** Tercio determinat huius nois vsum ostēdens q' q'uis nō habeat ortum ex scriptura q' licz eo vti q'uis ambicio videat dicere d' trariū. hoc em facit ad reprehendendū hereticos. et hoc facit ibi illud etiā tacere nō oportet. In quarta vero determinat quodd' dubiū qd ex p'determinatis habz ortū ibi p'terea queri solet zc. **¶** Sciedū quomā ē q' sicut solus filius. hec ē scda ps huius p'tis in qua incidēter determinat de p'rietate filij siue nati et hec habz dno p' scdm duo q' ibi tagit qz em supra dictū fuerat q' sapiētia diceret d'mune et imago p'riū ideo qz hoc posset generare dubiū qz muemimus econtrario aliqñ ideo primo ostēdit q' sapientia nata p'rie d' de filio scdo vero ostēdit q' imago aliqñ accipit essentialiter ibi. **¶** Illud aut etiā scire oportet.

H intelligentiā eoz que querunt in p'senti distinctione quatuor que runē. primo querit vtz hoc nomē ingentus siue innascibilis dicat secundū substātia vel scdm relationem. scdo supposito q' scdm relationē dicat querit vtz dicat eandē relationē quā hoc nomē pater. Tercio querit vtz innascibilitas sit p'rietas siue relatio p'sonalis p'sone patris. Quarto et vltimo querit vtz imprecisibilitas dicat aliqñ notionē in patre. Quātū gō ad primū q' hoc nomē ingentus dicat scdm relationē ostēdit p' aug. qui dicit x. de trinitate et habet in littera nō recedit a relatiuo p'dicamēto cū ingentus dicit gō dicit scdm relatiom. **¶** Itē eodē libro sic gemitus ad gemitore ita i gemitus ad nō gemitorem sed qd dicit ad aliud dicit relatiue siue scdm relationē gō zc. **¶** Itē hoc ipsum videt rōne. qz omne illud in quo differt p'sona a p'sona dicit scdm relationē hoc patz sed secundū hoc qd ē ingentus differt pater a filio gō zc. **¶** Itē nulla negatio p'riuat modū significādi siue dicendi sed gemitus secundū relationē dicit gō ad dita negatione aduc dicit gō zc. **¶** Cōtra omnis relatio in diuinis aliqñ ponit illud certum ē sed ingentus nihil ponit gō zc. **¶** p'batio medie si hoc nomē aliqd ponit aut ergo scdm q' negatiue. aut secundū q' p'riatiue

De

teneat. Non scdm qd negative hoc dstat. Si ergo scdm qd puiatiue teneat sed puiatio tollit actū et ponit aptitudinē s^o scdm hoc ingentus idē erit qd aptus generari et nō genitus sed hoc nulli dūenit s^o rē. **U**te omis relatio in diuinis in dcrectione significata im portat distinctionē et idō nulla dō de essen tia scdm modū denominationis hec em est falsa essentia generat. sed ingent² dō de es sentia. nā diuina essentia ē nō genita cū ei² oppositū de essentia nō p dicit scz genit² s^o rē. **I**te negatio nes se habēt ecōtrario affir mationibus sed genitus ē in minus quā rela tus et generatio quā relatiuo s^o ingentus ē in plus qd nō relatus et ingeneratio quā nō relatio sed nō relatus vel nō relatio nō dicit scdm relationē qz tūc opōsita implicaret s^o cū in plus sit hoc qd ē ingentus nō ē in ge nere relationis s^o rē. **U**te omis relatio in diuinis aut ē respectu pncipij. aut respectu pncipiatū s^o si hoc qd ē ingentus dicit re lationē. aut respectu pncipij. aut respectu pncipiatū. sed nō respectu pncipij qz tūc pater haberet pncipij qd ē incōueniens si respectu pncipiatū tūc nō eius ē negatio cuius fuit affirmatio. nā genitus dō respectu pncipij. qz ab aliquo s^o si ingentus nō dō respectu pncipij tūc s^o negatio nō dō respec tu eius respectu cuius fuit affirmatio ergo nec dicit relationē ad pncipiatū qz nō per mittit nomē nec ad pncipij qz nō p mittit res. **H**o dō qd circa hoc diuerse sunt posi tiones. omnes em posuerūt qd hoc qd ē inge ntus dicit scdm relationē sed differēter qui dā em dixerūt qd ingentus solū dicit relatō nis puiationē et illud solum sufficit ad hoc qd dicit notionaliter quomā puiatio potest esse pncipij distiguedi et innotescendi sic cuius nō signata a signata et itez negatio di cit nobilitatē sic nō regi in rege. nō causati in causa nō p duci in pncipio. sed ista positio nō potest stare qz pura negatio nec distigunt nec dicit nobilitatē nec distigunt. nō distig unt nā negatio relationis dicit de essentia nō dicit nobilitatē. nā omis nobilitas ponit aliquid p modū positionis nō distigunt qz nō ē relatio. **A**lij posuerūt qd hoc qd ē ingent² dicit scdm relationē et positue qz puiado vnā ponit aliā sic inēquale puiat equalita tē et ponit relationē illi opōsita. **S**imiliter et hoc qd ē dissimile. vnde et relationez im portat positue sic h^o qd ē ingent² puiado relatiōz ad genitorem ponit relatōz opōsita ad nō genitorem. et hoc dicit sensisse aug. qui dicit qd sicut genitus ad genitorem ita nō gen itus ad nō genitorem dicit. sed ista positio nō potest stare qz nō genitus aut dō ad pnci pū aut ad pncipiatū si ad pncipiatū er^o respectu illius nō potest dicit hoc nom inge ntus cū genitus dicit in respectu ad pnci pū et idē significatū sit in hoc nomine geni tus et ingentus. et ingentus differat sola

negatione ergo necesse ē qd hoc nomē ingen tus dicit respectu pncipij. Si aut hoc ē ve rum s^o scdm hoc poneret pater habere pnci pū respectu cuius dicit et itez illud pnci pū dicit nō genitor sed nō generare nō di cit pncipij sed puiationē illius. **T**ertius modus dicēdi ē qd hoc nomē ingentus scdm qd assignat notio patris dicit scdm relatiō nem pncipij puiatiue pncipij positue. **A**pter h^o notandū qd sic dicit aug² idē ē ingentus et nō genitus. **N**on genitus aut tripliāter pos test accipi sic nō albū qz potest esse negatio in genere vel extra genus. vel pncipij in gene re et pncipij extra genus et scdm qd ē negatio extra genus sic generaliter puiat et nō ponit aliquā qualitātē sic potest dicit nō albū qd nō ē in genere coloris vel qualitatis scdm qd ē negatio in genere sic puiat albedinē et po nit qualitātē dtrariā vt nō albū qz caret albe dine sed tūc ē nigru scdm qd pncipij in genere pncipij extra genus. in genere scz remoto et ex tra genus pncipij sic nō albū dicit qd carz tam albedine quā colore habet tūc qualitātē nihilominus p hunc modū intelligendū ē i apōsita. nā hoc qd ē ingentū importat ordi nem in rōne generis remoti et ordinē ad pnci pū in rōne pncipij et ordinē talem p modū nature in rōne dpletiu si igit ingentus sit negatio extra genus sic dicit ingentus qd nō generat nec etiā habet ordinē vel relationē et hoc mō pure dicit puiationē et dicit de essentia nec dicit scdm substantiā nec scdm relationē eo qd puiatio solum ē. **A**lio mō po test esse negatio in genere et tūc ingentus dicit qd nō generat habet tūc ordinē ad pnci pū et hoc mō dicit relationē substratā sed tūc ex hoc nō dicit nobilitatē et sic dūenit spi ritus. nec tūc ē notio. tertio mō ponit esse ne gatio qdammō in genere qdammō extra ge nus et sic dō ingentus qd nō generat habet tūc ordinē sed nō ad pncipij et hoc mō di cit puiationē relationis respectu pncipij. **S**i em habet ordinē et nō ad pncipij ergo ipsum ē pncipij et pncipij et hoc mō dicit nobilitatē sic et pncipij et dicit illā p ne gationē signari qz pncipij agnoscunt p nega tionē et hoc mō ē notio sed quomā ingent² de rōne sui nominis nō videt dicere nisi puiationē vel negationē generationis. **A**pter hoc dō ē quarto mō qd hoc nomē ingentus scdm qd dūenit patri pncipij dicit relationem puiatiue sed ex hoc ipso ex dse quēti relatō nem positue qd patet sic nō generari em dō qui simpliciter nō generat et sic dūenit non tantū patri sed essentie et. s. s. sed vltra hūc intellectu put pncipij dūenit patri addit qz pater nō generat nec p generationē accipit et sic excludit essentia que p generationē ac cipit sed adhuc dūenit s. s. put aut dūenit soli patri sic dō ingentus qz nō generat nec p generationē accipit nec generat dō dsequit p pncipij membrū excludit filius. p secundū

essentia p̄tercū spiritus s̄. cuius p̄cessio p̄re
 supponit generationē sc̄dm ordinē origina-
 lem q̄ p̄cedit vt nexu a patre et filio quā
 us em̄ in diuinis nō sit prius et posterius.
 tñ sc̄dm originē et rōnem intelligendi p̄ior
 ē generatio filij quā spiritus s̄. vt supra ostē-
 sum fuit et tñ sunt simul natura sic ergo lar-
 ge accepto verbo d̄sequēdi cū ibi p̄prie nō sit
 p̄cedere et sequi. Triplīter d̄r aliquis esse
 ingentus aut q̄ nō p̄ducit p̄ generationē
 nec p̄ generationē accipit siue habet. aut q̄
 nec p̄ducit nec accipit nec d̄sequit hoc ita
 mō ingentū importat nullo mō esse ab alio
 et ita p̄mitatē ac p̄ hoc fontalē plenitudi-
 nē sic ostensum fuit in p̄ncipio dis̄. p̄cedē-
 tis et sicut patz ex p̄ncipio dis̄. sequētis ubi
 dicit q̄ pater ē p̄ncipiū totius diuinitatis
 q̄ a nullo ē et ita in p̄ncipali intellectu d̄r
 at relationē p̄uatiue ex d̄sequēti positīue
 et ita nō dicit negationē que nihil ponit. vn-
 de d̄cedende sunt rōnes ad hoc. Ad illud
 qd̄ obicit q̄ nihil ponit sc̄dm q̄ negatiue. di-
 cendū q̄ falsum ē q̄ nō ē negatio extra gen-
 sic si dicat chimera ē ingenta immo ē nega-
 tio cū d̄stātia subiecti et talis negatio in sub-
 iecta summā reliquit nobilitatez. Ad illud
 qd̄ obicit q̄ dicit de essentia. d̄r q̄ v̄erū est
 sed sc̄dm q̄ solū dicit p̄uatiue et sic nō est
 p̄p̄tas patris sc̄dm aut q̄ p̄p̄tas patris nō
 dicit de essentia. Ad illud qd̄ obicit q̄ ne-
 gationes ec̄trario se habēt affirmatiombz
 d̄r q̄ illud nō semp̄ ē v̄erū de negationē i ge-
 nere sed extra genus. Non alibi em̄ put ē ne-
 gatio in genere nō dicit sup̄ius ad hoc qd̄ ē
 nō quale similiter ingentū ad hoc qd̄ ē n̄ re-
 latū nō ē sup̄ius. Ad illud qd̄ obicit vult q̄
 dicit relationē. d̄r q̄ sc̄dm qd̄ importat rela-
 tionē p̄uatiue d̄r respectū p̄ncipij et ex h̄o
 n̄ sequit q̄ pater habeat p̄ncipiū immo q̄
 nō habeat q̄ nō dicit sc̄dm positionē sed se-
 cundū remotionē. vnde benedicit auḡ. q̄ di-
 cit ad nō genitorē q̄ ingentus significat re-
 motionē genitoris. sc̄dm vero q̄ importat re-
 lationē positīue et ex̄sequenti sic respectū
 p̄ncipiatū et sic n̄ ē incōueniens q̄ aliquod
 nomē p̄uatiuū aliqd̄ ex̄sequenti importz
 qd̄ nō importat affirmatiuū sibi oppositū et
 sic patēt cetera.

Secundo supposito q̄ hoc nomē in-
 gentus dicat sc̄dm relationē. Que-
 rit v̄t̄ importet eandē relationem
 quā hoc nomē pater. v̄t̄ sc̄dm eadē
 relatio sit inascibilitas et paternitas et q̄ n̄
 ostendit sic Auḡ 2 v. de trim. Aliud ē patre
 esse dicere et aliud ingentū sed n̄ sc̄dm essen-
 tiā s̄ sc̄dm relationē. Itē hoc videt p̄ ra-
 tionē q̄ possibile ē aliqd̄ intelligi esse inge-
 mtū et n̄ esse patre vt in adā et ec̄uerso vt i
 chaim. Si s̄ vna potest intelligi altera nō
 intellecta et ec̄uerso et ponit altera n̄ posita
 s̄ sunt diuerse relationes. Itē relationes
 diuersificant penes terminos q̄ relatio sc̄dm

q̄ huiusmodi ad alterū ē sed ingentus dicit
 p̄ p̄uatiōnē p̄ioris sc̄dm patris et pater sc̄dm
 positionē germ̄inis vel filij ergo dicit respe-
 ctum sc̄dm aliā et aliā p̄tem s̄. Itē pl̄
 differt generatio et ingeneratio quā genera-
 tio et spiratio. nā hec ē oppositio p̄p̄a ibi aut
 solū d̄spatio sed alia relatio ē generatio et
 spiratio s̄ et generatio et ingeneratio sed ge-
 neratio et paternitas ē eadē vt s̄ ostensum ē
 s̄ inascibilitas et paternitas n̄ sunt eadem
 relationes. Contra omnis relatio in diuinis
 ē p̄sonē ad p̄sonā si s̄ ingentus dicit rela-
 tionē. aut s̄ ad filiū. aut ad spiritū. s̄. aut
 ad v̄trūq̄ q̄ pater nō d̄patur v̄nita relatione
 sed diueris ad filiū et spiritū s̄. n̄ ad p̄sonā
 s̄. hoc d̄stat s̄ ad filiū. si ergo relatio ad fi-
 liū ē paternitas s̄ inascibilitas ē eadē rela-
 tio. Itē relationes in diuinis p̄sonis n̄ acci-
 dūt sed esse tribuūt p̄sonē ergo si vnus p̄so-
 ne vnū ē esse. vnica eius erit relatio sed pa-
 ter ē vna p̄sona et d̄uenit ei inascibilitas et
 paternitas s̄. Itē sic se habet nascibili-
 tas in filio ad filiationē ita inascibilitas in
 patre ad paternitatem sed in filio eadem re-
 latio nascibilitas et filiationē ergo sc̄dm. Item
 p̄hūs p̄mū et p̄ncipiū idē dico sed inas-
 cibilis dicit illud qd̄ dicit in rōne p̄ncipiū
 in rōne p̄ncipij ergo dicit eandē habitudi-
 nem et nō relationē ergo n̄ sunt due relatio-
 nes sed vna tantū. Itē d̄r q̄ hoc qd̄ ē in-
 nascibilitas aliā rōnē importat quā hoc qd̄
 ē pater siue quantū ad p̄ncipalē intellectu
 siue quantū ad d̄sequētem quantū ad p̄nci-
 pale manifestū ē q̄ importat respectum ad
 p̄ncipiū p̄ modū p̄uatiōnis. pater aut im-
 portat respectū ad p̄ncipiatū p̄ modū po-
 sitionis et generatiōnis et ita dicit diueras
 habitudines quā vna ē habitudo vera alte-
 ra p̄uatiō habitudinis quantū ad d̄sequen-
 tē intellectu similiter differūt licet n̄ tantū
 nā pater dicit rōnem p̄ncipij solū respectū
 filij et p̄ modū generatiōnis sed inascibilis
 v̄niuersalē dicit p̄ncipalitātē siue fontalez
 plenitudinē in p̄ducendo. n̄ tantū quantū
 ad generatiōnē sed etiā quantū ad spiratio-
 nē. Non tantū respectū filij s̄ etiā respectū
 s̄. et hoc patz q̄ inascibilis dicit eo q̄ nō
 generat nec generatiōnē d̄sequit ergo in no-
 mine inascibilis auferit ratio nascēdi et pro-
 ducēdi et si hoc ponit ratio omnino de p̄nci-
 piatis et ideo fontalis plenitudinis. Ad
 illud ergo qd̄ obicit q̄ dicit respectū p̄sonē
 d̄r q̄ p̄uatiue siue negatiue n̄ dicit respec-
 ctum ad p̄sonā et q̄ dicit q̄ omnis relatio
 dicit respectū ad p̄sonā intelligit de illa que
 dicit positionē sc̄dm aut q̄ accipit quātum
 ad d̄sequētem intellectu dicit respectū ad
 v̄trāq̄ p̄sonam. Qd̄ obicit q̄ nō ē vna omnis
 relatio. d̄r q̄ v̄erū ē quantū ad p̄ncipalem
 intellectu tñ bene potest esse quantū ad d̄se-
 quētem vt aliqd̄ nomē dicat plenitudinem
 respectū v̄triusq̄. Ad illud qd̄ obicitur q̄

relatio dat psona existere. dicitur quod non quecumque sed que est relatio personalis. Que autem sit illa infra patebit. Ad illud quod obiicit quod in filio id est nascibilitas et filiatio est. dicitur quod non sequitur quod non opponunt eodem genere oppositionis quod paternitas et filiatio opponunt relative. non sic nascibilitas et innascibilitas immo magis a contrario vel a contrario. Ad illud quod obiicit quod primum et principium id est. dicitur quod primum dicitur dupliciter aut per privationem prioris et sic primum et principium id est sunt in se non ratione. Alio modo principium dicitur respectu secundum et sic primum et principium vel sunt re et ratione et sic non significat primum per hoc nomen innascibilis. importat enim primitivum per privationem prioris. ut patet ex ipsa nominis impositione.

Quero querit utrum innascibilitas sit appetitas siue relatio persone patris an paternitas. et quod sit paternitas videtur quod illa est appetitas personalis. per quam persona ab omnibus separatur sed talis est hec relatio paternitas secundum rationem. **I**tem illa est appetitas personalis per quam persona propriissime nominatur et exprimitur sed persona patris propriissime exprimitur per paternitatem secundum rationem. **I**tem sicut filiatio se habet ad filium sic paternitas ad patrem sed filiatio est personalis relatio persone filii secundum et paternitas patris. **I**tem illa est appetitas persone que dicitur per modum positionis et appetitus habitudinis sed inter omnes relationes que dicuntur de patre sola paternitas est talis ergo secundum rationem. Contra appetitas siue relatio personalis dat esse persone sed paternitas non dat esse persone patris quod nihil habet esse ex hoc quod alteri dat esse si persona patris dicitur pater quod alteri dat esse secundum rationem. **I**tem non intellecta appetitate personalis impossibile est intelligere personam. sed non intellecta paternitate est intelligere habentem diuinitatem et innascibilitatem eius cum innascibilis sit appetitas persone patris secundum rationem. **I**tem appetitas personalis debet dicere totum esse persone sed paternitas non nominat personam patris secundum omnem plenitudinem fecunditatis et innascibilitatis secundum rationem. **I**tem dicitur in diuinis omnia sunt unum propter generationem in generationem et processionem. Constat quod non nominat omnes appetitates secundum rationem solum personales secundum in generationem et appetitas personalis nisi patris secundum rationem. **R**espondeo quod sic dicitur communis opinio et habet ex verbis magistrorum et sanctorum scilicet hila. et aug. paternitas est notio personalis patris. Ad hoc enim quod alia qua relatio sit personalis oportet quod dicat illi personam primam et propriam habitudinem et per modum positionis et apletionis sed constat quod innascibilitas quantum ad primum intellectum non dicit potentiam quantum ad consequentem intellectum non dicit speciale relationem sed fontalem plenitudinem similiter spiratio non dicit propriam relationem et ideo necesse est quod paternitas dicat. vnde et rationes ad hoc inducte procedunt sunt. Ad illud ergo quod obiicit quod appetitas dat esse persone dicitur quod illud non est intelligendum de esse sim-

pliciter sed de esse personali siue de esse distincto et ipsa paternitatis auctoritas in diuinis non accidit illi ipse facti quod dicit illi personam complementum ratione cuius est hoc quod quis ergo pater non habeat ex hoc quod dat alteri esse tamen nihil impedit ipsum ex hoc esse personam distinctam. Ad illud quod obiicit quod est intelligere personam patris dicitur quod intellectum plene apprehendite et rationabiliter procedite non est intelligere personam patris quod si intelligat innascibilis ita quod non est sit paternitas innascibilis dicitur privationem nec aliquid dicitur circa patrem sed quod non dicitur etiam circa essentiam et ideo non intelligit ut proprietates personales nec est alia et ideo non intelligit persona patris. ut distincta siue ipse facti illa. nam appetitas innascibilitatis ut proprietates includit proprietates et relationes respectu principii. alioquin ut supra ostensum est non est appetitas. Ad illud quod obiicit quod appetitas personalis dicitur totum esse persone. dicitur quod si dicitur totum esse id est perfectum apletum et proprium sic habet veritatem si autem intelligat quod dicitur totum esse. id est omnem habitudinem sic falsum est quod non debet dicere omnem sed necesse est quod dicat unam determinatam aut nullam determinatam diceret et ita non erit notio personalis. Ad illud quod obiicit de dicitur dicitur quod non enumerat omnes appetitates personales secundum quod personales sed intendit relationes sub illis apprehendere et sub generatione duas personales apprehendit sub processionem duas. una personalem aliam non personalem sub in generationem dicitur solum innascibilitatem que appetitas est licet non personalis.

Quarto querit utrum in processibilitas sit notio patris sicut innascibilitas et quod sic videtur. quod sic pater differt a filio per innascibilitatem ita a se per in processibilitatem ergo sicut innascibilitas est notio patris similiter videtur quod in processibilitas. **I**tem sic nobilitas est patris non generari ita est non spirari ergo si propter rationem nobilitatis est patris non generari ita est non spirari ergo si propter rationem nobilitatis ponit innascibilitas eius notio similiter debet ponit in processibilitas. **I**tem sic generari dicitur patri per hoc quod innascibilis ita et spirare per hoc quod est in processibilis siue inspirabilis ergo sic innascibilis notio est quia non tantum dicitur privationem sed etiam positionem ita videtur quod in processibilitas si tu dicas quod in processibilitas clauditur sub innascibilitate obiicit quod filio dicitur in processibilitas et tamen nunquam innascibilitas ergo est alia notio saltem in filio ergo saltem in eo debet esse notio. si tu dicas quod non dicitur nobilitatem. Contra omne quod dicitur in diuinis ad nobilitatem pertinet. alioquin non dicitur ibi ergo si dicitur in processibilitas de filio videtur sanare renobilitatem. Iuxta hoc querit cum pater dicitur alicui in processibilitatem siue inspirabilitatem quare non similiter dicitur innascibilitatem. Contra si in processibilitas est notio ergo notiones plures sunt quod videtur quod est contra communem opinionem. **I**tem si in processibilitas

est notio. Aut hoc est quod simpliciter priuat esse
 ab aliquo. aut quod ponit spirationem. si primo
 modo non differt ab innascibilitate. Si secundo modo
 tunc non differt a spiratione actiua quod enim non
 spirat qui spirat. **U**tem si non precedere esset
 notio eadem ratione non producere sed hoc falsum
 est. si dicat quod non est simile quod non producere di-
 cit nobilitate. **C**ontra non producere personam
 dicit statum emanationis. et sic ratio principij
 ante quod non est aliquid dicit nobilitate similic
 ratio status ultra quod non est precedere ergo nobili-
 tate dicit. si ergo non est aliud quare non dicat no-
 tionaliter. videtur quod non producere sit notio et non
 spirari. **R**espondeo ad predictorum intelligentiam est no-
 tandum quod nihil potest esse notio in diuinis.
 nisi dicat respectum posituum vel ex primo in-
 tellectu vel ex consequenti. si enim solum priuat re-
 lationem ita dicit de essentia sic de persona. unde
 sic dicit quod pater non producit nec scilicet personam
 producit. **I**tem etiam essentia producit non dicit.
 sed etiam personam non producere et sic non potest
 esse notio hoc quod est ingentus nisi ponat re-
 spectum posituum ex consequenti et hunc ponit sic
 visum est similiter nec hoc quod est inspirabilis po-
 test esse notio nisi ponat respectum posituum.
 hunc autem non ponit nisi secundum quod ponit primiti-
 uitate respectu spirationis sic innascibilitas re-
 spectu generationis ut sic innascibilis dicitur
 qui nec generat nec generationem consequitur ita
 impenetrabilis qui nec procedit nec processionem con-
 sequitur et quomodo omnis emanatio vel est gene-
 ratio vel ad generationem consequitur quod genera-
 tio dicitur prima emanationem ideo innascibilis
 priuat omnem emanationem et ideo dicitur fonta-
 lem plenitudinem nec tamen respectu generatio-
 nis sed etiam spirationis et ideo innascibilitas
 nec generatio est nec spiratio sed impenetrabi-
 litas dicitur quod nec spirat nec spirationem consequi-
 tur et sic non excludit filium siue generatus
 filius enim generat et tamen non spirat nec spiratio-
 nem consequitur. **I**mpenetrabilis igitur non priuat nisi
 si vna sola emanationem. et ideo dicitur solum pri-
 uat istius fontalis plenitudinis et ideo im-
 penetrabilitas non potest esse notio distincta in pa-
 tre ab innascibilitate nec in filio a spiratione
 nec importat fontalem plenitudinem sed solum in
 spirando. **Q**uamuis igitur impenetrabilitas possit
 dicere nobilitatem tamen quod non distinguunt
 ab alijs assignatis iam non ponit in numero cum
 alijs et sic patet tria prima obiecta quod impenetrabi-
 litas distinguunt et dicit nobilitatem et di-
 cit fecunditatem quod rationes non valent eo quod hoc
 totum in alijs rationibus assignatis claudit ideo
 contra alias non distinguunt. **A**d illud quod queritur
 quare non diuincat innascibilitas sic impenetrabi-
 litas. dicitur quod sic patet quod impenetrabilitas non clau-
 dit in suo intellectu non esse ab alio sic facit in-
 nascibilitas sed solum dicit in spirari pater autem
 nulli potest diuincare quod non sit ab alio potest
 tamen diuincare alij quod non spirat. **A**d illud quod
 obiicit quare non producere non est notio. dicitur quod non
 est nobilitatis et esto quod esset quod illud non videtur

principaliter considerari in ratione notio omnis. dicitur
 quod illud est ratio quod non dicit respectum posituum
 quantum est de ratione sui nominis et ideo simpli-
 citer ponit diuincare consequenti et ideo non est
 notio. Non sic autem est de innascibilitate ut in pre-
 cedentibus visum est.

In parte ista sunt dubitationes circa
 litteram. et primo de hoc quod dicit
Augustinus quod si filium non genuisset nihil
 prohiberet eum dicere ingentum. videtur
 enim secundum hoc quod accidat persone ingenti gene-
 rare et ita esse patrem. **U**tem ex hoc videtur se-
 qui quod remota paternitate adhuc remaneat
 persona patris et ita paternitas non est proprietate
 personalis. **R**espondeo dicitur quod est loqui de intentione
 huius nominis ingentus et pater simpliciter
 vel potest ponuntur in persona diuina si loquamur
 simpliciter sic diuerse sunt intentiones et vna
 propter aliam est intelligibilis et separabilis secundum ratio-
 nem sic patet in generatione hominum. **A**lio
 modo est loqui de hijs potest ponuntur circa personam
 diuinam et sic dicitur aliam rationem immutandi
 et ille due secundum rem omnino sunt inseparabiles
 tamen secundum intellectum vna potest accipi propter al-
 teram et sic loquitur augustinus. non quod re separari possit sed
 quantum ad intellectum nostrum sed quod possit in-
 telligi aliquid propter alteram hoc potest esse mul-
 tipliatem. aut quantum ad intellectum apprehen-
 dentem. aut quantum ad intellectum resoluentem
Si primo modo sic non potest intelligi aliquid
 sine aliquo quod est ei ratio intelligendi sic deus pro-
 pter deitatem et homo propter humanitatem. potest
 tamen intelligi effectus non intellecta causa et in-
 ferius non intellecto superiore quod potest quis
 apprehendere hominem non intellecto aliquo su-
 periore et sic dicitur philosophus quod qui vnum dicit quod
 ammō multa dicit non simpliciter sed quodam-
 modo quod implicite. **A**lio modo dicitur aliquid in-
 telligere propter alteram intellectu resolvente et
 iste intellectus considerat ea que sunt rei essen-
 tialia sic potest intelligi subiectum siue propria
 passione. et hoc potest esse dupliciter. aut in
 intellectu resolvente plene. aut intellectu defi-
 ciente. intellectu autem resolvente semiplene po-
 test intelligi aliquid esse non intellectu primo
 ente intellectu autem resolvente perfecte non po-
 test intelligi aliquid primo ente non intellectu.
 secundum hunc triplicem intellectum de operatione
 patris et ingenti dicitur loqui tripliciter. si
 enim loquamur de intellectu apprehendente.
 possibile est hec duo intelligi altero non appre-
 hensio eo quod aliud est signatum vnum aliud alte-
 rius. si loquamur de intellectu resolvente ad
 huc si semiplene resoluat accipiendo intelle-
 ctum huius nominis ingentem solum priuatiue.
 sic accipiunt gentiles sic potest intelligi vnum
 sine altero. **S**i loquamur de intellectu plene
 resolvente cum ingentus secundum quod est proprietas pa-
 tris non dicitur solum priuatiue immo ponat res-
 pectum posituum de necessitate ponit paterni-
 tatem et sic videtur quod dicit adesse ingentem ne-
 cessario ponat esse pater cum ponat plenitudinem

fontalis p ipsū terminū quādo g^o dicit aug⁹
 q^o nō ideo d^r pater q^o ingentus ipse loquit^r
 de intellectu apphēdēte q^o vnde nō ē p^ra
 ratio. et p^rerea mtelligēdi alteri imo vtrū:
 q^o s³ ingentus et pater dicit aliā rationē in
 notescēdi tñ scdm aliā relationem vna pōit
 aliā necessario. vnde distinctio p^rone patris
 quasi inchoat in nascibilitate et sūmat i pa
 termitate et ideo nō intellecta patermitate po
 test mtelligi p^rona illa d^rplete distincta. et
 ideo patermitas ē notio p^rsonalis q^oms in rō
 ne mtelligēdi p^ria cadat in nascibilitas. Itē
 querit de hoc q^o dicit. Negatiua porro p^rti
 cula non id effiat vt q^o sine illa rē. videt em
 falsum q^o homo dicit scdm substantiā tñ al
 bedo potest dici nō homo g^o q^o homo et non
 homo d^rtradictorie o^rponunt et de quolibz
 affirmatio vel negatio g^o albedo ē nō homo
 et albedo ē qualitas ergo rē. Si tu dicas q^o
 aug⁹ loquit scdm q^o facit negationē i gene
 re. Tunc obicit de hoc q^o ē nō substantia cō
 stat q^o nō potest facere negationē in genere
 g^o cū non substantia dicat nisi de alijs gene
 ribus patz rē. ¶ **1°** d^r q^o modus d^ri scdm
 substantiā circa terminū negatū siue infimū
 ē dupliciter accipe. aut quantū ad significa
 tū. aut quantū ad suppositū. si quantum ad
 significatū quomā tūc negat^r trahit signifi
 cationē ab extremis idē ē modus d^ri. quan
 tū ad significationē in termino negato et af
 firmato. Vnde sic homo d^r scdm substantiā
 quantū ad significationē ita et nō homo. q^o
 em dicit hoc ē homo substantiā p^rdicō q^o d^r
 hoc ē nō homo substantiā remoue. Si aut lo
 quamur quantū ad suppositū tūc p^r alio sup
 pōit terminū negatus et affirmatus sic op
 pōit et sic nō mtelligit Aug⁹ ¶ **Itē** querit
 de hoc q^o dicit q^o nō genitus refert ad nō
 genitorez. videt em dicere falsum q^o omnis
 relatio pōit duo extrema g^o si non genitus
 refert ad genitorē necesse ē ad hoc q^o aliq^o
 sit ingentus q^o sint duo quoz vnus sit nō ge
 nitus alter nō genitor. Contra esto p^r impos
 sibi ē q^o nullus esset nisi vn² solus ille vtiq^o
 esset nō genitor. ¶ **1°** d^r q^o referri ad ali
 quē hoc potest esse dupliciter. aut scdm ra
 tionē existēdi. aut scdm rōnem mtelligēdi se
 cundū rationē existēdi quādo importat ha
 bitudo realis scd^r rōz mtelligēdi q^o p^riuat
 do habitudo realis. ad hoc em q^o mtelligat
 p^riuatio habitudis necesse ē mtelligere ha
 bitudinē et ad hoc q^o habitudo mtelligat ne
 cesse ē mtelligi duo extrema vt affirmata. et
 ita ad hoc vt mtelligat p^riuatio habitudis
 siue relatiōis necesse ē mtelligi duo extrema
 negata et quantū ad hoc dicit aug⁹ nō geni
 tū referri ad nō genitorē q^o nō potest capi i
 tellectus eius nisi p^r intellectuz illius et ita
 quantū ad rōnem dicēdi dicit scdm relatiōz
 sicut nō homo dicit scdm substantiā. ¶ **Itē**
 querit de hoc q^o dicit q^o cū d^r nata sapien
 tia essentiā significat g^o scdm hoc licebit lo

co sapiētie ponere essentiā cū faciat eius in
 tellectū q^o falsū ē. ¶ **1°** d^r q^o ē loq^o de noīe
 sapiētie quātū ad significatū vel quantū ad
 suppositū. quātū ad significatū dicit eēntiaz s³
 tñ supponit p^rsonā et ita adiectiuū respicit ip
 sū rōne suppositi cū d^r sapiētia nata nō rōne
 significati nec sequit p^rter hoc q^o loco sapiē
 tie pōit possit essentia q^o cum sapiētia sit de
 nominibus medijs potest supponere p^r p^ria
 et trahi ad suppositū sed essentia cum sit ab
 stractissimū nom. ¶ **Itē** querit de hoc q^o di
 cit q^o imago aliq^o mtelligētiā essentie facit
 rē. videt em falsum q^o imago semp cognosat
 imaginatū sed nō potest esse idem imago et
 imaginatū g^o semp dicit relatiue. ¶ **1°** d^r
 q^o imago semp dicit respectū ad increatū vel
 ad creatū et quādo dicit respectū ad increa
 tum dicit p^rsonaliter et relatiue scdm rē. Q^o
 autē respectū creature essentialiter dicit et
 ad se nō quantū ad modū dicēdi sed q^o toti
 trinitati duent.

Est p^rerea aliud nomē multiplicem
 notās relationē. Supra egit magi
 ster de p^retate nō p^rsonali que ē in
 nascibilitas. Sic scdo agit d^r p^retate
 siue notione nō p^rsonali que ē omnis spi
 ratio significata p^r hoc nomē p^rincipiū et q^o
 illud nomē nō tantū notionaliter accipit im
 mo etiā essentialiter ideo distinguit primo
 huius nominis multiplicatē. scdo manife
 stat huius nominis vnitatē scdm q^o dicit de
 patre et filio respectū spiritui s. D^ons q^o sicut
 vnus p^rincipiū s. s. et hoc ibi. Deinde in eo
 dem libro d^rtinue. Prima ps habet duas. In
 prima distinguit huius nominis multiplici
 tatē. In scda vero mēbra sue distinctionis ex
 planat ostēdens p^r auctoritates q^o p^rincipiū
 habet omnes illas acceptiones et hoc ibi pa
 ter ab eterno p^rincipiū ē filio. Deinde in eo
 dē libro rē. hec ē scda ps in qua agit de hoc
 nomine p^rincipiū specialiter put d^r notiona
 liter et essentialiter et primo ostendit q^o pa
 ter et filius sunt vnū p^rincipiū. scdo q^o vni
 tate sunt vnū scz vnitate notionis vltimo ca
 vnde aliter p^rincipiū sunt rē. vbi ostēdit q^o
 eadē notione sunt p^rincipiū et q^o illa notio
 est spiratio.

Hependentiā eoz que dicunt in p^r
 senti dis duo querunt de hoc noīe
 p^rincipiū. p^rio querit de ipso quā
 tum ad multiplicatē. scdo quan
 tum ad vnitatē. et quantū ad p^rimū duo q^o
 runt. primo supposito q^o hoc nomē p^rincipiū
 accipiat essentialiter. querit vtrū possit acci
 pi p^rsonaliter siue notionaliter. scdo dato q^o
 essentialiter et notionaliter. querit vtrū de il
 lis duobus modis accipiat vniuce vel equi
 uoce. Q^o aut accipiat notionaliter videt sic
 Aug⁹. v. de trinitate pater ad filiū p^rincipi
 um est q^o genuit eū g^o idē importat nomē
 p^rincipij q^o nomine generationis g^o tenet
 p^rsonaliter siue notionaliter. ¶ **Itē** hoc videt

rōne qz vbiunqz d ratio emanationis et ori-
gims ibi ē vna ratio pncipiij. Sed in diuis
vere et pprie ē ratio emanationis s^o ibi vere
et pprie ē ratio pncipiij. Contra pncipiū
et primū sūt idē s^o vbi cadit ratio pncipiij
ē dicere primū et vbi ē dicere primū ē dicere
prius qz suplatiu² p^o p^omt d^o p^otiū et vbi
prius ibi posterius s^o a primo vbi ratio p^o
cipij ibi ē ratio posterioris sed in diuims nul-
lo mō recipit qz vna psona sit posterior alia
s^o nullo mō psona ē pncipiū psona. **Ite**
in creaturis vel ē pncipiū et inciū sic patet
p^o p^om s^o vbi nō recipit inciū nec pncipiū
sed omnes psona in diuims sunt sine initio.
s^o et sine pncipio s^o pncipiū nō dicit res-
pectu psona ad psonā s^o nō accipit psonali-
ter siue notionaliter. **Ite** idē ē causa et p^o
cipiū re differēs rōne. qz pncipiū dicit quā-
tum ad fieri causa quātum ad esse ergo si ma-
ioris nobilitatis ē esse quā fieri. prius debz
ibi accipi ratio cause quā pncipiū sed nō re-
cipit qz vna psona sit causa. et alia sit effe-
ctus s^o nec debet ibi recipi intētio pncipiij
Ite deus ē alpha et o. pncipiū et finis et
vtrūqz ē equalis nobilitatis. Sed intētio fi-
nis ita dicit de deo essentialiter qz nullo mō
pluraliter. deus em ē ita finis creature qz nō
ē finis psona s^o similiter videt qz ita pnci-
piū creature qz nullo mō sit pncipiū psona.
R^o dō qz in diuims ē vera origo siue ema-
natio nō tantū vera sed etiā dpletissima. Ad
hoc autē qz sit pfectissima necesse ē qz ema-
nans habeat cū p^oducente equalitatē omni-
modā ac vnitatē in substantia qz nihil potest
equari deo nisi deus si s^o emanatio et origo
debet exprimi duemeter et catholice debet
recipi nomina dicencia originis veritatē et nō
recipi nomina importātia impfectionem vel
diuersitatē vel inequalitatē quomā s^o pnci-
cipiū et pncipiātū dicit originis veritatē.
ideo vtrūqz recipit in diuims. Maxime autē i-
tētio pncipiij sed quomā posterius dicit i-
pfectionem et inciū similiter qz dicit impfe-
ctam durationē scz inceptionē et intētio cau-
se importat diuersitatē qz causa ē ad cuius
esse sequit aliud. et intētio finis inequali-
tatē qz finis melior ē hijs que sunt ad finem
ideo nec intētio prioris et posterioris nec
inciū et inciū nec cause et effect² nec finis
et eius qd ē ad finē recipit i psona respectu
psona sed intētio p^oducētis et p^oducti quia
possibile ē qz p^oductus sit summe pfect². et
equet p^oducētū ideo recipit in diuims simili-
ter et intētio pncipiij. Ad illud qd obicit
qz ad pncipiū sequit prius et ad prius po-
steri². dō qz sic dicit scdm hila. pater maior
filio nec tñ filius minor qz sonat in impfe-
ctionē hoc qd ē minor ideo q^ouis recipit qz
pater sit prior filio qz ille ē ab illo nō ecouer-
so nō tñ recipit qz iste posterior. attē nec rō
prioris omnino recipit pprie qz cū in diuims
sit ordo et origo. prius ē origo et minus p-

prie ordo nō ē nisi solū rōne originis. quomā
ergo pncipiū pncipaliter importat origi-
nem et prius ordmē ideo simpliciter recipit
intētio pncipiij. Intētio vero prioris mi-
nus pprie et cū determinatione. Intētio autē
pncipiij put priuat antierius ppriissime reci-
pit in deo maxime quātū ad psonā patris
et ideo nō sequit qz ita pprie dicat prius qz
tantū dicit respectū ad posterius. Ad illud
qd obicit de initio. dō qz initū vno mō acci-
pit large ad pncipiū essendi et durandi.
alio mō pprie ad pncipiū durandi vt illud
dicat habere inciū qd incipit esse primo mō
potest accipi in diuims et sic accipit hila. in
littera. sedo vero mō nō potest et sic nō equi-
ualet pncipio. Ad illud qd obicit de causa
qz idē ē qz pncipiū. dō qz in creaturis idem
ē pncipiū et causa et hoc qz p^oductū differt
a p^oducente et ideo potest dici effectus ei²
et istud potest dici causa et in idē dcurrit in-
tētio cause et pncipiij et similiter nomē et
si nō ita in diuims qz ibi potest esse vni² sub-
stantie. aut p^oducēs cū p^oducto ideo nō valz
illud. Ad illud qd obicit de fine iam patet
R^o qz finis quātū ē de se dicit excessum bo-
nitatis respectu eius qd ē ad finē nō sic pnci-
cipiū respectu eius qd ē ex illo et ideo deus
nō potest esse finis nisi creature iequalis po-
test tñ esse et pncipiū psona omnino equa-
lis et ideo vna psona nō ē finis alterius est
tñ pncipiū.

Secundo quērit vtrū hoc nomē pnci-
cipium cū accipiat essentialiter et
notionaliter vtrū dicat vniuoce vel
equiuoce. et qz vniuoce videt Bas-
lius dicit qz filio dicit accipe cū creaturis ē
omune sed habere p essentialia pncipiū. si igitē cō-
mune ē accipe ergo et dare et si hoc cum pe-
nes hoc accipiat ratio pncipiij respectu filij
et respectu creature videt qz dicat vniuoce.
Ite sic differt pncipiū essentialiter dictū
et notionaliter sic sapna et sapna genita. sed
non dicit equiuoce sapiētia sic et sic ergo rē.
Ite nihil dicit multipliciter ex hoc qz dicit
de genere et de specie siue ex hoc qz habet
vniū suppositū et plura et qz multiplicitas re-
spicit significationes diuersas nō supposita.
Sed pncipiū essentialiter dictū ē in plus
et pluribus duenit quā notionaliter duenit
eisde ipsiis ergo nō dicit multipliciter s; vni-
uoce. **Ite** qz nō dicat analogice. videt qz
vbi ē analogia ibi prius et posterius sed i di-
uims nō ē prius et posterius ergo nec analo-
gia. Et itē videt qz nec equiuoce qz vbi est
equiuocatio ibi ē diuersitas significationis.
sed psona et essentia nō sunt diuersa ergo nō
potest accipi equiuoce. Sed ctra qz dicatur
multipliciter videt primo p magist² in litte-
ra qui dicit qz hoc nomē pncipiū multiplice
facit intelligentiā ergo dicit multipliciter.
Item hoc ipsum videt rōne qz isti actus
generare spirare creare sunt ipsius pncipiij.

.De.

sed q̄ differēter accipit s̄ nō ē vnā omnes
 rōz inuenire ad istos actus ergo nec ad p̄
 a p̄iū qd̄ dicit respectū sic differēte. ¶ **I**tem
 regula ē p̄bi qz si aliquid in vna su acceptio
 ne habet vnū suppositū et in alia aliud dicit
 multipliciter sed p̄cipiū essentialiter dicit
 respectu creati et notionaliter respectu in
 creati ergo multipliciter sic et sic. ¶ **I**te p̄
 cipaliter essentialiter dictum dicit t̄paliter.
 Notionaliter dictū eternaliter sed nihil est
 omne vniocū eterno et t̄pali ḡo r̄. ¶ **R**z
 dō qz nomē accipi indifferēter i diuinis po
 test esse tripliāter. aut quantū ad suppositū
 aut quātū ad significatū. aut quātū ad cog
 notatū. primo mō accipit differēter hoc no
 mē deus. qz cū dicit deus ē trinitas et gene
 rat. qz in prima stat p̄ natura. In scda p̄ p
 sona et illud nō inducit aliquā multiplicita
 tē. Alio mō attingit tantū differēter accipi
 quantū ad significatū scdm qz ipse terminus
 in vna su acceptōe significat essentia in alia
 p̄sonā sic hoc nomē pater put dicit deus pa
 ter filij et put d̄z pater noster et hoc indu
 cit equiuocationē qz ē diuersitas significatō
 nis nō in re ipsa sed in significando. ¶ **T**ercio
 mō attingit differēter accipi rōne cognōtati
 vtputa hoc nomē p̄cipiū dictū essentialiter
 cognōtat effectū dictū p̄sonaliter nihil
 dnotat creatū et illud inducit multiplicita
 tē scdm analogiā nō scdm equiuocationē. se
 cundū analogiā quidā qz accipit p̄ diuersis
 siue diuersa importat que nō habēt nisi vni
 tem p̄portions. et ideo necessario oportet qz
 m̄dat ibi analogia sed nō equiuocatio. qz
 equiuocatio habet plures institutiones. et
 determinate accipit p̄ qualibet sic patet in
 hoc nomine canis sed n̄ sicut se habet hoc no
 mē p̄cipiū. Nam p̄cipiū de sua imposi
 tione impositū ē ab actu p̄ducēdi nō crean
 di nec sereradi. Vnde sic ducere de p̄du
 ctione filij et creature nō dicit equiuoce sed
 analogice ita et hoc nomē p̄cipiū scdm
 has tres accipit d̄pationes differēter. Con
 cedo ergo qz ibi ē multiplicitas quedā q̄uis
 nō sit multiplicitas simpliciter sic equiuoca
 tions p̄prie dicte. et d̄cedēde sunt rōnes ad
 hoc qz nō dcludūt qz sit ibi equiuocatio vera
 Tamē illud verbū p̄bi intelligit qn̄ nomen
 habet diuersa opposita que nō vniocū in ali
 quo n̄ vniocē nec analogice qz sit illi termi
 no appositū sed primo et p̄ se opponunt nō
 sic aut ē in appposito qz p̄cipiū nō dicit p̄rio
 ad filiū vel ad creaturā sed ad hoc qz ē p̄du
 ctum siue p̄cipiatū et quidā dicit de filio
 et creatura q̄uis non vniocē sed analogice.
 Ad illud qd̄ obiāit de basilio. dō qz basilio
 accipit omne p̄ analogo qd̄ ē mediū inter
 pure vniocū et equiuocū. Ad illud qd̄ obi
 āit de sapiētia et sapiētia nata. dō qz nō est
 simile qz ibi nō ē diuersificatio nisi solū quan
 tū ad suppositū. hoc aut ē quantū ad cognō
 ratum et p̄ hoc patz sequēs. Ad illud quod

obiāit vltimo qz nō cadit prius ibi r̄. dō qz
 quāuis nō cadat ibi prius et posterius in se
 cadit tñ respectu effectus qz i d̄patione ad
 effectū accipit analogia qd̄ aut dicit qz non
 ē ibi diuersitas. dō qz v̄z ē in re tñ in signi
 ficādo et intelligendo aliud ē intelligere es
 sentiā. aliud intelligere p̄sonā ita et dicere.
 ac p̄ hoc et significare et ideo q̄uis nō sit di
 uersitas a pte rei absolute nihilominus pos
 test esse a pte significatiōis.

Consequēter ē questio de scdo arti
 culo sc̄ de v̄itate huius nom̄is
 p̄cipiū. et circa h̄o querunt duo
 Primo querit v̄z pater et filius
 possunt dici vnū p̄cipiū s. s. Scdo v̄z pos
 sunt dici vnus spirator vel idē p̄cipiū. s. s.
 Et qz possunt dici vnū p̄cipiū. s. s. videt in
 littera. dicit fatendū ē patrē et filiū vnū p̄
 a p̄iū esse s. s. ¶ **I**tem rōne videt qz vnū p̄
 a p̄iati vnū ē p̄cipiū in vno genere sed spi
 ritus s. vnus ē ḡo habet vnū p̄cipiū ḡo si i
 mediate et p̄fecte ē a patre et filio sunt ḡo
 pater et filius vnū p̄cipiū. ¶ **I**te pater et
 filius spirāt. aut ḡo vna potētia aut duabus
 Constat qz vna qz cū in eis ē vna essentia est
 et vna potētia ḡo cū ipsi dicant esse p̄cipi
 um rōne potētie et vna sit potentia in patre
 et filio patz r̄. ¶ **I**te sunt tres p̄sone vnica
 creatione creat ita due vnica spiratōe spirāt.
 sed tres qz vnica creatione creat. aut sunt
 vnū p̄cipiū creature ḡo due vnū p̄cipiū
 spiritus s. Contra cū dicit sunt vnū p̄cipi
 um s. s. aut vnū dicit v̄itatē essentie. aut v̄i
 tatē p̄sone aut notiom̄is. Non essentie qz tūc
 spiritus. s. esset p̄cipiū s. s. Non p̄sone. qz
 tunc pater et filius essent vna p̄sona ḡo no
 tiom̄is. sed d̄tra si pater et filius p̄pter v̄ita
 tem notiom̄is dicunt vnū p̄cipiū ḡo ab op
 positis pater p̄pter pluralitatē notiom̄is pos
 test dici plura p̄cipia. ¶ **I**te si pater ē p̄
 a p̄iū spiritus sancti et filius p̄cipiū et hoc
 p̄cipiū nō ē illud ḡo duo p̄cipia. ¶ **I**te
 pater et filius sunt vnū p̄cipiū. ḡo vnū
 p̄cipiū ē pater et filius et si hoc ḡo pater
 ē filius. ¶ **I**te si vnū sunt p̄cipiū. aut vnū
 qd̄ ē pater. aut vnū qd̄ nō ē pater. si vnū qd̄
 ē pater ḡo pater et filius sunt pater si vnū
 qz nō ē pater ergo p̄cipiū s. s. nō ē pater.
 ergo pater nō ē p̄cipiū s. s. ¶ **R**z dō qz
 omnes istā d̄cedūt pater et filius sunt p̄
 a p̄iū s. s. quomā auḡ istam p̄pōit et dicit
 sed in mō intelligēdi diuersificānt. nā quid
 dicit qz hoc nomē p̄cipiū n̄ dicit ibi essen
 tiā nec notionē nec p̄sonam. sed dicit duem
 entia duar p̄sonar i vnica notione et dicit
 sicut hoc nomē trinus specialiter ē impositū
 ad insinuandū trinitatē suppositoz vt duc
 munt in v̄itate nature sic in appposito dicunt
 se habere sed tñ nō sit facile huiusmodi posi
 tionē siue trāslationem ex virtute vocabuli
 accipe. hec positio nullā d̄infcatur habere
 firmitatē. et ideo fuerūt alij qui dixerunt qz

hoc nomē p̄ncipiū importat notione in ad-
iacētia et ē nomē adiectiue retentū et ideo
hoc adiectiuū nominis numerale qd̄ ē vnū
cadit a ratione nominis et tenet aduerbia-
liter vt sit sensus pater et filius sunt vnū
p̄ncipiū. i. vno mō p̄ducāt siue spirāt s. s. s.
quomā hoc nomē p̄ncipiū de sua impositio-
ne nomē ē subiectū vt patz n̄ videt aduc po-
sicio ista rationalis et ideo fuerūt tercij. qui
dixerūt qz hoc nomē p̄ncipiū quantū ē de
se stat p̄ essentia et dūenit ipsum p̄ additio-
nem trahi ad p̄sonā et cū d̄r pater ē p̄ncipi-
um filij trahit ad p̄sonam patris. quādo ve-
ro d̄r pater et filius sunt vnū p̄ncipiū s. s.
stat p̄ essentia vel natura inquantū tñ est in
duabus naturis et illud videt d̄sonare an-
dicēti qz pater et filius spirāt inquantū vter
qz idē deus et dicūt qz vnū dicit vnitatē cir-
ca hunc terminū p̄ncipiū n̄ p̄sonē sed essen-
tie vel nature vt est in duabus p̄sonis. Sed
quomā aug. videt dicere qz p̄ncipiū dicitū
de patre et filio dicat notione d̄munē. simi-
liter magister dicit vltimo ca. qz dicit vnta-
tem notiomis. et p̄ncipiū importat relatiōz
et essentialiter nō referē. ideo nec iste mo-
dus ē aduc omnino dūenies licet sit alijs p̄-
babilior. et ideo ē quartus modus dicēdi qz
hoc nomē p̄ncipiū stat p̄ notione nō tñ in
d̄patione ad suppositū sed ad naturā et vim
spiratiuā. et vnū importat vnitatē circa ipsū
scdm̄ qz d̄petit eius acceptiōem et hoc patet
sic. Cum em̄ pater et filius spirāt s. s. in qua-
tum vnus deus imprecibibilis. inquantū vnū
deus fit in eius volūtatis vnitatis inquantū ī
precibibilis fit volūtatis fecunditas et quan-
tū ad hec in eis fit volūtatis vna fecunditas
et vna fecunditas dicat vnitatē p̄ncipij. d̄d̄
qz sine distinctione d̄cedendū ē qz pater et
filius sunt vnū p̄ncipiū species. et ad illud
qd̄ querit quā vnitatē dicat hoc qd̄ ē vnū cir-
ca p̄ncipiū. d̄d̄ qz cū hoc nomē p̄ncipiū d̄
pluribus simul dicat n̄ potest stare p̄ p̄sona
et cū itez dicat respectū ad p̄sonā n̄ potest
stare p̄ essentia s̄o necesse ē qz stet p̄ notio-
e cū ergo dicit pater et filius sunt vnū p̄nci-
piū. vnū dicit vnitatēz notiomis in d̄patione
tñ ad vnitatē nature et vis spiratiue sic pate-
bit ī alio p̄plemate et patet ex p̄dictis. Ad
illud qd̄ obiāt postmodū qz hoc p̄ncipiūz
nō ē illud demonstrato patre et filio. Respō-
deri potest dupliciter. primū quidā qz n̄ po-
test dici hoc et illud qz p̄ regulā nō cadit di-
stinctio nisi vbi ē ex diuersis causis vmo quo-
mā igit vmo omnimoda ē in d̄mumione p̄nci-
cipij ita qz nō multiplicat ideo non ē ibi hoc
et illud. aut demonstrat formā aut supposi-
tum aut verūqz. si formā falsa ē. si suppositū
vel verūqz vera ē ratione suppositi et ideo n̄
sequit qz duo qz forma nō multiplicat simili-
ter potest argui ī hoc nomine deus. Ad duo
sequētia respōdent quidā qz hoc nomē p̄nci-
piū nō potest subici nec ad eū potest fieri

relatio qz tenet adiectiue. sed illud nihil ē
qz nomē ē substantiuū s̄o potest subici et p̄-
dicari et ad eū relatio fieri et si dicant qz ad
hoc inuentū ē illud nihil ē qz nō potest p̄di-
cari et itez inuentio debet habere rationem
et nos videm̄ qz potest fieri relatio vt si di-
cat. in p̄ncipio erat verbū. In quo p̄ncipio
erat spiritus qz nō in alio erat sed in eodem
Etiam potest subici. qz si pater ē p̄ncipium
s. s. a simplici d̄uersa. p̄ncipiū s. s. ē pat. p̄-
ter qd̄ aliter respōdendū ē qz cū dicit vnū
p̄ncipiū. vnū dicit vnitatē notiomis que cō-
munis ē duobus et qz vnitatē dicit d̄munem
ideo ē hoc d̄sequēs vnū p̄ncipiū s. s. ē filiū
et pater s̄o filius ē pater sic hic vnus deus
ē pater et filius s̄o pater ē filiū. Ad vltimū
qd̄ obiāt aut vnū qd̄ ē pater d̄d̄ qz vnū
dicit d̄munē spirationē vt ē in pluribus ideo
nō d̄tingit diuidere aut vnū qd̄ ē pater. aut
vnū qd̄ nō ē pater vt si dicat omnis homo ē
animal. aut animal qd̄ ē albū. aut animal qd̄
nō ē albū neutrū ē dari qz animal d̄muniter
stat p̄ animali albo et nō albo. ita qz p̄ vtro
qz simul reddit locutionē verā simul imppo-
sita. p̄ncipiū stat p̄ p̄ncipio qd̄ ē pater et
qd̄ ē filius. et ideo nō licet ibi diuidere et d̄-
scendere immo ē ibi figura dictionis ex mu-
tatione suppositionis zc.

Secundo querit. vtz sunt iste d̄ce-
dende pater et. s. sunt vnus spira-
tor vel sunt idē p̄ncipiū. s. s. et qz
sit d̄cedēda sunt vnus spirator. v-
det qz pater et filius nō sunt vnū p̄ncipiū.
nisi qz spirāt vna spiratione s̄o cū hoc nomē
spirator importet ipsam spirationem p. et f.
sunt vnus spirator. Item qz pater et filius
vna creatione creat nō tantū dicūt vnū p̄nci-
piū creature sed etiā vnus creator. s̄o cum
similiter vna spiratione spirēt sunt vnus spi-
rator. **I**te qz sint idē p̄ncipiū videt quā
vntas nō multiplicata facit idemptitatem
omnimoda. sed pater et filius sunt vnū p̄nci-
piū s. s. ita qz vntas p̄ncipij nullo mō mul-
tiplicat s̄o sunt p̄ncipiū idē. **I**tem hec ē
vera pater et f. eadē spiratione spirāt sed id
importat hoc nomine p̄ncipiū qd̄ hoc noie
spiratio s̄o ab equipolēti pater et filiū sunt
idē p̄ncipiū. **C**ontra spirator et qui spirat
equipollet s̄o sic vnus spirator. s̄o vnus et qz
spirat sed hec ē falsa vnus spirat qz nō vnus
sed duo sunt qui spirant s̄o zc. **I**tem spira-
tor importat ipsum spirationem in d̄cretionē
ad suppositū. **M**ut ergo illud ē essentia. aut
p̄sona nō essentia s̄o p̄sona ergo si pater et
filius sunt vnus spirator sunt vna p̄sona vel
ipostasis. **I**tem qz nō sit d̄cedēda qz sint idē
p̄ncipiū nunc. si em̄ sunt idē p̄ncipiū sunt
idē. sed hec ē falsa qz pater et filiū sunt idē
ergo et p̄ncipiū ē falsa qz aut sequat manifestū
ē bene sequit sunt idē animal ergo idē. **Q**z
itez hec sit falsa sunt idē patet qz sunt disti-
cti ergo nō sunt idē. **I**te hoc qd̄ ē idem ē

De

pnome relatiuū g^o cū pnome certā designat
 psonam. et relatiuū sit notās idemptitatem
 in eo p quo refert significat idemptitatem i
 su pposito. sed illud nō ē essentia sed psona.
 ergo significat qz sint eadē psona qd cū sit
 falsum. restat qz illa locutio sit falsa. **¶** **¶**
 dō qz hec locutio pater et filius sunt vnum
 pncipiū s. s. simpliciter recipit. hec autē pa
 ter et filius sunt vnus spirator nō recipit et
 hec similiter nō admittit pater et filius sūt
 idem pncipiū. quāuis em videant e quipol
 lere illi nō tñ equipollēt differētī em modo
 in hīs locutionibus spirationis notio signifi
 cat. ppter qd notandū qz notio potest signifi
 cari dupliciter scz in abstractione vel in cō
 cretione. in abstractione vt si dicat spiratio.
 In cretione vt si dicat pncipiū vel spirato
 tor. In cretione autē potest significari vel i
 opatione ad subiectū in rōne suppositi. vel
 in opatione ad subiectum in rōne actiui vel
 vtroqz mō significat ergo notio spirationis i
 cretione ad subiectū i rōne suppositi p hoc
 nomē spirator qd ē nomē verbale. et qz sup
 positū huius notionis ē psona nō vna psona
 sed due ideo diuinus duo spiratores nō vnū
 Nec ē simile de hoc qd ē creator qz cū sit no
 mē essentiale significat in cretione ad sub
 iectum qd ē substantia. Et illud ē vnū in tri
 bus sed notio ad psonā que de se multipli
 cat nō ē vna i duabus. Significat etiā notio
 in opatione ad subiectū in rōne actiui vt per
 hoc nomē pncipiū qd dicit originē et quoz
 mā subiectū agit p virtutē et virtus respicit
 naturā cū in patre et filio sit vna natura et
 vna virtus nō multiplicata. p hoc nomē pnci
 piū significat notio spirationis vt nullo mō
 multiplicata ideo dicimus pater et filii sūt
 vnū pncipiū s. s. vt vnū dicat vnitatē notio
 nis et vis spiratiue et nature inspirantibus.
 Hinc ē qz pater nō dicit plura pncipia licet
 plures habeat notiones. qz nō habet diuer
 sas vires et naturas. Significat etiā in opati
 one ad subiectū. vt i rōne suppositi et acti
 ui cū dicit idē pncipiū quoma pnome idēz
 qd certā desiderat psonā significare respicit
 suppositū et pncipiū sicut dicitū ē respicit
 ipsum vt actiuum. et quomā suppositū nō
 ē idēz nec vnū ideo hec ē falsa pater et filii
 sunt idē pncipiū. hec igit ē vera pater et fi
 lius sunt vnū pncipiū. hec em ē falsa sunt
 vnus spirator. hec itēz falsa sunt idē pnci
 piū spiritus. s. et ratio horū omnū patz ex p
 dictis. Ad illud g^o qd obicit. primo qz sint
 vnū pncipiū qz vnica spiratione spirat. dō
 qz hec nō ē tota ratio sed hec ē tota ratio. qz
 vnica spiratione et vnica virtute. et in vnitatē
 nature spirat eundē. et pncipiū hoc mō
 importat illā notionē et ideo sunt vnū pnci
 piū. Non sic autē significat illa notio p hoc
 nomē spirator qd ē nomē verbale et descen
 dit a verbo qd dērmē suppositū psonale. spi
 rator em dicit ille qui spirat et ille est psona

Ad illud qd obicit de creatione iam patet.
¶ **¶** qz creatio nō tantū habet vna virtute
 fieri. sed etiā habet vnū suppositū et ipsum
 ē substantia pater em nō creat tanqz pncipiū
 subiectū sed ipsa substantia diuina que vnica
 ē sed suppositū spirationis nō potest esse sub
 stantia sed psona ideo nō dicit qz pater et fi
 lius vnus sunt spirator. Ad illud qd obicit.
 qz idemptitas ē vnitatis nō multiplicata. dō
 qz illud nō sufficit nisi sit talis vnitatis qz non
 multiplicet nec opaciat secū pluralitatē sup
 positōz quā excludit idēptitas. et qz vnitatis
 pncipij opaciat pluralitatē psonaz ideo pa
 tet illud. Ad illud qd obicit qz eadē spiratō
 ne spirat. dō qz nō sequit ex hoc qz vnus spi
 rator. qz em eadē sit notio tñ suppositum
 nō ē idē et cū dicit idē pncipiū notat idēpti
 titas in vtroqz cū dicit eadē spiratiōe notat
 idēptitas in altero. ideo hec nō sequit ex illa
 nec vna infert aliā.

In ista pte sunt dubitationes ar
 ca litterā. et primo de hoc qd dicit
 qz pater ē pncipiū toti² deitatis
 querit ergo p quo stat ibi hec no
 mē pncipiū. Nō em potest stare p essentia
 nec p psona qz vtrunqz dicit quantū ē de se
 absolutū. aut ergo stat p paternitate et hoc
 falsum qz nō ē pater s. s. Nec p spiratione qz
 spiratio nō ē respectu filij. nec dūmūter ad
 vtrunqz qz nihil habet dūmūne nisi essentiam
 nec p innasābilitate qz innasābilitas nō dicit
 respectū ad psonā sed priuationē respec
 tus ergo omnī mō ē falsa. **¶** **¶** dō qz sen
 sus locutionis hic ē pater ē pncipiū totius
 deitatis. i. omnīū psonaz in deitate et ē di
 stributio accomodata sic dō celū dicit om
 nia se. s. excepto. Si autē querat p quo stat
 hec nomē pncipiū. dō qz stat p paternitas
 te simul et spiratione. qz p paternitatē ē pnci
 piū filij p spirationē pncipiū s. s. p vtrūqz
 pncipiū vtriusqz. Quod ergo obicit qz non
 habet dūmūne. dō qz nō dūmūnt in notione
 vnica dūmūntia formali. Tamē dūmūnt due
 niētia originali in eadē psona et eiusdem p
 sone pncipitate qz em psona patris a nullo ē
 vt dicit in littera ideo omni mō pductionis
 pducit et ideo ē pncipiū totius deitatis.
 vnde idē importat nomine pncipij cū dicit
 pncipiū diuinitatis intellectu pncipali qd
 importat nomine innasābilis quantū ad in
 tellectū dēsequētem et ex hoc. et ex rōne ver
 bi dēfirmationē recipit ista positio que dicit
 qz innasābilitas dicit in patre plenitudine
 fontalitatē siue fontalē plenitudinē licz ex
 dēsequēti intellectu. **¶** **¶** Itē querit de huiusmo
 di locutionibus qualiter accipit ibi hoc no
 mē pncipiū cū dicit pncipiū sine pnci
 pio. pncipiū de pncipio. Aut em accipit
 essentialiter. aut psonaliter. nō psonaliter vt
 videt qz s. s. dicit esse pncipiū de pncipio
 et pncipiū nō dūmūnt ei nisi tantū pluralitē
 pterea sic dicit magister dis. xviij. nō potest

dicat hoc de illo nisi quantum ad noia subalia
 ergo principiu non potest accipi notionaliter
 et itez p qua notione accipet cu dicit filiu
 principiu de principio. qz no p filiatione qz
 hoc ducunt s. s. scz esse principiu de principio
 non p omum spiratione. qz omum spiratio
 ducunt patri cui no ducunt esse principiu de
 principio. Si tu dicas q accipit essentialiter
 Contra essentia no e psona principiu nec di
 cit respectu ad psona. s. cu principiu dicat
 respectu ad psona no potest accipi essentiali
 ter et ita nullo mo. **R**o possit dici q h
 nome principiu accipit in opatione ad crea
 turam. et trahit ad psonas p ppositiones ad
 ditas. sicut cu dicit deus de deo. et deus n
 de deo et similia et sic cessant obiectiones
 Aliter potest dici q hoc nome principium
 n e impositu ad significandu respectu essen
 tiale vel psonale quantum e de se sed indiffe
 reter se habet ad vtrug. et eius acceptio de
 terminat p adiunctu. quando ergo dicit de
 patre stat p notione paternitatis spiratiois
 omumiter. et artat p ppetate imasibilitatis
 p hoc qd dicit non de principio. similiter in
 filio stat p omum spiratione cu filiatione. q
 importat p hoc q dicit de principio. de s. s.
 vero dd. q stat essentialiter tantu. et artat
 ad psonam p hoc q dicit de vtroq. **I**tez
 querit de hoc qd dicit q s. s. esse cepit princi
 pium creaturam. videt em dicere dtra illud
 qd dicitu e supra dis. iij. ex ppetuate crea
 turam intelligit additor eternus. si ergo s. s. e
 eternus additor s. eternaliter pricipiu. **I**tez
 in immo eterne rex additor. **I**tez rone videt
 qz res ab eterno fuerut in deo. sed no nisi sic
 in principio. s. ab eterno fuit principium.
Ro dd q nomina q dicunt effectiu in crea
 tura possunt illu dicere actu vel habitu. Si
 actu ex tpe dicunt. si habitu possunt dici es
 ternaliter et quoma principiu potest sonare
 in actu vel in habitu. ideo no potest dici so
 lu tpaliter immo etia eternaliter. s. quomaz
 vltus magis accipit hoc nome principiu put
 dicit in actu qua in habitu. et ideo dicit ma
 gister q dicit tpaliter. **Q**uobiat q dicit
 additor eternus. dd q locutio duplex e. tum
 ex pte ei qd e additor qz potest dicere actu
 vel habitu. **T**um ex pte eius qd e eternus.
 qz potest teneri adiectiue vel substatiue. et
 si eternus teneat substatiue sic n ponit eter
 nitatu circa aditionem sed circa suppositum
 et e locutio ve. i. si adiectiue et additor teneat
 habitualiter adhuc locutio vera. Si actuas
 liter tuc falsa sensus sunt manifesti. Na vno
 mo sensus e eternus additor. i. additor qui est
 eternus. **A**lio mo eternus additor. i. ab eter
 no potes codere in tpe. Et tercio mo eternus
 additor qz eternaliter addidit duobus primis
 sensibus e vera locutio. Sed tercio sensu est
 falsa. **I**tem querit de hoc qd dicit q pat
 ab eterno principiu e filij sed pater et filius
 et spiritus sanctus no sunt principiu nisi ex ta

poze s. sed hoc cu eternu ante t pale p priu
 dicit principiu notionaliter in diuinis quam
 essentialiter. Sed dtra omne essentialiter di
 ctum e omum. et quato aliqd omumz ta
 to prius s. p priu debet dici principiu essen
 tialiter qua notionaliter. **R**o dd q dupli
 citer e loqui de hoc nomine principiu aut re
 spectu subiecti sic cu intellectus essentie. sic
 ante intellectu psona sic principiu essentiali
 ter dicitu scdm rone intelligedi pte princi
 pium notionaliter dicitu sic oppont. si aut res
 pectu terminu sic principium essentialiter di
 ctu respicit qd e diuersum p essentia et crea
 tum sed principiu notionaliter dicitu respicit
 psona substantiali et increata et eterna et
 ideo principiu notionaliter dicitu dicit eter
 naliter et quantum ad hanc via prius dicit i
 deo n solu quantum ad intellectu sed etia qua
 tum ad re et sic patet de qua acceptione. h
 nome principiu dicit p prius sed diuersas
 opationes. **I**tez querit de hoc qd dicit q
 cu filius se dixit principiu creatoru se voluit
 ostendere. videt em falsum qz ipse respodit
 ad questione phariseor querentiu. **T**u qui
 es sed quis querit de psona sed principiu se
 cundum qd p creatore accipit tenet essentiali
 ter. s. aut dominus no rndit ducemeter aut
 principiu no stat p creatore ibi. Si dicas qd
 appiat filio. **C**ontra ta ratio creatoris qua
 ratio pricipij appiat patri s. n filio. **R**o
 dd q principiu tenet essentialiter sic dicit i
 littera sed tractu e ad psona filij sed qz obi
 cis q appiat patri dd q principiu de rone
 sui nomis n appiat filio nisi p additione
 et sic imposito qz appiat p actu verbi. Non
 em dixit simpliciter s. principiu. s. ego prin
 cipiu qui et loquor vobis. **I**tem querit de
 hoc qd dicit q n e decedendu qz filius habz
 principiu cu et filius sit primu de principio
Videt em debere deedi qz omne relatiuu de
 bet habere correlatiuu sibi respodens s. si fi
 lius cu dicit principiu de principio dicit re
 latiu debet habere cor elatiuu qd e princi
 pium. **R**o dd q habere principiu dicit du
 pliater. aut sicut correlatiuu. sicut filius dz
 habere patre et sic filius habet principiu.
Mut sic dispositione sui et sic dz habere prin
 cipiu qd incipit esse et sic filius no incipit es
 se qz no incipit vel aliter e habere principiu
 essendi aut duradi. **P**rimo mo filius habet
 principiu. scdo mo no.

Sunc em quedā que ex tpe de deo
 dicunt. **S**upra egit magister de
 relatiuis que ducunt deo pte et
 eternaliter. **H**ic agit de hijs que co
 ueniunt deo tpaliter et omumter. et habet
 hec ps duas. **I**n prima magister agit de re
 latiu q ex tpe de deo dicunt. **I**n scda de
 hijs que pluribus psonis ducunt s. tñ appa
 ri possunt vt similis et equalis infra dis. xxxj
 psona considerari cum tres psona. **P**rima pars
 habet quatuor ptes. **I**n pta ostedit aliqua

m7

nomina dici de deo ex tpe exemplificas de pluribus. In scda qz exemplū videbat incōueniens de hoc nomine deus oꝑponit et soluit ibi. Si hoc aliquis diceret qz nō ex tpe. In tertia vero qz dictū videbat falsū qz aliquid ex tpe diceret de deo et ideo mouz et soluit ad dubiū ibi. quomō gō obtinebimus nihil scdm actus. In quarta vero ex p̄determinatione soluit quodd dubiū in p̄cedētibz questū ibi hic potest solui questio supius p̄posita.

Intelligentiā eorū que dicunt in hac dis. tria querunt. Primo vtrū aliquid dicat de deo ex tpe. scdo dato qz sic queritur vtrū ea q̄ dicuntur de deo ex tpe dicant p̄ se vel p̄ accidens. Tercio vtrū dicant scdm substantiā an scdm relationē. Qz aut aliqua dicant de deo ex tpe ostendit sic nō ē dominus nisi habeat seruū sic dicit aug. sed deus dicit dominus et non habuit ab eterno seruū gō ex tpe gō zc. ¶ Item actiō respōdēt passio ita qz sunt simul. sed deus creat gō aliquid creat. sed nō creat aliquid nisi ex tpe gō non creat nisi ex tpe gō zc. ¶ Itē nulli dicit esse hominē nisi ex tpe eo qz esse humanū habet p̄ncipiū. s; deo dicit esse hominē gō ex tpe. ¶ Itē sic se habet tpale ad tpale. ita eternū ad eternū gō mutata p̄portione. sic se habet eternū ad tpale ita tpale ad eternū. sed eternū sic se habet qz dicit de tpali vt cū dicit petrus ē p̄destinatus gō et tpale p̄terit dicit de et no. ¶ Contra omne tpale ē creatū sed deus ē increatus. et hoc ē summa distātia. sed illoz inter que ē summa distātia vnū non p̄dicat de altero gō zc. ¶ Itē omne tpale ē mutabile et variabile. sed omne illud de quo p̄dicat mutabile. Circa ipsum ē mutabile cum igit deus nō sit mutabilis et variabilis patz zc. ¶ Itē nihil eternū ē ex tpe sed omne qd p̄dicat de deo ē deus. et ita eternū gō nihil tale potest dici ex tpe. ¶ Item omne qd est aliquid ex tpe incipit esse aliquid qd nō erat prius et omne tale ē mutabile gō nihil tale ē in deo ergo zc. Si dicas qz nō p̄dicat aliquid de deo ex tpe p̄dicatione p̄ essentiā. vel inherentiā sed p̄ causam q̄ nō ponit aliquid in deo sed in effectu. Contra cū dicit deus est creator hoc dicit ex tpe. et nō p̄ causam gō zc. ¶ Itē illa nulla p̄batio omne qd dicit de aliquo p̄ causam de alio dicit p̄ essentiā vel inherentiā. sed creator de nullo alio a deo dicit nec p̄ essentiā. nec p̄ inherentiā gō zc. ¶ Itē qd dicit de alio p̄ causā potest inferri p̄ modū habitudinis causalis vt dies ē sol lucens sup̄ terrā ergo dies ē a sole ergo si p̄ causam deus ē creator p̄ rōne de2 a creatura vel eō uerso. ¶ Itē qz p̄dicat solū p̄ causam nō ē id illi de quo p̄dicat sed cū dicit deus creat actio dicit deus ergo nō p̄dicat p̄ causam. ¶ Itē cū dicit deus dominus. dominus nō dicit ali quod genus cause. et tñ dicit de deo ergo p̄

dicta r̄sio nō ē sufficiens. ¶ Itē dicit qz ali quid dici ex tpe ē dupliciter aut qz ipsum ē tpale. aut qz dicit respectū ad tpale. Primo mō nihil p̄dicat de deo p̄ essentiā vel p̄ inherentiā. sic p̄bant quatuor rōnes ad hoc inducē p̄dicat tñ p̄ causā. vt si dicit deus ē homo et hoc nō ponit mutacionē vel esse tpale circa deum. sed circa creaturā. Alio mō dicit aliquid ex tpe eo qz de rōne sui nominis dicit opationē ad aliqd tpale vt dominus et creator sed tñ de sua p̄ncipali significatiōe importat essentiā nā dominus importat dominū qd ē potestas roberendi subditos et hec diuina essentia. similiter creator importat diuinā actionē q̄ ē diuina essentia vtrūqz tñ significat in respectū ad creaturā et ita dnotat creatū et tpale. quomā ergo qd implicat in se dtingens et necessariū denomiatur totū dtingens. similiter qd eternū et tēporale totū denomiatur temporale p̄pter naturā totius copulati qd ponit vtrāqz p̄tem. et falsificat p̄ vtrāqz et p̄ altera bine ē qz talia dicunt ex tpe nō rōne p̄ncipalis significati sed rōne dnotati in creatura. et p̄ hoc patent quatuor argumēta sequētia. Concedendū ē qz nō omne qd ex tempore dicit de deo dicitur per causam sed vel dicitur per causam vel p̄ v̄mionem vel per quandam comparacionē ad temporale et sic patēt omnia. Ad illud ergo qd obiicit qz tēporale ē creatū et mutabile. dicit qz loquit de tēporali primo mō et hoc nō dicit de deo nisi per causam vel p̄ v̄mionē. Ad illud qd obiicit qz omne qd p̄dicat de deo ē eternū. dicit qz hoc ē dupliciter. qz eternū potest teneri adiectiue vel substantiue. si adiectiue sic falsa ē. Aliquid em̄ p̄dicat de deo cuius duratio nō ē eterna. si substantiue vera ē et sic ē sensus. Omne qd p̄dicat de deo. i. aliquid eternū. nec tñ sequit ē eternū immo ē ibi fallacia accidentis sic hic creatio ē deus et deus ē eternus ergo creatio ē eterna ita in p̄dicta. Aliquid em̄ qd ē eternū rōne p̄ncipalis significati. i. qd ē aliqd eternū rōne dnotati dicit tēporale. Ad illud qd obiicit qz illud qd ē ex tēpore incipit aliquid esse. dicit qz illud nō ē id deo p̄pter mutacionē aliquā factā in ipso sed in creatura. et illud determinatū ē s. dis. octaua.

Secundo querit vtrū que dicunt de deo ex tēpore dicant p̄ se vel p̄ accidens. et qz scdm accidēs ostenditur hoc mō Aug. v. de trim. et habetur in littera qz dominus esset hominis ex tēpore accidit ei. ¶ Itē hoc ipsum videtur rōne. qz omne qd adest et abest p̄ter eius d quo dicit corruptionē p̄dicatur scdm accidēs. hec ē p̄ se nota sed omnia hec q̄ tēporaliter dicuntur de deo sūt huiusmodi ergo zc. ¶ Itē qd p̄dicatur p̄ se de aliquo semper mest illi ergo ab oꝑpositis qd p̄dicatur de aliquo. et nō semper mest p̄dicatur n̄ per se ergo per accidēs. sed talia sunt huiusmodi nomina er

Item omne qd pdicatur de aliquo aut e duertibile cu subiecto aut de rone subiecti aut pdicat p accidēs sed huusmodi nomia nec sunt de rone dei nec duertibilia vt patz de hoc nomine dominus g^o 2c. Contra aug. v. de trim. nihil scdm accidēs dicit de deo. **I**tem ostendit rone qz inuociqz e ponere accidēs e ponere apositionem et p dsequēs varietatē sed neutrū e in deo g^o 2c. **I**tem omne p accidēs reducit ad p se. h^o reductio e posterioris ad prius nō ecouerfo deus aut nō habet prius nec simpliciter nec scd; quid g^o nihil de deo dicit scdm accidēs. **I**tem omne qd dicit de duobus de vno p se. de altero p accidēs pfectiozi mō dicit de eo de quo dicit p se sed quinquid dicit de deo dicit pfectissime g^o nihil dicit de deo scdm accidēs g^o huusmodi nomia nō dicunt de deo p accidēs g^o p se. **R**ō dicit qd dicit scd; accidēs e tripliater. vno mō accidēs dicit p opposituz ad substantiam et sic dicit accidēs appietas alij inherēs que nō e de rei essentia et hoc qdam mō nihil dicit de deo scdm accidēs sic dicit Aug² eo qd hoc mō accidēs ponit apositionem et varietatē in eo de quo dicit. **A**lio mō dicit scdm accidēs e per oppositionē ad p se et sic dicit scdm accidēs. aut qd dicit p aliud i essentia vt si dicit pies disgregat aut p aliqd cui e qnammo idē qnammo diuersuz vtputa cū vt dicit de supiozi p inferius vt figura habet tres hoc mō nō e aliqd dicit de deo scdm accidēs. hoc em dicit p accidēs ponit in aliquo posterioritatē et impfectiōm sic ostēdit rationes ad hoc inducte. deus aut nihil habet impfecte nihil habz ab alio qd sit omnino aliud. nec a supiozi vel inferiozi qz hec nō cadūt in deo. **T**ercio mō dicit scdm accidēs e p oppositionē ad necessariū vt illud dicit accidere qd necessario nō inest et hoc mō huusmodi dicunt de deo scdm accidēs qz non dicunt de ipso necessario sed dicunt de ipso p se qz p apationem ad creaturā. **C**ompatō aut ad creaturā p se e qz deus e sua actio. h^o tñ qz deus agit p voluntatē que nō semp nō de necessitate diuncta e actui ideo nō necessaria et quantū ad hoc cadit ibi ratio ddi se cundū accidēs. **V**nde hic modus dicēdi p accidēs opponit p se in creaturis rone eius. qz ad dicit p se sequit necessariū in creaturis. In deo aut nō quomā idē seipso facit et volūtariē facit. et ideo in deo nō habet oppositōnem ad p se. **R**esponones g^o ostēdentes qz nō dicunt de deo scdm accidēs pcedūt secūdu primā et scdaz acceptionē. **Q**uod aut obicit qz esse dominū accidit sic intelligendū e. i. nō necessario nec semp ouenit. **A**d illud qd obicit qz absunt pter corruptionē dō qz ista diffinitio e accidētis scdm qd adesse e p inherentiā sed sic nō ouenit deo vt visum e sed solū creaturis. vnde patet illud. **A**d illud qd obicit de p se. **D**icendū qz loquit de p se in creaturis. **A**d p se em in creaturis sequit ne-

cessarium sed nō sic in deo.

Cratio qrit vtz ea q sic dnr d do ex tpe dicant scdm sbām an hūm relationē que sit vera relatio. **E**t qz hūm relationē videt hoc mō sic pater se ipso generat ita seipso creat. tñ qzuis seipso generet generatio et paternitas dicit vere i ipso hūm relationē; g^o pari rone qzuis seipso creet et dominet tū qz sunt ad alterz dicunt realiter relatiue. **I**tem huusmodi nomina. aut pure dicit diuinā substantiā. aut supad dunt aliquē respectū. si pure diuinā substācia dicit sed substācia e eterna et ab eterno g^o dicunt de deo ab eterno qd falsum e er^o supaddunt aliquē respectū g^o relationē. Si dicas qz nō addūt respectū hūm rem. sed hūm modū. **C**ontra aut illi mō respōdet aliquid in re aut nihil. si aliquid in re g^o realiter dicunt relatiue si nihil ergo falsus e modus intelligēdi et incoueniēs modus dicēdi. **I**tem sunt quedā relatiua hūm esse quedā hūm dicit sed in relatiuis hūm dicit e mod² respectus. In relatiuis hūm esse e veritas respectus sed seruus et dominus sunt relatiua hūm esse er^o vtrūqz importat respectū nō tantū hūm modū sed etiā hūm rem ergo 2c. **I**tem dominū dicitum de deo ita bene dicit sup positionē sic dictum de creatura illa igit sup positio. aut ponit in deo aut in creatura. **N**on i creatura distat qz tunc idē sibi sup poneret ergo ponitur in deo ergo superpositio est vere relatio ergo 2c. **I**tem cū dico deus creat hic notat duplex respectus scz cause ad effectū et ecōuerso. **A**ut ergo vterqz e i creatura. aut vterqz in deo. aut vnus in deo. alter in creatura. **C**onstat qz impossibile e vtrūqz esse in deo qz deus nō e effectus et simpliciter in creatura qz creatura nō e sui causa ergo necesse e qz alit in deo ergo 2c. **I**tem cū dico deus creat deus verissime e causa et si vera ratio cause ponit verā relationē huusmodi nomina dicta de deo ponūt verā relationē. **C**ontra dicit in causalibus et causis nō recipimus recipationē ergo cū deus sit causa pfectissima creature nō referat ad creaturā. qzuis ecouerfo. creatura referat ad ipsum. **I**tem phūs dicit qz sciētia hūm rem referat ad scibile sed nō ouertitur ergo si minor e depēdētia dei ad creaturā quā scibilis ad sciētiam ergo nulla i eo e relatio. **I**tem rone videt qz huusmodi nomina si dicūt relationē circa deū. aut illa e pure diuinā essentia. aut aliquid supad ditum. si pure dei essentia ergo eternū quid ergo respectus huusmodi nom inū e etern² ergo de necessitate dicunt ab eterno. Si autē dicūt aliquid supadditū ergo in deo est aliqua apositio. **I**tem omnis relatio dicit aliquā dependentia vel saltē ordinē et habitudinē. ad illud respectu cuius dicit sed deus nō ordinat nec terminat er^o nihil de deo dicit relatiue respectu creature. **R**ō ad hō intelligendū e qz dicit hūm relationē dupliciē

est. aut s^m rē aut s^m modū. Realit̄ aut̄ re-
 latio triplex ē. aliquādo em̄ fundat̄ sup̄ p-
 prietatem accidētalez vt similitudo in dupli-
 cī albedine. Aliquādo sup̄depēdentiā essen-
 ciale sic respectus vel relatio materie ad for-
 mam. Nam sic dicit̄ ph^s materia hoc ipsum
 qd̄ ē ad alterz ē. Aliquādo sup̄ originē natu-
 ralem sic effectus ad causaz et filij ad patrē.
 prima relatio nō potest esse in deo qz in deo
 nulla ē p̄p̄tas accidētalis. sc̄da nō potest ef-
 fe in eo. qz nulla in deo ē depēdētia. tercia
 ē in deo sed nō respectu creature s; respectu
 p̄sone hec em̄ nō dicit̄ op̄ati onem nec depē-
 dentie inclinātionē sic prima et sc̄da sed ponit
 distinctiōnez et ordinem et quomā vere
 vna p̄sone ordinat̄ ad aliā et habitudinē hz
 Et alio mō sc̄dm rem se habz ad vnā quā ad
 aliā. ideo hec relatio ē in p̄sone respectu p-
 sone nō respectu creature. Naz deus ad crea-
 turā nō habet ordinē nec habet aliā et aliā
 habitudinē et iō nullo mō ē realit̄ i deo rela-
 tio respectu creature. Creatura aut̄ ad deū.
 habet ordinē et habitudinē mediāte p̄p̄ri-
 etate accidētali et depēdētia essentiali. et
 origine naturali. Ideo sc̄dm omnē modū rez-
 ferē creatura ad deū. quomā igit̄ intellect̄
 noster cū intelligit aliquod referri ad aliqd̄
 intelligit etiā op̄ari illud ad illud ideo in-
 telligit deum p̄ modum respectus et relatiō-
 nis cū respectu in deo nihil respondet nisi
 diuina essentia ex pte creature r̄ndet et ideo
 nō ē vanus. Concedendū ergo qz huiusmōi
 nomina dicta de deo nō importāt relationē
 in deo s^m rem sed solū s^m modū intelligen-
 di. Ex hijs patet̄ quesita. Quod em̄ obiāt̄ d̄
 patre dicendū qz nō ē simile qz patris ad fi-
 liū ē ordo et habitudo et alia habitudo ad
 filiū quā ad s. s. Deus aut̄ sic dicit̄ ph^s nō
 habet ordinē nec aliquā habitudinē. nā pri-
 ma causa eodē mō se habet ad omnia q̄nis
 alio et alio mō se habeāt ad ipsam. vt in xi.
 prime phie dicit̄ qz primū et summū bonum
 nō ordinat̄ ad hec creata. Ad illud qd̄ obiāt̄
 si nō dicit̄ relationē s^o pure substantiā. d̄
 qz pure circa deum dicit̄ substantiam sc̄dm
 rem sed relationē sc̄dm modū intelligēdi. In
 creatura vero sc̄dm esse et qz obiāt̄ qz vanus
 ē intellectus. dicendū qz falsum est qz intelle-
 ctus fundat̄ sup̄ aliquid s; sup̄ relationem
 creature cū r̄ndet relatio sc̄dm dici in deo.
 Ad illud qd̄ obiāt̄ qz quedā sunt relatiua se-
 cundū esse zē. dicendū qz quedā sunt relati-
 ua sc̄dm esse ex pte vtriusq; extremi vt domi-
 nus et seruus in creatura. quedā ex pte alte-
 rius vt sc̄ibile et sciētia et mēsuratio et mēsu-
 ra sic in p̄posito. Ad illud qd̄ obiāt̄ qz domi-
 nus dicit̄ suppositionem et similiter creatio
 causalitatē. dicendū qz suppositio in deo est
 vere suppositio et vere causalitas. qz vere a-
 lii supponit̄ deus et vere efficit̄. Tamē illa
 suppositio nō ē vere relatio similiter nec cau-
 salitas. sed ē vere diuina essentia qz seipsa su-

ppomē et efficit̄. Ad illud qd̄ obiāt̄ qz ē ibi
 respectus cause et effectus dicendū qz respec-
 ctus effectus ibi ē vere respectus et vere re-
 latio. sed respectus cause nō ē respectus nec
 relatio in deo sc̄dm rem sed sc̄dm modū intel-
 ligēdi sc̄dm rē vero substantia vel essentia.
In pte ista sunt dubitationes circa
 litterā et primo de hijs nomibz
 Creator dominz et huiusmodi que
 dicit̄ magister dici de deo ex tpe.
 Videt̄ em̄ falsum qz dominū vt dicit̄ boeti^z
 ē potestas cohercēdi subditos sed hec est in
 deo ab eterno s^o zē. **I**tem dominus vt dicit̄
 amb^o. ē nomē nature s^o si natura ē eterna
 s^o dominū. **I**tem de hoc nomine creator obi-
 at̄ qz nō dicit̄ lectoz qz actu legit̄. sed qz abi-
 lis ē ad legendū. sed deus abilis ē ad crea-
 duz s^o zē. Iuxta hoc querit̄ de hoc nomīnū
 significatiōe et dnotatiōe et vnde habēt
 rationē dnotandi cū diuina essentia sit prim-
 ā pale significatū. **R**z dicendū qz q̄nis di-
 uina essentia nō habeat vere respectū ad crea-
 turā tū at̄tingit̄ eaz intelligere et significare
 p̄ modū respectus nec tū intellectus ē vanz
 ap̄ter hoc qz totā rationem respectus realis
 ponit̄ in creatura quomā igit̄ huiusmodi no-
 mina dicūt respectū a quo imponit̄ q̄nis im-
 ponant̄ essentia. ideo dicunt̄ sc̄dz exigentiā
 illius respectus ideo intelligēdi qz quedā
 dicūt respectū solū vt dominus quedā effe-
 ctum vt creator et iustus et vtraq; sunt sub
 duplici differētia qz aut̄ importāt respectū
 ad rē p̄sentē aut̄ rē futurā siue ad rē in actu
 vel habitu. primo mō qz ponūt̄ creaturā in a-
 ctu dicunt̄ solū cū creatura incipit. sc̄do mō
 ab eterno. sc̄dm hoc s^o si dominz et creator
 importāt respectū in actu ab eterno nō pos-
 sunt̄ dici. Si aut̄ i habitu possunt̄ tū vsus cō-
 munit̄ accipit huiusmodi nomina vt dnotāt̄
 in actu et ideo dicit̄ Aug^z. ea dicit̄ cum tpe.
 Quod ergo dicit̄ boeti^z intelligēdi qz est
 potestas cohercēdi subditos habitos sed nō
 habendos. Quod dicit̄ amb^z patet̄ qz nō co-
 git̄ qz q̄nis imponat̄ nature tū imponē a p-
 prietate nature vt dicit̄ respectū ad creatu-
 ras et ideo dnotat̄ quid creatū et sic patent̄
 omnia qz ratio dnotandi ē modus significā-
 di. **I**tem querit̄ de hoc qd̄ dicit̄ qz tempus
 nō cepit ex tpe videt̄ em̄ falsum qz omne qd̄
 incipit ē tpale. et omne tpale mēsurat̄ tpe.
 et omne tale cepit in tpe zē. Si tu des instā-
 ciaz impetus obiāt̄ qz nihil ē magis varia-
 bile quā tempus sed omne tale ē tpale s^o zē
Item si tempus nō incipit in tpe s^o cepit
 extra tēpus s^o fuit̄ tēpus extra omne tēpus
Rz d̄ qz quantū ad p̄sens p̄tinet qz de
 initio t̄pis debet̄ dici in sc̄do differt̄ incipe
 ex tpe. et in tpe. et cū tpe. qz ex dicit̄ ordi-
 nem et ita p̄su ppomē tēpus tanq̄ anterius.
 et ideo nihil cepit ex tpe nisi qd̄ sequit̄ tēp^z
 In tpe dicit̄ t̄pis existētia sed tēpus nō fuit̄
 in sui initio cū sit successiuū ideoq; sūt̄ eqli^s

durationis cū tpe nō cepunt nec ex tpe nec
 in tpe sed cū tpe. i. cū tepus cepit. Si que-
 ras quomō tēpus cepit breuiter dō qd nullo
 p̄dictōn modō sed cepit in su principio. et
 ideo nō cepit extra tēpus. Ad illud qd obi-
 cit qd ex tpe mensurat t̄pale. dō qd t̄pale qd
 extollit a tpe mensurat et incipit a tpe. sed
 illud n̄ extollit qd incipit cū tpe. Et ratio p̄-
 dicta ē. ¶ Itē querit de hoc qd dicit qd num-
 mus mutatus nō ē cū cepit esse p̄cium. Vide-
 tur em̄ falsum qz esse p̄ciū ē accidēs nummi
 et mō inest et prius n̄ in erat ḡo numm2 mu-
 tatus ē. R̄o dō qd relatio nō p̄dicat quid ab-
 solutū s; p̄dicat ordinē ad alterū ordo qd res-
 picit dispositōm ordinatōn. quedā igit̄ sūt
 ordinabilia ita qd vtrūq; ē in potentia et tūc
 relatio introducitur p̄ mutationē factā in vtra-
 q; quedā sūt ordinabilia ita qd alterū quan-
 tū ē de se in actu ē. sed alterū in potētia. sic
 patz de duobus. quorū vnus qui ē actu albz
 actu habet p̄prietatē scdm quā attēdit simi-
 litudo et ideo altero de nō albo facto albo
 fit p̄fecta similitudo. Non ḡo oportet qd re-
 latio semp̄ inducat mutationem in vtroq; ex-
 tremoz p̄pter sui corruptionē vel deceptio-
 nē sed sufficit qd in altero. Et ratio visa ē. qz
 respicit duplex extremū. Et qz vnū potest ef-
 se de se in actu altero existēte in potētia sic i
 nūmo q̄ ē in potestate possidētis qd fit pig-
 nus vel p̄cium vel arra scd; mutationē factā
 in ipso. Nec aduenit nūmo aliquid absolutū
 sed ordo qui ex pte nūmi erat i actu. ex pte
 illius qd erat i potētia fit i actu et ideo mu-
 taf̄ illud nō mutato nūmo. ¶ Itē querit de
 hoc qd dicit qd accidēs ē in creatura cū rela-
 tio ē creature ad creatozē. videt̄ em̄ falsum.
 qz d̄tingit rem intelligi accidēte remoto. ḡo
 si relatio ad creatozē accidit creature ḡo illo
 remoto d̄tingit rem creatā esse intelligi arcū
 scripto respectu ad creatozē. ¶ Itē si relatio
 qua creatura referit ad creatozē ē accidēs.
 Cum illud sit creatū referit et ita p̄ accidēs.
 et sic de alio et ita ē abire in infimū. R̄o dō
 qd creatura quantū ē ad esse primū essentiali-
 ter depēdet et talis relatio q̄ exprimit illaz
 depēdentia nō ē creature accidētalis s; ma-
 gis essentialis quantū aut̄ adesse scdm siue
 ad bene esse n̄ depēdet essentialiter qz illud
 bene esse accidētale ē. ideo talis relatio scdm
 accidēs dicit̄ vt filiatio scdm qd dicit̄ ad op-
 tionē. et de tali intelligit̄ Aug. Ad illud qd
 obiāc̄ qd relatio relatione alia referit. aliqui
 volunt dicere qd creatura seipsa referit. tñ il-
 lud n̄ videt̄ esse dō. qz nulla creatura ē sua
 relatio cū nō sit summe simplex immo hoc ip-
 sum qd referit aufert simplicitatem. ideo dō
 qd sic relatiua referunt̄ p̄prie qui dicūt rē sub-
 stratā cū respectu. ipse aut̄ relatiōes siue ref-
 pectus n̄ referunt̄ immo magis alia referūt
 qz nō sunt entia sed entū. sic impposito dō.
 qd ipse relationes p̄ se nō referunt̄. sed cum
 substātis ita qd vnū cū alio et p̄ aliud ideo

nō ē vltra q̄rere aliud quo referunt̄. Itē
 querit̄ de hoc qd dicit nec tñ dicimus s. s. re-
 ferri ad se. videt̄ em̄ posse referri. qz s. s. est
 donū et donū referit ad donantē. et ipse est
 donās ḡo necessario dcludit̄ qd referit ad se
 R̄o dō qd hoc nomē spiritus dicit̄ relationē
 scdm esse. et ideo qz relatione scd; esse nihil
 referit ad seipsum scdm idē nullo mō s. s. in
 quantū spūs ad se referit sed donū nō tantū
 importat relationē scdm esse vtputa cū dicit̄
 auctoritatē in dante. sed etiā scdm modū di-
 cēdi. vt quādo largitatē et potestatē in do-
 mitatē. et qz taliter potest scdm modū intel-
 ligēdi d̄pari ad se vt datū inquantū datū d̄-
 cit̄ ad se. inquantū dans n̄ ideo dcedit qd ap-
 pellatio dati vel donati sequit̄ ad s. s. n̄ aut̄
 spiritus sanctus.

Proterea d̄siderari oportet cū tres p̄so-
 ne coequales sibi sint zc. In p̄cedenti
 p̄tima p̄tacula egit magister de rela-
 tiōis q̄ dicunt̄ de deo p̄prie et t̄paler. In
 hac pte agit de hijs q̄ dicunt̄ de deo d̄muni-
 ter et eternaliter et quomā hec sunt app̄abi-
 lia. ideo hec ps habet duas ptes. In p̄tia d̄-
 terminat̄ eoz significatōm. In scda eoz app̄a-
 tionem ibi. nō ē p̄termittendū huus zc. p̄ti-
 ma ps habz duas. In prima d̄terminat̄ sig-
 nificatōnem huus nominis equalis. In scda
 huus nomis similis et hoc facit scdo ca. hoc
 etiā dicimus de simili et similitudine.

Intelligentiā huus p̄tis ē questio
 de hijs nomibus similis et equalis
 et circa hoc tria querunt̄. p̄mo que-
 rit̄ vtrū hec noīa dicant̄ scdm positōnē. an
 scd; p̄riuationē. Scdo querit̄. vtrū dicat̄ mu-
 tuā relationē in patre et filio. Et qd dicant̄
 scdm p̄riuationē videt̄ p̄ auctoritatē magi-
 stri in littera. quibusdā videt̄ nomine equa-
 litatis et similitudinis nō aliquid pom̄. sed
 remoueri. vt dicat̄ filius equalis patri. qua
 nec maior nec minor ē eo. ¶ Itē hoc potest p̄-
 bar sic Euclides diffinit̄ equalē sic. Equale
 ē qd alteri suppositū nō excedit nec excedit̄
 ḡo cū hec diffinitio sit data scd; p̄riuationē
 patz zc. ¶ Itē equale et simile n̄ tantū dicūt
 vnitatē sed etiā diuersitatē. sed nō ē ponere
 diuersitatē in diuinis ḡo huusmodi nomia
 nō dicunt̄ scdm positōnē sed scdm p̄riuatō-
 nem. ¶ Itē equale scdm qd dicit̄ positōnē. di-
 cit̄ d̄mensuratōnē. sed in diuinis nō ē d̄men-
 suratio nec excessus ḡo dicunt̄ p̄ p̄riuationē
 excessus. Non p̄ positōnē. Contra similitu-
 do et equalitas in hijs inferioribus dicunt̄
 positīue sed hic d̄pletius sunt i deo qz vt di-
 cit̄ Aug. In filio primo repit̄ ratio similitu-
 dimis et equalitatis ḡo multo fortius in deo
 dicūt positōnē. ¶ Itē omnis negatio q̄ nō ē
 pura negatio fundat̄ supra positōnē. ḡo cū
 hoc qd dico equale importet̄ remotionē ex-
 cessus et nō importat̄ purā negatōnē qz tūc
 chimera esset equalis deo oportz qd importz
 positōnē. ¶ Itē; hec ē falsa pater et filius

De

sunt inaequales. g^o hoc qd e inaequale aliquid
 priuat qd e in deo sed hoc no e nisi importat
 p equalitate g^o equalitas aliquid ponit . qz
 si eius oppositu priuat necesse e ipsum pone
 re. **U**te heretici dicunt hanc falsam pater e
 equalis filio . aut qz aliquid ponit . aut qz ali
 quid remouet . no qz remouet qz dicunt hanc
 vera pater e inaequalis q remouet g^o qz aliqd
 ponit g^o zc . et fundat vtraqz istar positionu
 supra oppositione inaequalis ad eqle . **S**i em
 equale et inaequali accipiunt remotiue . **R**o d^o
 qz scdm qz in littera inuenit et doctores antiq
 dicunt . qz positio magistri fuit qz nomina q n
 dicunt psonale ppetate . vel essentie vmitate qz
 priuatiue accipiunt . vnde qz similis et equa
 lis dicit respectu patris ad filiu . et ille res
 pectus no e psonalis ppetas nec essentia vo
 lunt ponere qz omnia talia scdm priuationez
 dicerent . sic duo tres similes et equales et
 dissimilia . **T**ame ista positio stare n potest sic
 s pbatu e . de vmitate et pluralitate nomnu
 diuinoz . **S**i em in diuinis e vmitas positue
 et pluralitas . et hec duo faciunt similitudine
 et equalitate . **N**ecesse e hec positue accipi
 diuinis . **E**t accedende sunt rones ad hoc indu
 ctu . **A**d illud g^o qd obicit qz equale e qz no
 excedit d^o . qz illi negationi subtermie affir
 matio . et positio q notificat p priuatione op
 positi s excessus . **A**d illud qd obicit qz n e
 diuersitas in diuinis . d^o qz no indicat diuer
 sitate nisi suppositi no forme de se et quia in
 diuinis e pluralitas suppositoz patz zc . **A**d
 illud qd obicit qz scdm qd dicunt positue .
 dicunt amensuratione d^o . qz in diuinis no est
 mensuratio simpliciter . sed tñ e amensuratio
 respectu infimti et hoc no ponit simpliciter
 amensuratione . **A**lter potest dici qz equale
 et simile de suo primo intellectu ponit vmi
 tate quantitate et qualitate . **Q**z aut ponat
 amensuratione hoc qd e equale e . qz quanti
 tas illa e mensurata qm g^o in diuinis e in me
 sa dicit ibi ouemeta in quantitate virtutis qz
 uis no ponat ibi amensuratione .

Secundo querit vtrq nomina pdicta di
 cant scdm substantia . an scdm relato
 nem . et qz scdm substantia . videt au
 ctoritatem magistri i littera . **E**qualitas inquit
 no e relatio vel notio . sed nature vmitas vel
 idēptitas . et hila . de trim . **S**imilitudo e in
 differēs essentia g^o ta similitudo qua equa
 litas dicit diuinā essentia . **I**te equalitas
 dicit scdm quantitate et similitudo scdm qua
 litate . s in diuinis qualitas et quantitas tra
 seunt in substantia g^o zc . **I**te omne qd d^o
 s in relatione importat distinctionez de suo
 pncipali intellectu . s simile et equale dicit
 ouemeta g^o n dicunt s in relatione . **I**te
 nihil qd dicit s in relatione dicit de duobz
 nisi importet relatione i omni . hoc dico p
 ter hoc nom relatus et distinctus . sed simile
 et equale importat relatione specialē . si eam
 importat qz no e assignare specialiores sub

ipsis et dicunt de pluribz g^o zc . **C**ontra hila
 de trim . **S**imilitudo sibi no e . sed omne
 qd dicit scdm substantiam dicit ad se g^o zc .
Quem omne qd dicit scdm substantia dicit
 de pluribus singulariter . sed similis et equa
 lis dicit pluraliter g^o zc . **I**te equalitati re
 fert pater ad filiu . et filius ad patre . sed n
 essentia g^o equalitas no dicit essentia . **I**te
 aut pater e equalitas filij ad patre . aut non
 si sic g^o cum filius equalitate illa sit equalis
 patri pater e equalis sibi . qz no dedit . qz si
 pater no e equalitas filij ad patre g^o equali
 tas n dicit de omnibus g^o no dicit essentiaz
 Essentia em filij e pater . **R**o d^o qz scdm con
 mune omni opinionu cu simile et equale di
 cant ouemeta pluri i vno qd de se impor
 tat distinctione in suppositis . **E**t vmitate hie
 vmitate in essentia . qz distinctio psonaz spe
 ctat ad modu ddi scdm relatione . vmitas es
 sendi ad modu dcedi s in substantia . **I**deo
 huiusmodi nomina . nec omnino dicunt scdm
 substantia . nec omnino s in relatione s qdam
 mo s in substantia . qdammo s in relatione s
 qz n possunt s in huc duplici modu dici p
 cipaliter . sed necesse e qz s in altero ideo vlt
 rius oportz qzere s in omni modu accipien
 di accipiunt in diuinis . et hec sunt diuerse
 opinionones . quida em dicunt qz huiusmodi no
 mina s in dretione significata dicunt pncipa
 liter s in relatione . **N**am similes dicunt ha
 betes eandē qualitate . qz g^o respicit supposi
 tu p se s in qz dretu ideo dicit s in relatione
Sed in abstractione . qz similitudo e vmitas
 nature vel essentie . qz respicit vmitate forme
 primo . **N**on distinctionez suppositoz nisi ex
 dsequeti pncipaliter dicit s in substantia . s
 iste modus soluēdi n e ouemēs . **N**am e eadē
 significatio in concreto et in abstracto in pnci
 pali significato g^o si dicit s in substantia vni
 et reliquū similiter g^o hoc no soluit qz dictū
 e . **S**ecunda opinio . qz huiusmodi nomina et i
 dretione et in abstractione dicunt pncipa
 liter s in substantia . et dnotat distinctione
 in suppositis et ratio ipsaz e qz cu similitudo
 respiciat ista duo s ouemeta et differen
 tia . **I**mediatē et dpletius respicit ouemē
 tiam . dicunt em dntes esse similes inquan
 tu ouemūt . **C**onueniētes vero no dicunt si
 miles inquantu dnt . respiciat ergo similitudo
 distinctione p modu materie . sed p modu
 forme respiciat vmitate essentie . **E**t ideo dple
 tiue dicit s in substantia ta similitudo qua si
 milis . sed ista positio no potest stare . **C**ertū
 em e qz similitudo dicit respectus aliquoz
 adinuē . sed in diuinis no e nisi respectus p
 sone ad psonā . **R**espectus aut psonē ad pso
 nam no potest dici s in s bām ergo necesse e
 qz hoc nom simile qd a similitudine imponit
 s in substantia no dicit . **E**t ideo e tertia opi
 nio . qz huiusmodi nomina dicunt s in relato
 z formaliter loquēdo . dicit em respectu suppo
 sitoz distinctoz ouemētū in aliquo vno et

ita respectus cadit ibi p modū formalis. sed
vntas essentīe et pluralitas cadit p modū
causae ideo p pte et pncipaliter scdm relatō
nem ex dsequēti vero sūm substantiā dicunt
causaliter loquēdo. Et hoc magis patet si cō
sideremus significatiōē hōm nominū i crea
turis. vnde fit trāslatio. Similitudo em̄ ē se
cundū qualitātē similiter et equalitas scdm
quātitatē. et similitudo dicit relatōm forma
liter. s; qualitātē causaliter. similiter equali
tas dicit quātitatē causaliter sed relationem
formaliter. nō em̄ ē similitudo qualitas sed
relatiō. q̄ attendit s; m qualitātē. Ad illud
qd̄ obiāt de magistro et hila. qd̄ ē essentia
Dicendū q; causaliter intelligunt omnes ta
les sermones. Ad illud qd̄ postea dicit. q; e
quale dicit scdm quātitatē. dō q; s; m dicit
causaz efficientē. nō dicit formā sic de simili
Ad illud gō qd̄ obiāt q; relatiua important
distinctionē. dō q; quedā in diuinis dicunt
s; m relatiōē q̄ sūt distinctiua relatiō. vt pa
ter et filius. et talia important respectū distin
guentē et talia important distinctionē vt ex
erātā. Quedā aut̄ dicunt scdm relatiōē. q̄
sūt relatiua distinctiua vt similis et equalis
et talia important respectū. sed ille respectus
nō ē notio distinguēs s; dsequēs distinguen
tē. Importat em̄ distinctionē vt nō exerātā
sed vt dceptā. Nam respectus distinguēs ē
p vnus psonae ad aliā. scdm q; ē ab illa. In
huiusmodi vero nominibus important respec
tus vnus psonae ad aliā. s; m q; amunicant
vnā naturā. Et q; respectus ē relatiō iō plu
rificatē. q; vero respectus vnus essentīe. ideo
dicit de plurib; . Et ideo pat; vltimū qd̄ dō
q; nullū relatiuū dicit de plurib; nisi dicat
relatiōē in amum. dō em̄ q; hoc n̄ solū ē in
hīs nominibus q; important distinctionē in
amum vt relatus et distinctus. vnz etiā in
hīs. q; dicunt respectū pluriū vt amunicat in
aliquo. Tale em̄ nomē. dicit respectū in con
muni speciuocatū tñ rōne amunicatiōis in
vno. vnde similes dicunt admunicē relati pti
cipates vnā qualitātē.

Quero quē. vnz p̄dicta noia s; eqlis
et similis dicāt mutuā relatiōē. secū
daz quā pater filio et filius patri sit
equalis. et q; nō videt. q; s; m diuini sum. In
talibus n̄ recipimus recipatiōē sed pater
ē pncipiū filij. gō non cadit ibi recipatiō
vt dicat pater equalis filio. Itē hoc videt
rōne q; em̄ filius similis ē patri. ideo dicit si
militudo patris. gō si ecōuerso pater ē simi
lis filio pfecte. gō pater ē similitudo filij.
hoc aut̄ nō recipit gō rē. Itē qui ē equalis
alij s; m equalitatē sibi adēquat. si gō pater ē
equalis filio gō si adēquat quero a quo. aut
a se aut ab alio. Non a se q; quicunq; equat
se alij aliquid agit in se. sed pater nihil agit
in se gō nō adēquat nec se nec alio equat gō
nō est equalis filio. Contra simile et equalē
sunt relatiua equipantiē. s; ista denomināt

vrūq; extremū. gō si filius ē similis patri pa
ri rōne pater ē similis filio. Itē ratio simi
litudinis ē duemētia vel indifferētia in qua
litate vel s; bā. Sed duemētia equaliter respi
cit vrūq; extremū. et indifferētia. si gō filius
ē idifferēs patri et ecōuerso pater ē similis
filio. Itē omne plurale gemmat suū singu
lare. sed hec dcedit pater et filius sunt simi
les et equales. gō pater est similis quero cui
aut sibi aut alij. non sibi ergo alij. R; dō q;
similis et equalis dupliciter accipiunt. aut
put dicit duemētia in quātitate vel quali
tate. Aut put supra duemētia addūt imi
tationē vel exp̄ssionem pfectam. primo qui
dā mō sūt relatiua equipantiē. et dicunt ad
duertentiā s; m q; pbant rōnes scdo mducte
Alio mō similis et equalis addit sup hoc ra
tionē originis. vnde equalis dicit quasi ade
quatus et similis quasi assimilatus. hoc modo
nō duemēt nisi ei qui ē ab altero. et hoc modo
pcedūt prime rōnes. q; pater nō dicit simi
litudō filij p imitationē nec equat filio p e
manationē ab alio sed equat sibi filij. Qd̄ tñ
dicit dō. q; nō recipimus recipatiōē rē.
loquit de causa p̄pē. Et put differt ab effe
ctu p essentia. hoc aut̄ mō pater nō ē causa
filij immo bene ē habitudo filij ad patrē sic
ecōuerso et sic patet omnia.

In ista pte sunt dubitatōnes circa lit
terā. et primo dubitat de situ huius
p̄tis. q; cū s; dicitur. actum ē de qua
litate. videt hic magister supflue repeterē.
R; dō q; de equalitate et similitudine ē lo
qui dupliciter s; a pte rei et a pte nominis.
Et primo mō agit de equalitate et similitu
dine in pcedētibus scdo mō hic. Itē que
rit de hoc qd̄ dicit q; nihil ē simile sibi. vid
tur em̄ falsum q; aliquis differt a se. sic sor
tes senex a se puero. ergo pari rōne potest a
liquid esse simile sibi. Itē xps homo ē sibi
similis q; nullus ē beatus nisi sit deo assimu
latus. xps ē maxime deo assimilatus ergo rē
R; dō q; sic differētia aliqñ notat alietatē
suppositi a supposito. vt cū dicit petrus est
alius a paulo. Aliqñ alietatē i natura vt cū
dicit xps s; m q; homo differt a se deo. Ali
quādo alietatē status a statu vt petr; senex
differt a se puero p hunc modū intelligend
de similitudine. qñ igit̄ similis dicit simili
tudine suppositi ad suppositū nō potest esse
idem similis sibi. qñ vero dicit similitudine
nature ad naturā. vel status ad statum. po
test idē esse sibi similis q; hec dcurrūt in ea
dē psona. et ita intelligit magister. Itē q;
rit de hoc q; dicit. q; equalitas patris et fi
lij nō ē relatiō vel notio. q; statim p̄dixit. q;
simile et equalē ē relatiuū gō similitudo ē re
latio. R; dō q; magister intelligit de notio
ne q; ē psonae p̄p̄tas. Non de relatiōe amu
niter intellecta. Vel aliter dō q; verbū magi
stri ē causaliter intelligendū sicut patet ex
pcedētibus. quia equalitas nō consistit in

appietatibus psonalibus . s; magis in essen-
cialibus q̄ s̄ ostensa sunt.

Non ē p̄mittendū hoc qd̄ illustris
vir hila². Terminata pte illa . in qua
agit de significatione horū nominiū si-
milis et equalis . hic incipit sc̄da ps in qua
agit de horū nominiū app̄atione . et habz hec
ps duas ptes . In prima assignat app̄ationes
In sc̄da mouet et soluit dubitationē q̄ ex hu-
iusmodi app̄atione habet originē infra dis-
xxxj. Hic or̄t̄ questio ex p̄dictis d̄ducta . pri-
ma ps diuidit̄ in duas ptes . In prima assig-
nat app̄ata secundū hila . In sc̄da s̄m aug .
ibi Inde etiā s̄ari oportet qd̄ eandē triū p̄so-
narū distinctionē . prima ps habz tres . i . pri-
ma assignat hila . app̄ationem et eius expla-
nationē . p̄pter sin̄ obscuritatē . in sc̄da osten-
dit qd̄ illa q̄ hila . assignat nō sunt app̄ia . sed
app̄ata ibi nō ē s̄m ex p̄missa expositionē In
tercia vero ostēdit qd̄ illa quibus hoc app̄iat
sunt app̄ia . App̄iatio em̄ ē om̄nis respectu
app̄ij et hoc facit ibi . app̄ia igit̄ p̄sonarū zc̄ .
Illud s̄o s̄ari oportet qd̄ eandē triū p̄sonarū
hec ē sc̄da ps huius ptis . i . qua assignat ma-
gister app̄iationē Aug . Et hec ps habz du-
as . In prima ponit ipsam app̄iationē . In se-
cūda ponit eius expositionē ibi . s; plurimos
mouet qd̄ patri attribuit zc̄ . et hec ps habz
tres s̄m illa tria app̄iata . In prima ostēdit
qd̄ qualiter patri app̄iat̄ v̄ntas . ostendens
etiā īcidētaliter qualiter aliqua dicunt̄ vnū

In sc̄da vero ostēdit quomō filio app̄iat̄ eq̄-
litas ibi . Hunc videam² qualiter equalitas
In tercia vero ostēdit quō s . f . app̄iet̄ d̄cor-
dia ibi . Qd̄ aut̄ in s . f . d̄z esse v̄triusq; d̄cordia

Intelligentiā eorū q̄ dicunt̄ in hac
pte duo principaliter querunt . p̄io
querit̄ de app̄atione hilarij . sc̄do de
app̄atione aug . Et quātū ad p̄imū querit̄
tria . p̄io querit̄ v̄tr̄ imago dicat̄ in diui-
nis s̄m substantiā . an s̄m relationē . sc̄do da-
to qd̄ s̄m relationē . querit̄ v̄tr̄ imago sit p̄-
p̄riū filij . Tercio querit̄ de rōne app̄ationis
illoz triū s; etermitas speciei et vsus . Qd̄ aut̄
imago dicat̄ s̄m substantiā ostendit̄ hoc mō
hila . iij . de trim . deus ad om̄nē sibi cū d̄o
imaginē eandēq; similitudinē repit̄ homi-
nū opari . Itē beda sup̄ illud faciamus ho-
minē zc̄ . In hoc qd̄ dicit̄ imaginē notat̄ vna
et equalis substantia trinitatis s̄o imago cum
ptineat ad om̄nitatē et v̄ntatē s̄bē dicit̄ se-
cundū s̄bām . Itē hoc ipsum videt̄ rōne . qz
illud idē qd̄ dicit̄ exēplar actiue . dicit̄ ima-
go passiue . s; exēplar in diuinis dicit̄ s̄m sub-
stantiā . nō s̄m relationē s̄o zc̄ . Itē imago
distit̄ in reprehēdēdo aliquid non tantū in
substantia s; etiā in distinctione et ordīne di-
stinctionis . si s̄o in diuinis nō cadit̄ distinctio
in vna p̄sona . Necessē ē qd̄ i diuinis attēdat̄
imago s̄m qd̄ v̄ntas essentia ē in tribus p̄so-
nis s̄o n̄ notionaliter . sed essentialiter dicit̄
imago i diuinis . Contra aug . in vj . de trim .

quid absurdius quā imaginē dicit̄ ad se . sed
omne qd̄ dicit̄ s̄m substantiā dicit̄ ad se s̄o
cū imago nō dicat̄ ad se nō dicit̄ s̄m substa-
ntiā . Itē hila . iij . de trim . imago sola nō ē
s̄o imago in diuinis ē cū alio . sed essentia nō
ē cū alio s̄o zc̄ . Itē hoc ipsum videt̄ p̄ dif-
finitionē imaginis . qz hila . dicit̄ qd̄ imago ē
rei ad rem coequādā sed res q̄ coequatur rei
ē p̄sona s̄o imago ē p̄sona ad p̄sonā . Sed qd̄
dicit̄ respectū ad alterū dicit̄ s̄m relationē .
s̄o imago . Itē hoc videt̄ p̄ ethimologiam
imago em̄ dicit̄ quasi imitatio . s̄o vbi ē ratio
imaginis ibi ē imitatio . sed diuina essentia n̄
imitat̄ aliqd̄ qz omne tale ē ab aliquo s̄o ima-
go nō dicit̄ s̄m substantiā vel essentia . R̄o
d̄d qd̄ sic exēplar s̄m app̄ietatē vocabuli dicit̄
exp̄sionem p̄ modū actiue . Vnde exēplar di-
cit̄ ad cuius imitationē fit aliquid . sic econ-
trario imago p̄ modū passiui et dicit̄ imago
qd̄ alterū exprimit et imitat̄ . et hoc mō acci-
pit̄ imago dupliciter s̄m qd̄ duplex ē exp̄sio
s; vel in nature v̄ntate vel in nature diuersi-
tate . in nature om̄nitate siue v̄ntate . sic fi-
lius impatoris dicit̄ imago patris . in nature
diuersitate . sic imago impatoris ē in nūmo .
sic respectu d̄i dicit̄ imago p̄ exp̄sionē s̄m
idēptitatē nature et sic ē imago increata et
dicit̄ notionaliter siue s̄m relationē . qz ima-
go dicit̄ emanationē . Emanatio aut̄ in v̄nta-
te nature nō ē nisi p̄sona . dicit̄ etiā imago p̄
exp̄sionē in diuersitate nature . et sic dicit̄
imago creata respectu totius trinitatis et sic
patet qd̄ imago in diuinis accepta dicit̄ s̄m
relationē p̄sona ad p̄sonā . et hoc s̄m vocabu-
li app̄ietatē h̄c p̄bat̄ rōnes ad hoc inducte . s;
quomā d̄tingit̄ abuti nomine exēplaris vt e-
tiā dicat̄ exēplar qd̄ ad imitationē alteri² fit
sic ecōtrario d̄tingit̄ abuti imaginē vt dicat̄
imago ad cuius exp̄sionē fit aliquid . et sic
cū creatura fiat ad exp̄sionē essentia in trimi-
tate p̄sonarū potest dicit̄ imago de tota trimi-
tate . et sic dicit̄ imago imaginans . Cum de
rōne nominis dicat̄ imaginatū sic exēplar di-
cit̄ exēplariū abusiue . q̄nis exēplar sit exem-
plaris et s̄m istū modū dicunt̄ accepisse hi-
lari² et beda . vt dicit̄ magister xvj . dis . iij . li .
Tamē potest dicit̄ qd̄ v̄terq; loquit̄ de imagi-
ne creata q̄ cū sit respectu vnus essentia est
om̄nis imago triū p̄sonarū et iudicat̄ v̄nta-
tē substantia in tribus . Vnde nunq̄ imago pu-
re dicit̄ ad se . qz semp dicit̄ respectū vel ad
aliā p̄sonā vel ad creaturā . siue creature ad
diuinā naturā . Nunquā etiā dicit̄ pure sc̄d̄
substantiā . qz semp notat̄ vel distinctionē
interius vel exterius . Vnde imago nō dicit̄
essentia simpliciter s; essentia vt in tribus p̄-
sonis d̄siderata . Tamē app̄ietatē sermonis ser-
uādo imago dicit̄ s̄m relationē p̄sonalē p̄t
dicit̄ imago eterna . Et d̄cedēde sunt aucto-
ritates et rōnes ad hoc . ad auctoritates in
oppositū patz̄ r̄nsio . Ad illud s̄o qd̄ obiicitur
qd̄ exēplar dicit̄ essentialiter s̄o zc̄ . d̄d qd̄ non

ē simile. qz tota trinitas ē principiū. et ideo qz exēplar rationē pducētis dicit. vnde h̄m substantiā dicit et dūem̄ toti trinitati. sed n̄ tota trinitas ē principiata. et qz imago dicit rōnem pducti pprie ideo nō dūem̄ toti trinitati nec dicit h̄m substantiā. Ad illud qd obicit qz ad hoc qz sit imago debet exprime re distinctionē et ordinē. dō qz illud v̄z ē i imagine q̄ ē imago rei habētis distinctionē et ordinē. sic habet homo in ptibus et tota trinitas in psonis. sed cū res cuius ē imago n̄ habeat distinctionē v̄puta vna psona nō oportz sic exprimi. vel potest dici qz illud verum ē qn̄ imago substācialiter differt. Tunc em̄ ad hoc qz exp̄sse exprimat. necesse ē imitari in additionibus dseqntibus substantiā s̄z cū imitat̄ in eadē forma substātie n̄ oportz.

Secūdo querit̄ v̄z imago sit ppriū filij. et qz sic videt̄ per hila. in apposita appatione. eternitas in patre. species in imagine vsus in munere. pater dicit̄ equo similiter munus. s̄o si recte ponant̄ ex equo imago dicit̄ pprie de filio. **I**te auḡ 2 vj. de trim. Solus filius ē imago patris et exp̄ssio eo filius quo imago. et verbū. s̄o h̄m hoc cū filius dicat psonalē relationē patz r̄. **I**te imago est similitudo expressa. et in diuinis similitudo expressissima sed similitudo expressissima non potest esse plurium distim̄ctōz. si s̄o filius ē ab vno. spūs. s̄. equaliter a duobus s̄o nō poterit esse imago. **I**tem imago in diuinis atēdit̄ h̄m imitationē psonē. nō essentie qz nō ē imago essentie s̄z psonē s̄o ad hoc qz vna psona sit imago alteri? necesse ē qz illā imitet̄ in eo qz respicit psonā vt psonā. sed emanatio vel pductio respicit psonā vt psonā. Nam pductio creature respicit substantiā. Cum s̄o solus filius imitat̄ patrē in pductione psonē solus filius ē imago. Contra dama. dicit qz s̄. s̄. ē imago filij s̄o nō ē filij ppriū esse imaginē. **I**te hoc videt̄ p v̄traq; diffinitionē hila. et prima ē imago ē eius rei ad quā imaginat̄ species in differēs. sed hoc dūem̄ s̄. s̄. ergo et imago.

Item hoc videt̄ p rōnem qz ad imaginem ista duo sufficiūt s̄z imitatio h̄m similitudine et h̄m equalitatē. Sed hec duo ē repire i psona s̄. s̄. s̄o r̄. **I**te sic filius pcedit a patre vt exprimēs patre ita s̄. s̄. a filio vt exprimēs filiū s̄o quēadmodū ē imago filij pr̄s ita s̄. s̄. ē imago filij. **H**o dō qz imago in diuinis nō tantū dicit̄ exp̄ssionē psonē s̄z etiā exp̄ssionē in summo. Exp̄ssio aut̄ i summo duo ponit. s̄z qz sit vnus ad vnū. et qz sit h̄m cōmunez modū qz sit vnus ad vnū ponit p hoc qz illud qd p sup̄abundantiā dicit̄ vn̄ soli dūem̄ et si sit essentialē essentie. si psonalē psonē. Nam vnū in summo non potest exprimere plura. vel plures vnū. vnū in quā in quo nulla ē diuersitas. Similiter vnū summe nō potest exprimi a pluribus vt plures sunt. qz tūc omnino differētes essent. ponit etiā ali

ud videlicet. vt sit exp̄ssio h̄m cōmunē modū Nam si ex aliquo respectu nō habet exprime re. non exprimet summe ppter primā rōnem solus filius ē imago qz solus ab vno pcedit. Spirit̄ aut̄ sanct̄ a duobus et ideo equaliter v̄trūq; exprimit et neutz i summo ppter scdam rōnem solus filius ē imago qz h̄m om nē respectū habz rōnem exprimeri et in quā tum dpat̄ ad illū a quo ē et in quantū dpat̄ ad illū qui ex ipso ē in quantū dpat̄ ad illū a quo ē qz exit p modū nature et ita p modū verbi et speciei. et p modū similitudinis exp̄sse. in quantū dpat̄ ad illū qui ē ex eo qz p omnia et eodē mō spirat filius vt pater. s̄. s̄. aut̄ in nullo bono dūem̄ ideo ratio imaginis ē in solo filio qz ab vno tantū pcedit et qz p modum nature qz etiā d̄similiter pducit s̄. s̄. media tñ ratio qz p modū nature ē ratio ppria. Alie vero faciūt ad d̄gruatē. Concedendū igit̄ qz solus filius pprie loquēdo est imago et eo quo filius eo est imago et eo ipso verbum et filius dicit̄ solum respectū ad patrē imago principaliter ad patrē. sed d̄sequēter respectū ad aliā psonam verbum principaliter respectū ad patrē. et d̄sequēter respectū ad creaturā. vnde eadē notio sūt ip sius filij. tñ alio et alio mō significata. vnde non ē sup̄luntas. Ad illud s̄o qd obicit̄ de dama. dō qz dam. fuit grecus. greci aut̄ n̄ ita pprie accipiūt rōnez imaginis vt latini qz nec de origine psonā sic sane itelligūt. vel potest dici qz sermo auḡ. et dam. causaliter intelligit̄ qz reformat nos ad imaginē cristi Ad illud qd obicit̄ qz diffinitio imaginis cōuenit s̄. s̄. dō sic infra patebit qz species vt ibi accipit̄ dūem̄ soli filio. Ad illud qd obicit̄ de assimilatione et qualitate. dō qz filius n̄ dicit̄ imago ppter assimilationē in substātia sed ppter modū emanādi et hoc nō habet s̄. s̄. exp̄ssimā similitudinē nec cū filio nec cū patre ideo nullus ē imago

Quero querit̄ v̄z eternitas appriatur patri. species imaginis et vsus muneris videt̄ qz nō sit bona appriatio hilarij. qz omnes diuine psonē simul eterne sunt et coequales et eternitas abstrahit ab actu psonē s̄o nō ē appriabilis. **I**te querit̄ quare species appat̄ imaginis aut em̄ sumit̄ ibi spēs vt species dicit̄ forma. aut pulcritudo si forma sic natura nulla ē appriabilis sic nec species si aut̄ pulcritudo. sed pulcritudo imaginis referē ad p̄tōtū p̄ s̄o ad patrē s̄o illi debz appriari. **I**te dio2 dicit̄ qz bonū et pulcrū idē s̄o cū bonitas sit appriabilis s̄. s̄. s̄o et pulcritudo. **I**te hila. dicit̄ qz oportz imaginē habere essentiā et naturā et speciē auctoris. quare magis diffim̄t imaginē p speciē quā a liqd̄ alioz. **I**te nō ē vtendū deo sed solū creatura s̄o vsus nulli psonē ē appriabilis s̄o nec. s̄. s̄. s̄o dō. qz illa appriatio hilarij fuit ad explicandū psonāz originē siue emanatōnem qm̄ ergo persona patris emanatione et

De

origine caret id id debuit appareri qd ipoztat pziuatione pncipij. Tale aut e hoc nom etermitas. Eternu em e qd pncipio caret et licet de suo nomine no dicat nisi pziuatione micij duratioms p appatione tn dicit pziuatione omnis pncipij et sic patet prima obiectio. Spiritus vo sanctus pcedit p mod volutatis et amoris et ita debuit ei appareri nome qd actum exprimit volutatis. hoc aut e h^o nome vsus. Nam vti e assumere aliquid i facultate volutatis siue ad vtendu siue ad fruendu qm g^o assumptio ad fruendu e p amoze. similiter adutendu qz amor e pondus et ordo ideo vsus recte appiat s. s. Et sic patz vltimo quesitu scz qz vsus accipit hic no put diuidit extra fructione sed put dicit amoris dplexu et actu liberz. filius vero emanat p mod nature ideo emanat p modu pfecte et expsse similitudinis. Naz natura pducat sibi simile et equale. et qz habet in se ratione expsse similitudinis ideo et agnitiois. qz expssa similitudo e ratio agnoscedi. et qz p mod pfecte similitudinis et roms habz in se ratoz et exreplar omnium inde e qz habet rone pfecte pulcritudinis. qz em e pfecta et expssa similitudo ideo pulcer e in dicatione ad euz quoma exprimit qz vero rone agnoscedi habet et no vnus tantu s; totius vniuersitatis. ideo pulcrum pulcerrimus ipse mundus mente gerens pulcritudine habz in dicatione ad omne pulcritudine extranea. Ex hijs duobz res hinc que pfectissima pulcritudo. sic em dicit Aug. pulcritudo no e aliud qua equalitas numerosa. quoma igit in dicatione ad patre habet pulcritudine equalitatis qz pfecte exprimit sic pulcra imago. In dicatione vero ad res habz omnes rones s; m qz dicit Aug. qz e ars plena omni rone viuenu ita patz qz in filio recte repit ratio omnis pulcritudinis. Et igit quo filius p moduz nature emanat. habet rone pfecte et expsse similitudinis. eo qz habet rone pfecte similitudinis habet rone agnitiois et rone vtriusqz habet rone pulcritudinis. Quoma igit nome speciei importat similitudine et importat agnoscedi rone et importat pulcritudine. vt species quida pziama digna e ipio id elegatissime appat filio. patz g^o quare illud nom magis appat hila? filio qua aliud. quare etiam magis diffinit imaginem p illud nome quam aliqd aliud. Ad illud g^o qd obicit qz pulcritudo imaginis referet ad ptotipum. dd qz verz e sed tn aliter referet honor. aliter pulcritudo qz honor imaginis siue picture ita referet ad ptotipum qz in ipsa no e s; m se honor sic patet. Si honoret icoma beati nicolai. sed pulcritudo ita referet ad ptotipum qz nihilominus e in imagine pulcritudo. na solu in eo cuius e imago. et potest ibi repiri duplex ratio pulcritudinis quans in eo cuius e no nisi vna in nemat qd patz qz imago dicit pulcra qn bene ptracta e. dicit etia pulcra. qn representat

illu ad que e. et qz ista sit alia ratio pulcritudinis. patz qz attingit vna rem esse sine alia. quoadmodu dicit imago diaboli pulcra. qn bene representat feditate diaboli. et tuc feda e. Et ideo hila. a pians specie siue pulcritudine filio magis appiat sub nomine nomis qua sub nomine filij. Ad illud qd obicit qz id e bonu et pulcrum. dd qz dicit no vult dicere. qz sint vnu rone s; qz sint vnu re. sed quoma rone differunt ideo alicui potest appareri vnu qd no appat alit r.

Qonsequenter e questio pncipalis de appiatione aug. que ei patre vnitatis in filio equalitas. In s. s. vnitatis equalitatisqz concordia. Et ita hic querunt tria. primo querit vtr deus possit dici esse vnu cum creatura. scdo vtr creatura possit dici vnum cu alia creatura. Tercio de rone appationis illor triu. Qz aut de? possit dici vnu cu creatura ostendit p auctoritate apli. i. cor. vj. Qui adheret deo vnus sps e. si vnz sps g^o vnum ens et vna res et si hoc. g^o vnu. **I**tem homo qui adheret deo. vnus spiritus e. aut creatus aut increatus. Non creatus qz deus no e creatura g^o ad minus i creatus s; sps i creat? e omnino vnus g^o homo adherendo deo e simpliciter vnu cu deo. **I**tem magis vnt mediu extremo qua extremu extremo. s; sps. s. e mediu viues viros iustos. et viri iusti p ipsum vnti sunt. vnde ioh. xvij. vt sut vnu sic et nos sumus g^o iustus vir. Cum spu sancto potest dici vnu. **I**tem magis vnt mebrum capiti qua mebruz cu mebro. g^o cu xpi mebra sint vnu in xpo. multo fortius mebruz e ide capiti s; xpus e caput no tantu sed; hu manitate sed etia s; m diuinitate g^o r. Contra ex illo verbo qd dicit ioh. x. Ego et pater vnu sumus. Impugnnt sancti heresim arriana et maxime Aug. Et hoc deludens arriani errare qui dicit filiu alia habere natura. Si g^o ratio aug. bona e. vnu dicit vntate in natura. sed tali mo no e vnu creator cu creatura g^o r. **I**tem hoc videt alia rone. qz q maxime distant mme sunt vnum sed creator et creatura maxime distant g^o no possunt simpliciter dici vnu. **I**tem si sunt vnu g^o aliquid vnu sed si aliquid vnu sunt g^o deus et creatura habet aliqd omne et sic hec vnuocantur in aliquo g^o cu vnuocati simpliciter sit qua que vnuocant in ipso aliquid e simpliciter do. **I**tem si deus et creatura sunt vnu cu infinitu distat a qualibz qua rone dicit vnu cu vna et qualibet sed quecuqz vni et eide sunt eadez iter se sunt eade g^o s; m hoc omnia sunt vnu. R^o dd qz sic dicit aug. ad hoc qz aliqua sint vnu no sufficiat dformitas volutatis. sed necesse e psu pponi dumentia i natura. quonia g^o deus et creatura summe differunt in natura. ideo no debet dici vnu. sic pbant rones ad hoc inducte qz vero vir iust? dformat p caritate volutati diuine et ei adherz magis. qua alicui recte dicit vnu cu dterminarone

vtputa vnus spiritus. Spiritus em volūtas dicit et amor. vn qui adheret deo vn2 spūs ē qz vnus et dformis volūtatē ē. Ad illud qd obicit ē vnus spūs g° vna res. dd qz ibi ē fallacia s̄m quid et simpliciter. nā vnus abstrahit a rōne sua p hoc qd est spūs et dicit ibi vnitatē nō p indiffinitionē siue vnitatē nature s̄ p dformitatē volūtatē. Ad illud qd obicit. aut vnus. s̄. creatus aut increatus zc. dd qz nec creatus nec increatus. Nam spiritus nō stat ibi p substantia s̄ p actu voluntatis. et vnus nō importat nisi dformitatē affectus humani ad diuinā voluntatē siue ad diuinū amorē. qz amor trāformat amantē in amātū. Ad illud qd obicit qz spūs ē mediū viuēs. dd qz vnit quantū ad voluntatē sed nō quantū ad dformitatē nature et non dicit vnū nisi rōne dformitatis volūtatē solū id eo nō valet. qz ligamē spūs n̄ ē tota causa qz sunt vnū. Ad illud qd obicit qz mēbra xpi sunt vnū. dicit potest qz mēbra xpi nō dicunt vnū simpliciter s̄ vnū corp2 et sic etiā xps ē vnū cū mēbrū sed hoc ē rōne humanitatis assumpte zc.

Secundo querit vtrū vna creatura posset dici vnū cū alia. et qz sic ostendit hoc modo. Apus i. cor. iij. Qui plantat et qui agat vnū sunt s̄ alius erat plātans vt paulus. alius rigās vt apollo g° s̄m hoc patz qz omnis creatura potest dici vnū cum alia. **I**te Aug2 dicit et magister ponit in littera qz recte dicunt vnū que duemūt i natura et volūtatē. sed hoc habet vna natura cū alia g° zc. **I**te dñs mth. xix. itaqz iam n̄ duo sed vna caro. hic dixit de viro et vxore. sed si sunt et nō sunt due g° sunt vnū g° var cū vxore potest dici vnū et sic zc. **I**te ab vnitatē principij materialis venit vnitās simpliciter que ē vnitās numero sed corpus est materiale principij i homine. qui aut adheret menti vnū corpus efficiē. sic dicit. i. cor. vi. g° vnū simpliciter et sic zc. Contra idem simpliciter dictū stat p eod numero g° vnū simpliciter dictū stat p vno numero. s̄ due creature n̄ sunt vnū numero. quātūcunqz cōueniūt g° nō debēt dici vnū. **I**te si aliqua dicunt vnū ppter duementiā in natura tunc g° cū homo et asinus duemāt in natura sūt vnū qd nō dcedit. Si dicas qz vltra requirit dformitas volūtatē. Cum g° viri peccatores duemāt et in natura et in volūtatē g° debēt dici vnū qd cū non dicant nō suffiat g° conformitas nature et volūtatē. **I**te si homo ex duentione meretricis fit vnū. cū omnis vnitās sit a p̄ia vnitatē. hec vnitās erit a p̄ia vnitatē sed talis vnitās ē detestabilis g° p̄ia vnitās facit vnitatē detestabile g° ip̄a ē vitupabilis. **R**o dd qz due creature distincte nō possunt habere vnitatē nisi p dformitatē. quilibet aut dformitas nō facit dici vnū simpliciter s̄ illa q̄ ē dformitas simpliciter nō s̄m quid. Ad plenā aut dformitatem

requirit triplex dformitas s̄z in natura i voluntate. et in opatione. et quādo illa tria cōcurrūt ad aliqua duo dicunt vnū. sic paul2 et apollo i natura dformes qz vterqz homo in volūtatē similiter qz vterqz salutē fidelij cupiebat. actione similiter qz vterqz ad eā pcurandā se exercebat ille plangēdo et ille rigando et vtraqz actio dformis qz vtraqz erat p diuinū verbi pdicationē. verbū em diuinū primo iactatū ē semen. deinde accipit irrigationē pluue. si aut sit dformitas i natura solū nō debēt dici vnū. nisi s̄m quid s̄z cū de terminatione diuinitate vt vnū genere vel specie. si solū in volūtatē tunc sunt vnus spūs. q dicit amorē. Si vnū in natura et actione pos sunt dici vnū cū determinatione vt formicatos cū meretricē potest dici vnū corpus. tñ n̄ potest dici vnū simpliciter. sic vir et vxor. n̄ viri mali ita vnū sic viri boni qz discoueniūt in volitis p̄ncipaliter incertis. quilibet em malus bonū p̄sum querit et non amune. Ex hijs patet querita. **C**oncedendū em ē aliqua duo dici vnū simpliciter. si habeāt dformitatem sic dictū ē. sic pbant p̄ime rōnes tres. Ad illud qd quarto obicit. dd qz n̄ dcludit qz formicatos et meretricē nō dicunt vnū corpus rōne substantiē corpālis sed rōne opis carnalis in quo vniunt et id eo n̄ sequit qz debeat dici vnū simpliciter. Ad illud qd obicitur de vno in numero. dd qz duplex ē vnitās s̄z indiffinitionis et dformitatis. Vnitās in diffinitionis attendit i vno numero et h̄ vnitās ē simpliciter. Vnitās vero dformitatis n̄ ē in vno numero. sed in hijs quibus attingit alijs dformari vt dictū ē. Ad illud qd obicit si ppter dformitatē in natura dicunt vnū zc. dd qz ppter dformitatē in natura et volūtatē et in natura nō solū s̄m qd ē rei essentia. sed ex qua pullulat pullulās. hoc ē inquantū est opationis principij sic patet qz homo et asinus nō dicunt vnū. patet etiā qz mali homines nō dicunt vnū. qz si dcedat in fine p̄i quo et in ope. differūt tñ in remoto. qz quilibet querit qd suū ē. Iusti aut econuerso. si em aliqñ dissentiat volūtatē eoz in fine p̄ p̄mquo dueniūt in remoto. Ad illud qd obicit qz vnitās meretricis nullo mō ē a deo. dd qz sic i substantia ē peccatū actionis et hoc ē a deo et dformitas et hoc nō ē a deo. sic in vnitatē tali intelligendū ē zc.

Tertio querit de rōne appationis triū nominū pdictoz. et primo de vnitatē. et qz nō sit appabilis. videt qz vnū et ens quercunt g° vnitās et essentia. sed essentia nulli ē appabilis g° nec vnitās. **I**te si appiat cum s̄. s̄. sit amboz vnitās. vt dicit aug. videt qz debeat appari p̄sone s̄. s̄. **I**te obicit de equalitate q̄ appiat filio. nihil em magis ē indifferēs in rebus equalibus quā ip̄a equalitas. s̄ indifferēs nō ē appabile. g° nec equalitas ē appriabilis. **I**te si appatur debz patri appriari. qz equalitas nō est

aliud quā vnū siue vnitas in quātitate. s. vnitas appriat patri. g. et equalitas. ¶ Itē obiectū de concordia que appriat s. s. Si em concordia plures reduct ad vnitatē. videt potius de apprio facere omne quā de omni p. priū g. si appriat ē de omne facere appriū Concordia nulla ē appriabilis. ¶ Itē videt q. debeat appriari filio quoniā filius ē pax nostra qui fecit vtraq. vnū eph. iij. Itē col. j. pacificas p. sanguinē crucis eius siue que in terris sunt siue q. in celis sunt. ¶ Itē obiectū extra rōnem aug. omnia equalia ppter filium zc. ergo pater ē equalis ppter filiū. g. habz aliquid a filio qd falsum ē. ¶ Itē quero q. causam dicit ppter. vtz efficiētē aut finalē quācunq. hāz dicit. cū tota trinitas et efficiēs et fims omnis rei taz vnitas quā equalitas quā concordia ē ppter patrē similiter ppter filium g. nulla ē ratio appandi. ¶ Itē intelligendū ē q. sicut appriatio hilarij fuit ad explicandā psonā originē sic ista ē ad explicandū ordinē. Quoniā igit psona patris est prima ante quā nō ē alia et que nō ē ex alia ideo appriat ei vnitas q. ē prima in numero. et ante quā nihil ē in numero. Ex hoc patet rōnis ad duo prima qz accipit hec vnitas secundū eam rōnem qua dicit primitatē nō essentia sed indiffinitōnē. qz sic ouertit cū ente. aut volūtatis dformitatē. qz sic appat similiter s. s. vt prima aut principat similiter qz psona filij s. rōnem intelligēdi ē scda et pfecte exprimes patrē. et hoc facit equalitātē ideo equalitas rōne ordinis primo repit i filio. tunc em primo intelligit cū filius intelligit nasci. et ex hoc patz obiectū q. em equalitas appriet hoc ē nō rōne vnitatis. s. rōne prime associatiōis et pfecte. Equalitas em tūc primo intelligit. q. intelligit associatio et hoc intelligit primo in filio qui ē scda psona similiter psona s. s. s. rōnem intelligēdi ē tertia. concordia antepōnit duos concordabiles. et etiā concordantē. ideo primo incipit concordia vbi primo intelligit cōiri psona tertia et sic patz illud q. concordia appriat alicui. n. qz de omniū aliquid faciat psum. s. qz distinctos dnectit et hoc s. rōnem sue emanatiōis q. nō ouent filio rōne emanatiōis. sed rōne mediatiōis. qz mediator dei et hominis. Ex hijs patet omnia obiecta. ¶ Ad illud vero qd vltimo querit omnia sūt vnū ppter patrē. d. q. si omnia distribuat p creatis. tūc ppter dicit causā formalē exemplarē s. rōnem et appriatiōnē qz omnis equalitas habet exemplar in equalitate filij et sic de alijs si aut distribuit p creatis et increatis. tūc ppter dicit causam formalē exemplarē s. rōnem intelligēdi a p. atam. qz intellectus noster nō intelligit equalitātē in patre nisi ppter hoc q. habet filiū p omnia experimentē naturam et potentiā similiter et de alijs. et tūc ppter nō dicit causam exemplaritatē s. rōnem. sed s. rōnem intelligēdi. et sic nō notat q. pa-

ter habet aliquid a filio. Sed q. intellectus noster. aliqd agnomt de patre p hoc quod agnoscat filium.

In ista pte sunt dubitatōnes circa litterā. et primo de situ huius ptis. qz cum magister agat de appriatione dist. xliij. et de appriatis dist. xv. vsq. ad finem. videt q. male situet hic tractatū de appriatis s. d. q. duplici de causa ponit hic magister tractatū de appriatis vna ē qz egerat de nominibus q. dicit relationē scdm relationē omne s. q. appriatio attendit. sic sunt similis et equalis. et ita incidēt hec ps hic introduct. Alia ratio ē qz appriata faciūt ad euidentiā appriōn et ideo statim post tractatum de appriis egit de appriatis et hoc maxime put faciūt ad euidentiā appriōn ideo de hijs agit hic. q. nō dicit respectū ad creaturas. Infra vero agit de hijs appriatis q. respectum ad creaturas dicunt. et ita patz distinctio huius ptis ab illa. vnde tria appriata hilarij manifestant psonā emanatiōnē. Tria vero appriata aug. nobis manifestāt psonā ordinē si quis inspiciat. ¶ Itē querit de h. qd dicit. q. ē ars quēdā oppositis et sapientis zc. videt em male dicere qz vnusquisq. in intellectu arte ē imers g. si filij ē ars patris nō intellectu filio esse pater ē imers g. videt q. rationabiliter opari habeat pater a filio suo. s. d. q. faciēda ē vis in verbo. qz non dicit q. sit ars simpliciter sed q. sit ars quēdā. qz nō ē ars qua pater nouit. sed vbi nouit nō ē ars patris qua pater sit sapiētia sed q. ē a patre sapiēte p quā pater omnia opat qz omnia pduxit p filiū. Et notandū q. cuz ars includat et intentionē virtutis et sapiētiae. et similiter verbū tū differēt qz verbū dicit emanatiōnē et respectū ideo ē apprium. ars aut appriat. ¶ Itē querit de hoc q. dicit q. s. s. ingenti largitate pfundit ceteras creaturas g. s. h. hoc videt. q. omnibz donet spitus s. s. d. q. s. s. nō dicit dari rōne cuiuslibet effectus sed apprie rōne eius qui facit s. s. haberi et ita inhabitare in aliquo vt in tēplo et qz huiusmodi rōnalis creatura capax ē. et soli iusti capiūt et ideo patet q. illis solis s. s. dat ideo aut s. s. dicit pfundere ceteras creaturas. nō qz ei attribuat actus creandi. sed qz attribuit ei actus dseruadi. ¶ Itē querit de rōne hila. q. pōmē i littera. imago ē ei2 rei ad quā imaginat species indifferēs primo videt ratio ista nō esse ouertibilis qz totū videt ouemire. s. s. ¶ Itē species aut accipit psonaliter. aut essentialiter. si essentialiter g. idē sensus ē qui ē species indifferēs qui esset etiā si diceret essentia indifferēs. s. hoc ouemt patri nō tantū filio. ¶ Itē essentia nō dicit vt alicuius sed stat p psona g. sensus ē idē species indifferēs qui ē cū dicit psona indifferēs. hoc aut falsum. ¶ Itē de scda rōne obiectū que talis ē imago est rei ad rem coequēdam ymaginata. et indistincta

similitudo videtur em falsum. quia frequē
ter imago nō coequatur ei. cui est imago.
Item si est ad rem coequandam. tūc videtur
esse equalitas nō similitudo. **I**tem videtur
falsum dicere. cum dicit indistincta similitu
do. qm̄ cūm̄ imago et similitudo distingui
tur ab eo cui est imago. **I**tem cū unus rei
vna sit diffinitio. querit̄ quo dñter iste raz
tiones assignent. dicendū. q̄ hic diffinitur
imago increata. put est p̄riū solus filij. et
sic semp dicit respectum ad p̄rem. et ideo in
p̄ima rōne ponitur genitiu. ut in rōne prin
cipij. In sc̄da ut in rōne termi. qm̄ imago de
bet compari ad p̄rem. nō solū tanq̄ ad ali
quā rem. siue ad quid. siue in quid dicit. s̄
etiā a quo emanat. et ita patet harū diffini
tio rōnū et ordo. et prima ratio tres condi
ones dñnet. p̄ primā notatur filius esse ab
alio. cum dicitur imago eius rei. ad quā ima
ginatur. et p̄ ḡm̄ et verbū qd̄ est passiuū. p̄
sc̄dm̄ notatur qd̄ est sc̄dm̄ modū expressum
emanādī. s̄ p̄ hoc q̄ dicit̄ sp̄s que includit
p̄fectā similitudinē agnoscendī. p̄ terciā vō
notatur. q̄ sit indm̄s sc̄dm̄ subām. s̄ p̄ hoc
qd̄ est indm̄s. et p̄ primā dñtōnem differt
a patre et ab essentia. p̄ sc̄dam a sp̄u. s̄. et p̄
terciā ab imagine creata. Et p̄ hoc q̄ sp̄s et
si de se sit essentiale. tñ accipit̄ hic ut tractū
est ad p̄sonā et indm̄s. nō dicit̄ indistinctū
in hoc neie sp̄s sed in subā. et sic patet ob
iectā de rōne prima. hac visa similitudo patet
ratio sc̄da. que datur in comparōne ad ip̄m
p̄rem ut ad terminū. et hoc patet cum dicit̄
ad rem coequandā rei. i. p̄sonam filij p̄sone
patris. et p̄ hoc excludit̄ p̄sona patris et per
hoc q̄ dicitur imago nata. excludit̄ p̄sona spi
ritus. s̄. p̄ hoc q̄ dicitur. indistincta. excludi
tur ip̄a imago creata. et indistincta non dicit̄
indm̄nam p̄sonalē. sed solū eētialē. **A**d il
lud ḡo qd̄ obicitur de equalitate. dd̄. q̄ illū
nō est nām de creata imagine. et rursus. qm̄
imago dicit̄ de rōne sui nois qualitātē i qua
titate. Ideo prima dñ similitudo ad rem coe
quandā. i. similitudo sc̄dm̄ quā res coequat̄
rei. **I**tem queritur de dñia horū triū noim̄
que attribunt. s̄ sp̄m̄ naturā et imaginem.
quō hic distinguuntur. dicendū. q̄ v̄m̄scu. s̄
q̄ forma subālis et cōpletiva. dicit̄ sp̄s na
tura et essentia. et hoc sc̄dm̄ triplīcē considē
ratōz. potest em̄ dñderari in se. et sic dicitur
essentia. potest igit̄ dñderari in comparōne
ad op̄atōem p̄riā et sic dicit̄ natura. potest
iterū dñderari in comparōne ad nrām agni
tione. et sic dicitur sp̄s. sp̄m̄ h̄z imago au
ctōris. eo q̄ similitudo est eius. Natura autē
habet. q̄ similitudo genita vel imago nata na
turaliter. Essentia vō. q̄ similitudo indiscre
ta s̄ p̄ subām. **I**tem querit̄ de hoc qd̄ di
cit. si quis innasabile. et sine initio dicat fili
um. Videt em̄ q̄ hyl. nō dicat bñ. qui dicit̄
duos innasabiles dicit̄ duos deos. q̄ inasabi
litas in diuinis nō est p̄prietas essentie sed

p̄sone. s̄ nō sequitur. q̄ si sunt duo inasabi
les. q̄ due essencie. sed q̄ due p̄sone. **I**tem
inasabilitas dicit̄ p̄uatoz eius q̄ est natus
vnde tm̄ valet inasabilis q̄tum nō filiū. sed
nō sequitur. sunt duo filij in diuinis. s̄ duo
dij. s̄ p̄rōne nō sequit̄. sūt duo inasabiles
s̄ duo dij. **S**c̄o dicendū. q̄ inasabilis. sic
supra dictū est p̄uatoz siue negat eē ab alio.
et ex hoc ponit̄ fōtalē plenitudinē in illo. q̄
inasabilis dicitur. et ex vtraq̄ pte dcludit̄.
q̄ si sunt duo inasabiles. q̄ sunt duo dij. se
quitur em̄. sunt duo quoz quilibz nō est ab
alio. s̄ nō distinguit̄ p̄ originez. s̄ nōcē est
q̄ distinguit̄ p̄ subām. **I**tem si sunt duo
in quoz quolibz est fōtalē plenitudo. ergo
quolibet potest esse trinitatis p̄ncipiū. et
p̄ncipiū totius ē diuinitatis. si aut dicitur
de patre. s̄ si p̄ncipia sunt distincta. et p̄ci
piata. s̄ si quilibet est p̄ncipiū totū dēi
tatis et sunt duo. s̄ due deitates. q̄m̄s ḡo
ingenitus nō sit p̄prietas subē. sed p̄sone q̄
cum ē p̄me p̄sone et in vnica p̄sona. nō po
test esse nisi vna inasabilitas. ideo de nōcē
te ponit̄ dñz diuersitatez. **I**tem queritur
de hoc qd̄ dicit. Caput em̄ oim̄ filius ē. Vi
detur em̄ maledicere. quia aut dicitur caput
rōne deitatis. aut rōne d̄formitatis in natu
ra. si rōne deitatis. eadē rōne sp̄s. s̄. p̄t̄ dicit̄
caput. **U**t si rōne deitatis tunc filij caput
nō potest dicit̄ deus. quia caput supercellit̄
et maioritate nobilitatis tenet. quāz nō habz
pater respectu filij. Si tu dicas q̄ caput nō
dicit̄ nobilitatē siue supercellentiā. obicit̄ ex
lra sequenti q̄ dicitur hoc gradu om̄ia diffi
nerent. sed constat quia inter patrē et filiū
rōne deitatis. nō est gradus. s̄ nō p̄t̄ accipi
rōne deitatis. si rōne d̄formitatis. filius cū
nō habeat d̄formitatē in natura cū om̄ibus.
sed tm̄ cū hoibus. nō erit caput oim̄. **S**c̄o
dicendū q̄ caput sc̄dm̄ qd̄ p̄prie accipit̄. im
portat rōnem influentie et d̄formitatis na
ture. et dicit̄ x̄pus caput esse totū ecclesie s̄
hyl. extensiori mō accipit̄. prout caput dicit̄
originale p̄ncipiū. et qm̄ deus pater ē prin
cipiū filij. et filius p̄ncipiū oim̄. ita q̄ filij
p̄ducuntur et p̄ducit̄. id̄ caput est. et habz ca
put sed pater. qm̄ caput nō habet. cū sit inas
tabilis est caput oim̄. et id̄ dicit̄ fontale p̄ci
pīū a quo om̄ia. et in quē om̄ia. p̄ filium re
ducuntur. et in hac reductōe gradus ē. com
pando creaturas ad filiū. sed vltra compan
do filiū ad patrē. nō est gradus sed ordo
et origo. Et id̄ hyl. nō dicit̄ h̄z gradibus s̄
hoc gradu. **Q**obicit̄ de sp̄u. s̄. dd̄. q̄ ipse
sp̄s sc̄tus cū p̄cedat a filio p̄ filiū. cui alijs
ad p̄rem redūt. et p̄p̄t̄erea filio app̄riatur re
ductio. **I**tem queritur de hoc qd̄ dicit̄. ut
sicut p̄ subām tria p̄ cōsonantiā vero vnū. q̄
videtur hec d̄fessio fidei non esse diuiniens
quia de tribus hoibus d̄cordantibz. p̄c̄ illū
dicit̄. q̄ p̄ subām sunt tria. p̄ cōsonantiā vero
vnū. **I**tem queritur de rōe hyl. qua dicit̄

quod debet dici per consonantiam propter .s. s. quia
 scilicet spiritus .s. nominato consonantie potius quam esse-
 tie predicari convenit unitatem. videtur enim il-
 lud firmum quia spiritus sanctus est eiusdem essentie
 cum patre sicut filius. *1°* dicendum quod sic
 hyl. intendit ostendere catholicam patrum confessio-
 nem. Cum dixerunt quod sunt per substantias tria. per con-
 sonantiam unum. Sancti enim pres. volentes eli-
 dere heresim sabellianam. que eludebat. id est
 evaruabat veritatem patris et filii per nominatores
 solum quam dicebat ibi esse. non rem confessi sunt
 adeo expresse pluralitatem ut minus expresse
 confiterentur essentie unitatem. non tamen recesserunt
 a veritate. quia per tria tres res intelliguntur.
 id est tres personae. per consonantiam vero. non
 usiam intelligitur sed persona. et ideo ex hac parte
 verum dixerunt. ex parte consonantie similiter
 verum dixerunt et irreprehensibiliter. nam si-
 cut per patris et filii nomen. in unum unitas na-
 turae. quia filius est naturalis patri. ita per
 .s. .s. qui est amor. datur intelligendi unitas
 consonantie. et ideo verbum non habebit
 calumnia. et propter hoc ipsum dixerunt et hoc
 vult dicere hyl. cum dicit. quod potius consonantie
 quam essentie. non quia utrumque non sit verum. sed
 quia hoc est expressius. et habet minorem ca-
 lumnia. tamen adhuc sequitur illud. quod si pater
 et filius unum ex se producant spiritum. ratione cuius
 est ibi unitas per consonantiam. necesse est quod
 unitatem habeat in essentia.

Hic oritur questio ex predictis deducta
 Supra posuit magister appropriata. in
 quorum explanatione dicit .s. .s. esse con-
 sonantiam. quia pater et filius diligunt se spiritus .s.
 ideo hic movet questionem de illa locutione
 Et hoc facit in ista distinctione. habet autem
 hec distinctio quatuor partes. In prima movet
 magister principalem questionem prius positam
 scilicet utrum pater et filius diligant se spiritus .s. scdo
 vero movet aliam questionem huiusmodi similem
 que facit ad eius explanationem. et hoc facit
 ibi. propterea diligenter investigari oportet. et
 est illa questio. utrum pater sit sapiens sapien-
 tia genita. 3° vero redit ad principalem questi-
 onem determinandam. et hoc facit ibi. propterea di-
 ligenter nodum est. prima pars habet duas par-
 tes. In prima movet magister questionem et
 opponit. in scda respondet questionem. sed non respondet
 objectionem. ibi. hec questionem et altitudinem. pro-
 pterea diligenter investigari oportet. Nec est
 scda particula. in qua determinat magister questionem
 annexam. scilicet utrum pater sit sapiens sapientia ge-
 nita. et quia ad determinationem huiusmodi
 tria alia dubia occurrunt. Ideo habet hec pars
 quatuor partes. scdo quatuor dubitationes. quas
 movet et determinat. et primo determinat
 istam questionem. utrum filius sit sapiens sapien-
 tia ingenta quam determinat. in parte ibi. post
 hoc queri solet 2°. Tercio movet hanc questionem.
 utrum filius sit sapiens per seipsum vel seipso. quare
 determinat per distinctionem quod seipso. potest tene-
 ri originaliter et formaliter. et hoc ibi. Que

ri autem solet utrum filius. Quarto movet hanc
 questionem. utrum pater duplicem habeat sapientiam. quam
 determinat in parte negativa. ostendens hanc
 questionem et eius rationem non esse ratione dignam.
 et hoc facit ibi. Post hoc queri solet a quibus-
 dam. utrum una sit tantum sapientia. *1°* Propterea dili-
 genter notandum est. nec est particula in qua
 redit magister ad questionem primo positam. et habet
 hec pars duas partes. In primis obicit rationem
 accipiens ex determinatione alterius questionis.
 In scdo vero loco saltem suam insufficiencia ostendit.
 et hanc questionem determinandam lectori relin-
 quit. et hoc ibi. Difficilimum michi hanc que-
 stionem fateor.

Ad intelligentiam patris distinctionis duo
 principaliter queruntur. scdo duas que-
 stiones. quas determinat magister. primo
 queritur de hac locutione. pater et filius dili-
 gunt se spiritus .s. scdo queritur de ista autem. pater
 est sapiens sapientia genita. Quantum ad pri-
 mum duo queruntur. primo queritur. utrum illa
 locutio sit admittenda. scdo queritur in qua ha-
 bitudine construat ille ablativus. *1°* Quid autem
 sit admittenda omnino aucte et ratione. primo sic aug.
 vij. de tm. non est aliquis duorum quo genitus
 a signante diligitur genitorum suum diligit.
 si 2° est aliquis et non est pater vel filius 3°
 est spiritus sanctus. *1°* Item iero. super ps. xiiij. spi-
 ritus est amor patris ad filium. et filii ad pa-
 trem. sed amore qui est patris ad filium pater
 amat filium et e converso 2° 2°. *1°* Item bern. de
 amore dei. Mas te inquit amabilis dicitur cum
 a patre et filio procedit spiritus .s. amor patris
 ad filium et filii ad patrem. et tantus amor ut
 sit unitas. *1°* Item ideo ostenditur sic magister hu-
 go de sancto victore facit talem rationem in qua-
 dam epla ad bern. si recte dicitur amare amo-
 re qui a te procedit. Cur non pater et filius
 dicuntur amare amorem qui ab ipsis procedit.
 et iterum ibidem. si spiritus .s. est amor cordis
 tui ac patris et filii. quis queso posset negare
 spiritus .s. hoc est amore tuo te diligere.
 Item alia ratio videtur sic. sicut se habet ver-
 bum ad dicere sic amor ad diligere. sed pat-
 verbo suo quod ab ipso procedit. seipsum declarat
 2° pater et filius amore qui ab ipsis procedit
 seipsum diligit. Item sicut filius non potest pro-
 duci nisi generando. sic nec amor nisi diligen-
 do. 2° pater et filius diligendo se producant
 spiritum .s. qui est amor personalis. aut igitur diligen-
 do amore. qui est spiritus .s. aut qui non est spiritus
 sanctus. si amore qui non est spiritus .s. aut amor
 ille est personalis. aut essentialis. non essentialis.
 quia tunc essent due persone. quia in divinis
 quibus conveniret amor proprie quod est impossi-
 bile. similiter nec essentialis. quia ille est spiritus
 sanctus. et iterum si essentialis. tunc ergo cum
 conveniat spiritum sancto. spiritus sanctus similiter produ-
 ceret. Restat igitur quod producant spiritum sanctum dili-
 gendo se amore qui est spiritus .s. aut igitur diligen-
 do se. aut diligendo aliud a se. Non aliud
 quia tunc aliud exigeret ad producant spiritus .s.

ergo diligendo se spū sancto. pducūt spm. s. ergo pater et filius diligunt se. s. s. **¶** Sed contra. diligere idem est qd velle bonum. et velle idem qd esse. s. cum hec sit falsa. pater et filius sunt. s. s. hec similiter diligunt se. s. s. **¶** Item sicut se habet sapere ad patres respectu filij. ita diligere ad patrem et filium respectu. s. s. sed hec est falsa. pater est sapiens sapientia genita. s. et illa similiter. **¶** Item omne plurale ifert singulare. sed hec est falsa pater diligit se. s. s. s. g. et prima. **¶** Si dicat. qd diligere tenetur notionaliter. Contra nulla notione attingit mutuo reflecti vnam psonaz sup aliam. sed scdm dilectōz est mutua reflexio in p̄dicta loquōne. s. diligere nō tenetur notionaliter. s. idem qd prius. **¶** Item nulla notio duenit tribus. sed diligere se. s. s. conuenit tribus. Nam pater diligit spm. s. et spūs sctūs diligit. s. s. quia se ipso. s. nō tenetur notionaliter. s. idem qd prius. **¶** Item pater et filius amore eodē diligūt se et uicē. sed dilectio dei ad nos est essentialis. cum agnoscit effectum in creatura. ergo similiter cum diligunt se. Item si tenet notionaliter. quero p qua notione. non est dare nisi aspiratōz. s. aut passiue. aut actiue. **¶** Si actiue. s. idem est. diligunt se qd spirant. s. hec falsa. spirant spm. s. s. et prima. **¶** Si passiue. contra. illa nō pdicatur de patre et filio sed de sclo. s. s. si dicat qd denotatiue pdicatur. Contra. omis p̄prietates que de p̄sona pdicatur in diuinis in concretōne. pdicatur et abstractōne. s. cū p̄cessio nō dueniat patri et filio in abstractōne. s. nec denotatiue. **¶** Ad p̄dictōz intelligentiā est notandū qd quidā p̄dictā loquōne similiter negauerunt. et dixerunt omes d̄similes esse retractatas a brō aug. in sua simili in hac scz pater est sapiens sapientia genita. sed hec solutio nō potest stare. quia nō solū eam dicit aug. sed etiā sancti alij. quoz dicta aug. nō retractat. ideo fuerūt alij. qui eam simplr̄ d̄cesserunt. dicentes hanc loquōz debere intelligi p̄ app̄rietatē non p̄ p̄prietatem. ut sit sensus. pater et filius diligunt se amore. qui app̄rietatur spū sancto. sed ista solutio nō potest stare. quia tunc similiter hec esset cōcedenda pater et filius sunt boni. s. s. cui spū sancto app̄rietatur bonitas. que cū nullo mō d̄cedit. igit prima opinio nō potest stare. que similiter tales negatōnes negat. cū multiplex auctoritas eas dicat. similiter sequens. que simpliciter atendit non potest stare. cū multiplex ratio contradicat. **¶** Restat igitur eligere opinionem mediaz. scz qd vno modo sit vera. alio mō falsa. Nam hoc qd est diligere. potest teneri essentialiter vel notionaliter. scdm qd tenetur essentialiter. sic dicit voluntatis complacentiā. que diuis est tribus. scdōz quod tenet notionaliter. sic dicit voluntatis fecunditatē ad pducendam psonam ex se. que quid fecunditas solum est in duobus.

quos voluntas sit in tribus. **¶** Si ergo teneat essentialiter. falsa est loquō. quia tunc sequitur. qd pater et filius sunt spūs. s. et hoc sensu p̄nomen cum verbo d̄struitur reci p̄ce. **¶** Si aut notionaliter vera est sic p̄bant rōes ad oppositū et i bō sensu p̄nomē d̄struit cū verbo retransitiue. vnde sensus. pater et filius diligunt se. i. pater diligit filium et filius patrem. et tunc vera est loquō. quia amor qui est spūs sanctus est amor nectens patrem cū filio et eouerso. et tunc non licet inferre. s. pater. di. se. s. **¶** Ex hoc patet tria prima naz primū p̄cedit. scdm qd diligere tenetur essentialiter. s. m. similiter. Nam sape nō d̄r notionaliter. sicut diligere. s. vel est dūne vel ap̄p̄riatū. terciū similiter. quia p̄cedit scdōz qd obliquē d̄struitur reci p̄ce. et tunc diligere tenetur essentialiter. **¶** Ad illud qd obicitur. qd possit teneri notionaliter. intelligendū est. qd sicut generatio dupliciter potest significari. vno mō ut dicit emanationē. Alio modo ut dicit modū emanandi supaddita expressione. et primo modo p hoc verbum generare. scdo mō p hoc verbum dicere significare. sic et spiratio dupliciter potest significari. primo mō p hoc verbum qd est spirare. scdo modo p hoc verbum qd est diligere. que ad modum em dicere importat generatōz. et vltimus quandā expressionem circa personam sic et diligere. vnde sicut dicere importat actū generandi et declarandi siue exprimendi. et ratione actus declarandi. dicitur pater se di. a verbo hoc est se declarando siue exprimendo generat verbum vel generando verbum. se exprimit verbo. sic i p̄posito. diligere actū importat d̄nectendi siue d̄cordandi et spirandi. et ratione actus cōnectendi. dicitur pater et filius diligunt se. s. s. hoc est inuicē d̄cordando spirant. s. s. vel spirando. s. s. inuicem d̄nectūt. **¶** Ex hīs patent obiecta. Quod em obicitur de mutua reflexione. patet n̄sic. quia h̄c est rōne actus essentialis cōiter intellectus. **¶** Ad illud qd obicitur. qd diligere spm̄ sanctū duenit tribus. et dicitur respectu creature. dicendū. qd nō duenit tribus rōne spiratōis quā importat. et idō quoms dicatur respectu creature. non tñ dicit essentialiter oino. sed agnotat aliquid essentialē. dicit tñ notōz respectus quē importat ad p̄sonam. sicut supra dictū est de verbo et dono. **¶** Ad illud quod obicitur. p qua notione stat. patet qd stat p cōi spiratōne. tñ non licet p eo ponere verbum spirandi. quia alio modo importat illam notionē. vnde sicut cōceditur hec. pater dicit verbo. nō tñ hic pater generat filio. Et tñ dicere importat ipam generatōz. sic in p̄posito intelligendū est. **¶** Secundo queritur in qua habitudine constructur ille ablatiuus. cum sic dicitur. pater et filius diligunt se. s. s. **¶** Et qd in habitudine forme videtur p simile qd petr̄ diligit amore a se p̄cedēte formalit̄

secundum quod habet rationem cause. quia sic
 pcedit sed ablatius cadit a ratione calita-
 nis. quia constructur per modum effectus for-
 malis. patet ergo. quia quomodo est ibi ratio
 forme. et amodo ratio signi. et in hoc patet respō-
 ho ad omnia quesita.

Quoniam sequenter est questio de hac locu-
 tione. pater est sapiens sapientia ge-
 mita. et circa hoc queruntur duo. pri-
 mo queritur. utrum illa locutio sit admissen-
 da. secundo ad intellectum huius. utrum sit hec ad-
 mittenda. pater est potens virtute. quia ge-
 nitur. **¶** Quia autem prima locutio sit admissen-
 da. ostendit hoc modo. i. cor. i. **C**ristum dicimus
 dei virtutem et dei sapientiam. sed unusquisque est
 sapiens sua sapientia. ergo si Christus est sapien-
 tia patris. et sapientia genita. pater est sapi-
 ens. sapientia genita. **¶** Item aug. vi. de. t. c.
 filius est ars quedam omnipotentis et sapien-
 tis dei. ubi omnia nouit sed unusquisque artifex
 est sapiens sua arte. ergo pater est sapiens fi-
 lius. ergo. **¶** Item hoc videtur ratione per simile
 quia omnis amans a quo pcedit amor. est amans
 amore a se precedente. ergo omnis sapiens a quo
 pcedit sapientia. est sapiens sapientia a se
 emanante. sed pater est huiusmodi. **¶** Item
 aug. xv. de trim. nouit deus pater omnia in se
 ipso nouit et in filio. sed idem est nosse omnia
 et sapientem esse. si ergo omnia nouit in filio
 non tamen seipso. sed etiam filio est sapiens. **I**tem
 deus pater omnia dicit verbo sicut dicit aug.
 xi. d. f. verbo tibi coeterno. dicitis quecumque di-
 cis. Sed dicere ut dicit anhi est intelligere ergo
 pater omnia intelligit verbo mediate. ergo cum
 idem sit esse sapientem et intelligere patet. **¶**
 Contra. in diuinis sapere est esse. et ergo si pa-
 ter est sapiens sapientia genita. ergo est sapien-
 tia genita. hoc autem falsum. ergo et primum. **¶** Item
 non intellecta generatione. adhuc est intel-
 ligere deum sapientem. ergo sapientia genita
 non est ratio sapientie dei. **¶** **¶** **B**er. dicens. quia
 siue distinctone cum esse sapientem dicatur
 essentialiter. quia locutio est simpliciter falsa
 et si alicui legitur ab aliquo sancto est expe-
 nenda. unde aug. in li. retracto. illa retra-
 ctat dicens. quia melius illam quam in li. de t.
 tractant. ubi sic dicit. **C**ontrarium ostendens
 illam rationem non valere. si pater fuit sine fi-
 lio. cum filius sit eius sapientia. pater fuit
 insapiens. quia sapientia non tamen uenit filio.
 sed patri et filio et spiritui sancto. et hoc ipsum
 de trim. dicit in pluribus locis. sed maxime
 in sexto et. xv. **¶** Ad illud ergo quod obicitur quia fi-
 lius est sapientia. et virtus patris. dicitur. quia ista con-
 cedit filio est sapientia patris sapientis. nec tamen
 ista. pater est sapiens sapientia genita. **¶** Unde
 notandum. quia cum dicitur sapientia alicuius. hoc dicitur du-
 pliciter. aut scilicet subiecti ut albedo petri. aut
 sicut principii. genitum autem originem importat.
 quoniam ergo filius est sapientia patris. Cum autem dicitur
 pater est sapiens sapientia genita. ablatius con-
 struitur in ratione alicuius causalitatis vel in ha-

bitudine forme. vel principii. et maxime for-
 me. et ideo falsa quia filius nec forma nec prin-
 cipium est patris. Si tu queas. quare non con-
 struitur in ratione formalis effectus sic amor
 cum amante a quo procedit. dicendum. quia non
 est simile. et huius duplex est ratio. una com-
 munalis. **C**ommunis que sumpta est a crea-
 turis. quoniam quidem sunt actus. qui dicunt motum
 a rebus ad animam. ut sapientia. quedam ab ani-
 ma ad res ut amare. ideo comparatio amoris est
 ad amantem in ratione exeuntis. non in ratione imp-
 acentis. et ideo amor de se importat formam
 et effectum. sed sapientia. quia dicitur ut ad in-
 telligentem. non ut ab intelligente. ideo ab-
 latius tamen importat formam. non effectum. et
 ideo locutio falsa. **¶** Et alia ratio est specialis in
 diuinis. quia amor procedens est amor proprie
 non per appropinquatio et diligere est similiter di-
 ctum notionaliter. unde importat originem
 ut supra monstratum est. sed sapientia semp-
 essentialiter. et hoc quod est esse sapientem
 nullo modo dicitur notionaliter. quia nullo
 modo importat originem. et ideo est locutio fal-
 sa. **¶** Ad illud quod obicitur. quia pater nouit om-
 nia in filio. dicendum quia deberet dicere nouit
 filio et in filio. nam cum dicitur nouit filio ab-
 latius importat rationem forme vel principii
 cognoscendi. et ideo falsa est simpliciter. hoc
 tamen est distinguenda. nouit in filio. quia pro-
 positio cum suo casuali. potest determinare hoc
 verbum nouit. in comparatione ad subiectum
 et tunc est locutio falsa. **¶** Est enim sensus. quia fi-
 lius sit patri ratio cognoscendi. vel potest ver-
 bum determinare in comparatione ad obiectum.
 et tunc vera est. et est sensus. quia filius sit
 rebus cognitio ratio et exemplar et causa ex-
 emplandi. et quia iste possit esse sensus locutio-
 nis. patet qui enim perfecte cognoscit aliquid
 cognoscit omnem quod est in illo. si ergo pater per-
 fecte cognoscit filium. et in filio sunt omnia
 ergo omnia cognoscit in filio. nec tamen ex hoc sequi-
 tur. quia sit sapiens filio. quia tunc significat
 quia filius sit ratio cognoscendi ipsi patri. **¶** Ad il-
 lud quod obicitur ultimo. quia pater dicit om-
 nia verbo. dicendum. quia hoc quod est dicere. im-
 portat originem. importat etiam effectum in
 creatura. quem dicit per verbum siue efficit.
 sed intelligere non importat de se. nisi solum
 modo actum essentialiter. ita quia nec importat
 de se respectum ad personam. nec ad creaturam
 ideo non omnino idem est dicere. dicit omnia ver-
 bo et intelligit omnia verbo. dicere enim idem
 est quia intelligere. sed amplius importat.

¶ Secundo queritur utrum hec locutio
 sit admittenda. pater est potens po-
 tentia quam genuit siue virtute. Et vi-
 detur quia sic. quia quicumque operatur per aliquem
 et non potest sine eo habet potentiam ab eo
 sed pater operatur per filium. et non potest opa-
 ri sine filio. ergo. **¶** Item in diuinis. idem est
 virtus et operatio. ergo cum pater operetur per
 filium. potest per filium. sed quicumque potest

per alterum. est potens potentia illius. **g^o** pater est potens potentia genita. Itē sicut se habet nosse ad sapientiam. ita opari ad potentiam. sed bene sequitur. iste nōnt p illum **g^o** est sapiens p illum. **g^o** bene sequitur. iste opatur p filiū. **g^o** habet potentiam ab illo. siue p illum. **g^o** **¶** Item cum dicitur pater opatur p filiū. hec ppositio p. aut iperitat causam. aut instrumentū. non instrumentū. qz tunc filius nō vere coopatur patri. itēz esz indigens. Si ageret p instrumentū. **g^o** in rōne cause. et si hoc. **g^o** filius dat opari patri **g^o** et potentiam opandi. **¶** Si tu dicas q non dicit rōnem causalitatis s; subauctatem. cum **g^o** similiter habeat. s. s. subauctatem i opādo sicut filius. qua rōne dicitur pater opari p filium. eadē rōne p. s. s. **¶** Si tu dicas q hoc est dictū p appriatōz. quero rōnem appriandi. cum em opatio sit p potentiam. et potētia apprietur patri. nō filio. nō **g^o** filio poterat appriari opari p filium. **¶** Item cū immediata causa opationis sit voluntas. et illa apprietur spūsancto. videtur q magis debeat dici opari p spūsanctū. qz p filiū. **¶** Contra. idem est esse potentē q esse. **g^o** si pater est potens potentia genita. **g^o** habet eē ab illo. **¶** Item potentia appriatur patri. ergo nec p apprietatem. nec p appriatōz dūenit filio. **g^o** talis loquutio magis est imppria qz ista pater est sapiens sapientia genita. **¶** Item potentia qua aliquis est potens scdm ordinem intelligendi. āncedit posse. sed generatio ordine intelligendi. sequitur posse. **g^o** hoc cōno falsa. pater est potens potentia genita. **¶** **R^o** dicendū. qz hec est falsa simpliciter. pater est potens potentia genita. et magis imppria. qz aliqua pdictā. **¶** Ad intelligentiam autē pdictā notand. qz hec regula consuevit dari de hac ppositōne p. qd cum verbo absoluto importat autētem. ut cum dicitur. iste est bonus p illū vel sapiens vel potens. cum vero verbo transitiuo. importat subauctatē. ut exprimit p ballmū. dicitur. est igitur. qz hec est falsa. pater est potens p filiū. hec est vera pater opatur p filium. et nō valet argumentū. **¶** Opatur p illū. ergo potest p illum. qua pimo importat causalitatem respectu effectus. et postmodum respectu patris. **¶** Ad illud ergo qz pimo obicitur. qz qui opatur p aliquē potest p illum dicitur. qz falsum est. quia hoc nō est. qz h; potentiā ab illo. sed qz habeat potentiaz cū illo indiuisam. et dat illi posse. ideo p illum opatur. et nō potest sine illo. **¶** Ad illud qz obicitur. qz nō differt opatio et potētia i dō dicitur. qz verū est p compatēz ad deū. differt autē qrtum ad effectū agnotatū. **¶** Ad illud qd obicitur. qz sequitur. nōnt p filium **g^o** **¶** dicend. qz nō est simile. de nosse et opari. qz nōnt em nosse sit verbū transitū. tñ nō agnotat effectū sic opari. et ideo ppō p nō potest cum ipō importare subauctatem. ubi

em est subauctas. notat qz aliquis sit a duobus et ab vno p alterū. et sic patet illud.

¶ Ad illud qz obicitur. utrū dicat rōnem cause vel instrumenti. dicitur. qz neutrum dicit pzie sed subauctem que importat rōnem vtriusqz. quantum ad illud qd est ibi opletōis. **¶** Quod obicitur. qz filio appriatur opari per ipm. **¶** **R^o** est. qz opō est p virtutem. et virtus appropriatur filio. sicut dicitur. i. cor. i. **¶** **Crisostomus** dicitur dei virtutem et sapientiam. **¶** Ratio autē quare virtus appriat est. quia virtus est vltimū potētie. siue est potētia vltimata qm igitur filius p dūctur a patre. scdm oīmodam pfectionē potētie. qua generare est actus pfectē potētie. pfectum est em vñū quodqz qñ potest generare et tale quale ipz est. quia igitur filius accipit potētiam pducendi eoz pfectā sicut ipē. et pater est ut spūritus sanctus. ideo virtus ei appriatur. ideo dicitur virtus patris. et brachium et dex et potest opari p filium. **¶** Aliter potest dici. qz virtus dicitur immediatēz ordinē ad actū. qz potētia. quia potētia ordinat ad opus p dispositionē. et filio appriatur dispositio. ideo et potētia disposita. et sic patent omnia quesita.

¶ In parte ista sunt dubitatōnes circa lrām. et pimo de rōne aug. que ponit in lrā. **¶** Si pater est sapiens sapientia genita quā genuit. et hoc est ei esse qz sapē. **g^o** est sapientia genita. **¶** Videtur em illud argumentū nō valere. qz illud nō valet. hoc est patri esse qd operari sed opatur p filium. **g^o** est p filium. ergo nec similiter illud argumentū valet. **¶** Si tu dicat qz nō est simile. quia opari agnotat effectū obicitur qz idem est patri esse. qz esse patrem sed tñ illud argumentū nō valet. pater dicitate est deus. **g^o** dicitate est pater. **g^o** similiter nō valet hoc argumentū. est sapiens sapientia genita. **g^o** est sapientia genita. **¶** **R^o** dicendū qz argumentū aug. est necessariū. qm esse sapientē. et esse in diuinis. nō dicit modo dicendi. et a parte rei. sed solum a parte nrā. nō sic autē est eē et opari. qm et si opari qrtum ad principale significatū sit idē qd esse. tñ qrtum ad agnotatū differt et potest esse extraneū. et ita p̄t ibi esse accidēs. tamē hoc qd est esse deum. et esse pzēm. qz nō dicit qrtuz ad essentiā vel modū essendi. differt tñ qrtum ad modū se habendi. qd est vere in diuinis. s; absolutū et compatū. et ideo nō transit paternitas in subām sicut sapientia. ideo habet alū modum dicendi. q potest esse extraneū respectu alicuius attributi. ideo ibi est accidēs. nō autē in argūto aug. **¶** Item querit de hoc. qd dicit. qz pater nō est sapiens sapientia genita sed ingemita. **¶** Videtur em male dicere. quia si eternitas appropriatur patri sapientia filio. sed eternitas nō debet dici ingemita. sicut dicit ansh. in libro de incarnatione verbi. **g^o** nec sapientia debet nec potest dici ingemita. **¶** Itē si potest

et ideo filius agit per se. quānis non a se.

Item queritur de hoc. quod una est tū sapiētia patris sed non vno modo dicitur. videtur enim male dicere. quia sapientia semp est eēntialiter. g. falsum dicit cum dicit. non vno modo dicta. B. magr non vult. qd sapiētia fit dicta multipliciter sed qd sapiētia patris. quia genitiuū potest construi in rōe originis. et sic dicitur filius sapientia patris. vel ipā sapientia genita. sapientia patris qz est a patre. vel potest intelligi in rōe subiecti. vt dicatur sapientia patris. sicut albedo p. et sic sapientia genita non dicitur esse patris sed filij. quia ergo ratio passiva imposita p hoc adiectiuū genita. non est in psona patris et filij vna falsa est loquitio rōne determinatōis. nō rōne eius quod est sapiētia. quia vna et eadem est sapiētia patris et filii. et. f. f. et illa est sapiā pa. et. fi. et. s. s.

Q. Ostendit supradicta inter se desiderari. 2c. Supra egit magister de noibus subalibus. et proprietatibus p se et sigillatim. Hic tercio loco agit de hijs in compatitione. et hoc scdm duentiā et dntiaz. et hz pars ista duas ptes. In prima querit magr de proprietatibus in compatitione ad essentiaz et psonas. In scdo vero agit de compatitione psonę. siue rei nature ad naturam. infra dixit xxxiij. pdictis adidendū est 2c. Prima pars habet duas scdm duo opa sapientis. quoz primū est non mentiri de quibus nouit. et scdm est mendicentem posse manifestare. vn in prima pte. primo ondit et pbat veritatē. In scda eam defendit contra falsitatem. ibi. hoc aut quid negant. Prima pars habz quatuor ptes. In prima ondit qd proprietates sint psonę et in psonis p naturam ipius proprietatis. quia eterna est et distincta. In scda ondit illud idem. violentia auctoris sabellij heresim declinantes. ibi. ponit auctes iero. In tercia ondit hoc ipm p naturā diuine simplicitatis ibi. Cūqz de simplicitate diuinitatis. In quarta ondit. qd proprietates nō tū sunt psonę. sed etiam diuina essentia. et hoc pbat efficaciaz auctatis ibi. qd non proprietates etiam diuina natura sit. ibi ponit auctatem hyl. hoc aut negant aliqui dicentes 2c. hec ē scda pars in qua ponit magister veritatis p bare deffensionē. ponēdo alioz rōnes et suas rñsiones. et qm duplex est modus impugnandi veritatem. scz p rōnes et auctates. iō hec pars habet duas ptes. In prima ponit rōnes et rñsiones. In scda auctates ibi. ver tamē nō ibi destituit 2c. Prima pars hz quatuor ptes. In prima ponit obiectōz et qd proprietates nō sunt psonę et quia rōnalis erat. mndet ad veritatē. scd o vero subiungit aliaz rōnem et quia curiosa videtur. findet ad hominem non ad oēm ibi. sed qm termi addū 2c. Tercio adhuc resumit rōem illoz. et rñdz ad veritatem ibi. Ceterū hereticoz imptas 2c. Quarto et vltimo subiungit eoz inter

rogationem. et quia curiosa erat. pfi git terminum hūane inquisitioni ibi. sed forte quereret. Cum hec proprietates 2c. et quelibet istar ptium posset subdici. et qd primo ponit oppositōz. et scdo rñsionēz. et illud manifestum in lra est. verumtū nō desistunt impacie spiritu 2c. hec est vltima pars in qua rñdet magister auctoritatibz quas inducunt. et habz hec pars duas partes. scdm duas auctates aug. quas inducunt. et prima sumpta est ab expositōne. p. scda vero sumpta est ab aug. trini. vj. prima pars ponitur ibi. verumtam nōdum desistunt. et scda ponitur ibi. Hic illis verbis aug. et quelibet harz potest subdici. quia primo ponit auctatem siue rōnem secundo vero dissoluit.

Intelligentiā pntis dis. iiii. queruntur. primo queritur de compatitione p proprietatis ad psonam. scdo de compatitione proprietatis ad essentia. Tercio de compatitione vnius proprietatis ad aliam. Quarto de compatitione eiusde proprietatis ad seipam. Quantū ergo ad primū queritur de compatitione proprietatis ad psonā. et qd vtrū proprietates sit psona. et qd non onditur hoc modo. vbiqz est vere determinans et determinatū scdm rem. ibi determinans differt a determinato. Nam si nō differt non est determinans vere sed totū est determinatum. sed psona in diuinis est vere determinatum et proprietates vere determinans. quia proprietates vere et non scdm modum dicendi solum distingunt psonam. g. proprietates differt a psona. sed dntā nō pdicatur de se i abstractōne. g. nec proprietates de psona vel ecouerfo. Item vbiqz est vere abstractū et cōcretū. ibi differt qd abstractur ab eo a quo abstrahit. sed proprietates significatur in concretōne ad psonam cū dicitur pater. et in abstractōne cū dicit patnitās et nō tantū est dntia in modo loquedi. quia aliquid dicitur de patre quod non de paternitate. g. vere differt paternitas a psona. sed quod vere differt ab alio. non pdicatur de eo in abstractōne g. 2c. Item vbiqz est absolutū et respectū. absolutū nō ē ipse respectus quantūcūqz se ipso referatur. vnde qm materia seipā referat ad formam. tamen non est respectus ad formam. g. cum in diuinis psona vero sit subā absoluta. relatio sit verus respectus. qm tūcūqz seipā referatur psona. non est verus respectus siue ipse respectus nec ecouerfo ergo proprietates non est ipsa psona. Ex hjs tribus suppoibus arguebat porretanz. qd psona non est proprietates nec ecouerfo. et quia omne quod est in psona est psona. ppter summā simplicitatem arguebat vltē. qd proprietates non sunt in psonis sed assistunt. Et qd ista positio sit conueniens. videtur auctate boetij. de trini. dicit enī qd relatio non est in eo qd est esse consistit sed incompatitione. Item hoc ipm ondit rōne. qd omne qd aduenit ali cu

... et dicitur quod... ... et dicitur quod... ... et dicitur quod...

et recedit siue sui mutatione non predicat
 aliquid. quod sit in illo. sed solum est assistens
 s; relatio est huius. ut in dextro et sinistro. s.
 zc. Cum s. appetates sunt relacões nō sunt
 psonne. nec in psonis sed assistūt. **¶** Contra oē
 simplicissimū est id qd h; excepto eo ad qd
 relatiue dicitur. hoc est. Au2. in xj. de trinitate
 et p se nota est. sed diua psona est simpliciā
 fama aliter non esset de2 et nō dicit relatiue
 ad appetatē s. ē pprietas. **¶** Item omne perfe
 ctissimū est omne illud a quo pfiat et denoia
 tur. h. est p se nota. qz aliter denoians et p
 ficiēs esset pfectius eo. et Au2. istā ppomt
 vj. de tm. dices qz ipse de2 est maxim2. ideo
 est sua magnitudo. sed psona diuina est p
 fectissimū quid. et denoitur sua appetate. s.
 psona est sua appetas et pater est pateritas
¶ Item omne simpliciter primum est quicqd
 habet ex toto eo qz ex illo. Nam si habet ali
 quid qd non sit ab ipso vel qz nō sit ipsum. illud
 est eaqz primum ut ipsum. s. ipm nō erit simpli
 citer primum. sed pater habet paternitatem.
 et paternitas non est ab ipso. et ipse est sim
 pliciter primum. s. pater est paternitas. ead
 dem rōne filius est filiatio. et spūsanct2 p
 cessio. Ex hīs concluditur. qz pprietas nō
 sunt tantum psonne sed etia; in psonis. et qz
 istud verum sit. videtur auctate iero. Tres
 inquit psonas expressas sub pprietatib2 di
 stingimus in libro de expositione fidei ca
 tholice ad philippum. **¶** Item hoc videtur
 ratione. quia omne quod est. aut est ens p
 se aut in se aut in alio. pprietas igitur. aut
 sunt p se entes et ita subā. aut in alio. si in a
 lio. non em in psonis. quia pprietas non est
 nisi in eo cui2 est pprietas. si p se. s. pprie
 tas est subā. aut s. creata aut increata. aut
 media. sed non creata nec media. istud con
 stat s. qz increata. s. sunt psonne. **¶** Item dicitur
 dicendū. qz de compatitione pprietas ad pso
 nam triplex fuit opinio. prima positio fuit
 qz pprietas non sunt psonne nec in psonis.
 sed assistunt psonis. sicut relationes et ra
 tio que mouit istas fuit psonar pluralitas.
 et diuina simplicitas quia em psonne plures
 sunt. plures habēt pprietas. que vere dif
 ferentes sunt. et quia dñtes sunt si eēnt in
 psona auferrent ei simplicitatem. que cum
 non possit auferri a diuinis. posuerunt pp
 prietas esse assistentes psonis. non esse p
 sonas et huic videtur consonare natura rela
 tionis. que non videtur esse in subā. nec pre
 dicari aliquid in subiecto. sed dicere respe
 ctū ad aliud. Et hec positio et si rationabi
 lis aliquo modo fuit. tñ stare non potest qz
 ponebat relationes in diuinis. nec deum eē
 nec creaturam. unde etiam si in principio sui
 modicum dñtet errozē. tñ ducebat ad mag
 num. et ideo retractata fuit in concilio remē
 si. et magr gilbertus porretan2 ore pprio re
 tractant. ideo fuit scda opinio multū dif
 ferens ab ista videlicet qz pprietas oīno sūt

psonne nec dñt. nisi solūmodo in modo lo
 quendi. et tantū sunt tres pprietas. sicut
 sunt tres psonne. et ista positio fundata ē si
 militer sup diuinam simplicitate; quia em
 psonne sunt simpliciā seipis distinguun
 tur. et ipse sunt sue pprietas. nec habent
 alias dñtes re. sed solo modo loquendi. et
 ista positio fuit magri ppositiui. et magis ē
 pbabilis qz pcedens. **¶** Attñ ipa impbata ē.
 supra dis. xvj. quia vna psona plures habet
 relationes. que sunt vere relationes. et plu
 res psonne habent vnam pprietatem. **¶** Et vna
 psona. alio et alio modo se habet ad filium
 et ad spm sanctū et scdm rem. **¶** Ex quo nērio
 sequitur. qz realiter aliquo modo differt p
 prietas a psona. et nō solum in modo loque
 di. sicut dicebat magr ppositiui2. et ppter h.
 intelligendū. qz vtraqz pdictar positōnum
 aliquid veri dicit et in aliquo defect. Nam
 prima que dicebat qz pprietas aliquo mo
 do dñt a psonis. verum dixit. sed in hoc
 male. qz dixit simpliciter differre. Sequens
 que dixit qz pprietas sūt psonne. verū dixit
 sed in hoc excessit qz dixit. qz nullo mō dif
 ferunt a psonis. ideo ex hīs duabus positi
 onibus. conflatur vna et cois positio quam
 tenent modo magistri dñter. qz pprietas
 sunt psonne et in psonis. tamē aliquo modo
 dñt a psonis. et qz ista positio sit diuiniens
 patet. si quis inspiciat naturam pprietas.
 Dictum em est supra cum querebatur. quid
 esset pprietas in diuinis. quod erat relatio.
 dictum est etiam. qz relatio rōne compati
 nis quā habet ad subiectū. trāsit in subā.
 in diuinis. Et ideo de subiecto suo cōno ve
 re pdicatur. vt pater est paternitas. ratione
 vero compatitionis quā habet ad obiectum.
 manet verissime in diuinis. et habet quodā
 modo dñam a psona. nec facit scdm hoc cō
 positionē sed distinctōz respectu cui2 ē. Cō
 positio em attenditur p compatōz pprietas
 a d subiectum distinctio respectu obie
 cti. Et ex hoc patet. qz pprietas est psona
 et in psona. quia idem est p essentiā siue mo
 dū essendi. differt tamē qm ad modum
 se habendi. Concedende igitur sunt rōnes
 qz pprietas sunt psonne et in personis. et
 patet ex dictis. **¶** s. ad primum argumētū
 quia em aliquantulā habet dñtiam pprie
 tas et persona. penes modum se habēdi. iō
 pprietas vere determinat et distinguit. hoc
 tamē non tollit pdictōz quia modus ille nō
 addit aliam essentiam. **¶** Ad illud qd obi
 citur scdo de abstractione. dicendū. qz nō est
 abstractio scdm rem. sed solum scdm modū.
 intelligendi et loquendi. quia abstractio re
 spicit subiectum in quo. et scdm illum respe
 ctum transit. quia tamē manet in compera
 tione ad terminū. hinc est qz relatio non tñ
 modo loquendi differt. nec tñ oportz qz sit
 vera abstractio. **¶** Ad illud quod obi
 citur scdo. qz absolutū non dicitur de respectiuo.

n1

dicendum q̄ verum est in creatura. quia respectus ipse verus. aut est alius per essentiam aut in cooperatione ad aliud per essentiam ut materia et forma. quorum neutrum est in diuinitate. unde respectus in creaturis ponit dependentiam. et ideo pauat summam simplicitatem. et ideo non predicatur in creatura. ome enim simplicitas in se independens omnino. In diuinis autem relationes dicunt respectum sine dependentia. et ideo non pauat summam simplicitatem. et ideo dicuntur de proprietate. **¶** Ad illud quod obicitur postmodum. quod omnes relationes sunt assistentes. dicendum quod esse in relatione dicitur a boetio. non quia non sunt in re sed quia cum sunt in re. non sunt in ea absolute sed in cooperatione ad alterum. quo quid mutato et corrupto. contingit relationes propter corrumpi et desinere. propter hoc quod non est in subiecto absolute sed ad alterum. nichilominus tamen est in subiecto. Ex hoc patet responsio ad illud. quod obicitur. Nam illud non habet veritatem nisi in ente absoluto non respectu. et trahit ex ratione et verbis boetij. Ex ratione. quia quoniam dico hoc esse ordinatum ad aliquid. non nichil dico de illo de quo dicitur. et quoniam de aliquo. quod non habet ordinem sui ordinem. quia non erat illud ad quod ordinaretur. et ideo ordo erat in potentia in hoc non ratione sua. sed ratione ad hoc quod est. quantum ex parte sua. erat in actu. et ideo nulla mutatione facta erat in ipso. sed in subiecto introducitur in esse et desinit. et hoc patet ex verbis boetij. quia boetius non negat simpliciter. quod relatio non in eo quod est esse consistit. sed non totaliter consistit. unde dicit. non potest predictio relatiua quicquid rei de qua dicitur per se addere vel minuere vel mutare. quia non tota in eo quod est esse consistit. ex hoc inuit quod aliquo modo consistit. et ideo nec in creaturis nec in deo verum est dicere. quod relatio non sit in aliquo sed verum est dicere quod non tota est in aliquo absolute.

¶ Quando queritur de compatibilitate proprietatis ad essentiam. et queritur utrum proprietatis sit essentia. et quod sic videtur. quia ecclesia cantat. In personis adoratur proprietatis. sed nichil est adorandum latria nisi diuina essentia. unde bernardus. Illam proprietatem que deus non est. nisi michi adorabilem credo. Item essentia est in persona et proprietatis. aut quod sunt ibi per diuinitatem aut per indiuitiam. si per differentiam. quod persona est opposita quod est inconueniens. si per indiuitiam omnimodam. quod proprietatis est essentia. et essentia est proprietatis. **¶** Item proprietatis aut est aliquid aut nichil. si nichil. quod aut persona non distinguunt. aut distinctio persone nichil est. si aliquid est. sed omne quod est aliquid est essentia vel creata vel increata. sed proprietatis non est essentia creata. hoc manifestum est quod increata. **¶** Item omne quod est aut est deus aut melius deo. aut minus bonum aut malus. proprietatis. quod aut est deus aut melius aut minus aut maius sed maius non potest

esse. quia deus est quo maius excogitari non potest. minus non potest esse. quia tunc pater esset minor. quod sit ipse quod est deus. **¶** Contra Augustinus dicit. et habet supra dist. xviii. non eo est deus quo pater. sed deitate est deus paternitate est pater. deitas non est paternitas imo aliud et aliud. **¶** Item hoc videtur ratione hec est conceptio anime per se vera. quod non est idem principium distinguendi et uniuersi formaliter loquendo sed essentia est ratio uniuersi diuinitatis aut ratio distinguendi. quod essentia et proprietatis non sunt idem. **¶** Item nulla proprietatis proprie predicatur de aliqua essentia siue substantia nisi sit in illa. quod si proprietates dicuntur de diuina essentia. quod sunt in illa. sed proprietatis ponit rem suam circa subiectum in quo est. quod cum rei proprietatis sit respectus. et ad respectum sequatur distinctio. de necessitate proprietatis ponunt distinctio circa diuinam essentiam. si sunt in illa sed hoc est inconueniens quod. **¶** Item si essentia est proprietatis. aut quod per se aut per accidens. si per se. quod cuiuscumque inest essentia et paternitas. sed hoc est falsum. quod si est vera. est vera per accidens. ergo cum in diuinitate non sit ponere accidens. nec per accidens. patet. **¶** Item si proprietatis est diuina essentia. cum diuina essentia vel substantia sit creatrix. et creatrix. quod proprietatis creat. quod non creditur. queritur quod quare conceditur. quod paternitas sit essentia et quod etiam sit adoranda. non tamen quod sit creatrix vel sapiens. **¶** Hoc sic magister tangit in libro. aliquorum positio fuit. et imponit pictanensi. quod proprietatis nec sit essentia. nec in essentia. sed solum assistens. **¶** Sed ista positio manifeste improbat est. quia necesse est quod sit diuina essentia. si est aliquod. propter hoc ad intelligentiam obiectum intelligenti. sic prenotatum est. quod relatio ratione cooperationis ad subiectum transit in substantiam. et ideo proprietatis est diuina substantia. Ratione vero cooperationis ad terminum siue subiectum remanet. et quantum ad hoc est distinctio. et differt ab essentia. non quia dicat aliam essentiam. sed alium modum se habendi. qui per cooperationem ad essentiam vel personam. dicit modum nihil addens. In cooperatione vero ad correlatiuum vere dicit rem et distinctionem. et ideo non est vanitas in ratione intelligenti. nec oppositio in re. sed vera distinctio et quoniam iste respectus non dicit aliud quod essentiam ipsam. cooperatus similiter nec aliud quod personam. ideo vere est essentia et persona. sed quod ultimius respectus ille. non est essentia ad aliud sed persone ad personam. Ideo respectus et relationes proprie loquendo sunt in personis. non in essentia. quia persone secundum eos referuntur et distinguuntur. In essentia autem non. quia nec referuntur nec distinguuntur. sed tamen in essentia diuina loquendo coiter et impropre ut dicatur in diuina essentia. omne quod est diuina essentia vel omne quod est in essentia vel persona. **¶** Ad illud ergo quod obicitur. quod alio est deus. alio est pater. dicendum. quod ablatiuus dicit rationem dicendi. vel denotandi. unde et alietas per ablatiuum

significata attenditur solum. quantum ad modum non quantum ad essentiam utz. ¶ Ad illud similiter quod obiicitur quod non idem est principium distinguendi et uniendo. patet hys. quia proprietas distinguit in eo quod dicitur non essentia sed modo. qui modus non dicitur compositio quia trahitur in substantiam. nec dicitur solum intellectum. quia res est et manet respectu obiecti. ¶ Ad illud quod obiicitur quod non predicatur de substantia. quod non est in substantia. dicendum. quod non predicatur de substantia ut de subiecto. nec per inheretiam. sed solum de persona sic predicatur. unde de essentia predicatur. quia essentia et proprietates sunt unum in persona. non quia unum sit in alio. ¶ Ad illud quod obiicitur. utrum predicatur per se aut per accidens. dicendum. quod non per se quia per personam non per accidens. quia persona non est aliud ab essentia. quam igitur sic res diuine supercedunt res inferiores. sic et predicatio predicatioz. ¶ Ad illud quod ultimo obiicitur. quod si essentia creat et proprietatem. dicendum est ad hoc. quod quantum ad proprietatem sit essentia. tamen essentia non supponit proprietatem. nec e conuerso. unde non sequitur quod illud quod ducit ad essentiam conuenit persone vel e conuerso aliqua tamen ducit ad essentiam et per proprietatem. aliqua non. ¶ Unde notandum. quod quidam dicuntur de diuina essentia in se. ut puta illa que dicuntur in oppositioe ad creaturam ut immensa increata et huiusmodi. et hec dicuntur de proprietatibus. aliqua dicuntur de diuina essentia ut in personis. ut esse diuicabile et esse in tribus unum. talia ducuntur ad essentiam ut habent formam forme. et in hoc differt ratio essentie et proprietatis. et talia non dicuntur de proprietatibus. Rursus aliqua dicitur de essentia ut esse principium operationum esse potentem sapienter uolentem et creare. et talia non dicuntur de proprietatibus. ¶ Unde notandum. quod adiectiua essentialia que essentiam in se respiciunt. ut esse diuersum a creatura dicuntur de proprietatibus. que autem de ipsa formaliter siue ut est forma vel ut est principium non dicuntur. et sic patent omnia quæ sita

Tercio queritur de compatitione unius notionis ad aliam. et queritur utrum una notio siue proprietatis unius persone predicatur de alia. Et quod sic videtur filogismo expositioe. de necessitate enim sequitur ut dicitur in arte priorum. hoc a est b. hoc a est c. eodem demonstrato. si c est b. et fundatur iste filogismus super illud principium per se notum. quecumque unum et eisdem sunt eadem inter se sunt eadem. fiat ergo talis filogismus. pater est paternitas pater est inascibilitas. ergo paternitas est inascibilitas. Si tu dicas quod accidens peccat contra istam consequentiam. et contra istud principium. ut patet hic petrus est indiuiduum. petrus est homo ergo homo est indiuiduum. Contra hoc obiicitur. quia ubi est accidens ibi est accidentalis predicatio. sed cum dicitur pater est paternitas pater est inascibilitas. non est accidentalis predicatio. quia est in abstractioe ergo non est ibi accidens. ¶ Item bene

sequitur concretive. pater generat pater est inascibilitas. ergo inascibilitas generat. et tamen magis importatur sicut predicatio per modum accidentis. ergo multo fortius sequitur in abstractioe ergo hec est vera. paternitas est inascibilitas. ¶ Item hoc ostenditur a minori sic. maior est unio proprietatum in una persona siue in supposito indiuiduabili. quam proprietatum in una natura diuina. sed tanta est unio proprietatum in una natura diuina. quam una est alia. ut bonitas est sapientia. ergo multo fortius in persona. una proprietas predicatur de alia. ¶ Item maior est unio proprietatum in una persona. quam proprietatis et essentie in persona. quia ibi unio quantum ad rem est equalis. et quantum ad modum magis ducit ad proprietatem cum proprietate quam proprietatis cum natura siue essentia. sed tanta est unio essentie et proprietatis in persona. quam una de alia predicatur. ut paternitas est deitas ergo etc. ¶ Item maior est unio proprietatis in una persona quam duarum naturarum in eadem persona. sed propter ducit ad naturarum in una persona christi est diuicatio idiomatum quia deus est homo. et homo deus. ergo per rationem. propter ducit ad proprietatum in una ipostasi. una de alia predicatur. ¶ Contra sicut se habet persona ad personam. ita notio ad notionem. sed una persona non predicatur de alia persona ergo nec una notio de alia notioe. ¶ Item quod predicatur de aliquo in abstractioe. non facit numerum cum illo. ergo si notio de notione predicatur non sunt plures. sed una. ¶ Item si notio predicatur de notione. ergo spiratio est generatio. et spirare est generare. ergo cum hec sit vera. pater spirat. s. s. et hec erit vera pater generat spiritum sanctum. ¶ Hys dicendum quod est predicatio per idemptitatem. et predicatio per inheretiam. Predicatio per inheretiam est in dictione et hec est in ratione suppositi. ut albus est musicus. predicatio vero per idemptitatem est in abstractioe et ratione forme non suppositi. ut iusticia est bonitas. dico ergo quod notio ad notionem dupliciter potest compari. vel in dictione vel in abstractioe. si in dictione sic una predicatur de alia. ut generans est spirans. et pater est inascibilitas. et hoc quia conuenit in supposito. si autem in abstractioe. quod tunc notio pure importat ipsum respectum. et in una eademque persona sunt diuersi respectus sine sua compositione. et hoc secundum diuersas compatitiones sic una de alia non predicatur. ¶ Ad illud ergo quod obiicitur de filogismo. dicendum. quod contra illum filogismum peccat accidens. sic patet in exemplo priorum posito. unde non valet forma filogismi. Similiter illud principium intelligendum est secundum idem. non enim sequitur quod si aliqua duo sunt similia unum. quod sunt similia inter se. nisi sint similia secundum idem. similiter etiam oportet in resolutionibus. ad hoc quod sit idemptitas unius ad aliam. quod non tamen eademque sint secundum idem. verum etiam ad idem sunt. quam ergo relationes diuersæ in eadem persona. non sunt ad idem siue ad eundem. ideo non sequitur

Quod si conueniant in supposito. q̄ ppter hoc cō
ueniant inter se. et sic patet. q̄ nec filogif
mus nec principū dūenit. **Ad** illud quod
obicitur. q̄ nō est ibi accidens. dī. q̄ fallā
tia accidentis non solum attenditur. q̄tūm
ad p̄dicatum accidentale. sed etiam atten
ditur q̄tūm ad principij variatōes. ita q̄ in
vna sola dūeniat in alia sit cōneum. sic est ī
p̄posito. nam pater scdm aliam compatiōnē
est paternitas. ita q̄ paternitas nullo modo
dicit compatōez ad p̄aus. nec positīue nec
p̄uatiue. q̄tūm est de sua rōne. et id patz
zē. **Ad** illud quod obicit p̄ similitudinē
vniōnis duoz in tercio. dicendū. q̄ p̄dicatō
p̄ idēptitatē p̄t esse dupliciter. aut ita. q̄
essentia competat ad eēntiaz. aut eēntia ad
p̄rietatem. aut p̄rietatis ad p̄rietatē. quā
do s̄ p̄dicatio p̄ idēptitatē. p̄ comp
atiōnē eēntie ad eēntiā. notat idēptitas es
sentialis. vt cum dicitur magnitudo ē boni
tas. q̄n itēz p̄ compatōez essentia ad p̄rieta
tēz. similiter notatur idēptitas essentialis
q̄n vero est compatiō p̄rietatis ad p̄rieta
tē. quia p̄rietatis nō importat nisi rōem. et
relationē siue respectū. tunc notat idēpti
tas rōnis. et hinc est q̄ vna p̄rietatis essenti
alis p̄dicatur de altera. et p̄rietatis de essen
tia. quia vniūformis modus p̄dicandi est in
hīs ad seīnucc. et ad illud in quo dūenit
quia p̄ idēptitatē essentia. sed nō sic est cū
p̄rietatis p̄dicatur de p̄rietate. nam cū p̄ri
etas p̄dicatur de p̄sona. notatur dūenietia
in subā. et essentia in supposito. cum autē p̄
dicatur de alia p̄rietate notat dūenietia ī
rōne et respectu. et ideo nō est simile. imo ē
ibi accidens. dūenit in subā s̄ in respectu

Ad vltimū de dūenientia naturaz ī vna
p̄sona. patet r̄sio. quia nō est dūicatio ido
matum in abstractōe. sed in concretione qz
deitas nō est humanitas. sed deus est hō. simi
liter in p̄posito est. ideo patet cōia.

Quarto queritur de compatiōe eiusdē
p̄rietatis ad seīpam. queritur ergo
vtrum eadem p̄rietatis siue notio p̄
dicatur de se dēnotatiue. et q̄ sic videt per
simile. qz adiectiua eēntialia dēnotant ab
structa. vt magnitudo est magna. et boni
tas est bona. s̄ p̄rōne generatio generat et
spiratio spirat. **Item** quia in primis ē sta
tus. ideo seīp̄s dēnotantur. vnde vnitas se
ipso est vna. ergo cū p̄rietates p̄sonales nō
habeāt p̄iores. p̄mo ip̄e p̄ame sūt et seīp̄as
denominant. **Item** indefinita affirmatiua
ēq̄p̄ollet p̄ticulari. ergo simplicit̄ q̄rē. s̄ h̄
simplicit̄ cōcedit. generās ē paternitas siue
generacō. ergo generacō ē generās. **Item**
si h̄ nō concedit. paternitas nō est generās
aut hoc est ppter repugnātiā a p̄te rei. aut
a p̄te modi. nō a p̄te rei. quia eadē res est. nō
a p̄te modi. quia eadē p̄tas et relacō īpo
zatur. ergo nullo mō ē ibi repugnātia. ergo
locucō simplicit̄ est vera. **Cōtra**. sicut p̄pū

Quod si conueniant in supposito. q̄ ppter hoc cō
ueniant inter se. et sic patet. q̄ nec filogif
mus nec principū dūenit. **Ad** illud quod
obicitur. q̄ nō est ibi accidens. dī. q̄ fallā
tia accidentis non solum attenditur. q̄tūm
ad p̄dicatum accidentale. sed etiam atten
ditur q̄tūm ad principij variatōes. ita q̄ in
vna sola dūeniat in alia sit cōneum. sic est ī
p̄posito. nam pater scdm aliam compatiōnē
est paternitas. ita q̄ paternitas nullo modo
dicit compatōez ad p̄aus. nec positīue nec
p̄uatiue. q̄tūm est de sua rōne. et id patz
zē. **Ad** illud quod obicit p̄ similitudinē
vniōnis duoz in tercio. dicendū. q̄ p̄dicatō
p̄ idēptitatē p̄t esse dupliciter. aut ita. q̄
essentia competat ad eēntiaz. aut eēntia ad
p̄rietatem. aut p̄rietatis ad p̄rietatē. quā
do s̄ p̄dicatio p̄ idēptitatē. p̄ comp
atiōnē eēntie ad eēntiā. notat idēptitas es
sentialis. vt cum dicitur magnitudo ē boni
tas. q̄n itēz p̄ compatōez essentia ad p̄rieta
tēz. similiter notatur idēptitas essentialis
q̄n vero est compatiō p̄rietatis ad p̄rieta
tē. quia p̄rietatis nō importat nisi rōem. et
relationē siue respectū. tunc notat idēpti
tas rōnis. et hinc est q̄ vna p̄rietatis essenti
alis p̄dicatur de altera. et p̄rietatis de essen
tia. quia vniūformis modus p̄dicandi est in
hīs ad seīnucc. et ad illud in quo dūenit
quia p̄ idēptitatē essentia. sed nō sic est cū
p̄rietatis p̄dicatur de p̄rietate. nam cū p̄ri
etas p̄dicatur de p̄sona. notatur dūenietia
in subā. et essentia in supposito. cum autē p̄
dicatur de alia p̄rietate notat dūenietia ī
rōne et respectu. et ideo nō est simile. imo ē
ibi accidens. dūenit in subā s̄ in respectu

Quod si conueniant in supposito. q̄ ppter hoc cō
ueniant inter se. et sic patet. q̄ nec filogif
mus nec principū dūenit. **Ad** illud quod
obicitur. q̄ nō est ibi accidens. dī. q̄ fallā
tia accidentis non solum attenditur. q̄tūm
ad p̄dicatum accidentale. sed etiam atten
ditur q̄tūm ad principij variatōes. ita q̄ in
vna sola dūeniat in alia sit cōneum. sic est ī
p̄posito. nam pater scdm aliam compatiōnē
est paternitas. ita q̄ paternitas nullo modo
dicit compatōez ad p̄aus. nec positīue nec
p̄uatiue. q̄tūm est de sua rōne. et id patz
zē. **Ad** illud quod obicit p̄ similitudinē
vniōnis duoz in tercio. dicendū. q̄ p̄dicatō
p̄ idēptitatē p̄t esse dupliciter. aut ita. q̄
essentia competat ad eēntiaz. aut eēntia ad
p̄rietatem. aut p̄rietatis ad p̄rietatē. quā
do s̄ p̄dicatio p̄ idēptitatē. p̄ comp
atiōnē eēntie ad eēntiā. notat idēptitas es
sentialis. vt cum dicitur magnitudo ē boni
tas. q̄n itēz p̄ compatōez essentia ad p̄rieta
tēz. similiter notatur idēptitas essentialis
q̄n vero est compatiō p̄rietatis ad p̄rieta
tē. quia p̄rietatis nō importat nisi rōem. et
relationē siue respectū. tunc notat idēpti
tas rōnis. et hinc est q̄ vna p̄rietatis essenti
alis p̄dicatur de altera. et p̄rietatis de essen
tia. quia vniūformis modus p̄dicandi est in
hīs ad seīnucc. et ad illud in quo dūenit
quia p̄ idēptitatē essentia. sed nō sic est cū
p̄rietatis p̄dicatur de p̄rietate. nam cū p̄ri
etas p̄dicatur de p̄sona. notatur dūenietia
in subā. et essentia in supposito. cum autē p̄
dicatur de alia p̄rietate notat dūenietia ī
rōne et respectu. et ideo nō est simile. imo ē
ibi accidens. dūenit in subā s̄ in respectu

[Marginalia text on the right edge of the page, partially cut off]

et est ibi repugnantia a pte mōi intelligēdi nam notio non dencminat nisi suppositum vñ talis mod2 nō dvenit notōni. vñ sic hec ē falsa. albedo ē alba. sic ī appōsito ē itelligēdi

N parte ista sunt dubitacoēs circa lraz. et pmo de rñsione magri quā poit ibi. Non do cōnīs nous et huānis. videt insufficienter rñdere. qz nō soluit arg. s; dicit qz ē incōphē sibile. et videtur qz ista euasio nulla sit. aut em argumētū nērio adludit. aut sōphistice si nērio. tūc gō cū pcedit ex veris dōlo ē vā si nō nērio. tūc gō sōphistīcū ē. s; vñ sōphi sma nō ē incōphēnsibile. et ita videt qz ma le applicet autētem bil. **¶** Bz. dō. qz ad arg. facile ē rñdere. qz ibi ē sōphisma scdm accns ppietas ē eētia et eētia nō distinguit. gō nec ppietas. s; hoc mgr nō dicit incōphēnsibi le s; dimittit tanq̄ sōphistīcū et idignū di scussioē maioz. s; illa qō veritatis q̄ seq̄t incō phēnsibilis ē scdm statū vie. qm si p oīmo = dā idēmpitatē p̄dicat eētia d̄ ppietatibz. et ecōverso. hec distinguit et illa nō. et hoc ē nobis incōphēnsibile. qz ei videmz p specu lū. itelligimz p similitudinē sumptaz a creatur is. et hoc nullū sub celo hz silē. imo solū deī ppaū. p̄t summa simplicitatē. iō dicit mgr eē incōphēnsibile. nec ē silē de genere et dif ferētia. quia genus p̄dicatur de differen tia. et hoc distinguit et illud non. quia non p̄dicat p idēmpitatē. iō cū bilario dicit qd est incōphēnsibile. et describit incōphēnsibi litatē. q̄tū ad triplicē vim. q̄tum ad recep tiuā. cū dicit incōphēnsibile zē. q̄tū ad exp̄ sūā. cui dicit extra s; moīs siḡficatōz. q̄tū ad iudicatiuā. cū dicit extra sensus intētōz. et a lia q̄ sequnt̄ hīs tribz aptant̄. vtz inspiciēti

¶ Item querit de rñsione mgrī quā facit ibi. Quoz audatīe resistētes zē. Dicit em qz p̄p̄e tates q̄ sunt ī ipostafibz. et eas dētēntiant. ī eētia sunt. s; eaz nō dētēntiant. **¶** Videt em eē oppositio. qz oīs ppietas ē dētēntia tiua ei2 ī quo ē. alioquī in illo nō ē. gō si p̄p̄e tates nō dētēntiant eētia. nō sunt ī eētia

¶ Bz. dō. qz mgr bñ rñdet qz hec p̄p̄o in notat diuersas habitudīs. aliter em d̄z pa ter in filio. aliter paternitas in p̄rē. pater ē ī filio eē d̄z. nō sic ppietas distinctiua. s; si cut psona d̄subālis. paternitas in p̄rē sic p̄p̄e tas distinctiua. sic vult dicere magr. qz alit̄ sunt siue d̄nr eē ppietates ī eētia q̄ ī p̄sōā nā ī eētia d̄nr eē p̄t idēmpitatē. ita qz in oīno dicit idēmpitatē. in p̄sonis d̄nr eē. sic vere ppietas ī ipostafibz. et dētēntiatōēs indēntinatīs. ī creaturis aut nō ē vñ2 mo = dus sine alio. qz ppietas non oīno idē m ē cū eo. cui2 ē ppietas. et iō in creaturis nō d̄z eē ppietas ī aliquo. nisi ī eo cui iheret. nō sic ī diuis **¶** Itē querit de alia rñsione mgrī quā facit ibi. Rñdeo et hic tibi cū bilario zē. vide tur falsum. qd dicit qz solutōz istū q̄nis ar chāngeli nesciūt. cū em sunt d̄phēnsiozes. d̄ f̄tat qz emia cognoscūt. q̄ sunt de subā glie.

gō agnoscut distinctōz psonaz. et eētie vni tatē et modū. gō videt quare ppietas de termiānt ipostafim nō eētia. et itēz si cōphēnsio erit de quibz ē mō fides. et nos mō fide tenemz. gō ī p̄ria agnoscemz **¶** Bz. dō. qz sic dicit aug. de trini. sic fouea d̄z eē ceca nō qz ipā nō videat. s; qz qd hz nō oīt alijs. sic āgeli d̄nr ignozari et sc̄ti p̄pter hoc qz nō reuelāt talia. s; magis itelligibilia et qz talia nō hñt simile ī creatura. imo magis dissilē. dicunt nobis incōphēnsibilia. et remouet bi lari2 triplicē agnitōz quā hēm2 de rebus di uis. vna ē p āngeloꝝ reuelatōz. alia p p̄p̄he tan illustratōz. tercia p aplōz p̄dicatōz. et dicit āgelos nō audire. qz ipō recipiūt reuelati onē a maioribz. et nobis exprimūt. magr gō bñ rñdet oīdo endo inf̄nām. Si em querat. quare ppietas est semp ut distingues ī eētia nō. rñdet. qz psona se hz ad alia. et r̄ferēt et distinguit. et si hō rñdeat adhuc manet qō quare psona referēt. gō rñdet. qz vna ē eētia tres p̄sone. Si tu q̄ras. hñmōi oīno silē nō inuenies. et iō in fūdamētō fidei oportet si ftere. **¶** Notandū sup ista solutōe mgrī quā ponit hic. nos aut ista aliter itelligēda fore dicimz qz loquētes iste quas pponit aug. s; pater nō ē eo subā qō ē pater et āsilēs dupli ces sunt. qz ablatiū2 importat habitudinē ī rōne forme siue cāe formalis. q̄nis in diuis n̄ cadat vere habitudo cāe q̄tum ad rem. tū q̄tum ad rōz itelligēdi. p̄t gō cālitās cādē re sub negatōe vt sit negatio cālitatis. et tē loquētio ē vā et ī hō s; accipit aug. et mgr exponit. est em s;2 nō eo ē de2 qō pater qz pa ternitate ē pater tanq̄ rōe dicēdi vel intelli di. nō sic aut paternitas ē ratio dicēdi ipz eē deū vel itelligēdi. et tūc loquētio vera ē. et nichil facit p porretano. p̄t itēz esse cālitās negatōis et tūc ē falsa. et ē sensus. nō eo est deus qō pater. iō ē q̄tum ad id qd ē pater nō ē de2. et ī hoc sensu accipit porretan2. et ita ē falsus intellectu et sic nō accipit aug.

¶ Predictis ē addiendū. qz quidā puer si sensus hoies zē. Supra egit mgr de compatōne ppietatū ad psonas et eētiaz. hic scdo agit de compatōe psonaz ad eētia am. et hoc facit ī hac distinctōe. q̄ ī tres par tes diuidit. In prima agit de compatōe se cundū p̄dicatōz. ī scda scdm appiataz ibi. Ex p̄dicis d̄stāt qz sic eētia ita p̄sone zē In ter cia ānectit caplm de trāslatōne ut sic tracta tū istū p̄ducet ad d̄sumatōz et hō ibi. D̄rete rea friendū qz ī assignatōe. prima ps hz qua tuoz ptes. In prima ponit errozē quozdā di centiū. p̄sonas nō eē naturā. et hō cū summa d̄firmatōe s; ut autē bil. In scda ip̄2 autē tis sanū intellectu ex verbis bilarij sequenti bus elicit. p que etiā errozē illoz elidit. ibi. Hic quidā dicūt nō itelligētes zē. In tercia quandā oppositōz incidētē dissoluit. qua re nō dicunt̄ tres p̄sone vñ2 deī. sic d̄nr tres p̄sone vñ2 eētie ibi. hic d̄siderandō ē cū d̄z

fit diuina eēntia zc. Ex p̄dictis d̄stat sicut
essentia. Nec est sc̄da p̄s in qua agit de app̄
atione et habet ista pars tres p̄tes. In p̄ma
diat et oñdit q̄ coia app̄iant. in sc̄da rōem
reddat app̄iatōis ibi. id ḡo sacri eloquij p̄u
dētia zc. In tertia q̄z h̄o nom̄ homouisiō. Dic̄
compatōz eēntie siue nature ad p̄sonas. vsū
eius determinat esse catholicū et veritati fi di
eē p̄sonū. ibi. hic nō est p̄termittendū q̄ aug.
zc. Preterea sciendū est q̄ i assignatōe disti
ctiois. Nec ē tertia p̄tula i qua agit magr
de nom̄ trāslatōe. q̄ possz diuidi cōtra totū
tractatū p̄cedentē d̄ diuis noibz. s; q̄z mgr
parū aut nichil determinat de his noibz. iō
potius incidēnt cum epilogaōe ē positū.
vñ hec p̄tula duos h; p̄tes. In p̄ma q̄ d̄a
generalē d̄ noibz trāslatius tradit istructōz
In sc̄da vero ponit p̄dictōz epilogaōz. in
qua tractatū de sacramēto trinitatis et vni
tatis finit. oñdens se i hoc tractatu. potius
de fecisse q̄ suffecisse p̄pter materie altitu
dinez. et hoc facit ibi. de sacramēto vnitatis
et trinitatis zc.

Ad intelligentiā p̄ntis distinctōis q̄
tuor querunt. primo q̄rit vtrū in di
uinis sit ponere additōz. sc̄do vtrū i
diuinis sit ponere p̄dicatōz. 3o vtrū sit ponere
app̄iatōz. q̄rto vtrū sit ponere trāslatōz.
Q̄rtū ḡo ad primū q̄rit. vtrū sit ponere i diui
nis additōz. vtrū s; res nature. addat supra
naturā. et q̄ sic. videt h̄o mō. hylan? d̄ tri
alid ē nafa aliud res nate. s; intellect? nate
claudit in re nate. ḡo si ē aliud nec ē q̄ i rō
ne alicui? additi. Itē boeti? de duabz natu
ris et vna p̄sona xpi. natura et p̄sona disti
guēda sunt. et p̄riis noibz sepada. s; quoz
diffinitōes diuerse ip̄a sunt diuersa. ḡo cum
natura cadat in diffinitōe p̄sone. nec ē q̄
diuerstas veiat a rōe additi ḡo zc. Si dicas
q̄ diffinitōes nate et p̄sone nō sunt diuerse
re s; sc̄dm rōz itelligendi. tūc cludit q̄ itel
lect? ille cassus ē et van? cū in re sibi nichil
rñdeat. Itē hoc videt rōe. q̄ q̄to aliquid
i plibus iuenit t̄to simplici? ē. s; eēntia vel
natura ē in plibus p̄sona vō i vno solo. ḡo na
tura simplici? s; nō est aliqd̄ m̄m? simplex.
q̄ aliud. nisi p̄ aliquā additōz ḡo zc. Itē
quāto aliquid ē maioris abstractōis t̄to sim
plici? ē. sed natura ē maioris abstractōis q̄
p̄sona. q̄m abstractis p̄prietatibz ē intellige
re naturā s; nō p̄sona. ḡo p̄sona addit aliqd̄
supra naturā ḡo zc. Itē h̄o ē p̄ncipiū p̄ se
notū. de nullo eodē et sc̄dm idem. vera ē af
firmatio vel negatō s; aliqd̄ vere affirmatur
de p̄sona vt distingui qd̄ negat de natura.
ḡo nō sc̄dm idem. ḡo in p̄sona aliqd̄ ē qd̄
nō est i natura. vel eōuerso. et si hoc ḡo vñ
addit supra alterū. Itē hoc ē p̄ncipiū p̄
se notū. quecūz sunt eadē vni et eidē sc̄dm oī
modā indīnāz et inter se sunt eadē. cū ḡo na
tura sit eadē et vna. si p̄sone cūo idēz sunt
cū natura et nichil addit. ḡo p̄sone ad inuicē

88
sunt eodem. et sic redit error sabellij. qd̄ vna
p̄sona sc̄dm rem sit alia ḡo zc. **C**ōtra aug.
vij. de trini. nō ē aliud deo eē. et aliud p̄so
nā eē. ḡo p̄sona nihil addit s̄ eē. ḡo nec sup
naturā. **I**tē in summe simplici nulla p̄t eē
additio. s; diuina p̄soa siue res nature ē sum
me simplex ḡo zc. **I**tē quecūz duo sic se h̄nt
q̄ quicqd̄ ē in vno ē alter? p̄ eēntiā. vñ ni
chil addit sup̄ reliquū. s; quicqd̄ ē in p̄sona
ē deitas ḡo zc. maior maifesta ē. m̄ior p̄ sic.
in p̄sona nō est nisi subā et p̄prietas. et subā
illa ē deitas q̄ ē de? et de? nō alio q̄ seip̄o
q̄ tūc est? p̄ p̄cipatōz. ḡo seip̄o est deus et
deitate ē deus et subā. q̄ ē de intellectu p̄so
ne. est ip̄a natura p̄ eēntiā et similit. et p̄p
tas ē eēntia vt s̄ p̄batū ē. restat ḡo p̄rimū q̄
nichil addit. Itē si addit. aut addit aliud
aut idem. addere idē sibi nō ē intelligibile.
si aliud. aut ḡo aliud subāliter aut acc̄niter
nō accidētalit q̄ nō ē acc̄ns i diuinis. nec subā
liter q̄ tūc eēnt diuerse ibi subē. ḡo natura
sc̄dm eēntiā differt a p̄sona. et hoc ē maife
stū. **I**tē si addit aliqd̄. aut illd̄ ē materia
le aut formale nō materiale q̄ de? ē purus
act? nō formale q̄ formale nō ē nisi respectū
materialis. ḡo cū in deo nō sit aliqd̄ mate
riale. nō poterit addi aliqd̄ formale ḡo nul
lo mō. **I**tē si aliqd̄ addit supra diuinaz
naturā. aut ē melius diuina natura aut equa
le aut mi? nō meli? d̄stat etiā q̄ nō pep? q̄
tunc est? creatura. nō equale q̄ nichil p̄t eq̄
ri diuine nate. ḡo cūo nichil. **R**ō d̄. q̄ cū
q̄rit. vtrū p̄sona siue res nature aliqd̄ addat
supra naturā. Rñdendū ē. q̄ est loqui de ad
ditōe dupliatē. aut q̄tum ad rem aut q̄
tum ad intellectū. si quantū ad intellectū cū
intellect? hui? nois p̄sona. siue p̄p̄stasis si
ne rei nate. includat intellectū nature. et ad
hoc det itelligere aliqd̄. q̄ n̄c̄tio ē d̄p̄osi
tio circa intellectū et additō. et hoc patz. p̄so
na em̄ d̄z sup̄positū rōnalis nature distinctū
p̄prietate. ecce intellect? p̄sone ex plibz itelle
ctibz d̄ponit. et cadit ibi itellect? nature ḡo
d̄stans ē q̄ quātum ad intellectū addit p̄so
na supra naturā. **I**ste aut̄ itellect? falsus nō
est q̄ nec naturā p̄ illā additōz distinguit.
nec d̄ponit p̄sonā non distinguit naturā q̄m
et si addat supra intellectū nature. p̄prietatē
nō addit i r̄ctō vt itelligas p̄sonā eē naturā
p̄prietate distinctā. s; i obliquo ē itelligend
p̄sonā eē sup̄positum rōnalis nature distin
ctū. siue q̄ ē p̄p̄stasis distincta. et iō nō po
nit distinctōz circa naturā nec itelligit eam
distingui. rursus p̄sonā nō d̄ponit nec aliqd̄
ci. qd̄ nō sit in ip̄a ip̄onit. et hoc p̄z q̄ itelle
ctus san? et fidelis itelligit. et credit p̄sonā
esse simplicissimā. itelligit eam nihilom̄? eē
p̄fectissimā. vñ sic circa eēntiāz p̄pter hoc q̄
p̄fectissima ē. itelligit om̄s d̄ditōnes nobili
tatis et vere q̄ ibi sunt. et t̄n̄ illas cōditōnes
q̄m̄s itelligat ut multas. s; potentiā sapiē
tiā. bonitatē. cū credit et sciat om̄ia h̄c in deo

vnum esse intellectus . nec est falsus nec va-
 nus . quia non ponit in deo quod non sit nec oportet
 deum . per hunc modum se habet circa intellectum persone
 vnum ipse dicit simpliciter quod quod in ipso dicit na-
 turam esse . et vere naturam et suppositum quod est vere
 suppositum . et proprietates que vere est proprietates . tam
 dicit hec omnia esse vnum et vnum esse alterum . re-
 spondeo ex parte simplicissima . vere est additio et oppo-
 sitio circa intellectum sine veritate et fluitate . si autem
 loquimur a parte rei . sic dicitur quod cum additio ex parte
 rei ponat oppositum . et diuina persona simplicis-
 sima sit . quod impossibile est omnino . quod ibi sit aliquid
 additio . et ita secundum rem nihil addit res natu-
 re supra naturam . Sed tamen videtur illud non intel-
 ligibile . quod persona sit distincta secundum rem . et
 essentia non . et cum natura est additio et nulla dif-
 ferentia secundum rem inter personam et naturam . et
 ad hoc qualitercumque intelligendum . cum hoc sit super-
 vires humani intellectus . Notandum sit vult rich .
 quod est distinctio per qualitatem et distinctio per ori-
 ginem . distinctio per qualitatem est in creaturis nec
 potest esse sine additioe . quod hec distinctio habet ortum
 ex additioe materie ad formam . distinctio autem
 per qualitatem dicitur qua vnum distinguunt ab alio
 per proprietates absolutas . ut cum vnum est albus et
 alter niger . distinctio per originem est . cum vnum
 producit et alter producit . et quemadmodum disti-
 ctio per qualitatem vera distinctio est et secundum rem
 ita distinctio per veram originem vera est distinctio
 sic enim vnum non potest simul esse albus et niger . ita
 non potest vnum et idem producere seipsum . quod in di-
 uinis intelligit esse vera origo . id intelligit ibi esse
 se vera distinctio . Rursus cum intelligo per se
 producere intelligo ipsum seipsum producere . sic cum
 intelligo diuinam substantiam agere . intelligo ipse se
 ipse agere . per se et filium seipsum produci . quod per
 ductio nichil addit . similiter non ponit aliquid
 oppositum circa filium . quod cum ibi est vera origo ibi
 sit vera distinctio . et origo intelligit ibi esse si-
 ne additioe . et distinctio sine additioe intel-
 ligit ibi esse . quod in autem persona siue res nature .
 non se habeat ad naturam per additioem . tamen nihilo-
 minus differt secundum rationem . alioquin non esset intelli-
 gibile . quod plures personae natura ex parte vnicam .
 diuinitas autem secundum rationem est quod essentia non oritur ab es-
 sentia nec se habet ad aliam essentiam . sed persona habet originem a
 persona . et se habet ad illam . Si tu quod rationem habet
 hinc quod unitas et nobilitas diuini esse non admit-
 tit circa essentiam plurimam . sic circa personam . et
 hinc ratio tacta est supra dist . ix . quod modo se
 habet ad alium et oriendi ab alio non ponit con-
 positum in persona secundum rem . sed distinctio realis
 ab alia persona . idem modo ille compatitur ad es-
 sentiam vel personam cuius est modo . tamen est . compatitur vero
 ad illum ad quem est cum faciat distinctioem . sed res .
 vere res est . et ita vnum modo facit differre re . ab
 alio modo ratione . hinc est quod vnum persona non sit
 alia . tamen res nature est natura . patet quod quod ista
 sunt opposibilia quod persona simplex sit et nihil
 addat supra naturam nec oriant nisi ratione . et tamen
 est diuicibilis secundum naturam . illa indiucibilis secundum
 personam hec distincta illa indiucta . **¶** **Cōce**

dende s^o sunt rationes probantes quod persona siue
 res nature nihil omnino addat secundum rem supra
 naturam . Ad illud quod obicitur . quod aliud est res
 nature aliud natura . et similitur aliam habent rationem
 persona et natura . potest dici . quod boetius et hyl . lo-
 quuntur in creaturis . Si autem intelligamus in deo .
 tunc dicemus quod est diuersitas rationis que fundatur . non
 super absolutum sed super respectum . qui nullam indu-
 cit oppositioem . nam essentia non refertur . persona autem
 refertur et oritur nec tamen est opposita quod ipsa est suam re-
 spectum . **¶** Ad illud quod obicitur quod simplicitas est
 quod in pluribus reperitur . dicitur quod reperitur in pluribus . hoc
 est dupliciter . aut ita quod vnum illorum aliam potest esse .
 vbi non est alter . ut hoc est in pluribus hominibus . et sic
 habet proprietatem veritatem . aut ita quod in pluribus vnum
 non est sine alio et sic est in personis . nam vna non
 est sine alia et sic non habet veritatem . nam sic natura
 est semper et vbique ita et persona . et patet quod nihil
 addit nisi a quo artetur . Ad illud quod obicitur
 quod maioris est abstractionis ratio . dicitur quod illud habet
 veritatem vbi illud a quo abstrahitur . aliquid facit
 oppositioem cum eo quod abstrahitur . sic autem non est in deo

Ad illud quod obicitur . quod affirmatio et nega-
 tio non est simul vera de eodem . dicitur quod quatuor
 lacuum diuinae rationis sufficit ad affirmatioem et ne-
 gatioem . vnum intelligenda est propositio de eodem re
 et ratione . et persona aliquo modo differt a natura
 licet non per additioem reale . **¶** Ad illud quod non
 obicitur . quod quecumque sunt eade vni et eadem inter se
 sunt eadem ratio . dicitur quod illud fallit vbi est diuinitas
 plura tanquam in diuinitate ut diuinitas in genere fallit .
 et etiam vbi aliqua plura distinguunt per suas ori-
 gines ut radij diuersam stellam in vno puncto
 aeris vniuntur et tamen ad inuicem distinguunt quod
 quod diuinitas persone in natura diuinitas . tanquam in vno
 diuinitas . et persone distinguunt ad inuicem per originem
 id eo patet quod non valet . potest tamen dici vera
 regula vbique est si sane intelligat . propter quod no-
 tandum . quod quedam sunt absoluta . quodam res-
 pectu . diuersitas autem in respectu venit non a p-
 te subiecti . verum etiam rei ad quam referunt . in
 hijs non est regula nisi intelligat ad idem . quod
 persone per suas proprietates referunt quod vnum
 num fuit in natura quod tamen non sunt ad vnum . id non
 sequitur quod sint idem . et sic patet illud .

Secundo queritur verum in diuinitate sit ponere pro-
 dicationem scilicet ut res nature siue persona pro-
 dicetur de natura vel e conuerso . Et quod non
 videtur boetius in libro de trinitate . deus est forma si-
 ue . subiectum . vbi non est subiectum non est predicatum .
 quod ratio . Item dicitur quod negationes de deo
 sunt vere affirmatioem . vero in copacta sed vbi est
 vere aliquid de aliquo predicare . et vere affir-
 mare . sed in deo non contingit vere affirmare quod ratio
 Item hoc ipsum videtur ratio . quod vbi que est predicatio .
 ibi est complexio quod et oppositio . sed in deo nulla est
 complexio . quod et nulla oppositio quod et nulla pro-
 dicatione . Item in omni predicatioem subiectum se habet ad
 modum materie . sed in diuinitate nec est recipere materi-
 am nec modum materie quod nec predicatioem . **¶** Item
 si est ibi predicatio . aut predicatur idem de eodem .
 aut aliud de alio . si idem de eodem . nullus

apprietur. cum g^o sit deuenire in diuis p
 coia ad agnitōz apprii est ibi appatio. Ad
 hoc ē auctas sacre scripture. q^a appat cōia p:
 sonis vt potētā pzi. sapiam filio. et bonita:
 tem sp. s. S; dtra sic se h; pzm ad dūne. ita
 cōe ad pzm. sed pzm nō p^t dūicari nisi falso
 g^o nec dūne appriari. sic g^o pzm pzi nunq^m
 alijs fit cōne sic nec dūne appriū. Itē appri
 atio i diuis. aut ē scd; rem aut hm intellectū.
 si hm rem h; vbi ē appriatio hm rem aliqd plz
 dicit de illo cui appriat. g^o i diuis ē pzi et
 posteri; q^m ad eentialia qd ē inueniens.
 Si scdm intellectū. h; intellectū illi appriat cum
 magis idicat dūenire. g^o cum magis idicat i
 tellectū iē sapiam patri tanq^m antiquoz. il
 li debet appriari. h; appriat in dtrariū. g^o ap
 ppiatio ē dtra intellectū. nō g^o attendit hm
 intellectū. Itē vbi ē appriatio pzi ē scdm
 rōz intelligēdi appriū q^m appriatū. rō em appri
 atōis p pzi ē i appri. g^o cū appriatū fit cōne
 scdm rōz intelligēdi pzi erit appriū q^m cōne.
 qd est inueniens. R^o dō. q^m de appriatis ē
 loqu dupliciter. aut quātū ad id qd signat
 aut quātū ad ordinē quē agnotat. si quātū
 ad significatū. cum illud sit cōne et oīno cō
 ueniat p indmā nō dūenit appriari rōe sup
 ta a pte rei. appriatū tñ rōne sumpta a pte i
 tellectū nri. ppter erroze amouendā. qm em
 intellectū carnalis in pze carnali videt defe
 ctū potētie. et i filio defectū sapientie. et in
 sp. s. intelligit furoze iracūdie. iō spūalis in
 tellectū vt eleuz a carnalitate. potētiā patri
 attribuit. q^m nō magis dūeniat ei. h; non
 minus videat dūenire et sic de alijs. si aut lo
 quamur quātū ad ordinē vel originē quē ag
 notat. si appriant a pte rei ppter dūenētiaz
 cum apprijs psonaz. vñ qz pater a nullo est.
 et filiz a patre. et s. s. ab vtroz. et huiōi or
 do attendit in potentia. sapia et bonitate.
 ideo patet rō appriandi. vñ illa q non cogno
 tant aliquo mō ordinē vel originem. nō sunt
 appriabilia. Ad illud g^o qd obicit q^m appri
 um nō cōicatur g^o rē. dicendū q^m nō est simi
 le. qz ex hoc q^m cōne appriat nō attribuit nisi
 ei cui dūenit. sed si appriū fiat cōne tūc attri
 buit ei cui nō dūenit. et iō nō ē filē. Ad il
 lud qd q^m vtrū appriatio sit hm rem vel se
 cundū intellectū. dō. q^m p hoc qd est scdm
 p^t dicit vis appriatiua. siue apprians pzi:
 piū. vel p^t hoc qd ē hm ipoztare rōz appriari
 di. si primo mō sic cum appriare sit virtutis
 cognoscētis. sic appriatio est hm intellectum
 nostrū. si aut scdm dicat rōnez appriandi. sic
 vno mō ē hm rem scz quātū ad ordinē agno
 tatū. alio mō hm intellectū quātū ad signi
 ficatū. vñ intellectū appriat ppter intellectum
 sed nō idem intellectū ppter se h; intellectus sa
 nus et fidelis. ppter intellectū carnalē nō ut
 cum eo dcorde h; ut ei obmet. et iō cū intel
 lectus carnalis credat parū de potētiā in pa
 tre. spūalis appriat ei potētiā. nec tñ intel
 lectus ē falsus. qz nō intelligit plus eē de po

tentia in patre. sed nō min² q^m i filio. si aut
 potentia appriaret filio. tūc intellectū carna
 lis plus credit eē i filio et ideo falsus est et
 sic p; illud. Ad vltimū dicendū. q^m appri
 atum hm id qd ē pzi ē hm rōz intelligēdi q^m
 appriū. appriatū aut sub hac intētiōne dsequi
 tur rōz apprii. et hoc nullū est inueniens.

Quarto et vltimo q^m vtrū in diuis sit
 ponere trālatōz. et q^m sic videt in li^o
 de tri. tūc noia q^m trālatie et p fili
 tudine de deo dnr. Itē dpo. i libro de di
 no. theologi tanq^m inoiabilez deū laudat ex
 omi noie h; hoc nō p^t eē. nisi p trālatōz. g^o i
 diuis ē ponere trālatōz. Itē hoc videt rōe
 qz sacra scripta dicit deū irasci et dolere. sed
 hoc nō p^t dicit apprie. g^o nec ē q^m dicat trāf
 latie. h; int omia q^m dtingit noiare. dolor et
 ira maxie distāt a deo g^o si hoc dtingit trāf
 ferze et omia alia noia. Itē p que dtingit
 rem intelligere. cōtingit et significare. et p
 que dtingit significare. cōtingit et noiare. h;
 p omia creata dtingit deum intelligere g^o et
 noiare. Sed dtra omes trāferētes hm ali
 quā similitudinē trāferūt. h; dci ad creatu
 ram nō ē similitudo. cū sit summa distantia
 g^o rē. Itē similitudo ē relatio equipantie
 g^o si ppter similitudinē dtingit noia creatu
 ran trāferze ad creatozē. piroe et ecouerfo.
 h; illa nō trāferūt g^o nec ista. Itē similitu
 do ē rō trālatōis g^o noia rem magis deo si
 miliū magis debent ad deū referri. talia aut
 sunt noia angeloz g^o illa trāferuntur. q^m rē
 que noia debeāt trāferri. et q^m nō. R^o dō
 dicendū. q^m rō vel finis trālatōis duplex ē.
 vna inq^m ē laus dei. alia māductō intellectū
 nri. ppter laudē dei necria ē trālatio. qm ei
 deus multū est laudabilis. ne ppter iopiam
 vocabuloz cōtingeret cessare a laude. sacra
 scriptura docuit noia creaturaz ad deū trāf
 ferri. et h^o i numero idefinito vt sic oīs crea
 tura laudat deū. sic deus laudet ex omi no
 mine creature et qui nō poterit vno nomine
 laudari. tanquā supercellēs omē nomē. lau
 daret ex omi noie. Alia ratio ē māductio
 intellectū nri. qz em p creaturas ad agnosce
 dum creatozē venim² vt plimū. fere omis cre
 ature habent prietates nobiles. q^m sunt rō i
 telligendi deū vt leo fortitudinem. agn² mā
 suetudinē. petra soliditatē. serpens prudē
 tiam. et d similia. ideo oportuit plura noia
 trāferri ad deū. qm g^o finis iponit necita
 tem hīs q^m sunt ad finē. cum trālatio sit ad
 laudē dei. ideo noia ipoztantia deozmi ta
 tem nō debent trāferri vt diabol². buffo.
 vulpes. qz magis trāferunt ad vitupium
 q^m ad laudem. Rursus qz trālatio ppter no
 stram instructōz. et similitudo incipiēs a no
 tiori. est via agnoscedi. ideo ē trālatio a
 creaturis tanq^m a notōrib² ad creatozē. h; n
 duertitur. et quia magna similitudo mater
 est falsitatis. ideo nō trāferunt noia mul
 tū similia. sicut sunt noia angeloz. ne forte

angelus credat esse deus. Per hoc patet quod translatio est in diuinis. et quantum ad nomen multiformitatem ratione cuius dicitur deus omnino habilis. et patet omnia propter primum. Quod enim obicitur quod nulla est similitudo quia summa est distinctio. dicendum quod non est similitudo propter naturam participatam. est tamen similitudo secundum analogiam et habitudinem. et hoc in compatitione ad effectus. sed de hoc magis alibi habitum est. In parte ista sunt dubitationes circa litteram. et primo de hoc quod dicit magister huius dicitur occasione prelati heretici etc. Videtur enim quod magister reputet hereticos illos. qui dicebant naturam non dici de personis. quod videtur damascenus dicere id quod illi dicebant cum dicit de personis. non est dicitatem dicere. 8. cum deitas dicat naturam patet etc. 8. dicendum quod verbum damasceni simpliciter intellectum. generat finistrum intellectum. et qui sic intelligeret sicut sonat hereticus esset. sed ipse damascenus intelligit cum precisione scilicet quod deitas non dicitur de unica personis tantum. imo de omnibus. Item queritur de hoc quod dicitur in spiritu dei aliquo significari primum. sic illud psalmi. lxxi. spiritus domini super me etc. Videtur enim male dicere. quia iherosolimitanus dicit ibi in glo. quod de illo spiritu intelligitur. de quo dicit psalmi. lxxi. requiescat super eum. et dicitur quod ibi accipitur pro persona spiritus. Item hoc videtur alia auctoritate. quod alius euangelista luc. xxi. dicit. si in digito dei est dicitur demonia. glo. exponit digito pro spiritu sancto. qui est tertia in trinitate persona. 8. dicendum quod iste rationes non concludunt arietates. quia una scriptura plibus modis potest exponi. nam in illa auctoritate in qua dicit psalmi. lxxi. Spiritus domini super me etc. agitur de missione filii. et quoniam filius potest intelligi missus secundum diuinam naturam. et sic intelligitur proprie loquendo missus a patre solus. id est spiritus domini stat ibi pro patre. si autem intelligatur de missione secundum humanam naturam. sic intelligitur de spiritu sancto. potest esse tertia in trinitate persona. similiter intelligendum de auctoritate sequenti. quod potest intelligi utroque modo. sed tamen spiritus accipitur aliter et aliter. Item queritur de hoc quod dicitur hyl. quod in aliquo differt christi et dei natura ne eadem sit si prelati potest. quod spiritus domini non sit christi. Videtur enim male dicere. quod argumentum hoc non valet. filius est filius patris et non spiritus. 8. differt natura patris et spiritus. 8. cum spiritus dicatur persona. argumentum illud non valet quod facit hyl. 8. potest dici. quod hyl. loquitur de spiritu secundum quod notat naturam. sic autem non habet instantiam suum verbum. nihilominus tamen si intelligatur de spiritu potest dici personaliter adhuc veritate habere nam cum verbum non possit esse sine spiritu. tunc haberent pater et suum verbum duos spiritus. et ita non essent unus nature. Preterea si spiritus patris ut esset filii non oriretur a christo. et si non procederet ab eo non distingueretur originaliter 8. essentialiter. sed spiritus dei et deus sunt unum essentialiter. 8. oporteret quod spiritus et deus essentialiter differrent siue distinguerentur. Item queritur de hoc quod dicit magister. quod ver-

bum hyl. non est idem natura. quod nature res intelligitur solum in creaturis. videtur illa solutio non esse conueniens. quia hylarius loquitur de spiritu dei potest significat naturam et rem nature. quod si nulla est diuina nulla deberet vim facere. ut videtur. quod si facit vim in spiritu potest significat naturam et rem nature. 8. videtur distinctio inter huiusmodi faciendum. 8. dicendum quod cum dicitur ab hylario aliud est natura. aliud res nature. aut intelligitur de alietate a parte rei. sic illi heretici intelligebant. et sic habet veritatem solum in creaturis. alio modo potest dicere alietate siue diuinam secundum rationem. et sic habet veritatem in diuinis et sic intelligitur hylarius. et dicit augustinus. quod aliud est esse primum aliud esse deum. non in quantum aliud secundum rem. sed aliud secundum rationem signandi et intelligendi et se habendi. Item queritur de hac ratione magistri quod non debet dici persona unus dei. quod nichil est in trinitate creatum vel seruens vel subiectum. Videtur enim male dicere. quod genitius de sui ratione non importat subiectum nec diuinum. 8. non videtur sufficiens ratio. Si dicas. quod hoc venit a parte termini nihil est. quod terminus de se non importat respectum diuinum. Item quare hoc nomen essentia non importat super excellentiam in genere sicut hoc nomen deus. Item quare non dicitur tres persone essentie sic unus essentie. 8. dicendum quod licet ad hoc quod genitius vere construatur et proprie necesse est aliquam habitudinem importari. vel secundum rem vel secundum modum intelligendi. genus autem importat habitudinem principii ad principium vel e converso ut possidentis ad possessum vel forme ad formatum vel specificantis ad specificatum. habitudinem autem forme non importat nisi terminum abstractum quod signat pro modum forme. et quoniam forma se habet pro modum exprimentis et declarationis. ideo talis abstractio non attenditur nisi cum genere nominis abstracti alio determinato. unde diuenter dicitur mulier egregie forme. sed nichil est dictum mulier forme. ideo bene dicitur tres persone unus essentie. non autem tres persone essentie. deus autem non est nomen abstractum. ideo non destruitur cum genitio in habitudine subiecti ut forma dei vel in habitudine specificantis. ut persona dei sicut creatura salis. vel in habitudine principii ut creatura dei. et quoniam quando dicitur tres persone unus dei. nulla habitudinem importatur proprie. nisi habitudo principii siue possessionis. hinc est quod cum in illo sensu sit falsa locutio. non est recipienda. Alia ratio est ista quia locutio que est in vi declarationis essentie. auertitur. ut cum dicitur mulier egregie forme potest dici egregia forma mulieris 8. si diceretur tres persone unus dei. diceretur. unus deus trium personarum. et iste intellectus non est sanus ut videtur. sic enim posset intelligi. sicut dicitur unus deus trium hominum. Item queritur de hoc quod dicitur quod in istis tribus consistit summum bonum. scilicet potentia. sapientia. bonitate. videtur enim male dicere. quod summum bonum specificat

bonum. ergo si bonitas distinguitur contra potentiam et sapientiam. primum bonum

¶ **I**tem videtur in hijs tribus esse. quod summum bonum est aggregatum omnium bonorum et collectum unum. secundum non in bonorum trium. ¶ **13**o dicens. quod bonum uno modo distinguitur contra sapientiam et potentiam. alio modo non. Si enim accipitur pro bonitate moris. sic consistit in voluntate et distinguitur contra alia duo. Si autem bonum accipitur communiter sic complectitur omnia. est enim bonum nature hoc ad potentiam. et bonum gratie. et hoc autem perficit intellectum et ita scia. aut affectum. et ita bonitas. et hec tria complectitur bonum in sua universalitate. et summum in sua integritate cum enim secundum communitatem bonum ad hoc reducibile est. ideo summum bonum in hijs tribus consistit. ¶ **I**tem queritur de hoc quod dicit. quod scriptura appropinquat patri potentiam. ne videatur minus potens. videtur et hoc placere debere dici de filio quod minus potens est cum fuerit passus et mortuus. secundum magis debet ei potentia appropinquari. ¶ **14**o dicens. quod quod propter passionem visus est fecisse stulticiam. et habuisse impotentiam. propter quod iudeis predicatio crucis erat in scandalum. et grecis in stulticiam. ideo ipse apostolus egregius doctor. non tamen sapientiam appropinquat christo. imo etiam virtutem. ut sic excludat a divinitate infirmitatem. et maluit ei appropinquare virtutem quam potentiam quia virtus dicitur potentiam ultimam et summam de potentia. ideo maluit ei appropinquare virtutem. nec est inconveniens. ex diversis considerandis idem modo appropinquari unum modo alij cum equaliter conveniat tribus. unum patri attributum potentiam. ne videatur impotens propter antiquitatem. filio virtutem. ne videatur impotens siue debilitatus propter assumptam infirmitatem. nichilominus tamen faciendum est visus inter potentiam et virtutem. sicut dictum est. xxxij d.

Quoniam differuntur plura dixit super egit magister de sacramento trinitatis et unitatis in hac parte agit de deo dicens secundum quas est in deo ratio causalitatis que sunt scilicet potentia sapientia et voluntas. habet autem hec pars tres partes. in quarum prima agit de scia. In secunda de potentia infra dis. xlii sicut de omnipotentia dei agendum est. In tertia de voluntate infra dis. xlv. Iam de voluntate dei etc. Prima pars habet tres. In prima agit de scia in generali secundum se. In secunda agit de modis diuine cognitionis. videlicet de deo cognoscatur mutabiliter vel immutabiliter et quod dicitur xxxviii. Nunc autem ad aspectum reuertentes. In tertia vero agit quantum ad speciales effectus. infra dis. xl predestinato vero est de bonis salutaribus. Prima pars dividitur in tres in prima magister determinat de ipsa dei scientia. In secunda quia. res agnoscuntur in scientia etc. per modum scientie ideo determinat quomodo res sunt in deo dis. xxxv. Solet hoc queri cum omnia dicitur esse in dei agnitione. In tertia vero incidenter determinat. quomodo deus est in rebus dis. xxxvii. et quomodo demonstratum est ex parte prima pars que dicitur primum distinctionem. tres habet

In prima cum dei scia sit una determinat quomodo fortiter plura nomina. In secunda cum dei scia vel scientia sit eterna determinat quomodo se habeat ad temporalia vel creata ibi hoc considerari oportet utrum scia vel scientia. ¶ **I**n tertia cum dei scia sit ens quomodo agnoscat non entia. ibi prima diuina dicitur in deo esse etc. In prima parte seipsum continens dicit quod omnia essentia plura habet nomina propter agnoscata. In secunda dicit. quod dei scia esset. si nihil futurum esset. et esset scia. sed non diceretur scientia. In tertia ostendit. quod omnes habet rationes in deo per quas cognoscuntur et sunt in ipso. et ita omnia sunt presentia. et sic patet deo et sententia sub diones enim partium manifeste sunt in lege.

In intelligentiam primum distinctionis queritur de ratione diuine cognitionis que ydea dicitur appellari. ¶ **P**rimo queritur. utrum in deo sit ponenda ratio ydealis. secundo dato quod sic. queritur utrum habeat pluralitatem secundum rem. tertio utrum habeat pluralitatem secundum rationem. Quarto utrum habeat pluralitatem secundum numerum vel an singularium. ¶ **Q**uinto utrum habeat pluralitatem secundum numerum finitum vel infinitum. Sexto utrum in ydeis sit pluralitas secundum numerum ordinatum vel confusum. ¶ **Q**uantum secundum ad primum queritur. utrum in deo sit ponere ydeas. et quod sic ostenditur primo auctoritate. Aug. lib. lxxiiij. c. quod ydeae sunt forme eterne. et immutabiles. que diuina intelligentia continentur. ex hijs tribus dictionibus. deluditur. quod ydea sit in deo. ¶ **I**tem ratione ostenditur sic. omne agens rationabiliter. non a casu vel ex necessitate per cognoscit rem a qua sit. sed omnis agnoscens habet rem cognitam. vel secundum veritatem. vel secundum similitudinem. sed res. antequam sint. non primum haberi a deo secundum veritatem. ergo secundum similitudinem. sed similitudo rei per quam res cognoscitur et producit. ydea est ergo etc. ¶ **I**tem omne quod determinate dicitur in alio cognoscendum. habet penes se similitudinem cogniti. vel ipsum est eius similitudo sed speculum eterne mente se videntium dicitur in cognoscere omnem creaturam sicut dicit. Aug. quod recte ibi cognoscuntur quia alibi. ergo restat quod in eo resident similitudines. et restat quod sunt in eo sicut in cognoscente quia non tamen a alijs rationat. sed sibi. sed hoc est tota ratio ydeae secundum etc. ¶ **I**tem quia res a deo producantur. ideo sunt in deo tanquam in efficiente. et deus verissime est efficiens. similiter quia ab ipso finitur. ideo verissime est finis. secundum pariter. quia ab ipso agnoscuntur et exprimitur per seipsum deus est verissime exemplar. sed exemplar non est nisi in quo sunt res exemplatarum ydea ergo etc. ¶ **C**ontra dicitur de deo. no. cognoscit dicitur intellectus sed ex seipso. et per seipsum non secundum ydeam singulis inmittens. sed secundum unam excellentiam cum omnia noscens et ordinens ergo deus singula non cognoscit per ydeam. ¶ **I**tem ratione videtur. quia ydea

diat rationē similitudinis. et similitudo diat
rōem duentia. dei autē ad creaturā cū sit
summa distantia. nulla ē ibi duentia. aut
si est mīma est. g^o aut nulla similitudo. aut
mīma. aut g^o nō est ydea ī deo. aut si ē scd̄
rōem impfcta est. s; nihil impfctū ponē
dum ē in deo g^o rē. ¶ Item nobilissimus mo
dus agnōis est deo attribuend̄. s; cogni
tio p rei essentiā est nobilior q̄ p similitudi
nem rei. g^o deus agnōit p eentiā rei. nō p
similitudinē. s; ydea est similitudo. nō eēn
tia rei et sic rē. ¶ Itē ydea nō est nēcāria. nisi
ad dirigendū in cognoscēdo et regulādū in
opando. sed nihil indiget dirigente vel re
gulante. nisi q̄ potest errare et deuiare. d̄s
aut nullū bon̄ habet. g^o frustra ponunt in
deo ydeas. ¶ **2°** d̄ q̄ circa hoc duplex fuit
opinio. quidā t̄m dixerūt. q̄ de d̄no agnōit
scd̄m rōem ydeas s; scd̄m rōem cause et ponūt
simile. sicut si punctū cognosceret suā virtu
tem cognosceret lineas et circūferentiā. simi
liter si vnitas haberet potentiā agnōitiuā. p
quā duertitur se supra se agnosceret om̄s nu
meros. p hunc modū dicunt in deo eē. qm̄
em̄ deus virtutē habet pducendi oīa. et ag
noscat totā suā virtutē. iō cognoscat om̄ia. et
dicūt dionisiū sensisse cū dixit. q̄ nō scd̄m y
deam sed scd̄m vnā excellentiā cām cogno
scat om̄ia. Sed hec positio nō p̄t stare. primū
quid q̄ deus cognoscat nō p̄ collē deueni
endi a principio ad principiatū s; simplici a
spectu. et itē om̄e agnōscens in q̄tū hūmō
sile est cognoscibili. g^o habet ei2 similitudinē
nem. vel ip̄e est similitudo. Rursus om̄is co
gnoscens in deo distincte pducit q̄ distin
cte cognoscat nō ecōuerso. g^o ratō pducendi
nō est ratio cognoscendi. et itē aliqua cog
noscat que ab ip̄o nō sunt. ¶ **3°** p̄t hec et si
milia aliter dicendū. ideo ē alia positio et se
cundū sc̄tōs et s̄m ph̄ōs. q̄ deus cognoscat
p ydeas. et habet ī se rōes et similitudines re
rum quas cognoscat. in quib2 nō t̄m ip̄e cog
noscat. sed etiā aspicientes in eū et has rōes
vocat aug. ydeas. et causas primordiales.
¶ Ad intelligentiā aut obiectōr̄ intelligendū
q̄ ydea diat similitudo rei cognite. Simili
tudo aut dupliciter diat. vno mō scd̄m due
nitiā duor̄ ī tercō. et hec ē similitudo scd̄m
vnuocatōes. a lio mō est similitudo scd̄m q̄
vnū ē similitudo alii2. et hec similitudo nō cōcer
nit duentia in aliquo cōi. q̄ similitudo se
ip̄a est similis nō in tercō. et hoc mō diat
creatura similitudo dei vel ecōuerso. deus si
militudo creature. hoc modo sumendo simi
litudinē. similitudo ē ratio cognoscendi et
hec diat ydea. sed aliter est ī nobis aliter
in deo. in nobis quid ratio cognoscendi est
similitudo. cognitū ibi veritas. nam ī nobis
est similitudo accepta et impressa ab extrin
seco. p̄t hoc c; intellect2 noster respectu
cogniti est possibilis et nō actus purus. ideo
sic in actu p aliquo cogniti qd̄ est similitu

do eius. in deo aut ecōuerso. quia ratio cog
noscendi est ip̄a veritas. et cognitū est simi
litudo veritatis s; ip̄a creatura. et quia ratō
cognoscendi consistit in ip̄a veritate prima.
ideo ratio cognoscendi in deo est summe ex
pressiua. et qm̄ om̄e id qd̄ summe et primit
fectissime assimilāt cognitū assimilātōe com
petenti cognitōi. ideo patet q̄ ip̄a veritas.
ex hoc q̄ facit cognoscere ē similitudo exp̄
siua et ydea. ¶ **Contrario ē ī nobis.** q̄ eo ip̄o
qd̄ est similitudo facit cognoscere. ¶ **Ex hīs**
patent obiecta. qd̄ em̄ obicitur. q̄ nō scd̄m
ydeam singulis imittēs dicend̄. q̄ d̄yo. ex
nō vult remouere rōem ydeas a deo. sed vult
dicere. q̄ nō sic est similitudo et d̄na ydea
rum scd̄m singula sicut in nobis. ¶ **Ad illud**
qd̄ obicitur q̄ nulla ē duentia vel mīma.
dicend̄ q̄ est similitudo vnuocatōis siue p
ticipatōis et similitudo imitatōis et expres
sionis. similitudo p̄ticipatōis nulla est oīno
quia nichil est cōne. similitudo imitatōis est
modica. q̄ in modico potest finitū imitari ī
finitū. vnde semp maior est dissimilitudo q̄
similitudo. Similitudo vero expressionis. ē
summa q̄ cā ab intentōe veritatis vt visum ē
que est ip̄a expressio. ideo de2 summe om̄ia
cognoscat. ¶ **Ad illud qd̄ obicitur tercio.** q̄
nobilior est agnōtio p eentiā. d̄. q̄ ē simi
litudo causata a veritate rei extra et d̄ hac ve
rum ē q̄ nunq̄ ita p̄fecte exprimit rem sicut
ip̄a res si p̄senter esset apud aiām et hac si
militudie nō agnōscit deus. est alia similitu
do que ē ip̄a veritas expressiua cognitōi. et eo
similitudo quo veritas. et h̄c similitudo me
lius exprimit rem q̄ ip̄a res seip̄as exprimat
quia res ip̄a accipit rōes expressionis ab illa
sed scd̄m hanc ē p̄fectior cognitio et hac co
gnoscat deus. ¶ **Ad illud quod obicitur.** q̄
ydea est ad regulādū et dirigendū. dicen
dum. q̄ regulari et dirigi. p̄t eē dupliciter.
aut p regulā d̄ntem a directo et regulato.
et hec ponit impfctōes. et possibilitatē erro
ris. aut p regulā q̄ est idē qd̄ regulatū. et h̄c
ponit impossibilitatē erroris. q̄ em̄ regula er
rare nō p̄t. et de2 est ip̄a regula et ydea. ideo
impossibile ē eum errare. et sic p̄ q̄ ydea in
deo nō ponit defectū et impfctōes sed com
plementum.

Secundo queritur. vtz sit ponere plu
ralitatē in ydeis s̄m rem. et q̄ sic vi
detur. q̄ aug. diat. q̄ ydeas sunt for
mę eterne et imutabiles. si sunt forme plu
res. cum forma dicat ip̄m qd̄ est ydea abso
lute. tunc videt q̄ sunt plures scd̄m id quod
sunt absolute. ¶ **Itē ydea ē similitudo expri
mens ydeatū scd̄m totū.** sed quecūz vni et ei
dem scd̄m totum sunt similia nullo mō d̄nt
ad iurcē. g^o si ydea oīm scd̄m id qd̄ est esset
vna. tūc oīa eēnt ind̄ntia. ¶ **Itē si ydea ē vnū**
quid aut vna cōis aut vna ydea similitudo.
si vna cōis. g^o p ip̄am nunq̄ res distinguit
si vna ydea. g^o p ip̄as nunq̄ plura cognoscūt.

Item si ydea est ratio cognoscendi. sed vnū: quodq; cognoscens cognoscit hm exigentiaz rois cognoscendi. s^o si ydea est vnū. quid cū in vno nō cadit distinctō. deus nō cognoscit res distincte sed indistincte. **C**ontra aug. vj. de tri. filius est ars quedā oīpotentis di plena oīm rationū vuentiū. et cōmīa in ipō v num sunt. **I**tem ad pfectū est. deo ē attri buendū. s; pfectū vno posse agnoscere plu ra et opari q; plibus s^o deo ē attribuendū. s^o deus vna ydea cognoscit. **I**tem in omni genere cause status ē in vno simplici. vtpote: in genere efficiētis et finis. s^o cum de2 sit exemplar in quo ē oīmede status. s^o in deo summa vnitas. s; exemplar qd dīnet multa nō est oīno vnū et simplex. s^o in diuio exem plari nō est nisi vna ydea scdm rem. **S**ic ad intelligentiā p̄dictōz notandū q; hic fuit duplex opio. quidā em dixerūt q; ydee i do scdm rem hnt distinctionem. dixerūt em q; est dīderare vniuersitatē formaz in deo in aīma et in mūdo siue in materia. et in mate ria siue in vniuerso hnt distinctōz et d̄positi onē et oppositōz. q; sunt ibi materialiter. in aīma vero hūana habent distinctōz et d̄po sitōz sed nō hnt oppositōz. et h^o quia sunt aliquo mō spūaliter. nō tñ oīno. quia sunt a rebus extra. iō est cōpositō. dnt em ab aīa in deo hnt distinctōz s; nō d̄positōz nec op̄ p̄sitōz ppter summā simplicitatē. et q;uis i deo sunt distincte. sunt tñ vnū exemplar. si cut plures forme p̄ticulares i sigillo faciūt vnū sigillū. **S**ic ista positō q;uis i sui initio videatur p̄babilis in fine dīnet errorem nā si in deo esset ponere ydeas realiter differē tes siue distinctas. tunc esset ibi alia plural itas realis q; sit pluralitas p̄sonalis qd ob horrent aures pic. Si dicas q; nō est plurali tatem absolutā ponere sed respectiua. tunc quero de illo respectu. aut est aliquid aut ni chīl. si nichīl nulla est ibi realis distinctio. si aliquid nō est dare nisi diuīam eētīā. sed cōmīa essentialia in deo vnū sunt. Et ideo est alia positio q; ydee sunt vnū scdm rem. et h^o patet. ydea in deo dīct similitudīnez que ē ratio cognoscēdi. illa aut scōz rem est ipa di uina veritas. sicut supra monstratū est et q; illa est vna. patet q; p eam cōmīa ydee vnum sunt. et hoc dīct aug. expresse. quia in illa arte oīa sunt vnū. **A**d illud ergo quod obicit. q; sunt forme. dīcendū. q; forma du plex est. s; forma que est pfectio rei. et for ma exemplaris. et aug. accipit ydeas in rōe forme p forma exemplari. vtraq; tñ relatiue dīctur. illa ad naturā quā informat sed ista ad exemplatū. et ideo quia forma dīct ut ad alterū. sicut similitudo. qñ dicuntur plures forme. nō ex hoc nec aī q; in ydeis sit plura litas scdm rem siue scdm id qd sunt. s; scdm id ad qd sunt. id est ad ea que sunt extra scz ratione cognōtatoz vt sunt ipa ydeata. **A**d illud qd obicitur. q; ydea est similitu:

do exprimens scdm totū s^o rē. ad hoc ē vnū modus dīcendū. q; ydea nō dīct similitudī nez en aliquā p quā cognoscens assimilaf alijs sed cui multa assimilantur et multa possunt assimilari vni. sicut si a forma sigilli. eadem fiat expressio figure in cera. potest eē ab ea dem forma vna multe et varie imp̄ssiones. scdm q; sigillū magis et mīn2 imp̄ssitur. sic in deo intelligunt qm multitudo in rebus venit scdm gradus et app̄matōz ad ipm eē diuinū. sed illud nō suffīat dīcere. quia de us facit cōmīa diuersa scdm formā non tan tū hm gradum et dignitatē. et illa agnoscit p vnum hm rem. quod quidā est similitudo cogniti. Si tu dicas. q; hoc est quia de2 scip so cognoscit sicut scip agit. ideo sicut vno agit multa. ita vno cognoscit multa. **A**d hoc nō est solutum. q; adhuc manet qd. quō ipē deus possit assimilari multis. ppter h^o dīcē dum. q; similitudo quedā est hm p̄prietatēz generis. et de hac nō est dubiū q; nō potest esse vna pluriū genere dīctum. et hec est si militudo que exprimitur et causaf a re gene ris d̄etermiati. **A**lia est similitudo simplici ter extra genus et hec. quia ad hoc gen2 nō artatur. quia rōne est hū2 ead rōne ē illius et qua rōne est hū2 hm p̄tem. eadem rōne hm totū. et talis similitudo est diuina veri tas et ydea in deo. **S**i tu queras. quō h^o pos sit intelligi. aliquāliter intelligi potest. q; uis nō possit aptari oīno filē. cum em illa si militudo sit actus purus et ipa veritas. sic dīctū est. et oīa alia cognoscibilia. q; tūcūz nobilia hm id qd sunt. cōmpentur ad ipaz p modū p̄ssibilis. sicut vnū scdm formā p̄t al simulari plurib2 hm naturā diuersis sic in p posito. vna realis similitudo. potest esse om num cognoscibiliū. et potest poni exemplū in luce aliquo mō. que vna hm numerū expri mit multas et varias species coloz. in cogni tione aut nrā qm se habet p modū p̄ssibilis respectu cogniti. et quodammodo informabi lis ab illo. nō potest inueniri similitudo. imo inuenitur dissimilitudo. et aspiciendo ad co gnitiōē nrām videtur nobis in deo nō esse intelligibile. **A**d illud quod queritur. vtp̄ illa similitudo sit p̄p̄ia vel cōis. dīcendū. q; deus nō dīctur causa vniuersalis nec p̄ticu laris simplici. sed aliquid habet de nobilitate cause vniuersalis. quia potest in pluri mos effectus. similiter aliquid de causa p̄ti culari. quia immediate et suffīciēter potest in effectū quēlibet. sic in cogitiōē dei intelli gendū. q; nec oīno in vniuersali nec oīno in p̄ticulari. sicut de similitudīe et ydea intelli gendū est. q; cōmūnis est q; tūm ad dīctam et amplitudinē. p̄p̄ia vero. q; tūm ad discre tīsimā expressiōē. ratio hū2 est. quia est si militudo exprimens nō imp̄ssa nec exp̄s sa. quia cōis exprimens. quia summe expri mit et scdm oīes d̄ditiones. et rursus exl^o q; non est exp̄ssa. ideo non est artata nec

De

limitata. sed extendit se ad omnia. sicut diuina essentia. quous tota fit in vno. non tñ sic ē in vno. sic q̄ non fit in alio. Ad illud qd̄ obicitur ultimo. q̄ cognoscit scdm̄ exigentiaz rōnum. dicendū q̄ sicut ratio cognoscendi ē vna. et tamē plura cognita distinctissime representant h̄m̄ pp̄ias d̄ditiones. sic diuina cognitio. q̄tum ad modū cognoscendi. qui est in ip̄a est vna. et simpliciter non distincta. sed in compatione ad obiectum distincte cognoscit. quando ergo dicit̄ deus cognoscit omnia distincte. si distinctio ponitur i cognitione p̄ compationē ad cognoscentem. falsa est. si aut̄ p̄ compationē ad cognitum sic habet veritatem.

Quero queritur. vtrū in ydeis sit pluralitas scdm̄ rōem. et q̄ sic. cōditur. hoc modo. aug. li. 9. q. lxxiiij. q̄ alia rōe aditus est homo. alia equus. s̄ si ydea dicit̄ ip̄az rōem cognoscendi. necesse est q̄ plurificetur secundū rationes. Item hoc ip̄m ostendit̄ ex modo loquendi et diffiniendi. quia aug. loquitur in plurali. et diffinit in plurali ip̄as ydeas. dicens q̄ sunt forme. s̄ plurificatur re vel rōne. sed non re s̄ rōne. Item ydea dicit̄ similitudinē ad cognitū. et similitudo q̄ms in deo fit quid absolutum. habet modū dicendi ad alterū siue respectū sed plurificatio similitudis relative. est a re cui assimilatur. s̄ cuz res ydeate sunt plures ydee. sunt plures secundū rōnem dicendi. Item deus antq̄ res p̄ducatur distincte cognoscit et actu. sed nō est distinctio in deo d̄gnoscente nec in cognito. s̄ oportet q̄ sit i rōne cognoscendi. Contra si est plurificatio scdm̄ rōnem cum nō sit re. tunc videt̄ illa pluralitas non esse aliud q̄ vanitas. Itē si est in hoc noīe ydea pluralitas. aut rōe eius qd̄ est. aut rōne eius ad qd̄ est. nō ratione eius qd̄ est. quia est diuina essentia. sic ratione eius ad quod. s̄ cum verbū et exemplar et ars dicant respectū ad creaturā. saltem scdm̄ nomē debent plurificari. qd̄ tamē falsum est. Item si ydee sunt plures. non p̄pter significatū sed p̄pter d̄gnotatū. tunc q̄ rō. aut generatū illud est eternū aut tempale. si s̄ eternū. s̄ videtur q̄ plura sint ab eō. si tempale. s̄ videtur q̄ ydea nō dicit̄ de deo. nisi ex tempe. sicut nec dñs nec creator dicuntur in se ex tempe. Item ydee si sunt plures p̄pter ydeata. aut s̄ scdm̄ eē qd̄ habent ydeata in deo. aut in pp̄io genere. si p̄pter esse qd̄ habent in deo. Contra in deo sunt vnum. s̄ rōne illi esse nō p̄nt dici plures. si p̄pter esse q̄ habent in pp̄io genere s̄ nō habent nisi ex tempe. s̄ vel ydee nō sunt plures nisi ex tempe vel tpale est causa eterni. quon̄ vtrūq̄ est inueniēs. Item ydea aut dicit̄ aliqd̄. aut nihil. si nihil s̄ nec pluralitatem habet nec vnitatem. si aliquid dicit̄ s̄ si sunt plures s̄ ydee sunt plures res. s̄ si plures ydee sunt ab eterno. plures res sūt

ab eterno. sed nō plures res p̄sonaliter quia ydea nō dicit̄ quid p̄sone. s̄ plures essentialiter. **R**espondeo dicendū. q̄ sicut patz ex p̄dictis d. xxx. q̄ms i deo nullus sit respectus ad creaturā. a pte rei tñ contingit ip̄am eēntiā significari in respectu ad creaturā p̄ multa noīa. nec tñ nomē ydea signat diuinā eēntiam in compatione siue in respectu ad creaturam. ydea em̄ est similitudo rei cognite. que q̄ms in deo sit absolutū. tñ scdm̄ modū intelligēdi dicit̄ respectū mediū inter cognoscentem et cognitū. q̄ms ille respectus scdm̄ rem plus se tenet ex pte cognoscentis. qz est ip̄e deus tñ rōne intelligendi siue dicendi. similitudo plus se tenet ex pte cogniti. et q̄m cognoscentem est vnū. et cognita sunt multa. iō em̄ ydee in deo sunt vnū scdm̄ rem s̄ tñ plures scdm̄ rōem intelligēdi sine dicēdi. Vnde d̄cedende sunt em̄ rōes in deo eē vnū. qd̄ sed nō vnā ydeam siue ratōz sed plēs. Ad illud s̄ qd̄ obicit̄. q̄ isti ratōni nihil subest ex pte rei. dicendū q̄ falsum ē. q̄ respectū subest ex pte dei essentia nō respectus. ex pte vero creature subest verus respectus. et ideo respectus ille signatus nō inducit falsitatem sic pluralitati respectū. q̄ms nō subit pluralitas ex pte dei. subest tñ ex pte cognoscentis. vnde respectus ille sic plurificatus nō h̄z falsitatem. nec vanitatem. Ad illud qd̄ obicitur. q̄ verbū et ars dicunt respectū. dicendum ē. q̄ dicūt. s̄ aliter q̄ ydea vel ratio. qz ydea siue ratio d̄gnoscedi. plus se tenet scdm̄ rōem itelligēdi. ex pte d̄gniti. similitudo ēi scdm̄ q̄ hūc nō dicit̄ respectū ad id in quo est s̄ cuius ē. sed verbū plus se tenet a pte dicentis. similiter et ars. et exemplar ex pte p̄ducentis. et quia multa sunt cognita. et vnū cognosces. iō ydee sunt plures. et ars tñ vna. Vel aliter ratio et ydea dicunt respectū ad res. inq̄tū distincte sunt. nō sic alia vocabula. Ad illud qd̄ obicit̄. q̄ cognoscentia sunt plura ab eterno. dicendū. q̄ pluralitas est in ydeis rōne d̄gnoscentis. sed de cognoscentis ē loqui dupliciter. aut inq̄tū sunt. aut inq̄tū cognoscentia. inq̄tū sunt. sic sunt solū ex tpe inq̄tum aut cognoscentis sic p̄nt cognosci et eternaliter et tpaliter. eternaliter. quia respectus importat in habitu. sicut p̄ hoc nomen p̄destinatio. ideo p̄destinatio ē eterna. quia cognoscentis nō in actu s̄ in bitu. tempaliter vero. q̄ respectus importat in actu sic p̄ hoc verbū creare. q̄ms s̄ sic cognoscentis temporalia vt futura sunt et futura sunt multa iō cognoscentis vt multa s̄ tñ sic cognoscentia. quous ab eterno cognoscentis. nō sunt ab eterno sed ex tempe. ita multitudo cognoscentis q̄ms ab eterno dicit̄. tñ nō ponit realē multitudinē nisi ex tempe. Ad illud qd̄ querit̄ vtrū scdm̄ eē ydeatorum sint ydee plures. d̄d. q̄ scdm̄ eē q̄ habiture sunt res ydeate. et in pp̄io genere. et q̄ms illud nō habeat nisi ex tpe. tñ ab eterno fuerunt habiture. et ydee

sunt rerū vt future sunt. ideo intelliguntur non tm̄ plures ex tpe. verū etiā ab eterno sic differt p̄destinatoꝝ fuisse ab eterno et reprobationē. nō rōne eius q̄ fut ab eterno. s; rōne eius q̄ futurū erat ex tpe. Ad illud qd̄ obicitur. si plures p̄dee. ḡ plures rōnes. dicendū. q̄ p̄dea nō dicit tm̄ quid ē s; respectū ad id qd̄ futurū est. vel etiā p̄t esse et rōne illius respectū recipit plurificatōez. et quia ille nihil ponit in actu s; solum in potentia. Hinc ē q̄ pluralitas p̄deaz̄ eterna. nō ponit aliquā pluralitatē actualē. sicut nō ponitur si dicatur q̄ p̄t facere plura s; h̄o nomē res. qd̄ dicit importat absolute. et ideo cū dicit plures res esse. ponitur pluralitas ī actu. et ideo argumentū nō valet. et ideo est ibi qd̄ et simpliciter. sicut si dicat̄ plura sunt possibilia deo. vel plura sunt cognita. ergo plura sunt. nec sic valet. plures p̄dee sunt. ḡ plures res sunt. q̄ p̄dee nō sunt plures rōne eiꝝ qd̄ sunt. sed rōne eius ad qd̄ sunt.

Quarto queritur. vtrū p̄dee plurificentur p̄ compatōz̄ ad p̄deata sc̄dm̄ multitudinē p̄deatorū. quātum ad diuersitatem vniuersaliū vel singulariū. Et q̄ singulariū videtur. qm̄ p̄ p̄deas est ratio distinguēdi sed deus nō tm̄ distinguit vniuersale ab vniuersali. sed etiā singulare a singulari. sed q̄ distinguit vniuersale ab vniuersali. et ideo habet pluriū vniuersaliū p̄deas et rōnes vñ alia rōne conditū est equū. alia rōne conditus est h̄o. ḡ r̄. **I**tem agnitio rei verissima est rei sc̄dm̄ totalitatē. s; singulare aliquid ad dicit supra vniuersale. ḡ cum de2 totū agnoscat. non tm̄ habz̄ p̄dea vñs sed etiā supad diti s; singularis. similiter et alterū singularis. ḡ si addita sunt diuersa sc̄dm̄ rōem siue multitudinē p̄dealem patet r̄. **I**tem deus quosdā ex hoibz̄ p̄destinat quosdā reprobat sed alia rōne quosdā p̄destinat et alia rōne reprobat. ḡ sc̄dm̄ alia rōem et p̄deam. sunt p̄sciti et p̄destinati in deo. sed hec ē diuersitas indiuidualis siue numeralis ḡ r̄.

Item p̄dea multiplicat̄ in diuis rōne respectus vel relatōnis vel ad p̄deatū ḡ multiplicato vno multiplicat̄ et reliquū. cū homo qui est p̄deatū multiplicetur ī diuersis indiuiduis sc̄dm̄ rem. multiplicabitur p̄dea respectu illorū sc̄dm̄ rōem. **C**ontra aug. ad nenbziū dico q̄tm̄ ad hoīem p̄tinet tm̄. quādā hominis n̄ meā vel tuā ibi eē rōem ḡ multiplicatio vel distinctō p̄deatorū attendit solum sc̄dm̄ diuersitatē vñm̄. **I**tem artifex creatus p̄ vnā p̄deam p̄ducit multa. ḡ cum hoc sit nobilitatis. deus p̄ vnā p̄deam re et rōne multa diuerso numero p̄ducit. **I**tem singulare ut figurale ē p̄positū vñs ḡ si ē p̄dea in deo singularis ut singularis. tunc ḡ est vna p̄dea altera simpliciōz. sed hoc ē incōueniens ḡ r̄. **I**tem singulare magis p̄pauū est q̄ vñs. si ḡ in deo ē p̄dea vñs ut vñs. et singularis ut singularis. ḡ vna p̄dea om̄nis

altera p̄paua. sed cōe p̄zi2 ē et simplici2 ē q̄ p̄pauū ḡ vna p̄dea ē altera p̄zi2 et simplici2 ḡ in deo ē ponere ordinē et p̄positōz̄ essentiālem r̄. **R**̄ dicendū. q̄ p̄dea ī deo sc̄dm̄ rem est diuina veritas. sc̄dm̄ rōem intelligendi ē similitudo agniti. hec aut̄ similitudo ē ratio expressiua cognoscendi nō tm̄ vñs sed etiam singulare. q̄m̄ ip̄a non sit vñs nec singularis. sicut nec de2. et ideo nō tm̄ est similitudo vñs ut vñs est. nec etiā singularis ut singulare. et ideo quia similitudo est vtrorūq̄ non solum multiplicat̄ sc̄dm̄ multitudinem vniuersaliū sed etiā singulariū. et hoc ē q̄ dicit aug. ad nenbziū. dico q̄tm̄ ad hoīem faciendū. hoīs tm̄ esse rōem. q̄tm̄ vero ad orbem t̄pis varias hoīm rōnes in illa sinceritate viuere. **E**t ex hoc patet solutio illi2 verbi aug. quia aug2 dicit. q̄ q̄m̄ vñs. ut vniuersale est vna sit p̄dea. tm̄ singulariū ut singulare sunt plures. vñ ibidez̄ dicit q̄ si quis velit facere angulū sufficiat habere agulū rōz̄. **S**i q̄s aut̄ velit p̄gē qd̄ angulū necē ē q̄ rōz̄ habeat q̄tuor angulorū. **A**d illud ḡ qd̄ obicit. q̄ artifex creat2 p̄ducit multa p̄ vnā p̄deam. dicendū. q̄ h̄o facit p̄ applicatōz̄ ip̄i2 ad diuersas materias. vñ si h̄z̄ solū p̄dea vnā impossibile ē intelligere. q̄ sc̄dm̄ illā simplici aspectu cognoscat diuersa. de2 aut̄ simplici aspectu cognoscat singularia ut diuersa. ita q̄ sc̄dm̄ totū et sc̄dm̄ p̄pauas d̄ntias et p̄prietates. ideo nō ē filē. **A**d illud qd̄ obicit de p̄positione et p̄prietate. dicendū. q̄ nec sc̄dm̄ rem nec h̄m̄ rōz̄ oportz̄ q̄ p̄dea habeat p̄dati p̄prietates. nā corp̄alis ē similitudo spiritalis. et p̄positi ē similitudo simplex. etiam in creaturis. ideo nō oportz̄. q̄ vna p̄dea sit simpliciōz vel p̄zi2. similitudo tm̄ h̄m̄ rōem intelligēdi h̄z̄ p̄prietatē p̄deati. h̄m̄ distinctōz̄ tum p̄pter correlatōz̄ q̄ oportz̄. q̄ vno relatōz̄ multiplicato multiplicat̄ et reliquū. saltem h̄m̄ rōz̄. vbi ē relatio h̄m̄ rōz̄. tū etiā q̄ similitudo illa ē rō expr̄mēdi et distinguēdi et iō q̄m̄ recipiat p̄prietates distinctiua. non oportet tamen de alijs.

Quinto q̄rit vtrū ī deo sit ponere multitudinē p̄deaz̄ h̄m̄ numero finitū vel infinitū. et q̄ h̄m̄ numero infinitū. videt̄ dicit aug. de ci. dei ix. vna ē sapia ī qua infiniti sunt thesauri oīm rerū intelligibiliū. **I**tem aug. vi. de tridicit q̄ filii2 ē ars plena oīm rōm vuentiū. s; d̄stat q̄ ars illa ē infinita. ḡ nō implet m̄sa infinitis ḡ sunt ibi infinite rōes. **I**tem rōe videt̄ q̄ d̄stat q̄ de2 agnoscat oīs sp̄es numeri ḡ oēs h̄nt p̄deas ī deo. s; sp̄es numeri sūt infinite ḡ r̄. **S**i dicas q̄ sunt infinite sp̄es q̄ ad nos nō h̄m̄ rem. **C**ontra ponat̄ q̄ oēs species numeri sunt ī re. hoc posito de n̄citate seq̄t̄ q̄ ifita simplici2 actu sunt ḡ si oīm species numeri sunt ī deo. ī deo p̄dee actu p̄z̄ r̄. **I**tem de2 p̄t infinita p̄ducere. s; nihil p̄t p̄ducere q̄ n̄ h̄at agnitōz̄ et p̄dea ḡ h̄z̄ p̄deas ī finitōz̄ s; plū sunt p̄dee pl̄s ḡ ifinitōz̄ sūt

De

infinite. **I**tem oibz finitis pnt excogitari plu-
ra. qz oī finito p̄t excogitari aliq̄d mai2 h̄ nec
de2 nec hō h̄z plura cogitare. h̄is q̄ d̄s agno-
scit. qz tūc deī scia nō eēt summa. et si hoc cū
agnoscat p̄ ydeas. p̄z r̄. **C**ōtra aug de ci-
xi. quicq̄d scit scientis ap̄hensione finit. h̄z d̄
stat qz rōes agnoscedi scūt. ḡo finitū h̄ q̄cūz
finitū sunt finita ḡo r̄. **I**tem multitud o yda-
ta2 ē h̄m multitudiez ydata2 h̄z d̄stat qz oīa
alia de nccitate a deo eē fita actu. ḡo s̄it et
ydas. **I**tem ubi ē ifitas ibi ē d̄fusio et iordia-
tio h̄z i exēplari eterno nllā cadit d̄fusio nec i
ordiatio r̄. **I**tem ponere ifinitatē actu i crea-
tura. ē ponere ip̄fectōez. vñ omē creatū eo ē
finitū q̄o p̄fectū h̄z oīs d̄dictō ip̄fectōnis ē a
deo relegada ḡo r̄. **B**z d̄d. qz sic d̄z i p̄s. di-
uīe sapie nō ē numer2ac p̄ hoc nec rōnū p̄ q̄s
diuīa sapia agnoscat. et qm̄ nō h̄nt numen-
nō sunt numerabiles. iō nō sunt i numero fi-
nito h̄z ifinito. Et d̄cedēde sunt rōes et aucto-
ritates ad hoc iducte. **A**d illud ḡo qd̄ obi-
ciē. qz omē scibile est finitū. ergo r̄. dicendū
qz omē scibile p̄ ap̄hensionē ē finitū comp-
hendētī. rōes aut̄ etne p̄ ap̄hensionē a solo
deo scūt. iō soli deo sunt finite. h̄z q̄admod
nō seq̄t. h̄o equat̄ ifinito ḡo ē finitū. imo est
ibi quid et simplicit̄ et p̄t̄ seq̄t oppositū.
ḡo nō ē finitū et sic in ap̄posito iudicand. rōs
aut̄ ille nō sunt ap̄hēsbiles ab aliquo itelle-
ctū finito. iō p̄z illud. **A**d illd̄ qd̄ obi-
ciē qz multitud ydeaz ē a multitudie ydeataz.
dicendū. qz sic d̄ictū ē. nō venit a multitudie
ydeataz inq̄tū creatā. h̄z inq̄tū d̄notata. yda-
aūt nō ydeitatē d̄notat h̄m actualē exigētā
h̄z solū h̄m potentā. et qz de2 p̄t facere ifini-
ta. q̄uis nunq̄ faciat nisi finita. iō ydee vel
rōes agnoscedi sunt i deo ifinite qz nō tātū
sunt entū vel futuror. h̄z oīm deo possibiliū
nihil em̄ p̄t de2. qz nō actu agnoscat. **A**d
illud qd̄ obi-
ciē. qz ifinitas ponit d̄fusione d̄-
cendū. qz ē ponere ifinitatē h̄m diuersitatez
realē et sic pauat. et distinctōez et ordinē. si
ponat̄ actu. h̄z mulitudo ydeaz nō ē ren̄ di-
uersaz h̄z d̄icit imensitatē diuīe veritatis i ex-
primēdo et agnoscedo. omē qd̄ ē deo possi-
bile. et h̄o quid h̄m rem et actu ē vñū. iō nō
ē d̄fusio. **A**d illud qd̄ imp̄fectōis ē ifini-
tas i creatura. d̄d. qz q̄uis sit imp̄fectōis in
creatura. nō tñ ē in creatore. qz est itelligere
ifinitatē p̄ defectū et p̄ excessum. ifinitas
p̄ defectū. p̄t esse in creatura vt i materia et
h̄o imp̄fectōis. h̄o aut̄ nullaten2 ē i creatore
Ifinitas aut̄ p̄ excessum nō p̄t simplz eē in
creatura. qm̄ h̄z eē creatū et d̄positū et limi-
tatū. deus aut̄ nichil hoz h̄z. et iō h̄z ifinita-
tem. et hoc est summe p̄fectionis.

Exto et vltimo q̄r̄it vñ i ydeis sit po-
nere numerū ordiatū. et qz sic. videt̄
aug. dicere. **A**lia rōne d̄dit2 ē homo
qz equ2. qz ali2 ē hō. ali2 equ2. ergo cū homo
sit nobilior equo. p̄ rōne nobiliori ydea vel
rōne ē d̄ditus hō qz equ2. h̄z ubi ē magis no-

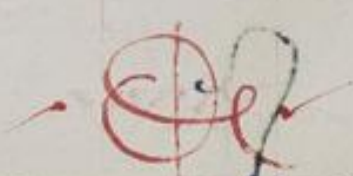
bile et mi2. ibi ē ordo ergo r̄. **I**tem sic de2
p̄ ydeas agnoscat et p̄duat res distinctas.
ita cognoscat et p̄duat res ordinatas. ergo
sicut potentie pluralitas in ydeis ex plurali-
tate agnitō et ydeator. ita debz poni ordo
ex ordine. **I**tem ubi plalitas siue distinctio
aut est ordo aut in ordinatio. sed in deo nō
cadit inordinatio nec confusio. ergo in deo
habent ordinē. **C**ontra ydee sunt plures
qz p̄ eas de2 distincte agnoscat. ḡo deus nō
agnoscat vñū p̄alid h̄z oīa simul. ḡo yde h̄nt
i deo similitatē. **I**tem si ē ordo. aut ḡo p̄riori-
tatis aut d̄igtatis aut crigis. nō p̄rioritatis
qz tūc eēt vna yda alta posterior qd̄ ē inue-
niens dicere. nō nobilitatis. quia quelibz in
deo est summe nobilis. non originis. quia si
vna de altera oriretur. tūc esset ibi vera di-
stinctio h̄m rem. ergo nullo modo vt videt̄ ē
in eis ordo. **I**tem omis ifinitas aut oīno p̄ri-
uat ordinē. aut tollit p̄fectōez ab ordie. quia
tollit statum et cōplementū. sed in ydeis ē
ifinitas. vt visum ē in alio p̄bleumate. ergo
aut null2 ordo aut incōplet2. h̄z nō incōplet2
ergo null2. **B**z dicendū. sicut tactum est
in opponēdo. nō est ordo in ydeis siue ratio-
nibus agnoscedi ad inuicē. nec h̄m ordinem
nec scdm̄ rationem habent quippe ordinem
ydee vel ydeata sed ad inuicem. nō qm̄ nec
vna p̄rior altera nec posterior nec est vna ab
alia nec nobilior est. et ideo nō ponit̄ ibi or-
do. Et ratio hui2 est. quia ydee dicunt respe-
ctum ad res cognitias de rōne sui nois. et qz
ille sūt plures. iō ydee ex primo respectu no-
minis plures sunt. sed ordo d̄icit nouū respe-
ctū et nouā habitudinē. cum vna ydea com-
paratur ad aliam. et qm̄ illo respectu circum-
scripto qua est ad ydeata. in deo ydee sim-
plici ter sunt vnum nec habent ordinem ad inu-
icem. ideo non est d̄cedendū. qz ydee habeāt
pluralitatem cum ordine ad inuicem. **A**d
illud quod obi-
ciē. qz alia est ydea. quia ho-
mo alius. ergo nobilior. quia homo nobilior
equo. dicendū qz non est simile. Similitudo
em̄ eo qz ad alterum comparatur habet distin-
guū. sed non habz nobilitari ab illo ad quod
comparatur. et quoniam ydea homis nihil re-
cipit ab homie. nec ydea equi ab equo. ideo
vna non dicitur altera nobilior. **A**d illud
quod obi-
ciē. qz deus cognoscat res ordina-
tas. dicendū qz quāuis ordinatas agnoscat
tamen simul et eque nobiliter cognoscat. et
ideo sicut ponebatur distinctio in ideis. qz
distincte per eas cognoscebat. ita debet po-
ni similtas et equalis nobilitas. quia simul
et eque nobiliter cognoscat et ita non debet
poni ordo. sic em̄ quāuis deus agnoscat res
albas. non sunt ydee albe in deo. sic quāuis
agnoscat ordiatas nō oportz qz sint i d̄o or-
diatē. **A**d illd̄ qd̄ obi-
ciē qz ubi ē plitas siue or-
die ē d̄fusio et iordiatio. d̄d. qz flm̄ ē. qz p̄t
ibi eē similtas. et ē in ydeis. qz omes vnum
sunt. et iō nō potest esse inordinatio.

In ista pte sunt dubitationes circa litera. et primo de hoc qd dicit in primo capitulo magister. Eorum tñ quedā specialē efflagitant tractatū. aut em̄ ista efflagitāt specialem tractatū. quia sunt difficilia. aut quia sunt appropriata. Si quia sunt difficilia. s̄ alia eciā sunt difficilia. sicut simplicitas veritas imutabilitas. si qz sunt appropriata. s̄ similiter sunt vnitas et equalitas. ¶ Respon̄o dicendum. qz ista efflagitāt specialem tractatū. triplī ex causa. tñ. quia sunt difficilia. tñ. quia multa de ipsis in scriptura sunt determinata. tum. etiā. quia dicūt respectum ad creaturā. et scdm̄ has condiciones. attendit ratio cause. idiuina natura. ideo quia debebat facere trāsītū ad creaturas siue ad creatorem et ad hec p̄ exigitur ī causa posse scire et velle. que faciūt causam esse p̄fectā. ideo tractatū illū in medio collocant inter tractatū de trini. et tractatū de rerū vniuersitate. s̄ qz huiusmodi. plus se tenēt cū deo et a deo se tenēt. qz sunt deus. ideo tractatus iste in primo libro ponitur. ¶ Item querit de hoc qd dicit. Amplius tractandum est de scia. voluntate et potēcia. videt enim male dicere. quia potēcia p̄cedit sciētia et valūtate. s̄ male ordinat ī proposito et male in exequendo. ¶ Respon̄o dicēdū. qz dupliciter est loqui de istis. aut in sua generalitate. aut vt dcurrūt ad vnū effectū. si ī sua generalitate. sic cū sciētia sit respectu bonoz et maloz. faciendorū et non faciendorū prior est scdm̄ rationē intelligendi qz potēcia. et potēcia cū sit respectu faciendorū. et non faciendorū prior est voluntate que est respectu faciendorū bonoz tantum Si autē loquamur de hijs p̄ vt dcurrūt ad vnū effectū. sic potēcia iquantum potens est prima. inquantū ex equis est vltima. prius enī est posse. deinde scire et post. velle. et postremo est facere. qd est ip̄ potēcie et quātū ad hunc actū magister poit hic vltimo loco potēciam. sed in executione considerat ordinē scdm̄ maiorē generalitatem et minorē ¶ Item querit de hoc quod dicit qz diuina sciēcia diuersa so:titur nomina. que s̄ sunt sciēcia. p̄sciēcia. vel p̄uidēcia. dispositio. p̄destinatio. p̄uidēcia. queritur quo distinguunt hec nomina. et videt qz in sufficiēter enumerat. quia non solū est ponere in diuinis p̄destinacōz. verū et reprobacionē. ¶ Respon̄o dicēdū. qz huiusmodi nomina distinguunt sic. diuina agnitio potest d̄siderari in se aut in d̄pacione ad creaturas. Si in se. aut put dicit pure agnitioz p̄ modū speculationis. aut put dicit speculationē iunctā affectioni. primo. mō sciētia scdo sapiētia vel sic aut dicit cogitōz simplicē aut p̄ racōz nobilissimā sicut p̄ causas nobilissimas que ip̄e deū sūt. Primo mō sciētia. scdo mō sapiētia. si autē d̄sideret ī d̄pacione

ad res hoc potest esse dupliciter aut agnoscatur euentum et sic p̄sciēcia. aut effectum et hoc dupliciter. aut in d̄seruando. aut in gubernādo. et sic p̄uidēcia. aut in efficiēdo. et hoc dupliciter. aut quātū ad bonū nature. et sic dispositio. aut quātū ad bonum sup̄additū. et sic p̄destinatio. aut quātū ad eiū p̄uacionē. et sic reprobatio sed quia p̄uatio gracie. non est effectus. sed defectus. ideo reprobatio non hic numerat. sed cōtinet sub p̄sciēcie nomine. et ip̄m sibi appropriat. vnde diuisio potest sic formari. cognitio dei. aut est in se aut in d̄pacione. si in se aut per rationē nobilissimā. et sic sapiēcia. aut per qualēcūqz rōz. et sic est sciētia. Si ī cooperatione. aut euentuum. et sic p̄sciētia. aut. euentuum et effectuum et hoc vel in gubernādo. et sic p̄uidēcia. vel in efficiēdo. et sic si respectu. cuiuscunqz nature. sic dispositio. si respectu rōnalis. sic p̄destinatio. aut euentuum et effectuum et defectuum. et sic reprobatio. que est p̄sciētia nominata. ¶ Item querit de hoc quod dicit. quod creator ita dicitur relatiue vt cū essentiam non significet. ¶ Videt enī dicere falsum. nā creatio signat modū actionis non relationis. ergo creator similiter. ergo non dicit scdm̄ relationem a pte modi. nec a pte rei. istud d̄stat. ergo nullo modo. ¶ Item videt falsum dicere. cū dicit qz essentiam non signat. quia creatio signat aliquid. aut ergo creatū aut icreatū. si creatū ergo non dicitur de deo. si icreatum. ergo cū signat p̄sonā. signat essentiam. ¶ Respon̄o dicēdū. qz relatiue dicit aliquid est dupliciter. aut quia signat relationē sicut nomina que sunt in predicamento relationis. aut quia habet respectū ad annexū. sic cū d̄m̄is actio. dicit respectū ad passum. siue factū et passum ad agentem. sic dicitur relatiue. et sic intelligimur de hoc nomine creator. et bene. ¶ Aliud etiā qd dicit. quod non signat essentiam. ¶ Dicit p̄pter hoc. qz quāuis imponatur diuine essencie. et ideo de sola eius essēcia dicit secundum omnes tamen de eo a quo imponit. fuit controuersia. quidam enī volunt dicere. qz nomina sex generum. non p̄dicant aliquid in deo. s̄ cōp̄dicant. vnde actio non videt dicere aliquid ī agente. sed ab agente. et huc videtur consonare ratio. quia actio et passio videntur esse eadem. et iterum huc videt consonare verbum bo:cij de trini. qz alia genera rerum nec de creatore nec de creaturis predicantur. ¶ Ista opinio. fuit satis probabilis. et huiusmodi fuit magister. et ideo dicit qz p̄sciētia ratione sciēcie. importat essentiam. sed creator tñ relacōz. verūtamen illud hodie cōmuniter non tenet dicimus enī deū esse suā actōz utputa creationē et qm̄ essēcia est diuina actio et hō nomen creator imponitur ab actione. ideo non tantū impositum est

07

essencie. verū etiā ab essencia. sed illā signat in relatione. nec boecius intendit dicere. q̄ talia non predicant sed non predicantur absolute. ¶ Si tñ velim⁹ sustinere magistrū secundum omnē opinionē. dicem⁹. q̄ magister nō vult dicere. q̄ creatio non importat diuinā essenciā. sed quātū ex vi vocabuli. nō dicit essenciā absolute sed p̄ modū relacōis siue sub appellacione relatiua. sed p̄ sciencia duo dicit. et scienciā et p̄destinacōis ratione sciētie. dicit essenciā absolute. vnde manet sciētia. re ipsa non manēte. nō sic est de creatio. non enī est creatio nisi etiā sit creatura. et secundū hoc verbū magistri non habet calūniā. ¶ Item querit de hoc qd̄ dicit. si nulla fuissent futura. esset tñ in deo sciencia eadē. ¶ Videt enī male dicere. quia sciencia nōstra ponit res. et qm̄ non ponit. non est sciētia sed opinio. vel alia acceptio min⁹ nobilis. 8° tñ de nobilitate sciētie sit ponere rem. videt multo fortius q̄ diuinā essentia ponat que est nobilissima. ¶ Responso ad hoc breuiter dicēdū. q̄ est sciētia qua habeo cognitōis de re. et est sciētia qua scio rem esse prima sciētia. nec in nobis nec in deo. ponit existentiā rei i p̄prio genere nec de p̄nti nec de futuro. quod patet. quia artifex habet cognitōis faciendū domū. quā nūquā facit. et. Secda vero sciētia ponit rem. tam in deo q̄ in nobis. sed in nobis. quia dependet. i deo. quia agnoscit. et quātū ad primū modū loquitur magister. q̄ eadē sciētia esset sed nō respectu eiusdem et respectu tot. respectu quet modo est quātū ad secundū modū. ¶ Item queritur de hoc quod dicit. q̄ omnia sunt i deo p̄ntia. nō solū p̄terite. s̄ rūt que sūt. sed etiā que p̄terierūt. ¶ Quō intelligitur illud. aut enī intelligitur de presentia secundū veritatem. aut de p̄sentia secundū agnitionē. primo modo falsum est. constat est q̄ an̄tps nō est in deo secundū veritatē p̄ntis. si secundū agnitionē. quia habet cognitōis p̄teritorū et futurorū. sed sic habet vna aia. ergo similiter omnia sunt ei p̄sentia. ¶ Responso dicendū q̄ nō omnia dicit esse p̄sentia secundū veritatem existencie rerum. sed secundū cognitōis. quia actu cognoscit p̄sentia p̄terita et futura. et circa actū sue cognigacōis semp̄ ē p̄sentia ita q̄ nulla successio cognicionis dei est in nūc. quod complectit omnem successione sine mutacione. et ideo omnia sunt ei p̄sentia ex hac duplici causa. quāuis autē creatura habeat cognitōis de p̄teritis. quia tñ cognitio ei⁹ transit in p̄teritū. et noua generat cognitio. ex rei existētia. ideo nō dicit q̄ omnia sunt p̄sentia creature. sicut dicitur q̄ omnia p̄sentia sunt deo. et ideo non ponit memoria in deo. qm̄ memoria respicit p̄teritū. nec tñ in re. sed vt etiā actus illius cognitiois trāsit i p̄teritū. sed p̄sciētia nō dicit rationē siue actū sciētie vt futurum. et

ideo i deo diuiniēter ponit. ¶ Olet hic queri cū omnia dicuntur esse i cognitione dei. Supra egit magister de cognitione dei. qua cognoscit creatura oia. et qm̄ cognitū dicit esse in cognoscēte. ideo determinat hic secūdo. quomodo res sunt i deo. et qm̄ res create non tātū debēt esse in deo. sed etiā ex deo. et p̄ deū. ideo primo agit de existētia rei i deo. secūdo vero cōpat ad alias habitudines. scz ex ip̄o et per ipsum. ibi p̄uide si diligēter i spiciamus. prima pars habet duas. ¶ In prima cōdit qualiter res dicāt esse i deo a pte ei⁹ i quo sunt. vtrū scz sunt i essentia sicut sūt i dei p̄sciētia. Secūda qualiter dicāt esse i deo a pte ip̄arū rerū. ibi. post p̄dicta querit. cū omnia dicuntur esse in deo. vbi querit. vtrū mala sint i deo. et solut. q̄ nō. ¶ Quelibet harū p̄ciū possz diuidi. cū primo querit et opponit. et post modū determinat. et ptes maifeste sunt i littera. ¶ P̄uide si diligēter i spiciamus. ¶ Nec est secūda pars in qua dpat hoc q̄ est esse i deo. ad alias habitudines iptatas p̄ alias p̄posicōes. et h̄c pars habet quatuor. secundū quatuor capitula. In prima ostendit hoc tñ cōueniētia. In secda differētia et apparicionē. ibi p̄teria sciēdum est. ¶ In tercia differētia ei⁹ qd̄ dicit de ip̄o ostēdit ad h̄c q̄ ex ip̄o ostēdit ibi. Illd̄ etiā ancedē dū ē. In quarta breuiter p̄dicta epilogat ibi ex p̄missis p̄ntum ē et h̄c pōt diuidi cōtra totā p̄cedētē. i tellect⁹ p̄ciū patz in littera. ¶ Intelligētia hui⁹ partis. queritur de existētia rerū i deo. et circa hoc tria p̄ncipaliter querūt. primo vtrū creature fuerūt in deo et naturaliter. secdo querit. de modo existēdi ip̄arū rerū in deo. tercio quātū ad generalitatem rerū in deo existētiū. vtrū scz omnia que deus p̄cognoscit. fuerunt et sunt in deo ita q̄ primo de existētia. secdo de modo. et tercio de numero. ¶ Quātū ergo ad primū articulū. duo querūt. primo querit. vtrū res fuerūt in deo ab eterno secdo vtrū sint in deo ratione essentie. vel p̄sone. ¶ Quod autem res fuerint i deo ab eterno. videt. qz agens agnoscēs. agit p̄ speciē rei. quā penes se habet. sed res est i anima. quia similitudo ei⁹ est in ea. ergo et i deo similiter. ¶ Si dicas q̄ illud exemplar mihi est rei. ergo scdm̄ illud nō deberet dici res esse in deo. ¶ Contra p̄l2 facit ad esse rei exemplar qd̄ ē agnitū et p̄ductū. quā q̄ ē p̄ductū a re. si 8° racōe exemplaris p̄ductū a re. res est in aia. multo fortius debet dici i eo esse. ratione exemplaris p̄ductū s. sed hoc ab eterno. ergo r̄. ¶ Itē similitudo p̄ducta. nō est vere aliquid. sed alicui⁹. sed exemplar p̄ qd̄ cognoscit de⁹ vere est ip̄e de⁹. ergo veri⁹ ē exemplar rei in deo quā i aia. ergo multo fortius res in deo quā i aia et sic r̄. Itē qz res pōt exire d̄ materia

res est in materia. cum non totaliter est in potētia materie. imo agētis ergo si res que sunt i potētia dei. totaliter ibi sunt multo fortius dnt dici esse i ipō. sic zē. **C**ōtra qd̄ exit p̄ creatōz. oīno nihil ē antequā creetur sed creature sic exeunt. ḡo omīno nihil sunt aīquā p̄ducūt. sed q̄ nō est. nec est huius nec ibi. ergo nō est in aliquo. et ita n̄ i deo. **I**te qd̄ est i aliquo. est ab illo vel sc̄dm se vel sc̄dm aliquid sui. sed res nō ē i dō sc̄dm se qz tūc essentialit̄ est i deo. nec sc̄dm aliquid sui. qz nihil de ip̄a est eternū. sed totū ex tēpore ḡo zē. **I**te qd̄ est in aliquo est i illo sc̄dm esse actuale vel potētiāle sed creatura nō est i deo sc̄dm esse actuale qz tunc actu esset ergo si est in dō ē sc̄dm esse potētiāle s̄z omē esse potētiāle sc̄dm q̄ huiusmōi ē p̄mutabile. si ḡo creatura ab eterno est i deo sc̄dm esse potētiā. ab eterno ē i deo sc̄dm esse mutabile sed h̄o falsum. ḡo et p̄mū. **I**te si creatura dicit̄ esse i deo. qz potest esse a deo. ḡo cū ab eterno esse a dō. sit impossibile nō erit creatura ab eterno i deo ratione potētiē. **R**espon̄o dicēdū. qz aliquid dicit̄ eē i aliq̄o tripliciter. vel sc̄dm actualē existētiā. vel sc̄dm similitudinē p̄ncipiam. et sc̄dm creatiūā potētiā. p̄mo mō sūt res i vniuerso. sc̄dm mōi cogitiūā substātiā. tercio mō i sua causa. hijs duobz modis vltimis. res sunt i deo. quia est cognoscēs res. antequā fiant et potēs p̄ducere. **V**nde qz ab eterno cognoscit. et potētiā qua p̄ducit ex tēpore. i deo fuit ab eterno. idō dicit̄ res fuisse i deo ab eterno. **A**d illud quod obicit̄. qz nihil est. nō ē in aliquo dicēdū qz verū est sc̄dm p̄mū modū existēdi. sed falsum sc̄dm terciū. quia illud quod nihil ē mō de2 potest facere. **A**d illud qd̄ obicit̄ qz i illo sc̄dm se zē. dicēdū. qz q̄tū ad sc̄dū modū. res sunt i deo sc̄dm aliquid sui quia sc̄dm exēplar. **S**ed aliquid rei potest dici tripliciter. sc̄z essentialiter effectiue et causatiue. sc̄z sicut pars effectus. vel causa h̄o tercio modo est illud exēplar. aliquid rei. quātū ad terciū modū. sc̄z potētiā causatiua est res sc̄dm se nō i actu. sed potētiā. quia suū esse potest p̄duci a deo. similiter ad sequens dicēdū. qz ratione exēplari res actualiter sunt in deo. ratione creatiōis. potētiāliter. quia p̄nt p̄duci. **Q**uod obicit̄ qd̄ est i deo est mutabile. dicēdū. qz h̄o verū est de deo qd̄ est actu i deo. sed qd̄ potest p̄duci a deo est mutabile. **V**el dicēdū. qz possibile h̄z opacōz ad diuinā potētiā que est imutabilis et sic est imutabile. vel ad cognotatū tēporale extra. et sic habet esse mutabile. **A**d illud quod obicit̄ de creatiōe. dicēdū. qz quāuis actus creandi non poterant esse ab eterno. tñ potētiā creādi fuit in deo.

Secūdo querit̄ vtrū res sint in deo ratione essentie vel p̄sone. et qz ra-

tionē essentie. **V**idetur. quia quod inest ratione p̄sone. est proprium. quod inest ratione essentie est omne. si ergo hoc est omne tribus patet. zē. **P**ropterea res in deo sunt ratione exemplaritatis sed exemplar creature in deo est diuina essentia. qz deus se ip̄o p̄ducat et cogōscit. **I**tem regula est qd̄ quicquid de deo dicit̄ in relatione et creaturā. est essentialit̄ dictū. s̄z res esse in deo est taliter dictū. ḡo zē. **C**ōtra. qz ratione p̄sone videt̄. quia sunt res in deo in quātū potest ab ip̄o exire sed p̄ducere cū sit act2. ē ip̄i2 suppositi ergo p̄sone. **I**te sicut dicit̄ Augustinus lib. lxxiii. qz verbū dicit̄ opatiuā potētiā si ḡo res sūt i deo ratione potētiē opatiue sunt rōe verbi ergo cū verbū sit p̄sona. sūt in deo rōe p̄sone. **I**te. Augustin2 de. ci. dei. xi. capitulo. xxiii. dicit̄. qz cum dicit̄. dixit ut fiat in telligit̄ pater in verbo dicēdū fili2 in visio ne sp̄s sancti. ḡo cū ei2 sit p̄ducere in quo sunt patet ḡo qz sunt rōe p̄sone. **R**espon̄o dicēdū. qz i diuinis est cōsiderare essentia que est omnis vt̄ omnis et absoluta. ē cōsiderare apprietas. et est cōsiderare commune vt̄ in relatione ad p̄ria. p̄mū dicit̄ i omnia absolute sc̄dm se apprietas dicit̄ relacōz ad p̄sonā. **T**erciū dicit̄ relacōz ad res et illa appriata de signa deū et causa. cū ergo querit̄ vtrū res sint in deo rōe essentie. vel p̄sone. dicēdū. qz appriē loquēdo. nec sic nec sic. sed sunt in deo vt̄ causa. et sic ratione appriatorū que sunt essentialia cōsiderata i p̄sonis. **C**ū ḡo obicit̄ vtrū sint in essentia dicēdū qz ille rationes cōcludūt qz sūt in essentia omniū dicit̄. sc̄dm qd̄ ap̄bendit̄ appriata. nō secūdū qz in omnia absolute cōsiderat̄. qd̄ obicit̄ ad oppositum nō cōcludit de p̄sona ratione appriatorū sed ratione appriatorū.

Consequēter quātū ad secūdū articulū querit̄ de modo existētie rerū i deo. et circa hoc querunt̄ duo p̄mo querit̄ vtrū omnia que sūt i deo. sunt i ip̄o vita. **S**ecūdo querit̄ vtrū res veri2 sint in deo. quā vniuerso. siue in p̄prio genere. **Q**uod aut̄ oīa sint in deo vita. videt̄. jo. p̄. qz factū est. in ip̄o vita erat sed omnis creatura est facta ḡo oīs creatura est in ip̄o vita. **I**tem Augustin2 v. sup̄ genēs ad bram. omnia dicunt̄ in ip̄o fuisse vita nō in sua natura. quia oīa nouerat aīz quā fierent. **I**tem ratione videt̄ quia diuina essentia est vita. ergo qz diuina essentia est. etiā vita est sed creatura in deo est diuina essentia. quia quicquid est in deo est de2 ḡo est vita. et hoc est qd̄ dicit̄ an̄selm. in mono. qz creatura in deo. creatrix ē essentia. **I**tem intelligere est vna differentia ei2 qd̄ est viuere cū viuere dicatur quādruplicit̄ sc̄dm p̄ham. si ḡo intelligere est viuere. oīs ratio itelligendi est ratio viuēdi

sed res sunt in deo secundum suas rationes intelligendi. ergo sunt in deo uiuentes. sed non participacione ergo sunt vita simpliciter. **C**ontra actu. xvij. in ipso uiuimus mouemur et sumus ergo si quia uiuimus. sumus in deo vita. ergo quod mouemur. sumus in eo motus. sed hoc non dicitur ergo nec illud debet dici. **I**tem si res dicuntur in deo vita aut ergo ratione potentie aut noticie. aut voluntatis. non ratione potentie. quia res ex hoc quod potest produci per creationem antequam producat. nihil omnino est quod secundum totum producat si nihil est. ergo nec vita. **N**ec ratione noticie. quia tunc cum mala sunt a deo cognita. tunc mala essent in deo vita. quod absurdum est. **S**i ratione voluntatis. sed voluntas dei non est nisi futurorum. ergo sola futura uiuerent in deo. sed alia quam futura sunt in deo per deam. ergo non omne quod est in deo est in ipso vita. **E**t hoc uideatur. quia exemplar eternum representat res expressissime secundum quod sunt et ab ipso exeunt. ergo cum quedam uiuant. quedam non quedam morantur per modum uiuentium. quedam per modum non uiuentium. ergo quedam sunt in deo vita. quedam non. Ratione huius queritur. quare magis dicuntur res esse in deo vita. quam sapientia. vel essentia. vel intelligentia. ad hoc uoluerunt quidam dicere. quod non omnia que dicuntur esse in deo sunt in illo vita. sed ea solum. que sic sunt in deo. ut disposita fieri et ratio huiusmodi est. quam uerbum et vita dicuntur actum et dispositum. et ideo dicitur. antequam uerbum non est nisi eorum que sunt vel futura sunt et ideo ea solum sunt in deo vita. et ideo dicuntur quod ad rationem dicendi uitam. concurrat necessario. quod res sunt in deo. quantum ad potentiam. noticiam et uoluntatem producedi. **S**ed hoc non potest stare secundum augustinum. filius enim ut ipse dicit de trinitate. est ars plena omnium rationum. sed constat quod non implet nisi rationibus infinitis. ergo infinite rationes rerum uiuunt in deo. ergo non solum entium vel futurorum sed etiam omnium possibilium. et iterum Augustinus libro. lxxxij. q. dicit quod ratio est etiam si nunquam aliquid per illam fiat sed constat quod ratio in mente artificis uiuit non quia res extra producit. uiuit enim etiam si res corrupta et exterior esse. omnino nihil facit ad uitam. **E**t ideo patet quare non solum presentia vel futura uiuunt in deo. **E**t preterea aliter dicendum quod res tripliciter sunt in deo. uidelicet ut in principio producente et sic sunt in ratione potentie ut in exemplari exprimente et sic sunt in ratione noticie et ut in fine seruante ratione voluntatis. primo modo quod in principio producente cum totum ex nihilo producat deus. nihil omnino sunt in deo nec vita nec aliquid. quia uero sunt in deo. tanquam infinite seruante. cum seruaret secundum esse quod habet sic sunt quedam uita. quedam non. unde quedam sunt tamen quedam sunt et mouentur. quedam ut homines et sunt et mouentur et uiuunt quia uero sunt ut in exemplari exprimente sic sunt

in ipso uita et quia non solum in illo exemplari exprimentur etiam sed etiam omnia cognoscibilia ideo omnia sunt in deo uita que in ipso sunt. et ideo dicit beatus iohannes. quod factum est in ipso uita erat. et sic patet quod esse in deo attenditur secundum triplex genus cause et similiter patet. quod ratione potentie et noticie et uoluntatis. et solum illa que secundum quod genus cause uel secundum quam trium addictionum dicuntur res esse in deo patet etiam quod in deo dicuntur uita sed omnia que sunt in ipso tanquam in exemplari. **S**ed illud ergo quod obicitur. quod in deo mouemur et intelligendum est quantum ad tertium modum eundi in deo sed per conseruationem. deus enim conseruat in nobis uitam et operam et essentiam. et quantum ad hoc. intelligitur dictum illud uerbum. **S**ed illud quod obicitur. quod ratione cuius dicuntur in deo uita. dicendum quod ratione potentie et noticie simul quod ista duo concurrunt ad rationem exemplaris non enim est exemplar deus nisi eorum que cognoscit. et potest. **S**ed illud quod obicitur quod res in illo exemplari representant ut sunt dicendum. quod uerum est tamen non oportet quod racionis sit talis omnino quale est representatum. sicut supra conseruatum est. et ideo sicut corpus palium est uita spiritualis. ita non uiuentium uiuens. **S**ed illud quod uerum queritur que magis dicuntur res esse in deo. uita quam alia dicendum quod quantum ad predictum uerbum multas habet expoficoes quo dicitur. quod factum est in ipso uita erat. tamen spiritualiter circa hoc uerbum consideranda est ueritas dicti. et ratio dicendi ueritas dicti ut dicit augustinus. est quod omnes res facte a deo uel etiam possibiles fieri habent rationes per quas intelligimur. que quidem rationes uiuere dicuntur. quia sunt in substantia uiuente secundum quod uiuens. et sunt etiam ratio intelligendi qui est actus uite. et ideo in artifice creato dicuntur uiuere. sed in deo non tamen dicuntur uiuere. sed etiam ipsa uita quia ipsa ratio cognoscendi est ipsa intelligentia. ratio autem dicendi fuit hoc. cum enim res habeant esse in deo et in uniuerso. et diuersimode. quia aliquas proprietates habent secundum existencias in mundo. que non competunt eis secundum quod sunt in deo ideo non solum dixit quod factum est in ipso erat. sed uita. ut omnes ille conditiones excluderet creature enim in mundo habent esse corporale uariabile et corruptibile. quam enim uita est actus spiritualis et continuus fluens ab ente quieto et simplici. dictum est quod res sunt in deo uita. ut per spiritualitatem. excludatur corporalitas. per quietam uariabilitatem. per simplicitatem corruptibilitatem.

Secundo queritur utrum res sunt in deo uerius quam in uniuerso. siue in proprio genere. et quod uerius sunt in deo uideatur per augustinum. uel super geneseos ad litteram. omnia prius quam fierent erant in noticia factis. et utique ibi meliora uerbi eterna uerbi ueriora et incommutabilia. **E**t unumquodque sicut se habet ad esse. ita ad cognitionem. sed

creature verius cognoscunt in deo. quā in pro-
prio genere. g^o et verius sunt in deo. **¶** Item
omne quod est in aliquo est in eo per modum eius
in quo erat. sed deus est in infinitum nobilior
mundo. ergo in infinitum nobiliori et ve-
riori modo sunt res in deo. quā in vniuerso
¶ Item nobilior et verius est esse vite. quam
non viuētis. sed omnia viuūt in deo ut supra
monstratum. non est autem in genere proprio er-
go res. **¶** Contra. verius est res ubi est simpli-
citer quā ubi est solū secundū quid. h^o in deo
solū dicit esse secundū quid. quia non sequit
aliquid est in deo g^o aliquid est. sed in proprio ge-
nere simpliciter ergo ibi est verius. **¶** Item veri-
us est res ubi est secundum principia in trin-
seca. et prima quā ubi est in principio extrin-
seco et remoto. sed res in mundo sunt secū-
dum principia in se. in deo autem ut in
principio extrinseco. g^o res. **¶** Item verius est
res ubi est secundum propria entitatem quā ubi
solū secundum similitudinem. sed in deo est ho-
mo et lapis et alia secundum similitudinem
ergo res. **¶** Res^o dicendum. q^o triplex est ex-
tensio rerū scilicet in exemplari eterno et intellectu
creato. **¶** Et in ipso mundo. et in exemplari
eterno et intellectu creato sunt res secundum simili-
tudinem. in ipso mundo secundum entitatem prop-
riam. **¶** Quoniam ergo querit. in quo sunt verius h^o
dupliciter potest queri. aut ita. q^o fiat dya-
chalis ad deum rei ad se. secundū diuersum modum
existendi. ut sit sensus. ubi lapis verius ha-
bet esse. vel cū est in cognoscente vel produ-
cente. vel cū est in se. et hoc modo concedē-
dum est. q^o verius est vnaqueque res in proprio
genere. quā in deo sicut probant rationes ad
hoc inducte. **¶** Alio modo potest fieri compa-
ratio rei ad suam similitudinem. ut sit sensus
quoniam quid habet esse verius et nobilior vtrū ipsa
res vel eius similitudo. et hoc modo simpliciter
concedendum. q^o similitudo rei. verius et nobi-
lius esse habet in deo. quam ipsa res in mun-
do. ratione eius quod est. quia est ipse deus
et concedēde sunt rationes ad hoc inducte
¶ Adhuc similitudines rerū in intellectu
creato verius et nobilior habent esse. quā res in
vniuerso. ut dicit Augustinus de trinitate. non
ratione eius quod sunt. sed ratione eius in quo.
q^o sunt nobiliori et spūaliori modo similitu-
dines in intellectu cognoscente. quā sunt ipse
res in mundo extente. et sic patent rationes
ad vtrāque partem. **¶** Et tamen ad illud argumētū.
quod fit de compactione esse ad cognoscere.
dicitur. q^o illud generaliter intellectū. q^o res ibi est
verius. ubi verius cognoscit. non habet veri-
tatem. Cōtingit enim cognoscere. q^o non est et
ideo sicut ad cognoscere non sequit esse. ita non
ad vere cognoscere vere esse nec ad verius cogno-
scere. verius esse. q^o g^o dicit. q^o vniuersū sicut
se habet ad esse ita ad agnoscere. hoc intelligi-
tur q^o eadē principia quod sunt principia essen-
di. sunt etiā principia agnoscendi sed tamen princi-
pia essendi differunt esse per se ipsa. sed agnoscere

non differunt per se sed per suas similitudines.
¶ Tercio loco est quod de tercio articulo
loquitur de generalitate existētie re-
rum in deo. et circa hoc querunt duo.
primo querit. vtrū mala sunt in deo
secundo vtrū in deo sunt imperfecta. secundum quod huius-
modi. **¶** Quod autem mala non sunt in deo. videtur
Augustinus de libro ar. item res recte vitupan-
tur. inquantū earum vitupator arte in qua fac-
ta sunt videt ut hoc in eis vitupet. q^o in arte
non videt. Si ergo vitupant quātū ad maliciā
sue in quātū mala. et hoc modo non vident in
deo g^o hoc modo non sunt in deo. **¶** Item omne
quod est in deo est ex ipso et per ipsum. ut dicit Au-
gustinus. et magister in litera. sed mala nū-
quā sunt ex deo. nec per deum. g^o nec in deo.
¶ Item omne quod est in deo. aut est sicut in princi-
pio producere. aut sicut in exemplari exprime-
re. aut sicut in seruare. sed ostans est. q^o
deus non est principium producens mala nec etiā con-
seruans. **¶** Item non est exemplar exprimens. quia
ratio exemplaris attendit secundum assimilationem
sed dei ad malū nulla est assimilatio. ergo
mala nullo modo sunt in deo. **¶** Item quāto ali-
quid melius est tāto magis distat a malo. h^o
deus est optimus quod nihil melius potest cogitari g^o
tāta distantia differt. quāta natura maior
potest cogitari. sed magis distat a malo. q^o
nec habet veritatem malicie. nec similitudi-
nem. quā. q^o habet saltē similitudinem. et in quo
nullo modo est malū. quā in quo aliquo modo est. g^o
res. **¶** Contra omne quod agnoscit ab aliquo qui
est sua agnitio est in illo tanquā cognoscen-
te. sed deus cognoscit mala quia ea punit et
reprobat. et deus est sua agnitio. ergo mala
sunt in deo. minor patet. maior similitudo. q^o
omne cognitū est in agnitione. si ergo idem est
agnitio et agnoscere. g^o si est in agnitione et in
cognoscere. **¶** Item omne quod cognoscit in ali-
quo. est in illo in quo cognoscit. sed mala
cognoscunt in deo g^o sunt in deo. probatio mi-
noris. mala cognoscunt a deo. constat. aut in
tra se. aut extra. non extra. hoc constat. quia di-
uinus aspectus non exit extra. tūc enim indige-
ret alio ad agnoscendum. et item angeli cogno-
scunt mala in deo. **¶** Non Augustinus super gen. ad
literam. angeli vident in illo bona vestra quod eis
placet. et mala vestra quod eis displicet. **¶** Item
omne quod cognoscit in aliquo. et non per accidens
est aliquo modo in illo. sicut in exemplari. sed ma-
la cognoscunt a deo sed non per accidens quia
nihil per accidens cognoscit. sed omnia per se g^o ma-
la sunt in deo. **¶** Item omne quod cognoscit ab aliquo
non per priuacōem cognoscit per similitudinem et
pdeam. sed in deo non cadit agnitio per pri-
uacōem. quia nulla potest in illo exemplari esse
priuacō. cū sit purus actus. ergo si cognoscit
mala. non cognoscit per priuacōem sed similitu-
dinem. sed similitudo est pdea in deo g^o ma-
la habent pdeam in deo. **¶** Res^o dicitur q^o mala a
deo agnoscuntur. non tamen in deo existunt. secundum
quod mala q^o sic loquuntur in proposito ideo in quibus

De

cognoscunt. quia sic rectum est iudex sui et obliquus
sic summa veritas et lux et actus. est ratio
cognoscendi. non tamen veritatem et lucem et actum
sed etiam obliquitatem. tenebram. et privationem
Vnde lux seipsa. et tenebram cognoscit. non sunt
autem mala in deo. quoniam illa dicuntur esse in deo ad
que cooperantur deo secundum aliquod genus cause. Et
maxime secundum genus cause formalis et exemplaris.
malum autem non habet deum pro causa. et pro
exemplari. quia malum ratione malicie. dicitur solum
privationem exemplari autem secundum quod huiusmodi di-
citur assimilacione. **U**nde est quod nec malum
falsitas. habet ydeam in deo. suum autem opposi-
tum est assimilabile. unde cum uno et eadem cognos-
cat deo bonum et malum sibi oppositum bonum co-
gnoscit secundum rationem assimilacionis. et ideo
bonum est in deo ut in exemplari. et ut cognitum
pro se. et pro modo positivis. malum autem cum cogno-
scatur a deo. non habet in ipso ydeam. ideo
non est in deo. quoniam sit in dei cognitione
quia quoniam cognoscatur a deo. non cognoscitur
per ydeam sui. sed bonum cuius est privacio
et ideo dicitur cognosci per accidens. et per privacio-
nem. **A**d illud igitur quod obicitur. quod malum est in dei
agnicione et agnicio est deo igitur. **D**icendum
est quod hic quod huiusmodi est falsitas secundum accidens. quoniam
uis enim ideo sit agnicio dei quod deo. tamen aliud
agnoscit. sicut potentia et sapientia. unde si-
cut non sequitur. est in dei noticia ergo et in
potentia. imo est ibi accidens. et consequens. sic
et in proposito. **A**d illud quod obicitur. quod malum
cognoscatur in deo. dicendum quod illud non sequitur
plus enim dicitur esse in deo. quam cognosci a deo
vel in deo. cum enim dicitur aliquid cognosci a
deo. pro hoc intelligitur. quod deo sit ratio cogno-
scendi illud. sed cum additur quod hoc sit in deo
significatur quod deo sit ratio cognoscendi. ut
exemplari et per assimilacionem. et ideo est ibi
consequens. **A**d illud quod obicitur. quod cogno-
scit non per accidens mala. **R**espondendum quod cog-
noscit per accidens. hoc est dupliciter. aut a p-
te cognoscentis aut cognitum. in deo nulla ca-
dit cognitio per accidens. a p-
te cognoscentis quia omnia cognoscit se ipso. tamen cadit a p-
te cog-
niti. quoniam aliquid cognoscit per similitudinem
sua. ut bonum aliquid per similitudinem sui oppositi
et ita est ibi per accidens. non in discurrendo
sed in assimilando. cum enim deo cognoscit ma-
lum. non intelligit assimilari ei. sed suo oppo-
sito. similiter solvendum est de privacione.
quia cognoscere per privacionem est dupliciter. aut
ita. quod sit privatio in virtute cognoscente. sic cog-
noscit aliquis silentium. et tenebram. pro aure
et oculum. et sic ponit imperfectum aut ita. quod sit
privatio in cognito non in cognoscente. si-
cut lux cognosceret tenebram. si haberet vi-
sionem. sicut silentium et sic cognoscit deo
quod est actus purus. et lux et veritas.

Secundo queritur utrum in perfecta secundum
quod huiusmodi sunt in deo. et videtur
quod non. quia mala ut mala. non possunt
habere similitudinem. cum summo

bono. 8° per rationem. cum imperfecta non habeat simi-
litudinem cum perfectissimo. non erit in deo. **R**espondetur
illa sola sunt in deo. que possunt esse a
deo. et per deum sed imperfecta a deo non sunt
quia dicitur de utro. **R**espondetur. dei perfecta sunt
opera. **I**tem specialiter obicitur de materia et
passione. diversitate et ratione. cum enim exem-
plar sub ratione exemplaris sit forma. sit actus
purus. et ita omnino simplex. videtur quod ratio
materie et passionis. et diversitatis et com-
pensationis. repugnet exemplari. et si hoc. cum nihil
dicatur esse in deo nisi ratione exemplaritatis pa-
tet. **R**espondetur. sicut veritas est generalis ad di-
versum entium ita et unitas sed oppositum veritatis
non habet ydeam in deo. similiter et bonita-
tis. 8° per rationem oppositum unitatis. sed oppo-
situm unitatis est multitudo. 8° **R**espondetur. **C**on-
tra augustinum ad venturium. quia totum con-
didit non potuit et prius non habere rationes.
8° cum partes sub ratione partium sunt imperfecte pa-
tet quod habet rationes imperfectas. **R**espondetur. **A**d omnia agnicio
divina est a priori cum 8° in omni creatura prius ca-
dit ratio imperfecta quam perfecta. ut materie
quam forme. principium quam principium. per-
cipi quam totum. 8° per prius hoc cognoscit deus
8° si perfecta habent ydeam in deo. necesse est quod ha-
beat etiam imperfecta. **R**espondetur. **A**d quoniam exemplari.
exprimit rem. secundum totum. alioquin non perfec-
te cognosceret. sed materia est de rei consti-
tutione. et imperfecta de constitutione perfecti
ergo. **R**espondetur. **A**d omnia effectus assimilatur sue cau-
se aliqua assimilacione. sed minima assimi-
lacio sufficit ad rationem exemplaris. 8° omne
quod est a deo. habet ydeam in deo. pro qua pri-
us quam fiat est exemplari in deo. sed materia
est a deo et passio et compositio. et diversi-
tas. quia omnia dicuntur ens. 8° omnia sunt in deo.
Respondetur. **A**d hac dixerunt aliqui. quod imperfecta non
sunt in deo. nec cognoscunt a deo. per aliquam
ydeam propriam. sed per ydeam suam oppositam. ut
materia per ydeam forme. passio per ydeam ac-
tus. multitudo per ydeam unitatis. **R**espondetur. **S**ed il-
lud stare non potest. cum enim ista dicantur entita-
tem aliquam et ita veritatem. de necessitate ali-
qua assimilacione. habent ydeam in deo. hoc dupliciter
potest intelligi. aut ratione ipsius quod subest.
aut ratione imperfectioris. **S**i ratione imper-
fectionis cum imperfectio sit privatio. et privatio
non dicatur ens nec aliquid a deo nec assimi-
labile sit non habet ydeam. **S**i autem ratione eius
quod subest sic materia dicitur quid imperfectum et
materia aliquid essentialiter dicitur habet ydeam sed non
imperfectam quia sicut non viventi est ydea vi-
vens et corporali spiritualis sic temporalium
eterna et imperfectum perfecta nec tamen malum
est ydea bona. **V**nde notandum quod ydea sicut su-
pra dictum fuit in questione de ydeis dicitur assimi-
lacione extra genus. **P**rima autem assimilacio est
in ratione entitatis in deo. **O**mne igitur quod de

se dicit ratione entitatis siue sit dpositiū si-
ue imperfectū siue materiale siue passibile
siue in actu siue in potētia pot deo assimi-
lari. et p duci. Et ideo habet esse in deo.
Quod aut dicit priuacionē hō ipō amittit
rōnē effectū et rōnē assimilacōnis. Et ideo
falsitas et malicia ydeā non hnt nec sunt a
deo nec i deo Ex hīs patet q imperctā sūt
in deo patēt etiā q̄sita. Q̄ enī obicit de ma-
lo p̄t respensio. Quia malū dicit simpliciter
priuacionē in eo q̄ malū. Non sic imperfctm
Ad illd qd obicitur q̄ imperfctā non sunt a
deo d d q̄ imperfctā scdm id q̄ sunt licet in
eis non remoueat imperfctō quia de 2 p̄ficiat.
¶ Ad illd qd obicit q̄ non hnt assimilacio-
nē dicendum q̄ quāuis nō hnt i idē dēo b̄
specialibz hnt tñ in generalibz. et hō suffi-
cī. c̄mnia enī hnt racionē boni et pulcri et
entis. **¶** Ad illd qd obicit de opposito vni-
tatis. d d q̄ non est simile nā vnitatis saluat
in multitudine. non sic bonitas in malicia.
nec veritas in falsitate. quia ille sunt priua-
ciones non sic aut vnitatis priuacio est mul-
titude. et ideo patet totū.

In pte ista sunt dubitaciones cir-
ca literā. et primo de hac solutio-
ne magistri. quia dicit q̄ cognicio
dei est ei 2 essentia nec tñ oia q̄ sūt
in cognicione sunt i essentia. Videt enī ma-
le dicere. qz hō argumētū videt eē nērium
si aliqua duo sunt oino eadem. si aliquid
est in vno et in alio. Si dicas q̄ differunt
penes agōtata videt falsum. quia dei p̄sciē-
tia non agōtata. vel si dicas. q̄ p̄sciētia dno-
tat. obicit de hō nomine de 2. qd nō dnotat
et cū dicit oia esse in deo. s̄o parirōne et in
essentia. **¶** Q̄z eterea contra magistrū videt
esse verbū ans. i mono. q̄ creatura in creato-
re est creatrix essentia. s̄o videt. q̄ vere sunt
in dei essentia. **¶** **¶** **¶** d d. q̄ hō p̄p̄osicio in
aliqñ dnotat inherētia. vt si dicat accidēs
in subctō. Aliqñ dnotat ydemptitatē. vt si
dicat ydee rerū sunt in deo. que sunt deus.
nō a deo. Aliqñ dnotat causalitatem. vt si
dicat creature sunt i ipō deo. et potest hō
p̄p̄osicio dici scdm quatuor genera cāz sed in
deo nō dicit nisi scdm tria. qm s̄o causa dicit
at respectū ad creaturā scdm rōez intelligē-
di. ideo hō p̄p̄osicio in. scdm qd dicit causa-
litatē. non addit nisi terminis dñtibz re-
spectū ad creaturā. et qm nomen substācie
vel nature vel essentie. non dicit respectū
ido si dicat. creature sunt in dei substācia
hec p̄p̄osicio in. aut. notat ydēptitatē. aut
in herētia. quoz vtrūqz falsum. et ideo ta-
les locuciones nō recipiūt et in illo argu-
mēto est sophi. sedz accidēs ido dicit magi-
ster. q̄ nō valet. quāuis enī idē sunt re. drnt
tñ i mō significādi et intelligēdi. Ad illud
qd obicit. qz de 2 nō dicit respectū d d q̄ fal-
sū est. qz imponit ab actu. que habz ad cre-
aturā sicut dicit dama 2. vñ bene dicit de 2

creaturā. Ad illud qd obicit qz creatura i
creatore est creatrix essentia. d d. qz creatu-
rā i creatore esse est ydeā vel similitudinē
ei 2. apud deū esse. et ans. vult dicere. qz si-
militudo illa est creatrix essentia. non qz illa
creatura sit essentia. vñ bñ dcedēd. qz ydee
rerū sunt in diuina essentia. quia innotat
ydemptitatē et vere. sed hō nō pot dicit de
creatura scdm eē qd habz in appo genere.
¶ Itē querit de hoc qd dicit. qd illa esse in
do intelligūt que ex ipō et p ipm rē. Videt
enī male dicere. quia cū talia non sunt. nisi
p̄sentia. s̄o in deo non sunt nisi ea q̄ p̄senter
existūt. qd est manifeste falsum. et contra
augustū. qui dicit q̄ res sunt i deo ab eter-
no. **¶** Si dicas. qz acipit esse in deo. vt in cō-
seruāte. quia sic acipit aposto 2 in p̄fata.
auctoitate ex ipō et p ipm et i ipō tñ nih
il facit ad appositū. qz magister accipit esse
in. scdm qd dñr res esse in deo eternaliter.
¶ Si tu dicas. qz res actualiter sunt ex deo
vel p deū. ex tēpore. sed habitualiter ab
eterno. tunc q̄ro qualiter actualit sunt i do
ab eterno. et nō ex deo vel p deū. **¶** **¶** d d.
qz esse in deo. vel p deū potest acci-
pi vel scdm aptitudinē. vel scdm actū. vel
scdm habitū. si scdm actū sic p̄dicta
auctoitate non est intelligēda p̄cise. qz il-
la sola sunt in deo. que sunt ex deo vel p de
um. quia multa de 2 cognoscit. que sunt in
deo. que tñ nō sunt ex ipō nec p ipm. nec e-
runt. pot iterū accipi scdm habitū. et sic ad
huc non ē intelligēda p̄cise. quia multa de-
us cognoscit et potest facere. que nō faciet
et tñ sunt in ipō nec nūquā erūt ex ipō nec
p ipm. potest iterū intelligi scdm aptitu-
dinē. et tunc p̄cise habet veritatē. quia nih
il est in deo. nisi sit aptū esse ex deo. et per
ipm. et sic valz ad appositū. et sic intelligit
magister. et p hō excludūt mala. quia de 2
non potest facere mala. nec mala possunt
esse ex deo rē. dcedūt. qz nō est simile. quia
alie p̄p̄osiciones significāt p modū fieri et
motū et actū sed hō p̄p̄osicio i p modū que-
tis. et qm de 2 non fecit nisi ex tēpore nec fu-
it causa actualiter causans. nec ex tēpore. li-
cet habitualiter ab eterno ideo magis
dicit res eternalit in deo quā ex deo. **¶** Itē
querit de ista rōne magistri. quia dicit qz ma-
la non sunt in deo. et quia de 2 nō cognoscit
ea p appbom. Videt enī male dicere. quia
appbacio respicit volūtātē. sed i deo respi-
cit ab eterno exēplaritatē. s̄o noticiā appba-
cionis nihil ad hoc facit. **¶** Itē magister vi-
det insufficiēs in diuisione diuine agnicio-
nis. q̄ sicut bona cognoscūtur noticiā appba-
cōis ita mala noticiā appbacois. Itē a appbaco
aut addit quid supra noticiā simplicit. aut
nō. et si non. ergo nō est in deo distingue-
re noticiā. et noticiā appbacionis. **¶** Itē si
nihil addit. s̄o sicut sunt in deo que cogno-
sūt appbando. ita etiam illa que cognoscūt

simpliater. si aliquid addit. **g^o** videt qd di-
uina noticia sit composita. **¶** Si dicas. qd
addit secundum intellectum. sed intellectus no-
ster non facit res esse in deo **g^o** nec noticia
appbacionis. **¶** **B^o** dicendum. qd appbacio su-
pra cognitionem secundum intellectum addit bene-
placitum voluntatis. hic autem beneplacitum dno-
tat bonitatem in deo respectu cuius est. quia
deo non placet nisi bonum et omne bonum in qua
tum huiusmodi. deo simile est. si ergo pdea
dicit rationem cognoscendi secundum assimilatio-
nem. omnia que deus cognoscit noticia appba-
cionis sunt in ipso. **¶** Sed notandum. qd appba-
tio potest denotare bonitatem in actu. et sic
non est precise. verum qd omne quod est in deo
fit cognitum noticia appbacionis. potest ite-
rum denotare bonitatem in potentia. sicut ex em-
plar denotat rei entitatem. non quia sic. sed qd
deus potest eam facere. et sic nihil est in deo
nisi quod cognoscit noticia appbacionis. quia
sic cognoscit omne bonum. quod est. vel quod
potest facere. et illi habet exemplar. et ideo
illud tamen est in deo. **¶** Quod ergo obiicit. qd
voluntas non facit qd sunt in deo. dicendum qd
hoc non est. quia voluntas in actu. sed quia
deus nihil potest facere quod non appbet
tanquam bonum. unde appbacio potest dicitur ibi
iudicium rationis. quia affectum voluntatis. **¶**
¶ Quod querit. si addit. dicendum. qd addit a
parte nostri intellectus. et a parte denotati. a par-
te ipsius dei non. non sic autem addit respbacio.
et ideo magister non potest notitiam respbacois p
membro. **¶** Item querit de hoc quod dicit am-
bro. eandem vim habet hec omnia. scilicet ex ipso
et per ipsum et in ipso. **¶** Obiicit enim qd si habet
eandem vim. **g^o** videt h^o esse iustitiam verborum
¶ Item aut accipit esse in ipso. sicut in exempla-
ri. aut sicut in causa conseruante. Si tanquam
in exemplari constat. qd aliud est esse in ipso. et
ex ipso. sic postensum est. si tanquam in conser-
uante. adhuc est aliud produci. aliud conserua-
ri. **¶** Item si eandem vim habet. sicut ex ipso a-
ppriatur patri. ita potest appropriari filio et si-
militer patri erit appropriare in ipso. **¶** **B^o** di-
cendum. qd est loqui de illis tribus. circulo cu-
cionibus. quantum ad illud quod signat. aut quan-
tum ad ordinem que agnotat. si loquamur quan-
tum ad illud quod signat. sic omnia dicitur esse ex deo
tanquam ex principio primo. non aliunde moto
omnia dicuntur esse per deum tanquam per principium suf-
ficietissimum quod omnia agit per ipsum. omnia dicuntur
esse in deo tanquam in principio infinito. quod
non potest facere aliquid extra se. sed omnia
ambit eius virtus. et in hijs tribus circulo cu-
cionibus significat. qd deus est principium primum
et sufficientissimum infinitissimum. et quia omnia
hoc in deo sunt unum. et conueniunt tribus. id quod
tanquam ad significatum dicit ambrosius qd hinc ean-
dem vim. nec tamen inculca. quia diuersimo-
de importat secundum rationem intelligendi. Si autem
loquamur quantum ad ordinem que agnotat pos-
sitionum habitudines. sic sunt appbata tribus

quia ex ipso dicit rationem primum. et per ipsum dicit
et rationem medium. et in ipso dicit rationem vltimum. siue
quietatiui. et ideo ex ipso appat persone patris
que est prima in trinitate. per ipsum appat filio. que est
persona media. et in ipso. s. s. qui est persona
tercia ex hijs patet obiecta.

¶ Item quod demonstrat ex tempore. quod
omnia dicuntur esse in deo conuatiuo.
Supra egit magister quod omnia sunt
in deo. hic secundo agit. quod deus sit in
rebus et in locis corporalibus. et quod ad esse in loco
et in re mutabili sequitur mutatio in eo. quod in
illo est. ideo agit de dei immutabilitate
in loco. **¶** Infra. dis. ultra medium ibi. **¶** **C^o**
diuina natura res. prima pars. tres habet partes
in prima narrat quod deus est in locis et in rebus et p
autem confirmat. sed non nititur deorum aperire in
telligentia ibi. **¶** Quod autem deus habitat in bonis res
In tercio ostendit intellectus nostri ad hoc ca-
piendum insufficientiam. ibi ex predictis patet qd
deus vbiq; totus est. prima pars tres habet.
secundum tria capitula. In prima ostendit modos
essendi deum in rebus. In secunda vero confirmat
auctoritatibus. qd deus est vbiq; per essentialiam.
ibi ne autem ista qd capacitate humane in telli-
gentie res. In tercia ostendit qd deus in solis sanc-
tis habitat per gratiam ibi. In sanctis vero ha-
bitat in quibus res. **¶** Quod autem deus habitat. **¶**
Hec est secunda particula in qua ostendit ad dictum intel-
ligentiam. et habet h^o pars. tres partes. In pri-
ma rationabiliter manducit. In secunda stultam rationem
excludit. ibi. **¶** Sciendum est etiam quia vt agit Au-
gustinus in tercia in admiratione erigit ibi.
Illud quoque mirabile est. sacramenta enim
diuina magis sunt mirabilia quam intelligibilia
¶ Ex predictis patet qd deus vbiq; totus. **¶** **¶**
est tercia particula in qua ostendit insufficientiam
ad cognoscendum quod deus est vbiq; per essentialiam.
am. et h^o pars habet tres partes secundum tria ca-
pitula. primo enim ostendit. qd intellectus nostri
non sufficienter. sed excludit eos. qui presumptuose
soluunt ibi. **¶** Quod tamen in mensa. ingenio
suo mentiri res. **¶** Tercio vero abiicit eos qui ir-
rationabiliter querunt ibi. **¶** Solet etiam ab eis de-
queri quod deus res. **¶** Vbi ostendit quod eorum esse fri-
uola et Responcione indigna.

¶ Ad intelligentiam huius partis queritur
de existentia dei vbiq;. et circa hoc
tria principaliter querunt. **¶** Primo que-
ritur vtrum esse vbiq; conueniat deo.
Secundo vtrum esse vbiq;. sit proprium dei. **¶** Tercio
qualiter conueniat deo esse vbiq;. **¶** Et quod
tunc ad primum quia esse vbiq; potest distribu-
re per omnes rebus. et per omnes locis duo querunt.
¶ Primo vtrum deus sit in omnibus rebus. **¶** Secundo
vtrum sit in omnibus locis. **¶** Quod autem sit in omnibus
rebus ostendit sic. **¶** phus in prima phia. quanto
aliquid simplicius tanto a pluralibus idigitur
et in pluralibus inuenit sed deus est simpli-
cissimus in fine simpliciatatis. **g^o** inuenit in om-
nibus. sed non reperit nisi vbi est. ergo est in
omnibus. **¶** Item quato cum prior. tanto vniuersalior

ergo causa prima est vniuersalissima. s; qua
to aliquid vniuersalimus. tato influit i plu
ra. g^o cu prima causa sit vniuersalissima. in
fluit in oia. sed ome qd influit i aliquid. e
illi pns secudu virtute. nusqua em et nuq;
opatur de2 agens. nisi p pnciā virtutis sed
de2 ppter sua simplicitate. est idem qd sua
virt². cu g^o virt² dei sit in oibus. et substā:
tia est in oibus. ¶ **Itē** h^o videt p impossibi
le. quia omne qd est in vna re limitata. ita
q non est in alia est limitatu. et artatu. sed
h^o est impossibile circa deū. g^o nō est in vna
re quin i oib² sit. ¶ **Itē** si de2 est in vna re.
ita. q nō in alia. aut potest esse i illa in qua
non est. aut non. si non potest. g^o non est
oipotens. si potest esse et non est. cu res nō
mutet. g^o mutari potest. g^o si de2 non est i
oibus reb² aut non est oipotens. aut muta
bilis quoz vtrūq; est impossibile. ¶ **Contra**
quāto aliquid magis se iugit a natura tene
brosa tanto est impmixt² et sub nobiliozi
luce cognoscit. sed de2 clarissime cognoscit.
g^o maxime a natura tenebrosa se iugit. sed
cis creatura tenebra. g^o deus aut in nullis
aut in paucissimis est rebus creatis. ¶ **Item**
quāto motor magis discat a mobili. tñ suffi
ciēt² mouet vñ sufficiēt² mouet aia. quā
forma naturalis. et i telligētia quā aia. sed
de2 ē motor et opator sufficiētissim². g^o sū
me distat ab omi mobili. g^o aut i nullis ē re
b². aut i paucis. ¶ **Itē** ois virt² vnita pl² ē infi
nita quā multiplicata. s; diuina virt² ē infi
nitissima. g^o vnitissima. sed quāto aliquid
magis est vnitū tato minus diffusum. et in
pauciorib² reptū. g^o rē. ¶ **Item** querit que
necessitas est deū ponere in reb² oib². vide
tur q; nulla ex pte dei. nobilitatis est em i
agente. qd possit agere vbi non est. simili
ter quod possit agere effectū p se stātē alio
quin opa dei magis sunt debilia quā opa
artificū creatorum que saluāt iesse ipis ab
sentib² g^o si nulla necessitas est. videt ergo
esse supfluitas. sed impossibile est in deo
esse supfluitatē g^o rē. ¶ **Itē** h^o dō q; de2
in omnib² reb² est sicut ipe dauid testat.
dicēs. si ascendero in celū tu illic es rē. Ne
cessitas aut existēdi deū in omnib² sumit.
tū a pte pfectionis ipi². tū a pte indigen
tie rerū a pte ipi² ppter summa immenlita
tem et summa potestatē et vtriusq; ratio ē
summa simplicitas. qz em summe simplex ē
ad nihil artatu. ideo in omnib² iuenit. tan
quā immesum. quia summe simplex. ideo in
infinitū virtuosissimū. et ideo virt² eius in
omnib² et virt² idē est q; substātia. et ideo
necessē est q; sit in oib². ¶ **Ex** pte creature
ē necessitas. quia creatura habz i se possibi
litatē et vnitatē. et vtriusq; cā est. quia p
ducta est de nihilo. quia em creatura est et
accipit eē ab alio. qui eā fecit esse. cu prius
non esset. ex h^o nō est suū esse. et ideo non
est pur² act². quia habet possibilitatē. et

rōne hui². habet fluxibilitatē et variabili
tatē. ideo caret stabilitate. et ideo non pōt
esse nisi p pntiā ei². qui dedit ei esse. et exē
plū hui² aptum est iminpsione forme sigil
li in aq q nō cōseruat ad momētū nisi pnti si
gillo. et iterū qz catura de nihilo pducta ē
iō habet vaitatē quia et nihil vanū i se ipo
fulciē. necesse est q; omis creatura sustente
tur p pntiā virtutis. et ē simile si quis po
neret corp² pnciosū in aere. quod est qsi
vanū n sustētaret. sic et i pposito. ¶ **Ad** illd
g^o qd obicit de distantia et pmixtione. di
cēdū. q; tripliciter vnitur quid alicur. aut se
cū dum presentiam tātū. aut scdm pntiā et
depēdētā. aut scdm pntiā et depēdētiam
et concomitantiam in materia. primo mo
do est radiz in aere. scdo^o aia in corpore.
tercio mō liquor in liquore qd primo modo
est in aliq non pmisceet. similiter qd scdo^o
est non pmisceet ppter. sed solū qd tercio. et
primo quidē mō est de2 in rebus. non scdo
vel tercio. ¶ **Ad** illud qd obicit de distan
tia moteris a motali. dicēdū. q; est distan
tia p absentia et h^o impedit et nō iuuat ad
motū. et est distātia p idependentiā et h^o
iuuat qz qnto motor pfectior est et absoluti
or min² depēdet et est sufficiētior et h^o mo
do discat de2 etiā pns. ¶ **Ad** illd qd obicit.
q; virt² vnita magis est infinita. dō. q; vni
tas virtutis. que facit ad eī magnitudinē
p se attenditur respectu subiecti. per acci
dēs respectu. obiecti respectu aut subiecti. at
tēdit p subiecti simplicitatē. respectu aut
obiecti. p idistātiā a vitute. quia virt² tato
potentior quāto subiecto ppinquior. qm er
go virt² diuina in substātia est simplicissi
ma. et nunquā a substātia elongat ideo in
multis ē infinitissima. quia vnitissima i mul
tis. vt in vno. vbiq; em est centrū illi² potē
tie. sicut etiā dicit magister. ¶ **Quod** vlti
mo obicitur. iam solutum est. quia necessi
tas est ex pte dei et creature. sicut visum ē
Quod g^o obicit. q; agens creatū vbi non ē
opat et effectū pducit. qui sine ipo stat.
dicēdū. q; non est simile. in deo. nā si actē
dat h^o in artifice creato. h^o venit ex defec
tu pfectionis. quia em agens creatū limita
tū est. et differt a sua virtute. potest opa
ri p virtutē vbi non est. rursus qm agit ex
suppone et non potest intotū. ideo effec
tus non totaliter depēdet ab ipo. de2 aut
habet cōd. cōnes oppositas. quia infinitus
et idē est in eo virtus et substātia et totū p
ducit. ideo non est simile.

Itē

Secūdo querit vtrū deus sit vbiq;
localiter. i. vtrū sit in omnibus lo
cis. et q; non videt boe. in lib^o de
trini. deus ita esse vbiq; dicit vide
tur. non. q; in omni loco. sed qd oino in loco
esse nō pōt. ¶ **Itē** h^o ipm videt rōne. qz sic
vult phūs. locus ad locatū magis cōpat i
ratione forme quā in rōne alterius generis

cause sed deus est forma excellentissima g^o respectu ei² nulla est forma. g^o nullus locus. **¶** Itē alia ratione videt. quia quadruplex est dōcō loci i respectu ad locatū. scz d^o tinere. saluare. mensurare. et terminare. cōtinet vt vas. mensurat vt quātitas. saluat vt natura. terminat vt finis. sed deus secū dū nullā hāz cōdōcōnū compat ad locū g^o zē. **¶** Itē prima et ppria passio essendi in loco est dimēsiō. g^o qd magis recedit a dimēsiōne. minus est in loco. et quod maxime. minime. et quod oīno recedit. nullo modo est in loco. si deus est hui² moī g^o zē. **¶** Contra iē. xxiii. celū et terrā e^o implebo. scz omne quod est in loco. ipm implendo est in loco. scdm qd locus. **¶** Itē h^o videt ratione qz loci scdm qd locus est indigētia ad locatū vt ab ipō repleatur. sed omis creatura vanitas. vanitas aut non implet nisi p veritatis pntiā. g^o ad hoc qz loc² repleat. necesse est deū adesse sed hoc posito. ponit de² eē in loco vt loc² est. **¶** Itē maior est indigētia forme ad materiā. quā locati ad locum. sed forma non vniē materiē. nec permanet. nisi p dei pntiā. g^o multo min² nec locatū loco. sed quia p dei pntiā forma vniē materiē. de² est in qualibet re vt natura. g^o cū p dei pntiā vniat et saluat locatū in loco de² est in loco. vt est loc². **¶** Itē est pntia et similtas scdm locū et scdm tempus. sed deus pfectissime ē presens cui² rei. ergo scdm locū et tempus. sed que sunt presentia scdm temp² sunt in eodem tempore. ergo et illa que sunt presentia scdm locū. sunt in eodem loco. si ergo de² est presens omni loco. de² est in loco. non tm vt est res sed etiā vt est loc². **¶** H^o dicēdū qz triplex est dōcō. scdm quā cōpat locatū ad locum. vna scdm quā excellit. et h^o est pprietas saluacionis. sic enī locatū indiget loco. et locus dplet ei² indigētiā. et cōseruat naturā et scdm hāc ppriatē. sola corpalia sūt i loco non aut spiritualia. quia non recipiūt influentiā a loco corporeo. **¶** Alia est pprietas scdm quā locatū equat. ppriatē loci. et hec est pprietas dmensuracionis et secū dū hāc dōcōz pprie corpalia sunt in loco. quia illa sola sunt commensurabilia. vnde circum dtribūtur. spūalia aut min² pprie. nā nō sūt dmensuratiue respectu ptiū. sunt tñ diffinitive respectu totū. **¶** Tercō est dōcō. scdm quā locatū excellit locū. videlicet. qz p sui pntiā am replet et supplet indigētiā loci. locus enī sine locato priuat² est et indigens. sicut dcautas oculi sine organo. qm g^o deus ad nullā creaturā compat. nec scdm rationem inferioritatis nec equalitatis. sed superioritatis et excellēcie. de² non est in loco. quantū ad primā et secū dā ppriatē. sed solū qn tū ad terciā. scz qz p pntiā supplet loci indigētiā. nam locatū p pntiā replet distācie vacuitatē. de² aut p pntiā replet vacuitatē

essentiē. et illa quidem sine hac esse nō pōt. **¶** Ex hīs patet. Responso ad obiecta. nā rōnes pbantes deū esse in loco vt est locus pcedūt scdm terciā dōcōz. vt patet. rōnes vero ad o ppositū scdm primā et secū dā scz saluacionis et terminacionis. **¶** Consequēter quātū ad scdm articū lū querit. vtrū esse vbiqz sit ppriū. et qz pprium est. quia soli dvenit et semp. idēo quantū ad h^o. duo querit. primo vtrū esse vbiqz dveniat soli deo. Sed vtrū dveniat ei semp siue ab eterno. **¶** Quod aut soli deo dveniat. videtur. Augustin² in lib^o de simbolo. vbiqz esse deum. est deū esse sed nulli creature dvenit deum esse. imo h^o est dei ppriū. g^o nulli creature dvenit esse vbiqz. **¶** Itē ambz in libro de spiritu. s. cū omnis creatura certis sue nature sit circūscripta limitibus esse vbiqz. et in omnib² reb² dei virtutis ē et dñacionis est pprium. **¶** Itē hoc ipm videt rōne. quia omis creatura p se existēs et in se est h^o ali quid. sed omne qd est h^o ali quid est singulare. et omne singulare est hic et nūc. et nūc il tale natū est esse vbiqz. g^o soli² dei. est eē vbiqz. **¶** Item dōcō ista. qua de² est vbiqz dvenit deo rōne sue im mensitatis. sed im mēsitas est pprietas soli² dei. que nulli creature potest dvenire. g^o nec esse vbiqz. **¶** Contra hoc obicit. de vli qm vli est semp et vbi que. et tñ non est de². **¶** Si tu dicas. qz est vbiqz suoz singulariū et nō simpliciter. obicit tunc. qz ali quid est vniuersale. cū d singularia sunt vbi que. et impossibile est ali quid fieri qz non sit ei² singulare. vel in singulari. vt h^o vli substācia. g^o est vbiqz. **¶** Item obicit de numero. qui est in oibus entibus. et nihil potest fieri in quo non sit numer². et pterea in oibus entibus est vnus numerus. ergo cū numer² non sit deus. esse vbiqz non est ppriū soli² dei. **¶** Si dicas. qz non ē ibi tot² sed scdm par tē. obicit de voce. que est in aurib² diuersoz tota. et in toto aere esto qz vox esset ita magna. qz p totū mūdū audiret. tunc esset vbiqz tota et vna pbacio quia si multe infinite sunt partes aeris. et vox sit in qualibet parte tunc g^o infinite sūt voces actu. qd est impossibile. **¶** Itē obicit de aīa que est in qualibet pte aīalis tota. vt supra mōstratū est esto ergo qz fieret aīmalis gīgātū ita magnū quasi tot² mūdū. tunc aīa esset vbiqz. g^o qz non sit. hoc ē ppter defect² corporis. et nō suū. **¶** Si dicas qz esset in plurib² tanquā i vno loco. vnde nunquā vna anima nisi vno corpore. obicit de corpore cristi. qd totū et integrū est in diuersis al tarib² distinctis. **¶** Itē obicit per rōnē. cū enī de natura singularis sit esse hic et nunc tñ alicui dat de² semp esse. et angelis. ergo p rōnē. alicui dabit esse vbiqz. **¶** Item si aliqua duo inseparabiliter sunt vita. vbiqz ē vnū et alterū. scz humana natura et diuina

in x^o. inseparabiliter sunt unita ergo ubi ē
 diuina et humana. sed diuina natura ē ubi
 q³. s^o et humana. et sic zē. **¶** **U**bi dō. q³ ē
 ubiq³ sicut dicit sancti. dicitur soli deo ap³
 et singulariter. ita q³ nulli dicitur alij. nec i³
 telligi p³ dicitur. si recte intelligat. nā de
 dicit esse ubiq³. ita q³ ex pte dei intelligitur
 ydemptitas et totalitas. ex parte loci plu³
 ralitas et vltas. per dōcōnē ydemptita³
 tis excludit vltē. q³ quāuis sit in omnibus
 singularib². tñ scdm aliud et aliud suppo³
 sitionē. et ita numeratū per dōcōnē totalita³
 tis excludit numer². nā quāuis numerus
 sit ubiq³. tñ scdm aliā et aliam partē. per cō
 dōcōnē pluralitatis a parte loci excludit spūs
 creatus qui q³uis sit in plurib² partib² cor³
 poris nō tñ in omnib² nisi. ut vitis p³ dōcōnē
 vltatis excludit corpus xpi sub sacramē
 to. quod quāuis sit in plurib². non tñ est i
 omnibus nec esse potest quia h^o solū dicitur
 ei sub sacramēto. et ita patet p³ime instan³
 ciē. **¶** **Q**uod tñ obiicit de voce intelligend³
 q³ generatio sensibilium in medio. est p³ dif³
 fusionem. vñ non numerat vox sicut n^o lux.
 n^o ad numerationē susceptibilis. vñ q³ sūt
 aures. tot sunt voces. quoniam vox in aere
 erat multiplicabilis et nō multiplicata et id
 patet. q³ nec tota ubiq³. añ numerationem
 sicut nec lux diffusa n^o eadē vox p³2 numera
 tionē. et ideo exēplū de existentia vocis. nō
 est multū simile deo. **¶** **U**bi illud q³ obiicitur
 tur. q³ de³ dat sempiternitatē. dō q³ tam
 esse ubiq³ quā semp importat quādā infini
 tatē. et infinitas sempiternitatis. est infini
 tas duracionis que est scdm potētia. et h^o
 non repugnat creature quia non impedit
 duracionē creature esse finitā actu. et infi
 tam potētia. et ideo omī duracioni creaturę
 necesse est aliquid adici. sed esse ubiq³.
 dicit immensitatē actu. quia importat si
 multatē locorū. et hoc repugnat creature.
 et ideo non potest ei oīno dicitur. comūcat
 tñ scdm possibilitatē creature scdm q³ p³
 ticiant mai² et min² de natura spirituali
 tatis. nā nihil est oīno spirituale. nisi solus
 de³. sicut dicit Augustin² de mo. ecclesie
 solus deus est in corpore. quia oīa replet
 creature aut quedam sunt spirituales. p³ ab
 stractiōz ut vniuersale et numerus. et ita
 possunt esse in pluribus. p³pter dicitatem ad
 plura. et ita scdm sui plificatōz quedā spū
 ales sunt p³ sepacōz a materia corpali ut aīe
 et iste sunt in plurib². tñ non multiplicatis
 Quedā aut spūalis p³ vnionē ut corp² xpi ē
 cib² spūalis aīe. quāuis sit verū corp². et id
 quasi est mediū inter aīam et deū. et ideo
 inquātū cib² pl² sapit naturā spūalitatis.
 et ideo est in plurib² ut sunt plura loca nō
 tñ in omnib². quia ratio cibacionis non se ex
 tendit ad oīa. et sic patet. quare sub sacra
 mēto est in plurib². **¶** **Q**uod obiicit de inse
 pabiliter unitis. soluedū p³ interemptōz. cū

alterū excedit alterū ut patet in genere et
 specie. **¶** **Q**uod obiicit p³ vnionē homo est
 de³. dicitur q³ h^o intelligit p³ dicitur ydeo
 mati. similiter et esse ubiq³ dicitur p³ deoma
 tum dicitur.

¶ **S**ecundo querit utrū esse ubiq³ due
 niat deo semp³ siue eternaliter. et q³
 sic videt. quia sicut semp se habet
 ad tempus. ita ubiq³ ad locū. sed
 añ omē temp². de³ fuit semper. s^o añ omē
 nem locū fuit de³ ubiq³. **¶** **I**tem ap³ dicit
 eētialitē ei dicit. quā p³ia passio alicui
 subiecto. sed p³pter necessariā dicitentia p³
 sionis ad subiectū. distribucō suppositōz i
 cludit. distribucōnē tēporū. vñ dicit de oī
 ē. q³ nō est in q³ dā sic. in quodā non. nec
 aliq³ sic. aliq³ nō. sed i quolib² et semp. er
 go similiter h^o q³ est ubiq³. excludit semp
 tēnitatē. s^o esse ubiq³ semper dicitur deo. s^o
 ab eterno. **¶** **U**bi res sunt in deo. et de³ in
 reb². s³ res sunt in deo ab eterno. s^o a rela
 tiuis. cū dicit h^o ad dicitentia. deus est in
 reb² ab eterno. sed nō nisi in omnibus s^o zē.
¶ **S**i dicas q³ non dicunt correlative. **¶**
Cōtra cū dicit de³ est in reb². non signifi
 cat respectū nec dependētia dei ad res. sed
 rerū ad deū. s^o nihil aliud est dicere. deū
 esse in rebus. quā res esse in deo. **¶** **I**tem si
 de³ nō fuit ubiq³ ab eterno et fuit. s^o fuit
 alibi quā ubiq³. et mō est ubiq³. s^o mutauit
 locū. s^o in deo cadit mutacio. sed h^o falsū
 s^o primū. **¶** **S**i tu dicas. q³ mutacō est in d
 gnotato. **¶** **C**ōtra. cū dicit de³ est in loco.
 non notat effectū. sed solū dei p³cia. s^o vi
 det q³ scdm h^o non significet mutacio in d
 gnotato. sed solū in ipo deo. restat s^o p³ im
 possibile est. q³ deus est ubiq³ eternaliter.
¶ **C**ōtra ubiq³ p³supponit ubi. et ubi p³suppo
 nit locū. et locū non est ponere nisi ex tem
 pore. s^o et deū esse ubiq³. non est ponere.
 nisi ex tēpore. **¶** **I**tem bñ sequit deus est ubi
 q³ ergo est in celo. s^o destructo d³sequere d³
 struē et aīcedens sed ab eterno non fuit i
 celo s^o zē. **¶** **U**bi bñ sequit deus est ubiq³.
 ergo in ista domo. sed ista dom² non fuit
 nisi ex tēpore. et post iniciū t³pis. s^o ad esse
 ubiq³. **¶** **U**bi dō. q³ ē ubiq³ duplicat potest
 accipi de deo. sic et esse semp vno enī modo
 semp. importat diuinā immensitatē scdm
 durōz. et sic idem q³ est eternitas. et dicitur
 deo eternaliter. **¶** **A**lio mō agnotat simulatē
 tēpis et sic dicitur ei ap³ dicit tēporis. sic
 esse ubiq³ vno mō. importat p³cialitatem
 diuine immensitatis. p³ quā est p³sens omni
 ei q³ ē. siue sibi sui alij. et sic idē ē ēē ubiq³
 q³ deū esse immensum. et sic dicitur deo et
 naliter. et scdm hoc pcedit prima ratio. **¶**
Alio mō p³ vt agnotat locū creatū. siue re.
 et sic dicitur ei ab initio rerū et lo corū. p³te
 agnotatū. et dicitur semper et adhuc ē p³
 um. quia dicitur soli et semp vno modo. lic³
 non eternaliter. sicut etiā in demonstratiuis

De

et sic procedit secunda ratio. et iste modus accipiendi deum ubique est visitatio. et secundum hunc modum devenit eternaliter. **¶** Quod vero obicitur contra hoc. quod dicitur eternaliter per suam diversam. dicitur. quod non est sua diversa. cum enim dicitur quod res sunt in deo. hoc intelligitur ratione exemplaritatis. nihil agnotat actu. sed cum dicitur deus esse in rebus agnotat aliquid creatum. non nihil est in deo quod non est ergo si deus est in rebus et locis. res et loca sunt non ens. tamen secundum se bene est in exemplari tanquam in principio. unde hoc dicitur in rebus. non est diversa huius. res sunt in deo. sed hoc dicitur deus est exemplar rerum. utraque est vera eternaliter. et huius dicitur in rebus diversa est res continentia a deo. et dicitur ab ipso. **¶** Ad illud quod obicitur. quod si deus non fuit ubique et modo est ergo est mutatus dicitur. quod non sequitur quia hoc non est propter numeracionem dei sed rerum. **¶** Quod obicitur quod ubique non agnotat effectum sed solum potentiam. dicitur. quod potentia importat habitudinem ad duo. scilicet qui potens est et cui est presens. et ideo potest esse inceptio ratione rei cui potens est. non non effectus. **¶** Quod obicitur ad oppositum procedit. secundum quod ubique agnotat locum creatum. **¶** Quod tamen ultimo obicitur non valet. imo est ibi illa accidentis sicut hic. Iste triangulus dicitur habere tres. non ergo omnis triangulus semper habet tres. quia non fit distributio de tribus ut nunc. sed ut simpliciter dicitur.

Quercio loco principaliter queritur de tertio articulo. scilicet qualiter deus sit in rebus. et circa hoc duo queruntur. primo queritur utrum deus sit in omnibus rebus equaliter siue uniformiter. Secundo queritur. quibus modis et qualiter sit deus in rebus. **¶** Quod autem sit uniformiter videtur. quia sicut dicit philosophus prima causa se uno modo habet ad omnia. licet omnia non habeant se uno modo ad ipsam. sed omnia in deo sunt uniformiter. quia sunt vita et creatrix essentia. ergo multo fortius. deus in omnibus rebus est equaliter et uniformiter. **¶** **I**tem quod est ubique. totum est equaliter et uniformiter sed deus. cum sit simplicissimum est ubique totus. ergo equaliter et uniformiter est in omnibus rebus. **¶** **I**tem unicus ratio interna est materia et forma. sed forma non videtur materie. nisi mediante appetitu. appetitum autem ortum habet ab essentia. sed hoc non posset nisi per dei potentiam. ergo deus magis est intimus omni rei. quam sua forma sed forma unius cuius rei est summe interna. ergo deus intimus est in omni rebus. sed quod habet esse intimo est uniformiter. ergo dicitur. **¶** **I**tem hoc ostenditur per impossibile. quia si deus non est equaliter in rebus. ergo cum magis intimo est in una quam in alia. ergo in aliqua non est summe interna. ergo aliquid est in re intrinsecum in quo non est deus. ergo deus non est in omni quod est. sed hoc est impossibile. ergo primum. **¶** **S**ed contra omne

quod recipitur in aliquo est ibi per modum recipientis et non recepti. sed creature non sunt equaliter capaces dei. ergo non est equaliter in eis dicitur. **¶** **I**tem sic se habet intellectus ad primam lucem. sic ens ad primam essentiam et viues ad primam vitam. sed maior intellectus magis participat divinam lucem. ergo perfectius ens et perfectius viues divinam essentiam et vitam. ergo perfectius deus est in uno quam in alio. **¶** **I**tem existentia dei in rebus. est conservatio rerum. sed non omnes res equaliter dicitur dicitur. ergo non est equaliter in omnibus. **¶** **I**tem cum deus sit ubique. solum dicitur habitare in iustis. sed hoc non esset. si equaliter et uniformiter esset in omnibus. ergo dicitur. **¶** **B**ertrando ad predictorum intelligentiam. est notandum quod deus esse in rebus dupliciter potest intelligi. uno modo. quod idem sit esse potentie cuiuslibet rei. non agnotando effectum. et sic uniformiter est in omnibus rebus. eo quod intimus est cuiuslibet rei. et summe potens. et totus in qualibet re. **¶** **A**lio modo potest agnotare effectum sicut artifex dicitur in artificio esse per agnoscitionem effectus per impressionem sue similitudinis. et sic cum uni creature plus det quam alii. magis est in una quam in alia. et hoc potest esse dupliciter scilicet ex tenuitate. quantum ad ea que habent esse diuturnum. ut in corpore incorruptibili. plus quam in anima sensibili. vel intensius. quantum ad ea que habent esse nobilius. ut in anima sensibili quam in corpore corruptibili. vel vero quod modo. ut in anima rationali quam in corpore corruptibili. **¶** **H**is visis patet obiecta ad utramque partem. procedunt enim hijs duabus vijs ut patet exceptis duobus primis ad utramque partem. quod enim obicitur quod deus uniformiter se habet ad omnes res. si intelligatur uniformitas ex parte divini esse. verum est si autem intelligatur ex parte effectus falsum est. quoniam deus uniformiter et stabiliter existens. cetera movet et multos et varios effectus producit. et efficiendo diversa in rebus. facit quod res non se habeant uniformiter ad ipsum. quoniam ergo cum dicitur deus esse in rebus. vero modo agnotat effectus. alio modo. id est uno modo dicitur quod sit uniformiter. alio modo non. similiter ad verso cum dicitur omnia sunt in deo. uno modo potest agnotari effectus. sicut patet in predestinatione. et reprobatione et sic est uniformiter. **¶** **A**lio modo non agnotat effectus. et sic uniformiter. **¶** **Q**uod obicitur rectum ad oppositum. quod omne quod recipitur est per modum recipientis dicitur. quod verum est. ubi receptum dependet a recipiente ut species a virtute cognoscente. in apposito autem non sic est unde divina essentia existens in re. non accipit modum rei. et sic patet illud.

Secundo queritur quibus modis et qualiter sit deus in rebus. et assignat magister dupliciter modos existendi dei in rebus. et unum modum accipit ab Augustino. de potentia dei ad dardanum. qui dicit. quod aliter est deus in omnibus creaturis. aliter in sanctis. **¶** **A**lter in christo per unionem. alium modum accipit a gregorio. qui dicit super. v. cantus. quod deus est in rebus tripliciter

salic3 potencialiter presencialiter. et essen-
 tialiter. querit 8º de distinctione. sufficiē-
 tia. et ordie istoz modoz. et obicit contra
 assignaco3 Aug2. aut em accipiunt modi illi
 quatū ad diuinā substātiā. aut quatū ad
 creaturā. aut quatū ad effectus. si quatū
 ad effect2. cū innumerabiles sunt innume-
 rables sunt modi essendi. si quatū ad creatu-
 ram suscipiētē. cum solum duplex sit suscipi-
 ens. s. natura et voluntas. videt q7 tm duo
 sint modi sc3 p naturā et p gratiam. si quā-
 tum ad dei substātiā. cū in ea non cadat di-
 uersitas. erit tm vn2 mod2. ¶ Itē sicut gra-
 tia est effect2 sup additus nature ita oper-
 acio miraculosa. 8º sicut in habentib2 gra-
 tiā est aliter de2 quā i non habentibus ita
 et in re in qua opatur miraculose. vt in as-
 nabalaam erat alio mō essendi. ¶ Itē sicut
 gratia gratū faciens est supra naturam. ita
 gratia gratis data. vt pphcia ita etiā pena
 et gloria. 8º cū ista differat genere et spe-
 cie. debet scdm hoc diuersi modi essendi di-
 stinguui. ergo nō distinguunt magister suf-
 ficiētē. ¶ Item obicit cōtra assignaco3 gre-
 gonij. aut em illa assignacio ē scdm effectus
 aut dōcōnes et proprietates dei. si scdm ef-
 fectus. tunc cū essentia nullū agnotet effec-
 tū. non deberet poni. si scdm dōcōnes dei.
 sed non tm est dei potētia. sed etiā sapien-
 tia et voluntas. ergo videtur q7 insufficien-
 ter assignet. ¶ Itē videt esse pposteratio i
 ordine. nam secundū rem et rationē intelli-
 gendi. essentia pcedit potētiā. et potētia
 presentia. 8º male ordinat. ¶ Itē verborū in-
 culcacio videtur. quia in deo idem est potē-
 tia essentia et pntia. querit ergo. distinctio
 ¶ 8º dō. q7 assignatio Aug2 respicit diuersi-
 tatē modozū essendi deū in rebus. sed assign-
 acio grego. respicit dōcōnes modozū eēn-
 di. vbi cūq7 em est deus sive p naturā sive p
 gratiā. est essentialiter potencialiter pntia-
 liter. diuersitas aut modozū essendi. acci-
 pitur penes diuersitatē effectuum. et non
 qualem cūq7. sed solū trimēbrem. quidā em
 est effect2 scdm quē compāt res ad deum
 p modū exeūtis. et hij omēs dōtinent sub mō
 nature. extenso noīe. quidā p modū redeū-
 tis. et hic est effect2 gratie inchoate. vel d-
 fuāte. vel glorie. et quatū ad hunc. est secu-
 d2 mod2 eēndi. qdā ē effect2 scdm quē cō-
 patur creatura ad deū. vt pueniens. et hic
 est effect2 vnionis. in qua vnūt in vnitate
 psonē. creatura et creator. vt homo et de2.
 qm 8º tres sunt modi effectus. scdm quos
 creaturā diuersimode compāt ad deū. ido
 tm trib2 modis dicit esse in rebus. et prim2
 qui attēdit. quatū ad exitū assimilāt lineē
 recte. secūd2 quatū ad reditū lineē reflexe
 terci2 quatū ad pfectōz assimilāt circulo. et
 primus quidē mod2. similis est lineē secū-
 dus quia includit primū. similis est super-
 ficiei. terci2 q7 vtrūq7. similis est soliditati

et ideo optime dicit ap2. col. ij. q7 in cristo
 tota diuinitas habitat corporaliter. est
 enim pfectissime in eo. quia est ad modum
 circuli que est figura pfecta. et p modū al-
 titudis. que est quātitas pfecta. ¶ Ex hīs
 patet sufficiētia et distinctio. et solucio obie-
 toz assignatio aut beati grego. accipit quā-
 tū ad dōcōnes modozū essendi. in hīs em
 trib2. circulo que beat2 greg. p fctōz modo-
 rū existendi deū in omnibus. in quib2 est hoc
 modo. alqd em est in aliquo. scdm pntia-
 litatis indistātiā. vt cōtētū in cōtinēte. vt
 aqua in vase. Aliquid scdm virtutis influē-
 tiā. vt motor i mobili. aliquid scdm imita-
 tis existētiā. vt illud qd est dōtinens intra.
 vt aīa in corpe. et omne qd pfecte est in re
 nec esse est esse quatū ad hāc triplicē dōcōz
 et hº mō est deus. et id dicit esse potētiā
 ter pntialiter. et essentialiter. q7 scdm pnti-
 alitatis indistātiā. scdm virtutis influen-
 tiā. scdm intimatis existētiā. et sic patet
 distinctio. sufficiētia. et ordo. qm scdm rō-
 nē intelligēdi dōcōnes iste se hnt p addi-
 cionē. et id bñ ordinat beat2 grego. primo
 presencialiter rē. Aliqui tm hui2modi dōcō-
 nes volunt distinguere penes substāciā.
 virtutē et opaco3. sed licet modus existen-
 di eēncialiter. Respōdeat substācie. et po-
 tentialiter virtuti. tm pntialiter nō respon-
 det opinioni. nā pns est aliquis alicui etiā
 si non opet. liqui accipiūt penes genera cā-
 san. ¶ Sed nec illd videt dueniēs. q7 essen-
 tialiter cōsistere. nō agnotat gen2 causalita-
 tis. aliqui penes trinitatē vestigiū. s. modū
 speciē et ordinē. sed oīa hº pcedit essentia
 scdm rōz intelligēdi.

Ista pte incidūt dubitaciones
 circa literā. et primo de hº qd dicit
 magister. et verbū Aug2 sc3 q7 ma-
 li non sunt cū illo vt cēci in luce.
 rē. Videt em male dicere. quia mali sunt
 in deo. quia in illo viuūt mouēt et sunt. 8º
 si non importat maior dueniētia. p hº qd ē
 esse cū aliquo. quā in aliqº. videt q7 sic ma-
 li dicūt esse i deo. ita deant dicit esse cū deo
 ¶ Itē que est magis ppria de2 est cū malis
 vel mali cū deo. videt q7 hº mali sunt cū deo
 vñ Aug2 in libº cōfessionū. mecū eras. et te
 cū non erā. loquit p statu peccati. ¶ Sed d-
 tra. cū dicit auctoritatē in casuali. 8º vide-
 tur. q7 meli2 dicit homo cū deo. quā eduer-
 so. ¶ 8º dō. q7 hº ppositio cū dicit associa-
 cōz in societate aut considerāt duo sc3 mutu-
 um auxiliū et dformitas volūtatis. qm 8º
 soli boni hnt volūtate dformē et sunt coad-
 iutores dei. ideo de eis solis pprie dicit. q7
 sunt cū deo et eduerso. quia tunc hº qd est
 cū. non dicit auctoritatē. quia vero mali nō
 dformāt nec auxiliātur deo. in sua salute. s3
 contra dicūt. et tm deus adiuvat in multis
 ideo dicit Aug2 mecū eras rē. ¶ Itē queri-
 tur de hº quod dicit apud se habitat rē.

Videt enim maledicere. qz pposiciones sunt distinctiue. qz trāsitiue. si g^o deus a se nō distinguuntur. male dicitur qz apud se erat.

Si tu dicas. qz trāsitiue dicit solū quātū ad modū. Contra est glosa. supra primū. jo qui dicit qz apud notat distinctiōne patris ad filiū. **B**o dicit qz deus non solū est i creaturis sed etiā apud se. vñ **A**ugu² i lib^o confess. de² est in se vt alpha et o. i mūdo vt cator. et rētor. i āgelis vt sapor et decoz i liberatis vel elcis vt liberator et adiutor in reprobis sicut terroz et horroz. Quod obicit. qz pposicio dicit trāsitiue et distinctiue dicendū. qz quātū est de virtute sue significacionis. non dicit nisi trāsitiue. quātū ad modū. qz aut dicit quātū ad rem. h^o ē rēne materie sue tūc quibus additur.

Itē queritur de hoc qd dicit. qz deus habitat i aliq^o cū ita est in deo vt ab eo cognoscat et diligatur. **V**idetur non bñ dicere. quia habitat in puulis. qui non eum cognoscūt. g^o n̄ videt h^o ratio dūeniens. **B**o est cognoscere actu. et est cognoscere habitu. et quāms puuli non cognoscant actu. cognoscūt habitu. eo qz gratiā hñt. et habitū virtutū. sicut dicit in quarto libro. **I**tē queritur de h^o quod dicit. qz vbiqz de² sit intellectu non capim². **V**idet enim fallum dicere. quia qz intelligim² debet rationi sicut dicit **A**ugu². sed hēm² rationes p quas scī² deum esse in rebus potentialit. pñtialit. et essentialiter.

Si tu dicas. qz non dphēdim². que dicitur d do. g^o magis de h^o. quā d sup dictis nō deberet dicere magister. qz sit ineffabile. **R**esponso dicendum. qz quedā sunt pure intelligibilia. et talibus non dtradiē ymagiā sed defficit. Quedā sunt sensibilia et in talibus sufficit. quedā sunt quodam o ymaginabilia. et qdāmodo intelligibilia. et in talibus frequenter intellectus deficit. et ymaginatio contradic et defficit vt cum cogitam² deum esse vbiqz. deum solo i tellectu capim². locum autē ymaginamur et qm̄ nostra ymaginatio extra non capit qz aliquid tm̄ sit in plurib² locis. et intellect² in claritate lucis non aspiciat. hinc est. qz talia nobis nō intelligibilia inducātur magis quam alia. **I**tē querit de hoc qd dicit spīrit² creatus sordib² polluti corpis nō i qui natur. **V**idet enim dtrarium esse ei qd dicitur sapie ix. Corp² qd corrumpitur aggrauat aiaz. et iterū aīa dtrahit originale acarne et inficitur ab illa. **B**o sicut generacio viuoca est. que est similis ex simili. et equiuoca que est rei dissimilis. ita est ifectio secundū racionē viuocā vt lepus facit lepsū secundū racionē equiuocā vt infectio generat infectiōne. primo loquit magister. qz aīa lepsi non est lepsi. scdo obicit. **I**tē queritur de h^o qd dicit. in deo sunt oīa. que didit. nec tm̄ inquinat eū zē. **V**idet enim male dicere. quia sordes corpales inquināt

res corpales. g^o res spuales. **I**tē si deū n̄ inquināt g^o videt. qz posset dici. qz de² est in diabulo. quod est dtra omnē vsum. **R**e sponso dō qz sicut tangit magister in lītera. sordes corpales non coiūnat corp². quia nec coiūcat in materia n̄ depēdet. vt in radio. qui non inficit fetib². qui nec dependet n̄ coiūcat in transmūtabili materia. et qm̄ deus neutrū habet. ideo nō valet illud. **Q**uod obicit qz deus est in peccatorib². dō. qz nullū inueniēs esset dicere. cū quia h^o videbat sonore in dūmelia. idō ponenda est determinacio. rōne cui² sermois intellet². san² appareat. vñ dicit de² in diabulo vel i adultero. quātū ad dseruatiōnem nature.

Quod diuina natura veraciter et substācialiter supra oñdit magister. qualiter de² sit in locis et in reb² omībus. et qm̄ ad existētiā i lo. sequē arcū scriptibilitas et locabilitas in creatura locata. deo intendit hic a deo has dōcōnes remouere. et diuidit hec pars i duas. **I**n prima oñdit deū i circūscriptibilem et numerabilem. **I**n scda vero cōcludit. et p auctoritates confirmat. ibi fateamur itaqz diuinā naturā zē. **P**rima pars habet tres ptes. in pma oñdit. qz immutabilitas et in circūscriptibilitas. dūenit deo. i scda hic remouet a natura angelica. et oī natura creata. ibi spīrit² vero creat² qdam modo zē. **I**n scda. suā dclūsiōne infert qz sol² spūs increat² est incircūscript² ibi sunt g^o spūs creati zē. **F**ateamur itaqz zē. **H**ec est scda pars. in qua suā resumit cōclūsiōne. vt addit. et h³ hec pars tres. i pma concludit p dterminata. et auctoritatib² dfirmat. **I**n scda vero mouet dubōz et soluit illā ibi. **A**d h^o aut solet opponi. **I**n scda breuiter epilogat p dterminata. et oñdit racionē sit² pntis capituli. ibi iā sufficient demonstratūē.

Intelligētiā hūz ptis duo pñtialit. qm̄ h^o pmo bñt de circūscriptibilitate siue illocabilitate dei. **S**ecūdo de mutacione spīritus āgelici p locū. h^o enī duo psequē in līra. **Q**uātū ad primū articulū qm̄ tria. primo querit vtrum deus sit localis intra locum. scdo vtrum sit mutabilis de loco ad locū. tercio vtrum sit sepabilis a lo. siue sit extra oīez locū. **C**irca primū pcedit sic. qz de² sit localis. oñdit h^o modo. esse in loco et eē locatū dūertūt. sed de² est in loco vt in pcedentib² pbatū est. g^o deus est locatū. sed esse locatū est locale. g^o de² est localis. **I**tē quod est in vno loco tm̄. locale est. g^o si plus possunt omnia loca quā vnū. et magis sapit naturā rei qz habet esse in toto quam quod in pte habet multo magis est locale qd est in omni loco. sed de² est in omni loco quia vbiqz. g^o videt maxime esse localis

¶ Itē deus est ubiq; s^o est hic aut toto sed
 q^o hic est. est in loco determinato. et quod
 est in loco determinato. est locale. s^o rē
 Itē deus est in loco aliquo determinato. aut
 ergo scdm totū. aut scdm ptem. si secundū
 ptem s^o habet pte et ptem. quod est incō-
 ueniēs. si secundū totū. sed quod secundū to-
 tum est in aliquo apprehendit ab illo et qd cō-
 phendit ab aliquo loco determinato est lo-
 cale. ergo deus est localis. ¶ Contra. ma-
 gister in lra. localis non est quia penit nō
 circūscribit loco. ¶ Itē racione pbatur sic
 nihil dicitur tempale. nisi quod exceditur
 a tempore. Temporalia enī in tēpe sunt cor-
 ruptibilia ergo nihil dicitur locale. nisi qd
 exceditur a loco. sed deus non exceditur a
 loco. s^o rē ¶ Itē locū est accidēs. s^o non de-
 noiat illud. nisi ad quod comparatur ut acci-
 dens sed ad deū non potest dpari ut acci-
 dens. s^o non denoiat deū. s^o deus non est
 localis. ¶ Itē locū est quātitas continua di-
 uisibilis. punctū aut est pncipiū quātitatis
 indiuisibile. s^o magis ouenit cū deo punc-
 tus. quā locū. quātū ad proprietates. sed
 deus nō dicit pncipialis nisi impprie. et fal-
 so. ergo non debet dici localis. ¶ Itē dicitur
 q^o locale dicit. quod seqt leges loci. sic tem-
 pale quod seqt leges tempis. leges aut loci
 sunt quātū ad actum atinēdi. mēsurandi
 saluādi terminādi. scdm quas locū se habet
 ad locatū p modum impientis et locatum
 se habet ad locum p modum suscipiētis et
 cū deus sic est pns loco. ut nihil ab eo oīno
 recipiat. sed solum ei indigētā suppellat.
 et det loco virtutē cōtinēdi. et locato vir-
 tutē replēdi. hic ē qd de2 nullo mō dicen-
 dus est localis. sicut dicit magister in lra.
 et raciones ad hoc inducēt. de2 dē sunt.
 ¶ Ad illud s^o qd obicit. q^o esse i loco et eē
 locatū ouertūt. dō. q^o ouertūt rōne mate-
 rie circa ipsū corp². tñ rōne virtutis vocabu-
 li. non nā hec determinatio in loco. ad hoc
 q^o habeat veritatē. locucō nō exigit nec po-
 nit. nisi pncipalitātē et indistantiā. sed esse
 locatū ponit ambitū et atinētiā. esse locale
 ponit pdemptitatē. ad pprietates loci et in-
 digētiam aliquā. et ideo hec dēdit. de2
 est in loco. cum aliquid habeat impprieta-
 tis. ppter h^o. q^o hec ppositio in videt porta-
 re atinētiā ambientē. sed hec est magis in-
 ppria deus est locat². et adhuc ista est pl²
 imppria. deus est localis. et ideo non ē re-
 cipienda. sed exponēda. ¶ Ad illud qd obi-
 cit. q^o est in vno loco est locale. dicendū. q^o
 illud est. quia locus superexcellit ipsum lo-
 catū. vñ illud determinat et diffinit. sed
 qñ est in oibus ipsum superexcellit omnia lo-
 ca. et ideo sup h^o non tñ possunt omnia lo-
 ca. quātū potest vn² locū sup illud. qd ē tā-
 tū in vno loco. et ideo non est localis dicen-
 dus de2. ¶ Ad illud quod obicitur q^o de2
 est hic rē. dō q^o hoc potest teneri dupliciē

aut demōstratiue tm. aut demōstratiue et
 discretiue. Si tm demōstratiue. sic verū est
 deus est hic. quia non est signare locū. cum
 de2 non sit pns. Si aut discretiue falsum ē
 esse hic. et non sequit ex prima. et hoc sensu
 pcedit sua rāio. ¶ Ad illud q^o querit. aut
 deus est scdm totū rē dicēdū. q^o in deo sūt
 simul simplicitas et infinitas. qñ ergo appo-
 nit circa deū nom importās totalitatē. po-
 test dupliciē apponi. vel rōne simplicitatis
 et sic pnat pte et ptem. et sic significatur
 p nom vt si dicat. tot² deus. et qm deus in
 omni loco simplex est. et quodlibet est ca-
 paz simplicitatis diuine ideo rōne simplici-
 tatis deus est in quolibet loco to: 2. pot. st
 iterū totalitas apponi racione infinitatis.
 et h^o fit p aduerbiū. vt si dicat. de2 est to-
 taliter in loco. h^o siue scdm totum. et sic cū
 diuina in finitas a nullo loco includat. de-
 us in nullo loco est scdm totū. qñ ergo que-
 rit aut scdm ptem. aut scdm totū dicendū
 q^o non diuidit p immediata. quia deus non
 est scdm ptem quia simplex. nec secundum
 totum. quia infinitus. et ideo dicēdus est
 tot² in quolibet loco. non tñ totalit.

¶ Secūdo quē vtrū de2 sit mutabilis
 scdm locū. et q^o nō videt sic magi-
 ster i litera dicit. et accipit ab Au-
 gustino sup gen. deus est in omni
 tēpore. et in omni loco. non tam mouet per
 loca. vel tēpora. ¶ Itē rōne ondēt. quia mo-
 tus est act² impfct². sed in deo nulla est i-
 pfectio. s^o nec secundū locū mutat. ¶ Itē
 p omī motū aliquid acquirē. sed dō nullū
 locū pōt acquirere. q^o est ubiq; ergo impos-
 sibile scdm locū mutari. ¶ Itē nobilior di-
 spoficō est quies quā mot². sed qd nobili²
 ē deo ē attribuēdū. ergo impossibile ē deū
 secundum locū mutari. et semper quiescēt. ¶
 Contra Aug² ad orosium. deus mouet se si-
 ne tēpe et loco. s^o videt. q^o de2 moueat sed
 pfectissim² motū est motus scdm locum.
 ergo rē. ¶ Item ysid². cū sit illocalis deus
 localiter tamē ambulat in scijs. s^o saltē vi-
 detur mutari p accidēs. ¶ Itē hoc videt rō-
 ne. quia mouētib² nobis mouent ea que in
 nobis sunt. hic dicit ihūs. et dicit ppter for-
 mas que nō sunt in vno determinate. ergo
 si deus est in nobis. deus mouet in nobis.
 saltē secundū accidēs. ¶ Itē quāuis deus
 quātū ad existētiā. p essentia non determi-
 nat locū. tñ quātū ad hitacōz diffinitē est i
 aliquib². ita q^o non in alijs. ergo saltē quā-
 tū ad hunc modū est mutabilis. ¶ Itē dō.
 q^o sicut dicit magister in litera. deus nullo
 modo mutat p locū et h^o verū est. quia nec
 p se nec p accidēs mutat. et hoc est ppter
 summā immensitatē. quia ad est omnibus.
 et nulli abest. et si incipiat esse in re. vel de-
 finat. hoc solū scdm rei mutatōz. non secu-
 dum mutatōz ei². vt puta si aere illuminato
 intelligat creati cristallus. radius incipit

esse in eo et cristallo amcto definit eē. nula facta mutatione in radio. **¶** Ad illud 8° quod obiicit qd deus mouet se et dicendum qd Augustinus non dicit simpliciter qd mouet se sed cū hijs addicionibz sine tēpore et loco. et qm̄ omnis motus secundū Augustinū dprehendit sub mutatione secundū tēpus et secundū locū. iō tñ est h^o quantū ē dicere mouet se sine motu. et ita non mouet vere nec implicatur contraditiō. sed cū in motu sūt duo scz quod est actus et qd est variatio siue impfctiō. vult dicere Augustinus. qd mouet sine motu quia semp est in actu. sed non in actu impfcto p̄mo p̄fecto. Quod dicit p̄sion. est intelligēdum methaustice vel cāstiter quia sanctos facit ambulare in p̄fidē de virtute in virtute. **¶** Ad illud qd obiicit qd mouentibz nobis et dicendū qd illud non habet veritatē nisi in illis. que sunt in alijs p̄ dependentiā et diffōm. vnde quia radius est in aere. sed non depēdet ab aere ideo non mouet moto aere. et quia aia est ī manu nec diffinit manu. ideo non mouet mota manu. de2 aut non depēdet a rebus nec diffinit. ideo non mouet ad motū rerū **¶** Ad illud quod obiicit de habitacōe dei Dicendum qd determinate est in aliquibus non rōne immensitatis. sed rōne influētie gratie. et ideo non determinat ip̄e deus. sed effectus tñ. **¶** Nunc est qd non p̄ se. sed p̄ accidens mouet. nec moueri potest. quia a nullo dependet. nec dependere potest. a nullo diffinit. nec potest diffiniri. et non solū non est impossibile. sed etiā non intelligibile. **¶** Obiicit aut aliquis sic intelligamus cor2 egredi a loco nullo intrōeūte. tūc remanet vacuū. aut ergo ibi est deus. aut non. sed sic. 8° in eo qd nihil ē qd stultū est dicere. si non est. et prius ibi fuit. ergo videt eē mutat2 saltē p̄ accidens. 8° videt qd d2 exeat cū re. et cū re alia ingrediet qz si res tñ exiret deus exiret. Ad hoc respondō. qd si p̄ impossibile p̄ oāt locū euacuari. tūc remanere intelligit capacitas loci p̄uata. capacitas aliquid ē. et ī illa deus est puatio aut nihil est. et in illa deus esse non pōt. non 8° dicit deus esse ab eo qd remanet. post recessum corporis. sed cū res priuat auferē d̄p̄atio ei2 ad deū. qd enī nihil est. nullā habz d̄p̄acionē. sed cū res mouet deū non dimittit. nec ad deū accedit. nec deus cū re veit quia sic est in re. vt sit extra rem idem. ideo nec res eum dimittit nec nomē in uenit. et hoc est intelligibile. si quis potest itelligere qd de2 sit simplex et īfinit2 et immēs2. qz enī est immēs2. ita est intra. qd extra. quia simplex scdm vnū et idē est itra et extra. et ideo nec dimittit nec acquirit aliud in re. nec ab illo itur a d̄ ipsum. cum dimittitur vt alibi et alibi in ueniat.

¶ Ergo lo^o brie vterū sit de2 ab omī loco sepabilis. vel extra omem locū

rum. et qd non videtur. quia extra omnē locū cum nihil est. ergo si de2 est extra omnē locū ergo nihil est vel in nihilo. **¶** Itē hoc quod extra. aduerbiū loci est. ergo si deus extra omnē locū est est in loco. et p̄ter omnē locū. sed hoc ē falsum et non intelligibile. ergo deus non potest nec re nec intellectū separari ab omni loco. **¶** Itē cū dicit deus est extra mundū. extra aut stat p̄o aliquo aut p̄ nihilo si p̄ nihilo ergo chimera est extra mundū. si p̄ aliquo ergo p̄ creato vel in creato. non p̄ creato. constat ergo p̄ increato. 8° eē extra mundū. est esse in deo. sed omnia sunt in deo. ergo omnia sunt extra mundū. **¶** Itē in nullo est de2. qd non sit ī ipso. sed nihil qd sit extra mundū est in deo. ergo deus non est extra mundū. **¶** Contra qd loc2 posset separari a deo scdm intellectū. videt quia possibile est scdm intellectū. locū priuari omni locato et remanere vacuū. sed vacuū est priuatio. deus aut in nullo est qd non sit in ipso. priuatio aut non est in deo nec de2 in priuacione. ergo nec ī vacuo et sic est sepabilis a loco. **¶** Itē qd de2 separatur a loco scdm rem. videt. quia sicut se habet dei eternitas ad omē temp2. ita et in mensuras ad omnē locū. sed dei eternitas fuit an̄ omne temp2. 8° dei immensitas fuit extra omnē locū. scz qd ē extra aliquid. ē sepatū ab eo. ergo et. **¶** Itē si de2 ē tñ in locis creatis. cum illa sint finite dimensionis. et qd mensurat se finito est diffinibile et finitū. ergo de2 esset finit2. **¶** Itē deus est a deo bonus. quod melior cogitari non potest ergo a deo mag2 et immensus qd maior eo cogitari non potest sed toto mundo potest cogitari linea maior. si intelligatur protendi extra circūferentiam celi. ergo si ibi est de2. de2 est extra. aut non est maximum. **¶** Item angel2 potest esse extra mundū. sed non extra deum. ergo deus est extra mundū. **¶** Responsio dicendū qd aliquid separari ab alio est dupliciter vel scdm distantia. vel secundū independētiam. primo modo. aliqua duo que sunt in eodē loco sepatur. cū vnū elongat ab alio et hoc. impofibile est esse nec intelligi deum separari ab omni loco. nā ista sepacio in cludit distantiam spaciij. et hoc de necessitate. includit locum et ita implicatur duo opposita. scz qd deus sit in loco et distet ab omni loco. si autem loquamur de sepacione p̄ independētiam. sic dicendū. qd de2 et re et intellectu ē sepatus a loco. quia in seipso oīno est independens a loco sicut an̄ p̄ductionē loci. locus aut extra non est sepabilis a deo. n^o re nec intellectu sicut pbant rōnes. ad hoc inducte. **¶** Similiter cū querit vtrū de2 sit extra omnē locū. dicendū. qd extra vno mō dicit sitū et pōm. et sic est impossibile. sic impossibile est. si ante dicat tempus qd sit an̄ temp2. **¶** Alio modo an̄ et extra dnt

excessum et superexcellētiā diuine immēsitatis et eternitatis respectu tēporis et loci et sic dēcedēdū. q̄ de2 ē añ temp2 et extra omnem locū. nec ex hō sequit̄. q̄ sepe a loco. s̄ q̄ summa immēsitatis supercedat omnē locū. nec ad illum artatum. et hō vult dicere ḡ. q̄ de2 extra oīa. non exclusus. quia nō distat. et intra oīa inclusus quia non artatur. quia in seipō ens est oīno immēsus. ita q̄ extra ipm nihil potest esse nec cogitari. siue nihil potest cogitari ita immensum sic de2 est in seipō. **¶** Ex hō patet sequēs. quia qd nō est extra non est ppter limitationem suā sed loci defectū. **¶** Ad illud qd obiicit de linea. dō. q̄ statū dū intelligit̄ aliquid extra mūdū ex hō datur intelligi. q̄ deus sit ibi sicut si intelligat̄ nouū mūdū fieri absq̄ dubio de2 esset in illo. tñ non sequitur. quod ibi sit quia illud nihil est. similiter si fieret angel2 de2 tunc est extra. non scdm motū suū sed angeli. si forte. hoc est magis fictionis quā veritatis q̄ angel2 extra vniuersum exeat sicut patebit. attē illud cogitandū est q̄ diuinū est. sic non potest cogitari habere terminū in dūone sicut non potest cogitari nec debet habere terminū i existentia et p̄sentialitate. sicut nō potest cogitari habere int̄dionē in dūone. sic nec i p̄ncialitate. hic intellect2 est habēd2. caueat tñ qualiter quis ymaginet̄ et exprimat p̄sermonē.

¶ Consequēter de scdo articulo queritur sc̄ de mutabilitate angeli. et circa hoc querūt̄ tria. primo queritur vtrū angel2 possit moueri localiter sine corpore. scdo queritur vtrū moueatur p̄ mediū vel non. tercio. v. p̄transseat mediū motu subito vel successiuo. **¶** Quātum ad primū q̄ angel2 non possit moueri sine corpore. oñdīc sic. br̄ sup̄ cant. discurre et de loco ad locū transire. non est nisi corporum. ḡ si hoc dūenit angelo. non dūenit nisi p̄ corp2 assumptum. **¶** Itē rōne videt̄. quia quod mouet̄ aut mouet̄ p̄ se aut p̄ accidens. sed angel2 non mouet̄ p̄ se localiter. cū hoc est p̄riū corporū. et illi soli inest res p̄ se. cui in est p̄rie. ḡ si mouet̄ hoc est p̄ accidens sed quod p̄ accidens mouetur mouet̄ alio moto vt nauta mota nau. ḡ videtur q̄ angel2 nō possit moueri. nisi moto corpore et ita corpore assumpto. **¶** Itē omne quod mouet̄ mouet̄ ppter indigentia. sed i angelis t̄is nulla ē indigentia ergo r̄. **¶** Si tu dicas ppter indigentia nostrā. ergo circūscripta indigentia nrā. non videt̄ q̄ angel2 possit moueri. si ḡ indigentia nostrā nullā dat virtutē angelo patet r̄. **¶** Item omne qd mouet̄ differt a motore sic p̄ponit p̄būs sed angelus non distat a se ergo angel2 nō mouetur a se nec ab alio. ḡ non potest moueri nisi mouet̄ aliquid sicut mouendo corp2. **¶** Cētra. be. j. omnes sunt administratorij

p̄s missi ppter eos r̄. sed aliquod ministrū d̄sequit̄ sine corpore. vt suggererent bona et renelare secreta. et hui2modi ḡ possunt sine corpore moueri. **¶** Itē dāma. cōfestim inuenit̄ vbi diuinis insserit̄ nut2 velocitate nature si ergo velocitas est dispositio ad nutū ex sui natura sunt mobiles. **¶** Itē angel2 in vno loco tñ est. et ibi est vbi opat̄. ḡ virt2 ei2 aut est ad vnū tātū artata. aut si non est artata. nec substantia est artata ad vnū locū. sed non potest esse in pluribus ḡ cum in vno loco est. est in potētia ad aliter. sed qd est i potētia ad vnū non fit actu i illo nisi p̄ motū scdm locū. ḡ r̄. **¶** Itē quod moueat̄ sine corpore assumpto. oñdīc p̄ simile in aīa. Anima em̄ exuta a corpore fert̄ in celum. vel descendit in infernū localiter. sed d̄stat. q̄ aīa non assumit aliud corpus. quā suū. ḡ mouet̄ sine corpore. ergo p̄ rōne angel2. **¶** Itē angel2 in empīreo. potest esse sine corpore. p̄ rōne. et in terra ḡ si p̄ eādem vim p̄ quā quiescit̄ in terra. facit se in terra siue transfert̄. ḡ videt̄ q̄ sine corpore. **¶** R̄ dō. q̄ angelus sicut dicit scriptura. habet moueri. mouere aut̄ non solo assumpto corpore. sed etiā corpore non assumpto cum non sit minoris libertatis nec virtutis nec nobilitatis sine corpore quā est cum corpore. **¶** Ad intelligētia ante objector̄ est notandum. q̄ sicut esse in loco est dupliciter sine esse locale sicut tangit magister in lrā. s. q̄ circūscribit̄ et quia diffinitur et illud p̄rie est locale. qd circūscribit̄. aliud aut̄. qd amodo est locale. qd amodo non. ita moueri p̄ locū vno est p̄ circūscriptor̄ fieri de loco ad locū. et sic est tātū corporū. Alio modo moueri est minus p̄rie scdm diffinitionem trāfire. et sic ē sp̄ituū p̄rie. ḡ p̄ circūscriptor̄ non mouet̄ angel2. nisi corpore assumpto min2 p̄rie p̄ diffinitor̄ mouet̄ angel2 etiā sine corpore. **¶** Ex hō patet respōsio ad pmū obiectū et br̄. accipit discurre et trāfire scdm p̄rietatē loci que est circūscriptio. **¶** Ad illd̄ ḡ qd querit̄. vtrū p̄ se aut p̄ accidens. dō. scdm p̄dictā diffinitor̄ de motu scdm pmū motū. nō mouet̄ sp̄uale nisi p̄ accidens alio motu sic. n. nauta mota nau mouet̄ sic sp̄us moto corpore i quo est quantum ad secundū motū. sicut angel2 p̄ se ipm et sine corpore diffinit lo. ita p̄ se ipm trāfertur. ita q̄ non alio mouete. nec p̄ aliū motū ip̄e autē obiicit̄. de primo motu tantū. qui p̄ se dūenit corpori soli. **¶** Ad illud qd obiicit̄ q̄ omne qd mouet̄ mouetur ppter indigentia dicit̄. q̄ illud verū est in motu naturali in quo natura non mouet̄ nisi p̄ appetitū alicui2 rei qui ponit imp̄fector̄ in natura quia natura h̄ra p̄fectione sua quiescit̄. sed non est verū in motu volūtario. in quo mouetur aliquis siue ppter aliud acquirendum siue ad virtutē demonstrādā. sicut mouetur miles in stadio. **¶** Vel dicēdū q̄ illd̄

verū est. in omni motu generaliter accipiēdo indigentia ad suā indigentia et alienā et suam quātū ad illud cuius privatio ponit imperfectionē vel cuius privatio non imperfectiōne ponit. sed limitacō. et sic est in angelo

Angelus enī volens aliquid opari in terra indiget trāsire ad terrā quia nō potest simul esse in celo et in terra. ppter hō qd habet virtutē finitā et sic patet illud quod limitacō non repugnat summe pfectioni creature.

Secundo querit vtrū angelus mouetur p mediū vel non. et qd p mediū videt. dicitur. qd angelus cito ptransit velocitate et pte nature. sed ptransire est p mediū transire. s. r. Itē angelus mouetur a termino a quo ad terminū i quē aut mouetur a termino a quo aut in termino in quo. Sed in termino a quo est non motū esse in terminū i quē est motū esse. s. cum mouetur sit mediū inter vtrūq. oportet qd sit in spaciō intermedio. Item qd possit moueri p mediū videt. quia certū est qd angelus existēs parisius potest esse romē eadē virtute et in quolibet intermedio loco et prius in ppinquior i. et deinde i singulis locis. dsequēter se hntibz. sed hoc est transire p mediū. s. r. Itē qncūq. inter aliqua extrema. cadit mediū. qd habet naturalem ordinē ad extrema impossibile est qd agens virtutis finite. possit puenire ab extremo in extremū sine medio vt patet quia inter albū et nigrū est medius color. impossibile ē qd aliqd agens catū faciat d albo nigrū quī faciat p colorē mediū s. in celū et terrā naturali ordie sūt alia corpora media s. impossibile ē. qd a celo i trā fiat siue moueat. sine media transicōne. Contra augustinū sup gen ad tram et magister poit in trā. deus mouet creaturā spūalē per tēpora non p loca. s. quāuis fiat de vno loco in alium hoc non est p locū mediū. Item cōclusio pbata est in vj phioz. quod impossibile est impmbile moueri sup magnitudinem. sed angelus nō assumpto corpore impmbilis est. s. r. Itē rōne videt. quia si ptransit. aut ergo per simplicia aut dposita Si p dposita s. est dpositū. Si p simplicia sed illa sunt infinita in quolibet dtinuo. Et impossibile est infinita ptransire. Item si p simplicia ē s. ex simplicibus non fit aliqd

dtinuū. ergo motus ille non erit dtinuus. s. ptransiendo illa nūquā ptransit spaciū ergo si per mediū mouetur. nūquā puenit ad terminū. Itē impossibile est. qd aliqd ptransiat spaciū maius se quī prius ptransiat spaciū minus vel equale. s. si spūs angelicus trāsit per spaciū prius trāsit equale sibi vel minus quā maius sed equale simpliciter. non est nisi simplex. sed simplex additū simpliciter. nō facit maius. ergo in primo transitu tantū est ac si nihil transeat. similiter nec in secundo transitu. s. nec i tēcio. et sic nūquā ptransit spaciū aliquantum. s. r. notādū. est hic. qd circa hoc diuersimode dixerūt diuersi. quidam enī dixerūt. qd cū angelus sit simplex. nō potest mediū ptransire. Vnde mouetur ab extremo in extremū sine medio. et omnis locus ad quē mouetur se habet ad illum. per modū immediatū. Vn loci mutatio in angelo. non est motus. sed mutatio tantum sine medio. Sed ista posicio non videtur dueniens. certum enī est. qd angelus qui est custos hominis potest ita custodire qd non deserat ipsum. et sine corpore custodire potest. s. potest inseparabiliter dcoicari eū. ergo homo cum vadit per mediū et angelus non deserit eū. parit et angelus vadit per mediū. Et ideo fuerūt alij qui dixerūt. qd angelus et per mediū et sine medio potest moueri. quia motus eius est ad nutū sue voluntatis. scdm virtutē diuinitus sibi collatā. et cū vult. facit se in extremū immediate. et cū vult. pertransit. et ponit simile. quod intellectus noster potest cogitare de parisiis et de roma dupliciter aut ita. quod immediate cogitet de vno. et post de alio. vel ita. qd primo de vno. et post de via. et tercio de tercio. et quia angelo ita facile est ferri. sicut nobis cogitari cum non sit alligatus corpore. dicitur qd sic. et sic habet moueri. Sed quitquid sit de posicione. exemplū non est dueniens qm cogitans. penes se habet speciē rome et speciē parisiis. nec ista habent sitū in aia. nec ordinē scdm sitū imo quelibet equaliter est pns aspectū et iō ad libitum potest d vna et alia cogitare. sed in re est ordo et situs naturalis et necessario iteriacet mediū iter vnā ciuitatē et aliā. et ppter hoc exemplum illud non est dueniens. nec ppter hoc appertur nobis via ad intelligendū. et qm illud est intelligibile. aliquo quod feratur per mediū et rō dcorat et auctoritas. Ideo videtur rōnabiliter illud esse dicendū. sed illud membrū qd dicit. qd possit sine medio arbitror reiendū. non quia asserā esse fallū sed quia non est auctoritas in pmpm. que hoc dicat. et ratio non cogit. imo non capit possibile tñ ē. qd de aliquid dederit subijg illis spūalibz. qd carnales intellectus nō capiunt. Cōcedēde. s. sunt rōnes. pbates qd angelus mouetur p mediū. Ad illud ergo qd obicit qd deus non mouetur p locū angelū

... motus ille non erit dtinuus. s. ptransiendo illa nūquā ptransit spaciū ergo si per mediū mouetur. nūquā puenit ad terminū. Itē impossibile est. qd aliqd ptransiat spaciū maius se quī prius ptransiat spaciū minus vel equale. s. si spūs angelicus trāsit per spaciū prius trāsit equale sibi vel minus quā maius sed equale simpliciter. non est nisi simplex. sed simplex additū simpliciter. nō facit maius. ergo in primo transitu tantū est ac si nihil transeat. similiter nec in secundo transitu. s. nec i tēcio. et sic nūquā ptransit spaciū aliquantum. s. r. notādū. est hic. qd circa hoc diuersimode dixerūt diuersi. quidam enī dixerūt. qd cū angelus sit simplex. nō potest mediū ptransire. Vnde mouetur ab extremo in extremū sine medio. et omnis locus ad quē mouetur se habet ad illum. per modū immediatū. Vn loci mutatio in angelo. non est motus. sed mutatio tantum sine medio. Sed ista posicio non videtur dueniens. certum enī est. qd angelus qui est custos hominis potest ita custodire qd non deserat ipsum. et sine corpore custodire potest. s. potest inseparabiliter dcoicari eū. ergo homo cum vadit per mediū et angelus non deserit eū. parit et angelus vadit per mediū. Et ideo fuerūt alij qui dixerūt. qd angelus et per mediū et sine medio potest moueri. quia motus eius est ad nutū sue voluntatis. scdm virtutē diuinitus sibi collatā. et cū vult. facit se in extremū immediate. et cū vult. pertransit. et ponit simile. quod intellectus noster potest cogitare de parisiis et de roma dupliciter aut ita. quod immediate cogitet de vno. et post de alio. vel ita. qd primo de vno. et post de via. et tercio de tercio. et quia angelo ita facile est ferri. sicut nobis cogitari cum non sit alligatus corpore. dicitur qd sic. et sic habet moueri. Sed quitquid sit de posicione. exemplū non est dueniens qm cogitans. penes se habet speciē rome et speciē parisiis. nec ista habent sitū in aia. nec ordinē scdm sitū imo quelibet equaliter est pns aspectū et iō ad libitum potest d vna et alia cogitare. sed in re est ordo et situs naturalis et necessario iteriacet mediū iter vnā ciuitatē et aliā. et ppter hoc exemplum illud non est dueniens. nec ppter hoc appertur nobis via ad intelligendū. et qm illud est intelligibile. aliquo quod feratur per mediū et rō dcorat et auctoritas. Ideo videtur rōnabiliter illud esse dicendū. sed illud membrū qd dicit. qd possit sine medio arbitror reiendū. non quia asserā esse fallū sed quia non est auctoritas in pmpm. que hoc dicat. et ratio non cogit. imo non capit possibile tñ ē. qd de aliquid dederit subijg illis spūalibz. qd carnales intellectus nō capiunt. Cōcedēde. s. sunt rōnes. pbates qd angelus mouetur p mediū. Ad illud ergo qd obicit qd deus non mouetur p locū angelū

dicendum. qd facienda est vis in verbo scdm intellectum augustini. quod patet ex tra ipse eni spm dixit non moueri p loca. quia proprietates loci scz circūscriptōz. dimēsiōnē. nō obtinet. cū transferatur de loco ad locū sed proprietatē tps. que est variatio et innatio aliqua vere et pprie admittit spiritū nam noue affectiones succedunt spiritibz p naturā et cogitationes et vltē ille intē dunt et remittunt. ita qd vere potest esse p tibilitas a pte forme siue proprietatis acquirēde. **¶** Ad illud de phō. qd impartibile non mouet supra magnitudinē dicendum. qd phūs pbat et cludit de impitibili qd habet sitū in magnitudine quod est impitibile et situat impitibili hoc non potest moueri supra magnitudinē quia si mouet. mouet ad acquirendū sitū. et qd acquirē. p motū acquirē ita qd pars post partē. et sitū impitibilis non potest acquiri ita qd pars post partē acquirat. et ideo verū est qd tale impitibile nō potest moueri. supra ipsam magnitudinē. sed angelū tale impitibile est quod non habet sitū impitibili nec est dicere qd angelus sit in loco impitibili. sicut patebit. et ideo demonstraciones phōnōn hnt hic locū. **¶** Ad illud qd queritur. aut ptransit simplicia. aut p dposita. **¶** Dicendū est qd trāsit p composita. quia non est in loco simplicia sed dposito hoc suppono ad phūs sūo loco pbabitur. nec valet. trāsit p dposita. ergo est dpositu sicut nec valet aia est in dposito ergo est dposita qd sic est in illo. vt non sit pars in pte sed ipsum totum simplex sit in qualibet pte. ita tñ qd iste ptes sunt vnus locū. **¶** Possēt tñ dici si quis vellet se hūzmodi implicare. quod etiā si ptra firet p simplicia. non ppter hoc ptrafiret i finita. et hoc patet quia si quis ymaginetur sperā moueri sup planū non tangit nisi in puncto. ergo non tangit nisi p simplicia nec tñ ptransit infinita actū. qm spera illa fertur sup planum. et non quiescit in quolibet sitū. et ita nulli puncto se dntinetur. sed nec numerat puncta in illo sed cū sit in dntina lacōne respicit illa indimabilia vt vnta et ita vt sūt idtinuo. et cū dntinuū sit finitum sit actū. et infinitū in potētia et illa potētia non reducat ad actū. non ptrafiret infinita actū. quia non respicit illa vt actū numerata. verūptamē quia extra habet calumniam et dictū non videt esse dsonū de cō phō. qui oīno dicit impartibile non moueri piori respōsiōi magis adherere. et p illā patet sequens. obicit eni ac si angelū esset in puncto. quod oīno falsum credo. quia non esset in loco. cū punctus non sit locus. nec sit actū in continuo. sed hoc totum meliū patebit i scdo libro

Tercio querit vtrū spūs angelicus ptransit medium. motu subito vel successiuo. et qd successiuo vi-

detur in aliquo instanti est in tūo a quo et in alio instanti. est in termino ad quē. sed inter quelibet duo instantia cadit tempus mediū et in medio illoz instantiū est moueri. sō moueri ipiū angeli. est in tempore. ergo mouet motu successiuo. **¶** Item hoc ipsum oñdit a pte spaciū sic angelū si ptransit mediū in aliquo instanti. est in medio et in ptiibus mediū. sed impossibile ē qd aliquod vnū pter deū et corpū cristi. simul et semel sit in pluribz locis. sō impossibile est. qd āgelus in eodē instāti. sit in toto medio. et in fine. sō non mouet subito. sō necessario oportet. qd successiuo. **¶** Itē hoc oñditur a pte virtutis. sicut vult phūs. si tanta virtū mouet in tanto tempore. et maior in minori. et maxima i mīmo. et infinita in nunc ergo secūdū qd potētior est virtū scdm hoc velocior est motū sed instans excedit tēpū impozicionaliter sō virtū et q mouet in instanti supercedit illā que mouet in tempore in infinitū. sed nulla virtū creata supercedit aliā in infinitū. et virtus angelica est creata. sō cū motū omnis naturalis localis sit successiuū patet. qd motū angeli sit successiuū. **¶** Itē si angelū mouet aut ergo motū ille est vere motū. aut mutacio. si mutacio aut generacō vel corrupcō qd dstat eē falsū si motū. sed omnis motū pprie dictus habz priū et posteriū et sitū et tēpū et omne tale est successiuum ergo rē. **¶** Contra augū in libro. v. hūsiōnū radius non cū puenit ad loca ppinquora quā ad loca remocōra. et dstat qd ptrafiret mediū. sō si virtus angelica non est minū potēs sed magis. patet rē. **¶** Itē phūs. pbat qd si esset vacuū non esset motū. sed idē facit ipm spaciū āgelo. qd facit vacuū corpori moto. quia eni nullo modo resistit sicut nec vacuū. sō videt. qd ipse angelū subito ipm ptrafiret. **¶** Itē omne qd successiuo mouet ptim est in termino a quo ptim in termino ad quē. sed oīne tale est p tibile. ergo necesse est angelum esse p tibile aut non mouet successiuo. **¶** Itē omne qd simul se trāffert et totū simul non successiuo mouet sed angelū simul se trāffert. cū sit oīno simplex. sō i instāti et non successiuo mouetur. **¶** Itē motū successiuū est dpositū et accidens et nullū accidens dpositum est in subctō simplicia sed angelū est simplex. sō nō est subiectū motus successiuū. sed mobile est subiectū motus ergo rē. **¶** Itē dicendū. qd circa hoc senserūt aliqui diuersimode. quid eni dixerūt. qd quia angelus est simplex. et spaciū dpositū qd tam angelū quā eiū virtus est spacio impozicionalis. et ideo virtū eiū oīno vincit supra spaciū a deo qd subito et motu impozicionali spaciū ptrafiret et est hūzmodi motū supra naturā et qm diffibile videtur intelligere qd ptrafiret mediū. quin sit i pluribz ptiibus mediū. et ponere qd subito moueatur. et sic in pluribz ptiibus mediū

est ponere in illo motu. qd sit in plurib2 locis simul et h° oino absurdū est dicere de angelo sicut dicunt sancti et phi. et doctores catholici. in hoc concordant. **U**deo dicē dū est. qd angel2 nō mouet p mediū motu subito. sed successiuo. **P**ropt qd notandū qd in motu qui successiuus est. successione pfecta est successio ex quadruplici causa. pma est mediij distātia. scda mediij resistētia. tertia est p̄tibilitas mobilis. quarta est finitas virtutis. eo qd finite virtutis pprie ē mouere in tempore maxime p mediū. Quinta potest esse finitas et limitatio mobilis. concedēdū est qd mot2 angeli p mediū. non est pfecta successione successiu2. quia deficit ibi resistētia spaciij et p̄tibilitas mobilis. est tam successiu2 rōne distātie spaciij in qua non potest esse simul p totā. et finitatis virtutis mouentis que nō excedit medium impozionabiliter. ideo nec facit motum impozionabilem medio omnino. **E**t concedēde sunt rationes pbantes motū illū p spaciū eē successiuū tñ pma rō sophistica est. sed alibi dissoluet cū agetur de transiōne pais i corpus cristi. vbi habet locum suū. **A**d illud ergo qd obiāt. qd radius n̄ cū puenit. dicendū. qd Augustin2 loquitur secūdū pceptibilitatē sensus. qd sensus non p̄cipit radiū cū puenit ad p̄piora loca. quā ad remōtiora. non quia scdm rem n̄ sit ibi vere prius et posterius. vnde si dicatur radius moueri subito. intelligit subito p repente. et repētū dicit illud. qd habet moueri i tēpore impceptibili. **E**t alit potest dici. qd lux subito mouetur. quia mot2 lucis in medio non est mot2 localis tātū. sed ē mot2 diffusiōis qui ē generatio sic generat ydolū ab obiecto. et quia lux simul ē et l̄ ret simul cū ē generat splēdore et ita in eodem instanti similiter de illo intel ligi potest. et sic deinceps. vnde si simul eēt homo et generaret in primo instanti fuisset mūdus plen2 hoibus. h° modo potest respondere qui nescit meli2. **A**d illd qd obiāt de vacuo. qd si esset vacuū. non esset mot2. dō. qd circa hoc multi. multa dixerūt quon dicta longū esset dicere. nunc autem phm̄ sustinēdo dici potest. qd si esset vacuū non esset mot2 successiuus. recte intellecto vacuo. scdo qd credo phm̄ intelligere. qd dicit simpliciter priuatōz. si esset vacuum ibi vbi intelligim2 vacuū ibi intelligim2 nihil esse ergo non solū deest corpis resistētia verum etiā nulla distātia est ibi. vbi aut nulla distātia est. non est p̄pe nec longe. vbi aut ē mot2 localis necessario est apprimacō vel elongatio. qd si est vacuū. non est mot2 non p̄pter defectū resistētie. sed distātie. sed qm̄ mediū opatū ad angelū habet rōnē distātie quia vere facit distātiā iter extrema. ideo sufficit ad successione qualēcūqz p̄pter distātiā. sed vbi est vacuū. non ē

distātia. Et hoc p̄exigitur necessario ad localem motū p̄tibilitas enī mobilis et finitas virtutis nō faciūt successione. nisi sit prius et posterius i magnitudine supra quā ē siue in eo qd acquirē p motū. **A**d illd qd obiāt. qd illud qd mouet successiue partim est in termino a quo et partim in termino ad quē. dicēdū. qd in successiuo. vbi est plena successio. est ponere ptem et ptem. et quantum ad magnitudinē substratā. et quantum ad magnitudinē motā. et quantum ad dispositōz acquirē. quia naturalis mot2 ad sitū ē mot2 ad formā qdāmodo. sed in motu angeli non est successio scdm oimodā d̄plecōz et iō n̄ scdm omēs has differētias. sed solū scdm p̄ioritatē et posteriozitatē magnitudinis supra quā qd dicit. qd partim est in termino a quo partim in termino ad quē hoc non est scdm diuersitatē p̄tū mobilis. sed est solū p̄ accessum et recessum. **A**d illud qd obiāt. qd simul se transfert totū. dicēdū. qd quāuis ex pte sua se totū simul trāfferat n̄ tñ trāfferat se simul sup totū. p̄p̄ distātiā mediij iō tota n̄ p̄t eē simul. **A**d illd qd obiāt. qd d̄posito accidens. non potest esse in re simplici. dō qd verū est de d̄posito qd habet ptes actu. sed de d̄posito qd est in successione. non est verū sicut enī duracō successiua. potest esse in angelo scdm quod manet. eo qd de illa. nūquā est nisi nūc. ita mot2 successiu2 potest esse i eo scdm quod fertur. et hoc quidē secū nullū habet in conueniēs. **H**is visis patēt obiecta. est enim p̄dictōz summa. qd angel2 mouet sine corpore assumpto. et qd mouet in medio siue p mediū. et qd mouet motu successiuo licet n̄ omnimoda successione posita vt p̄dictū ē. **I**n ista pte sunt dubitacōes circa literā. et p̄ima de hoc qd dicit magister neqz dimēsiōnē habet. sic corpus rē. **V**idetur enim male dicere. quia dicit eph. iij. vt possitis d̄phē d̄ere oibus sanctis q̄ sit lōgitudō latitudo rē et glō. exponit illd. de deo. **R**h° magister loquitur pprie ad trām. sed ap̄. loquitur metha. vnde multipliciter exponūtur illa verba. In deo enī longitudo ē longanimitatis latitudo caritatis. sub limitas mie et p̄fundū iusticie siue sapie. quātū ad d̄i iudicia. **I**tē querit de hoc qd dicit Augustin2 in trā. qd mouet creaturā corpalem p tempus et locū videt enī mala ista d̄o Augustini. primo quia a phō ponit nulla mutacō scdm temp2 et iterum sua d̄o non videtur suffis. quia phs ponit sex spēs motus. **R**h° dicendū. qd scdm phm̄ omnes spēs motus ad hunc duplicē motū reducitur scz ad motū ad sitū. et ad motū ad formā. Augustin2 aut motū ad sitū intelligit p motum scdm locum qui est entis d̄pleti et p̄fecti. siue de p̄dicōne vel innouatione circa qualitatem siue p̄prietatem substantie. eatenus

qua ad sitū est nisi pariter sit ad formam. motū autē ad formā q̄ subdiuidit p̄. v. species apprehendit sub mutacione sc̄dm temp̄. p̄pter hoc q̄ de se dicit mensurā variabilem et rei variabilis. vnde omnē mutacōz que ē sc̄dm appetates rei absolutas et intrinsecas siue sc̄dm qualitates corpales siue secundū spūales vt sunt affectōnes in aīabus et ipse vocat mutacōz sc̄dm temp̄ et ita patet rō dicitis et sufficiētia. ¶ Itē querit̄ de hoc quod dicit q̄ spūalis creatura p̄ temp̄ mouetur. videtur enī falsum dicere. quia spūritualis creatura mensurat̄ euo. cū sit p̄petua. ergo si mouetur non p̄ tempus mouet̄ sed p̄ eum. ¶ Itē intellect̄ angelic̄ est deiformis sicut vult ph̄s. ergo intelligit̄ in instanti. p̄rōne et afficiatur non ḡo in tēpore. ¶ Preterea temp̄ p̄ prius est mensura motus primi mobilis. ḡo illud solū mēsuratur tēpe qd̄ subiacet illi motu sed tale non est angelus nec ei2 mot2. ḡo r̄. ¶ R̄o ad p̄ns notād. q̄ temp̄ vno modo dicitur p̄prie et sic dicit mensuram rei mutabilis in quātū mutabilis. t̄n sub rōne d̄tinui. et qm̄ mot2 primi mobilis ē mot2 maxime eundēs et d̄tinuus inter omnes. tempus h̄o modo dicitur p̄prie esse imp̄prio mobili. sicut in subiecto in quo primo est. et in quo primo apparet. ¶ Alio modo dicitur temp̄ mensura cuiuslibet rei mutabilis sc̄dm q̄ mutabilis siue moueatur instantanee siue continue et sic non t̄m est in motu p̄mi mobilis. et in h̄ijs que eis subiact̄. sed etiā in omni creato circa quod accidit variacō e: sic est in angelis. ¶ Et p̄ hoc patēt obiecta quod enī obicit̄ de euo dicēdū. q̄ eū est mensura angeloz quātū ad esse substāiale. quod est invariabile et incorruptibile. sed tempus quātū ad appetates que variantur. et quedam subito. quod successiue sicut patet in angelis p̄ naturā paulatim itēdi aliquā affectiōne et sic patent cetera. ¶ Itē querit̄ de hoc quod dicit. q̄ eadē sapiētia est in duob2. neq; maior neq; minor. ¶ Videtur enim falsum dicere. quia sapiētia est accidens et qualitas sapientis. et accidens p̄ substantiā numerat̄. ¶ R̄o dicendū. q̄ ad hoc voluerūt aliqui dicere q̄ eadē sapiētia creata esset in duob2 sapientibus et h̄o dāt̄ intelligere. p̄ duas sup̄pōnes vna est q̄ species rei in aīa non differat p̄ essentiā a re extra. ¶ Alia sup̄pōicio est q̄ eandem rē nosse possunt duo sapientes sc̄z vnum enūciabile quod dictū est singulare et hoc vltimū nō indiget p̄suasione. sed prius ondunt. q̄ sp̄s in aīa non differat a re extra sc̄dm essentiā sic quia p̄ ead̄ res agnoscitur p̄ que res habet esse. si ḡo p̄ formā suā habet esse. ergo et agnosci. et forma rei vere est in aīa. et cum intellect̄ sit sciens p̄ illam formā. et contingat aliquos duos oīno idem scire et cogitare. illa non est tantū v̄ra forma s̄

etiā vna. et qd̄ hoc verū sit p̄suadent p̄ hoc q̄ si forma potest sc̄dm veritatē cōsimilem formā i materia p̄ducere et seip̄am facere i alieā materia quare non est simile in aīa. que habilior est ad recipiendū. vnde et h̄o dicit̄ sensisse aug. vñ dicit̄. q̄ sapiētia non est ad mod̄ aliar̄ appetatū. ¶ Sed hec p̄durat ab aug. quia aug vult et alij sancti q̄ esse in pluribus oīno distinctis non dūenit vni et eidē creature nisi p̄ miraculum. et iō posicō ista sup̄ falsum fundatur. et fundata est quia si veritas assini esset in aīa. q̄re n̄ drēt aīa eē asin2 et itreū si eēt veritas ad huc n̄ ess; ead̄ qz nulla forma cū generat se generat se oīno ead̄ s̄ de neūte lurificatur essentia in generatē et generato p̄ter quam in deo. et ideo non valet ad appositū. ¶ Et ideo secundus modus dicendi est. q̄ auḡ intelligit̄ de sapiētia increata. que est in sapientib2. et attingit vbiq; p̄pter sui mundiā. ¶ Sed cū auḡ intendit ponere exemplum in creaturis. non videt̄ adhuc hoc eē sc̄dm ei2 intellectū. et iterū ip̄e dicit. q̄ ipsa sapiētia est equalis in duobus. qui sūt equaliter sapientes non aut̄ in alijs. ḡo videtur loqui de habitu. ¶ Et ideo est tertius modus. q̄ ip̄e loquit̄ de vnitāte p̄ d̄formitatem. Sed illd̄ adhuc non esset sufficienter dictū quia tunc maior esset in duob2 quā i vno. sicut patet in duob2 diuinitibus qui sūt in diuicijs d̄formes et equales. ¶ Propter hoc dicendum. q̄ similitudo siue intencō i aīa h̄z d̄pari ad aīaz in qua est et ad illud cui2 est et qm̄ ortū h̄z ab eo c̄ est et ad illd̄ dicit̄. ideo similitudines vni2 rei in aīabus plurib2 quia in vna et eadē veritatē ducūt et t̄m vna quātū due hinc est q̄ per d̄pacōz ad illud cui2 sunt h̄nt vnitātē nec mai2 sūt due quā vna similiter nec sapiētia. sed in d̄pacione ad aīas que per illas cognoscūt. h̄nt pluralitatē et pl2 sūt due q̄ vna et iō patet q̄ non potest poni oīno simile. quia res differunt intencione siue similitudine in deo aut̄ in quo non differūt patens est. q̄ vnus potest eē i multiss. et sic patent cetera obiecta

Nunc ergo ad appositū reuertentes cepto insistamus rē d̄tinuatio h̄c est sc̄da pars hui2 partis totalis. in qua agitur de ipsa diuina scientia terminata enī prima pte in qua agitur de ipsa quātū ad substantiam in generali. hic agit de ip̄a quātū ad modū. et qm̄ duplex est mod2 nobilis agnitionis sc̄z certitudo et p̄fectō. siue infalibilitas et immutabilitas ideo hec pars habet duas partes i prima agit d̄ p̄scientie infalibilitate siue certitudine. in secūda vero de eius immutabilitate siue p̄fectione. ibi p̄terea solet q̄ri vtrū scientia dei rē. ¶ Prima pars spectat ad p̄sentē distinctiōnem. in qua magister intendit q̄rere et determinare. vtrū diuina

Handwritten red mark or symbol at the top of the page.

pscientia infallibiliter ponat presitum et
habet hec distictio duas ptes. In prima
pte redies ad ap ositu. appter disgressionē
prius factā breuiter epilogat pdetermināz
ta in scda psequit suū pncipale ppositū ibi
hic orit qio non distictio. Et hec pars habz
duas. in prima magister inquirat. verū psci
entia ponat pstitū p modū cause vel effec
tus. in scda vtrū p modū necessitatis vel o
tigentie. vel infallibilitatis. vltimo capitu
lo ibi. Adhuc aut qd supra dictū est zc. 12.
Prima pars duas habet. in prima o pponit
ad vtrā qz pte scz qz psciētia est causa pstiti
et etiā effectus p et atra. in scda soluit. ibi
hanc enim videtur repugnātiā zc. Similit
et scda. duas habet. in prima o pponit in se
cunda soluit ibi. ad quod dicimus illam lo
cucionem.

Ad intelligentiā pntis distictio
nis duo pncipaliter querūt. pri
mo de psciētia diuina. quantū ad
causalitatē. scdo quantū ad necessi
tatē. et primo querūt duo. primo vtrū psci
entia diuina. sit cā rerū. Secundo vtrū sit
cāta a rebus. **U**t qz sit causa rerū oñditur
sic Aug. de trini. ideo res future sunt quia
deuseas nouit. **I**tem rōne sic. omne illd
quod añcedit aliud. et ipso posito ponit a
liud. ipsum est causa illius. hoc patet per
diuisionem cause. sed diuina psciētia pre
cedit omne futurū. et iterū ponit futurū.
respectu cui2 est ergo psciētia est causa.
Item omnis res. aut est a deo aut a natura.
aut a libo arbitrio. et acci poio causas ipsas
large. put apbendunt casum et fortunam
sed nulla res a natura esse pteft nec a libo
arbitrio. nisi opante deo. gō omnis res est
a deo siue omne futurum. sed non est nisi a
deo agente scdm artē et agnitionē. ergo zc
Item omne qd scitur. aliquo o est in se vel in
sua causa. gō qd pstitit a deo. est in deo
vt causa. sed omne qd est in deo est a deo.
gō omne futurū pstitū est a diuina pprogn
cione. vt causa. gō zc. **I**tem omne qd scitur
aut scit p causā aut p speciē. aut p effectū
ergo si deus pstit gō aliquo duoz modoz.
ratio per effectū quia effect2 sequitur. nō
p speciē siue similitudinē. quia illa est si
mul. vel etiam post rem cui2 est similitudo
ergo p causam. gō diuina psciētia est causa
pstiti. **C**ōtra deus nulli2 est cā nisi p vo
lūtātē. sed multa pstit ad q non est ei2 vo
lūtās. gō zc. pbaco medie. pstit te mentiri.
et tñ non est dicere. qz velit te mētiri. gō nō
est cā illi2. **I**tem si psciētia est causa. aut
rōne scientie aut rōne añcessionis rōne eius
qz est pte. non quia non dicit nisi ordinem
ratione similiter scientie non quia multa co
gnoscat deus que nūquā faciet. gō nullo mō
est causa. **I**tem si psciētia causa est pstiti.
cū psciat mala. deus erit cā mali hoc autē
falsum. **I**tem si est causa cū dicit alicui pre

scientiam reicreande. per dsequens dicit
cālitatē respectu illi2. Sed hoc ē impossibi
le. gō zc. **I**tem ansel. de cōcordia psciētie
et li. ar. dicit qz tñ est dicere si de2 pscit e
rit quātū hō. si erit de necessitate erit. s3 hic
nulla notat causalitas ergo nec ibi. **U**t
dicendū. qz psciētia dicit pprognicōz futuri
est gō loqui de psciā. aut quātū ad rem si
gnatā. aut put si gnat per illud nomen. si
quātū ad rōz nois. sic non signat i rōne cau
se si quātū ad rem impatā sic dicit. causam
sed tñ non semp respectu pstiti siue futuri
futurū enī i triplici differētia est. quod dā
enī est cui2 de2 est tota causa vt sunt illa q
creatur quoddam cuius creat ira aut vo
luntas est tota cā. vt sunt defect2 et pctā
quod dā. cui2 deus et creatura simul sunt
causa. vt sunt opa naturalia. et opa mora
lia. quia de2 coopat creature scdm hoc itel
ligendū. qz respectu primi futuri. diuina p
sciā est cā. respectu vero scdi futuri. nec est
causa nec tota. quia non habet causam effi
cientē. sed deficientē est tñ cā sui opositi re
spectu vero terci2 est causa sed non tota. cō
cedendū ergo est qz diuina scia vel psciētia
aliquo modo respectu futurorū est causa tñ
si accipiat in sua generalitate. dicēdum qz
diuina psciā semp importat cālitatē aliquā
sed non semp respectu pstiti. vt puta cū pre
stitū ē malū et i hac rōne pcedūt argumēta
oñcia. qz non sit causa. **A**d illud ergo qd
primo obiēit qz est causa pstiti p verbū aug
dicendū qz Aug. loquit de scia rerū siue bo
noz que a deo pcedūt. **A**d illud quod obi
cīt. quod causa que pcedit et ponit aliud.
dd qz ponere aliud est dupliciter scz scdm p
ductōz. vel scdm dsecucōz. et qd pouit scdm
pductōz est causa vere in essendo. qd vero
ponit scdm dsecucōz nō est causa i essendo.
sed solū in dsequēdo. **A**d illud qd obiēit.
qz illd qd est a libo ar. est a deo dicendū. qz
verū est de eo qd est a libo ar. efficiente sed
vicia et pctā sunt ab ipō deficientē. **A**d il
lud qd obiēit qz de necessitate omē futurū scit
a deo p causam. dd. qz sicut supra tactū fu
it. de agnitione mali in omni agnitione est
assimilacio. nihil aut assimilaf deo nisi qz ē
ab illo. et ideo est in omni agnitione dei cā
litas et causa quod est respectu ei2 qd dicit
entitatē simpliciter respectu illi2 est cau
sa et ydea. sed tñ respectu priuacionis. est
pagnitio. tunc ratio causalitatis et yde. ē
respectu opositi. dicēdū gō qz ad hoc qz ali
quid agnoscat. necesse ē qz ipm vel eius op
positum beāt esse in re vel in causa. non so
lum aut opositū mali. sed etiā ipa volūtās
que est mali pncipiū est in deo vt causa. tñ
malū ē in deo vt in causa nec p se nec p ac
cidens. quia mutat rō causandi sic postea
dicit. exēplū hui2 maifestū est si artifex o
pet scdm materiā nodosam. que non esset p
donea ad receptōz spei pstitret qz defectus

Vertical text in the right margin, partially cut off.

futur² est in ymagine. sed non ab ipso. sicut
intelligendum in deo et libero arbitrio. quod
facit vitium in opere dum non conformatur se et
obedit deo operanti. et ideo sufficit. quod op-
positum mali siue illud a quo est malum.
fit in deo tanquam in causa ad hoc quod pre-
sciatur.

Secundo querit utrum prescientia diuina
sit causata a rebus. et quod sic ostendit.
hoc modo origenem super epistolam ad
romanos. dicit quia aliquid est futurum.
ideo sciatur a deo antequam fiat. quia si aut
dicit causam essendi aut consequendi. si conse-
quendi dicit. sequitur hoc est futurum si prescitur
ita euerfo si sicut dicit quia futurum est id
prescitur ita deberet dicere euerfo quia sci-
tur ideo futurum. et hoc negat in littera. non ap-
paret aliquid erit. quia scit deus ergo dicit
causam essendi. **I**tem ratione videtur quod intellec-
to quod deus nihil presciat potest intelligi ali-
quid futurum sed non est ergo hoc est ratio
et causa illius. **I**tem hoc argumentum est bo-
num. iste mentis. ergo deus presciunt eum me-
ntiri ergo est ibi aliqua habitudo localis. et
nulla potest inueniri nisi cause ad effectum.
sed deus non est causa mediacij. restat ergo
quod futurum est causa prescientie. **I**tem quecumque
duo sic se habent quod inuicem se consequuntur aut abo
causant a tercio aut vnum est causa alterius sed
sic se habent ista duo scilicet istum mentiri et deum pre-
scire. et non est dicere. quod ambo causant a
tercio. ergo vnum est causa alterius. **C**ontra
augustinus. non enim que causa sunt. ideo deus nouit
quia facta sunt. **I**tem ratione videtur quod non sit
causa a rebus quia omnis causa nobilior est
suo effectu si ergo diuina prescientia causatur
a re aliqua cum diuina prescientia sit increata.
et res creata ergo creatum nobilior increato.
Item prescientia est eterna. si cum res sit tempo-
ralis. si causatur a rebus temporalis est causa e-
terna. et cum causa sit prior effectu ergo tem-
poralis prior eterno. **I**tem si res sunt cause
prescientie. aut ratione principalis significati cum il-
lud sit diuina essentia. ergo sunt res causa dei
si ratione agnoscuntur. cum agnoscuntur sunt res ipse
tunc sunt causa sui. **I**tem aliqui voluerunt
dicere quia causa dicitur dupliciter. proprie et
commune proprie quod dat alteri esse et sic nullo
res sunt cause prescientie diuine. alio modo
dicitur causa commune illud sine qua res non est
et sic dicitur causa sue quia non et hoc modo.
quia prescientia dei non est quia res sunt future
ideo hoc modo dicitur causa. sed quoniam hoc no-
men causa semper importat honorabilitate
respectu cuius dicitur causa. et quadam super-
positio. ideo non videtur illud adhuc om-
nino sanum dicere quod sit causa sine qua non et
propterea illud non solum ad auctoritatem origenem.
quia ipse negat euerfam. **E**t propterea aliter
dicendum. quod est causa accipere secundum triplicem
modum scilicet secundum rationem essendi. et secundum rationem in-
ferendi. et secundum rationem dicendi. **D**ico ergo.

quod secundum rationem essendi prescientia potest esse causa
aliquorum prescientium licet non omnino sed nullo
euerfo. secundum rationem inferendi sunt mutuo
cause quia mutuo antecedunt et consequuntur
et antecedens est causa consequentis secundum ratio-
nem dicendi futurum est causa prescientie et non
euerfo nam prescientia dicitur scientia ante rem con-
stat ergo quod importat ordinem ad posterius
et quoniam si factum esset semper presens esset scientia sed
non prescientia. ad hoc quod prescientia dicatur venit
ex futuritate rei et sic intelligit origenem. et per
primum. **A**d illud quod obiicit. scilicet de habi-
tudo locali dicendum. quod est locus a duer-
sibili. **A**d illud quod ultimo obiicit dicitur.
quod instantia habet in proposito et quia in solo
est instantia ideo ferenda est ratio autem
huius est quia dei prescientia est respectu veri
et respectu omnis veri ideo ponit et ponit
tur et quia potest esse respectu veri. quod
non est ab ipso. secundum id quod subest non
euerfo ideo nec causa est nec causat. quia
ergo prescientia est respectu veri quia diuina
respectu omnis veri quia nihil latet deum et
ideo ponit et ponitur. **R**ursus quia scien-
tia est que dicit simpliciter noticiam ideo non
causat. quia diuina. ideo non causatur ideo
ponit et ponitur. et non causat nec causat.

Consequenter est quod de secundo articulo
loquitur de diuina prescientia. quantum
ad rationem necessitatis. **E**t circa
hoc queruntur duo. Primo querit
utrum diuina prescientia ponat necessitatem.
circa prescitur. Secundo utrum diuina prescientia
habeat in se necessitatem. **E**t quod diuina pre-
scientia ponat necessitatem ostenditur sic.
Anselmus in libro de concordancia prescientie et li-
bero arbitrio. que prescitur deus necesse est futura
esse. **I**tem ratione sic ex maiori de necessa-
rio et minori de inesse semper concluditur de
necessario sicut dicit philosophus in primo priorum.
fiat ergo talis si logicissimum. omne prescitur ne-
cesse est esse futurum. hoc per anselmum. per. sed hoc
est prescitur quolibet demonstrato ergo neces-
se est esse futurum. **I**tem omne quod deus
prescitur est verum sed ut dicit philosophus in prima
perian meias. esse quod est. quoniam est. necesse est
esse ergo si prescitur est modo verum necesse est
nunc esse verum et futurum est prescitur ergo mo-
do necessarium est esse futurum ergo de necessita-
te eueniet. **I**tem hoc ipsum ostenditur per impos-
sibile deus prescitur aliquid in parte affirmatiua.
quero ergo utrum illud non possit non esse. si non
ergo est necessarium si sic ergo potest aliter eueni-
re quam deus prescitur. ergo diuina prescientia est fal-
libilis et incerta et hoc est argumentum Augustini
et etiam boetij in v. de consolacione. si alio sum-
quam prescitur sunt detorqueri valent res prescitur.
iam non erit firma futuri prescientia. **I**tem deus
prescitur aliquid esse futurum. aut ergo possibile
est non esse futurum. aut impossibile si impossibile
non esse ergo necesse est esse. si ergo possibile.
si omne possibile possibile. et falso possibile

posito inesse. qd sequit no est impossibile pos-
nat ergo hoc non esse. et de2 psciuit h° esse
g° de2 psciuit falsum. h° est impossibile g°
impossibile est aliqd pcedentiu. ¶ Itē q non
inferat necessitatē. ostendit auctoritate.
Aug. sumpta a simili i libro de libero arbi-
trio sicut mea memoria non cogit facta esse
que pterierūt. sic dei psciētia. non cogit fa-
cienda esse que futura sunt. ¶ Itē rōne ostē-
ditur id idē. intelligam? deū nihil psci-
ere ergo ex hoc nihil acrescit. lib° ar. ergo posi-
tio psciē nichil ei auferit. ergo cū liberū arbi-
triu de se sit causa rerum ad vtrumlibet et
attingentiū diuina psciētia hoc non tollit.
¶ Itē sicut supra pbatū est diuina psciētia
in plurib2. aut non est causa. aut non est to-
ta causa. sed qd dat alicui necessitatē habet
rōez cause quia a quo est esse et eē necessariū
cū g° diuina psciētia multoz futuroz non
sit causa vt maloz nullā reb2 imponit neces-
sitatē. ¶ Itē diuina psciētia psciit res sicut
sunt euenture. cū nihil psciit nisi verū. s°
cum psciit aliquem peccaturum cum pctm
non sit nisi per voluntatem psciit istum per
voluntatem hoc facere. et psciit aliud pos-
se facere. ergo si omne qd psciit est verū. ve-
rū est. qd iste p voluntatē hoc faciet et potit
aliud facere et si hoc est attingens. g° si di-
uina psciētia est attingētia circa res. nō g°
necessitas. ¶ Itē hoc ipm oñditur rōnibus
duceb2 ad impossibile. si imponit psciē-
tia reb2 necessitatē. perit ergo casus et for-
tuna. sedz impossibile est qd perit libez ar.
et dñiū. terciū qd perit meritū et dmeritū
Quartū qd perit laus et vitupium. R° di-
cend q tres circa hoc fuerūt posiciones. q
dam enī dixerūt qd psciētia necessario cum
sit infallibilis. imponit necessitatē. et ido
abstulerūt liberū arbitriū et pctm et ista po-
sitiō fuit heretica et iniqua quia destruit
bonos mores. ¶ Alia positiō fuit. qd diuina
psciētia si esset necessitatē imponeret et sic
omnis virt2 et laus periret et quia dilex-
erunt rempublicā ideo abstulerūt a deo p-
sciētiā. et a ppoib2 de futuro abstulerūt ve-
ritatē et hec heretica fuit et impua quia d-
rogat nobilitatē diuine. ¶ Tercia positiō ē
catholica que deū honorat et bonos mores
cōseruat et ideo iusta et pia et vera quia di-
uina psciētia est et tñ non imponit reb2 ne-
cessitatē. oīa enī sic p cognoscat esse euentura
sicut euentura sunt et ideo cū multa sint e-
uentura attingēter vt illa que sunt a libero
arbitrio et a casu et fortuna sic psciit h° esse fu-
tura ab istis sic psciit mod attingētie scdm
quē sunt ab istis. ¶ Ad intelligētiā aut ob-
iectoz notād q duplex est necessitas scz ab-
soluta et respectiua. g° necessitas absoluta
que opponit attingētiā dicit necessitas cō-
sequētis. necessitas respectiua dicit neces-
sitas attingētie. et h° non opponit attingētiā
nā aliqd attingēs necessario sequit vt si am-

bulet necessario sequit q mouet. ¶ Dicēd
qd i psciit non est ncitas absoluta sed solū
attingētie quia necessario sequit deus psciit
h°. ergo h° erit et hoc mō intelligit auctori-
tas ansel. et dñsimiles auctoritates q pponū-
tur cū modo necessitatis et sic patet primū
¶ Ad illud qd scdo obiicit de silogismo.
ex majori de necessario et minori de inesse.
dicēdū qd sicut patet et phūs exponit. hoc
intelligit de ea ppōne que est de inesse sim-
pliciter qd equualet necessario sed minor hu-
ius silogismi. scz h° est psciitū nō ē de inesse
simpliciter sicut enī infra ptēbit non est ne-
cessaria. ¶ Ad illud quod obiicit de psciito qd
verū est et si verū est. necessario est. modo
dicēdū q istā rōne facit phūs ad ostēdē-
dū qd i futuris non est veritas et est sophi-
stica nā qn dicit. esse qd est qn est necessa-
rio ē itelligit de eo qd ponit aliqd i actu.
circa suppositū. qd ex quo positū est impos-
sibile est non esse positū sed verum de futu-
ro nihil ponit cca subiectū qd non est verū
p pnti sed solū p futuro et ideo nulla ē ne-
cessitas neq simpliciter neq vt nūc. quia nil
il ponit vt nūc sicut veritas est a cordia itel-
lect2 ad rem agnitā hec aut a cordia non ē
aliud quā adequatio rei et intellect2. Et si-
cut falsitas venit ex discordia intellect2 ad
agnitū. ¶ Ad illud qd obiicit p impossibi-
le qd si posset alit eē posset falli zc dicēd.
qd falsitas venit ex discordia intellect2 ad
agnitū. similiter potētia fallēdi ex poten-
tia discordādī. dico ergo qm necessario p-
sciitū sequit ad psciētiā ideo non possunt di-
scordare et ideo nūquā fallit nec potest fal-
li. Quod ergo obiicit. qd aliter pot eē dicen-
dū. qd aliter possit eē qz de2 potest aliter p-
sciisse et cū ponit qd alit sciit ponit qd alit p-
sciit qn ergo inferit potest aliter eē quā et d-
us psciit. sic ergo aliter quā deus psciit di-
stinguenda est conclusio qz pot itelligi diu-
sa sic vera est et est sensus de2 psciit h° eue-
nire et possibile est illud nō euenire si autē
diuincti falsa et est sensus illud est possi-
bile qd deus psciit vno modo. et eueniat al-
io modo et est fallacia compos in illo pro-
cessu sicut hic currens potest nō moueri. g°
possibile est qd aliquis currat et nō moueat
nō sequitur similic cū queritur. qd ponatur
ponendum est sed cū assumit deus psciit
uit. hic est oppositum ponenti. et ideo est
negandum.
¶ Scudo queritur vtrū diuina psciā
habeat in se necessitatē h° ē verū
necē sit deū psciire qd psciit et qd
sic oñditur primo p auctoritatē
ansel. in lib° de a cordia pdestinacionis et
liberi arbitrij. qd psciit de2 impossibile ē nō
psciire. g° ab equipollenti necesse est psciire
Itē rōne videtur quia omne dictū de p-
terito verū ē necessariū. vñ si cucurrat neces-
se ē cucurrisse sed si psciit psciit. g° cū hoc

fit dictū de p̄terito . ergo necessariū . ¶ **I**tem
 licz potētia dei . sit indrens ad exēndū e:
 non exēndū tñ ex quo exiit in actū neces:
 se est exisse . vñ quāuis potuit creare et nō
 creare anquā crearet tñ ex q̄ creauit neces:
 se est creasse . ergo ex quo p̄sciuit necesse est
 p̄scisse . ¶ **I**tem si homo voluit et p̄sciuit ali:
 quid necesse est hominē scuisse et voluisse .
 ergo si circa sciētā dei non est minor certitudo
 imo maior quā circa sciētā hominis mul:
 to fortius est necesse . ¶ **S**i tu dicas sicut a:
 liqui dicūt q̄ in hac deus p̄sciuit totum ex
 futuro est scdm rem . quāuis intelligat sub ra:
 tōe p̄teriti . Vnde nichil plz est dicere . deus
 p̄scit nisi deus est . et hoc erit . **C**ōtra . tē:
 esto q̄ de2 nullā habet agnitōz . dum tamē
 res essz futura . h̄c eēt vera . de2 p̄scit . qd ma:
 nifeste est falsū . ¶ **P**reterea esto q̄ p̄sciētie
 addat actus transiens in p̄teritū . vt p̄missō
 vel p̄dictio vel p̄phetatio . ibi transit in p̄m
 aliquid . et vere fit idē sophisma et idem du:
 biū . et hoc non soluit . ¶ **I**tem plz distat eē
 et non esse q̄ nccm et contingens . sed aliquid
 quod simpliciter non est habz esse in dei p̄scia .
 s̄o multo fortius aliquid qd in se contingens
 est potest esse nccm in p̄scia dei . s̄o etc .
 ¶ **I**tem eme immutabile est nccm . sed cum
 de2 de2 p̄scit ē immutabile s̄o ē nccm . prima ē
 manifesta . scda patz . qz cum de2 de2 p̄scit .
 est immutabile . s̄o est nccm . prima est maife:
 sta . scda patet . qz cū dicit deus p̄scit si mu:
 tat vt fiat . non p̄sciens aut scdm mutatōem
 rei . aut dei . rei non . quia res adhuc nichil ē
 s̄o non mutat nec mutari potest . si s̄m mu:
 tatōz sui . ergo de2 mutat . ¶ **I**tem omz eter:
 num est nccm . qz vnū solū est eternū . et illd
 est in quo non cadit contingētia sed summa
 nccitas . sed p̄scire dei est eternū . ergo nccm
 est deū p̄scire . ¶ **C**ōtra . regula est . si ans
 bone dōcōis est nccm . et dsequens . et si dñs
 nō est nccm . nec ans . Sed sequit si de2 p̄scit
 hoc esse futurum . hoc erit quocumqz contingen:
 ti demonstrato . qz oppositū non pōt stare .
 s̄o cū dsequens non sit nccm . nec ans . ¶ **I**tem
 regula est qz nccm compatit se cum omi pos:
 sibili . emne em repugnans necessario est im:
 possibile . demonstrato tñ aliquo qui p̄scit est
 dampnari . possibile ē istum saluari . s̄o ista
 duo pōt simul stare qz iste sit p̄scitus dam:
 pnari et saluet . et hoc est impossibile rē . ¶ **I**
 Item regula ē qz oppositū contingens est cō:
 tingens . et oppositū necessarij est impossibi:
 le . Et regula itē ē qz si ans sequit dñs . ad
 oppositū dñtis sequit oppositū dñtis . ¶ **E**x
 his arguo sic . sit a contingens p̄scitū a deo . si
 de2 p̄scit a erit . ergo p̄ regulā si a non erit .
 de2 non p̄scit . sed a non esse fuit contingens
 deū non p̄scisse fuit impossibile . ergo ad cō:
 tingēs sequit impossibile . sed hoc est contra
 artē . necesse est ergo hoc esse contingens deū scz
 p̄scire h̄o . ¶ **I**tem omis diuina actio q̄ respi:
 cit obiectum qd potest non eē . pōt desinere

Vnde cum de2 deseruet rem creatā . potest
 desinere deseruare . ergo cum p̄scire sit respe:
 ctu contingens erit contingens . ¶ **R**ō . dō qz
 sic necessario p̄batū est illud . constat et non
 est dubiū qz deū p̄scire contingēs aliquod
 cū ancedit ad contingens et agnotat aliquid
 qd habz veritatē contingētē . qd ipm iudicā:
 dum est contingēs . sed aliqui voluerūt ipm
 iudicare cōtingens . qz totū quod dicit dicit
 de futuro . et illud improbatū est . qz flm ē
 et non intelligibile illud . omis em intellectus
 qui intelligit hoc quāuis non intelligat t̄pal
 circa deū . intelligit qz actus diuine p̄cogni:
 tōis ab eterno fuit in deo . et ille differt a
 re futura . et p̄terea sic dictū est hoc non sol:
 uit . ¶ **A**lii voluerunt iudicare contingens . qz
 cum sit dictū de p̄terito . pendet tñ ex futu:
 ro . et hoc dicūt increditi et p̄phetico . et di:
 cto a cristo et similibz que inferūt dñcāta:
 te p̄pōz de futuro . et illud est improbable
 vt videt . qm si actus diuine p̄cognitōis p̄:
 det ex futuro . tunc cum in futuro quantū ē
 ex p̄te rei contingens nulla sit certitudo . nec
 in diuina p̄cognitōe eēt . ¶ **P**reterea quō
 dependet cum ab eo non causet aliquo mō .
 et itē quō pendet illud qd nccm est fuisse
 vt actus cognoscendi et credēdi et p̄dicādi
 ab eo qd futurū est . non videt . nec p̄babile
 nec intelligibile . Et idō alio mō dicendū qz
 quoddam est dictū de p̄terito et p̄ p̄terito . sic
 si dicat petrū legisse . quoddā de p̄terito sed
 p̄ futuro . vt ancrisus fuit nascitur . quoddā
 p̄ p̄terito tñ dependz ex futuro . vt hoc di:
 ctum . petrū dixisse verū . nauale bellū fore
 Ad hoc em qz dictū hēat veritatē . erigit bel:
 li euent . et ab illo dependz veritas nostre
 assertōnis que causat a re . quoddā est dictū
 de p̄terito quod nō dependz sed agnotat ve:
 ritatē circa illud futurū . sicut si dicat deus
 p̄scit hoc futurū . qz em dei scia est solū respe:
 ctu veri . idō agnotat veritatē circa illud di:
 ctum futurū . sed qm diuina cognitio non ha:
 bz certitudinē a re . qz ab ipa nec causat nec
 orit . idō ab illo non dependz . et p̄terea falli
 non pōt . quāuis agnotet futurū . Vnde in p̄scia
 entia hec duo dicunt . scz actus diuine cogni:
 tōis . et hunc nccm est eē siue fuisse . et ordi:
 natio futuri ad illum actū . et hec ordinatio
 futuri ad illum actū non est necessaria . et in:
 dicanda est contingētia in totali dicto . non
 ratōe totalitatis siue p̄ncipalis significati
 sed cognotati . et si ponat deū non p̄scire ali:
 quid quod p̄scit . potest et debz intelligi nō
 p̄ remotōez p̄ncipalis significati . sed ipius
 agnotati . siue illi dōdōis ipi t̄palis ad eter:
 nū . qui quidē est contingens ratōe alteri scz
 temporalis . contingētia ergo est i totali dicto
 qz cognotat aliquid esse verū de futuro . qd
 quidē est contingens . et hoc patet sic . cū autē
 dicit de2 p̄scit te saluandū . hic duplex inclū:
 dit actus et p̄positio videlicz . hic tu saluaber:
 ris . et hic de2 habz cognitōez de salute tua .

De

et habuit cognitōz ab eterno. Habere quidē
 cognitōez est actus eternus et necessarius.
 qz non dependz a re. sed saluari est actz fut
 turz et contingēs. qm ergo actus diuine co
 gnitōis non dependet a cognito. ideo pōt
 esse certitudo in ipore cōtingēte exīte. sed
 qm vt significat p mod psciētie anōtat futu
 rū contingens. et omne dictum qd claudit
 in se contingens. iudicandum contingens
 ideo totale cōtingēs iudicat. Et hec scilicō
 est vera et generalis. nā actus credulitatis
 actus pphationis et diuine assertionis. p hō
 qz currunt hōm illustratōez diuine psciētie.
 ideo cognotāt et non dependēt. ideo certi
 et infallibiles sunt de rebz in se non certis.
 Ad illud 8° qd obiicit de Ansel. qz necē ē
 psciēre quod psciēt. dō qz hoc intelligit qm
 ad actū psciētōis que necē est fuisse. sed
 non quantū ad cognotatōez futuritōis. Ad
 illud quod obiicit qd dictū est de pteri
 to. dō qz quantū est de ratōne pteri
 tō. dō qz necē est. sed qm anōtat futū. ideo ē cō
 tingens. et ex hoc patz sequens. qz quantū
 ad illud futū non est adhuc potentia in a
 ctū. pmo adhuc nō potest exire. iō zē. Ad
 illud quod obiicit qz est cognitio siue exīte
 tia rei. gōncitatis siue rei nēcitate. dicēd qz
 vep est qz in actū cognitōis est nēcitas sed
 non in toto. nec est simile. qz psciētio non
 anōtat actualē rei exītiā. sed cognotat rei
 futuritōnē. et ad hoc qz dictū sit necē ne
 cesse est qz sit nēcitas in cognotato. Ad
 illud qd obiicit qz omne immutabile nēcē.
 Dicendū qz ad esse mutabilis duo dcurrūt.
 qz se habeat vno modo pzi. alio mo poste
 rius. et p oppositū immutabile potest dici
 dupliciter. aut qz nichil actu est. aut qz ac
 tu est et non pōt aliter se habere conuertit
 cum necessario. sed illud immutabile quod
 dicit qd non est aliquid actu non conuertit
 et sic est verū contingens de futuro anteqz
 res sit. hoc dictum anristū fore. est modo
 verum immutabile. qz si ponat esse vep. po
 nit qz semp fuerit. et similiter si falsum. et
 hoc quia nihil actu ponit. qm ergo deū pre
 scisse anōtat futū contingēs. ideo est di
 ctum immutabile. nec ex hoc sequit qz sit ne
 cessariū vt visum est. Tamen aliqui volunt
 aliter dicere. qz deum psciēre hoc futū cō
 tingēs. est immutabile a pte psciētis. sed
 a pte rei psciēte est mutabile. et iō ex pte il
 la cōtingēs. Sed tñ illud difficile est dicere
 quod em psciēt semel semp psciētū fuit. et
 de2 potest non psciēre futū cōtingens. ita
 qz nihil fiat circa futū. et ita nulla muta
 tio. Et ppter hoc mod2 alius dicendi est ra
 tionabilior. Ad illud qd vltimo obiicit
 qz nihil ens eternū est cōtingens. Dicendū qz
 ens et nū est dupliciter. aut pure etnū. aut co
 gnotat tempale de futuro. et pure eternū ē
 nēcē. sed cognotās tempale de futuro. ra
 tōne cognotati potest iudicari cōtingens.

sicut et ratōne illiz potest desinere. **S**ū
 ma dictōez est ista. qz deū psciēre futū con
 tingens. est qdā dictum qd claudit i se
 actū diuine cōgnitōis eternū. et ordinatōz
 dicit ad futū contingens. et qm actz di
 uine cōgnitōis ponat aliquid exns nēcē et
 eternū. illa tñ ordinatio ponit futū quod
 cōtingēs est. Et itē qm dicit ordinatōz
 non tñ dicit dependētā sed solū cognota
 tōez. et iō non ponit incertitudinē. et hic
 est qz deum psciēre futū est contingens ra
 tōne cognotatōis ad cōtingens. est immuta
 bile ratōne ordinatōis ad futū. qd potest
 non esse nulla facta mutatōe. ē certū ratōe
 independētie ab eodē. et hoc ptebit infra
 planiz in distinctōe de pdestinatōe.
In pte ista sunt dubitatōnes circa
 trā. et pzi d hō qd dicit Ansel.
 Nec alit sciunt creata qz creanda.
 Videt em male dicere. qz res si ve
 re cognotat. anōscit sicut est. sed alit fue
 runt cum fuerit creanda qz cū erant creata
 Primo em res fuerit in causa et scdm quid.
 et postea in pprio genere et simplicit. ergo
 aut de2 non vere cognotat. aut alit cogno
 uit. **I**tem angelz cognotat res in verbo.
 cognotat etiā eas in pprio genere. et alit et
 alius mod2 cognotandi est hoc ab illo. 8°
 cū non sit latere deū quod nouit angelz. vi
 det qz deus vtroqz modo cognotat. et ita
 aliter et aliter. **R**7°. dō qz cum dico rē ali
 ter cognotat dupliciter pōt intelligi. aut ita
 qz aduerbiū dicat alietatē qm ad cōgnitōz
 aut quantum ad esse rei cōgnite. si quantum
 ad esse rei cōgnite sic est verum. et est sen
 sus. de2 cognotat rem istam aliter esse vel
 se habere qz pzi habuerit. et sic non intelli
 git angelus. Si autē dicat alietatē qm ad
 cognitionem. sic est falsa. et est sensus. de2
 alit rem factā quā pzi faciendā anōnouerit
 et ita est flm. quia sic signat diuina cogno
 tio alterata. et qd aliquis recepit a re ex. et
 p hoc patz obiectum primū quod obiicit qz
 de2 cognotat res in pprio genere sicut an
 gelus. Dicendū qz cognotare res in pprio ge
 nere dupliciter intelligit. aut ita qz eē illd
 quod habz in pprio genere cognotat. et hō
 pfectionis est et non latet deū. et sic non
 dicit nouū modū cognotandi a cognotōne
 in verbo. aut ita qz aspectus itelligētie fue
 vis cognotiue deflectat supra rem vt est in
 pprio genere. et hō est impfectōis. qz vis co
 gnotens egredit extra se. et hoc nullo mō
 pōt poni in deo. et ita facit in angelo aliuz
 modū cognotandi. et sic patz illud. **I**tē
 dsequent de hoc quod dicit. Tunc ei2 quod
 eternū est aliqz existeret causa zē. Vult em di
 cere qz psciētia dicat quid eternū. sed hoc
 videt flm qz psciētia dicat respectū ad cre
 aturā futurā. sed nihil est futū hōm eē qd
 habet in deo. sed in pprio genere. ergo cog
 notat aliquid tēpale. ergo videt qz dicat

ex tempore. **P**reterea respectus ille nihil dicit a pte dei nisi solū modum intelligendi nostrū. 8° tunc cepit ille respectus qm cepit noster intellectus. non ergo fuit ab eterno.

R 7° dō qd si cut dicit magr. pscia dicit qd eternū et ab eterno. cū em non importet nisi duo scz ancessionē et sciētia. et ancessō oīf creature sit ante omnē creaturā. et sciētia naturalit. Datet qd pscia quid eternū dicit. Quod ergo obicit qd importat rei futuritōz. Dicend qd futuritio vno mō importat successionē tempis. et ita non est de ratōe pscie. hoc em modo futurū cepit cum tēpe.

Alio modo futurū importat ordinē tēpalis ad eternū scdm consecutōez sicut pscia a ncessōez. et qm iste ordo scū exiēti primū extremū in actū. et illud fuit ab eterno. idō futuritio et pscia. Quod obicit qd respectus a pte dei nihil dicit scdm rem. Dicend qd fūm est. qd respectus ille est diuina eētia. sed verū est qd nihil dicit respectū siue depēdētia nisi solū hūm modū intelligēdi. et ideo non cepit hūm rem. sed solū modū significādi cepit. et qm magr dicit qd pscia dicit eternū. nō loquit de ratōe nominādi sed de eo qd significat p nomē.

Item qrit de hoc qd dicit. Sciētia vel pscia n eē causa rē. Si sciētia ad noticiā tantū referam. si vō noie sciētie includit bñplacitū atqz dispositio. recte potest dici. Videt em male dicere. qd aut sciētia hoc mō et illo dicto dicit eūdē modū sciēdi. si eundē. 8° si vno modo eē causa et alio. si aliū modū. 8° i deo eē multiplex modū sciēdi. nō ergo vniformis p oīa.

Ite sciētia simplicis noticie est deus. et de2 est causa oīm. 8° sciētia illa est causa oīm. **R** 7° dō. qd i nobis noticia simplex et noticia bñplaciti dicit diuersas cognitōes et diuersos modos cognoscēdi. et psequens cognoscant diuersa. in deo autē vna tm agnitio eē sed illa vna facit de2 qd nos multis. et ideo illa vna dupliciter potest significari. et cui significat p modū approbatōis agnotat effectum et bonitatē. qm vero p modū simplicis noticie. solū euentū. et qm esse causaz alicui2 cognoscit effectū siue respectū. qm eadē sit sciētia siue sapia a pte principalis significati. ideo dicit qd hec est causa illoz que pscit et illa non. et hic dicit. non qd res significata non sit causa. sed quia vt sic significata eē non significat p modū cause. qm comparatur ad ea q nullo modo sunt a deo. et ita p3 illd.

Item psequē de hoc verbo. **M**ug. de2 p pphētā pdixit infidelitatē iudeoz. qd cum dictū pphete fuerit verū certitudinalit. videtur qd deus reuelauerit iudeis suū casū siue dampnatōz quod est contra ipm. sup gen. ad lras. que dicit qd nulli delz reuelari ne rogat despare. **R** 7° dō qd casus potest pdici. sed non ppter hoc reuelat. siue qd dicēti non credit. siue qd dictum de dōcōe intelligit. siue intellectus intelligit de alio. non de

seipō. Et qd vbum pfa. pphete dminatorie et generaliter erat dictū. et hcmibz iam i pte incredulis non aduertētibz. oīmibz hīs moīs potuit itelligi vt eēt pdictio et nō reuelatō.

Preterea solz qri. vtz sciētia dei possit augeri vel minui. **S**up egit magr de sciētie diuine certitudie. hic agit de pfectōe. Et qm vere pfectum est. cui nō est possibilis additio. Ideo magr qrit vtrū diuina sciētia possit augeri vel minui. Et h3 hec ps tres ptes. In prima magr qrit et de terminat qd diuina eētia non recipit augmētū nec diminitōez. nec alteratōez. sed oīa simul et vno aspectū cognoscit. In scda opōponit contra hoc. qd diuina scia non potest augeri. p hoc qd videt aliquid posse scire ex tempore. et determinat. et hoc facit scdo capitulo ibi. Hoc opōponit a quibus dā ita. In tercia obicit auctoritate Iero. ibi. **C**etra hō qd dictum erat diuinā subām esse respectu oīm et hoc ibi. ei autē quod pdictū scz qd de2 rē. Et qlibz hāz trium ptiū potest subdiuit i qd primo in eis opōponit. in scdo soluit et pōnit duplicē rñsionē. et in tercia post rñsionēz epilogaōez subiungit vltimo ca^o.

Intelligentiā pntis distinctionis qrit de pfectione diuine agnitōis. et circa hō duo pncipalit qrunē. pncipio qrit de pfectione diuine cognitōis qrit ad numerū cognoscibilū. scdo qrit de ipa qrit ad modū cognoscēdi.

Quantū ad primū qrunē. primo qrit vtz deus cognoscit alia a se. scdo querit vtz deus agnoscat oīa alia a se. tercio vtz deus possit scire vel pscire plura qd sciat.

Quod autē de2 agnoscat alia a se. cōdit auctoritate et ratōe. **A**uctoritate sic ps. **Q**ui plātauit aurē n̄ audiet aut q̄ finxit oculū nō d̄ iderat. q̄si dicerz. hō est impossibile qd det alijs pōtentiā cognoscendi et ipē nō agnoscat.

Ite **E**ccl. xxiiij. **D**omino deo anteqz crearent oīa sunt agnita. et post pfectum respicit oīa. ergo si non creat se sed aliud. non tm se cognoscit sed etiā aliud.

Ite pbat ratōe oīsua sic. oīe pducens res i m ordinē et libertatē pducit eas p cognoscēs. si em pducit ordinatē. necē est qd pducat hūm sapientiā. **R**ursūz si hūm libertatē necē est qd hūm sapientiā pncipiam non alienā. 8° in ipō est oīm cognitio.

Item in entibus est status. ergo pari ratōe et in cognoscibilibz. sed primū ens in quo eē status est pncipium a quo est oīs entitas et sine quo nichil est n̄ aliqd eē nisi ab eo. 8° eadē ratōe in primo agnoscente si status est necē est qd ab ipō sit oīs agnitio. et qd p ipm oīa agnoscat et sine ipō nihil.

Si ergo ppter quod vnū quodqz et illud magis patet rē. **I**tem hoc ipm ostendit p imposibile. quia se non agnoscat aliud a se. aut 8° quia non potest. aut quia non vult. non qd non vult. quia in deo voluntas non pcedit. cognitōez. ergo quia non potest. sed omne

De

cognoscens quod non potest agnoscere aliquid
 quod est agnoscibile. habz cognitōez defici
 entem et artatā. quod impossibile est esse ī
 deo. 8° rē. ¶ **I**tem nihil potest deē nisi qd
 nouit. alioquin aliquid possit ignorāz. quod
 absurdū est. ergo si non nouit aliquid aliud
 a se. nec potest supra aliud a se. nec in se po
 test cum non sit supra se. ergo nichil in toto
 mundo potest. 8° deus est impotentissim⁹
 quod est absurdissimū dicere. ¶ **S**ed cōtra
 opponit p rationem phi in xi. Intelligibile
 est pfectio intellectus. ergo si deus intelli
 git aliud a se. intellect⁹ eius pfiat ab alio.
 et si hoc sequit triplex incōueniēs. primū qz
 eius cognitio vilescit cum pfiat a re minus
 nobili qz sit deus. scdm qz eius cognitio vel
 ipe deus transmutat. omne em quod ab alio
 pfiat habet potentia passiuā que est prin
 cipium transmutadi. et terciū incōueniens
 est qz deē non sit sua actio. cum actio sit a
 pfectione. et deus pfiat rē. ¶ **I**tem si de
 us agnoscit aliud a se. cum omne qd agnos
 cit deus sit idem quod deus. necesse est illd
 quod agnoscit sit ex deū. ergo si cognoscit
 aliud. agnoscit aliquid extra se. Et ex hoc si
 militer erit triplex incōueniēs. scz qz agnitō
 eius sit indigēs exteriori. sit etiā transmuta
 bilis. et qz sit aliud qz ipe que omnia sunt in
 cōueniētia. ¶ **I**tem illud idē cōdit p ratōz
 agnoscendi. qm ratio cognoscēdi est ipe ve
 ritas. sed veritas idem est qd rei entitas vt
 dicit Aug. 8° nihil agnoscit a deo nisi ens.
 sed deus nihil cognoscit nisi ab eterno. 8°
 nihil cognoscit ab ipō nisi ens quod est ab
 eterno. sed tale est vnū solū scz ipe deus. 8°
 rē. ¶ **I**tem ratio cognoscēdi est assimilatio
 vbi est em cognitio necesse est qz ibi sit assimi
 latio agnoscēdis ad cognoscibile. 8° vbi su
 ma cognitio ibi summa assimilatio. et qz di
 cognitio est summa et pfectissima. ergo de
 bet attendi hū summa assimilatio. sed nihil
 summe assimilāt deo nisi ipe. 8° solū seipm
 cognoscit. ¶ **I**tem videt qz nulla nēitas sit
 ponere deū cognoscere alia a se. qm sicut po
 tentia se habz ad pductionē ita et intelligē
 tia ad cognitōez. sed dei potentia etiā si ni
 hil pducit non est minus potēs. ergo si in
 telligentia dei nihil aliud a se cognoscit. ni
 hilomin⁹ est summe intelligēs. ¶ **I**tem be
 nitas creature compata ad bonitatē creato
 ris est sic punctus ad lineam. 8° similē ve
 ritas ad veritatē. sed si intelligat punctus
 amoueri a linea non est linea minor nec im
 pfectior. ergo si deus veritatē suā agnoscit
 sine veritate creature. nichilomin⁹ sua cog
 nitio pfecta est. ¶ **R**o dō qz piū et necm ē
 dicere qz deus aliud a se agnoscit. piū qdē
 quia omnis rectus anim⁹ hoc dicit. quia nō
 latet deū qd agnoscit noscere anim⁹. Necm
 cū non potest opus latere sapientissim⁹
 opificē. et ideo oppositū dicere est impiū et
 impossibile. ¶ **E**t pterea ad intellecta obie

etoz notandū qz cognoscere aliud est dupli
 citer. aut p aliud a se cognoscere. aut p se.
 qm cognoscens agnoscit aliud et p aliud. et
 vey est qz pfectōez habet aliud. et tūc eius
 intellect⁹ ē ī potētia et recipit aliud pfecti
 onē et ido additōez et transmūtōez. et hō oī
 nō possibile ē cca deū. Et iten aliud agno
 scere p se. et tūc atingēs ē act⁹ respectu co
 gnoscibili sed magis ecōuerso. et hōc mo
 do ponimus deū aliud cognoscere a se p se.
 ipm. et sic non pcedit prima ratio. sed hū
 primā viam. et ita intelligit phū si verum
 dixit. ¶ **A**d illud qd obicit scdo qz si deē co
 gnoscit aliud a se. ergo aliquid extra. dō. qz
 cognoscere aliquid extra se est dupliciē. aut
 p aliquid acceptum ab extra. et sic dependz
 cognitō ab extrinseco. et sic non est possibi
 le ponere in deo. aut cognoscere aliquid ex
 qua aspectus agnoscētis deflectit ex. sic
 agnoscit angelus. aut qz illud quod est ali
 ud et diuersum habz ortū ab intra. et ita qd
 ē extra agnoscit p omnino intrinsecū. et hō
 modo cognoscit deus scz p exemplar quod
 est idem qd ipe a quo res cognoscunt. et hō
 modo nihil valet obiectio. ¶ **A**d illud qd ob
 icit tercio qz ab eterno fuit vnū solū ens. rē
 qz duplex est rei esse scz in se. et in sua causa
 id est ppro genere. et ī exēplari. et ad cog
 nitōez rei sufficiat exēpla eius in causa. siue ī
 exemplari. et quia p exēplar repñat sic fut
 tura est in ppro genere. ideo p existētiā ī
 exemplari omnino agnoscēt sicut futura ē.
 nec aliter agnoscitur postqz facta est. quod
 ergo obiāt qz ab eterno fuit vnū solū ens.
 dicend qz vey est in ppro genere siue in eā
 actuali. multa tñ fuerūt in causa et esse illd
 erat ratio cognoscēdi hū vtrūqz modū eē
 di. ¶ **A**d illud quod obiāt quarto de assi
 milatōne. dō sicut sup dictū fuit in qstōe
 de pōas. qz ad cognitōez requirit assimilatio
 non p diuentiā in genere vel specie. h
 scdm ratōez exprimentadi. et qm diuina veri
 tas vna et summa expōsione exprimit se et
 alia. ideo summa assimilatio est. non tñ re
 spectu sui sed etiā respectu alior. et ita pa
 tet illud. ¶ **A**d illud quod obiāt qz potē
 tia dicit pfecta etiā si nichil faciat. ergo rē.
 Dicend qz non est simile de actu faciendi re
 spectu potētie. et sciendi respectu intelli
 gentie. nam facere est actus vt actus. et vt
 egrediens qui non facit pfectionē. sed con
 sequit et ei attestat. sed scire est actus vt
 habit⁹ qui figat vt pfectio potētie. qm 8°
 diuina intelligentia est pfectissima. ideo n
 tantū agnoscit aliqua. sed omne quod potest
 cognosci. non autē facit omne quod potest
 fieri. ¶ **A**d illud quod obiāt vltimo qz veri
 tas creature nihil facit ad primā veritatē.
 rē. dicend qz verū est. et ideo eqz nobilis et
 pfecta erat prima veritas ante creatōez veri
 tatur aliaz. sic post. sed tñ ponere qz aliq

fieri non se a rem
 agnoscere non potest
 quod est agnoscibile
 quod impossibile est esse
 in deo. 8° rē. ¶ **I**tem
 nihil potest deē nisi qd
 nouit. alioquin aliquid
 possit ignorāz. quod
 absurdū est. ergo si non
 nouit aliquid aliud a se.
 nec potest supra aliud a
 se. nec in se potest cum
 non sit supra se. ergo
 nichil in toto mundo
 potest. 8° deus est
 impotentissim⁹ quod est
 absurdissimū dicere. ¶
Sed cōtra opponit p
 rationem phi in xi. In
 telligibile est pfectio in
 tellectus. ergo si deus
 intelligit aliud a se. in
 tellect⁹ eius pfiat ab alio.
 et si hoc sequit triplex
 incōueniēs. primū qz
 eius cognitio vilescit cum
 pfiat a re minus nobili
 qz sit deus. scdm qz eius
 cognitio vel ipe deus
 transmutat. omne em
 quod ab alio pfiat habet
 potentia passiuā que est
 principium transmutadi.
 et terciū incōueniens
 est qz deē non sit sua
 actio. cum actio sit a
 pfectione. et deus pfiat
 rē. ¶ **I**tem si deus
 agnoscit aliud a se. cum
 omne qd agnoscit deus
 sit idem quod deus. nec
 esse est illd quod agnos
 cit sit ex deū. ergo si
 cognoscit aliud. agnos
 cit aliquid extra se. Et
 ex hoc si militer erit
 triplex incōueniēs. scz
 qz agnitō eius sit indigēs
 exteriori. sit etiā trans
 mutabilis. et qz sit aliud
 qz ipe que omnia sunt
 in cōueniētia. ¶ **I**tem
 illud idē cōdit p ratōz
 agnoscendi. qm ratio
 cognoscēdi est ipe ve
 ritas. sed veritas idem
 est qd rei entitas vt
 dicit Aug. 8° nihil agnos
 cit a deo nisi ens. sed
 deus nihil cognoscit nisi
 ab eterno. 8° nihil cog
 noscit ab ipō nisi ens
 quod est ab eterno. sed
 tale est vnū solū scz ipe
 deus. 8° rē. ¶ **I**tem
 ratio cognoscēdi est
 assimilatio vbi est em
 cognitio necesse est qz
 ibi sit assimilatio agnos
 cēdis ad cognoscibile.
 8° vbi summa cognitio
 ibi summa assimilatio.
 et qz diuina cognitio est
 summa et pfectissima.
 ergo debet attendi hū
 summa assimilatio. sed
 nihil summe assimilāt
 deo nisi ipe. 8° solū
 seipm cognoscit. ¶ **I**tem
 videt qz nulla nēitas
 sit ponere deū cognos
 cere alia a se. qm sicut
 potentia se habz ad
 pductionē ita et intelli
 gētia ad cognitōez. sed
 dei potentia etiā si
 nichil pducit non est
 minus potēs. ergo si in
 telligentia dei nihil
 aliud a se cognoscit.
 nichilomin⁹ est summe
 intelligēs. ¶ **I**tem
 benitas creature compata
 ad bonitatē creatoris
 est sic punctus ad
 lineam. 8° similē veritas
 ad veritatē. sed si
 intelligat punctus
 amoueri a linea non
 est linea minor nec
 impfectior. ergo si
 deus veritatē suā
 agnoscit sine veritate
 creature. nichilomin⁹
 sua cognitio pfecta est.
 ¶ **R**o dō qz piū et
 necm ē dicere qz deus
 aliud a se agnoscit.
 piū qdē quia omnis
 rectus anim⁹ hoc dicit.
 quia nō latet deū qd
 agnoscit noscere anim⁹.
 Necm cū non potest
 opus latere sapientis
 sim⁹ opificē. et ideo
 oppositū dicere est
 impiū et impossibile.
 ¶ **E**t pterea ad
 intellecta obie

veritas sit et non sit a veritate eterna est ponere primam veritatem non esse summam. sic ponere aliquam veritatem esse. et non esse cognitam tollit rationem perfecte veritatis. ut est ratio cognoscendi. et ideo patet quod de perfectione summe veritatis est cognitio creature si cut et potentia producendi.

Secundo. dato quod deus cognoscat alia a se. quare videtur cognoscat omnia alia. Et quod sic videtur auctoritate Iere. xvij. Draui est cor hominis etc. et post. Ego dominus scrutans corda et renes. sed nihil incertum. nihil occultum nostris cogitationibus. ergo si has cognoscit et omnia alia.

Item Hebr. iij. Omnia sunt nuda et aperta oculis eius. ad quem nobis sermo. et iterum. vivus est sermo dei et efficax usque ibi. et non est aliqua creatura invisibilis in conspectu eius.

Item Io. ultio. domine tu omnia nosti. **I**tem Aug. iij. de trini. Nihil fit visibile nec intelligibile quod non de aula interiori atque invisibili summi imperatoris aut iubeat aut permittat sibi ineffabile iusticia penam et premerit gratiam et meritum. et si hoc ergo omnia agnoscit.

Item ratio videtur. quod quanto suba spiritualior atque simplicior tanto plurimum est cognitiva. sed deus est suba simplicissima et spiritualissima ergo est omnium cognitiva. **I**tem deus est creator et remunerator. sed in quantum creator. est artifex. in quantum remunerator iudex. sed perfectus artifex cognoscit omnia producta. perfectus iudex omnia remuneranda. sed omnis creatura spectat ad artificium. et omne bonum et malum ad iudicium. ergo deus omnem creaturam agnoscit. et omnem bonitatem et malitiam.

Item impossibile est aliquid esse in quo non sit deus per potentiam essencie ut supra probatum est. sed cuiusque presens est per essentiam et cognitionem. ergo impossibile est aliquid deo esse incognitum.

Item si esset in una re ita quod non in alia. esset eius essentia limitata. ergo si ita agnosceret quod aliquid esset incognita. esset eius agnicio limitata et artata. et ita imperfecta. **S**ed contra. omne nobilius deo est attribuendum. sed quodam melius est nescire quam scire. sic dicit Aug. in enche. ergo necesse est ponere quod deus illa non sciat.

Item intellectus noster propter suam immaterialitatem non intelligit singularia. Unde ut philosophus dicit. intellectus est universalis et sensus singularium. sed divinus intellectus multo magis est immaterialis quam noster. ergo si noster non intelligit singularia. nec divinus. **I**tem ostenditur hitus scientie licet propter suam certitudinem non est nisi necessarium et non contingentium quod dicit boetius. quod scientia est eorum que sui immutabilem eternitatem sortuntur. Si ergo divina cognitio est multo certior quam nostra scientia. patet etc. **I**tem que necessitas est deum ponere agnoscere omnia. et videtur quod nulla. quia cognitio nostra non minus dicitur perfecta. si non agnoscit unam musicam. si ergo divina cognitio multo minus proficiat a sabili. non erit imperfecta si non agnoscit ista

vilia. **I**tem sicut deus dicitur omnisciens. ita est omnipotens. sed potentia mali non est de omnipotentia nec de perfectione potentie naturalis. ergo similiter cognitio mali non est de perfectione scientie. ergo etc. **I**tem hoc ipsum ostendit auctoritate etc. et primo auctoritate Abacuc. Mundi sunt oculi tui domine ne videant malum. ergo etc. **I**tem Math. xv. de malis. Nescio vos. etc. **I**tem ad intelligentiam obiectorum. quod in deo est noticia approbationis et simplicis noticia. et noticia approbationis cognoscit deplacitam voluntatis. hac non cognoscit de omnia. quia nec mala nec malos. sed tantum bona et bonos. et de hac intelligunt due ultime auctoritates. Est alia cognitio simplicis noticia. et hec. quia habet rationem agnoscendi a veritate que est lux summa cui nihil potest occultari. nec etiam tenebre obscurant ab ipsa. ideo de necessitate cognoscit omnia. magna et parva. bona et mala. sic ostendit rationes ad prima parte. **A**d illud ergo quod per obiectum. quod omne nobilius deo est attribuendum. dicitur quod est melius simpliciter et est melius hinc et sicut statum dico ergo quod omnia scire simpliciter melius et nobilius est. sed homini corrupto cui accipit occasionem peccandi ex cognitione. melius est quodam nescire. ideo non sequitur quod sit deo attribuendum. **A**d illud quod obicit de immaterialitate intellectus. dicitur quod hoc quod non cognoscit singularia non tantum venit ex immaterialitate imo ex immaterialitate diuncti et immaterialitate sua. quoniam cum coniungitur corpori. ideo habet potentias secundum quas dependit a corpore quantum ad operationem. et per quas intellectus quantum ad diu est in corpore exit ad exteriora. quia ille sunt medietas sensus particularis et ymaginatio. quoniam ergo singulare non pervenit ad intellectum nisi per istas potentias. et ascensus per has est sicut abstractio et depuratio. et abstractio facit de singulari univiale. et ideo non potest singularia cognoscere ut intellectus. nisi intellectus sit separatus vel divinus. **A**d illud quod obicit de certitudine scire. dicitur quod hoc non est propter certitudinem simpliciter sed propter certitudinem causatam a re. Et quoniam causat certitudo in nostra cognitione. vel pendet ex re. ideo non potest nostra agnicio esse certa nisi res sit necessaria. divina autem cognitio quoniam a re non causat. nec dependet. ideo potest esse certa de re contingenti. **A**d illud quod obicitur quod potentia mali non est de omnipotentia ergo etc. dicitur quod non est simile. quia rectitudo manens rectitudo est ratio agnoscendi malum sed rectitudo non est causa mali. nisi declinando a rectitudine. et deficiendo. ideo scire malum est de perfectione scientie. sed posse malum non est de perfectione potentie. **A**d illud quod obicit. que necessitas est cognoscendi omnia. dicitur quod infinitas et imensitas veritatis que non patitur aliquid latere deum. sic imensitas divine potentie non patitur aliquid absentari a deo.

Ergo queritur utrum deus possit scire vel prescire plura quam sciat. et quod possit

et idē est creaturā agnosca et deū cognosce-
 re. ergo deus alio modo cognoscit se et alia
Item omnis cognitio in qua cognitū ē no-
 bilius p̄sentius et intelligibili² est agnitio
 nobilior sc̄z quantū ad rem et modū. quantū
 ad rem quia de re magis nobili. quantū ad
 modū quia de re p̄sentiori. sed in agnitione
 qua deus cognoscit se. cognitū est nobili².
 p̄sentius et intelligibilius q̄ in agnitione
 creature. ergo nobilior cognitio quantū ad
 rem et modū. **B**o dō q̄ est q̄daz cognitio
 que causat et ortū habz a cognoscibili. et h̄o
 qm̄ a cognoscibili causat et dependz. variat
 s̄m exigentiā cognoscibilis quantū ad rem
 et modum. Est et alia cognitio que s̄m rem
 idem est quod cognoscens. et a cognoscibili
 nō causat nec dependet. et hoc accipit p̄dē
 p̄tatem quantū ad rem et modū a p̄te co-
 gnoscentis non a p̄te cogniti. qm̄ ergo diu-
 na cognitio a rebus non pendet nec causat
 sed est idem quod deus. et deus eadē essen-
 cia. et eodem modo se habēt. ideo vna cog-
 nitione et eodē mō cognoscit deus se et alia a
 se. quia p̄ se ip̄s nullo modo variatū nec di-
 uersificatū. **A**d intelligentiā autē obiecto-
 rū notandū q̄ p̄ respectum ad cognoscentē
 cognitio eodē modo compat̄ et eodē modo
 est. quia sc̄dm illā compatōez habz esse. et sic
 p̄cedunt p̄ime ratōnes cōndentes q̄ eodē
 modo cognoscit se et alia. sed p̄ respectum
 ad cognitū. licet sit eodē tñ alio modo cōp-
 atur. nam ad deum s̄m ratōez p̄emptitatū
 ad creaturā s̄m ratōez diuersitatis et causa-
 litatis. et ideo ad creaturā s̄m ratōez p̄dean-
 di. ad deum vero mīme. et hoc p̄bant ratō-
 nes inducte ad sc̄dam p̄tem. q̄ alio modo
 compat̄. et hoc modo dēdendū. si ergo ife-
 rat q̄ alio modo sic ratio non valet. quia co-
 gnitio dei non recipit modū essendi. nec no-
 bilitatē a cognito. et sic patent duo obiecta
 de p̄dea et diuersitate. **A**d illud quod obi-
 ciat̄ terciō. nihil est cōmune creatori et creatu-
 re. Dicendū q̄ v̄n̄ est de cōmunicato s̄m ean-
 dē compatōez. sed sc̄dm aliā et aliā nihil p̄-
 hibet q̄ aliquid sit veritas creature et simi-
 litudo dei. Similiter q̄ aliquid sit veritas
 dei et similitudo creature. et qm̄ ratio agno-
 scendi accipit̄ penes v̄trūq̄ modū. ideo cog-
 nitio potest esse cōmunis. **A**d illud quod
 obicit̄ vltimo dō q̄ tenet. cum cognitio cau-
 sat̄ a cognito. non autē tenet cū non causat̄
 sicut in p̄posito.

Secundo q̄rit. v̄n̄ deus cognoscat
 mutabilia immutabiliter. Et q̄ sic
 oñd̄ it̄ auctoritate D̄po. de di. no.
 Cognoscit deus omnia imateriali-
 ter materialia. ip̄tite p̄tita. v̄niformit̄ mul-
 ta. immutabiliter mutabilia. **I**tem Aug. xv
 d̄ trinitate. Eius sc̄ia inadmissibilis ē et iua-
 riabilis. sed oīne tale imutabile. **S**o 2°. **I**tem
 hoc ip̄m oñd̄it̄ ratōe. quia qd̄ nobili² ē. deo
 attribuendum. sed nobilior est cognitio qua

cognoscit̄ res imutabiliter q̄ qua agnoscat̄ mu-
 tabilit̄ **S**o 2°. **I**tem qd̄ est in aliquo ē in eo p̄
 modū eius in quo est. et h̄o v̄n̄ est maxie in
 deo in quo omne qd̄ est ē ip̄m siue ip̄e de².
So cum sc̄ia re² et ip̄e res cognite sunt i deo
 et ip̄e sit oīno immutabilis. sunt **S**o in deo
 imutabiliter. **I**tem ad hoc est ratio Aug.
 ducens ad ip̄ossibile. dei em̄ sc̄ire est suū eē
 et sc̄ientia sua est sua eēndā. si ergo sc̄irz mu-
 tabilit̄ esset mutabilis quod oīno in ip̄o est
 ip̄ossibile. **I**tem vbi est mutabilitas ibi
 nulla est certitudo. si ergo de² sc̄iret res mu-
 tabilit̄. sc̄iret incerte. sed incertitudo ē cō-
 dictio dedecorās agnitōez. ergo nō habet
 dei cognitio p̄fectā nobilitatē. **C**ontra cū
 res est p̄ns sc̄it de² eam esse p̄ntē. et cū p̄te-
 rita sc̄it eam esse p̄teritā. et cū futura sc̄it eā
 esse futurā. non p̄teritā. **S**o videt̄ sic nos co-
 gnoscimus res mutabiliter. ita et deus cog-
 noscat. **I**tem ad hoc q̄ sc̄ia est vera necesse est
 sc̄ibile et sc̄ientiā p̄portōnari. alioquin non est
 vera sc̄ia. cum ergo mutabilis ad imutabile
 non sit p̄portio. sed mutabilis ad mutabile.
So deus non cognoscit res mutabiles imu-
 tabilit̄ sed mutabiliter. alioquin non vere cog-
 noscat vt videt̄. **I**tem qd̄ quid sc̄it ē verum
 ergo quod imutabiliter sc̄it immutabiliter est
 v̄n̄. sed res mutabiles nō h̄nt veritatē im-
 mutabilē. **S**o non p̄nt sc̄iri imutabiliter. **I**tem
 q̄ res sunt cōtingētes. ideo deū p̄sc̄ire futu-
 ra cōtingentia est cōtingens. sic in p̄cedētib²
 cōsum ē. ergo quia res sunt mutabiles. deū
 sc̄ire res mutabiles est mutabile. **S**o mutabi-
 liter agnoscat̄ deus mutabilia. aut si non est
 hoc v̄n̄. q̄ro quare nō. et iten̄ quō p̄t̄ illud
 intelligi. quia rei mutabilis sit sc̄ia imutabi-
 lis. **B**o dō q̄ cum q̄rit. v̄n̄ deus sc̄iat res
 imutabiliter. hec est duplex. quia hec dispō-
 imutabiliter potest determinare actū sciendi
 dei. vel actum essendi rerū. si actū sciendi dei
 sic oīno v̄n̄ est q̄ imutabiliter sc̄it. q̄ circa
 eius actū et cognitōez non cadit trāsmutatō
 nec v̄iāssitudis obumbratio. si autē d̄t̄ ermi-
 net actū essendi re². sic falsū ē de reb² mu-
 tabilib². quia deus sc̄it eas mutabiles et nō
 ut ip̄az mutabilitatē et sc̄it se h̄re nūc ali-
 ter q̄ p̄ius. sed tñ nouit imutabiliter. et ra-
 tio huius est. qm̄ in eius cognitōe non ē rece-
 ptio. non est successio. nec est obliuio. et iō
 q̄tūcūq̄ res sint mutabiles ip̄e non muta-
 tur i cognoscēdo mutabilitatē eaz. et q̄uis
 nullū sit simile p̄t̄ cogitari. si intelligat̄ vel
 cogitat̄ oculus fix² in pietē. qui se ip̄o vidat
 transeuntes sine receptōe et v̄nico aspectu
 omnes videat. et omnes motus ip̄oz q̄tū-
 cumq̄ res mutent̄. tñ nec oculus mutat̄. n̄
 eī² cognitio. et sic ē in deo. **E**xemplū aut̄ ad
 hoc intelligendū potest sumi a cōtrario sic. qz
 em̄ sc̄ientia causata pendet a sc̄ibili. et non e-
 conuerso. ideo potest esse mutatio circa sc̄iaz
 p̄ obliuionē et erroz. et successiuā cōsidera-
 tōz. nulla facta mutatōe i sc̄ibili. sic cōtrario

modo quia scientia diuina non pendet ex re
 scita pot esse mutatio circa scibile nulla mu-
 tatione exite in diuina scientia. et tñ illa scia
 totu scit. Et p hoc patz rñsio ad primo ob-
 iectu de hoc qd scit fuisse et esse. Dicend em
 q hoc dicit mutatoez a pte scibilis. nō scie
 Ad illud qd obicit de apoztoe dō q i spe-
 cialibus dōcōibus nō optz apozionari. etiā
 sciaz causatā. quia rei corpalis est scia spiri-
 tualis. sed sufficit q sit apozcio in veritate.
 Ad illud qd obicit q quid qd scit ē verū
 sō qd scit immutabilie imutabilie est verū.
 dō. q hō ē accns. qñus em scia requirat ve-
 ritatē in scito de ratōe sue intentōis genera-
 lis maxime scia respectu anūciabilis. tñ scia
 non semp dicit dōzmitatē in mutabilitate
 maxime diuina scia que a scibili nō dpendz
 Ad illud qd obicit q futuz dtingens n̄
 pscit deus necessario. dō q nō ē simile. tñ ex
 pte actus psciendi. tñ ex pte dispositōis. ex
 pte actus non ē simile. quia pscire semp noc-
 tat euentū rei. sed scire non semp cognocat
 rei erñtia. scit em deus que potest facere et
 nūq̄ faciet. Preterea nō ē simile de dispo-
 sitōe. qz modus imutabilitatis respicit actū
 sed contingēs respicit non tm actū sed ordi-
 natōz ad futuz. et actus quidē diuine cog-
 nitōis est imutabilis et necessari. sed dpa-
 tio ad futuz dtingens. est contingēs.

Quæritur quid sit deus agnoscat oia p-
 sent. Et q sic videt. j. De. vltio su-
 p illd. mille ani zc. glo. i agnitōe
 diuine veritatis. pterita et pntia
 et futura. equalie pntia sunt. **I**tem Aug.
 sup jo. In veritate que manet. pteritū et fu-
 turū non inuenio. sed solū pns et hoc incor-
 ruptū. **I**tem qto res est pntior tanto cog-
 nitio est nobilior. qz hoc facit ad nobilitatē
 cognitōis. s; deus omnia agnoscat nobilissi-
 me. sō omnia que cognoscat pntissime agno-
 scit. **I**tem si non agnoscat omnia pnter.
 sō non agnoscat omnia simul. qz si simul. tñc
 ergo in eodē nūc cognoscat omnia et ita pnt
 Si autē non cognoscat simul. sō vnū post ali-
 ud. sed in omni tali agnitōe est transmuta-
 tio. ergo in cognitione caderet transmuta-
 tio quod est oino falsum et ipossibile. **C**ō-
 tra pscientia non est nisi futuri et vt futuz
 est. ergo si deus agnoscat omnia pnter. sō
 nihil oino pscit. sed pscit. ergo zc. **S**i tu
 dicas qz impzie dicit pscire. Contra in pre-
 sciētia non sunt nisi duo. scz scia et ancessio
 respectu cognitōis. sed constat qz in deo pprie
 est scia. cōstans etiā ē qz in ipō pprie est an-
 tecessio. quia pprie ancedit deus omnia alia.
 ergo rñsio illa nulla ē. **I**tem omne pns sim-
 statū sue pntialitatis est nccm. ergo si de2
 oino cognoscat pnter. et semp pnter. sō oia
 cognoscat necessario. sicut ergo qd pns est
 non potest non esse. ita si deus aliquid pre-
 scit nccē est psciuisse. et si psciunt erit. ergo
 nccē est esse. **I**tem hoc oñdit p impossibile

quia si omnia cognoscerz pnter. ergo plura
 simul. ergo simul se conuertit ad multa. sed
 simplex ad quod se conuertit totalie se duer-
 tit. ergo cum vnū intelligit non pot in alterz
Item si cognoscat omnia pnter. ergo simul
 scit duo cōtradictoria oposita. sed quid ē
 quid scit est ver. sō duo cōtradictoria oppo-
 sita sunt simul vera. **B**ō dō. qz agnoscere
 omnia pnter duplicat potest intelligi. aut
 qz notet pntialitas a pte cognitorum et sic
 est falsa. quia non cognoscat omnia eē vera
 pnter et simul. Aut ita qz notet pntialitas
 a pte cognoscentis. et sic habet veritatē. et
 ratio huius. qz deus oim ydeas habz pntes
 et simul p quas agnoscat res futuras ita cō-
 tudinalie sicut si essent pntes. et itez sup
 omnes illas simul et pnt se duertit. et ita si
 mul et pnter cognoscat. **E**t itez pns sue cog-
 nitōis est pns simplicissimū quod circum-
 plectit omnia tempa. **E**t hijs tribz ratōibz
 simul iunctis dicit de2 omnia pnter cogno-
 scere. **E**t ratōes iste totū hnt ex hō qz pntia
 litas diuine cognitōis. que quidē eternalis
 est. est simplex et infinita. quia simplex est
 ideo semp pns. quia infinita ideo sunt ei oia
 pntia. **E**t ex emplū huius ponit in pntiali-
 tate dei qñtū ad rez erñtia scd; quā de2 to-
 tū ē i vna et ita ē i vna vt nihiloiz sit et i ali-
 a. et hō est qz simplex et infinitus. ideo deus
 iudicat aliquid esse futuz. sed non futurū
 sibi. et omnia pnter cognoscat. et tñ nihiloiz
 pscit. et p hoc patet primū et scdm. quia p-
 cedunt scdm quod pntialitas ē dispō rei. co-
 gnite in sua natura non in cognitōe diuina
 Patet etiā terciū. quia hoc est simplex et in-
 finitū. et in vno multa cognoscat. ideo simul
 supra multa se conuertit. **Q**uod obicit de
 cōpositis similiter patet. quia qñus cogno-
 scat cōposita simul ex pte sua. tamen scit vnū
 alteri esse incōpossibile. vnū tñ alteri posse
 succedere.

In ista pte sunt dubitatōes circa li-
 terā. **E**t primo de hoc quod dicit
 Aug. Saunt se pater et filius iui-
 cem. sed iste nascendo. ille gignen-
 do. **V**idēt em male dicere. qz scire est essen-
 ciale in diuinis. ergo si scit nascēdo. cum na-
 scā dicit pprietatem psonalem. pprietas p-
 sonalis est ratio rei essentialis. quod non ē
 sane neqz verū dictū. **B**ō. aliq voluerūt di-
 cere qz scire dei relatū ad creaturas. vel ita
 qz vna psona sciat seipam est dictuz essen-
 cialiter. si scdm qz vna psona sciat aliā dicit re-
 spectum psonae ad psonam. et est dictuz no-
 tionaliter. sed hoc non est dumenter dictū
 quia sicut in pcedentibz habitū est. sapien-
 tia et sape esse ncialie tm dō. **E**t pterea dō
 qz ablatiuus ille non tm dicit causam siue ra-
 tionē dicendi sed ratōez dcomitantie. **C**erū
 dia em sicut dicit Dris. hnt exponi p si vel
 dum vel p quia. et primo mō dicit dumenter
 tiā. scdo dcomitantia. et terciō causā. **I**tez

Al

quod de hoc quod dicit. Et omnia que sunt in eorum
sapientia et in eorum essentia. unusquisque eorum
simul videt. **S**ed supra dicitur. dicitur est
quod creature sunt in dei noticia sed non in dei
essentia. **S**ed est contradictio. **U**bi dicitur quod in
diuina scientia sunt scibilia. in diuina vero essen-
cia sunt attributa. sicut potentia. sapientia. et
bonitas. Et Augustinus vult dicere quod pater et fi-
lius simul videt omnia cognoscibilia creata
et creanda et omnia essentia attributa. **U**bi
lra legenda est diuisim. omnia que sunt in eorum
scientia. ut puta creata. simul scit quilibet. similiter
omnia que sunt in eorum essentia. ut pote attributa
simul sciunt. siue scit quelibet. et ideo non
vult dicere quod creature sint in diuina essentia.
Item quod de hoc quod dicit. quod scientia dei non
est nisi de hijs que sunt vel fuerunt vel erunt
videt enim hoc esse falsum. quia deus scit omne
quod potest facere. sed potest facere quod
numquam fuit. nec erit. **S**ed scientia dei est ali-
quo modo quod numquam fuit. vel est. vel erit. Et pro-
pterea est infinitum. sicut vult Augustinus. xv. de ci. di.
non tamen que sunt vel fuerunt vel erunt. **U**bi
dicitur quod magister loquitur de scientia visionis que est illo-
tantum quod ab eterno fuit presentio. sed ipse
obicit de scientia intelligentie que nullius cogno-
tat existentiam. quod patet. intelligit enim deus
omne quod potest. et ita non recte currit obie-
ctio. **I**tem quod de hoc quod dicit. quod non po-
test incipere scire vel prescire. Videt enim male
dicere. quia nihil scit nisi verum. **S**ed antequam sit
verum non scitur. ergo si aliquid incipit esse ve-
rum. aliquid incipit a deo sciri. **S**ed deus potest
incipere aliquid scire. **I**tem creatio est diuina
essentia. et tamen ratione cognoscitur deus potest
aliquid incipere creare. **S**ed similiter et aliquid
scire. **U**bi dicitur scire dupliciter dicitur. vno modo scire
hoc est quod habere agnitionem de aliquo. et sic
cognoscit actualiter existentiam agniti. et sic non po-
test deus aliquid incipere scire. id est aliquid
cognoscere incipere habere. **A**lio modo scire hoc
est quod non nosse aliquid esse verum. et hoc tunc
primo scit esse verum quando incipit esse. et sicut in-
cipit deus scire sic et desinit prescire. non ra-
tione principalis significati quod est scientia. sed ratione cog-
notati. quod quidem est veritas rei scite. **I**tem
querit de hoc quod dicit. quod potest nouit ex te-
pore scire vel prescire. sicut nec potest nouit
vel ex tempe velle aliquid. et tamen potest velle.
quod numquam voluit. **V**idet enim hic dicere duo
contradictoria opposita. quoniam illud est nouum quod
prius non fuit et modo est. **S**ed si posset quod
prius non voluit videt quod incipiat velle.
Ubi dicitur quod cum dico deum velle hic duo di-
co. et actum diuine voluntatis. et vult esse or-
dinatorem ipsius effectus ad illum actum. et
primum quidem est necesse. et semper non potest
incipere nec desinere. voluntas enim diuina est
semper in actu suo. ita quod non potest illo carere. nec
alium habere. sed ordinatio alicuius effectus
ad illum actum est ordinatio rei future que non
dum est. et ideo potest esse. et non esse. et or-

dinari. et non ordinari. quoniam ergo dicit quod deus
potest velle quod numquam voluit. et tamen non ex-
tempore. intellectus est. quod effectus ille potuit ordina-
ri ad diuinum velle. et quoniam ordinatio effectus
est ordinatio rei future. et quod est futurum
semper fuit futurum. et quod semel fuit ordinatum sem-
per fuit ordinatum ad illam. Quando ergo
dicit quod deus potest velle aliquid. id est dicit
dicere quod aliquid potuit esse futurum. siue habe-
re ordinem ad diuinam voluntatem. quod tamen non ha-
bet ordinem. sed si haberet. ab eterno habuisset. et ideo non incipit ex tempe. et ideo ex-
emplum magistri bonum est. si velle dei impor-
tat ordinem ad volitum in ratione futuri. sed
semper quod importat concomitantiam in ratione presentis
potest deus ex tempe velle hoc esse siue hoc
approbare hodie. non quia non incipiat actus
sed quod incipiat cognoscatur. **I**tem quod de hoc
quod dicit. quod specialem curam habet de ratio-
nabilibus. quia videt esse contra illud quod
dicitur Sap. vi. Equalis est illi cura de omnibus
Ubi dicitur quod equaliter non priuat ibi ordinem
diuine distributionis. sed priuat acceptioem per-
sone. et omnibus distribuit ibi tamen per homini-
bus tam per magnis et paucis. pauperibus et di-
uitibus. et sic ei equaliter cura de omnibus
quia ita vult salutem pauperum et diuitum.

Predestinatio vero de bonis salu-
taribus. Hec est tertia pars in qua
agit magister de diuina scientia extra-
cta ad speciales effectus. Et diui-
ditur hec pars in duas partes. in prima agit de
predestinatione et reprobatione quantum ad causas
liberitatis actiuam. In secunda inquit utrum ha-
beant causalitatem passiuam. utrum videlicet sint
ex meritis nostris. infra dist. prima. Si vero
quoniam obduratio meriti. Prima pars ha-
bet duas. in prima agit de predestinatione. in
secunda de reprobatione ibi. Cumque predestina-
tio sit preparatio gratie. Prima iterum pars
diuiditur in duas. in prima agit de predestina-
tionis quidditate. in secunda inquit de eius
necitate. ibi. Predestinatorum autem nullus vi-
det posse. In prima parte primo mouet du-
bitationem. et opponit. et deinde soluit. tertia
opponit contra rationem. et ultimo soluit. partes
manifeste apparent in tra. **C**umque predesti-
natio sit gratie preparatio. Hec est secunda pars
dist. in qua agit magister de reprobatione. et habet
hec pars duas. in prima ostendit quid sit et
quod agnoscatur in quantum pre cognitio. in secunda vero cuius est
causa siue quod sit eius effectus. et hoc ibi. et sic
predestinationis effectus est gratie preparatio. **I**
Intelligentiam presentis distinctio-
nis principaliter quoniam primo querit
de predestinatione. secundo de ele-
ctione. tertia de reprobatione. Pri-
mus articulus duos habet. primo enim querit de
predestinatione quantum ad entitatem. secundo quantum
ad necitatem. **D**e entitate autem duo quoniam
Primo querit utrum predestinatio sit quod eternum
aut tempore. Secundo quid sit predestinatio

Q.

hinc rē. **Q**uod autē p̄destinatio sit q̄d eternū videt. quod est ante mundi cōstitutiōez est quod eternū. p̄destinatio est hūmōi. q̄ p̄destinatio est electio. Ephe. j. Elegit nos ante mundi cōstitutiōez. 8° rē. **I**tem p̄destinatio est p̄scientia b̄nficior. sed quid q̄d deus p̄scit eternaliter p̄scit. ergo cum omnis p̄scia sit eterna. et omnis p̄destinatio ē scia. omnis p̄destinatio est eterna. **I**tem p̄destinatio est p̄positū miserendi. sed p̄positū est quid p̄ponentis p̄cedens res que p̄ponit. 8° cum sit p̄positū dei. et deus eternaliter p̄ponit. patet rē. **I**tem de ratōne sui nomis p̄destinatio dicit p̄cessionē siue añcessionē. sed non nisi p̄destinantis ad p̄destinatum. sed p̄destinans est eternus. ergo dicit ordinem et añcessionē eterni ad tempale. sed añcessio illa eterna. ergo rē. **C**ontra. p̄destinatio importat relatōez ad p̄dest. natū. sed oīs relatio ponit respectū vtrius. vel i vtroq. extremoz. vel saltē in altero. sed p̄destinatio non potest vtrius respectum ponere in p̄destinante. ergo ponit respectum vtrius in p̄destinato. sed vtrius respectus non fundat nisi supra quid creatū et tempale. **I**tem p̄destinatio importat actōez et omni actiōi r̄ndet passio. cum ergo actio et passio nō sint i eod quia non ē idem p̄destinans et p̄destinat. nō ē q̄ sit in alio. sed aliud non ē nisi q̄d tempale et creatū. ergo p̄destinatio importat quid tēpale et creatū. ergo nō ē eterna. **I**tem p̄destinatio importat ordinē p̄destinantis ad p̄destinatum. aut ergo h̄m esse quod habz in deo. quia sic ē deus. et non se quis deū. ergo scdm esse quod habet i pprio genere. sed esse quod habet in pprio genere ē quid tempale et creatū. 8° p̄destinatio similitur et sic rē. **I**tem omnis actus diuinus qui non reflectit supra eēnciā vel p̄sonā. trāsit extra. et omnis actus transiens extra ex tempore dicit de deo. cum ergo p̄destinatio non transeat in p̄sonā vel eēnciā. sed extra ergo ē tempalis. **I**tem p̄destinatio ē p̄paratio. sed nihil dicit p̄parari añq̄ incipiat aliquid fieri h̄m principia intrinseca. artifex em̄ nō dicit p̄parare domū añ ligna et lapides sola cogitatōe. ergo nō ē q̄ ponat in re. **R**ē dō. q̄ in p̄destinatōe nō sunt nisi duo scz cognotatū et principale significatū. significatū principale ē diuina eēnciā. cognotatū vero ē creatura vt gratia et gloria et p̄sona saluanda. et hec duo importat p̄destinatio cū ordie añcessionis vni ad alterū ratōe p̄positionis. qm̄ ergo significatū principale ē eternū. ita p̄destinatio est quid eternum. Rursus quoniam importat añcessionem significati ad cognotatū. et illa añcessio ē ab eterno. 8° p̄destinatio ē quid eternū et ab eterno. Et decedende sunt ratōnes ad hoc. **A**d illud quod obicit de relatōe dō. q̄ res siue relatio p̄t significari in deo dupliciter. vel respectu ex̄ntis i actu. vel re-

spectu ex̄ntis in potentia futuri aliquādo in actu. et qm̄ est respectu ex̄ntis in actu tunc nō ē q̄ r̄ndeat verus respect. qm̄ vero respectu ex̄ntis in potentia. sufficit q̄ r̄ndeat in potentia. et talis fundat supra ens in potentia. et ideo actu nihil ponit nisi deum. **A**d illud quod obicit de actione dō. q̄ actio h̄m rem et ē actio h̄m modum. actiōi scdm rem que ē principium efficiens. aliqd r̄ndet. passio d̄ns scz rē. vt coactioni actio creatōi passio. Actiōi v̄o scdm modū non r̄ndet nisi passio scdm modū d̄ns. vt cognitiōi actōi ip̄ius dei r̄ndet ip̄m cognosci. et hoc quid ē realiter non ē aliud sed scdm modū. qm̄ ergo p̄destinatio non importat nisi p̄cognitiōez siue actiue siue passiue. ideo est quod eternū. et non ē aliud q̄ deus. **A**d illud quod obicit de ordine. dō q̄ ē ordo h̄m nobilitatē. et scdm duratōez. et ordo h̄m nobilitatē ponit extrema simul. ordo v̄o scdm duratōez. eo ip̄o q̄ ordo ē ponit extrema nō esse simul. et h̄m ratōez añcedēdi ordo simul est cum añte siue cum p̄cedente. similic h̄m ratōez subsequendi simul est cum subsequente. Quoniam ergo p̄destinatio importat ordinē scz rationē p̄cedendi ideo eterna est. qm̄ sit respectu tempalis. qm̄ non est simul cum illo sed antecedit. **A**d illud quod obicit q̄ p̄destinatio transit extra. dō q̄ transire ex ē dupliciter. aut in aliquid quod est extra. aut in aliquid qd est intra. si erit ex. et p̄rio modo cognosat aliud in actu. et dicit quid tempale vt creare et cōseruare. scdo mō vt p̄destinare. **A**d illud quod obicit de p̄paratione q̄ antecedit scdm principia intrinseca. non scdm causam efficiētē. dō q̄ qdaz est causa efficiens que opat scdm materiaz p̄iacentē. et ista quid ē quia alio indiget nō dicit p̄parare qm̄ solū vult et disponit intus sed qm̄ materiā aptat exterius qdam est causa efficiens que nullo modo indiget ad operandū. sed statim cum vult opat. et in tali p̄paratōe nō est aliud q̄ disponere et p̄ponere. et talis est deus. quia nullo alio indiget a se ad operandum. **S**ecundo quē quid sit p̄destinatio vtrius scz dei scia vel voluntas. et supposito q̄ dicat aliquid quod sit in vtroq. genere. Est enim sicut dicit Aug. p̄scientia b̄nficior et p̄positū miserendi. quē quod istoz importet principaliter et p̄ modū cōplementi. Qd importet scientiam videt. quia compositū trahit significatū a p̄ponentibus. sed destinatio cum dicat et missio et ordinatio in ratōe p̄destinatōis accipit vt ordinatio. Nā sicut dicit Aug. p̄destinare idē est qd p̄ordinare. sed artifex licet volens et sciens p̄ordinet. non tñ ordinat inq̄tū volens sed inq̄tū sciens. ergo rē. **I**tem scia non diuidit h̄m ratōez accipienti in virtutes vel in ea que sunt voluntatis h̄m in ea q̄ sunt cognitōis. Sed nos diuidim?

diuinam scientiā in p̄destinatōez et rep̄ba
 batōez. ergo p̄destinatio s̄m q̄ huīci ad sci-
 entiā spectat. **C**ontra. p̄destinatio ē causa
 gratie et glorie. sed gratia et gloria imedia
 te sunt a voluntate. s̄o p̄destinatio de se di-
 cit quod in genere voluntatis. **S**i dicas q̄
 ex vi nomis non importat illam causalitatē
Contra. esto q̄ deus p̄sciat aliquē habi-
 tū gratiā et gloriā aliunde q̄ ab ip̄o. nō di-
 cere p̄destinare. s̄o de se dicit causalitatez
Item p̄destinatio importat sciētiā et volū-
 tatē. sed quotiens hec duo in aliquo ip̄ortā-
 tur. volūtas se habet p̄ modū d̄sequētis et ad-
 dentis ad sciām. sed qd̄ cōsequit et addit. se
 habet p̄ modū d̄rie et d̄plementi. et a tali ē
 res d̄enciāda. videt ergo q̄ d̄plect̄ impoz-
 tet volūtatē. et ita q̄ male situet magister
Ro. d̄d. q̄ cum p̄destinatio significet di-
 uina eēciā vt causam gratie et glorie. et h̄o
 scdm̄ ordinatā distributōez gratie et glorie
 quantū est de de se non em̄ importat sciām
 sed etiā volūtatē et potentiā. sed qm̄ cau-
 salitas gratie et glorie attribuit̄ p̄p̄ie volū-
 tati vt efficiēti. sed sciētiē vt d̄sponētī.
 et potentiē vt erequentī. ideo et si p̄desti-
 natio impoztet illa tria. tñ p̄ncipalīus ē in ge-
 nere voluntatis. et ideo ab aug. d̄ffinitur
 p̄destinatio p̄ illa tria. **P**rimo p̄ illud qd̄
 respicit potentiā. in li. de fi. ad pet̄rū. **P**re-
 destinatio est gratuite donatōis p̄paratio
 Secundo p̄ illud quod respicit sciāz. in li. d̄
 bono p̄seuerantiē. **P**redestinatio ē p̄sciētia
 beneficiōz d̄ci. **T**ercio p̄ illud quod respicit
 volūtatē et p̄p̄issime. in li. de p̄destinati-
 one san̄ct̄ or̄. **P**redestinatio inquit ibi ē p̄p̄o-
 sitū miserendi. **A**d illud ergo quod obiicit̄
 q̄ dicit ordinē. d̄d q̄ ē ordo duplex. vn̄ d̄
 sp̄ositio rez in vn̄uerso. et hic app̄opriatur
 sciē. **A**lius d̄irectio in finē. et hic app̄iat bo-
 nitati siue volūtatī. et hoc modo ē de ratō-
 ne p̄destinatōis. **A**d illud quod obiicit̄ q̄
 ē pars p̄sciētiē. d̄d q̄ quēadmod̄ fides et
 prudentia sunt in genere cognitōis. tñ ad-
 dunt supra cognitōez aliquid quod d̄stra-
 hit in genus virtutis. quod respicit volū-
 tatē. p̄ hunc modū. et in p̄posito est intel-
 ligendū. et qm̄ sciētia non tm̄ accipit̄ p̄ sim-
 plici noticiā sed etiā vt frequentē p̄ practica
 et hoc modo completit̄ sciām cum volūta-
 te. et maḡ sic accipit̄ generaliter. et id̄ enu-
 merat p̄destinatōez inter ea que sunt sciē.
Volūt tñ aliqui dicere q̄ p̄ncipalīz ē in ge-
 nere sciē. eo q̄ in ratōe p̄destinatōis cadit
 sciētia in recto. sed volūtas in obliquo. Est
 em̄ p̄destinatio sciētia beneplaciti. vterq̄
 modus dicendi satis ē p̄babilis. s̄ primus
 magis.

Secundo q̄tū ad hunc primū arti-
 culum q̄rit̄ de n̄citate p̄destinati-
 onis. Et circa hoc q̄runt̄ duo. p̄-
 mo vt̄ inferat n̄citatē salutis li-
 ar. secundo vt̄ inferat certitudinē in euētu

Quod aut̄ inferat n̄citatē cōdit̄ sic. om̄is cau-
 sa que necessaria ē in se et necessario ponit ef-
 fectum infert simplici n̄citatē effectui. s̄
 p̄destinatio respectu salutis est huīci. s̄o r̄
 minor patet. p̄destinatio em̄ cum sit deus. i-
 se dicit quod n̄c̄m. et itez necessario infert
 effectum. qm̄a necessario sequit̄. si ē p̄desti-
 natus saluabit̄. s̄o r̄. **I**tem omnis causa q̄
 nullo mō p̄t cassari n̄citatē ponit circa p̄-
 ductionē effectus. nam causa dicit̄ cassari cū
 nullū ponit effectū. sed p̄destinatio nullo
 modo potest cassari. ergo p̄destinatio ponit
 n̄citatē. **I**tem quotienscūq̄ due cause con-
 currūt ad aliquē effectum. quas impossibi-
 le est discordare. si vna ē immutabilis n̄cē
 est alterā esse immutabilē. et effectū p̄ cō-
 sequēs. hec manifesta est p̄ se. nam si altera
 ē mutabilis reliqua ex̄te immutabili possi-
 bile est eas discordare. sed impossibile est q̄
 p̄destinatio et li. ar. discordat. s̄o cum p̄de-
 stinatio sit causa imutabilitatis. n̄cē est q̄
 li. ar. sit immutabile. et similic̄ cum totum
 sit immutabile. restat ergo q̄ n̄citatē ip̄o-
 nit p̄destinatio li. ar. et salutis. **I**tem videt̄
 q̄ p̄destinat̄ nullo modo possit dampnari.
 et si hoc. tunc necessario saluat̄. et ostendit̄
 hac ratōe. ista duo d̄uertunt̄. esse p̄scitum
 et dampnari. esse p̄destinatū et saluari. sed
 p̄destinat̄ non potest esse p̄scitus. s̄o n̄
 potest dampnari. p̄batio medie. q̄ aliqua
 duo sic se habēt q̄ impossibile est vnū alteri
 succedere. nec p̄t simul inesse si alter̄ inest
 impossibile est reliquū inesse. sed esse p̄de-
 stiatū et esse p̄scitū sic se habēt q̄ impossi-
 bile est simul inesse eidem. impossibile etiā
 alter̄ alteri succedere. s̄z q̄ homo p̄mo sit
 p̄destinat̄ et postea p̄scitus. s̄o cum est
 p̄destinatus nullo modo potest esse p̄scis-
 tus. ergo r̄. **I**tem de omni quod eternū ē
 cum non est impossibile ē esse. q̄ impossibile ē
 q̄ non ens sit eternū. sed p̄scitus si ē. eter-
 naliter est p̄scitus. ergo illum qui non est
 p̄scitus impossibile est esse p̄scitum. sed
 p̄destinatus non est p̄scitus. ergo r̄.
Item de eo q̄ non est idē dicere. hoc pos-
 se esse et posse icipe esse. sed p̄scitū ē quod
 non ens respectu p̄destinati. ergo idē est
 dicere p̄destinatū posse eē p̄scitū q̄ pos-
 se icipe p̄sciri siue dampnari. sed non p̄t i-
 cipe esse p̄scitus. ergo r̄. **C**ontra p̄desti-
 natio diuina nullū facit indigne saluari. s̄o
 cum dignitas in saluando respiciat meritū
 et meritū li. ar. s̄o p̄destinatio nō tollit ar-
 bitrij libertatem scdm̄ q̄ li. ar. ergo nec im-
 ponit necessitatē. **I**tem p̄destinatio ni-
 hil aufert libero arbitrio sed tm̄ ponit in eo
 gratiam. sed gratia nullā infert libe. arbi. ne-
 cessitatē. ergo cum salus pendeat ex libero
 arbitrio. patet r̄. **I**tem si p̄destinatio i-
 ponit necessitatē. ergo cum in omni casu cō-
 tingente n̄cē est eum qui p̄destinatus ē
 saluari. s̄o frustra laborat aliquis b̄nfacere

De

quia siue faciat bonū siue malū necesse est eū saluari. **I**tem nullus laudat i eo q̄ necitatē ē neq̄ vitupat. si ergo necesse ē p̄destinātū saluari. et p̄scitū damnari. neq̄ p̄destinātus laudandus si saluat. neq̄ p̄scitū vitupandus si damnat. quod ē contra statum glorie et pene. **V**bi d̄ q̄ p̄destinatio nō infert necitatē saluti. nec infert necitatē li. ar. qm̄ p̄destinatio non ē causa salutis nisi i cludēdo merita. et ita saluādo li. ar. **A**d intelligentiā autē obiectōr̄ notād. q̄ p̄destinatio duo impo:tat. et ratōz p̄scientie. et rationem cause inquantum dicit rationez cause. non necessario ponit effectum. quia nō est causa p̄ necitatē sed p̄ voluntatē. et iterū non ē tota causa sed cū alia causa contingente scz cum li. ar. **E**t regula ē. q̄ quotiescumq̄ effectus pendz ex causa necessaria et variabili. a necessaria tamq̄ ab vniuersali. a variabili tamq̄ a p̄ticulari denominat. a variabili. quia denominatio ē a causa p̄ticulari et effectus qui dependet a causa cōtingente ē contingens. p̄ter ratōez cause impo:tat rationē p̄scientie. et p̄scia quidē totū includit in cognitōe. quia li. ar. et eius compatōz et v̄tibilitatē et totū. et preterea non ē nisi veri. et etiā de vero contingente ē infallibilis sic supra monstratū est in q̄stione de p̄scientia. **I**deo p̄destinatio infert salutē. et non p̄t castari nec discordare a li. ar. et q̄ p̄scitia nullā imponit necessitatē d̄sequenti. sed solum d̄sequētie. similic nec p̄destinatio. **E**x hoc patet prima obiecta de necitate inferē di impossibilitate cassandi. impossibilitate discordandi. hec em̄ omnia dicit necitatē d̄sequētie solū. quia insunt p̄destinātōi nō p̄ ratōez causalitatis sed p̄ cognitionis que est concors certa et infallibiliter cōcōrs. qz p̄scientia siue p̄cognitio vera. qui em̄ cognoscit vere cognoscit rem p̄ntem esse sicut ē. et futurā sic euenire sicut eueniet. **E**st em̄ veritas ad equatio rei ad intellectū. est iterū certa. quia independēs. qz nullo modo p̄det ex p̄cognitōe. non em̄ scdm̄ eius existentiam cognoscit. sed secundum exigentiam lumis et claritatis eterne in qua nulla cadit dubietas sed certitudo summa. et ideo omnibus equalit̄ certa ē. **V**bi itez infallibilis. qm̄ est totū posse p̄sciti circumplectēs. et iō in nullo potest falli nec circumueniri. **E**t est exemplū boecij in li. de sola. v. qz si aliquis aspiceret de loco eminenti circumiacentē regionē vbi ē multitudo viarū. quas omnes simul et vno aspectu videret ambulans p̄ locum suū. q̄uis possit p̄ diuersas vias ire. nō tñ posset visum eius latere. p̄ eo qz nullā viā posset ire quā ille non videret. si s̄o itelligatur vnus esse visus qui posset omnes vias p̄ uidere et totū posse euntis nullo modo q̄s eum puenientē circumuenire posset. et talis est aspectus diuine p̄scientie. quia ab eterno cognouit quod cogitare poteramus vel

velle. et simul cū h̄o vidit in quā p̄tez nostra voluntas et opatio inclinaret. et quia totū posse et velle et agere complectit̄. ideo non potest falli. et quia p̄destinatio claudit p̄scientiā. hinc est qz discordat cum libero arbitrio. et non potest discordare et non potest cassari. et necessario infert salutē sed non necessario efficit. **A**d illud qd̄ querit̄. vtrū p̄destinatus possit dampnari. d̄ qz sic sine distinctōe. quia q̄uis hoc possit distinguere de re vel dicto. p̄destinātū dampnari ē possibile. sicut hoc album possibile est eē nigrū. hec tñ non est distinguenda scdm̄ artē. p̄destinatus potest dampnari. sicut nec hec homo albus potest esse niger. non enim potest esse de dicto cum non sit dictum. propter quod intelligendū qz ista habz tres causas veritatis. p̄destinatus potest dampnari. sicut hec p̄destinatus p̄t esse p̄scitus. aut quia forma p̄dicati potest inesse subiecto. cum forma implicata vel post formam implicatā vel sine forma implicata. quocumq̄ em̄ modo p̄dicatū possit inesse. iudicanda est locutio simpliciter vera. et dico qz in tercio sensu locutio vera. p̄destinatus potest eē p̄scitus. p̄destinatus em̄ potest non esse p̄destinatus. et necesse est omnē hominē esse p̄destinātū vel p̄scitū. et ideo sequit̄ qz possit esse p̄scitus. et hoc quidē necessariū ē poni. nam fides dicit et ratio. sequit̄ si ē p̄destinatus saluabit̄. **R**ursus fides dicit et ratio. qz istum saluari est contingens. et qui diceret contrarium et assereret. reputād̄ eēt scdm̄ omne iudiciū certū. **E**t itez ars dicit. qz d̄sequens est contingēs. impossibile est autē esse necessarium. et hoc supra p̄batum est p̄ tres regulas. et qui diceret huius contrariū totā artē sillogisticā destrueret. cuius virtus illatōis est vt oppositū d̄ntis nō possit stare cum ante. **C**ertū est autē qz oppositum contingētis stat cum necessario. istuz s̄o esse p̄destinātū non est necesse. et ē necessariū vel contingēs vel impossibile. et nō ē impossibile vel necessariū. ergo est contingēs. et contingēs potest non eē. ergo iste qui ē p̄destinatus p̄t non esse p̄destinatus. et h̄o qd̄ credo qz necesse sit poni. hoc tñ difficile ē itelligi. potest tñ sic capi. si p̄supponamus iij. vera. primū ē qz p̄sēs diuine eternitatis circumplectit̄ omne tempus. ideo et vniforme. et hoc dicit **A**nsel. in libro de concordia p̄scientie et li. ar. qz sicut p̄ns tempus circumplectit̄ omnem locū et omne quod in loco ē ita p̄sēs eternitatis omne tempus. et h̄o necessariū ē poni. quāuis non possumus hoc plene intelligere. videmus enim eius oppositum eē falsum et impossibile. quia si hoc non esset tunc mutaret̄ p̄ns diuine eternitatis. **S**ecundū est illud qz deus vno et eodem cognoscit omnia. ita qz est vnica dei cognitio. qua cognoscit hoc et qua agnoscit eius oppositum. et hoc supra probatum est

auctoritate et ratione non solum quantum ad illud
 per quod agnoscitur sed etiam quantum ad actum
 diuine cognitionis. **T**ercium est quod cum dicimus
 diuinam cognitionem vel voluntatem ordinari ad
 hoc agnoscibile et ad aliud non ponitur ordo
 vel respectus in deo actu sed solum ex parte
 rei create vel cognite et ille quidem sicut prin-
 cipium non ponitur in actu sed in habitu nec dicitur
 pater sed dicitur futuro. Quartum est quod futurum sub ra-
 tione futuri quod potest semel esse verum ponitur sicut fu-
 isse verum et quod ponitur semel esse falsum po-
 nitur semper fuisse falsum et ideo cum ponitur
 posse esse non ponitur nec mutari nec incipere
His premissis facile est intelligere quod pre-
 destinatus potest esse prescitus et quod deus que-
 prescitur potuit predestinare constans enim est
 quod salus istius qui prescitus est potuit ab et-
 erno preiudicari cum possit esse siue fieri in tem-
 pore et si potuit ab eterno ordinari ad di-
 uinam cognitionem et voluntatem potest et nunc
Etiam quia presens totum et nihil transit in pre-
 teritum et nihil factum est quod sit necesse
 esse factum hinc est quod sicut potest cogitari ve-
 re posse et non predestinasse ab eterno ita
 etiam quod possit nunc in suo sicut nunc eternitatis
 non predestinasse et hoc dicit magister in littera
 Actus tamen eternus diuine cognitionis non po-
 test cogitari non fuisse vel ad hoc futurum
 contingens ordinatum non esse et si hoc non po-
 nitur non ponitur aliqua mutatio in eterno pater
 quia nulla ponitur successio nec ponitur muta-
 tio in cognitione quia non ponitur in deo alia
 cognitio nec in ordine ex parte cognoscentis
 quia non ponitur in deo alius ordo nec in ordi-
 ne ex parte cogniti quia ex parte illa non po-
 nitur nisi futurum et illud cum non est potest
 intelligi esse et potest esse futurum sine mutacione
 et hoc totum clarum aperit si veniamus ad sig-
 nificationem horum vocabulorum prescitus et predesti-
 natus **P**redestinatio et prescitus duo sunt voca-
 bula et quantum ad principale significatum diui-
 nam essentiam quantum ad cognotatum impor-
 tant futura contingentia **Q**uantum ergo ad
 principale significatum idem sunt quantum ad
 cognotatum quia sunt contingentia que non de
 necessitate insunt potest vnum esse alterum quod vnum
 cognotata non tamen sunt contingentia sed etiam
 de futuro que nihil ponitur actu pater non esse
 et inesse sine mutacione cum enim ponuntur inesse
 vera de futuro ponuntur semper fuisse sicut
 patet et **A**ugustinus dicit **S**i dicatur aliquid esse
 futurum de contingenti constat quod possibile est
 non esse futurum et si futurum est semper fuit ipse
 esse futurum et ideo hec est vera sine mutacione
 et sine inceptio predestinatus potest esse pre-
 scitus nulla enim repugnantia est nec ex parte
 significati nec ex parte cognotati et hoc pa-
 tet si resoluatur **S**ensus enim est iste est predesti-
 natus iste est a deo prescitus et saluabitur
 per dei gratiam similiter iste est prescitus sensus
 est iste est prescitus et damnabitur per suam culpam
Constat enim quod in diuina cognitione non est

omnia in se sed solum in cognotato cum ergo sal-
 uandus possit damnari predestinatus potest
 esse prescitus sine aliqua mutacione **E**x hoc pa-
 tet tria obiecta nam primum et vltimum intel-
 ligitur in formis que aliquid ponunt actu circa
 subiectum secundum vero de eo quod est eternum
 quod nihil temporale cognoscatur talia autem non
 sunt esse prescitus et esse predestinatus et sic
 patet omnia

Secundo supposito quod predestinatio
 non inferat necessitatem libero arbitrio
 quod non possit aliter esse **Q**ueritur
 vtrum ponat certitudinem in euentu
 sicut vnum quod aliter eueniat nisi sicut deus pre-
 diffinit et quod sic ostendit primo auctoritate
Io. xiiij. Ego scio quos elegerim et **i**j. **T**hi
 ij. Nouit deus qui sunt eius **S**ed si diuina co-
 gnitio est certa et infallibilis et falleret si
 non saluarentur illi quos nouit esse suos certitudi-
 naliter ergo verum est quod sic euenit sicut pre-
 diffinit deus et sic **I**tem **i**. **I**o. ii. **E**x
 vobis erierunt sed ex vobis non erant potest
 illud per signo quod illud est signum quod homo non
 fuit electus quoniam non perseuerauit in bono fina-
 liter si ergo illud signum est rectum certum est
 quod omnes predestinati et soli in gratia fina-
 liter perseuerant et si hoc certum est quod soli saluantur
 et omnes ergo certitudo est in euentu **I**tem
Aug. in li. de bono perseuerantie **P**redestina-
 tio est prescientia beneficiorum dei per que certissimi
 me liberant quocumque liberant **S**i ergo liberant certissimi
 me per quod certitudo salutis est respectu personarum
 et sic **I**tem **A**ug. in libro de correctioe
 et gratia **C**ertus est numerus electorum qui non
 potest minui nec augeri **S**ed videtur quod certitu-
 do sit in quodam numero **I**tem hoc videtur
 ratione quia in domo patris sunt multe man-
 siones sicut dicit **I**o. xiiij. aut ergo preiudicatur de
 us quod debebant ibi habitare aut non constat
 quod preiudicatur qui debeant ibi esse **S**ed si aliquis
 eorum desit aliqua mansio vacua remanebit sed
 hoc est inconueniens et indecens in ciuitate
 supna ergo certum est quod quilibet predestinatus lo-
 cum suum habebit **I**tem numerus electorum
 a deo prelimitus est optima et decetissima ra-
 tione et proportione si enim fecit omnia ordina-
 tissime multo fortius supnam ciuitatem sed
 optima proportio fedat et preiudicatur per augmentum
 et diminutionem ergo si non potest esse ut sit
 ibi defectus ordinis et proportionis congruentis
 certitudinaliter tot saluabuntur et non plures
 nec pauciores quam deus preiudicatur **S**ed contra
 quod non sit certitudo euentus quantum ad personas
 videtur sic **A**po. iij. **T**ene quod habes ne aliquid
 accipiat co. t. **G**reg. ibi **D**um alius liberat
 alius in locum eius subinducit ergo si vnus
 vendicat sibi locum alterius non euenit sic
 deus ordinantur imo tota die fit transmuta-
 tio **I**tem sup illud **I**ob xxiiij. conteret mul-
 tos **G**reg. ibidem locum vite alijs cadentibus
 alij sortuntur **I**tem quod non sit certitudo quantum
 ad numerum videtur **L**uc. xv. **R**eplebat recte.

De.

glosa. non tot intrant de iudeis quot sunt p
 destinati. s. pauciores saluant q. sint p de
 stinati. **Item** Deut. j. **Ad** dat deus ad huc
 numeru multa milia. glo. ad hunc numeru
 p diffinitu in dei p scientia qui nouit q. sunt
 eius. s. si de2 addit ad numeru p diffinitu
 non e certitudo q. tu ad numeru saluandor
Item q. q. tu ad neutru sit certitudo. vi
 det. intelligamus em a b esse numeru p de
 stinator. d e f numeru p scitor. tunc q. ro
 a ita bene potest damnari sicut et d. et e co
 uerso d ita saluari sicut a. ergo nulla e incer
 titudo q. tum ad psonal. **Rursus** a potest
 damnari. et tunc solu remanet duo. et d sal
 uari. et tunc erunt quatuor. ergo nulla e cer
 titudo q. tum ad numeru. **Item** hoc ipsum
 ostendit deducendo ad incoueniens. Si em
 certu est q. qui et quot saluabunt. ita q. sic
 eueniet et non aliter. ergo q. quis possit alie
 ergo nullus p destinatus damnabit aliquo
 casu vel euetu. et nullus p scitus saluabit
 s. nullus debet curare utq. faciat bene vel
 male. quia si p scitus e quidqd. faciat i fine
 damnabit. si p destinatus. quidqd. faciat i
 fine saluabit. stultus est s. qui non comedit
 et letatur et non habet bona in vita sua.
Ad q. est dicere certitudine a parte
 rei euenientis. et a pte dei p ordinaris. si
 loquamur de certitudine a parte rei. cum h.
 dicatur contra dtingentia. sic dico q. non e
 maior certitudo in numero elector q. sit in
 numero alior futuror contingentiu. quia
 pendet euer2 nostre salutis et damnationis
 ex nostri arbitrii libertate. Si autem loqua
 mur de certitudine a pte dei p cognoscetis
 sic certus est euentus salutis nostre certitu
 dine infallibilitatis. quia diuina p scientia
 non fallit. et ideo euenit et p scit. **Cer**
 tus etia est certitudine immutabilitatis. q.
 diuina dispositio et ordinatio non variatur
 ut modo eligat vnu et modo alium. sed qui
 semel electus est semp fuit et erit. et n ali2
Rationes ad prima ptem iducte pcedunt
 de certitudine effectus euentus. non q. tu
 ad necessitatem sed quantum ad infallibili
 tatem p cognitionis. et q. tum ad iuariabili
 tatem eterne p ordinaris. **Ad** illud ergo
 quod obicitur. q. alius alterius locu accipit
 et corona. dd q. locus eterne mansionis et
 corona retributis alicui debet scdm repli
 catione iusticie. alicui scdm p diffinitoe; p re
 scientie. et contingit q. vnus locus debetur
 alicui scdm pntem iusticia. eo q. illo cadete
 alius intrat cui debet scdm p diffinitione;
 eternam. q. vero alicui debet locus scdm p
 diffinitione eternaz potest quide cadere et
 locum pdere. et alius qui no est p destina
 tus potest acquirere. sed tn hoc nuq. eue
 niet. quia ergo p scitus iustus frequent lo
 cum eterne mansionis pdit que alius paris
 meriti acquirat. et nemo scit utq. sit p scitus
 vel p destinatus. id eo q. quis sciat se ee iustu

timere debet ne amittat locum. et ad hunc
 timorem hortatur btus **Io.** in p dicta aucto
 ritate apoc. **Et** hic timor bonus est omnib2
 et p scitis et p destinatis. quia humiliat et
 sollicitat. **E**contra certitudo de electoe ele
 uat in tumorem et deprimat in torporem. id
 scdm ordinatissimam dispensatoe; hoc factu
 est vt nulli reuelat an sit p destinatus nisi
 sit a deo cofirmatus in bono vt non possit
 eleuari p supbiam vel torpare p gloziam.
Patet ergo q. illa auctoritas non signifi
 cat mutatione fieri in p scientia. vel alie eue
 nire q. deus p scit. sed q. qui actualit ui
 stus est potest locu dignus e perdere
 pdendo iusticia. et q. qui peccator e potest
 sibi locum debitum acquirere acquirendo iu
 sticiam. et hoc tota die. contigit exempluz
 in veteri testamento manifestu fuit de sau
 le et dauid in regno cui scz sauli recte potu
 it dici. tene quod habes. id est humilitate
 et iusticiam ne alius accipiat co. tuam tibi
 debita scdm statu pnti. alij tn debitam h. m
 dispositione eterna. **E**xemplum etia est in
 coromis. xl. martin. **Ad** illud quod obicit
 de diminutione et augmento. dd q. totu re
 ferendum est illud ad statu p sentis iusti
 cie. nam illa glosa non tot intrat. intelligit
 tempe primitiue ecclesie. quia multi intra
 bunt in tempe finalis ecclesie. **S**imilic qd
 dicit q. deus addat ad hunc numeru. intel
 ligit iustificando plures et vocando ad fi
 dem. **Ad** illud quod obicit. q. possunt esse
 plures et pauciores. et alij q. sint p sciti. s.
 ibi non est certitudo. dd q. non e certitudo
 necessitatis. est tn certitudo infallibilitaz
 tis. quams em possint esse alij et plures. tn
 numq. erunt. et si essent tunc ab eterno pre
 destinati essent. ideo non potest ibi cadere
 aliqua mutatio. **Ad** illud quod obicit. q. si
 ita euenit tunc frustra laborat p scitus et
 p destinatus. dd q. illud est argumentum
 stultor quod dicit ees in torpore et impie
 tatis excusationem. et ideo primo on dendu
 est eos stulte arguere inferedo a simili. di
 cendo sic deus p destinauit vtru tu debe
 as cras viuere an no. ad quod ergo comedis
 et bibis. qui sic argueret et tali ratione co
 sentiret. argueret dementie. similiter i apo
 fito. **S**ecundo rndetur argumentando. tu
 dicit q. deus p destinat. et ego dico q. de2
 tamq. iustus iudex iuste remunerat. nulluz
 bonu ergo irremuneratu. nullu malu impu
 nitu. ergo nullus laborat sine fructu. nulluz
 torpet sine damno. **A**t apterea dd. q. p di
 eta argumentatio deficit. pcedit em ac si de
 us p destinaret homine ad salutem nisi per
 merita. nec reprobat vt pueniat in damna
 tionem sine meritis. et ideo non solu e nostra
 salus ex parte dei sed ex pte nostra. et cum
 ipse velit omnes saluos fieri. et omnib2 gra
 tia impitri solu ex nostra malicia vel neg. igē
 tia venit defectus nostre salutis.

Confessio
 quod de
 hoc am
 pscito
 glo. ad
 hunc nu
 meru
 p diffi
 nitu
 in dei
 p scia
 qui no
 uit q.
 sunt
 eius.
 s. si de
 2 add
 it ad
 nume
 ru p
 diffi
 nitu
 non e
 certit
 udo
 q. tu
 ad nu
 meru
 salu
 andor
 Item
 q. q. tu
 ad neu
 tru sit
 certit
 udo. vi
 det. in
 telliga
 mus em
 a b esse
 nume
 ru p de
 stinator.
 d e f nu
 meru p
 scitor.
 tunc q.
 ro a ita
 bene po
 test da
 mnari
 sicut et
 d. et e
 co uer
 so d ita
 saluari
 sicut a.
 ergo nul
 la e inc
 er tido
 q. tum
 ad pso
 nal. **R**ur
 sus a po
 test da
 mnari.
 et tunc
 solu re
 manet
 duo. et
 d salu
 uari. et
 tunc er
 unt qua
 tuor. er
 go nulla
 e cert
 itudo q.
 tum ad
 nume
 ru. **I**tem
 hoc ip
 sum os
 tendit
 deduc
 endo ad
 incoue
 niens. Si
 em cer
 tu est q.
 qui et
 quot sa
 luabunt.
 ita q. sic
 eueniet
 et non
 aliter.
 ergo q.
 quis pos
 sit alie
 ergo nul
 lus p de
 stinatus
 damnabit
 aliquo
 casu vel
 euetu.
 et nullus
 p scitus
 saluabit
 s. nullus
 debet
 curare
 utq. fa
 ciat bene
 vel male.
 quia si
 p scitus
 e quidqd.
 faciat i
 fine da
 mnabit.
 si p de
 stinatus.
 quidqd.
 faciat i
 fine sa
 luabit.
 stultus
 est s. qui
 non com
 edit et
 letatur
 et non
 habet bo
 na in vi
 ta sua.
 Ad q. est
 dicere
 certitudi
 ne a parte
 rei eueni
 entis. et
 a pte dei
 p ordinaris.
 si loqua
 mur de
 certitudi
 ne a parte
 rei. cum h.
 dicatur
 contra d
 tingentia.
 sic dico
 q. non e
 maior cer
 titudo in
 numero
 elector q.
 sit in nu
 mero alio
 r futuror
 contingenti
 u. quia
 pendet
 euer2 nos
 tre salutis
 et damna
 tionis ex
 nostri ar
 bitrii lib
 ertate. Si
 autem lo
 qua mur
 de certitudi
 ne a pte
 dei p cog
 noscetis
 sic certus
 est euen
 tus salutis
 nostre cer
 titudine
 infallibili
 tatis. quia
 diuina p
 scientia
 non fallit.
 et ideo
 euenit et
 p scit. **C**er
 tus etia
 est certitudi
 ne immuta
 bilitatis. q.
 diuina dis
 positio et
 ordinatio
 non variatur
 ut modo
 eligat vnu
 et modo
 alium. sed
 qui semel
 electus est
 semp fuit
 et erit. et
 n ali2
Rationes
 ad prima
 ptem iducte
 pcedunt
 de certitudi
 ne effectus
 euentus. non
 q. tu ad
 necessitatem
 sed quantum
 ad infallibili
 tatem p cog
 nitionis. et
 q. tum ad
 iuariabili
 tatem eterne
 p ordinaris.
Ad illud
 ergo quod
 obicitur. q.
 alius alterius
 locu accipit
 et corona.
 dd q. locus
 eterne man
 sionis et
 corona re
 tributis
 alicui debet
 scdm repli
 catione iusti
 cie. alicui
 scdm p diffi
 nitoe; p re
 scientie. et
 contingit
 q. vnus
 locus debetur
 alicui scdm
 pntem iusti
 cia. eo q.
 illo cadete
 alius intrat
 cui debet
 scdm p diffi
 nitione;
 eternam. q.
 vero alicui
 debet locus
 scdm p
 diffinitione
 eternaz potest
 quide cadere
 et locum
 pdere. et
 alius qui
 no est p de
 stinatus
 potest ac
 quirere. sed
 tn hoc nuq.
 eueniet.
 quia ergo
 p scitus
 iustus
 frequent
 locum
 eterne man
 sionis
 pdit que
 alius paris
 meriti ac
 quirat. et
 nemo scit
 utq. sit
 p scitus
 vel p de
 stinatus.
 id eo q.
 quis sciat
 se ee iustu

Consequenter quatuor ad secundum articulum querit de diuina electione. Et circa hoc quatuor duo. primo querit utrum electio sit in deo eternaliter vel ex tempore. Secundo querit quid sit electio secundum rationem. **Q**uod autem electio in deo sit eternaliter ostendit primo auctoritate apostoli Ephe. j. Elegit nos ante mundi constitutionem ut essemus sancti et immaculati coram ipso. **I**tem Io. xij. Ego scio quos elegerim. sed omnes elegerat temporaliter qui erant eius discipuli. **S**ecundo est alia electio in deo quam temporalis. **I**tem quod electio sit in deo videtur per rationem. quod omnis agens discrete et ordinate est agens per electionem. sed deus est huiusmodi ergo in deo est ponere electionem. **I**tem quod ab eterno videtur. quod omnis dilectio que est specialiter aliquorum non tamen est dilectio sed etiam electio. sed predestinatio dei non est omnium hominum sed solum saluandorum. et predestinatio non est sine dilectione. ergo neque sine electione. sed illa ab eterno. **S**ecundo et ista. **S**ed contra Damascenum. electio non cadit in deum. quod diuina natura non est possibilis ad ignorantiam. **I**tem eligere est alteri alteri preoptare. sed deus vult omnes homines saluos fieri. **S**ecundo videtur quod electio non sit in deo. **I**tem videtur quod solum sit in deo temporaliter. electio enim non esset si homo postisset. **S**ecundo videtur quod lapsus hominis faciat ad electionem. sed tempore non facit ad esse eternum ergo electio non est eterni sed temporalis. **I**tem electio est dissimilium entium. sed omnia in deo eternaliter sunt unum et similia. ergo electio est reus existentium in proprio genere. sed in proprio genere non sunt nisi ex tempore. ergo nec electio. **I**tem electio est preoptatio. sed deus nihil preoptat alij quatuor ad intentionem affectus. ergo solum quatuor ad excellentiam effectus sed effectum non est ponere nisi ex tempore. **S**ecundo **I**tem in plus est vocatio quam electio. multi vero sunt vocati. pauci electi. **M**ath. xxij. Si vocatio est temporalis. ergo videtur similiter quod electio. **C**onsequenter **S**ecundo cum vocatio sit temporalis. predestinatio vero eterna. vnde hoc est quod electio et temporalis est et eterna. **S**ecundo **S**ecundo quod electio dicitur dupliciter. vno modo putat dicitur dilectionem cum discretione solum. alio modo ut dicit dilectionem cum discretione precedente. et deliberatione et inquisitione. et primo modo est in deo. secundo modo in creatura in qua cadere potest ignorantia. et hoc secundo modo loquitur Damascenus. **A**d illud quod obicitur quod voluntas dei et dilectio est sine discretione. dicitur quod est voluntas antecedens et consequens. ante qua vult quatuor in se est. deus qua vult cum prescientia nostre salutis. et prima quidem est omnium. secunda vero non. **S**ecundo hunc modum est dilectio duplex. vna que respicit voluntatem antecedentem. et hac diligit omnes. et alia que respicit antecedentem. et hac diligit omnes saluando. et hec est dilectio. **A**d illud quod obicitur quod electio non esset nisi homo non peccasset. dicitur quod electio qua eligitur et separatur bonus a malo. et est electio

qua separatur melior a minus bono. hec secunda esset si homo non peccasset. prima autem non esset si homo non peccasset. non quod lapsus aliquid faciat ad rationem eligendi. sed premissio lapsus. et quous lapsus hominis fuerit temporalis premissio tamen eius fuit eterna. **A**d illud quod obicitur quod electio est dissimilium entium. dicitur quod sic dilectio duplex est. quodam que oritur ex desiderio ratione bonitatis. quodam que est principium bonitatis. sic electio duplex est. quodam que causatur a diuersitate et preminencia eligibilium et hec consequenter eligibilia ut electio humana. quodam que est ratio diuersitatis in eligendo ut diuina. et hoc dissimilium. non que sunt. sed que futura sunt. et talis precedit et est eterna nisi enim esset diuina electio omnes essemus reprobos et malos. et sic patet illud. **A**d illud quod obicitur quod electio est preoptatio. dicitur quod preoptatio ratione maioritatis effectus potest esse dupliciter. aut per modum appropriationis. aut per modum dispositionis et preordinationis. per modum appropriationis ponit effectum in actu. per modum preordinationis et dispositionis ponit in potentia tamen et sic dispositio est eterna. ita et preoptatio. **A**d illud quod obicitur de vocatone quod solum temporalis. dicitur quod vocatio dicitur actu ut exteriori. electio dicitur actu ut interiori. predestinatio dicitur actu ut anteriori. quoniam ergo actus ut exterior cognoscit effectum ut exteriori. id est vocatio solum est temporalis. **R**ursus quoniam actus ut anterior non habet rationem iniciandi. id est predestinatio est solum eterna. sed quoniam actus interior per manifestatorem fit exterior. hinc est quod electio est eterna et temporalis. **Q**uod ergo obicitur de vocatone quod in plus est. ergo prior. dicitur quod prior est secundum rationem intelligendi tamquam communior sed non quatuor ad ordinem durandi. non enim est superius essentialiter sed effectum consequens. et sic patet omnia.

Secundo querit quid sit electio. et quod sit idem quod predestinatio videtur magis dicitur in littera. **C**um autem predestinatio sit electio qua deus elegit quos voluit ante mundi constitutionem. **I**tem ratione videtur. quia omnis predestinatus est electus. et omnis electus predestinatus. **S**ecundo predestinatio est electio. cum per se predicentur ad inuicem. **I**tem quoniam opposita sunt eadem. ipsa sunt eadem. sed oppositum electionis est reprobatio. et hoc est oppositum predestinationis. **S**ecundo **C**ontra. quoniam sunt diuersa ipsa sunt diuersa. sed predestinatio est solum bonorum et omnium saluandorum et aliquorum damnandorum. **S**ecundo **P**robatio minoris **I**o. vj. Nonne xij. vos elegi et vnus ex vobis dyabolus. **S**i tu dicas quod illud intelligitur de electione temporalis. **C**ontra. electio temporalis signum est eterne. aut **S**ecundo dicitur. aut est signum falsum. **I**tem si nullo esset aliquis malus esset predestinatio. sed non esset electio. **S**ecundo hoc ergo aliud obiectum respicit electio aliud predestinatio. **S**ecundo non sunt omnino idem in **I**tem agens secundum apostolum dicitur a gens per

electione. et non dicitur agere sicut predestinatio
 ergo differt predestinatio et electio. **Q**uerit
 ergo que sit oratio et quod sit prius sed ratio
 intelligendi. **U**bi dicitur quod electio tripliciter dicitur
 Est enim electio secundum affectum dilectionis. et
 secundum effectum finalis gratificationis. et secundum
 statum prelationis. prima est eterna et est idem
 quod predestinatio. secunda est temporalis et signum
 prime infallibile. tertia similiter temporalis
 nec est effectus. nec signum eterne electionis
 Multi enim prestantur mali et reprobati. et utrumque non
 sunt plures mali quam boni. **U**bi illud ergo quod
 obicitur de verbo domini Io. vi. dicitur quod intelligitur de
 electione prelationis. et hoc non est tamen bonorum
 nec omnium bonorum. et ideo vere patet quod non est
 idem quod predestinatio. Et quod obicitur quod est
 signum. dicitur quod non est signum certum. nec dicitur datur
 per signum. et stultus est qui hunc signum credit.
Sed electio sicut effectum finalis gratificationis
 hec est signum certum simpliciter. sed non est certum
 nobis. et hec differt a vocatione. quia mul-
 tis datur gratia qui non perseverant. ideo
 dicuntur vocati sed non electi. et de hijs
 dicitur Math. xxij. Multi sunt vocati. pauci vero
 electi. **U**bi illud quod obicitur quod electio re-
 spectu malum et dicitur omni agenti a propo-
 sito. non sic predestinatio. **N**otandum quod in deo
 idem sunt propositum predestinatio et electio.
 secundum rem. tamen dicitur secundum rationem intelligendi
 Nam propositum simpliciter dicitur voluntate faci-
 endi aliquid. Ille enim dicitur proponere qui firmiter
 vult facere aliquid. Electio vero et predesti-
 natio addunt supra conceptum sed dicitur. quod pre-
 destinatio addit ordinem et directionem in fine
 sed electio dicitur rector sive separat a suo propo-
 sito. Unde propositum dicitur firmam voluntatis con-
 ceptum. predestinatio cum conceptum dicitur por-
 dinatum. et electio quando discretum. **S**ecundum
 ergo hoc patet quod propositum est prius sed ratio
 non intelligendi. et deinde electio. quia prius
 est intelligendum aliquid separari a malo sive
 a massa quam dirigere in fine. et sic patet diversitas
 et ordo. **E**t ex hoc patet illud quod ultimum
 queritur quare agens a proposito non semper dicitur
 agere sicut predestinatio sicut sicut electionem
 quia omnis agens a proposito deliberans alte-
 ram partem contradictionis recipit. ideo omnis
 talis dicitur eligere. sed non omnis agens sic
 ordinat effectum in fine. sed ut plurimum seipsum
Predestinare autem est proordinare alteram in fi-
 nem. et hoc quidem competit deo proprie. et ideo
 patet illud. **P**redestinatio enim tria agnoscit
 scilicet proordinatum et hoc est homo. et rationem
 proordinandi et hec est gratia. et ratio finis
 et hic est gloria. et sic sunt tria. scilicet quod et
 per quod et ad quod.

Consequenter est queritur de tercio arti-
 culo scilicet de reprobatione. Et cum ea que
 dicitur sunt de predestinatione eterna
 sunt dicenda. vel aptari possunt re-
 probationi. **Q**uerit specialiter de obduratione que
 est eius cognoscitur. de qua duo querunt. Pri-

mu est utrum sit pena vel culpa. **S**ecundum utrum
 obduratio sit a deo. **Q**uod autem obduratio
 sit pena sic ostenditur super illud Ro. ix. Cuius
 vult misereri. gloza Augustini. obduratio est nol-
 le misereri. sed nolle misereri non est culpa sed
 pena. **S**ed ratio. **I**tem ibidem misereri secundum gratiam
 que gratis datur. obdurat autem sicut iudicium
 quod meritis reddit. sed constat quod non red-
 ditur bonis meritis. ergo malis. sed quod ma-
 lis meritis reddit est pena. **S**ed obduratio est
 pena. **I**tem hoc ipsum videtur ratione. quia in hoc
 differt culpa et pena. quia culpa est affectus
 voluntaria. pena est affectus involuntaria. sed
 obduratio cordis est involuntaria. quia nul-
 lus vult debilitari sive obdurari. ergo ratio.
Item sicut se habet execratio ad intellectum
 sic obduratio ad affectum. sed execratio dicitur
 pena non culpa. ergo et obduratio. **C**ontra
 super illud Ro. ij. secundum duriciam ratio. Induratio
 est durate mentis in malicia pernicia. per quam
 fit homo impenitens. sed hoc dicitur culpa. **S**ed ratio.
Item Augustinus de predestinatione sanctorum. **O**b-
 duratio nihil aliud est quam dei obviare manda-
 tis. sed obviare mandatis dicitur inobediens-
 tia. sed peccatum ut dicit Ambrosius. nihil aliud
 est quam pervertitio legis divine. et celestium in
 obedientia mandatorum. ergo obduratio dicitur
 peccatum. **I**tem ratione videtur. quia nulla pe-
 na temporalis secundum quod huius opponit gratie
 gratificantis. sed obduratio opponit gratie
 gratificantis. et maxime gratie finalis. **S**ed ob-
 duratio non est pena sed culpa. **I**tem in hoc
 est oratio inter penam et culpam. quod ut dicit
 Augustinus. pena est malum quod patitur. culpa vero
 malum quod agimus. sed obduratio unusquisque
 quod facit sibi. sicut dicit Augustinus. in libro de gra-
 tia et libero arbitrio. Induravit deus phara-
 onem iusto iudicio. sed ipse se. ar. **E**t quod
 obduratio sit a nobis patet. quia in ps. dicitur
 suadet. nolite inquit obdurare corda vestra
 ergo ratio. **U**bi dicitur quod obduratio in spiritibus est
 translative dicta ab obduratione in corpibus
 In corpibus autem duricia sequitur triplex pro-
 prietas quamvis insit corpori per eandem natura-
 non sic spiritui. **D**urum enim est quod est inhabi-
 le ad suscipiendum. est stabile ad permanen-
 dum. est itaque forte ad rebellandum sive resi-
 stendum. **S**ecundum hunc triplicem modum cor ob-
 durari dicitur tripliciter. **P**rimo modo dicitur cor ob-
 durari ex hoc quod est inhabile ad impressio-
 gratie suscipiendam. et hoc modo sonat in pas-
 sionibus. et est pena consequens culpam. **S**ecun-
 do modo dicitur cor obduratum quod est in pec-
 cato stabilitum. quod est multis operibus ad
 amorem peccati. et hoc modo obduratio est pec-
 catum cum dispositio. sive dispositio peccati
 precedentis. **T**ercio modo dicitur cor obdura-
 tum cor rebelle quod vult deum et eius manda-
 ta et gratiam impugnare. et hoc modo est speci-
 ale peccati genus. scilicet peccatum in spiritum san-
 ctum. et sicut illud modum triplicem dixerunt aucto-
 ritates procedunt de obduratione que videtur

... electione. et non dicitur agere sicut predestinatio
 ergo differt predestinatio et electio. **Q**uerit
 ergo que sit oratio et quod sit prius sed ratio
 intelligendi. **U**bi dicitur quod electio tripliciter dicitur
 Est enim electio secundum affectum dilectionis. et
 secundum effectum finalis gratificationis. et secundum
 statum prelationis. prima est eterna et est idem
 quod predestinatio. secunda est temporalis et signum
 prime infallibile. tertia similiter temporalis
 nec est effectus. nec signum eterne electionis
 Multi enim prestantur mali et reprobati. et utrumque non
 sunt plures mali quam boni. **U**bi illud ergo quod
 obicitur de verbo domini Io. vi. dicitur quod intelligitur de
 electione prelationis. et hoc non est tamen bonorum
 nec omnium bonorum. et ideo vere patet quod non est
 idem quod predestinatio. Et quod obicitur quod est
 signum. dicitur quod non est signum certum. nec dicitur datur
 per signum. et stultus est qui hunc signum credit.
Sed electio sicut effectum finalis gratificationis
 hec est signum certum simpliciter. sed non est certum
 nobis. et hec differt a vocatione. quia mul-
 tis datur gratia qui non perseverant. ideo
 dicuntur vocati sed non electi. et de hijs
 dicitur Math. xxij. Multi sunt vocati. pauci vero
 electi. **U**bi illud quod obicitur quod electio re-
 spectu malum et dicitur omni agenti a propo-
 sito. non sic predestinatio. **N**otandum quod in deo
 idem sunt propositum predestinatio et electio.
 secundum rem. tamen dicitur secundum rationem intelligendi
 Nam propositum simpliciter dicitur voluntate faci-
 endi aliquid. Ille enim dicitur proponere qui firmiter
 vult facere aliquid. Electio vero et predesti-
 natio addunt supra conceptum sed dicitur. quod pre-
 destinatio addit ordinem et directionem in fine
 sed electio dicitur rector sive separat a suo propo-
 sito. Unde propositum dicitur firmam voluntatis con-
 ceptum. predestinatio cum conceptum dicitur por-
 dinatum. et electio quando discretum. **S**ecundum
 ergo hoc patet quod propositum est prius sed ratio
 non intelligendi. et deinde electio. quia prius
 est intelligendum aliquid separari a malo sive
 a massa quam dirigere in fine. et sic patet diversitas
 et ordo. **E**t ex hoc patet illud quod ultimum
 queritur quare agens a proposito non semper dicitur
 agere sicut predestinatio sicut sicut electionem
 quia omnis agens a proposito deliberans alte-
 ram partem contradictionis recipit. ideo omnis
 talis dicitur eligere. sed non omnis agens sic
 ordinat effectum in fine. sed ut plurimum seipsum
Predestinare autem est proordinare alteram in fi-
 nem. et hoc quidem competit deo proprie. et ideo
 patet illud. **P**redestinatio enim tria agnoscit
 scilicet proordinatum et hoc est homo. et rationem
 proordinandi et hec est gratia. et ratio finis
 et hic est gloria. et sic sunt tria. scilicet quod et
 per quod et ad quod.

sibi obmare. sed diuersis vijs pcedunt scd3
membra distinctionis p̄dicte. **C**oncedendū
est ergo q̄ obduratio vno modo ē pena con
cedendū nihilomin2 q̄ alijs modis est culpa
siue dispositio culpe. **A**d illud ergo qd
obiect q̄ pena gratie non repugnat. et etiā
sonat in passionē. qd q̄ triplex est pena. est
en̄ quedā pena inflicta. qdā tracta. qdā
acta. pena inflicta simpliciter est passio et nō
repugnans gratie. vt fames sitis et egritu
do. Pena tracta est fomes et cupiditētia
et hec quidē passio ē et ideo pena. sed tñ in
climat ad actionē malā. et ideo gratie repu
gnat. non q̄tū ad subāz sed q̄tū ad inclina
tōez. Pena acta est sicut obduratio et gratie
expulsiō. et hec quidē pena est. quia passio
est. sed quia ex mala actione siue ex peccato
ē. et illud dcomitat inseparabilit. ideo oppo
nit gratie. et ita patet q̄ nihilomin2 ē pena et
passio. quāuis en̄ dtingat p̄ p̄riam actionē
nihilomin2 pena est sicut patet in scabioso q̄
in scapendo se delectat. sed postea sentit in
carne ardorem

Secundo q̄ritur vt q̄ obduratio sit a
deo. siue sit effectus dei rep̄batif
Et q̄ sic videt̄ Ro. ix. Cuius vult
miseret. et quē vult indurat. s; idē
est aliquid fieri deo auctore et deo volente
si ergo obduratio ē deo volente. g° et deo
auctore. **I**tem ibidē est glosa obduratio ē
nolle misereri. aut ergo hoc ē p̄dicatio p̄ cau
sam. aut p̄ inherentiā. aut p̄ essenciā. non p̄
inherentiā. vel essenciā. in deo en̄ volūtas
miserendi. nec tñ obduratio. ergo ē dictū p̄
causam. sed deus non vult misereri aliquoz
vt p̄scitor. vt dicit̄ Aug. ergo ab ip̄o ē eoz
obduratio. **I**tem sup illud Exo. Ego indur
abo cor eius. dicit̄ Aug. Indurauit deus
p̄pharaonē iusto iudicio. ergo scdm hoc fuit
iustum p̄pharaonē indurari. sed omne iustum
a summa iusticia pcedit que deus est. g° zc
Item ratōe videt̄. quia omne quod ē ali
quid est a deo. obduratio est aliquid. ergo
scdm id quod ē. est a deo. q̄ sit aliquid patz
quia durū dicit naturalē potentia. sed mol
le dicit impotentia. g° si mollicies est et in
corporib2 et in spiritib2 est aliquid quod ha
bet deū causaz. patet zc. **I**tem quicunqz
habet curā alicuius si p̄mittit eum maleface
re cum possit p̄hibere. vel p̄ire cū possit ad
iuuare. non incoūuenient dicit̄ causa sui ma
leficij vel peccati siue mali. Vnde p̄lat2 qui
subditos non corrigat causa dicit̄ maloz in
subditis. Similiter qui habz vnde pascat fa
me morientē et non pascit. causa est mortis
eius. si ergo deus potest p̄hibere vt affect2
noster duret. et potest pascere vt nō de
ficiat et non facit. videt̄ q̄ sibi sit ratio et
causa induratōis attribuenda. **I**tem phūs
dat maximā. si aliquid ē causa alicui2. et op
positū ē causa oppositi. vt si hrē pulmonē ē
causa respirandi. et non habere est causa n̄

respirandi. sed velle misereri ē causa gratifi
ficatōis. g° nolle misereri est causa obdura
tionis. **I**tem si aliquid p̄ sui p̄ntia causa ē
alicuius p̄ sui absentiā ē causa oppositi. hec
alia maxima est p̄bi. si deus p̄ sui p̄ntiam ē
causa mollificatōis cordis. p̄ sui absentiā est
causa obduratōis. **I**tem si aliqua duo sunt
omnino similia. aut p̄p̄ietas aliqua non uest
vni que non inest alij. aut si inest aliūde uest
Donat̄ autē hic duo puuli iacob et esau. de
us vnū obdurat vt esau. alterz non obdurat
vt iacob. ergo cum sint similes omnino quo
ad naturā. et quantū ad merita. aliūde ve
nit obduratio. sed nō est dare nisi a deo. g°
zc. **S**i tu dicas q̄ a dyabolo. **C**ontra esto
q̄ dyabolus nullo modo se intromittat ni
hilomin2 iste obdurabit. **I**tem omnis effe
ctus siue positius siue defectiuus habet
causam p̄ximā et immediatā. quero ergo que
sit causa obduratōis p̄ximā. aut ei culpa ori
ginalis. aut actualis. aut vsus liberi arbitrij
vel aliquod aliud. non culpa originalis. qz
tunc omnes obdurant̄ similiter. nec culpa a
ctualis. quia tunc omnis actualiter peccās
obdurat. nec vsus liberi arbitrij. quia obdu
ratio vt est cognotatū rep̄batōis est in par
uulis in quibus non ē vsus liberi arbitrij. re
stat ergo q̄ voluntas dei sit causa. et hoc vi
detur. quia ea posita ponitur effectus. Si ei
deus non vult istius misereri. necē est eum
obdurari. **C**ontra Io. vi. Omnis qui venit
ad me non riciam foras. ergo paratus ē de2
omnes complecti. g° defectus illustratōis
non venit ex parte dei. sed ex parte nostra.
Item Apoc. Ecce sto ad hostiū et pulso si
quis michi aperuit intrabo ad eum zc. Sed
si p̄grinus nolens hospitari non recumbit i
domo. non est causa ex parte sui sed solū ho
stij. ergo similiter et obduratōis non est
causa. nisi qui non recipit deum pulsantem
Item Aug. sup illud Io. Lux in tenebris
lucet. dicit̄. sicut ceco posito in sole ē p̄sens
lux. et ip̄e absens est luci. sic in omni iniquo
qui cecus est corde p̄sens est sapientia. et
ip̄e est ab sens. si ergo bonū est simile cum ce
ctas siue p̄uatio actus vidēdi non sit a so
le. patet q̄ nec obduratio est a deo. **I**tem
Ansel. Non ideo non habet homo gratiam
quia deus non dat. sed quia homo non acci
pit. ergo non debet dici obduratio eē a deo
Item ratione videt̄. quia optimi ē optima
adducere. sed obduratio ē pessimū inter oīa
mala. ergo ip̄am non efficit deus qui deus
est optimus. **I**tem obduratio anime reddit
animā impotentē ad bonum. ergo est defec
tus. sed defectus aut non habz causam. aut
si habet. habet causam deficientē. hoc autē
non est deus. quia deus non est causa defi
tiens. sed li. ar. destitutū. inq̄tum vero or
dinatum habet causam merentē scz ip̄az cul
pam. et causam ordinatē scz retribuētē
diuinā iusticiā. **I**lle ergo tres auctoritates

De

Apli scz Aug. et glose et similes q dicunt
 deu obdurasse aliquē itelligunt qtu ad ra
 tionē ordimis. non quantū ad ratōz defectū
 quia p compatēm ad defectū solū compat
 m ratōe pmittentis non efficientis. Et ē ex
 emplū sicut si aliquis esset dignus fame pe
 rire et alius posset eum pascere. et iusto iu
 dicio nollet eum pascere. si qreret. que fuit
 in isto causa mortis. **¶** **B**ndet q defectus ci
 bi. Ille vero non diceret occidisse sed pmissit
 se. **¶** **S**i rursus qreret. vtz iste iuste fecerit.
 diceret q sic. cum tñ nihil fecerit. quia ipz
 non facere ordimatū nō fuit auctoritate ei
 ad merita illius. et p dsequēs ille ordimatū
 est in pena sibi debita. p hunc modū ē intel
 ligendum i pposito. **¶** **A**d illud ergo quod
 obiicit q obduratio dicit positōz. dō q i cor
 poribz dicit positōz. quia p naturā suā na
 ta sunt sibi resistere. sed in spiritibz dicit de
 fectum. quia de naturali aptitudie spiritus
 debz esse habilis ad susceptōz influentie di
 uine. **¶** **V**nde habilitas talis est potentie et
 habitus. sed ecōtra obduratio et iceptitudo
 est pmodu pūisionis. **¶** **A**d illud quod obiicit
 tur q qui pmittit subditū pīre est causa rē
 dō q verū est si tenet et debeat facere. sed
 si non tenet. nec debz hō facere. imo magis
 contrariū. nullatenus potest illi imputari
 piculum sed iusticia. et ita est in deo. **¶** **A**d
 illud q obiicit q si aliquid est causa alicui
 q oppositū est causa oppositi. dō q illud te
 net in naturalibz et necessarijs. sicut in brē
 pulmonē et non habere. et respirare et non
 respirare. non autē habz locū in voluntarijs
 sicut dicit Ansel. **¶** **C**ausa autē quare iste ha
 bet gratiā est quia deus dat. **¶** **C**ausa quare nō
 habet est qz non accipit. **¶** **S**ed ista solutio
 non videt cōpetēs. qm si maxima pbi bona ē
 necē est q teneat in omni materia. **¶** **E**t pte
 rea dō q ipe loquit de causa pīma et ime
 diata et que ē tota causa non exigens aliam
 et in omni tali tenet. sed qm voluntas dei
 sit causa et efficiēs gūficatōis. tñ ad salutez
 dcurrit libez arbitriū vt dēficientis. quia s
 ista duo dcurrunt quodlibz hōz potest cau
 sare defectū. et non causat diuina volūtas
 que est liberalissima. sed causat libez arbi.
 quod qm nō possit neqz sufficiat efficere.
 pēt tñ esse deficiens causa que sufficiens est
 ad defectū effectus. in bonis em facili est
 destruere qz dstruere. **¶** **A**d illud qd obiicit
 de absentia. dō q cū absētia alicui ē malū
 aut ille est causa sue absentie. aut non. si ille
 est causa sue absentie dicit p dñs esse causa
 eius quod incurrit ex absentia. **¶** **S**i autē ipse
 non est causa. imo qtu est de se semp pat
 est pns esse. tunc reuera nullo mō dicendū
 est causa. sed illud ratōne cuius iuste se ab
 sentat. ideo vere nostz peccatū. et non de
 peccata ei nostra diuiserūt inter nos et deu
 nostz. et sunt quasi nubes densissime auge
 rentes nobis illustratōez gratie. **¶** **A**d illud

quod qrit que sit causa efficiens ratōe cui
 insit. dō q causa ē libez arbitriū meritorū
 est peccatū siue originale siue actuale. **¶** **C**au
 sa vero deficiens que pōnit defectū ē libez
 arbitriū deficiens et in defectu suo pmanēs
 siue quia ipm negligit. siue qz peccatis exi
 gentibz alius non succurrit. quia vō duobz
 exntibus similibus potest alter brē malum
 subleuantē. ideo vnus obdurat ex se. alter
 vero subleuat ab alio. et p hunc modū intel
 ligendū est in iacob et esau. esau em iacuit p
 pria infirmitate. sed iacob releuatus est ali
 ena virtute.

In ista pte sunt dubitatōes circa li
 terā. Et primo de hoc qd dicit. scz
 qz pdestinatio est de bonis saluta
 ribus. **¶** **Q**uerit ergo quid itelligat
 p bona salutaria. si tu dicas qz gratia et glo
 ria. ergo sicut homo dicit pdestinatus. ita
 grā debz dici pdestinata. **¶** **R**ō dō. qz pīa
 pdestinatio est pordinatio. In pordinatōe
 autē tria dcurrūt. quid ordinat. et p quid.
 et ad quid. primū est homo. scdm est gratia
 terciū gloria. Et qm ille solus dicendus est
 pdestinatus qui pdestinatōe ordinat. id p
 qz gratia et gloria non debz dici pdestinata
 sed homo solū qui pdestinat ad salutē. **¶** **I**tem
 querit de hoc quod dicit. Et de homibz sala
 uandis. **¶** **V**idet em insufficient dicere. qz cui
 pdestinatio sit pparatio gratie et glorie. s
 non tm est hōim sed etiā angeloz. **¶** **R**ō dō
 qz pdestinatio vno mō dicit pparatōz boni
 et sic dvenit homibus et angelis et etiā xpo
¶ **A**lio mō dicit pparatōz boni et liberatōez
 a malo. et sic dē pdestinatio ppositū misē
 rendi. et sic pīe est hominū. et sic accipit
 magr hic. **¶** **I**tem qrit de hoc quod dicit qz p
 destinatio siue pscientia esse non potest. **¶** **V**id
 det em male dicere. quia pscientia ē malozū
¶ **V**nd psciti dicunt mali. sed pdestinatio bo
 noz. s potest esse pdestinatio siue pscientia
 sicut ecōuerso. si dicas michi qz pdestinatio
 est speciale. sed pscientia est dūmne et speci
 ale. tunc qro. quare magis pscientia pparat
 repbationi qz pdestinatōni. **¶** **A**d hoc ē vnus
 modus rñdendi. qz quia pdestinatio addit
 ideo habuit nomē pīum. repbatio vō nō
 ideo retinuit nomē dūmne. **¶** **S**ed quō habet
 illud veritatē cum repbatio sit pscientia pe
 ne cuius deus est causa. et pterea dō qz nō
 tm addit qz ita distrahbat. nā psciatō dat
 intelligere bñplacitū qd trahit ipam in ge
 nus scientie pīe simplicitate. eo qz bñpla
 citum est simplicitate et absolute respectu to
 tius cognotati. sed non sic est de repbatōe
 quia voluntas non est respectu mali culpe.
 et respectu pene. Est et dsequēs. non aūs.
 et quasi tracta. et ppter hoc quia tñ distra
 hit a ratōe scientie retinuit sibi nomē pscie
¶ **I**tem querit de ista rñsione magistri qb
 rñdemus ex ea ratōe dictum est rē. videtur
 em qz non soluat ppter suam distinctionem

ad q̄sionē de augmēto. qm̄ demōstrato ali
 quo damnādo v̄er̄ est dicere istū posse sal-
 uari. ergo potest esse p̄destinat⁹. s̄o plures
 p̄nt esse p̄destinati q̄ sunt. s̄o p̄t numer⁹
 p̄destinatorū augeri. **R̄o** d̄d q̄ magr̄ i hac
 p̄ma r̄sione p̄ncipalic̄ r̄ndet ad q̄sionēz
 p̄mā. v̄t̄ p̄destinatū sit possibile damnari.
 et bene sc̄z p̄ d̄positionē et d̄uisionē. et p̄
 istā solutōez patet aliquo modo r̄sio ad il-
 lud de augmento sed non plene. ideo anne-
 ctit solutōez sequentē que est explicatio hu-
 ius in qua dicit q̄ aliquis non potest in pe-
 esse p̄destinatus. q̄nta possit eē p̄destinat⁹
 q̄ hoc est dicere q̄ ab eterno pctuit. Et qm̄
 augmentū dicit maiorē numer⁹ q̄ prius cuz
 p̄suppositōe p̄ioris et noua additōe. ideo p̄z
 ex sui ratōe d̄stinctionē et successione dicit
 in p̄tibus. Vnde si aliquis statim cum ē eēt
 ita magnus q̄tus futurus est. non diceret
 augeri. sed tñ potuisset esse maior. ita in p̄-
 posito intelligēdū. **¶** Vel aliter solui potest
 p̄ compositōz et d̄uisionē sicut magr̄ soluit
 possunt em̄ plures esse q̄ sint. s̄o potest mi-
 n⁹ augeri. **¶** Item querit̄ de hoc quod dicit
 q̄ intelligentia d̄dictōis implicite veritatē
 facit in dicto. impossibilitatē in vero. quō sit
 illud intelligibile. si em̄ idem nō ē causa op-
 positōz. et conditō implicite facit veritatem
 quō facit impossibilitatē. **R̄o** d̄d q̄ magr̄
 vult dicere q̄ illd̄ ē falsū demōstrato aliq̄
 istum damnari vel saluari ē impossibile. sed
 si addat̄ et implicet̄ conditō p̄destinationis
 facit veritatē in dicto. et impossibilitatē in
 vero. id est facit illud dictū cum modo im-
 possibilitatis esse v̄er̄. v̄tpote si dicat̄ istūz
 damnari et esse p̄destinatū. simul est impos-
 sibile. siue istū saluari et non esse p̄destinatū
 est impossibile. Vel aliter potest dici. q̄ di-
 ctum falsum alicuius d̄dictōnis implicite
 sit v̄er̄. vt demōstrato re p̄bo istū saluari ē
 flm̄. adde d̄dictōnē p̄destinatōnis et fiet
 v̄er̄. istū saluari si est p̄destinatus ē verum
¶ Item eodez demōstrato istū damnari ē
 v̄erū. adde d̄dictōnē p̄destinatōis et fiet i-
 possibile. istū damnari si ē p̄destinatus est
 impossibile d̄unctū intelligendo. **¶** Itē q̄rit̄
 de hoc quod dicit. Ex quo aliud factū ē vel
 dictū non d̄cedunt. quia illud non eē possit
 r̄. videt̄ em̄ flm̄. quia x̄pc dixit petrū pecca-
 tur. s̄o post q̄ dixit fuit n̄c̄m dixisse. et ne-
 cessario sequit̄. si x̄pc dixit. hoc erit. q̄ na op-
 positū. et tunc sequit̄ x̄pm̄ esse mentitū. qd̄
 est impossibile. ergo videt̄ cum āns sit n̄c̄m
 q̄ necessariū fuit petrū negare. **¶** **R̄o** d̄d q̄
 in dictōe x̄pi duo sunt. sc̄z verbi p̄latio. et af-
 fertio. et verbi p̄latio simpliciter ē p̄terita
 et necessaria. et ex illa non sequit̄ d̄ns. nō em̄
 sequit̄. x̄pc hoc dixit. ergo hoc erit. ptulit̄ ei
 hoc verbū. ero similis vobis mendax. ē itēz
 assertio et illa sequit̄ illustratōz diuine p̄sci-
 entie. sicut ergo diuina p̄scientia ē certa et
 infallibilis cui non potest subesse falsum. et

tñ aspiciat futurū et d̄gnat̄ circa ip̄m verita-
 tem. et ideo non ē necessariū deū p̄scisse qd̄
 p̄scit. q̄nta sit certum et infallibile. ita in-
 telligendū de x̄pi assertione q̄ certitudinēz
 habet et infallibilitatē a diuina p̄scientia.
 sed tñ nō ē necessariū x̄pm̄ hoc asseruisse. et
 ideo si ponat̄ hoc non d̄tingere. ponit̄ et cri-
 stū non asseruisse. et sic patet illud et d̄simi-
 lia. In assertione em̄ x̄pi duo sunt. sc̄z actus
 mentis. et relatio ad futurū d̄tingens siue or-
 dinatio. et q̄uis vnū sit necessariū. reliquū ē
 d̄tingens. **¶** Item querit̄ de hoc quod dicit. sic
 p̄destinationis effectus illa gratia est qua
 in p̄nti iustificamur r̄. Ex hoc ōndit̄ q̄ p̄de-
 stinatio sit causa gratie. Querit̄ ergo in quo
 genere cause. cuz em̄ sit sc̄ia videt̄ dicere cau-
 sam exemplarē. et itēz hoc non videt̄ suffi-
 cere. quia exemplar non necessario infert̄ e-
 emplatū. sed p̄scientia ponit̄. et iterū si est
 causa. aut v̄muerfalis. aut p̄ticularis. non
 v̄muerfalis. q̄ tunc indiget̄ p̄ticulari alia
 adiuuante. non p̄ticularis. q̄ tunc determina-
 ta esset ad vnū effectum tm̄. Et itēz. aut ne-
 cessaria. aut d̄tingens. non necessaria. qm̄ p̄
 voluntatē opatur. non d̄tingens. q̄ hoc est
 fallibilis et incerta. **¶** **R̄o** d̄d q̄ p̄destinatio
 est causa gratie sicut dicit et tota causa. sed
 non causa salutis. vt excludat̄ p̄ coopans et
 dispositōes. adiutores em̄ crisi sumus. et
 nullus saluat̄ inuitus. Quod ergo q̄ritur in
 quo genere cause sit. d̄d q̄ p̄destinatio clau-
 dit in se sc̄ia. et b̄nplacitū voluntatis et di-
 spositōez voluntatis. p̄ quā placuit deo nos
 saluare. qui ē summa bonitas manifestāda
 ratōne p̄mi dicit causam in genere forme
 ratōne secundi in genere efficientis. ratōne
 tercij in genere finis. Quod q̄rit̄ v̄t̄z necessa-
 ria vel d̄tingens. v̄muerfalis vel p̄ticularis.
 d̄d q̄ de omnib⁹ istis modis causandi habz
 quod ē p̄fectionis. non quod ē imp̄fectionis
 Nam de p̄prietate v̄muerfalis habet exten-
 sionem ad multa. de p̄prietate p̄ticularis suf-
 ficientiā ad singula. de p̄prietate cause ne-
 cessarie immutabilitatē. de p̄prietate cōtin-
 gentis habet arbitrii libertatē. quia potest
 facere et potest n̄ facere. d̄d̄cōes imp̄fectōis
 non habet. quia nec habet insufficientiā sic
 causa v̄muerfalis. nec limitatōz sicut causa p̄-
 ticularis. nec inenitabilitatē sicut causa ne-
 cessaria. nec vertibilitatē sic causa d̄tingens.
¶ Item q̄rit̄ d̄ hoc quod dicit p̄destinatōis
 effectus est gratie appositio. Videt̄ ei male
 dicere. q̄ causa et effect⁹ sunt correlatiua. cū
 ergo relatiua simul sint natura. q̄ncumq̄ est
 p̄destinatio est gratie appositio. ergo null⁹
 est p̄destinatus nisi qui habz gratia. **¶** Sed
 contra hoc est. quia p̄destinatio est nō en-
 tium. sicut dicit Aug. in libro de fide ad pe-
 trū. **R̄o** d̄d q̄ p̄destinatio non semp̄ est i
 actu causa. sed in habitu. et ideo non oportz
 q̄ respondeat effect⁹ i actu sed in habitu.
 Vnde ex hoc patet quod q̄ri cōsueant. v̄truz

p̄destinatio aliud ponat in p̄destinato. d̄d̄
q̄ non necessario ponit aliud de p̄nti sine a-
ctu. q̄m multi sunt p̄destinati qui non sunt
mali. et multi qui mali sunt. sed ponit aliud
s̄m habitū siue de futuro ratōe cuius homo
potest gaudere. s̄z quia nomē eius scriptū
est in celo. et cum illud positū erit. erit ma-
gnū. et illud erit ratio p̄sistēdi in bono. et
pueniēdi ad magnū et summū bonū. et iō
hoc bonū habituale p̄ponendū est gratie q̄
est sc̄dm p̄ntē iusticiam.

Sicut autē q̄rimus obduratōis meritū
et misericordie. **S**upra egit m̄gr
de causalitate actiua p̄destinatio-
nis et reprobatiōis. In hac pte inqu-
rit de causalitate passiua. vtrū s̄z p̄destinatio
et reprobatio habeat in nobis causam merito-
riā. et hoc quidē principalit̄ intendit i ista
dis. que duas habz ptes. in prima magr iue-
stigat p̄ncipale p̄positū. in secunda mouz
q̄dam q̄stionē que ex p̄cedentibz habz ortū
s̄z vtrū deus desinat aliquid sc̄re vel p̄sc̄re
re ex cuius manifestatōne patefacit diuine
scientie inimitabilitatē. ibi. p̄terea cōsiderari
oportet. **P**rima ps quatuor habet ptes. In
prima magr determinat veritatē oīs q̄ rep-
batio habz causam meritoria q̄tū ad cogno-
tatū quod est obduratio. non sic p̄destina-
tio quantū ad agnotatū qd̄ est gratificatio.
In sc̄da vō magr remouz q̄dā opinionē que
posset hominē ducere in errozē. ibi. **O**p̄mati
tū sunt quidam. In terciā remouet eius de-
fensionē. ibi. hijs tū videmur aduersari zc̄.
In quarta remouet p̄sumptuosam in hac q̄-
stione inquisitōz. oīs aliquos volentes red-
dere ratōz de hoc p̄fundo diuine p̄desti-
natiōis lapsos esse in p̄fundo erroris. ibi.
multi vero de isto p̄fundo q̄rentes reddere
ratōz zc̄. **P**reterea cōsiderare oportz. vtrū
ea omnia que simul sc̄it zc̄. **H**ec est secunda
pars in qua determinat magr q̄stionē. vtrū
deus desinat aliquid sc̄re vel p̄sc̄re. et si-
militer est q̄stio. vtrū desinat aliquē p̄desti-
nare. **E**t hec pars habz duas. i prima deter-
minat de p̄scentia q̄ attingit desinare ali-
quid p̄sc̄re. in secunda vō determinat de sc̄i-
entia. ibi. de sc̄ientia autē aliter dictū. vbi
dicit q̄ deus nihil desinit sc̄re. et in vtraqz
pte primo mouet q̄stionē. sc̄do determinat

Intelligentiā p̄ntis distinctōis
duo principaliter q̄runt. primo q̄ri-
tur de p̄destinatiois causalitate. se-
cundo de diuine sc̄ie sempiterna-
e siue in emiabilitate. **Q**uantū ad primū
q̄runt duo. primo querit vtrū p̄destinatio
vel reprobatio in nobis habeat causam meri-
toria. sc̄do vtrū habeat in deo ratōz motiua.
Quod autē hēant in nobis causam meri-
toriam oñdit sic. primo de reprobatiōe Ro. ix.
sup̄ illud. esau odio habui. glo. esau subtra-
cta gratia p̄ iusticiā est reprobatus. sed iusti-
cia respicit merita. ḡo reprobatio ē ex meritis

Item p̄ reprobationes non dicunt nisi ista
tria. s̄z odiū eternū. obduratio temporalis.
et damnatio finalis. sed omnia ista h̄nt in
nobis meritū. quia deus neminez odit nisi
p̄pter merita. nec obdurat n̄c damnat. ḡo zc̄.
Item voluntate āncedente vult deus om-
nes homines saluos fieri. si ergo aliquē rep-
bat hoc est voluntate d̄ntē. nemine em̄ d̄ se
creat ad suplicium. sed voluntas d̄sequens
est concessio ex nostra causa. sed non est ex
alia causa q̄ meriti. ḡo zc̄. **I**tem de p̄desti-
natiōe similiter oñdit. **G**reg. dicit et **A**ug. 2.
q̄ p̄destinatio iuuat sanctorū oratiōibz. sed
plus valz vnicuiqz fides sua q̄ fides aliena
ergo merito suo et alieno potest quis impe-
trare q̄ sit p̄destinatus. **I**tem nullus est
p̄destinatus nisi finaliter i gratia p̄seuerās
nec ec̄tra. sunt ergo d̄uertibilia. sed aliq̄s
potest mereri finalē p̄seuerantiā. ḡo potest
mereri q̄ sit p̄destinatus. **I**tem quod pos-
test in maius. potest in minus. vel equale
pari ratōe. sed hō potest mereri h̄re deū qd̄
est maximū inter omnia. potest etiā mereri
salutē qd̄ ē equale ei quod est esse p̄destina-
tū. ergo zc̄. **S**ed contra. omne meritū an-
tecedit illud cuius est meritū. quia dispo-
nit ad illud. sed p̄destinatio et reprobatio p̄-
cedunt nostrz esse. ergo nō cadūt sub nostro
merito. **I**tem omne meritū aliquo modo ē
causa eius quod meret. sed p̄destinatio et
reprobatio sunt eterna. merita vero sunt tem-
palia. ergo tempale est causa eterni. qd̄ est
impossibile. **I**tem sp̄aliter d̄ p̄destinatioē
videt **Thi. ij.** Non ex opibus iusticie que fe-
cimur nos. sed sc̄dm suā misericordiā saluos
nos fecit. **I**tem gr̄a est effectz p̄destinatiois
sed prima gratia āncedit omne meritū. et ē
causa omnis meriti. ergo non cadit sub meri-
to. et eo ip̄o gratia est. quia sine meritis da-
tur. ergo nec p̄destinatio. **H**oc ad hoc itel-
ligendū notandū q̄ in p̄destinatioē tria in-
telligunt. primū est p̄positū eternū. sc̄dm ē
tempalis gratificatio. terciū vō eterna glo-
rificatio. Similiter in reprobatiōe intelligūt
tria. s̄z eternū odium. temporalis obduratio
et eterna damnatio. q̄tum ad primū et vlti-
mū similiter iudicādū. nam vltima s̄z pena et
gloria simpliciter cadūt sub merito. **P**rimū vō
s̄z p̄positū eternū eo ip̄o quo eternū ē meritū
habere nō potest. quātū vero ad mediū qd̄
ē ḡtificatio et obduratio. d̄nter iudicādū
Nam obduratio simpliciter cadit sub deme-
rito siue sub malo merito. gratificatio vero
nec simpliciter sub merito. nec simpliciter extra.
Est ei meritū cōgrui digni et cōdigni. **M**e-
ritū agrui est. q̄m peccator facit qd̄ in se est
et p̄ se. **M**eritū digni. q̄m iustus facit p̄ alio
Meritū adigni. q̄m iustus op̄at p̄ seip̄o. q̄a
ad hoc ordinat gratia ex adigno. ad gratiā
aut alteri p̄merendā. non omnio ex adigno
quia peccator cū bono est idignus. nec solū
ex agruo. quia iustus dignus est exaudiri.

gratificatio ergo sub merito agrui potest ca-
dere quo ad ipm gratificandu. sub merito
digni qtu ad aliū virum sanctū. sub merito
adigni qtu ad neutru. et hoc pprie loquēdo
est meritū. **¶** Respondēdū s^o ad qstionē cū qri-
tur. vtz pdestinatio et reprobatio cadāt sub
merito. qz simpliciter loquēdo qrtum ad pzi-
cipale significatū. neutra cadit sub merito.
quātū vō ad cognotatū reprobatio cadit sub
merito simpliciter. pdestinatio vero s^m qd.
¶ Concedēde sunt ergo ratōes pbantes qz
pdestinatio non cadit sub merito. similic qz
nec reprobatio. **¶** Ad illud quod primo obici-
tur de glōsa. qz elau p iusticiā reprobatus est
dd qz ibi accipit reprobatio p cognotato qd
est obduratio. **¶** Ad illud qd obicit. qz odi-
um eternū cadit sub merito. dd qz odiū eter-
num duo dicit. et pncipale significatū. et
cognotatū. qz neminē odit deus qrtū ad af-
fectum. sed solum quantum ad effectum.
et pimum non est ex meritis. sed secundū
quod patet si resoluat. qz odium est pposi-
tū puniendi. ppositū autē nullus meret. sed
penā. **¶** Ad illud quod obicit. qz neminē re-
probat voluntate dntē. dd qz voluntas cōse-
quens non dicit. quia desinat merita nostra
ratōe voluntatis. sed solū ratōe voliti. vult
em aliquid deus quod nos merum. et idō
qz volitū est cognotatū. patet rē. **¶** Ad illd
quod obicit de pdestinatōe qz unat oratio-
nibz sanctorū. dd qz illud intelligit ratōe co-
gnotati quod est gratia quā sancti viri pnt
alijs suis orationibz impetrare. non tñ seqt
qz homo possit impetrare sibi. qz ad hoc qz i-
petret. necē est qz sit dignus mereri. et hoc
non est nisi p gratiā. **¶** Ad illud quod obici-
tur. qz idē est esse pdestinatū et in gratia fi-
nalit pseuerare. dd qz non est idē sed dver-
tibile. sed illud non sequit. qz si aliquis pos-
sit mereri vnū dvertibilium qz possit et reli-
quū. sicut non sequit. si aliquid ē causa vnū
dvertibilium qz sit causa alterius. illud mani-
festū est. **¶** Ad illud quod obicit. quod pos-
test in maus. potest in minus. dd qz vtz ē
si equaliter ordinat ad vtrūqz. nam si habz
ordinatōz ad maus. et non habet ordinatōz
ad minus. qzuis possit in maus. nō tñ seqt
qz in minus. similiter i pposito. gratia emoz
dmat ad merendū deū. vt glorificantē. nō
vt pdestinantē. similiter ad gloriā non ad
pzimam gratiam.

¶ Scūdo qrit. vtz pdestinatio et re-
probatio hēant in deo ratōz motiuaz
Et qz sic. videt p cano. Gen. xviii.
Dixit dominus non celare potero
abrahā quod gesturū sum cum futuris sit i-
gentē magnā. et pcepturū domui sue vt cu-
stodiat pactū meū. domū s^o voluit reuelare
ipi abrahē ppter dsideratōz bonoz futuro-
rū. ergo cum illi ab eterno pvideat. pari ra-
tione pdestinat ex pscietia bonoz futuroz.
¶ Item Ambro. sup ix. eplē ad Ro. Dabo s

tiam ei quē sciūero toto corde ad me post er-
rorē reuersurū. loquit in psona domi. s^o ra-
tio quare domū pponit dare gratiā est. qz
aliquod futurū pvidet in homie. **¶** Item ra-
tione oñdit. qz omnis voluntas eo ipō qz vo-
luntas. est ratōnabilis. s^o si hoc pfectōnis
est in voluntate qz sit ex ratōe. hoc maxime
reperitur in voluntate diuina. s^o cum pdestina-
tio dicat diuinū ppositū. erit ex ratōe. **¶** Item
omnis sapient eligēs eligit illos in famulol
in quibus vidit meliores mores pteritos. et
similit quos nouit fideliores fuisse. et si pos-
set futura cognoscere. multo fortiz eligeret
et respueret ppter pūisionē bonoz futuroz
et maloz. qz pteritoz. si ergo deus ē sapi-
tissime eligens. ergo ratōz eligendi siue rep-
bandi accipit a pūisionē siue a pscientia. **¶**
¶ Item nullz sapientū eligēs peligit omnio
in distantia. maxie si possit accipe omia eqz
pgrue. sed deē pfert vnū alteri in electione
s^o rē. **¶** Item si diuinū ppositū siue pdestina-
tio. solū haberet ratōz voluntatē dei. et non
aliā. tunc ergo videt pscitas in diuina volun-
tate. si em vellet omnes saluare omnes sal-
uarent. et non est alia ratio nisi qz non vult
ergo voluntas eius nō est liberalissima. nec
optima. **¶** Itē si non esset alia ratio qz volun-
tas. s^o cum deus reprobando pponit dānare
si sine omni ratōe sola voluntate vellet dān-
nare aliquē. ergo videt crudelissimū. et qz fe-
cisset homies ad supplicū. **¶** Item si sola vo-
luntate pdestinat et reprobat non pognita
ratōne. videt ergo scdm hoc qz sit acceptoz
psonaz. qd ē cōtra illud qd dicit. Act. x. in ve-
ritate comperi qz non est acceptoz psonarū
¶ Sed contra Exo. xxxiii. Miserebor cui mi-
sereor. et clemēs ero sup quē placuerit mihi
s^o ratio pima et potissima diuine miseri-
cordie et pdestinatōis est dei bñplacitū et
voluntas. **¶** Item Math. xi. dicit filius. Re-
uelasti ea puulis et abscondisti hec a sapiē-
bus. ita pater qm sic placitū fuit ante te. s^o
si filius reddit optimā ratōz solū diuinū bñ-
placitū est ratio. **¶** Item Apo. Ro. ix. super
hac qstione dicit. Numquid nō habz figulz
potestatē de eadē massa facere alia quidem
vasa in honore. alia in contumeliā. **¶** Si em qz
rere ab artifice. quare de vna pte masse fa-
cit vasa pulchra. et ex alia vilia. cū eque sit
bona tota massa. non est alia ratio nisi quia
placet. ita enim bñ faceret si faceret ecouer-
so. ergo rē. **¶** Item Aug. de pdestinatōe san-
ctorū. non quia tales nos futuros sciunt idō
elegit. sed vt tales essemus. **¶** Item ratōe vi-
det. qz voluntas dei ē causa causarū. ergo ibi
est status. sed vbi est status non est vltra qz
rere ratōz. ergo rē. qz sit ibi status patet. qz
etiā status non paciā qz rere ratōz. videtur
quia quoties causam vel ratōz qrimus vt di-
stante. si em omnino essent idē causa. et cui?
est ratio. statim illo viso videret causa. et nō
quereretur. sed non est status nisi in summe

Ge.

simplici et ita nulla distantia ergo nec ratio
 n^o questio. **I**tem si deus pdestinat istum
 ppter p^uisionem aut ex bono aut malo aut
 mdrntiu non ppter p^uisionem mdrntium et
 malon. s^o ppter p^uisionem bonon. sed bona
 nulla futura sunt in isto nisi que de sua vo
 luntate factur² e. s^o p^uisio est ppter volun
 tate et non ecuerse. **I**tem si quis qreret
 cum potuerit deus pducere vnu aliū mūdū
 simile huic. quare magis istū q̄ illū. nulla
 esset q̄stio. q̄ hoc solū fuit. q̄ volunt. s^o pa
 ri ratōe nulla est causa quare pdestinat et
 reprobat. nisi quia vult. **R**nd^o d^o q̄ cū q̄ritur
 vtrū eternū dei ppositū siue electio vel repro
 batio ratōz habeat. hoc non itelligit q̄tum
 ad voluntatē diuinā vel eius actū. qui de²
 est. sed q̄tū ad ordīmatōz volitū. ad eius vo
 luntatē. **E**t si querat ratio causalis vel me
 ritoria. **R**nd^o q̄ non. **S**i autē q̄rat ratio cō
 gruitatis et decentie. **R**ndent quidā q̄ ipā
 dei voluntas sibi ipi est ratio. nec est alia ra
 tio quare istū elegit. nisi quia placet. et h^o
 est sufficiens p omnē modū. q̄ est causa cāp
 et ratio rationū. et eo ipō q̄ placet. ideo re
 ctum est ppter summā ipius voluntatis re
 ctitudinē. quia non tm sunt recta. sed etiaz
 regula. **S**ed cauendum est ne dū volūtatez
 dei magnificare volum² potius volūtati ei²
 derogemus. si em non esset alia ratio quare
 deus istū elegit. et illū non. nisi q̄ placet.
 certa iam non occulta dicerent diuina iudi
 cia. sed manifesta. cum quilibz hanc rationē
 capiat ne dicerent mirabilia. sed poti² volū
 taria. **E**t ppter hoc d^o q̄ ppositū illud e²
 num sicut dicit Aug. et habet in lrā. et vo
 luntas illa ē ratōnabilissima. et ratōz habet.
 et sicut ab eterno fuit. ab eterno rātonem
 habuit. non aliam propter essenciam. sed
 ppter cognotatum. **Q**uid autem sit illud in
 electione hoīm. vel reprobatōe. nobis non ē
 omnio notū. nec omnio ignotū. **D**ro p^o h^o
 notandū. q̄ quedā sunt opa que exēnt a di
 uina volūtate cuz alio ad hoc ordīmato ordi
 ne nctātis. siue nctatē sumamus ī causan
 do siue ī merēdo vel disponēdo. vt pluere
 et rmunerare siue damnare et saluare. et re
 spectu talū diuina volūtās habz ratōez ī ge
 nerali et spēali. **V**nde si q̄rat quare deus
 vult pluere. **R**nd^o ppter nostrā utilitatez.
 similiter habz ratōez ī spēali. vt si q̄rat qua
 re vult deus pluere in hyeme. non in estate.
 tunc rnd^o q̄ vapores aquosi magis ī hieme
 habundāt q̄ in estate. **S**imiliter si q̄rat q̄re
 magis vult saluare petrū q̄ iudā. rnd^o q̄
 iste habuit bona merita. ille vō mala. **Q**ue
 dā autē sunt opa que sunt a diuina volun
 tate cū alio ad hoc ordīmato ordīne agrunta
 tis. sicut est nostra gratificatio vel iustifica
 tio que est a diuina volūtate cum opatione
 et pparatōne liberi ar. et hoc quia qui crea
 uit te sine te non iustificabit te sine te. **E**t
 hoc dictum ē scdm agruentiā. adiutores em

dei sum². **A**ttamē deus sine pparatōe et co
 opatōne iustificat. vt patz de sanctificatis
 in vt ero. et vt dicunt de paulo. et respectu
 talū opum habz ratōz voluntatis in genera
 li. et habz ī spēali. sed ī generali certā. ī
 spēali occultā. **S**i em querit quare deus
 vult iustificare. **R**nd^o ad misericordie sue
 onōne. et si q̄rit quare non vult omnes hō
 mines iustificare volūtate bñplaciti. d^o q̄
 hoc est ppter iusticie sue onōne. **V**nd Aug
 xxiij. de ci. dei. **S**i remanerēt omnes ī pena
 non appareret misericordis gratia redimen
 tis. **R**ursus si omnes transferent de tene
 bis ad lucē in nullo apparerz seueritas vici
 onis ī qua ppterea plures q̄ ī illa sunt. vt
 sic appareret quid omnibz debebat. si q̄rat ī
 spēali. quare magis vult iustificare vnu q̄
 aliū duobus similibz demōstratis. q̄ mu lte
 possunt esse ratōes cōgruentie. ideo non est
 certitudo a pte rei. et ideo cum cognitio no
 stra pendeat a certitudine rei. nullus certā
 potest iueire ratōez nisi habeat p reuelatō
 nē illius cui dubia sunt certa. et q̄ non fuit
 nobis expediēs ad salutē ista cognitio. s^z q̄
 vltior fuit necessaria ppter humilitatē. iō
 deus vult reuelare. et Apol. non fuit au
 sus inquirere. sed ondit defectū nostre itel
 ligentie. cum exclamauit xj. ad Ro. **O** altitu
 do sapie et scientie dei q̄ incomphensibilia
 sunt iudicia eius et uestigabiles. **A**d il
 lud ergo quod querit vtrū pdestinatio ha
 beat rationē. d^o q̄ habet ī generali. simi
 liter ī spēali. et hec ratio nota est diuine
 pscientie non nobis ratōne pdicta. **A**d il
 lud qd obicit de sacra scriptura q̄ assignat be
 neplacitū p ratōne. d^o q̄ q̄uis assignet p
 ratione et aliā non exprimat. non ē cluded^o
 q̄ non sit alia. quia nō sunt omnia scripta. s^z
 nobis vtilia. vtile autē fuit scire q̄ diuinum
 bñplacitū est causa et ratio vt discamus euz
 timere et nihil meritoz nobis attribuere.
Ad illud quod obicit q̄ non elegit. quia
 puidit tales. d^o q̄ Aug² negat scdm q̄ h^o
 est q̄. q̄ dicit causam. non scdm q̄ dicit ra
 tionē. q̄ q̄uis diuina voluntas possit habe
 re ratōez ex qua d^o agruenter opari. tū non
 causam siue ratōz causalē. cum sit causa cau
 sarū et maxime respectu voliti quod quidēz
 est ex mera dei liberalitate. vtpote est gra
 tia iustificās impium. et p hoc patet seqūz
 de statu. **A**d illud quod querit. ppter quo
 rū p^uisionē. d^o q̄ potest esse ppter p^uisioz
 bonon. vt aliquo modo sunt a libero arbit.
 ppter quoz tū p^uisionē nec scio determinate
 nec volo q̄rere. nec est ratio nisi agruitatis.
Vnd et alia potest esse q̄ hec. **A**d illud qd
 obicit de mundi creatōe. d^o q̄ non est simi
 le de mūdī creatōe. quia mundi creatio a di
 uina voluntate et bñplacito est tamq̄ a to
 ta causa. **E**t rursus p creatōz non p^uponit
 aliquid. Ratōes vero ad opositū pbant q̄
 diuina volūtās ratōnabiliter facit q̄ habz

ratōe agruitatis ratōe voliti. et qz hoc ve-
rū est. idē dcedēde sunt. quāvis aliq̄ catū
possint habere calumpniā. tñ dclusio p̄inci-
palis non habz calumpniā. Nam Aug. dicit
hoc in libro retractōnū post omnes retracti-
ones. q̄ p̄ponit et elegit et reprobat veritate
certissima. et a nostris sensibz remotissima.
et quia a sensibz nostris est remotissima. iō
nullus debet ip̄am inquirere. qz in hac vita
non possumz puenire. et ideo in nostre itel-
ligentie insufficiētiā sermo de p̄destinatōe
claudendz est. vt obstruat omne os et sub-
ditus fiat omnis mūdus d̄ eo cuius iudicia
non sunt scrutabilia sed formidolosa silen-
tio veneranda.

Consequēt q̄tū ad scdm articulu
q̄rit de scdo. scz interminabilitate
diuine cognitōis. Et circa hoc q̄rū
tur duo. Primo qz dubiū habz p̄ cō-
patōez ad complexa. q̄ritur vtz deus agno-
scat res p̄ modū dplexionis. Secūdo querit
vtz enunciabilia siue que deus semel cogno-
scit semp cognoscat. **Q**uod autē agnoscat d̄s
p̄ modū dplexionis ond̄it sic. Eandē rē quā
cognoscat sensus cognoscat itellectz. sed sen-
sus p̄ modū incōplexionis. itellectus vero p̄
modū cōplexionis. sed itellectz ē potētiōz
in cognoscēdo q̄ sensus. s̄o cognoscere p̄ mo-
dū dplexionis ē maioris potentie. sed omne
tale est deo attribuendū s̄o rē. **I**tem d̄rnter
significat res p̄ vocē incōplexā et p̄ dplexi-
onē. quia p̄ vocē incōplexā q̄tū ad esse sim-
pliciter. sed p̄ oratōem q̄tū ad esse tale vel
tale. s̄o cognoscat scdm complexionē. **I**tem
ordo vnus rei ad alterā cui diungit in re fa-
cit compositōz in cognitōe vel sermone com-
plexionē. Sed deus non tñ itelligit in se rez
ip̄az. sed etiā et in ordine ad rem aliam cui
vnitur. ergo non solū p̄ modū simplicē sed cō-
positōis. **I**tem deus itelligit nostrz itel-
ligere et nostrz dicere. sed nos dicimus et in-
telligimz rem p̄ modū dplexionis. ergo de
hoc modo itelligit. **S**ed cōtra. **D**ico. de di-
no. Cognoscat dez omnia imaterialiter ma-
terialia. imptite p̄tita. vniformiter multa.
imutabiliter mutabilia. si ergo p̄tita cogno-
scat imptite. s̄o dposita p̄ modū simplicem.
sed modz simplicitatis et complexionis op-
ponunt. s̄o non cognoscat p̄ modū dplexionis.
Item cū itellectus cognoscat p̄ modū
dplexionis. aut modus ille est in re aut in in-
tellectu. non in re. qz cum sensus app̄ehen-
dat eandē rem app̄henderet eam p̄ modū
cōplexionis. ergo est in itellectu. sed omnis
talit itellectz in quo est complexio realit
ē complexus et dpositus. sed diuinus itelle-
ctus non est huiō. s̄o rē. **I**tem si cogno-
scit res p̄ modū complexionis. cū modz diui-
ne cognitōis sit eo ceternis. ab eterno cog-
noscit p̄ modū dplexionis. s̄o dplexio fuit
ab eterno. ergo vere vel false. si vere. ergo
plura sunt vera ab eterno. si false. ergo plu-

ra sunt falsa ab eterno. **I**tem si agnoscat p̄
modū cōplexionis. cum eadē res modo vere
significet sub ratōe futuritōis. modo sub
ratōe p̄teritōis. modo ratōe p̄ntialitatis
ergo hijs omnibus modis deus cognoscat.
Sed contra. oia agnoscat vt p̄ntia. **V**nd̄ ij.
De vltio. Vnus dies apud deū sic mille anni
rē. s̄o nō agnoscat omibus hijs modis. **S**ed
d̄ qz agnoscere res p̄ modū dplexionis po-
test itelligi tripliciter. aut em̄ modz dplexio-
nis cadit circa rem. et sic est sensus. dez cog-
noscat res existere vel se habere p̄ modū cō-
plexionis siue dpositōis et h̄o ē v̄m. cognoscat
ei res cē sic sunt. **A**lio vt modz dplexionis
cadat c̄ca rē vt ē exp̄ssa p̄ itellectū nostrum
et tunc est sensus qz deus cognoscat res. nō
tñ vt sunt sed etiā vt itellectz exprimit. co-
gnoscat em̄ res et voces siue itellectus illas
signantes et hoc verū est. **T**erzio modo pot
itelligi vt modus dplexionis circa itelle-
ctum diuinū. et hoc modo falsū est. hoc ei
spectat ad itellectū qui itelligit multa et
multa que oportz dplexi. deus autē multa
itelligit vno et ita simplici modo. n̄ magis
est simplex itellectz eius itelligēdo vnu
q̄ multa. **V**nde itelligere multa p̄ modū
dplexionis nec est omnio virtutis nec omnio
impectionis. et ideo non ponit nec in cog-
nitione infima vt sensitiua. nec in cognitōe
sup̄ma vt in diuina. et fortassis non etiā est
in cognitōe sup̄ma ip̄ius aīe que dicit itelle-
ctiua put est in suo summo. cognoscat em̄ p̄
modū simplicis aspectus. ratōes pbantes
qz cognoscat p̄ modū dplexionis p̄cedūt sim-
primā et scdaz viam. ideo verū dcludunt. p̄t
primū ad quod iam solutū ē. **A**d illud qd
obiāt qz complexio venit ab itellectu. d̄
qz complexio dupliciter potest compari ad in-
tellectū. aut sicut ad causaz. aut sicut ad sub-
iectum. sicut ad subiectū in quo et que ifoz-
mat et denomiāt. sic compari ad itellectū
humanū. a quo est complexio qui etiā dple-
ctit sicut ad causaz. sic compari ad itellectū
diuinū. nam itellectus diuinus cognoscat
dplexionē non circa se. sed circa nostrz itelli-
gere. qm̄ dplexio nō est ab itellectu nostro
nisi cōpante diuino in itelligēdo. **A**d il-
lud quod obiāt qz si cognoscat res p̄ modū
dplexionis. quia tunc dplexiones sunt eter-
ne. d̄ qz ex primo vel scdo sensu non sequit
qz dplexiones sunt eterne. qz non ē dplexio
circa deū. sed bene sequit qz veritas signifi-
cata p̄ aliq̄ dplexionē est eterna. sic veritas
huius. mundū esse futurz. tñ dpositio et cō-
plexio est ab itellectu nostro itelligente
illā veritatē eternā. **V**nde sicut vox tepalis
signat rem eternā. vt hoc nomē deus. nō tñ
sequit qz sit eterna. sic multa enunciabilia si-
gnificāt veritatē eternā. nec tñ sunt eterna.
Ad illud quod obiāt qz tunc cognoscat res
sub ratōe futuritōis et p̄teritōis. d̄. sic
tactum est qz modus diuine cognitōis pot

accipi scdm se. vel a pte cogniti. si a pte cog-
niti. sic dicēdo qd omniō cognoscit rem esse
sicut est. et ita mutabilē esse et ita dposito
modo esse sicut est. et ita de omnibus. et sic
cognoscit rem pteritā eē pteritā. et futurā
esse futurā. et non pteritā et pntem. potest
item accipi a pte sui. et sic cum cognitio dei
sit omniō simplex omniō pns. omnia agno-
scit p modū simplicitatis et p modū pntia-
litatis. vnde qd dicit omnia sunt pntia apd
deū. hoc dictū est qd ad cognitionē in qua
nulla cadit successio. ideo nec nouū nec vetz
nec pteritū nec futurū. in actu autē cogniti-
onis angelice et humane cadit successio. et
ideo pteritū et futurū. et pterea non ita di-
cunt omnia pntia anime cognoscēti sicut dō
et hoc manifestū est. qz nunc eternitatē qd
est semp pns complectit omnia temporalia.
et ideo patet quō sit intelligendū.

Secundo qrit vtz enūciabilia siue a-
plexa q deus semel agnoscat sp co-
gnoscat vel sciat. **U**t q sic videt
quia deus non cognoscit enūciabi-
le nisi ratōne veritatis. sed veritas enūciabi-
lis q semel fuit semp fuit. et est et erit. g^o e-
nunciabile quod semel cognoscit semp cog-
noscat. pbatio medie. omnis veritas complexi
fundat supra rem dplexā. sed eadē res pzo
est futura. postea ē pns. deinde pterita. et
vna et eadē. g^o vna et eadē veritas est in ea
scdm omnes hos modos. sed necē est q sit
semp sub aliqz horz modoz. g^o rē. **I**te h^o
ipm videt alia ratōe. qz qcumqz scit de2 scit
immutabiliter. alioquī cum scire dei sit suū eē
si mutaret suū scire. et esse. quod est impossi-
bile. sed omne qd habet immutabilitatē habz
sempiternitatē. quia si desinit mutat. g^o qd
deus semel cognoscit semp cognoscit. **I**te
quod scriptū est in illo libro deleri non pōt
sed deus cognoscit non aspiciendo extra. s;
legendo in libro sue psciētie. ergo qd semel
cognoscit semp cognoscit. **P**ropterea patz
quia sup illud Exo. xxxij. Mut dele me deli-
bro tuo rē. glosa. securus hoc dicit. quia nō
delebit. et idem dicit sup ps. **I**tem quod
desinit vel pōit aliquo desinente de nēcāta-
te pendet ex illo. sed diuina cognitio nō de-
pendet ex veritate creanda. ergo qzuis enū-
ciabile desinat esse vtz. tñ deus non desinit
illud scire. et si hoc. ergo quod semel scit et
semp. **S**ed contra. sicut pscire habet se re-
spectu futuri vt futurū est. sic scire respectu
veri. si em actu scit actu est verum. sed dicit
magr deus desinit pscire rem. cum res de fu-
turo sit pns. ergo similē desinit scire. cū de
vero sit falsū. **I**tem sicut diuina acceptio
respicit bonitatē. ita visio veritatē. sed de2
desinit hominē acceptare cū perdit bonita-
tem. ergo desinit rem cognoscere siue enun-
ciabile cum pdit veritatē. **I**tem hoc ipsū
ōndit p impossibile. quia si quodcūqz enun-
ciabile sciunt modo scit. et sciunt xpz esse mo-

ritū. ergo et modo scit. sed quid qd scit est
vz. ergo xpz esse mortū est vz. qd ē con-
tra fidē. **I**tem si quid qd sciunt modo scit.
s; aliqñ sciunt nō eē te cū nō eras. g^o scit te nō
esse et scit te esse. qz verū est. ergo scit simul
duo dtradiozie opposita. g^o duo dtradio-
rie opposita sunt simul vera. quod falsū ē et
impossibile. **R**z dō qz scire dicit duplici-
vno modo put reflectit i se. et sic sensus est
iste scit hoc. id est habet cognitōz de hoc.
et hoc modo dō qz scire nihil agnotat a pte
sciti actuale. nec veritatē nec psciētiā. de2
em de omni enūciatiue habet pfectā cog-
tōz vtz sit enūciatio pfecta et cōgrua. vtz
vera. et sic similia. **A**lio modo scire dicit hūm
qz est verbū pbereti cū et transit i actū ex.
et sic cognoscit veritatē in obiecto. tunc ergo
scire enūciabile aliquod idem est qz p scire
ipm esse verum. **V**nde scio te sedere. hoc est
dicere non tñ habeo cognitōz de hoc s; etiā
cognosco ipm esse vz. primo mō scire im-
tat diuinū intelligere. scdo modo intellige-
re cum assensu. si ergo scire accipiat p imo^o
sic dico qz quid qd est et omne enūciabile et
omne quod sciunt adhuc scit. et habet cog-
nitōz d illo. quia de omni eo quod est et qd
potest esse habet cognitōz. nec sequit. scit h^o
ergo hoc est vz. imo est ibi dsequēs. **S**i au-
tē accipiat scire scdo modo put agnotat ve-
ritatē circa enūciabile sic fuerūt quidā qui
dicerēt qz desinit aliquid enūciabile scire. qz
posuerūt qz enūciabile quod ē vz. potest
esse falsū. **A**lij dixerūt dtrarium. quia po-
suerūt qz enūciabile quod semel vz. est sp
est vz. et ita semp scit. et vt meli2 pat eat
videnda est sua positio et ratio positionis.
Fuerūt q dixerūt qz albus alba albū cuz sint
tres voces et tres habeāt modos significan-
di. tū quia eandē significatōz iportāt. sunt
vnū nomē. p hūc modū dixerūt qz vntas
enūciabilis accipienda est non ex pte vocis
vel modi significandi sed r. i significate. sed
vna res est que primo est futura. deinde p
sens. tercio pterita. ergo enūciare rem hanc
primo esse futurā. deinde pntē. tercio pteri-
tā. non faciet diuersitatē enūciabiliū. sed
vocū. **R**ursus cū idē tēpus sit primo futurū
deinde pns. tercio pteritū tempus s; qd ē
mensura rei quod significat p orationē quā-
uis esse vel fuisse vel fore dsignificēt tria tē-
pora. ratōe significati non diuersificāt enū-
ciabile sed variat solū a pte tempis signifi-
cati. vnde si dicaz semel fortes currit hodie
et cras dicā currit. cum hoc verbū det intel-
ligere aliud tempus. et ita aliā actionē enū-
ciabile non est idē. qz tūc qz mutata signifi-
catōe. et quia retēta eadē significatōe. e nū-
ciabile semp est vz. et non est idem. nisi cū
eadē significatio retinet. ideo dixerūt qz il-
lud quod semel est verū semp est verum. et
ideo cum deus nihil obliuiscat. dicit qz om-
ne enūciabile qd deus sciunt scit. et rōdēt

illi ratio. omne enunciabile quod scit scit
 sed scit te nascitur vel te esse ergo zc. non
 debet sic inferri. ergo scit te esse. sed sic. g.
 scit te fuisse. **A**lter est ibi figura dictois
 quia pcedit ab pemptitate i modo signifi
 cadi ad pemptitate rei. et hoc modo solunt
 magr. et ista fuit opinio nominaliu qui dicti
 sunt noiales. quia fundabat positoez sua su
 per nominis vnitae. **S**ed ista fuit positio
 contra phm qui dicit in pdicamentis qz ea
 dem oratio primo est vera postea falsa. Fuit
 etia contra amunē opinionē. fuit etia cōtra
 veritate. et ratio huius ē. quia nec bonū fū
 damentū hnt. nec bonā adaptatōez. primo
 em si querat. vtz albus alba album sint tria
 nomia. **R**ndendū est. aut loqris gramatice
 aut logice. si gramatice cū gramaticz. **A**nde
 ret impositōez nomis et modū pncipale sig
 nificandi i substantiā cum qualitate sic dicit
 vñū nomen esse. **S**i logice. cū logicus adide
 ret nomē in qrtum est vox expsiua. **V**nd dīf
 finit nomē verbū et orationē p vocē tam qz
 p genus. et multiplicato supiori necē ē mul
 tiplicari inferius si sunt multe voces signifi
 cative. sunt de nēitate multa nomia. et iō
 patet qz male accipiebāt nomis vnitae hū
 qz congruit ad ppositū. **M**ala etia fuit ada
 ptatio. quia enunciabile non significat rē. s
 modū se habendi. et tñ p verbū pntis pteri
 ti et futuri signat rēs alio modo se habere.
 patet de nēitate qz aliud enunciabile est. te
 esse nascitur. et te esse natū. **R**ursus defie
 ciēbāt i vltimo. qz sicut homo non significat
 istū hominē vel illū. sic verbū pntis tempis
 non sigcat illud vel illud pns. sed pns in co
 muni siue copulat vel significat. et inde est
 qz sicut homo non habet aliā significatōz nē
 est aliud nomen nec equiuocū. si modo sup
 ponat p petro. modo p conrado. sic nē vbu
 pntis tempis siue pnucciat hodie siue cras
 non habet aliā sigcatōz. et ideo nō facit ali
 ud enunciabile. **E**t pterea patet qz quo cūz
 tempe pferat te esse nascitur. qz idē ē enū
 ciabile quod pzi fuit vtz modo falsuz. sūm
 ergo qz scire cognotat veritate circa enūcia
 bile scitur illud quod scit et modo nō scit
 nulla facta mutatōe in dei scientia sed soluz
 in cognotato. **C**oncedendū qz in scda acce
 ptione non omne quod scit semp scit. **A**d il
 lud quod obicitur qz veritas est vna i pnti
 pterito et futuro. dd qz qzuis sit reducibi
 lis ad vnā rei veritate sicut accns ad subie
 ctum. et modus essendi ad entitate. tñ cūz
 modus essendi habeat suā veritate. et tres
 sunt modi essendi. ideo tres sunt veritates.
Ad illud quod obicit de indebitate et i
 mutabilitate et independētia. dd qz iam so
 lutū ē. qz nulla fit trāsmutatio in dei dgni
 tōe nē dfinit scire enunciabile. ppter mutatōz
 in se sed in cognotato.

In ista pte sunt dubitatōnes circa
 lrām. Et primo de hoc quod dicit

magr. **O**pinati tñ sunt quidā deum ideo ele
 gisse iacob qua talē esse psciunt zc. **V**idēt qz
 ista positio non sit opinio. sed heresis mani
 festa. qz qui hoc ponit. ponit gratiaz homi
 non gratis sed ex meritis dari a deo. et iste
 est error pessimus. scz error pelagij. **R**z dd
 qz ratio potest dicere causam meritoria. vel
 ratōez agrutatis. si dicat causaz meritoriaz
 si quāun prima fronte non dicat errozē. tñ
 ad ipam sequit erroz. si vero dicat ratōez cō
 grutatis. sic non dicit errozē. sed tñ temeri
 tatē quādā habet. qz occulto dei pundo ni
 tiē reddere ratōez. et idō vtroqz modo erat
 digna retractione. **I**tem qritur de illo vbo
Apli quod dicit **A**ug. relique p electionez
 gratie salue fient. in qua habitudie dstrua
 tur ille genitiuz. qz gratia nec videt eligē
 nec electa. et iten gratia est solū ex tempore
 ergo et electio. **R**z dd. qz si itelligat d ele
 ctione tempali. tunc electio gratie dicit. qz
 fit p gratiā. si autē de eterna sic dicit electō
 non vt gratia dicat habitū. sed vt dstruatuz
 sicut genitiuz ex vi declaratōis essencie. vñ
 dicit electio gratie. id est gratuita que me
 rita non dñderat. **E**t si obicit qz vnus geni
 tiuus non dstruit ex illa vi. dd. qz ven ē nisi
 habeat veritate duoz. vnde bñ dicit vir san
 gumis et homo auctoritatis. similit electio
 gratie dicit. id est gratuite bonitatis. **I**te
 qrit de hoc quod dicit. qz pcedit aliquid in
 pētōibus quo digni efficiant iustificatōne.
Vidēt em falsuz dicere. qz peccator an iusti
 ficatōez manet in peccato. et qz dū ē in pētō
 est indignuz pane quo vescit. sic dicit aucto
 ritas. et etia ipa vita vtrputa dei mimic. **g**
 zc. **R**z dd qz ad verbum illud **A**ug. retrac
 ctatu est et retractatū intelligit in pfata re
 tractione. que ponit pcedēte capitlō aut di
 gnitas ibi tñ valet qrtū congruitas soluz. et
 multe pnt esse agrutates i peccatoribz. ad
 gratiā gratū facientē p multiplicatō gratiā g
 tis data. **I**tem querit de hoc qd dicit mgr
 qz deus autē pscire futura desinit cum futu
 ra esse desinit. **V**idēt em falsuz dicere. quia
 pscientia dicit quid eternū. sed nullū eter
 nū desinit esse. ergo nec psciens desinit psci
 re. **I**tem **R**ich. dicit qz quatuor sunt abma
 tiones. quia qddam est quod habz pncipiū
 et finem. qddam quod caret pncipio et fi
 ne. qddam quod habz pncipiū et non finē
 vt anima. quartū qd habz finē et n pncipiū
 est impossibile. **Q**uod em caret pncipio non
 habet esse aliūde. quod autē tale est seipo ē
 ergo est omnio imutabile. **g** non potest de
 finere. si ergo pscire car et pncipio. necē est
 qz careat fine. **R**z dd qz absqz dubio magr
 bñ dicit qz de dē desinit aliqua pscire cū fiat
 pntia. si em psciebant qz futura. et iam desi
 nūt esse futura. constans est qz desinūt pre
 sciri. nō ratōe eius quod est scire. sed ratōe
 ppositionis. **A**d illud ergo quod obicitur
 de eterno. dd qz aliquod nomen pure et nuz

importat. Aliqd vero nomē importat etnū
agnotādo tpale. hō nomē de2 pure etnū im
portat. s; hō vocabulū p̄sire dicit etnū co
gnotādo tempale. **S**cdm hoc notand qd
quedā agnotant tempale vt ens in actu. et
qua tale tempale eē potest. et desinere pōt
ideo tales actus circa deū dicunt habere in
iciū et terminū. vtp̄ta si dicat de2 d̄seruat
hanc rem. d̄seruare dicit essenciā agnotādo
actu effectū. iō incipit et desinit d̄seruare.
Quedā cognotant tempale vt non ens actu
ens tñ i potētia siue futuz. et qm tēpale nō
potest incipe esse non ens. siue eē futuz nō
q̄ sit. sed potest desinere non ens. cum inci
pit esse ens. desinere esse futuz cum incipit
esse p̄ns. hinc est qd p̄sca dei respectu creati
dicit desinere sed nūq̄ incipe. et desinit ra
tione tempalis non desinētis sed incipiētis
Et ex hoc patet illud Rich. qz cum de2 desi
nit p̄sire. nō significat qd aliqd ens d̄sinat
sed solū qd aliqd incipiat. et sic patz illud

Vnc de omnipotētia dei agendū ē.
Supra egit magr de sciētia diuina
hic agit de potētia. et qz potētiāz
tripliciter d̄siderare. scz q̄tū
ad quidditatē possibilī. et quantū ad q̄ti
tatē. et quantū ad modū opandi. ideo hec
pars tres d̄met ptes siue tres distinctōes
In prima determinat magr de potētia in cō
patione ad possibilīa que potest. In scda d̄
terminat de potētia q̄tuz ad quantitātē. oīs
ei2 imēsitatē. infra. dis. xliij. Quodā tñ d̄ suo
sensu gloriātes. In tercia determinat d̄ ipa
quantū ad modū. infra dis. xliij. Nunc illd
restat discutiendū vtz meli2 zc. Prima ps
que d̄tinet p̄ntem distinctōez habz quatuor
ptes. In prima magr oñdit qd dei potētia
est omnipotētia. qz est respectu oīm possibi
liū que possibile est esse. In scda remouz illa
possibilīa que posse non ē potētie ibi ra. ij.
Si querit quō omīa posse dicat. In tercia po
nit signa que attestant diuine potētie. ibi
Sic diligent d̄siderantibz omnipotētiā
eius zc. In quarta magr alias ratōes omipo
tentie docet ad p̄dictā reducere. ibi. Ex qui
bus dā auctoritatibz tradit iō zc. et in p̄rio
ponit auctoritates. deinde docz eas expo
nere. et hō ibi. sed ad hō p̄t̄ dia qd Aug. zc

Intelligentiā huius distinctōis
quatuor q̄runt. Primo vtz d̄s. pos
sit aliqd aliud a se. Secundo da
to qd possit. q̄rē vtz possit i eē qd
aliq̄ agenti est possibile. Terzio vtz diuina
potētia se extēdat ad omne illud quod aliq̄
agenti est impossibile. Quarto vtz possibile
dicat aliqd simpliciter h̄m causas supio
res siue potētiāz diuinā. vel h̄m inferiores
vel h̄m potētiā creatā. **Q**d autē nō possit
deus aliud a se oñdit sic. omīs potētia que
agit in aliud a substantia i qua est vel cui2
est egredie ab illa substātia. potētia em nō
opat nisi vbi est. si gō diuina substātia ope

rat. opat p suā potētiā in aliqd aliud a
se. potētia eius incipit esse vel fieri in alio.
ergo egredie a substantia. sed omīs potē
tia que egredie a substantia. elongat. a subā
et omīs potētia distans a subā repugnat
simplicitati. cū gō hoc sit impossibile in deo
videt qd de2 n̄ agat i aliud a se. **I**tē oīs potē
tia cuius opus est in aliud. habz dependen
tiā ab illo. p̄batio. opus em qd trāsit in ma
teriā subiectā aliquo mō pendz ex illa. s; po
tētia pendet ex eodē ex quo pendz actus
qz p̄ficiē p actū. gō si potētia diuina est i
aliud habet dependētiā. **I**tem omīs po
tētia que ē in aliqd quod nō semp ē diuin
ctū suo actu habet indigentā. non em ē p
fecta nisi qm agit. et non agit nisi cum obie
ctum est p̄ns. ergo qm non est semp p̄ns est
incōpleta. hoc autē repugnat potētie diui
ne. gō zc. **I**tem in deo idē est posse et eē. s; zc.
deus non est aliud a se. gō nō potest i aliud
a se. Si tu dicas qd potētia cognoscat. sed n̄
essenciā. **C**ontra deus potest aliqd facere
qd nec est nec fuit nec erit. gō nichil cogno
tat. Si tu dicas qd cognoscat qd est in potē
tia. sed potētia dei non ē aliud qd deus et
qd est in deo. ergo et nichil aliud cognoscat.
Sed cōtra bonū est diffusiū sui. sed diffu
sio scdm qd huiōi est in aliud. gō bonū h̄m qd
bonū potest in aliud. aut ergo h̄m potētiā
suā. aut alienā. si scdm alienā. ergo nō est p
fecte bonū cū non habeat actū bonū p se. si
ppter potētiā suā. ergo bonū. h̄m qd bonūz
potest in aliud. sed de2 est summe bonus.
gō zc. **I**tem omīs p̄fectio creature est i hō
qd possit aliud a se p̄ducere. si ergo omne qd
p̄fectiois est deo est attribuendū. potētia
p̄ducēdi aliud deo est attribuenda. **I**tem
si nichil aliud a se potest. ergo nulli alij a se
p̄est. ergo nec aliqd deo subest. ergo a nul
lo est colendus. a nullo est adorandz. et ni
hil ab ipō omnio est q̄rendū. qd est summuz
incōueniēs scdm omnes. **I**tē si nichil potest
aliud. ergo nichil est ad ipm neqz ppter ipz
sed bonitas est in rebus. et ordo p̄ relatoez
ipōz ad summū bonū a quo est omne bonūz
ergo scdm hoc nulla res est bona neqz ordi
nata in vnuerso. hoc autē est summū incon
ueniēs. ergo necē ē ponere qd possit i aliud
a se. prima oīa est manifesta. **V**d illud em
solū stat vltima resolutio in redeūdo in quo
est prima origo in exeūdo vt manifestū est
Bz ad hoc intelligendū. notanduz est qd
posse aliud siue in aliud a se hoc est duplici
ter. aut in aliud sic in distinctū scdm essen
ciā. et remotū h̄m distantiā. qz impossibile ē
duo d̄traria eē in eod subiecto. et hoc modo
posse in aliud est p̄ egressuz potētie a subā
et iō est ibi elongatio et distantiā. et qz elō
gat a sua subā. ideo pendz a subā i qua agit
et ideo est ibi dependētia. et qz distātia et
dependētia. ideo imp̄fectio et indigentia
hoc modo posse in aliud deo non competi

ppter tres adcoēs p̄dictas sicut oñsum est.
 qz repugnat diuie potētie que sunt. distan
 tia. dependētia. et indigentia. Alio modo
 posse in aliud d̄i sicut in diuisiōe s̄m forma
 et essētia. nō tñ in remotū s̄m aliquā distā
 tiā. qz diuina essētia dum opat̄ intime est
 in illo. et hoc mō n̄ ponit distantiā nec de
 pendentia nec indigentia. cum em̄ diuina
 essētia sit omni p̄fectōe p̄fecta. et potētia
 eius sit oimoda. in diuisione in diuisa a nul
 lo alio dependet. nullo alio indiget. hoc ḡo
 modo ponendū qz deus potest in aliud a se
 siue aliud a se. Ex hijs patet primo obiectū
 qd̄ em̄ obicit. potētia q̄ est i aliud. egrediē
 ab agente in passum. d̄d qz hoc veruz est vbi
 agens in aliud non est in illo s̄m veritatez.
 vbi aut̄ est. omniō nulla n̄citas est egredi
 endi. **Ad** illud quod obicit qz potētia que
 est in aliud. pendet ex illo. d̄d qz h̄o veruz est
 de illo cuius actio est in aliud tanq̄ i sustē
 tans. diuina autē potētia nō indiget alio su
 stētate. qd̄ p̄ qz n̄ indiget materia subiecta. s̄
 facit ex nichilo. et ratio huius est. quia cum
 potētia est omniō in d̄ns. et ab essētia et
 actu. sicut essētia non indiget sustētate. sic
 nec potētia. **Ad** illud qd̄ obicit qz potē
 tia que est in aliud. habet p̄fectōis indigen
 tiā. d̄d qz potētia agens in aliud ē duplex
 q̄daz q̄ est suus act̄. et talis nihil plus habz
 qñ agit in aliud qñ qñ non agit. et hoc nullo
 mō indiget. et talis est potētia diuina. p̄p̄
 summa simplicitatē. **Alia** ē potētia agens
 in aliud p̄ actū a se d̄ntem. talis plus habz
 qñ agit qñ qñ non agit. et talis est q̄ habz in
 digentia aliquo mō. vt i potētia creata. n̄
 sic est de potētia diuina. et ido q̄uis sit in
 aliud quod non semp est p̄ns. ppter hoc tñ
 nec indigens est n̄c m̄cōpleta. **Ad** vltimuz
 d̄d qz potētia agnotat possibile. et possibi
 le ampliā ad ens et ad non ens. et sic possi
 bile ampliā. ita et diuersitas cognotati. et
 ido non tñ dicit̄ posse in aliud. qz potest in
 aliud qd̄ ē. s̄ qz potest i aliud qd̄ potest eē
 deus autē a se n̄ potest eē aliud. id̄ p̄ illud
Secūdo q̄rit. vtz deus possit i cōmē
 aliud in quod potest omne agens
 creatū. Et qz sic videt̄. qui em̄ omne
 dicit. nihil excipit. sed non tñ di
 rimz et credimz deū potentē. sed deū oīpo
 tentē. et ḡo z̄. **Item** qz de2 est omniā ens
 ideo scit omia q̄cumqz scit ali2 sciēs. Si eniz
 aliquis sciret aliqd̄ quod nō sciret de2. deus
 nō diceret omniā sciēs. ḡo pari ratōe non dice
 ret omniō potens. nisi posset omne qd̄ potest
 omniā ali2. **Item** deus non dicit̄ oīvolens
 qz non vult omia que alij volūt. ḡo pari ra
 tōe si non posset omia que alij p̄nt. non esset
 omiō potēs. **Item** omne esse est a primo eē. ḡo
 omne posse est a primo posse. ḡo omniō potē
 tia potest quod qd̄ potest ppter diuinā potē
 tiā. sed ppter quod vnūqd̄qz et illud magis.
 ḡo z̄. **Sed** extra. aliq̄ creatura potest omia

recipe corporaliter. vt materia. aliqua poten
 tia potest omia recipe spiritalit̄. vt sp̄s ra
 tionalis creatus. sed de2 nihil potest recipe
 ḡo non potest omne quod potest aliud a se
 Si dicas qz non est possibile. sed impossibile
Contra. nulla impotētia ē a deo siue a po
 tentia diuina. ḡo s̄m hoc potētia materie si
 ue anime non esset a deo. **Item** homo p̄t
 pati miserā siue sustinere penā. de2 non po
 test pati. ḡo z̄. **Si** dicas qz illud est impos
 sibile. **Contra.** nullū opus vtutis ē impos
 sibile. s̄ sustinere est opus fortitudis q̄ p̄p̄
 sine est vtus. ḡo z̄. **Item** homo potest pec
 care. deus autē nō potest. ḡo z̄. qz si potest
 peccare. potest esse mal2. qd̄ est in cōueniens
Si dicas qz hoc posse non est possibile.
Contra. Aug. de ci. dei. Melior est natura q̄
 potest peccare q̄ que nō potest peccare. ḡo
 posse peccare spectat ad voluntatem et p̄e
 ctionē nature. ḡo non dicit impotētiā. **Item**
 homo potest currere et amedere. de2 hoc n̄
 potest. ḡo z̄. **Si** dicas qz hoc est impossi
 bile. **Contra.** omne illud quod dicit potētiā
 est a potētia q̄ vere est potētia. s̄ currere
 et amedere n̄ dicit̄ act̄ p̄uatiōis. s̄ positio
 ḡo sunt a p̄n̄ i q̄tū potens est. n̄ in q̄tū im
 potens. ḡo manifestū z̄. **Item** qz sicut dicit̄
 phis in phica prima. q̄dam sunt q̄ dicit̄ po
 tentiā q̄tū ad modū dicendi. dicit̄ tñ im
 potētiā a p̄te rei. vt posse mori. posse corru
 pi. ppter hoc intelligendū. qz q̄dam sunt q̄
 posse est possibile simplici et p̄fecte vt pos
 se intelligere diligere. et opari. **Quedā** sunt
 q̄ posse est possibile. tñ imp̄fecte. vt currere
 et ambulare. isti em̄ actus dicit̄ simul act̄
 et passionē siue defectū in agente. **Quedā** q̄
 posse simplici est impossibile vt p̄uatiōes
 vt posse peccare deficere. loq̄ndo de hijs ra
 tione p̄uatiōis. s̄m hoc intelligendū qz cuz
 p̄n̄ dei ē p̄fectissima. illa p̄t deus p̄ se et
 i se q̄ sunt p̄n̄e simplici. vt intelligere et op
 arī. illa vero q̄ sunt imp̄fecte potētie. p̄t
 quidē non in se sed p̄ se. p̄ se potest ex hoc qz
 est ibi p̄fectōis et possibile. in se nō potest
 ppter illud qd̄ est ibi impossibile et imp̄fe
 ctionis q̄ in eo non cadūt. illa autē que sunt
 simplici impossibile. nec potest in se n̄c po
 test p̄ se. p̄ se non potest. qz nihil est a deo
 quod non sit a deo p̄ se et imediate. h̄o autē
 quod ē defectus non potest esse in deo n̄c a
 deo. qz deus non deficit in essendo n̄c i agē
 do. **Si** ergo q̄rat. vtz deus possit omne quod
 potest aliud agens. **R̄ndendū** ē non simplici
 ter sed cum determinatōe scz quod potest om
 ne quod est possibile. et in se potest omne qd̄
 est possibile simplici. in alio potest quod ē
 possibile imp̄fecte. nec in se nec in alio. qd̄ ē
 omimode impossibile. et hoc ip̄o dicit̄ oīpo
 tens. qz potētia eius ad omnia sufficit. et
 in nullo deficit. **Ad** illud ergo qd̄ obicit.
 qz non potest recipe res. nec rez similiudi
 nes. d̄d ad hoc et ad oia de quibus obicit qz

S

concipe naturalit. ¶ Item ptus clausa por
ta ppter corpulentia non potest exire. simi
liter natura statim non potest truncu in vitulu
convertere cu habeat potetia limitata. Secundo
dicit impossibile non ppter limitatoz potetie
sed ppter limitatoz nostre intelligentie
vt duo corpa esse i eodē loco. vel idē corpa
in diuersis. vel manus in minori loco. qz nul
lo mo possum cape cu nostra imaginatio sp
dicat oppositu. Vnde etiā qn dicat deus sic
facit in sacramēto altaris. necesse est vt ratio
extra se eleuet vt credat. Tercio dicit impossi
bile ppter prauationē omnis existentie h̄m
omne apationē scz principij medij et ultimi.
vt pteritū non fuisse pteritū. Omnis oipotē
tia q̄ intelligit aliquid facere. respicit ens.
vel in ratōe principij. vel termini. vel utroqz
modo. Vnde de ente potest facere non ens
et ecouerso. et de vno aliud. sed de nō ente
facere nō ens h̄o nulli omnio potetie est.
Vnde q̄uis deus de omni ente creato possit
facere q̄ non sit. siue de ratōe siue de re. tū
de eo qd̄ fuit et non ē facere q̄ non fuerit.
h̄o omnio deo est impossibile. qz hoc facere
est nihil facere sicut iā meli patebit. Quar
to mo dicit impossibile h̄m illustrationē ve
ritatis eterne. et ordīne diuine sapie. vt ver
bi gratia vt duo opposita insunt eodē et h̄m
idē. hec ipa veritas eterna eo ipo q̄ veritas
est. indicat et illustrat et iudicat impossi
bile. sicut et hec duo et tria nō eē quāqz. qn̄ ḡ
argumentat. vtz deo sit possibile omne im
possibile. d̄ de impossibili q̄ est impossi
bile ppter limitationē potetie. vel ppter limitatoz
intelligētie quod deo est possibile ppter h̄o
q̄ eius potentia non ē limitata sed infinita.
et ideo supra naturā et intelli gētiaz potest
quāqz vtraqz artata. illud autē impossibile
qd̄ ē impossibile ppter prauatoz omnis exi
stentie. et qd̄ ppter illustratoz veritatis eter
ne non potest oino. Primū quidē nō potest
qz illud posse est nihil posse. Secūdo non po
test. qz illud est posse inordinate extra ordi
nē sapientie posse. Et qn̄ deus sic est omipo
tens vt nihil possit nisi quod deoz suā potetie
et nō deordinat sapiam. ideo hec impos
sibilia non potest. Sed obicit aliq̄s q̄ illd̄
est flm̄. scz q̄ impossibile p accns sit impos
sibile ppter prauationē omnis existentie. nam
ppositio de pterito est va. et veritas illa nō
fundat supra nihil n̄ sup ens increatū cum
incipiat eē vera. ḡ supra ens creatū. et illd̄
ē pteritū. ḡ pteritū dicit aliq̄ modo ens
sed omne creatū q̄tu mēqz habeat par de
ente potest illud amittere si deus velit. ḡ
d̄s potest facere q̄ illud qd̄ fuit. n̄ fuerit.
et itēz cū dico hoc eē pteritū. aut dico ali
quid aut nihil. si aliquid. ḡ n̄sio nulla. si
aut nihil. dico q̄ potest dici q̄ chymera sit
pterita et q̄ non pteritū qd̄ nihil est sit pte
ritū. quod manifeste flm̄ est. non ergo di
cit prauatoz omnis exntie. et illud non vi

det subtrahere qui subiaceat potentie diui
ne. nā futurū non dicit ens et tū de2 potest
facere q̄ futurū h̄m veritatē nunq̄ sit futu
rum. similiter non pns nihil dicit entitatis
et deus potest facere q̄ illud quod nunq̄
est presens nunq̄ sit presens. nec adhuc
videtur euadi posse. ¶ Queri etiā p̄t. vtrū
deus possit facere de pterito pns. et d̄stat
q̄ in altero extremo ponit ens. si ḡ potest
facere q̄ pteritū sit pns. et quod est pns nō
est pteritū. potest facere de pterito q̄ non
sit pteritū. ppter hec et h̄is similia fuit opi
nio Gilberti porretani q̄ deus potest sup i
possibile p accns. potest em̄ facere q̄ pteritū
nunq̄ fuerit. et illud b̄ti Iero. exponit
qu sequunt eū. q̄ non potest facere de cor
rupta v̄ginē. id est non oñdit se posse cū nū
q̄ fecerit. Et similit̄ illud de Auḡ. q̄ deus
sententiā de pterito non potest facere. fal
saz. hoc intelligit salua re. sed certe h̄ndi ex
positōes valde sunt extranee. ¶ Si em̄ Iero2.
dicit q̄ non potest de corrupta facere virgi
nem. id est non oñdit. similit̄ non potest d̄
truncu vitulu facere. cū nō oñdat. nō recte
ḡ dicit cum cetera possit de2 d̄. Et itēz si
sermo Auḡ. intelligit. q̄ non potest facere
deus illā sententiā falsaz supposito pterito.
similit̄ nec sententiā de futuro salua futuri
one. et ppter hoc cū auctoritates hoc dicit̄
magnon doctoz. q̄ deus de eo qd̄ fuit non
potest facere q̄ non fuerit. et intellectus in
nullo dicat atrariū. n̄ fides ad hoc vos mo
ueat vel apellat tanq̄ ratōnabili et securi2
¶ Dicendū est cum sanctis. q̄ de2 de eo qd̄
fuit n̄ potest facere q̄ nō fuerit. et h̄ratōz
ad pns aliā nescio que p̄dicta est. nisi forte
dicat hoc eē ppter oimodā indiuisionē. vt
sicut opposita manētia opposita nō possunt
vnire. sic nec idē a se diuidere et ideo quod
fuit p̄ tempe quo fuit oimode est vnicū. et
similit̄ pns in tempe in quo ē. siue in instāti
Vnde hoc esset deū a se diuidere. facere scz
q̄ pteritū non fuerit pteritū. et hoc repug
nat ordīni diuine sapie. sicut facere q̄ sit tri
angul2 et non sit figura. et hoc claudit in se
duo cōtradictorie opposita. ratio tñ p̄dicta
satis est dueniēs. si quis recte intelligat. cū
em̄ dicit pteritū carere existentia. non dico
ppter hoc q̄ cum dicit aliud fuisse. dicatur
omnio nihil. sed ppter hoc q̄ aliud ē v̄z fuis
isse. q̄ habuit aliq̄n eē etiā si de ei2 eē nichil
omnio remāserit. vnde si totus cesar cesserit
in nihil. v̄z est cesarē fuisse. Et h̄o dicit An
sel. q̄ si omnia creata omnio cedāt in nichil.
v̄z est mundū fuisse. ¶ Ob aliā etiā ratōnez
dicit carere existentia. qz nec est nec est or
dinatū ad pns. Vnde veritas p̄positionis d̄
pterito non dicit a pte rei nihil omnio. nec
vere ens in actu. sed illud quod fuit et nō ē
et h̄o qd̄ n̄ dicit qd̄ creatū qd̄ sit. h̄ qd̄ fuit
Si ergo de2 dicat posse aliq̄ d̄ sup hoc qd̄ n̄
fuerit. aut quiescedo siue nihil opando. aut

De

faciendo aliud. aut destruendo. si quiescat et nihil facit propter hoc nihilominus preterit. non fuisse definit. quia cum non sit nec actu nec potentia. nec indiget adseruante. nec indiget producente. secus est de futuro. quia futurum est ordinatum ad esse. ideo indiget producente. et ideo si deus non velit facere futurum. non fit. et ita non erit futurum. si ergo potest aliquid ut faciat hoc quod fuit non fuisse. aut hoc erit faciendo. aut destruendo. sed facere quod non fuisse est nichil facere cum non fuisse non dicat ens. ergo deus faciendo nihil facit. quia est imperfectio et contradictionis implicatio. similiter non est aliquid destruere cum fuisse non dicat aliquid esse. ergo si destruendo hoc facit. destruendo nichil destrueret quod est simile inconueniens. non ergo potest nihil agendo nec faciendo nec destruendo. ergo de preterito quod non fuerit potest non potest facere. Patet ergo instantie. nam veritas propositionis de preterito non necessario fundat supra aliquid creatum quod sit sed quod fuerit. et ideo manet omni creato in contempto. Patet etiam quia preteritio non dicit omnino nichil. sed dicit aliquid quod fuerit. et non est. nisi forte potest dicit successione temporalis quam utique potest deus destruere. sed largius accipit hoc fuisse. Patet etiam instantia in ipso futuro. quia non est simile. Patet instantia quia potest fieri prius. esto ergo intelligat hoc. adhuc nihilominus intelligat fuisse. Patet etiam quia deus etiam potest destruere omnem propositionem. et omne dictum. sed salua propositione et eius significacione. non ipsa fallificare quam hoc non potest esse nisi rem signatam mutaret. alioquin faceret orationem eo ipso quo vera est. esse falsam. et hoc esset contra suam veritatem. rem autem mutare non potest. et ita nec orationem fallificare. Ex hijs que dicta sunt satis potest probata ratio roborari. Ad illud ergo quod obiicit quia potest omne dicibile et cogitabile. ad quod hoc intelligit de hijs solum que dicuntur et cogitantur secundum rationem recte intelligentes et recte pronunciantes. nihil enim rationale potest dici vel cogitari quod deus facere non possit. et etiam plus potest. Ad illud quod obiicit quia potentius est illud cui omnia sunt possibiliter. ad quod verum est de hijs que posse est possibile nobis. nam si posset aliquid quod non sit de nobilitate potestatis. quanto magis illud possit tam magis aduersitas et pueritas possent in illud secundum Anselmum. et ita tanto minus esset potest. Ad illud quod obiicit. aut propter priuatum. ad quod propter priuatum. omnis existentie in utroque extremo. et propter priuatum distinctionis. et propter positionem ex parte dei. quia potest dei respicit aliquid ut obiectum. effectum. et sapientia respicit ordinatum. Ad illud quod obiicit quia potest impossibile secundum naturam. ad quod illud verum est. Ad illud quod obiicit quia potest impossibile per accidens. quia nullam dicit resistantiam. ad quod hoc non est propter resistantiam sed propter omnimodam non existentiam. ob quam posse illud est nihil posse. Ad illud quod obiicit de creatore et creatu

ra. ad quod omnis creatura est materialis et possibilis respectu dei. et deus est in omni creatura per intimitatem substantie. non sic oppositum respectu oppositi. quod ergo obiicit quia magis distat. verum est quantum ad naturam distantiam. quia in nullo communicat. sed non est verum secundum similitudinem existentiam. Ad illud quod obiicit de hoc quod est uirginem parere. ad quod est impossibile secundum naturam. sed non impossibile secundum oppositionem. quia esse uirginem et parere non sunt opposita. similiter nec esse uirginem et deipere si iudicantur opposita propter naturam impotentiam. sed ista sunt opposita coisstante et esse uirginem. et ideo patet illud. Ad illud quod obiicit quia non potest impossibile secundum naturam propter ordinem. ad quod est ordo nature specialis et generalis. ordo nature specialis transmutari potest et destrui. quia potest in alteram distantiam res relabi. sed generalis non. sic ad quod specialis ordo attendit secundum potentiam nature specialis. generalis ordo secundum potentiam obedientie que est generalis. contra hunc ordinem non facit sed contra alium. Ad illud quod obiicit quia non potest contra dictam rationem recte. ad quod verum est. put recta ratio dicit malum non esse faciendum. quia hoc facere est deficere non sic autem deficit faciendum contra naturam. et ratio huius patebit infra.

Quarto et ultimo quare. utrum possibile simpliciter dicat secundum causas superiores hoc est secundum potentiam diuinam. an secundum potentiam creatam. et quia secundum potentiam creatam. siue secundum causas inferiores. videtur ab eodem enim est in rebus possibilitas a quo est necessitas et contingencia simpliciter. sed necessitas et contingencia attendit in rebus non tamen secundum causas superiores. immo secundum inferiores causas primas et particulares. ergo et possibilitas. Item sic aliquid dicitur potens a potestate actiua. ita dicitur possibile a possibilitate passiuua. sed possibilitas passiuua primo est in eo in quo primo est potest ad fieri. et per illud in alijs. ergo cum hoc sit principium materiale et causa creata. possibile simpliciter dicitur secundum causas inferiores. Item si possibile simpliciter dicitur secundum causas superiores tamen. tunc cum apud deum non sit impossibile omnem uerbum. nihil iudicandum esset impossibile. Item si secundum causas superiores tunc cum deus posset facere quia cecus recipiat visum. possibile est eum videre. sed si possibile esset videre. posset videre. et si posset. haberet potentiam uisiuam. sed hoc falsum. ergo contra. possibile dicitur denotatiue a potentia. ergo possibile simpliciter a potestati simpliciter sed potentia que summe et simpliciter est potentia est potest diuina que dicitur secundum causas superiores. ergo possibile simpliciter dicitur secundum causas superiores. Item mundum creati et animam auctori creati vel esse et similia simpliciter dicuntur possibiliter. et sunt possibiliter solum secundum causas superiores. ergo contra. Item hoc ostendit. quia si aliquid sequitur aliquid. si autem est possibile et ens. sed demonstrato aliquo impossibili ut tricum

fieri ex vitulo sequit̄ deum facere hoc ē pos-
 sibile. 8° hoc sc̄z truncum fieri ex vitulo est
 possibile simpliciter. Item omne verū est
 possibile. et omne quod erat verū potest eē
 verū. et omne quod potest esse verū est sim-
 pliciter possibile. et est possibile solum sc̄z
 causas superiores. 8° 2° **¶** 8° dō q̄ circa hoc
 fuerunt diuersi modi dicendi. quidam enī
 dixerūt q̄ sc̄d̄m vtrāq̄ causas accipit possi-
 bile simpliciter. et fundant se sup̄ illud ij.
Cor. j. Stultam deus fecit sapientiā 2°. glō
 stultā fecit possibile declarando q̄ ip̄e im-
 possibile iudicat. quia possibile dicit om̄ne
 ad vtrāq̄. Tamen illud non videt̄ dueniēt
 posse stare q̄ non admittat q̄ possibile sim-
 pliciter sit de ceco fieri vidētē immo dicit̄
 impossibile. 8° simul esset possibile et ip̄o-
 sibile quod est incōueniēs. tñ illud est pos-
 sibile sc̄d̄m causas superiores. et fundamētū
 positōnis eorū non est dueniens. quia glōsa
 non dicit tñ declarando. sed etiā dicit faciē
 do possibile. 8° non erat possibile prius. et
 iterū dicit q̄ stulta facta est. q̄ sapientia
 mundana iudicabat ita impossibile q̄ nulli
 esset possibile. et deus declarauit sibi possi-
 bile esse. Et ideo est alia positio. quia s̄m q̄
 descēdunt scientie. ita et nomia scientiarum
 ita in naturali ph̄ia iudicandū est possibile
 simpliciter s̄m causas inferiores. sed i theo-
 logia s̄m causas superiores. **¶** Tamen adhuc
 non videt̄ dueniēs esse positio. q̄ ip̄e Ansel-
 et Theoz. dicit q̄ impossibile ē de trunco
 fieri vitulū. et impossibilia simpliciter deo
 sunt possible. **¶** Drop̄ hoc aliter dō q̄ pos-
 sibile simpliciter potest dicere ordinē poten-
 tie ad illud respectu cuius est ordinē in quā
 qui est vel qui futurus est. siue potentiam
 p̄ntem siue futurā. si dicat futurā tunc est
 sensus. possibile est hominē currere. hoc est
 habere potentiā ad currendū. si dicat po-
 tentiā p̄ntem. tunc est sensus. possibile ē ho-
 minē currere. id est homo habz potentiā
 ad currendū. et iste duplex modus dicēdi
 accipit a ph̄o qui istam exponit dupliciter
Omne b̄ d̄tingit esse a id est om̄e qd̄ est b̄ vel
om̄e qd̄ pot̄ eē b̄ d̄ueit eē a. put̄ aut̄ dicit po-
tentiā de futuro. sic potest accipi possibile
s̄m quas cūq̄ causas. siue superiores siue inferi-
ores. hoc patet. quia nihil aliter dicit̄ tunc
nisi q̄ habebit potentiā ad hoc. et a quocun-
q̄ habeat siue a deo siue ab angelo siue a se
verū est q̄ potentiā habebit. et sic dō q̄ pos-
sibile est istum videre demonstrato ceco illu-
minando. et virginē parere. et cetera talia.
q̄ talibz dari potest potentiā. Alio autem
modo hoc quod est possibile dicit̄ actualit̄
potentiā in re que signat̄ ad alterū ordinari
et sic generalis est regula q̄ si i re cui attri-
buit̄ possibile simpliciter est potētia simpli-
cit̄. tunc dicit̄ possibile simpliciter. Si autē
potētia s̄m quid. tunc dicit̄ possibile sc̄d̄m
quid. tunc enī possibile dicat ordinē poten-

tie ad actū. siue alicz. siue ad aliqd̄ median-
 te poi. et ideo ratio dicendi i ip̄o possibili
 sumit̄ a potentia. nomē autē potentie dicit̄
 dupliciter. sc̄z de potentia actiua que est p̄m-
 cipiū trāsmutādi aliud. et de potentia passi-
 ua que est p̄ncipiū trāsmutādi ab alio. et
 potentia actiua repit̄ et in deo et in creatu-
 ra. et vtrāq̄ poi ē simpliciter d̄pleta respe-
 ctu sui actus. nā poi actiua eo ip̄o q̄ actiua
 dicit̄ ordinatōz d̄pletā ad actū q̄tuz est de
 se. potentia vero passiuā repit̄ solū in creatu-
 ra. et hec quidē potentia potest eē actū p̄-
 p̄mqua. et ab actū remota. ideo potētia pas-
 siua dicit̄ simpliciter et s̄m quid. **¶** Quedā enī
 potentia est nata reduci ad actū a potentia
 inferiore coopante superiori. vt qñ est cum di-
 spositōe p̄p̄mqua. vt potētia que est in ligno
 ad d̄bustionē. **¶** Quedā est nata reduci a po-
 tentia superiori aliquo modo d̄sonāte infērio-
 ri. utputa impij ad iustificationē. et vtrāq̄
 dicit̄ p̄p̄mqua. **¶** Quedāz ita distat ab actū q̄
 si reducat̄ non potest nisi a potentia sup̄io-
 ri reduci. et hoc quidē oīno deficiente vel
 nullo modo d̄sonāte potentia actiua infēri-
 ori vtpute q̄ ex mortuo possit fieri viuus. et
 ex trunco fieri vitulus. et hec est potentia
 s̄m quid. **¶** Ex quo patet q̄ potentia passiuā
 simpliciter attendit̄ s̄m inferiores et superiores
 Et q̄ sc̄d̄m quid dicit̄ p̄ defectum respectu
 simpliciter. potentia passiuā que potest reduci
 ad actū soluz s̄m causas superiores deficiēte
 potentia actiua creata disponente vel conso-
 nante dicit̄ potentia s̄m quid. et dicit̄ potē-
 tia obedientie. et de hac dicit̄ Aug. q̄ in co-
 sta erat non vnde fieret mulier. sed vnde fi-
 eri posset sc̄z potentia obedientie. possibile
 ergo quod dicit̄ a potētia non dicit̄ vniformi-
 ter nec dicit̄ oīno equiuoce sed analogice
 sicut sanū. et ideo eius acceptio determinat̄
 p̄ adiunctū. potest 8° hoc quod est possibi-
 le dicere ordinē substantie ad agere. et tūc
 dicit̄ potentiā actiuā. et hoc determinat̄ p̄
 adiunctū. **¶** Nam si dicat ordinē substantie i-
 create ad actū. dicit̄ potentias s̄m causas
 superiores. vt si dicat deū creare mundū est
 possibile. vel illuminare cecū. **¶** Si autē dicat
 ordinē substantie create. dicit̄ potentiā acti-
 uā creatāz. **¶** Et si dicat. possibile est añristū
 currere. vel cecū possibile est videre. signat̄
 potentia in ceco. ideo falsa est simpliciter. po-
 test iterū dici ordinē alicuius ad fieri. et h^o
 potest eē dupliciter. aut in compatione ad
 aliquid ex quo. aut sine compatione. si in cō-
 patione ad aliquid. vt cū dicit̄ possibile est
 ex aere fieri ignē. tunc importat potentiam
 passiuā s̄m rez. et sic fit potētia passiuā sim-
 pliciter. vt illa que est sc̄z causas superiores
 et inferiores dicit̄ possibile simpliciter. Si
 autē sit potētia passiuā reducibilis soluz s̄m
 causas superiores. est solū s̄m quid. vt si dica-
 tur ex trunco possibile est fieri vitulū. negā
 dū est simpliciter nisi addat̄ determinatio

extrahens. ut si dicat. possibile. potētia obe-
 diencie. vel possibile deo. **S**i autē dicit ordi-
 dinem alicuius ad fieri sine compatōne ad
 principium ex quo. tunc importat potētiā
 passiua s̄m modū. s̄ actiua s̄m rē. ut si dica-
 tur. possibile est animā anticristi creari. vel
 possibile est vitulū fieri. hoc est dicere aliq̄
 potest facere. et ideo sine determinatōne est
 possibile. siue s̄m causas superiores. siue sc̄dm
 causas inferiores. quia ratōe potētie actiue
 utrobiz saluat simpliciter. potest etiā terciō
 hoc quod est possibile dicere ordinē vel cō-
 pationē entis ad esse. ut cum dicit. hoc pot
 esse quocūq; demonstrato. et sic nec potē-
 tiā actiua nec potētiā passiua dicit deter-
 minate. nec s̄m causas superiores nec s̄m cau-
 sas inferiores. **V**nde simpliciter dicit quis
 cūq; horum modorum sit possibile. solum
 ergo in vno casu possibile sc̄dm quod dicitur.
 s̄m causas superiores videlicet cum dicit
 potētiā passiua s̄m modū et rem. ut cū di-
 cit ex ceco potest fieri videns. et ex trunco
 vitulus. et ex asino possibile est fieri homi-
 nē. **E**x his patet omnia obiecta ad utrāq;
 ptem. nam obiecta ad primā ptem pcedūt
 de possibili sc̄dm quod dicit potētiā passi-
 uam. **A**d illud quod obicit ad oppositū q̄
 possibile dicit denominatiue a potē-
 tia passiua vel actiua. et q̄ in deo pprie ē po-
 tentia actiua. et ideo possibile simpliciter s̄m
 qd ab illa denominat. nō s̄m quod a passiua
Ad illud quod obicit de hoc qd est mun-
 dū creari. dō q̄ quis dicat potētiā p mo-
 dū passionis. tñ sc̄dm rem non dicit nisi po-
 tētiā actiua. q̄ ante mundi creatōne nihil ē
 nisi potētia actiua. et iō dicit simpliciter s̄m
 causas superiores. **A**d illud quod obicit qd
 sequit. si deus potest facere q̄ res potest fi-
 eri. dō q̄ verū est sc̄dm q̄ potest dicit eandē
 potētiā p modū passionis. et hoc dicit cum
 simpliciter dicit. si autē vere dicat potētiā
 passiua non sequit. quia variat hoc quod ē
 possibile. ut patet. si dicat deus potest face-
 re de ceco videntē. ergo cecul potest esse vi-
 dens. vel ex ceco potest fieri videns. praus
 em dicebat potētiā actiua simpliciter. et p̄
 modū passiua. et ideo nō sequit. **S**o q̄ n̄ dō
 si ans est possibile. et dsequē. intelligendū
 est eadē possibilitate. **A**d illud **S**o qd vlti-
 mo obicit. q̄ omne v̄x potest esse v̄x añq̄
 sit. dō q̄ verum est et demonstrato ceco hoc
 dictum eē v̄x est possibile. q̄ possibile acci-
 piē ibi respectu veri. et dictum eē possibile
 q̄ dicit ordinē ad esse. vel ad esse v̄x dicit
 potētiā omuniter ad actiua et passiua. su-
 p̄iorē et inferiorē. sed tunc non sequit de re.
 ergo iste potest videre. q̄ dicit potētiā
 passiua creatā sc̄dm potētiā visuā. nec sequit.
So de ceco poterit fieri videns sc̄dm q̄ pot
 ponit potētiā actu in isto. q̄ dicit potē-
 tiā passiua dispositā. immo est ibi fallacia

ōntis. q̄ cum possibile accipiat in sua gene-
 ralitate habet tres causas veritatis. aut q̄
 in ceco est potestas ad videndum. aut pote-
 stas ad recipiendū. aut q̄ in alio ē potestas
 ad dandū. ratōe huius dictum ē possibile
 et fiet aliq̄ v̄x. sicut patet. et ita patent
 cetera obiecta.

In ista pte sunt dubitatōnes circa
 lrām. Et primo de hoc verbo **A**ug.
 Non facit deus nisi quod cōuenit
 eius veritati et iusticie. **V**ideē em
 falsum. q̄ in ps. dicit. Misericordia domini
 sup omnia opa eius. ergo magis deberz di-
 cere q̄ non facit nisi quod duenit misericor-
 die. et itē q̄ dñā est inter veritatē et ius-
 ticiā. **L**ib. dō q̄ iusticia vno mō est idē qd
 exigentia meritō. et sic dicit cōtra mise-
 ricordia. Alio mō dicit de decentiā bonitatis
 et hoc modo apprehendit misericordiā et iusti-
 ciā pprie dictam. et sic accipit **A**ug. in p̄di-
 cto verbo. et hō modo differt a veritate s̄m
 rationē dicendi. q̄uis idem sit sedz rem. nā
 veritas respicit vnāquāq; rem sc̄dm se. sed
 iusticia respicit vnā rem compatam ad alte-
 riā. **I**tem querit de hoc quod dicit. Potuit
 deus cuncta simul facere sed ratio phibuit
Videē em male dicere. quia posse phiberi ē
 potētie. ergo si diuina potētia potest phi-
 beri est impotens. **I**tem illa ratio aut ē
 quid creatū aut increatū. si creatū. **S**o aliqd
 aliud a deo phibuit diuinā virtutem. ergo
 aliquid potest resistere deo. **S**i increatum
 quō potest phibere cum sit omnino idē.
Preterea hoc non videt phibendum. q̄
 Eccl. xviii. dicit. qui viuit meternū creauit
 omnia simul. **L**ib. dō q̄ ratio hic vocat vo-
 luntas rationalis. et rationalitas in volū-
 tate. et ista q̄uis non dicat aliquid q̄tum
 ad principale significatū a diuina essencia.
 cognosat tamen aliud sc̄dm congruatē in no-
 lito que quidem non repitur in eius opposi-
 to. quod patz si omnia simul pducta essent
 q̄tz ad eē singulare nulla creatura aliquid
 faceret. et non esset ppter hoc cursus in vnū
 uerbo qui est voluntas. ergo rationalis hoc
 exigebat vt deus non facerz omnia simul q̄-
 uis posset. vnde phibitio non accipit hic p
 repugnantia sed p artatione potētie q̄tz
 ad actū. non q̄tum ad posse. **E**t hec est de
 terminatio indrntie ad hoc opus non ad op-
 positū. et sic patent obiecta. nam **E**ccl. xxi.
 cū intelligit q̄tum ad ptes principales si-
 ue p̄iores. sed **A**ug. loquit q̄tum ad indi-
 uida. **I**tem querit de differentia horum
 quattuor que remouet **A**ug. a deo. sc̄dm mori
 falli. miserū esse et mentiri. **L**ib. dō q̄ ista
 dicunt defectus ipsius hominis siue anime
 in corpore. **Q**uadruplex autem est actus et
 quadruplex potētia. **P**rima est viuificatia
 et huius actus est viuerē. et contra hunc ē
 defectus mori. **S**ecunda est cognitua cui2

actus est
 as est aff
 se amare
 serum esse
 actus est
 legem
 tunc
 ratio
 rationis
 ut
 et falli
 defectus
 rationem
 et nihil pot
 dicit. **A**ug. q̄
 etiam in
 dicit. quia
 frati. aut r
 frati. in
 tione acti
 ta. si rati
 phiber non
 q̄ dō q̄
 nitatē et q̄
 h̄ h̄us. et p
 non a potē
 dicitur am
 phibit. **A**ug.
 rā a potē
 nā. et tunc
 tunc ibi m
 am dicitur
 rā q̄ q̄uis n
 potētia. **I**
 q̄ bom. vel
 tam qua pe
 nō qua gene
 que q̄nt et f
 tina natural
 naturalis
 naturalis
 dō q̄ natura
 dicit natura
 rationis nā
 hant potētia
 am natural
 priam natura
 hēe confirmat
 ma est natura
 liberatōne det
 dicitur vt ag
 notur de hoc
 notur trinitas
 non veni dicit
 liens. ergo nec
 nio. **Q**uāta est
 in terra. **S**ed
 reo credere. **O**
 q̄ dō q̄
 quā dicit p
 potest esse
 humana natura

actus est nosci. et contra hunc est falli. Ter-
cia est affectiua. et huius actus est velle si-
ue amare et delectari. et contra hunc est mi-
serum esse. Quarta est operatiua. et huius
actus est agere. et contra hunc est vinci et
separi. **E**t nota qd ex hijs que dicunt quat-
tuor genera actuum. remouet a deo. scz corpo-
rales siue instrumentales vt currere. Actus
culpabiles vt peccare. mentiri. Actus passi-
ui. vt vinci et separi. Actus defectiui vt mo-
ri et falli. quia habent potentiam diunctam
defectui. et inde elicit magister perfectam ra-
tionem potentie que potest omnia facere
et nihil pati. **I**tem queritur de hoc quod
dicit Aug. qd omnia tam ample accepit vt
etiam mala includeret. Videtur eni falsum
dicere. quia aut malum includit ratione sub-
strati. aut ratione deformitatis. ratioe sub-
strati includit et etia appe. qz actio mala ra-
tione actionis substrate est a diuina poten-
tia. si ratione deformitatis cum illa sit sim-
pliciter non ens. non videtur posse includi
1° **B^o** **2°** qd malum accipitur ratione defor-
mitatis. et qnz omnia distribuit ibi p possi-
bilibus. et possibile potest accipi generaliter
tam a potentia actiua qz defectiua. et sic ac-
cipitur ample. et apprehendit malum et sic in-
telligit Aug. **A**lio modo vt possibile di-
cat a potentia que sicut rem et modum est pote-
tia. et tunc proprie accipitur. et tunc non con-
tinet ibi malum. et sic accipit in omni usu
cum dicimus deum omnipotentem. et sic patet
qd quous non dicitur sub ente non est simile de-
potentia. **I**tem querit de hoc quod dicit
qd homo vel angelus gratuita habent potes-
tiam qua potens est. Videt enim male dice-
re. quia generatio est actus naturalis cum
quis generet similem in natura. ergo est po-
tentia naturalis sed non dei. quia deus non na-
turaliter producit hominem. ergo est hominis.
ergo homo habet potentiam naturalem. **1°**
2° qd naturale dicitur dupliciter. vno modo
dicitur naturale quod habet a natura. et sicut
consonantiam nature. et sic creature multe ha-
bent potentias naturales. **A**lio modo dicitur
naturalis potentia que inest alicui p p-
prium naturam ita qd non paliam. nec dantem
nec conseruantem. et hoc modo sola virtus di-
uina est naturalis. omnis autez alia a deo est
liberaliter data. et liberaliter conseruatur. et
adiuuat vt agat. et ideo gratuita. **I**tem qd
dicitur de hoc quod dicit. qd vere ac proprie di-
citur trinitas deus omnipotens. Videt enim
non verum dicere. quia non dicitur proprie omni-
sciens. ergo nec omnipotens. **I**tem Mathei
vltio. Data est michi omnis potestas in celo
et in terra. **E**t de alijs videt. qz Mat. ix. Si
potes credere. omnia possibilia sunt creden-
ti. **1°** **2°** qd omnipotentia est solius dei p-
prie. quia dicit potentiam infinitam que in nul-
la potest esse creatura. nec in xpo nec in alio
sicut humanam naturam. et hoc melius patebit

alibi. **V**nde si dicatur de xpo omnipotenti
hoc intelligitur sicut p deo matu amunicatoez
Si aute dicatur de credentibus distributio
est accomoda solum de miraculis. et sic patet
illud.

Videtur tamen de sensu suo gloriates
Supra ostendit magister quod deus
possit. **I**n hac parte intendit ostendit
dere quantum possit. et quoniam quidem
dei potentiam limitabat. ideo intendit ma-
gister ostendere huius opinionis falsitatem
et huius positionis falsitate ostensa reperit-
tur dei potentia esse infinita. **E**t hec pars ha-
bet tres partes. **I**n prima ponit siue narrat
eorum erroneam opinionem. **I**n secunda dissol-
uit multiplicem rationem eorum ibi. istamque suam
opinionem verisimilibus argumentis. **I**n tertia
concludit et confirmat veritatis assertionem
que est in huius opinionis contraria potentie
ibi. fateamur ergo deum multa posse facere
et. **P**rima et vltima parte remanentibus indi-
uisis media pars diuiditur sicut numerum ra-
tionum quas adducit. prima sumpta est a ra-
tione boni et iusti. et hanc format duobus
modis. et ponitur ibi. **N**on potest deus nisi
quod iustum est et bonum. **S**ecunda sum-
pta est ratione debiti. et hanc ponit ibi ad-
dunt quoque alij dicentes. non potest etc.
Tercia sumpta est a ratione faciendi et di-
mittendi. et hanc format duobus modis ibi
Adiciunt quoque illi dicentes etc. **Q**uarta sum-
pta est ex ratione prescientie dei. et hec po-
nitur ibi. **I**tem aliud adiungunt dicentes etc.
Quinta sumpta est ab auctoritate Augustini
et hoc a duplici auctoritate. et ponit ibi his
autem illustratores. **E**t in qualibet harum par-
tium magister ponit primo obiectiones. secun-
do vero ponit solutiones. et partes manifeste sunt.

In intelligentia proutis distinctionis
querit de quantitate diuine poten-
tie siue de infinitate. **E**t circa hoc
querunt quattuor. **P**rimo queritur
vtrum potentia dei sit infinita. **S**ecundo da-
to qd sic. querit vtrum ipsa essentia diuina sit infi-
nita sicut potentia. **T**ercio vtrum deus possit
producere opus infinitum. **Q**uarto vtrum ratio op-
adi sit infinita. **P**rima questio respicit infinita-
tem in possidendo. secunda in essendo. ter-
cia in operando. quarta in ratione operandi
Primo ergo querit vtrum dei potentia sit i-
finita. et qd ipsa potentia sicut qd huiusmodi sit
infinita. ostenditur sic. infinitum dicitur quod non
habet terminum. sed diuina potentia quantum
ad esse non habet terminum. **1°** **2°** prima ma-
nifesta est. secunda patet p Criso. in qua-
dam omelia. omnipotens dicitur. quia eius pos-
se non inuenit non posse. ergo si semper inue-
nit posse semper quantitatem potentie accipien-
tibus est ultra accipere. **3°** est infinita. **I**tem
omnis potentia actiua que potest in effectum
infinitos est actu infinita. diuina potentia
est huiusmodi. ergo etc. **p**batio prime. si po-
t

De

est pure in actu. 8º habet totum actualiter quod potest habere. ergo si totum habet actu aliter et nihil potest ei accrescere nec de nouo aliquid dare et potentia ut potens se extendat ad infinita. ergo actu habet in se infinitatem. minor patet. quia diuina potentia nunquam potest in tot effectus quin adhuc possit in plures. ergo manifestum est quod sit infinita. *¶* Item omnis potentia que potest in actum infinitum sicut omnino est in actu simpliciter infinita. sed diuina virtus est huiusmodi. ergo 2º maior patet sic. sicut se habet potentia ad potentiam sic actus ad actum sed actus infinitus excedit finitum in infinitum. ergo et potentia potentiam. ergo si potentia est omnino in actu est infinita. minor patet. quia deus dicit durare in infinitum et potest creaturam seruare in infinitum ergo 2º *¶* Item omnis potentia que potest super extrema infinitum distantia est infinita. sed potentia diuina est huiusmodi. quia de nichilo aliquid facit. et inter aliquid et nihil est infinita distantia. ergo 2º *¶* Item omnis potentia que omnino indifferens est ab essentia est in infinitum. sed diuina potentia est huiusmodi. ergo 2º *¶* Probatio prime. quicunque aliqua duo sunt omnino in distantia vbiunquam est vnum ibi et reliquum. ergo si potentia est omnino indifferens ab essentia. vbiunquam est potentia et essentia. sed vbi est essentia ibi est centrum potentie. ergo vbiunquam potest potentia talis potest ut in centro. ergo cum nulla potentia limitetur in centro suo sed amplius possit. aut diuina potentia nihil potest adhuc ultra. et sic infinitum. ergo quantum est de se potentia illa potest in infinitum operari. sed potentia omnino illa est indifferens et simplex. 8º idem est ibi latum et intensum. ergo si extensue est infinita. et intensue. ergo omnino est infinita. et hoc est quod dicit philosophus in libro de causis quod virtus quod magis vnita tantomagis infinita. cum ergo diuina potentia sit infinitissima. que est omnino ideo cum sua origine vbiunquam potest tanquam in sua origine. ergo nunquam inuenit non posse *¶* Contra omne illud est infinitum in quo est reperire statum. sed in diuina potentia est reperire statum. quia est assignare aliquid quod non potest sicut supra ostensum est ut actus corporales et actus deformes. ergo 2º *¶* Item quod exceditur ab aliquo est finitum. quia infinitum nullo modo exceditur. sed scientia excedit potentiam respectu scibilium. plurimum enim est scientia quam potentia. scit enim mala et non potest. ergo 2º *¶* Item videmus in potentijs creatis quod infinitas est a materia. sed finitas est a forma. ergo cum potentia dei sit omnino forma sue formalis nihil omnino habens impossibilitatis. 8º simpliciter est finita et nullo modo infinita. *¶* Item inter contradictorie opposita est distantia infinita. sed creature virtus finitum vnum reducat ad alterum

ut non currente facit currere et tamen est finita. ergo 2º *¶* Item video quod anima habet potentiam omnino differentem ab essentia sicut potentiam viuificandi corpus. habet etiam potentiam ad actum infinitum sicut ad durandum siue permanendum in infinitum habet potentiam nihil omnino ad actus infinitos et tamen ipsa potentia est infinita. in se ergo videtur pari ratione de diuina potentia cum anima sit expressa imago dei unde videntur rationes predictae nihil valere. *¶* Sed dicitur quod diuinam potentiam est ponere omnino et in actu et in habitu infinitam sicut probatum est per effectum a posteriori quia habet effectum infinitum duratione ad quos comparatur ut actus purus et ut tota causa. et ratio habens in se plenam et perfectam actualitatem respectu infinito et necesse est cum habeat totum quod nunquam habitura est et ex se habeat quod ipsa infinitas sit. *¶* Alia ratione ostenditur hoc quod a priori. propter summam enim indiuisione virtutis cum essentia. et propter summam vnitatem ipsius virtutis vbiunquam potest tota potest. et tantum in extremum mundi quantum in medio. et tantum in summo tantum in latum. et cum modo infinitatis. nec est dissimilis ratio in aliqua creatura. nec quantum ad causalitatem effectus. nec quantum ad vnitatem. non quantum ad causalitatem effectus. quia nulla virtus creature respectu durationis infinite est pure actiua. immo necesse est propter diuinam influentiam seruari. similiter nec quantum ad productionem actus unde habet infinitatem passiuam etiam in recipiendo. et ideo nulla est actu infinita sed solum in potentia. sed quod finitum in potentia pendet ex infinito in actu. ut omnis infinitas durationis creature et operationis pendet ex infinitate virtutis increate. et hoc est quod dicit philosophus in libro de causis quod omnes veritates infinite pendentes sunt pro vnum infinitum primum quod est virtus virtutum. similiter non est simile de simplicitate sue vnitatis. nam potentia diuina est omnino in se simplex et omnino habet essentiam sue substantiam simplicem. omnino etiam ab illa est indifferens. et ideo omnimoda vnione est vnitissima. et ideo infinita. sed vnus creature quantumcumque nobilis potentia est omnino simplex. quia omnis talis potentia dicit aliquem respectum dependentie. nec fundatur in substantia omnino simplicia. nec omnino est indifferens. quia nulla creatura est sua potentia loquendo essentialiter. et ideo quia deficit omnis creatura a ratione summe simplicitatis et infinitatis pro consequens. et sic patet quod diuina potentia est infinita ratione infinitatis. Et patet responsio ad ultimam rationem non valere. *¶* Ad illud ergo quod obicitur quod non inuenit terminum et quod inuenit excessum. dicitur quod diuina potentia est infinita respectu eorum que posse est possibile. respectu aliorum que

posse est impossibile. nec est finita nec infi-
nita. quia nihil ex eis potest. quando eni dicitur
quod inuenit terminum uel excessum. dicitur quod
falsum est. quia excessus et terminus rei at-
tenditur secundum ea ad que res se extendit. et
diuina potentia se extendit solum ad bona
et quantum ad alia nunquam est plurius scientia quam
potentia. nec quantum ad talia inuenit ter-
minum. et ideo patet illud. **P**otest tamen et
aliter dici. quod dupliciter est loqui de poten-
tia et scientia. aut in se. aut per comparisonem
ad obiecta. si in se sic una non excedit aliam
quia quod quid scit potest scire. et quod quid
potest scire se posse. uel per comparisonem ad
obiectum. et sic est loqui dupliciter. aut secundum
formam siue speciem. aut secundum numerum. si secundum
numerum sic cum potentia possit infinita non
exceditur a scientia. si autem secundum formam
sic quia potentia est respectu bonorum tantum. scien-
tia uero bonorum et malorum. ideo exceditur. ta-
men ex hoc non sequitur quod sit infinita. et
est exemplum si quis imaginetur duas lineas
infinite. plures sunt due quam una. quod non
habebat una infinitatem secundum numerum sed
solum secundum longitudinem. et sic non sunt ma-
iores uel longiores due quam una. similiter in pro-
posito intelligitur. potentia enim dicitur
infinita respectu obiectorum secundum numerum
sed non secundum qualitatem. quod non potest in ma-
la uel priuatiua. et per hoc patet primum et
secundum. quous enim inueniat terminum res-
pectu mali. non tamen respectu boni. et ille
terminus uel excessus potius facit ad infi-
nitatem. quia non est posse sed non posse. et
ideo quous hoc uideatur dare terminum secundum
rationem intelligendi. secundum ueritatem non dat
quia quod non possit mala hoc totum est propter in-
mensitatem uirtutis. **A**d illud quod obicitur
quod infinitum est passio potentie materia-
lis. dicitur quod hoc uerum est de infinito per priua-
tionem completionis siue completi esse. sed non
est uerum de infinito per priuationem limita-
tionis. primum enim est infinitum potentia passiva siue
receptiva et ita primo inest materie. secundum
est infinitum actu. et ideo in illo solo uere est
et proprie. quia tantum est actus et actus purus
et perfectissimus. **A**d illud quod obicitur quod
creatura potest super ea que summe distant.
dicitur quod ens et non ens non dicuntur summe di-
stantia. quia opponuntur contradictione. sed quous
nihil habent commune nec quantum ad genus
subiectum nec quantum ad genus predicabile. sed
quiescere et moueri. siue moueri et non moueri
quod per eodem accipit utroque modo habent
commune. et ita non est distantia infinita nec est
simile. **A**d illud quod obicitur de potentia uiuendi.
dicitur quod uiuere uno modo dicitur actu. et
sequente sicut moueri. et sic est ab anima
mediantibus potentibus differentibus ab ipsa
essencia scilicet quod est actus purus. primum
est ab essencia anime ut in ratione forme non in
ratione agentis. et propter

hoc non considerat ibi esse tantum in operando
sicut albedo seipsa dealbat ita quod non notat
ibi. nec est egressus alicuius ut a potentia
agente. nos autem loquimur de potentia ut
agentes producant aliquid. per uocem quouscunque
sit idem. tamen dicitur aliquam inclinationem. et
ideo dependentiam. et ideo priuat simpliciter
tatem. ac per hoc priuat infinitatem. in deo
autem non sic. et ideo ratio illa non habet in
deum recte intellecta.

Secundo queritur. utrum essentia sit
infinita. siue diuina potentia sit in-
finita quantum ad esse. Et quod sic. uide-
detur. quia nulla potentia nobilior
est substantia. sed diuina potentia est in-
finita. ergo cum non sit nobilior. nec maior
substantia necesse est substantiam esse infinitam.
Item si aliqua duo liceat sic dicere. sicut
omnino idem. si unum est infinitum et reliquum
sed substantia et potentia sunt idem et esse
et posse. ergo cum diuinum posse sit infinitum
et esse. et ita essentia. **I**tem quantumcumque
aliqua duo sic se habent. quod ad nihil se exten-
dit unum ad quod propter se non extendat reli-
quum. sed ad nihil omnino extendit potest
tia ad quod se non extendat essentia. nunquam
deus potest facere tot quous eius substantia
possit esse in tot. secundum quod dicitur. **R**o. Si ce-
lum et celi celum etc. **I**tem omni finito po-
test aliquid cogitari maius. scilicet infinitum ipse
sed diuina essentia est ita bona et magna quod
nihil maius nisi melius cogitari potest. alioquin non
est deus. ergo etc. **I**tem omne finitum bonum
melius est omni alio bono quam per se tantum. quod
finitum additum finito facit maius. ergo si
diuina essentia est finita maius aliquid cum
alio erit quam per se tantum. ergo non est perfectis-
sima nec optima quod omnino neque est di-
cere. **I**tem omne finitum bonum attingit aliquod
equari et reddi per duplicationem finiti. ut pa-
tet in linea. et hoc dico si illud quod dupla-
tur facit maius. hoc dico propter punctum. si ergo
diuina essentia est finita secundum nobilitatem
et bonitatem. si dupletur bonitas creature
ascendendo aliquod ueniet ad bonitatem equa-
lem diuine bonitati. hoc autem falsum et im-
possibile quod creatura sit proportionalis crea-
tori. et hoc dicit Augustinus. viii. de tri. ergo et il-
lud. ex quo sequitur scilicet quod diuina essentia sit
finita. **S**ed contra finitum et infinitum ue-
ditur plus sunt proprie passionis ipsius quanti-
tatis. sed essentia ut essentia non habet quan-
tatem molis. ergo si considerat ut in ab-
stracte uirtutis ut essentia diuina essentia non est fi-
nita nec infinita. **I**tem omnis potentia que po-
test unum solum ita quod non aliud est potentia fi-
nita. ergo pari ratione omnis essentia que est
unum solum ita quod nihil aliud est essentia fini-
ta. sed diuina essentia est deus et nihil aliud
ergo etc. **I**tem omne illud quod est finitum
summe ueritati est simpliciter finitum. et hoc
patet. quod prima ueritas iudicat de uno quoque

ficut est patet etiā in simili. vt hoc est albū
et nigrum et bonū deo. ergo simpliciter bo-
num. sed diuina essentia est veritati diuine
cognitionis finita. quia deus ipam apprehē-
dit et nouit pfecte. et qd scit vt dicit Aug
scientis apprehensione finitur. ergo zē. **¶** Item
nullū infinitū finit aliud. quia nihil dat alij
quod non habet. ergo si diuina essentia est
infinita. ergo nihil finit. ergo nullus est fi-
nis. et si hoc. ergo nihil bonū. **¶** Item nullū
infinitum apprehenditur a finito. sed de2 cō-
prehendit a beatis. quia aliter nō essent be-
ati nisi deum pfecte cognoscerent. se mper
em appetitus ferretur ad amplius et non
quiesceret et ita non essent beati. si ergo ap-
prehenditur non est infinitus. **¶** Item nulla pri-
uatio est habitu nobilior. ergo cum infinitū
dicat priuationē. finitur dicat habitum. et
omne nobilius deo est attribuendū. patet
zē. **¶** ad hoc voluerunt quidam dicere qd
diuina essentia sub ratione essencie est fini-
ta. sub ratione potentie est infinita. nam es-
sentia nominat deum vt in se et sic est finit?
quia pfectus. finitus etiā quia apprehendit
a finito vt a beatis. et hoc dixerunt ppter es-
sentie simplicitatem quā dixerunt totam vi-
deri. Inquantū autem dō erat sub ratōe
potentie sic dicit respectum ad effectū. et
quia non est status ibi. quia semp est aliqd
extra accipe. dixerūt qd sub ratione potētie
erat infinita. **¶** Sed ista positio erronea fuit
manifeste. nam ista duo sunt incōpossibilia
qd potentia sit infinita omnino exīte substā-
tia finita. et qd idē sunt oīo. et qd prior sūm
rationē intelligendi est substantia. et qd ad
quodquid se extendit potentia sub ratōe po-
tentie et essentia vt ostensū ē. et ppter hoc
dixerunt aliqui qd est finitur simpliciter et
infinitum nobis. et voluerunt dicere qd tā
essentia qd potentia est finita scdm veritatē
quia est finita deo qui est veritas. sed tamē
vtraq nobis ē infinita. qd iportionalit nos
excedit. **¶** Vnde deus infinitus dicit. quia
nec loco nec tempe nec apprehensione ap-
prehenditur sicut dicit Damasc. **¶** Sed iterum
ista positio non potest stare. qm sicut supra
pbatum est de potentia qd ipa nō habz sta-
tum in possendo et iterum est omnino actu.
et ideo ponitur et infinita. sic etiā pbari po-
test de essentia. necesse est ergo qd omnino ī
finita sit actu. Et hoc dcedendū est vel te-
nendū est tanq verum. eo qd magis est dō-
num fidei que dicit deum immensū. et ma-
gis est dōnum auctoritatibus sanctorū. qui
omnes dicunt ipm infinitū. **¶** Vnde Damasc.
dicit qd deus est quoddam pelagus substā-
tie infinitum. magis etiā dōnum sent encis
magistroū. magis etiā dōnum rationi. **¶** Ad
intelligentiā ergo obiectōū in oppositū. no-
tandum qd infinitum dicit p abnegationē
finis. Potest ergo dupliciter dici infinitus
scz a parte negationis. et similiter a pte fi-

nis. **¶** a parte finis. nam finis dicit dupliciter
vno modo quod est dplementū. et sic infini-
tum dicit p priuationem dplementi. et hoc
modo infinitū dicit in materia. et ī genere
substantie. et in alijs generibus. et hoc mo-
do non cadit in deo. quia ipse est pfectissi-
mus. **¶** Alio modo finis dicitur terminus. sic
finis agri. et sic infinitum dicit quod caret
termino et statu. et hoc potest esse dupli-
ter scdm negationē. qz potest intelligi pri-
uatiue et negatiue. priuatiue qz non habz ter-
minum. sed tamen natum est habere. ppter
hoc qd habz esse limitatū. et hoc modo dicit
incompletionē. et nō est in deo. alio modo
negatiue qd non habet terminū nec etiā na-
tū habere. et hoc modo ponit in deo ppter
summā immensitatē. **¶** Ad illud ergo quod
obicitur qd infinitum est passio quantitatis
dici potest qd sicut nomen quantitatis extē-
ditur ad quantitātē virtutis. similiter nomē
infinitū. quantitas autē virtutis non tantū
attendit quantū ad opus sed etiā quantū
ad nobilitatem valoris. et hoc patet. quia
vt dicit Aug. in spiritualibz idem est maus
et melius. **¶** Ad illud. quod est vnu ita qd nō
est aliud. dō qd aliquid compari ad multa
potest esse dupliciter. aut scdm compa tōez
causalitatis. aut scdm compationē yd emittē-
tatis. Compari ad multa sub ratōe causalitatis
hoc dvenit infinito. quia infinitū. sed
scdm rationē yd emittēntis non. **¶** Vnde qz infi-
nitum ideo se extendit ad multa sed non se
quit qd sit multa. **¶** Vnde si essentia vel potē-
tia competur scdm rationē yd emittēntis ad
res. neutra est pluriū. vnde nec potentia di-
uina est alij potētie et essentia sūm rationē
causalitatis. nam et sicut potētie dvenit fa-
cere plura. sic essentia in pluribus esse. **¶** Ad
illud quod obicitur qd est finitur summe ve-
ritati. dō qd hoc est duplex. aut enim est fi-
nitum summe veritati. quia veritas indicat
ipm esse finitur. aut quia non excedit eius
apprehensionem. primo modo non est deus si-
bi finitur sed infinitus. vere enim scit se eē
infinitum. secundo mō est finitur. quia se
non excedit cum sit infinitus. et sic non va-
let argumentū. et est ibi fallacia scdm quod
et simpliciter. non excedit infinitum. ergo ē
infinitum simpliciter. **¶** Ad illud quod obi-
cit qd infinitum non finit. dō qd infinitus p
priuationē pfectionis non finit. sed infini-
tum p negationē limitationis habet ratōez
finiendi. quia cum sit summū. in ipso est om-
nis status. in hoc enim infinitas non repu-
gnat simplicitati nec dplemento. **¶** Ad illud
quod obicit qd apprehendit. dō qd non ap-
prehendit p inclusionem. apprehenditur autē p pfe-
ctam visionem vel dilectionē et intentōez
et hoc a pte apprehendentis. et non apprehē-
si. et ideo quia pfiatur res scdm suā caupa-
ritatē quiescit. qm ultra non attingat.
¶ Quod vltimo obicit solutum est. obicit ei

de infinito sꝑm qđ dicit pꝑuatiē. sed put dꝑ de deo non dicit pꝑuatiōē scđm rem. sed solum quantuz ad modum significandi. et respondet ei summa potentia. nihil enim dicitur immensum nisi quod habet summaꝑ et pꝑfectissimam actualitatem et nihil coartat et determinans. vnde si dicat dicit pꝑuatiē tamen sꝑm veritatem excludit omnem pꝑuatiōem.

Quæritur de infinitate diuine potentie quantum ad opus. vtrū videlicet diuina potentia possit in effectum actu infinitum. Et qꝑ sic ostenditur hoc modo. potentia se habet pꝑportionaliter ad opus. vnde tanta potētia potest in tantū opus ergo et maior in maiꝑ et infinita actu in infinituz actu. **I**tem omis potentia que opatur ex se tota si est ifinita pꝑducit infinitum cum opetur ex tota sua vꝑtute. sed diuina potentia cum sit simplicis si ma se tota opatur. ergo videt qꝑ pꝑducatur effectum ifinitum. **S**i tu dicas qꝑ hoc nō potest esse pꝑpter defectum et limitationem ipꝑus effectus. **C**ontra frustra est potētia que non reducit ad actum. vnde et pꝑbꝑs dicit qꝑ frustra est potentia actiua cui non respōdꝑ passiuā. ergo aut potētia diuina frustra est ifinita. aut ei respondet effectus ifinitus. et potentia passiuā ifinita. **I**tem omnis potentia potest seipsam manifestare ergo diuina potentia cum sit ifinita potest suam ifinitatem manifestare. sed ifinitas non manifestatur nisi in effectū ifinito. **S**i tu dicas qꝑ manifestatur in pꝑductione filij et spiritus sancti. tunc obicit qꝑ spiritus sanctus habet potētiam ifinitam. **S**i potest ipꝑam manifestare. sed non in pꝑductione persone ifinite. **S**i in pꝑductione creature. **I**tem omne possibile ponibile in esse sed deus potest pꝑducere ifinita. ergo ifinita pꝑduci est possibile. ergo ponibile. sed ponibili posito in esse nullū accidit inconueniens. ergo posito qꝑ deus faciat ifinita. nullū accidit inconueniens. sed deus potest omne illud quod non est inconueniens posse uel facere. ergo deus potest facere qꝑ sint in finita actu. **I**tem appelletur. a. omne creabile. tunc quero. a. aut est finitum aut ifinitum. si finitum et deus non potest nisi a. **S**i non potest nisi finita. ergo potentia eius ē finita. si ifinitum et deus potest facere a. **S**i potest facere aliqua actu ifinita. **I**tem dicitur est diuisibile in infinituz. qꝑo vtrū deus possit redacere potentiam dicitur ad actum. si non potest. ergo potentia cōtinu excedit potentiam dei. quod est absurdum quia tunc potentia dei esset finita si eam potest reducere ad actum omnino. sed hoc nō est nisi cum est actu diuisum in pꝑtes ifinitas. ergo **S**i non potest in effectum intensiōe ifinitum. videt. quia in finito simpliciter nihil est maius. ergo si pꝑ

ducit effectum infinitum. tunc ergo illo nihil est maius. ergo deus non est maior. si ergo hoc est summe nobilitatis in deo qꝑ nihil possit ei equari. pꝑducere talem effectuz est contra nobilitatē diuine potētie. ergo **S**i. **I**tem omne quod est actu infinitū ē summe simplex. nā si est aliqua compositio tunc ibi est coartatio et limitatio. si ergo deus pꝑducit effectum infinitum illud est simplicissimum. sed in simplicissimo idem est essentia bonitas et potentia. ergo si effectus est infinitus in potentia et bonitate. ergo summum bonum. ergo non bonuz pꝑpter aliud. ergo non bonum pꝑpter deū. ergo nec a deo quia vniuersa pꝑpter semetipꝑm operatus est dominus. et idem est finis qđ et pꝑimum pꝑncipiū. ergo si est infinitus non est a deo ergo non est effectus. et sic patet **S**i. **I**tem si deus potest in effectum actu infinitum. quero a te vtrum possit in aliud. si non. ergo in agendo amittit potētiaz. et sua potētia agēdo debilitat. si **S**i potest in effectū alium consimilem illi. esto qꝑ faciat. ponatur ergo isti duo effectus sunt consimiles in natura. ergo sunt in eodē genere. tunc habet aliud in plus in qꝑ duemūt et aliqua pꝑpā qꝑ differunt. ergo exceduntur ab aliquo et artantur per aliquod. sed omnia talia sunt finita. ergo **S**i. **I**tem qꝑ non possit facere ifinita actu. ostenditur. quia non sunt plura ifinitis. ergo si pꝑduceret ifinita actu nō possit pꝑducere plura. ergo deus ē ipotens sed nihil potest facere deum impotentē. **S**i. **I**tem ubi est ifinitas actualis scđꝑ numerū ibi deficit status et ordo et distinctio sed diuina sapientia non patit deuz aliquid facere sine modo et mensura. ergo **S**i. **S**i dicitur qꝑ duplex est infinitum. scđꝑ actu et in potentia. infinitum in potētia deus potest facere et facit. **I**nfinitum in actu non potest facere nec facit. non potest inqꝑ facere. qꝑ nec duenit sibi nec duenit creature. sibi nō cōuenit. cum enim summe bonus sit non potest aliquid facere nisi bonū. et ita non potest facere nisi rem ad se cōordinatam. qꝑ **S**i ordo pꝑsupponit numerū. et numerus pꝑsupponit mensuram. quia non ordinant ad aliud nisi numerata. et non numerant nisi limitata. ideo necesse fuit deū facere omnia in numero pondere et mensura. nec alit facere potuit. nec potest nec in infinitum. nec ifinita in actu. **R**atio est etiā. qꝑ hoc nullo modo duenit creature. **I**nfinitum enim in actu est actus purus. alioqui si aliquid haberet de limitatōe et artatione est finituz sed qđ est actus purus est suum esse pꝑ essentiam. et nihil tale accipit esse ab alia eēntia nec ex nihilo. si ergo creatura eo ipꝑo qꝑ creatura aliunde est et ex nihilo nullo modo potest esse actus purus. nullo modo potest eē ifinita. et si nō potest esse vna ifinita. nullo modo possunt esse ifinite sꝑm numerum

7

quia necesse est illas plures ad aliquam unam creaturam reduci. sed infinita ad finitum reduci est impossibile. patet ergo etc. Et quod ad aliquod finitum reducantur. patet. quia necesse est ponere ordinationem in creaturis. non tamen ad deum sed etiam ad se invicem. Summa ergo rationis est. quod non decet deum facere creaturam nisi ordinem habeat et mensuram. et ratio est ex parte creature. quod necesse est omnes creaturas esse limitatas eo quod ex nihilo. et eo ipso quod opposita est. **Ad illud 8°** quod obicitur quod potentia tanta potest in tantum effectum sive opus. dicitur quod est opus operans. et opus operatum opus operans ut creare. opus operatum ut creatura. dicitur ergo quod opus operans est infinitum sicut ipse creator. sed opus operatum necesse est esse finitum. quod ergo obicitur quod opus proportionatum potentie. si intelligatur de ope operante sive de actione generaliter verum est. si autem intelligatur de ope operato non habet veritatem nisi cum causa et effectus se habent per invocationem. et sunt eiusdem generis. hoc autem non est hic. **Ad illud 9°** obicitur quod deus operatur ex tota potentia. dicitur quod agens ex tota potentia. quod dicitur agit per naturam. et hoc agit tantum quantum potest. et tantum quantum ipsum est ubi est productio similis. Quod dicitur agit per deum liberatorem et voluntatem. et tale non agit nisi secundum ordinem et quantum vult. unde ex eadem potentia facit magnum et parvum. et sic agit deus. **Ad illud** quod obicitur quod frustra est potentia que non reducitur ad actum. verum est de potentia que operatur in actu. sed divina potentia non operatur per actum. et ideo non est frustra. etiam si non habeat potentiam passivam correspondentem. tamen illa propositio non intelligitur habere veritatem in potentia que potest habere infinitam. si intelligatur quod omnino reducatur in actum. reducitur tamen et reducitur potest secundum partem. et ideo non est frustra. **Ad illud** quod obicitur quod divina potentia cum sit infinita debet suam infinitatem manifestare in infinito effectu. dicitur quod deus suam infinitatem manifestat in infinito secundum potentiam sicut patet. quod sicut supra est monstratum interminabilis duratio manifestat virtutem infinitam in infinito autem secundum actum non potest manifestari simpliciter. quod non decet. sed proportionaliter. quod ens infinitum excedit non ens et tamen deus ex nihilo facit ens inter que est distincta infinita. unde cum divina potentia dicatur infinita. hoc est tripliciter. durationis in eternitate. virtutis immensitate. et effectuum generalitate sive numerositate. Prima manifestatur per infinitum durationem. quod est finitum actu infinitum in potentia. Secunda per creationem de nihilo. ubi distantia infinita propter omnino distantiam importationem. Tercia manifestatur partim per potentiam. partim per privationem. quia tot fecit. et adhuc potest in plura. et non tot fecit quod adhuc possit in plura. cum hoc manifestatur alia infinitate duplici manifesta. et ita patet quod non oportet quod sit infinitum actu. **Ad** potest tamen dici sicut tactum est quod virtus patris

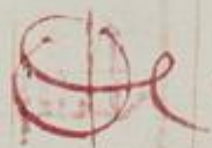
manifestatur in productione verbi. et per deum tota virtus divina. cum virtus filii et spiritus sancti sit una et equalis sunt in virtute. **Ad illud** quod obicitur de possibili quod potest poni dicitur quod est possibile a potentia infinita. et possibile secundum potentiam finitam. possibile secundum potentiam finitam potest poni. quod omnino potest esse ad actum reducta. sed possibile secundum potentiam infinitam non potest poni. quod semper est in reducendo et nunquam in reductum esse. **Ad illud** quod obicitur quod a appellatur omne creabile esto quod querit verum. a. sit finitum vel infinitum. sed non est infinitum actu sed potentia. et ideo non sequitur quod si deus possit. a. quod possit in actu infinitum. **Et** si dicatur. ponatur quod deus faciat. a. dicitur quod non est possibile ratione predicta. **Ad illud** quod obicitur verum possit potentia eternum reducere ad actum. dicitur quod sic potentia in eternum passiva infinita est ad divisionem sic in deo activa infinita. Unde sicut eternum potest dividi in infinitum. tamen impossibile quod totaliter sit divisum. alioquin non esset infinitum. sic dividere in infinitum est possibile ad actum reducere impossibile. sicut impossibile est divina potentiam terminari. ita impossibile est quod sit in termino divisionis. Unde deus potest potentiam eternum reducere ad actum. quod potest esse in reducendo. et semper in reducendo ita quod nunquam plus se extendat ponitur quod divina actio. sed tamen eternum nunquam potest esse in reductum esse. sicut nec deus in reductum esse. **Concedendum** ergo quod impossibile est quod sit aliquid actu infinitum nisi solum deum et eius potentiam. et hoc est quod dicitur Hugo de sancto victore. sicut eternitatem dei non equat tempus. nec immensitatem locus. sic nec sapientiam sensus. nec bonitatem virtus. nec potentiam opus. Unde quod dicitur quod deus potest facere infinita notatur infinitas circa potentiam non circa opus. Unde aliqui distinxerunt hanc eternum potest dividi in infinitum. quod illa determinatione potest determinare hoc verbum potest. vel hoc verbum dividi. tamen quocumque modo distinguitur semper intelligendum est infinitatem actualem esse propria solum dei.

Quarto et ultimo quod de infinitate diuine potentie quantum ad rationem operandi si se extendat in infinitum. Et quod sic videtur. quod quidquid deus potest rationabiliter potest. sed potest infinita. ergo rationabiliter potest infinita. et si hoc ergo ratio operandi ipsius potentie se extendit ad infinita. **Item** sicut se habet ratio sciendi ad scientiam. ita ratio producendi ad potentiam. sed quod divina scientia est infinita habet in se rationes infinitas cognoscendi. ergo cum diuina potentia sit infinita. similiter et rationes producendi habet infinita. **Item** ratio operandi in deo non est aliud quam bonitas et sapientia. sed sapientia et bonitas est infinita. ergo et ratio operandi. **Item** ratio operandi in deo non est aliud quam deus. sive diuina essentia. quod quod

dicat illa ratio. sed diuina essentia e infinita ergo et ratio opandi. **C**ontra potetia se extendit ad opa s'm exigentia ratiois. nihil em omittit de hijs que ratio exigit. s' ratio se extendit ad infinita. s' videt q' diuina potentia pducatur infinita quod flm est. **I**tem ratio opandi e ipa ars et dispositio. s' dispositio non est nisi finitor. s' ratio opandi no est nisi finitor. **I**tem ratio opandi est ipa diuina iusticia. q' vniuersa vie domini misericordia et veritas. sed iusticia non est nisi finitor. s' videt q' ratio opandi similit' **I**tem obicit de p'scia que similit' est ratio opandi et est in plus q' potentia. q' respectu malon et t'n non est respectu infimitor. **S**i tu dicas q' dispositio vel p'scientia vel iusticia non amplectit plenā ratōz p quā potest opari diuina pōn. **C**ontra si n tota amplectit. s' diuina potetia sine hijs potest rationabiliter opari. s' possibile est deū opari pter dispositione. pter iusticiā. et pter p'scientiā. sed nullus talis opat sapienē nec recte. s' r' h' stat ergo q' tota amplectit rationē. **B**'o dō sicut dicit magr in lra q' ratio diuine potentie est finita. **E**t ex hoc aliqui voluerūt dicere diuinā potetia limitare. tū q' nihil potest facere nisi ex optima ratōe n' dimittere tū q' nihil potest facere nisi p'sciēs. nihil nisi iuste. et ideo cum h' infimitor sint vt putata eorū que facit. dixerūt diuinā potetiam nō posse alia q' q' facit. **S**ed hec positio e erronea sicut ondit magr in lra. q' nobilitati diuine potentie derogat eius imensitate limitado. et dicit fuisse magistri petri baalar di. Ratio autē hui' stulte positiois fuit. q' nescierūt distinguere ratōz potetie nec act' eius. **A**ct' em potetie duplex est. vnus per modū habitus s'z potest. alius p modū actus s'z opari. q' s' querit. vt ratio diuine potentie sit infinita. dō q' sicut duplex e actus ita etiā duplici potest accipi ratio resp' act' qui est posse. **A**ccipit em ratio in habitu. s'z diuina scientia et diuine bonitatis cōdecetia. et hec ratio extendit se ad infinita que ad modū et ipa potetia respectu actus q' est posse. respectu vero actus qui est facere accipit ratio in actu s'z diuina dispositio siue p'scientia et meritorū exigentia. nihil em facit nisi q' disponit. nihil etiā retribuit nisi scdm q' merita exigūt q' retribuit. nullā rem gubernat nec regit aliē q' natura eius siue iusticia naturalis exigat. et s'm hanc distinctionē patet rñsio ad primo q'sitū. et ratios inductas. q'dam em pcedūt s'm vnā viā que dā s'm aliā. **A**d illud quod postea obicit de iusticia. dō q' iusticia scd' q' dicit cōdecetia diuine bonitatis et potestatis. sic est generalis ratio que amplectit totū posse. sed mōtū cognōtat exigentiā a pte meritorū sic non amplectit totū posse nec totū agere. **I**nq'tū vero cognōtat cōdecetia bonitatis respectu cuiuslibet tempis in actu. sic com-

plectit agere. sed posse non. dispositio similiter et p'scientia agere amplectunt sed nō posse. sed agere est respectu finitor. sicut et illa sunt. sed posse est respectu infimitor. **Q**'d s' obicit tunc q' de' potest sine eis rationabiliter opari. dō q' flm est. nec sequit ex illo. q'uis em de' non possit plura q' velit. t'n nō potest opari sine voluntate. cum nihil possit facere quā possit uelle. sicut et p'scire et disponere. nec e ei potetia exequētē illis ad equari s'z dispositōi et voluntati. sed nō opat de potetia vt potete. ideo non sequitur vt possit facere sine illis

In ista pte sunt dubitatōnes circa literā. et primo de rñsione magri qua dicit. **H**is autē rñdemus duplicē verborū intelligentiā apientes. vnde s'z veniat duplicitas hui'. nō potest deus nisi quod iustū est. hoc vbum est potest significare iusticiā que est. vel iusticiā que efficit si deus faceret. **H**oc em nihil videt. q' si dicat. iustū est hoc fieri. intelligit iustū esse vt nunc. similit' i pposito. **B**'o dō q' distinctio magri est rationabilis. ratō autē huius multiplicatatis est q' hoc vbum est pōt dicere pns vt nunc vel simpliciter. et ita iusticiā que nunc e vel q' ess' si res fieret. **P**otest autē multiplicitas assignari a trib' **P**rimo a ratōe attributi. sicut em hoc vbum currit p se dictū dicit pns vt nunc. sed q' addit determinatio potest stare p pnti simplicit'. vt puta si dicat de equo iacete in stabulo. iste equus bñ currit. ita potest esse de hoc verbo est ratōe eius q' addit bonum et iustū. **A**liē potest assignari a pte ampliatiois hui' verbi potest. q' si ampliatio hui' verbi potest totū dictū respiciat. ita q' implicatio cadat sub ampliatioe ita dicit pns simpliciter. si aut cadat extra sic dicit pns vt nunc. et s'm hoc accipit duplex sensus. que magr assignat. **T**ercio mō potest assignari ratio a pte eius quod est nisi. q' potest teneri exceptiue vel cōsecutiue. si exceptiue tūc stat actū siue acceptum p pnti vt nunc. et e sensus. non potest deus nisi qd iustū est. id est nihil potest deus pter hoc quod est iustum. **V**el potest teneri cōsecutiue. et tūc nec e q' hoc vbum est teneat simplicit'. q' regula est q' termi in dictione ampliānt ad omne tēpus. et tunc est sensus. non potest de' nisi quod iustū est. id est nisi sit iustū. et sic ampliānt ibi ad omē temp'. **E**x quacūq' t'n causa accipiat locutio vere multiplex est. **I**tem querit de hac expositōe magistri. poterat p pntiā sed non p iusticiā. q' iusticia stat ibi p voluntate. videt em male dicere. q' nihil potest de' facere quod non possit uelle. s' si iusticia dei e volūtas. omē qd potest simpliciter potest de iusticia. et e cōuerso. **I**tem possibili posito in esse nō sequit impossibile si s' de' poterat p potetia loth subuertere siue conburere. ponat tūc quero aut hoc

fuit iustū aut non. si sic. 8° poterat p iusti-
 ciā. si non. ergo fecit extra iusticiā. ergo inqz
 qd est emio impossibile. **R^o** dd q iusticia
 nō stat ibi p voluntatē diuina simplici cō
 siderata. sic em poterat velle quod et pote-
 rat facere. sed stat ibi p voluntate pēfante
 merita. et volente retribuere scdm merita.
 Et qm loth non meruerat submergi cū illis
 peccatoribz. nō poterat iuste submergi qm
 fuit de exigentia meritorū. nihiloīz tñ pote-
 rat deus hoc facere. qz ex hoc laudē suā et
 loth utilitatē poterat elicere. cū non sic ma-
 lū scdm se iure iustū affligere. potest enim
 hoc deus facere ad bonū suū. Et p hoc patz
 rñsio ad illud qd obicit. posito em q hoc fa-
 ctū fuerit. ponit etiā fuisse iustū qm ad
 dderentiā. licet non qm ad merita. **Cōtra**
 em exigentiā meritorū deus potest facere et
 facit. Icre. xx. glō. Qd facere cogitabā ppē iu-
 sticiā. non feci ppter clementiā. **Item** qm
 de hoc quod dicit hoc verbū. pprie non due-
 nit deo. nisi forte dicat ex pmissio. videt ma-
 le dicere. qz sicut qui debz ex dmissio obligat
 ne incurrat inqz tūdmē. ita qui debet ex p-
 missio si non reddat incurrit falsitatez. ergo
 deus vere est obligatus. 8° et vere et pprie
 est debitor. **R^o** dd q debitu ex dmissio est
 debitu pprie. qz pīt voluntatē. velit em no-
 lit obligatus est qui accepit bñficiū. si ne-
 cessario eget bñficio. debitu autē ex pmissio
 qd est mere liberalitatis est debitu qd seq-
 tur largitatē pmittentis. et ideo s3m rē plz
 habet de ratōe gratiē qz debiti. et hō modo
 deus est debitor. pmo non. ex sua em li-
 beralitate pmittit vt allidat s3 nihil recipit
 Vnde obsequia nostra non acceptat ppter i-
 digentiā. ideo ratio debiti scdm q obligat
 tōez dicit pprie in deo non cadit. si autē ab-
 utamur nomie vt debitu sonet incōdēcētiaz
 bonitatis dei. sic recipit in deo. **Item** qm
 de hoc quod dicit q eadē ratōe manēte po-
 tuit alia facere et ista dimittere. videt em
 hoc esse flm. qz Aug. dicit q alia ratōe ad-
 tus est homo. alia ratōe additus est equus.
 ergo alia et alia ratōe fiūt opposita. 8° eadē
 ratōe manēte non potuit facere opposita
R^o dd q mgr vocat hic ratōz voluntatē
 dei equissimā. ut sicut dictū est supra qz
 deus nouit omia. ideo potest scire opposita
 sine inuacōe scie. ita etiā et de voluntate.
 Vnde non intelligit volūtas mutari qm de2
 potest velle qd non vult. sed aliqd volitum
 ad ipaz opari. ipa vna et eadē et immutabi-
 li remanēte. sed alio mō opata. siue ad ali-
 ud et aliud. et ita intelligit mgr. **Item** q
 rñ de hoc quod dicit. hec autē qstio de pre-
 scia facile determinari potest p ea que supz
 dicta sunt. qm p quid determinat supz di-
 ctum. videt em argumētatio necessaria. si 8°
 deus nihil potest opari nisi illud psciat. et
 non psciat nisi que facit. ergo rē. et dd ē ad
 hoc q deus potest pscire plura q pscit. sic

potest plura opari. Vnde huius solutio ē q
 pscia dei potest esse alicui2 cuius non est. et
 ita deus potest facere illud. et alic2 non ē
 cuius est. et ita deus potest illud non face-
 re. et nunqz ponit aliquid facere sine pscia.
 et hoc manifestū est q non est necessarium
 deū pscire quod pscit. si em hoc esset tūc im-
 possibile esset deū aliud facere q illud qd
 facit. et hic error manifestus. **Item** qm d
 hoc quod dicit. An putas q non possum ro-
 gare patrē rē. videt em illud non bñ dictū.
 qz aut pater volebat dare. aut non. si vole-
 bat et xpc non volebat. ergo in volūtatē di-
 scordabant. si autē nolebat. et xpc poterat
 petere. 8° poterat a volūtatē patris discor-
 dare. ergo peccare qd ē extra veritatē apte.
R^o dd q pater volebat dare et xpc nole-
 bat petere. sed pater poterat velle. et xpus
 similiter petere. et ita non discordare. tūc au-
 tē discordantia esset. si xpc posset petere. et
 pater non posset velle. quō autē deus possz
 aliquid velle quod non velit. supra hitū est
 Item qm de hoc quod dicit. Nūquid dd
 est non potuit iudā suscitare in mētē. Ex hō
 videt q deus possit saluare iudā. ergo pa-
 ri ratōe dānare petrū. **Contra.** iustus ē et
 negare scipm non potest. ergo nec facere cō-
 tra iusticiā. Si tu dicas q hoc non potest.
Contra. posset deus destruere oia que facit
 quod maius est. ergo multo fortius hoc pōt
R^o aliqui distinguūt hic potētia dei du-
 pliciter. dicētes deū posse. aut potentia abso-
 luta. et sic potest iudā saluare. et petrū dā-
 nare. aut de potētia ordinata. et sic nō pōt
 Sed hec distinctio non videt esse dueniens
 cū nihil possit deus quod nō possit ordiate
 posse emmōdinate facere est non posse. sic
 posse peccare et posse mentiri. vnde nec pōt
 absoluta nec ordinata potest mentiri. **Alii**
 dicūt alij q potest saluare iudā. sed non dā-
 nare petrū. qz misericordia eius sup oia opa
 eius. et misericordia superaltat iudiciū. et
 saluare iudā esset supabundantis misericor-
 die. sed damnare petrū esset crudelitatis
 maxime. sed tñ cum deus summe iustus sit.
 summe misericors. sicut non potest facere cō-
 tra misericordiā. sic nec extra iusticiā. **Idēo**
 alii dicūt alij q deus neutz potest. et hoc
 non derogat eius potentie. qz vtraqz esset
 iniusticia et inordinatio. reuocare quē finali-
 ter damnauit. et qui finaliter damnari meru-
 it. nec est simile de traiano. qz deus sic di-
 sposuerat ad honorē sanctorū et suū aliqua
 specialia facere. et ideo mors illa traiani et
 damnatio licet secunduz causas inferiores
 finalis videt. sed tñ s3m diuinā dispositi-
 onem et dñlū aliter erat. Sed tñ quis hoc
 audeat dicere qui deus de iuda hac dispo-
 sitōe potuerit q disposuit de traiano. et qn
 generaliter d omibz possit facere quod pbat
 fecisse vni. Et itē Aug. dicit q de2 ipi oya
 bolo bonā voluntatē posset dicere ppter hoc

dd q̄ q̄n querit̄ vtr̄ de2 posset saluare iudā
et danare pet̄. dd q̄ aut loq̄ris saluis me
ritis. aut nō saluis. si saluis meritis sic dico
q̄ non possit. hoc em̄ idē est dicere et q̄rere
Ac si q̄rere vtr̄ posset iudicare iniuste. qd̄
quidē absq̄ dubio de2 non potest. Si autē
intelligat̄ nō saluis meritis sic absq̄ dubio
posset saluare iudā auferēdo p̄ grām pecca
ta et demerita. et dando merita. pet̄o autē
non potest dare merita mala. sed tū sic libe
ralit̄ dedit bonā voluntatē pet̄o. ita etiaz
liberalit̄ d̄seruat similit̄ naturā. et patent
obiecta.

Vnc illud restat discutiendū. vtr̄
meliz rē. Supra egit maḡ de poi
m̄ d̄patōe ad possibile s̄m subām
et q̄t̄itatē. hic tercio agit de potē
tia q̄tū ad modū siue q̄t̄itatē re. Et h̄c ps
habet duas ptes. In prima maḡ agit de po
tētia q̄tū ad qualitātē possibilū. que qd̄
est maior et minor bonitas. Secūdo q̄tū ad
qualitātē potētie que quidē est immutabi
litas. ibi. p̄terea q̄ri solet vtr̄ deus rē. D̄ria
ps habet duas. In prima q̄rit. vtr̄ de2 mū
dū potuerit facere meliozē. Secūda vtr̄ rel
quas fecit possit facere meliozi mō. vel alio
modo. et hoc ibi. post hoc d̄siderandū ē rē.
vbi agit q̄tū ad modū. p̄terea q̄ri solet vtr̄
deus. Hec ē secūda ps vbi querit de diuine
potētie imutabilitate. q̄rens vtr̄ de2 pos
sit quidq̄d potuit. Et habz hec ps duas. In
prima oñdit q̄ nō possit quidq̄d potuit. et
hoc facit c̄ponēdo. In scda vō d̄trariū asse
rit in soluēdo ibi. ad quod dicimus q̄ sicut
omnia semp̄ s̄it.

Intelligentiā p̄ntis d̄stinctōis
q̄rit de modo siue qualitate diuine
potētie. Et circa hoc q̄runē p̄nci
palit̄ duo. Primo q̄rit. vtr̄ mundū
deus potuerit facere meliozē. Secūdo q̄rit
de imutabilitate diuine potētie. vtr̄ quod
semel potest deus semp̄ possit. **C**irca p̄i
mū q̄runē quattuor. Primo q̄rit vtr̄ de2 po
tuerit facere mundū meliozē quo ad subām
p̄tū iteḡntiū. Secūdo vtr̄ poterit ip̄z facere
meliozē quo ad p̄tū inteḡntiū. p̄prietates
Tercio querit vtr̄ potuerit facere mundum
meliozē q̄tū ad ordmē. Quarto vtr̄ potue
rit facere mundū antiquozē. **Q**d autē po
tuerit facere mundū meliozē quo ad subām
p̄tū inteḡntiū oñdit sic. ptes inteḡrtes
mundū sunt f̄mite bonitatis et intensiue et
extensiue. sed om̄i f̄mito potest aliqd̄ maius
et melius cogitari. sed de2 plus potest face
re q̄ homo possit intelligere. ḡo rē. **S**i tu di
cas q̄ mundū non potuit ampli2 cape. hoc
nō soluit. qz deus facit caupacitatē. ḡo mai
ozē potuit caupacitatē dare cū ei2 potētia
sit inf̄mita. **I**te sup̄ma creatura i vniuerso
ē f̄mita. ḡo distat a deo i inf̄mitū. sed i distā
tia inf̄mita ē ponere gradū inf̄mitos. ḡo vltra
bonitātē creaturaz ē intelligere creaturas ḡ

ous bonitatis h̄ntes. et ex hijs potuit inte
grari mundū. ḡo rē. **I**te d̄stat q̄ de2 potuit
facere mundū ex p̄tibz maioribz mole. vt celū
āpl̄ et terrā latiozē. ḡo si potuit facere ma
ius mole. eadē ratōe et maius virtute. et si
hoc. ḡo simplicit̄ melius. **I**te materia scdm̄
te totā caupax ē forme nobilissime. vt patet
si ḡo de2 dare potuit qd̄ natura materie po
tuit cape. ḡo potuit dare toti materie et oī
bus p̄tibz p̄fectionē forme nobilissime. vt
puta ratōnalis nature. ergo potuit facere
mundū qui d̄staret ex solis substātijs ratio
nabilibus. et si hoc. tunc mundū habet oēs
ptes s̄m subāz meliozes. ḡo rē. **C**ōtra Auḡ
m̄ iij. li. de li. ar. quidq̄d i vera ratōe melius
tibi occurerit. scias fecisse deū tā bonozē oīm
d̄ditozē nō esse quod vera ratōe cogitas nō
potest. neqz em̄ tu potes aliquid meliz i cre
atura cogitare qd̄ creature artificē fugerit
ḡo non potest aliqua creatura nobilis cogi
tari que non sit de d̄stitutiōe mundi. **I**tem
Auḡ. ix. d̄f. duo fecisti d̄ne. vñū p̄ te. ali
ud p̄e nihil scz āgelicā creaturā et materiā
primā. sed non potest maior ambitū cogita
ri q̄ app̄m̄q̄tate dei ad nihil. ḡo non potuit
fieri mundū qui natus esset amplecti plures
naturas rerū. ḡo non potuit mundū fieri me
lioz q̄tū ad caupacitatē. sed d̄stat caupaci
tate illā non esse vacuā q̄tū ad aliquē ḡduz
alicui nec mundus p̄fectus esset. nec vni
uersū p̄fcm̄ dici possz. ḡo nec iste pl̄ cape n̄
ali2 caupacior potuit fieri. **I**te materia p̄i
ma ē creata in oīmōda possibilitate et ip̄fe
cta obedientia respectu creatoris. ḡo si cau
pacitas ip̄ius materie attēdit s̄m suā possi
bilitatē et obedientiā quā habuit ad deum
et in summa possibilitate et i summa obediē
tia ē creata. ḡo mundū q̄tū ad caupacitatez
nō potuit fieri melioz. si ergo dedit de2 vni
cuiqz q̄tū caupax erat. ḡo nullo mō potuit
fieri melioz. **I**te q̄tūcūqz creatura fiat bo
na n̄cē est eē f̄mita. ḡo n̄cē est aliqñ pone
re statū ita q̄ creatura nullo mō possit fieri
melioz in nullo derogādo diuine potētie. sed
q̄ ratōne stat i aliqua specie creature. stat i
sup̄ma specie creature sp̄ualis. nulla ḡo crea
tura vel sp̄s p̄t illa fieri nobilior. et si opti
mū i genere ē meliz optimo i alio. et simplici
ter hoc illo meliz. ergo si optimū i vniuerso
ē optimū om̄is creature que possit eē creata
et simplicit̄ mundū iste est ita bonus qz eo
n̄ fieri potest melioz. **R**o dd q̄ excessus bo
tatis subālis in rebz potest attēdi duplici
aut q̄tū ad essētiā nobilitatē et gradus.
et sic d̄z qz species homis melioz est et nobi
lioz specie asini. aut q̄tū ad esse put d̄cernit
ad d̄tōez siue augmētū. sic d̄z qz marca auri
melioz vñcia. non qz nobiliorē habz formam
vel essēciā. s̄ qz plus habz de auri subā. ac
p̄ hoc de bonitate et valore. **Q**n̄ ergo q̄ritur
vtr̄ deus potuerit mundū facere meliozē q̄
tū ad subāz p̄tū. **S**i tu intelligas de excessu

q̄tū ad primū modū q̄ mundus cōstaret ex nobilioribz essencijs. Dico q̄ idē mūdū qui est nūc nō potuit fieri melior. q̄ nō est iste sed alius. sic iste qui factū est homo fuisset factū asinus. nō esset ille qui est. q̄ cū posse eius non est artatū nec limitatū non video quare non potuisset mundū meliorē facere hoc genere melioritatis. Si autē intelligas q̄tū ad scdm modū. sic dico q̄ non solū alius. v̄n etia hūc potuit facere meliorē. sicut et maiorē. si fecisset non eēt aliū. sicut possz facere q̄ iste puer esset ita magnz vt gigas. et plus haberet de subā et virtute. et tñ nō esset aliū q̄ ē. Concedo s̄o ratōes pbantes q̄ de2 simpliciter potuit aliū mūdū q̄tū ad substantiā p̄tū fecisse meliorē. et etiā hūc q̄tū ad magnitudinē p̄tū et virtutē. non tñ q̄tū ad essenciā nobilitatē maiorē. et h̄o vult Aug. dicere in p̄missa auctoritate de li. ar. q̄ nulla eēcia nobilior potest cogitari esse in hoc mūdo ratōnabilit̄ que nō sit ibi. nam si cogites meliores esse p̄tes. aut scdm totū. aut scdm p̄tes. Si h̄m totū iā non istū mundū cogites sed aliū. Si scdm p̄tē tunc ergo tollis ordinem et p̄fectōez de hoc mundo. vt si cogites q̄ deus fecit lunā ita lucidā vt est sol. vel terrā sicut celū. nō ratōnabilit̄ cogitas. q̄ p̄mis vnuerſū. nō em̄ esset oīa si essent equalia. et hoc est qd̄ dicit Aug. d̄ li. ar. non est vera ratio sed iūda infirmitas cū aliquid meli2 faciendū fuisse cogitauerit iam nihil aliud inferi2 fieri velle. tāq̄ si p̄fecto celo nolles terram factam esse. vtiq̄ oīno miq̄ cogitares. et sic patz vltio obiectū ad primā p̄tē esse sophisticā. p̄ eo q̄ hoc nō appetebat vnuerſo vt materia scdm se totā p̄fecta esset forma nobilissima. Ad illud qd̄ obicit in d̄trariū p̄ auctoritatē Aug. de li. ar. Tam patz r̄tio. q̄ intelligit de hoc mundo et de melioritate h̄m essenciā. vt patz ex textu. Ad illud qd̄ obicit q̄ summa distātia ē in vnuerſo. d̄ q̄ ape deū potest dupliciter intelligi. scz q̄tū ad immediatā receptōnē et auersionē in deū. aut q̄tū ad summā mutatioz et assimilatioz. primo mō ē natura angelica ape deū simpliciter loquēdo. sed scdo mō nō nisi in d̄patione. q̄ magis est dissimilis q̄ similis. et plus deficiat q̄ exprimit. imo infinitis gradibus distat. et ideo maior p̄pinq̄tas est nobis cogitabilis. et deo possibilis. q̄uis nunc nō sit. Ad illud qd̄ obicit q̄ materia ē creata in oīmōda possibilitate. d̄ q̄ possibilitatē obediētie de2 in nulla creatura d̄plet totalit̄. q̄ hoc ē scdm oīmōdū impiū creatoris. sed d̄plet caupacitatē et possibilitatē. vel disponit̄ p̄ alias dispositōes. et sic deus d̄plet materiā. q̄ eius caupacitatē debitis dispositōibz limitauit. et illas formal̄ d̄pletivas et p̄fectias adiūxit ita q̄ nihil dimisit incōpletū. quis tñ audeat dicere q̄ d̄s nobilior disponere et nobilioribz formis p̄ficere posset h̄m sue sapie et potētie infirmitatē

Q̄nḡo dicit. dedit vnicuiq̄ beatitudinē q̄tū erat caupax. hoc intelligit d̄ caupacitate non put dicit longinquam possibilitatem et obediētiam respectu creatoris. s̄ put cur hoc dicit dispositōez et exigentiā. et hanc cōstās ē deū potuisse maiorē facere. Ad illud qd̄ obicit q̄ in creaturis necesse ē stare. d̄ q̄ sicut numer2 sp̄ h̄z statū in actu. tñ nūq̄ est dare statū aliquē vltra quē diuina potētia non possit se extēdere. sic intelligendū est in magnitudinē molis et bonitatis qd̄ q̄tūcūq̄ sit in creatura status est semp̄ q̄ finita. bñ agit deus huciusq̄ ita q̄ non agit amplius. s̄ qui possit amplius nūq̄ est dare vt credo. et ideo si aliū mundū meliorē hoc fecisset. ad huc erit vltra q̄rere quare non fecit meliorē cū possit. et sic p̄cedendo vltiori. et ita talis q̄stio est irrātionalis et solutio nō potest dari nisi hec. q̄ voluit. et ratōez ip̄e nouit. At tñ si non fecisset nemo potest arguere q̄ hoc totū quod fecit fuit gratia. n̄ erat aliā qua exigentiā. ratōne cuius possit poni in eo fuisse inuidia.

Ad illud q̄ dicit. v̄n mūdus potuit fieri melior q̄tū ad p̄tū integratū appetates. et q̄ sic. videtur p̄saie xxx. Erit lux lune sicut lux solis. et lux solis sicut lux. vij. dierum hoc erit ergo potest esse. s̄o deus potuit d̄dere. et ita de alijs corpibus. et si hoc. essent vtiq̄ res meliores. s̄o r̄c̄. **I**tem Aug. sup̄ gen̄. ad lr̄az. et magr̄ adducit hanc auctoritatē. Potuit inq̄t de2 talē facere hoiez qui n̄ peccare vellet nec posset. et si tales fecisset quis dubitat eū meliores fuisse. s̄o r̄c̄. **I**tem melior ē p̄prietas in corruptis et quietis q̄ corruptio nis et motus. sed omia q̄ fecit deus. aut fecit corruptibilia. aut aliquo mō mobilia. ergo oīa potuit facere meliora. **I**tem si non potuerūt creature fieri meliores hoc fuit. aut q̄ deus nō potuit dare plus. aut q̄ creature non potuerūt plus cape. si q̄ deus nō potuit amplius dare. aut diuina potētia est limitata. si q̄ creature non potuerūt amplius cape. **C**ontra videm2 tota die creaturā meliorari et deteriorari salua subā et caupacitate. s̄o r̄c̄. **C**ōtra. optimi ē optia adducere sicut dicit **D**yo2. sed optimo nō potest esse meli2. ergo si deus cū sit optimus adduxit res optime. patz s̄o r̄c̄. **I**tem Plato addit ratōez. porro q̄ optimus est. ab optimo vō omnis inuidia relegata erat. et id̄ dedit vnicuiq̄ creature tñ de bonitate q̄tum potuit cape. Si tu dicas q̄ platonis v̄bū non valz q̄ inuidia nō est respectu inferioris. **C**ōtra Aug. sup̄ gen̄. ad lr̄az. si bona facere nō posset nulla esset potētia si posset sed nollz magna esset inuidia. ergo pari ratōe si posset facere meliora et nollet esset inuidus. **I**tem ratōe videt. q̄ oīe agens ex tota sua subā facit rem optio modo quo potest fieri. si potētia ei2 nihil oīno impedit. sed de2 est agēs

ex tota sua potentia in omni sua actione . et
 potē eius nullā hz indigētiā neqz resistētiā
 g^o quicquid facit ita bonum facit qz nullo mō
 potest fieri melius . ¶ Itēz hoc est vera p se
 bonū est diffusivū sui . ergo magis bonum .
 magis diffusivum . et maxime bonum ma
 xime diffusivū . sed deus est agens maxime
 bonitatis . g^o maxime se diffundit g^o videt
 qz unūquodqz optimū facit et qz tum ad sub
 stantiā et qz tum ad proprietates . ¶ Itēz dicendū
 qz cū querit de melioritate ptiū vniuersi . po
 test queri qz tum ad duplex gen^o ptiū aut qz
 tum ad ptes manentes sicut natura intel
 ctualis rationalis celestis et elementaris . aut
 qz tum ad ptes transeūtes sic sine distinctio
 re deo . qz pnt ut in plūibus . qz tum ad ppe
 tates fieri meliores . qz non sunt de subā vni
 uersi nec sunt a solo deo sed a deo simul opā
 te cum agente particulari . qd impeditur et de
 ficit . si aut intelligam² de ptiibus que sunt
 de constitutōne et integritate mūdi sunt a deo
 et imēdiate cū querit utrū potuerūt fieri me
 liores quātū ad proprietates . distinguendū est
 qz aut loqueris de ipis absolute . aut de ipis
 in relatione ad fines . Si de ipis absolute p³
 qz meliores aditōes potuerūt habere . Si de
 ipis in relatōe ad inuicē vel ad fines . optias
 habuerūt proprietates . qd patet . qz sicut dicit
 aug^o . meliores iudicant deus hoies si ei libe
 raliter deseruerēt . similit² meli² fuit qz omnes
 hoies essent ex vno . et ita qz hzēt corp² aia
 le . et scdm exigentiā eius necē sint alias cre
 aturas corpales disponi i motu et corrupti
 bilitate . ¶ Ex hijs patent rōnes inducte ad
 primā ptem . pcedunt em de proprietatib² rez
 scdm se consideratā . ¶ Ad illud qd obicit i
 arrianū de r^o . d^o . qz illud intelligit scdm
 ordinē . sicut iam patebit . ¶ Ad illud qd o
 bicat de plōne . d^o . qz nō habet veritatē nisi
 intelligat saluo ordine vniuersi . et hoc quā
 tum ad bonitatē eēntialē considerata disposi
 tione in materia . nec ratio sua ē necēria . s³ solū
 p³uasio in simili sic in hoie qui p³ alij bene
 facere et nō facit . qz hoc iudicat inuidia et
 frequēter dimittit ppter inuidiā et qui carz
 inuidia eōuerso facit . et intelligit verbum
 aug^o . ¶ Ad illud qd obicit qz agens ex tota
 potentia pducit optime . d^o . qz agens ex po
 tentia tota quidē scdm impetū quidem h³m
 artem et sapiam . et qui scdm impetū agit fa
 cit quāto melius potest . qui agit scdm artē
 et sapiam agit quātum vult et quātū agruit
 saluo ordine . quia sapientis ē ordinare . idē
 qdam facit bona quedā meliora . quedā op
 tima . et p³ qz illud nō sequit . ¶ Ad illud qz
 obicit qz bonū summū summe se diffundit .
 dicendū qz hoc verū ē de diffusionē naturali
 de volūtario siue a proposito nō est verū . primo
 modo est diffusio in pductōne psonar² . 2°
 in pductione creaturar² .

Quero querit utrū deus potuerit mun
 dum facere meliorē quātum ad ordi

nem partium . et qz non primo videtur au
 ctoritāte gen^o . j . vidit deus cuncta q fecerat
 et erant valde bona . glo . aug^o . singula queqz
 bona i se . sed in vniuerso optima . sed optio
 nihil ē meli² g^o . 2° . ¶ Itē aug^o . dicit qz quis
 ali² mō² nre liberatōis ess² deo possibilis . nul
 lus fuit nostre leuāde miserie saluande con
 gruentior . sed sicut de² fuit sapientissim²
 redemptor . ita et sapientissim² cōditō² g^o si
 ordinatissime redemit ita qz null² mod² me
 lior vel agruentior cē potuit g^o similit² se ha
 buit in faciēdo res . et p³ . 2° . ¶ Itē si consi
 derem² ordinē elementorū i mundo . cōstat
 ea optime esse ordinata . vñ nō potest cogita
 ri qz illa quatuor corpa ordinent² meli² . siue
 secundū qualitates siue secundū formas no
 biles . siue h³m pportōes numerabiles . sicut
 ligant² . viij . et xiiij . qui sunt duo primi nu
 meri solidi quadrati ligant² p duos in medi
 os . s³ . xij . et xvij . 2° . g^o . ¶ Itē sapientis ē or
 dinare g^o summe sapient² s . summe siue op
 time ordinare g^o deus res ita bñ ordinant
 qz nullo modo potunt ordinare melius . Sed
 contra ordo ille est bonitatis finite . g^o si sa
 pientia dei est ifinita et ifinitū excedit fini
 tū . g^o de² sciunt meli² ordinare s³ qd sciunt
 potunt g^o . 2° . ¶ Itē melior ē et nobilior ordo
 in quo nulla cadit inordinatō qz in quo cadit
 sed in vniuerso cadunt multe inordinatōnes
 et deformitates . g^o alius ordo potuit fieri
 melior . ¶ Item bonitas ordinis pendet ex
 bonitate ptiū sic respectū ab absoluto . s³ res
 scdm esse absolutū nō sunt optime g^o nec in
 ordine . ¶ Itēz quod p³imū est fini meli²
 ē ordinatū . g^o si cū sunt optime ordinata oīa
 sunt equaliter comuncta fini . g^o omnia ptiā
 pant beatitudinē . qz absurdū est . ¶ Itē d^o .
 qz est ordo ptiū in toto . et ē ordo ptiū in fi
 nem . primus ordo respicit sapiam . secundus
 ordo respicit bonitatem . et sunt isti duo or
 dines ita diuncti vt vnus alteri deformetur .
 et ordo ptiū in vniuerso ē ppter ordinati
 onē ad finem . si aut loquamur de ordine pti
 tium in vniuerso . aut hoc ē quantū ad ptes
 primas et substantiales . et sic absqz distinctō
 ne optime sunt ordinate . ita qz melius ordi
 nari nō potuerunt . quia in eis consistit ordo
 subālis et pulcritudo vniuersi immutabilis
 vel quantū ad ptes corruptibiles et rōnatas
 et hoc dupliciter . aut ut absolute . et ut nūc
 et sic potuerūt melius ordinari . et alicū erūt
 melius ordinate . aut simplicit² et in relatio
 ne ad finem . et sunt res optime ordinate i
 vniuerso . h³m qz dueit ordini in finē . similit²
 optime ordinate sunt res i finē saluo ordie v
 niuersi . qz vniuersum ē tanqz pulcherrimū car
 mē quod decurrit h³m optias consonātiā alijs
 pti² succedētib² alijs quousqz res pfecte or
 dinēt in finē . vñ sicut in pductōe rez mani
 festat potētia . s³ in opatione siue i ordie nō
 entis ad ens . onditur summa potentia ex ni
 chilo . sic ordo rez in vniuerso in se ostendit

De

sapientia et ordo ad finem bonitatem. s; in ap-
 atone vnus ad alterum. ontur suma sapietia
 et summa bonitas. q; nihil pt huc ordine de
 ordinare. sic meli; ifra ptebit. **C**ocedede
 s; sunt ros pbates q; res sut optie ordiate
 q; respiciut vtrūq; ordine. **A**d illd qd obiz
 q; sapia e ifinita dd. q; q;uis sapia e ifinita
 tn res n sunt capaces nisi ordis finiti. et ipa
 sapia summa sumū dat ordine que hze pnt.
Ad illd qd obicif q; cadit iozdiatio dd q; si
 asiderem; hos ordies s; ad finē i vnuerfo
 ita se ad inuicē dplectūt q; nō pt ibi ee in
 ordiatio. **A**d illd qd obicif de appinqate
 dd. q; hoc e vey h; p;am ordiatō; s; h; d
 eursum vnuerfi necē e q; res sit p;io longe a
 fine. et p; appinqbit. **A**d illud qd obicif
 q; ordo pēdet ex p;tib; dd. q; sic aliq; dtingē
 tia i se hnt ee absolutū dñs s; ordinem necm
 sic et i p;posito itelligēdū. q; q;uis aliqd non
 sit optimū i se. tn optime ordinat. et exēplū
 hui; p; i p;tib; corpis et i re artificiali. i q; e
 consonatia et armonia sic i cithara. q;uis ei no
 bilior sit sit oculi q; pedis. tn si asiderem;
 vtrūq; h; suū offidū. tā oclū q; pes optie
 fituati sunt i toto. ita q; nec oclū meli; pe-
 de nec erōnerfo. et ita dic ang. sup jo. qd sic
 anglū optie i celo. ita mūd; optie i imo sic
 i terza. et silr appar; i cithara. pnt em omes
 corde ita p;portōari q; si aliq; tendat vt deē
 ei melior son; nūq; remanebit consonatia. silr
 dictōs pnt ordian. ad faciendū versum. ita
 q; ex illis dictōnib; ipossibile e fieri versum
 meli; ordiatū sic in p;posito itelligendū.

Varto q;rit v; potuerit facere mōm
 antiq;re. et q; sic videt. ij. pe. vl. mil
 le an apud deū sic vna dies. et i p; mille an
 ni an oculos tuos tanq; dies hesterna q; pte
 rijt p; rōe. c. m. anoz s; de; potuit facere
 mūdū an die hesterna. potuit p. c. m. anoz
 an. et si h; eēt antiq;re s; rē. **I**te diuina poi-
 et opatio nō depend; nec a matia nec a tpe
 s; qua rōe pt i vno instati pt i alio s; q; rōne
 i posterora eadē rōne in priora. et si h; mūd;
 potuit fieri antiq;re s; rē. **I**te diuina eēntia
 et potētia fuit an tps p;cipū aut s; fuit
 potēs p;ducere an aut nō. si n; s; erat ipotēs
 si sic s; potuit facere mūdū anquā faceret.

Ite ego q;ro v; potuerit facere post. si sic
 s; nō e maior rō de post q; de an s; p; rōe po-
 tuit facere an. aut si nō potuit p; nec an. et
 ita necē fuit q; tūc. s; videt q; d; pul; et nō
 volūtari; mūdū fecit tūc. **S**; d;ra an p;ri-
 apū tps nihil erat nisi eēntitas s; si potuit
 mūdū facere an p;cipū tps. potuit facere
 et i eēntitate. s; qd h; eē in eēntitate car; p;ri-
 et nihil tale pt eē creatū ex nihilo s; rē. **I**te
 si potuit facere an p;nat. silr e; q;ro v; an
 et i ifinitū. s; ifitū a pte an e eēnū. s; si po-
 tuit i ifinitū an facere. potuit etiā ab etno
 si s; nō potuit facere mūdū etnū q; nō ess;
 fact; nec antiq;re e. **I**te necē e mūdū h;re
 finitā duratō; a pte an. s; i oī finito necē est

alicubi stare ultra q; nō pt fieri p;ssus s; qua
 rōne stat i aliq; instanti finito. stat i illo i q;
 adit e mūd; s; rē. **I**te p;ri- totū antiq;
 tatis nō pt aliqd fieri vel cogitari antiq;
 tpus vel eū qd icēpit cū mūdō e totū anti-
 quitatis p;cipū. s; et nō potuit aliqd eē a-
 tiq;re. **S**; dd. q; cū q;rit v; de; potuerit
 facere mūdū antiq;re. pt itelligi dupl;
 aut q; ipm creauerit ab etno cū p;duxerit ex
 tpe. et tūc eēt antiq;re. aut ita q; mūd; du-
 rass; tpe lōgicri. tn finito. primū credo ipof-
 sibile simpl;. qm iplicat i se d;radictō; ex h;
 em q; ponit fieri. ponit h;re p;riapū. ex h;
 aut q; ponit etnus. ponit nō h;re p;riapū.
 vñ idē e q; rere. v; de; potuerit an mūdū
 facere. q; mūd; habēdo p;riapū non h;re
 p;riapū. et hic icludie d;radictōis v;ra; p-
 te; similit; q;rit ad h; sensum. videt aliqb;
 ipossibile. qd iplicat i se oppō; qm anterior;
 tas siue antiq;tas icēpit simul cū tpe. nā i eē-
 nitate nō e an et p; et tpus icēpit de necita-
 te simul cū mūdō. sic sic icēpit simul cū loco
 et loc; cū orbe primo. vñ sic si q; rere v; p;ri-
 m; orbis potuerit fieri altior. nllā eēt i mōdo
 q; imo iplicat d;radictō; s; ex omes locū esse
 locū. et venit ex falsa imagine q; imagiat to-
 tū mūdū eē i locali spacio. sic imagiat ter-
 rā circūdari aqua. similit; itelligēdū e i p;po-
 sito qd e iplicatio d;radictōis. et v;it ex flā
 imagiatōe. q; imagiamur an p;riapū mōi
 fuisse durō; tps i q; mūd; potuiss; an fieri.
 vñ si q;rat v; totū mūd; potuiss; fieri ex to-
 tū mūdū vel sup vel ifra. stulta e q; et ipli-
 cas opp. et venies ex mala imaginatōe. p h;
 mod; rident. si q;rat v; mūd; potuerit fieri
 an vel antiq;re. vñ dicūt q; si aliqd p;cessit
 set an mēsurās t;aliter potuiss; v; q; an fieri.
 si similit; si loc; ess; ex potuiss; altior fieri. rō
 aut istū male imagiatōis e. **C**ū em imagina-
 mur eternitatē i ifinitū an tpus fuisse itel-
 ligim; eā q; duratōe extēlā; i qua sunt diuer-
 sa nunc i q; q; lib; potuiss; fieri tēp;. s; h;
 oīno nihil e. q; eternitas e simplicissimū i q;
 nulla oīno cadit diuerfitas. **C**ocedend; s; sic
 pbant rōs iducte. ad hoc q; sic n; potuit mū-
 dum facere i alio loco q; nō e i loco sic n; an
 q; nllā e antiq;tas nisi i eo. **A**d illd q; obz
 q; apud deū nō e vis aliq; aliq;to tpe et q;
 potētia ei; nō depēdet rē. dicūt ad oīa vni-
 ca rñsione. q; q;uis diuina virt; ad nihil arte-
 tur. tn p;riapiatū nō pt facere sine p;riapio.
 et t;ale nō sine tpe. et primū t;ale nō pt fa-
 cere nisi i p;ri- tps. et p;riapū tps nō nisi
 i p;ri- tps. oppositū em nō dic potētia sed
 magis d;radictō; et repugnatiā. nec tn arta-
 tur ad sic faciēdū q; poss; oīno nō facere. vñ
 sic stulta e q; si q;rat v; potuit facere p;ri-
 apū tps an p;riapū tps similit; et p;dicta
S; qm durū videt dicere. q; de; n; potuit
 facere mūdū antiq;re. et q; alū mūdū fa-
 cere potuerit s; tm istū. **D**eterea dicūt alij.
 q; sic de; potuit facere mūdū ampliozem

ita potunt facere antiquiore siue omni distin-
 ctione. et tñ istud nō ē oīno silē qz de2 possz
 facere celū ampli2 et ma gis distare a terza.
 salua vtriusqz natura. s; si de2 itelligat fecit
 se qz illud nūc mag distet a prin° tps itelli-
 git illud nūc eē aliud qz etiā si itelligat mun-
 d2 fact2 an. adh° n̄ eēt aī qoz respectu istū2
 nūc. qz tñ distaret qñtū distat a prin° et ita
 nō eēt antiqoz. et iō nō ē simplr negāda nec
 simplr dcedēda. sic nec ista de2 potunt face-
 re mundū altōre. si em̄ itelligas de hoc abso-
 lute. flm̄ ē. sic dicit prima opio. et nō itelligi-
 bile. et iplicatō dtradictōis. si aut itelligas
 p dcomitātiā alti2 loci. s; qz de2 potunt fa-
 cere aliū mundū āplectētez istū i quo situm
 possz hā magis altū et mī2. silr iudicādū d
 antiqitate. et iō si qrat vtz dō potuerit an fa-
 cere mund. distinguēdū sic et hic. vtz deus
 potuerit facere mūdū i alio loco vel alibi qz
 adverbialis dctiatio p̄ cadere sub ampliā-
 tōe verbi vel eē. si sub ampliā tōe verbi tūc ē
 vera. et ē sensus qz de2 potunt aliū locū face-
 re et i illo mundū istū totū ponere. potunt
 em̄ facere cētū tales mūdōs et adhuc vnū cō-
 plectētez om̄s. et vnū i loco altiori qñ aliū sic
 et i tpe itelligendū ē. qz de2 potunt facere tē-
 pus an hoc et i illo facere mundū. Alio mō
 p̄ cadere adverbialis dctiatio eē āpliāti-
 onē de tpe p̄t. et ē s; qz dō p̄t facere mundū
 istū i alio loco. q̄ ē eē mund et h° ē iplicatio
 falsi. qz nō ē locus m̄i intra mūdū. et silr de
 tpe itelligēdū. Ad illd qd obicit. qz an nō
 erat m̄i et nitas. dō. qz ven ē s; tñ de2 potat
 facere qz an eēt tps. Ad illd qd obr de ifi-
 nito a pte an dō. qz ifinitū a pte an. p̄t eē a
 p̄ osito h̄m actū aut h̄m potētiā. primo dicit
 eternitatē. 2° m̄i qz et nitas dicit ifinitū.
 actū. ad illd qd obicit qz nccē ē ponere sta-
 tū dices qz ven ē. s; stat p̄nt eē ifinti et licz
 i potētiā nō sit ponere statū. tñ qz act2 n̄ dse
 quit totā potētiā. s; i aliq statū ē iō i statū
 finito. s; qz mag i hoc qñ i alio. rō summa et
 potissima ē volūtas faciētis. Ad illd qd o-
 bicat qz antiqtas cepit cū mūdō dō qz ven ē
 s; de2 potunt facere qz an icipet. iō nō valet
 rō illa. rōes ad oppositū sunt dcedēde. p̄ce-
 dunt em̄ secundum primam viam.

Onsequēter qñtū ad h̄ articlū qñtū de i
 mutabilitate diuie potētie. vtz vtz qz semel
 de2 p̄t sp̄ possit. et qz sic videt. qz oīs pō q̄ ē
 idē cū eēntia h̄z idē posse qz eē. et omē illud
 cui2 posse ē idē qz eē si h̄z eē imutabile et eē
 nū h̄z et posse. s; qz de2 semel ē sp̄ ē qz eē eē
 ē imutabile. s; et qz semel p̄t sp̄ p̄t. Itē oīs
 potētiā q̄ ē ifinita et nō p̄t nō eē ifinita sp̄ ē
 iētū eqliū. qz si respectu paucoz eēt. aliqñ
 desineret eē ifinita. et desineret eē oipotēs.
 s; diuina potētiā sp̄ ē ifinita et oipotēs s; n̄
 bil possibilū accrescit ei nec decrescit s; qd
 semel p̄t sp̄ p̄t. Itē oīs pō q̄ ē oīno ffns et
 nullo depēdens a possibili. oē qd p̄t sp̄ p̄t
 si i seip̄a maneat nō mutata. s; diuina pō ē sp̄

huoi et nō mutat i se s; 2°. Itē qñtū de2
 potunt ad h° p̄t. si nihil d eō factū ē qd n̄ sub
 sit ei2 vtuti. s; nihil p̄t fieri ab ipō. qz nō sub
 iaceat diuie vtuti s; p̄t illd factū nō ipē-
 diē qui adhuc possit. s; p̄t qñtū potunt. s; qz
 dtra si dō p̄t sp̄ qñtū potunt semel. s; potunt
 xp̄z resuscitare a mortuis et mūdū creare s;
 et mō p̄t. qd stultū ē dicere Itē si qñtū se-
 mel p̄t sp̄ potunt. s; mō p̄t mundū creasse s;
 ab etno potunt creasse Itē si qñtū p̄t semel
 et sp̄ h̄ an mundū potunt facere. qz mūd2 nō
 fuisz s; et mō p̄t facere. qz mūd2 nō fuisz
 Itē cū dicit. de2 p̄t h° siue p̄t hoc facere
 hoc aliq demōstrato. aut dnotat aliqd aut
 nihil. si nihil s; eē v̄e p̄t dicit. qz de2 p̄t ma-
 lū ut bonū. si aut aliqd ductat h° nō ē nisi p̄t
 s; bilitas ad fieri s; qd fcm̄ ē idē ip̄z nō h̄z p̄t
 s; bilitatē ad fieri. s; dō n̄ p̄t facere qd fcm̄ ē
 et p̄t potunt s; nō p̄t qñtū potunt. B; qz
 ad hoc ē duplex mod2 respōdēdi. sicut ad so-
 phiā de scia. dcesso em̄. qz diuina potētiā h̄m
 veritatē. cūno sit imutabilis. scdm̄ positōem
 tñ noialū dcedūt h̄c. p̄t qñtū potunt et re-
 spondēt illatōi. s; potunt xp̄m suscitare s; et
 mō p̄t. n̄ dnt qz nō d̄z iferri sub illo tpe s;
 sub alio s; p̄t xp̄m resuscitasse. et h° enutia-
 bile ad iūctū verbis diuersoz tpoz. nō ē id
 iō dicit qz p̄t ē v̄a. et si aliē iferat assignat
 p̄ctm̄ i p̄cessu h̄m d. vel h̄m accns. tñ sic ē p̄t
 batū fuit. h° positō nō h̄z vitatem. qñs illa
 positō videt fuisse p̄babilis. et m̄gr fuit h̄z
 positōis qz p̄t soluit. et itē nō soluit i p̄po-
 sito. primo qz si diceret. de2 posse qñtū po-
 tuit. qz p̄t fecisse qd potunt facere. p̄t rōm̄ q̄
 n̄c ē eē. p̄t quicqd potunt. et trūcat2 quia
 p̄t fecisse qd potunt facere. et p̄t nūc vidisse
 qd potunt videre. Dretēa dante oppositū h̄z
 solutōis. adh° attingit soluere hoc mō. forma-
 ta rōne. potest quicqd potunt s; potunt nō fa-
 cisse mundū anteq̄ faceret. s; et mō potest
 nō fecisse. loco ei2 qd est nō fecisse. nō ē aliq
 dare equualens. s; illa responso nō soluit.
 maxime cū ipē magr dicat in lra. qz de2 non
 potest facere omē qd potunt aliqñ facere.
 nec vult facere vel esse vel fieri. qd aliqñ vo-
 luit facere esse vel fieri. iō dicendū qz dicitū
 fuit de scia. qz diuina sciētia in se oīno imu-
 tabilis definit scire aliqd enuntiabile. rōne
 dnotati. quia scibile definit esse ven. et ip̄a
 scientia siue scire dnotat vno modo in cogni-
 to veritatē. similiter itelligendū qz diuina
 potētiā dnotat in re respectu cui2 dicitur.
 possibilitatē et talē inq̄ possibilitatē. q̄ respi-
 cit potētiā agentē sub rone potētie nō ipō-
 tentie. qm̄ s; ita est. qz multa possibilia fiūt
 impossibilia p̄ accns. et multa possibilia fiūt
 entia. et iam sunt impossibilia ad fieri. facere
 em̄ qz nō ens nō sit. nihil ē facere. similiter fa-
 cere qd factū ē. nihil ē facere et ita impossibi-
 le ē fieri. Hinc ē qz qz de2 nō p̄t nisi possibi-
 le qd posse ē possibile. qz nulla mutatōne fa-
 cta in potētiā. sed equaliter deo existente

potēte sit aliquid deo impossibile. ppter mu-
tationē a pte rei. et hec dcedenda ē q̄ diuina
potētia ē immutabilis. et hec negāda est. q̄c
quid deus semel potest semp potest. **Ad**
illud ḡo qd̄ obicit. q̄ diuinū posse est esse et
infinītum. et indepēdens totū illud cōclu-
dit q̄ ip̄a nō mutet. sed nihil sequitur de cō-
notato. verum ē. tñ q̄ posse dei respectu cō-
notati semp est infīnītū. quia si auferat finitū
ab infīnītō nihilomīd̄ remouet infīnītū. et
ideo q̄uis desinat aliquid posse facere. sem-
per tamen infīnīta est. **Ad** illud quod obi-
cit vltio. quia alia patent ex hoc. q̄ diuina po-
tētia dñatur oībus que sunt. dīcēdū. q̄ oīa
ei subsunt. et tñ nō sequit̄ q̄ possit facere qd̄
factū est. potest tñ illud destruere. s̄ face-
re nō potest. quia faciēdo. aut facit aliquid
aut nihil. si aliquid. ḡo aliqd̄ plus est nunc
q̄ prius. ḡo nō facit qd̄ factū est. si nihil ḡo
faciēdo nihil facit. similiter de eo q̄ fuit fa-
cere. qd̄ nō fuerit. aut facit hoc quiescendo.
aut expando aut destruēdo. quiescendo non
si em̄ deus nihil faciat. cum hoc ē p̄teritum
semp est p̄teritū. si vero faciat expando cum
nihil ex hoc fiat. hoc em̄ nō fuisse p̄teritum
nō est aliquid. ḡo faciēdo nihil facit. si vō
destruēdo cū p̄teritū siue qd̄ fuit nō sit nihil
facit destruēdo et d̄struēdo nihil destruit
Concedendū est ḡo q̄ nō potest quicqd̄ po-
tuit. quia fuit aliqd̄ possibile. qd̄ factū est i-
possibile non ppter artationem potentiē sed
ppter hoc quod necessario cōnotat impoten-
tiam. et sic patent obiecta.

A pte ista sunt dubitationes circa lrām et p̄-
mo de ista solutio ne magri qua dicit. q̄ nō
valet huiōi similitudis inductio. quia filiū
genuit de sua subā. Videtur enim responsio
ista nō esse sufficiēns. Nam inuidia potest
attendī respectu diuersi in substantia et na-
tura sicut angelus inuidit homini. ergo p-
ter hoc non excluditur inuidia a deo respec-
tu creature. **1o** dīcendū q̄ ad inuidiaz
ista duo cōcurrunt possibilitas sc̄z ad equa-
litatē et exigentia rei facte. nō em̄ iūdet ali-
quis alicui. nisi quia pificat ei aliquid vel ex-
cedit. vel q̄ timet ne pificet. **Itē** artifex n̄
dicit inuid̄ nisi q̄ nō facit rem scdm̄ qd̄ exi-
git. et ip̄e potest. et ppter hoc q̄ ex pte re-
nō erat exigentia. et ideo in nullo poterant
pificari ideo qualescūq̄ faceret. nō cōmittit̄
tur in deo esse inuidia. etiā si nullas res fa-
ceret sed in filio dei erat potētia ad equali-
tatem. et vltimū exigentia. ppter hoc q̄ erat
de substantia patris. hinc est. q̄ nō est simi-
le vt dicit magr et est 1o eius bona. ponit ei
anteredēs p̄ dñte. nō quia velit dicere q̄ in-
uidia sit solum. vel possit esse respectu simi-
lis in natura. sed ppter rōem p̄dictam exigen-
tie sc̄z et equalitatis que erant in generatōe
filij. quia erat de substantia patris. **Item**
queritur de hoc qd̄ dicit. potuit deus homi-
nem talem fecisse qui peccare non posset nec

vellz et si talē fecisset q̄s dubitet eū meliozē
fuisse. videtur em̄ dici cōtrarium in ecc̄. xxxi
potuit transgredi. et non est trasgressus. h̄o
dicitur in laudem sancti viri. et aug. ip̄e dicit
sup̄ gen̄. ad lrām. qd̄ meliozes iudicant d̄s
homines. si ei liberaliter deseruerēt. et iterū
in libro de ci. dei dicit. q̄ melioz est substan-
tia que peccare potest. q̄ que non potest. **R**
esponso dīcendū. q̄ melius dicit duplici-
ter. aut simpliciter. aut in ordine ad finem
si simpliciter loquamur. melioz est homo cō-
firmatus in gratia. q̄ potens labi. si in ordi-
natione ad finem. que quidē consistit in p-
ueniēdo. sic meli2 fuit facere h̄o iēz i liberta-
te peccādi. s̄ tñ primū meli2 est simpliciter.
hoc aut est meli2 scdm̄ quid. et ideo verbū
aug. simpliciter loquendo habet veritatem.
qd̄ aut dicit de viro iusto. laus accidentalis
est. siue quantū ad gliam accidentālē. cōstat
em̄ xpm̄ nō potuisse peccare. et tñ erat glori-
osissim2. similiter intelligendū est vbum̄ illud
aug. sup̄ gen̄. scdm̄ q̄ dicit. q̄ melioz est na-
tura que potest peccare. q̄ que nō potest di-
cendū q̄ nō posse peccare ē duplici de causa
aut quia caret volūtate. aut vertibilitate vo-
luntatis. et primo modo intelligit aug. non
scdo. **Itē** querit̄ de hoc qd̄ dicit magr. q̄
potuit deus meliozē facere q̄ facit. videtur
em̄ istud non habere veritatem in oībus et
sp̄aliter in xpo. que videt̄ nullo modo pos-
se facere meliozē. p̄ illud qd̄ dicit phi. ii. de-
dit illi nomē qd̄ est sup̄ omne nomē. **Item**
jo tercio datus est ei spiritus non ad mensu-
raz. ḡo nullo modo potuit de2 dare xpo pl2
de spū ḡo non potuit eum facere meliozē. **1o**
dīcendū. q̄ magr loquit̄ de vniuerso et
eius p̄tibus. et qm̄ xpus nec est de vniuerso
nec est eius ps. ideo nō habet locū in ip̄o ver-
bum. tñ adhuc in xpo habet dubitatōem. si
em̄ quicqd̄ habet hūanitas xpi finitū est ḡo
cū deus possit supra omē finitū potuit mai2
et itē xpus factus fuit passibilis et morta-
lis et potuit fieri imortalis. **Et** ppter h̄o dī-
cendū. q̄ tripliāt est loqui de xpo. aut q̄tū
ad vniōnē. aut q̄tū ad grām singularis p-
sone. aut q̄tū ad p̄prietates nature. si q̄-
tū ad vniōnē. nec deus potest plus dare.
nec creatura recipere q̄ vniōnis gratia. ex pte
alterius extremi et dignitatis infinite. sc̄z
q̄ homo sit deus. quāuis ex pte humanita-
tis. quicqd̄ est ibi sit finitū. et ita non po-
nitur limitatio ex parte dei. nec ex parte cre-
ature capacitas infinite nisi per vniōnem. vi-
delicet quia vnitur homo bono infinito. ita
q̄ homo est deus. qui est bonitatis infinite
Si autem loquamur quantum ad gratiam
singularis p̄sone. sic cōcedēd̄ q̄ de2 potuit
plus dare. sed rationalis creatura nō potuit
amplius recipere. non quia capacitas anime
ad gratiam p̄ collatōz gratie minuat̄. quia
nec minuetur nec augetur. sed cōsumat̄ et cō-
pletur. et ideo non est possibilis ad ampli2

Si autē loquamur quantū ad proprietates nature. sic deus plus potuit de bonitate dare. et rationalis creatura recipere quantum ad ea scilicet que sunt corporis. quia nunc plura habet quam quando factus est. sed non potuerunt fieri et saluti nostre effici congruentiores. nunquam enim salus nostra potuisset per substantiam incorruptibilem et immortalem ita reparari sicut per mortem et passionem eius reparata est. patet ergo quod melior potuit esse christus. et quod non potuit obici de beata virgine. videlicet enim quod non potuerit fieri melior quia nihil melius de conceptu virginali dicitur. Decebat quod illius hominis conceptio fieret de matre purissima que puritate maior nequit sub deo intelligi. ergo videtur quod non potuit fieri melior. et tamen ipsa fuit pars universi. **I**tem super omnes choros angelorum exaltata est in gloria. ergo facta est in summa gratia. **U**bi dicitur quod est loqui de beata virgine quantum ad tres adiciones. scilicet quantum ad gratiam iustificationis. quantum ad gratiam deprecationis. quantum ad naturam caritatis. Si quantum ad conceptionem plus sic qua fuit mater dei quo nihil nobilius cogitari potest. et mater nobilissimi filii sic tantam habuit bonitatis dignitatem quod nulla mulier amplius capere potuit. si enim omnes creature quantumcumque ascenderent in gradibus nobilitatis essent prentes. omnes deberent reverentiam matri dei. Si autem loquamur quantum ad gratiam iustificationis. tantam habuit quantum pura creatura humana siue rationalis que facta est sic recipere potuit. Si quantum ad naturalia optima habuit. secundum quod finis appetens fuit simpliciter tamen meliora potuit recipere. et deus dare. et ita patet quod in nullo creato habet instantiam hoc verbum magistri. quod deus ea que fecit potuit facere meliora. patet etiam quod in aliquibus capacitate gratie deplevit et implevit. sed in christo per omnem modum. in matre enim secundum quod capit pura creatura rationalis in sexu femmine quantum ad ea que spectant ad corpus. et in anima humana quantum ad ea que sunt gratie.

Item de voluntate dei aliquid per sensum nostri imbecillitate dicitur. Supra legit magister de scientia et potentia. hic iam tertio agit de voluntate. Et habet hec pars tres partes. In prima agit de voluntate secundum suam quidditatem. In secunda secundum eius impletionem respectu operis qualiter scilicet impletur. infra dist. xlvj. hic oritur questio. dicitur enim. In tertia determinat qualiter voluntas nostra diuine conformatur. et hoc dist. xlvij. Sciendum quod aliquando mala est voluntas. Prima pars habet tres partes. in prima ostendit quod voluntas dei est ipsa diuina essentia. in secunda quod ipsa est omnium causa. ibi. hec itaque bona voluntas causa est. in tertia ostendit quod ipsa voluntas dei est multipliciter dicta ibi. hoc non pretermittendum nobis dicitur. Prima pars habet duas. in prima ostendit quod velle est in deo esse. et voluntas est ef-

ferencia. in secunda soluit dubitationes ibi. Et licet idem sit deo velle. Secunda pars similiter duas in prima ostendit quod diuina voluntas est causa prima. in secunda ostendit quod est causa generalissima ibi. voluntas ergo dei ut ait Augustinus hic non est pretermittendum dicitur. Hec est tertia pars in qua agit de istius nominis multiplicitate. et hec non est multiplicitas equocationis sed analogie. Et sunt in hac parte tres particule. In prima ponit modum principale accipiendi circa hoc nomen quod est voluntas. quia scilicet accipitur per voluntatem beneplaciti. In secunda ponit modos non principales sed tropologicos secundum quod accipitur pro signo voluntatis. et hoc facit ibi. Aliquando vero secundum hunc quandam dicendi figuram dicitur. In tertia breuiter epilogat pretermittenda ibi. Quinque ergo supposita sunt que dicuntur dicitur.

Intelligentiam prentis distinctionis tria principaliter querunt. Primo de voluntate diuina quantum ad quidditatem. Secundo quantum ad causalitatem. Tertio quantum ad rationem significandi. quantum ad primum duo querunt. Primo querunt. verum sit in deo ponere voluntatem. Secundo verum ipsum sit dicere omnivolentem sicut dicitur omnipotens.

Quod autem in deo non sit ponere voluntatem ostenditur auctoritate et ratione. Primo sic. Augustinus in libro de libero arbitrio voluntas est rationalis motus sensui prehendens et appetitus. sed in deo non est motus nec sensus nec appetitus. ergo neque voluntas. Item Augustinus in libro de duabus animabus. voluntas est animi motus ad aliquid persequendum vel fugiendum. sed in deo non est ponere fugam nec persecutionem. ergo nec voluntatem. Item ratione. quia voluntas est potentia in nobis maxime vertibilis. unde alie potentie non possunt in malum. sed sola voluntas est a qua est peccatum. sed in deo nulla est omnino vertibilitas ad malum. ergo voluntas eo ipso quod voluntas est ad opposita. eo quod ad opposita est contingens et variabilis in deo autem nulla cadit contingencia nec varietas. ergo dicitur perbatio prime. voluntas eo ipso quod voluntas est potestas rationalis. sed potestates rationales sunt ad oppositum. sicut dicit philosophus. ergo dicitur similiter eo ipso quo est voluntas est libera. et si hoc non est determinata ad unum. quia tunc non haberet libertatem. sicut nec potentie naturales. ergo est ad opposita et igitur variabilis. Sed contra Ephe. j. dicit apostolus. secundum consilium voluntatis sue. Et iterum ibidem. secundum propositum voluntatis sue. et tota scriptura est plena hoc nomine voluntatis. ut est in deo. ergo dicitur. Item philosophus in xi. concludit quod voluntas est actio ipsius dei. Item ratione videtur. quia voluntas est illud penes quod residet inter creatura summa potestas. ergo si voluntas de se dicit potestatem. quia omnibus prentibus in regno

anime. et nihil potest sibi impare. sed deus
est potentissimus. et omne quod possibile est
sibi attribuentur. ergo etc. **I**tem voluntas est
in qua consistit voluptas summa siue felici-
tas. beatus enim est qui habet omne quod vult
unde nihil delectatur nisi habens. vel aliquid
simile voluntati. sed deus est felicissimus in
quo est omnis felicitas et iocunditas. 8° etc.
Item voluntas est illud penes quod resi-
det iusticia et equitas. iusticia enim non est
aliud quam rectitudo voluntatis. unde non ha-
bentia voluntatem non sunt capabilia iusti-
cie. sed deus est iustissimus. sed omnem intel-
lectum. ergo habet voluntatem. **I**tem volun-
tas est vis secundum quam attenditur summa
liberalitas. omnis enim liberalitas venit ex
amore. sed constat quod amor est actus voluntatis.
in deo autem ponere est summam liberali-
tatem. ergo et amorem et voluntatem. **B**er-
dus quod in deo est ponere voluntatem sicut om-
dunt quatuor rationes predictae. propter quat-
tuor conditiones. scilicet potestatis. voluptatis.
equitatis. et liberalitatis. que sunt circa vo-
luntatem. et magis proprie in deo. et completiori
modo quam in nobis. voluntas enim in nobis est
per differentiam a substantia et actu. et per distan-
tiam a fine. in deo autem per omnimodam differe-
ntiam boni. scilicet substantie virtutis actus et
finis. Et quia in nobis est per differentiam a
substantia et ab actu. ideo alijs preiudens. et
secundum diversos actus variabilis. propter diffe-
rentiam enim a substantia in qua possunt et alie
potentie radicari preiudet alijs potentijs. ut
sensui et appetitui propter differentiam ab actu
est variabilitas secundum alternationem affectio-
num. in deo autem neutrum. ideo nec regit infe-
riores potentias. nec habet variari secundum af-
fectiones varias. et ideo quia in nobis est
per distantiam a fine. inde est quod est indigen-
t et ideo in ea est fuga et appetitus. et cadit
in ea tristitia et malicia. quod potest a fine ob-
liquari cum non sit illi coniuncta. in deo autem
est coniuncta. ideo nec fugam nec
appetitum habet nec tristitiam nec maliciam. sed
omnimodam leticiam et iusticiam. et sic patet ratio
sive ad prima tria. quia quibus iste conditiones
appetitibus fuga malicia siue vertibilitas con-
ditiones sunt voluntatis create. tamen omnino a
voluntate diuina semote sunt. Ad illud quod
obicitur quod est contingens et variabilis. dicitur quod est
contingens in actu vel in effectu. non tamen est
in effectu nostro. sed etiam in multis que a
deo sunt. multa enim facit deus que posset non
facere nullo repugnante. Si autem loquamur
de contingens in actu quod voluntas modo vult
aliquid. modo desinit aliquid velle. et inci-
pit velle. modo vult aliquid. modo vult op-
positum. hoc cadit in voluntate humana. que
in voluntate humana et actu est diversa. unde nec
semper est in vno actu. nec in actu uniformi. di-
uina autem voluntas propter potentiam suam cum
actu omnino variari non potest. nec habet in

se aliquam contingens. et ideo patet omnia quae sunt.
Secundo supposito quod in deo sit po-
nere voluntatem. queritur utrum ipsa sit
ponere omnivolens. ut ita dicatur
voluntate omnivolens. sicut a po-
tentia et scientia omnisciens et omnipotens.
Et quod sic videtur. quia deus non dicitur omni-
potens eo quod possit omnia. sed quia potest
omne quod decet eius potentiam. non enim po-
test mala. sed simpliciter vult deus omne quod
decet voluntatem eius velle. ergo debet dici
omnivolens sicut omnipotens. **I**tem sicut se
habet cognitua dei ad verum. ita se habet af-
fectiva siue voluntas ad bonum. sed cognitua
siue intelligentia amplectitur omne verum. unde
qui diceret deum aliquid verum ignorare. de-
rogaret eius intelligentie. 8° pari ratione cum
intelligentia non sit latior nec est perfectior
quam voluntas. voluntas erat respectu omnis
boni. 8° sicut dicitur omnisciens. quod scit omne ve-
rum. ita omnivolens. quod omne bonum vult. **I**tem
sicut dicitur deus verum omnis veri quo scit omne
verum habet veritatem. ita est bonum omnis bo-
ni a quo omne bonum habet bonitatem. sed deus
in agnoscendo suam veritatem. quia est ratio om-
nium. omnia cognoscit. 8° similiter diligen-
do suam bonitatem omne bonum diligit. sed omne
quod diligit. vult. 8° vult omne bonum sicut et
cognoscit omne verum. et sic etc. **I**tem bona vo-
luntas est que se extendit ad multa bona 8°
melior ad plura. et optima ad omnia. 8° in
finita ad infinita. ergo sicut potentia et scien-
tia se extendunt ad omnia. et infinita. ita et
voluntas. ergo qua ratione dicitur omnipotens
et omnisciens. pari ratione debet dici omnivo-
lens. **C**ontra in primis. omnia quancumque voluit fe-
cit. ergo nihil vult nisi que facit. sed plura
potest facere et non potest nisi volens. ergo
plura potest velle. sed si deus plura posset
scire non esset omnisciens. 8° etc. **I**tem si ali-
quid sciret homo quod non sciret deus. non
esset omnisciens deus. cum ergo aliquid velit
homo quod deus non velit. ut puta facere fur-
tum. ergo deus non est omnivolens. **I**tem si
posset malum esset posse. deus non esset omni-
potens. quod non potest mala. cum ergo velle
malum sit velle et deus non velit mala. deus
non est omnivolens. probatio minoris. malum non
est malum nisi quod voluntarium. quod secundum Augustinum.
peccatum a deo est voluntarium. etc. ergo ratio
voluntatis saluatur in malo. similiter et actus
voluntatis in volendo malum. ergo etc. **I**tem
velle malum aut est velle. aut nolle. si velle
habeo oppositum. si nolle. sed nolle malum est bo-
num. ergo velle malum est bonum. ergo si deus
vult omne bonum. deus vult omne malum quod est
falsum. **R**estat ergo quod velle malum est velle
et deus non vult malum. ergo deus non est om-
nivolens. sed illud argumentum est sophisticum
quia similiter posset obicitur de potentia. **S**ed
queritur unde est hoc quod velle malum est velle. si
posset malum non est posse sed impossibile. **I**tem

hoc querit de cōpatōne potentie sapientie
 et voluntatis ad sua obiecta sedz ambitum.
 17° dō q̄ cum querit vtz deus sit omni-
 uolens duplicē intellectū potest facere ista
 locutio. et eo q̄ hoc quod est omne potest
 facere distributōez simplici. vel vt nunc. si
 distributōez simplici q̄tum ad actū et ha-
 bitū facit tunc dicit omniuolēs. qz vult om-
 ne volibile. si ut nunc dicit omniuolēs quia
 vult omne uolūtū. in vtroqz sensu falsitatez
 habet. qz in vtroqz sensu ueritatē habet i po-
 tentia et in scientia. et ideo simplici con-
 cedat qz deus sit omniuolēs. Intellectz
 huius et ratio patet. Si em simplici accipi-
 at deus scit omne scibile et potest omne pos-
 sibile. sed non vult omne volibile. qz diuina
 uoluntas importat causam actualē. potētia
 vero abstrahit a ratōe actualitatis. et poit
 rationez cause. scia vero abstrahit a ratione
 vtriusqz. quia ergo deus nō est causa actua-
 lis oim que potest facere vel velle. sic nō fa-
 cit omne volibile. ita non vult. qz potētia vō
 abstrahit a ratōe actualitatis ideo nō dicit
 solū respectu faciendoz in actu sed etiā re-
 spectu possibilū fieri a deo. qz vero scia ab-
 strahit a ratōe vtriusqz. hinc est qz scia non
 tm est respectu faciendoz sed etiā respectu
 possibilū. non tm deo sed etiā alijs. utpote
 possibilū maloz. hec ergo est ratio. qz actz
 scientie ut scire est p modū habitus. simili-
 ter. et posse p modū hitus ut posse. uolun-
 tatis p modum actus ut velle. ideo scia oim
 scibilū que sunt potētie. sed non uoluntas
 omnū volibilū. et ideo non potest de2 plu-
 ra scire vel posse. potest tñ plura velle. Si-
 milie si accipiamus rem vt nunc respectu rei
 p̄use et respectu facte et uolite. scia ē respe-
 ctu omnis rei in qua saluatur ratio scientie et
 potentia in qua saluatur ratio potentie. s3 uo-
 luntas non est respectu omnis rei in qua ra-
 tio uoluntatis saluatur. scientia em est respectu
 oim futuroz et p̄ntium et p̄teritoz. bonoz
 et maloz. qz ibi saluatur ratio scientie et nobi-
 litatis. qz scire malū scire est. et scire malū no-
 bilitatis est. Similit potētia ē respectu om-
 nū bonoz in quibus solū saluatur ratio poten-
 tie. nam posse malū non est posse. vnde pos-
 se malū non tm derogat pfectioni potentie.
 sed etiā ipi potentie. qz posse deficere non
 est posse. et ideo adhuc omipotēs. uolūtas
 vero est respectu bonoz tm non respectu ma-
 loz. et q̄uis in uolendo malū non saluatur di-
 gnitas uoluntatis. saluatur tñ ratio uolēdi. qz
 velle malū velle est. et hinc est qz deus non
 dicit omniolens qz non vult malū. sed tñ om-
 nipotēs dicit. q̄uis non possit malū. Si que-
 rat quare ratō potentie non saluatur respectu
 mali sicut et ratio uoluntatis. dō qz poten-
 tia ad ipm qd dicit. dicit p modū habitus
 et positionis de potētia actiua loquēdo. vñ
 cum est respectu pauatōis iam non estz poit

sed defectus potētie. sed uolūtas idipm qz
 dicit. dicit p modū cuiusdā mōrntie et cō-
 placentie. qz 8° in malo saluatur ratio dēnsus
 et dplacentie sicut et respectu boni. iō uelle
 malum uelle est. sed posse malū non ē pos-
 se. Ad illud quod obicit qz deus vult om-
 ne quod decet. dō qz illa non est ratio qre
 dicit omniolens sed illa que passignata est.
 s3 qz potest omne quod posse potētie est.
 Ad illud quod obicit qz cognitua ample-
 ctit omne vtz. et affectiua omne bonū. dō
 qz aliter amplectit hec. aliter illa. cognitua
 em amplectit actualit cognoscēdo omne qd
 est ueruz et quod potest esse. sed affectiua
 qz actus ei2 est in ratōe actus amplectitur
 et vult solū bonū quod est vel erit. Rursus
 vtz amplectit totū actum dgnitiue. qz nihil
 scit nisi vtz. nam falsum scire non est scire.
 sed bonū nō amplectit oino actum uolūtatis
 nam uelle opositū boni est uelle. et hinc est
 qz deus sciendo omne vtz dicit omniolens
 sed non sic uolendo omne bonū omniolens
 Ad illud quod obicit qz deus cognoscen-
 do se qui est ueritas ipa omne vtz dgnoscit
 8° rē. dō qz vtz est sed aliter. qz dgnoscen-
 do se est causa ex emplariz. et causa exempla-
 ris non tm futuroz. sed etiā possibilium a
 deo fieri. sed diligendo se bonū est causa ac-
 tualis ut patebit. et ideo non sequit qz ve-
 lit nisi bona que erunt vel fient. et ppter hō
 non potest dici omniolens. **A**lia tñ est hu-
 ius ratio sicut patebit in tra. Ad illud qd
 obicit de uoluntate qz melior est que se ex-
 tendit ad plura. dō qz uoluntas est actus
 rationalis. vnde non dō uoluntas melior qz
 simplici ad plura. sed qz ad plura ratōna-
 bilis. et q̄qz ratio recta dicitat creaturas fi-
 eri in numero de finito. qz numerus infmitz
 rebus non dpetit. ideo optima uoluntas et
 pfectissima in aliquo numero uult res bonas
 esse sed tm finito. et ex hoc non sequit qz uo-
 lūtas sit infmitz uel oim possibilū nō etiāz
 oim. **P**otest tñ dici qz illud si alicubi habz
 ueritatē ibi tm habz ubi uolūtas aliquid re-
 cipit a uolito si uolūtas dei nihil recipit. et
 ideo nō est melior uolendo tria bona qz vñū
 et mille qz tria. et ideo non ualet illa ratio i
 pposito. Ex hoc patet illud qd dēnsent qri
 vtz uoluntas et potentia et sapientia sint
 equalia. dō em qz est loqui de hijs q̄tuz ad
 effectum siue actū. et q̄tum ad effectū siue
 obiectū. si q̄tū ad actū sic est ibi omōda eq-
 litas et circūcessio. vt patet. qz quod quid
 scit de2 et pot. vult scire et posse. et ecōuerso
 sic adhuc sunt equalia. qz nihil effiat deus
 nisi p potētiā sapientiā et uoluntatē. sed
 q̄tū ad obiectū siue cognōtatū sunt inequa-
 lia. scia em hoc modo est in plus et potentia
 in minus et uoluntas in minus. nam scitū ē
 bonū et malum. possibile est bonum tm. sed
 futurum et non futurum. uolūtū uero est
 bonum et futurū tm.

Quantū ad scdm articulū . q̄rit de
volūtate diuina . sc̄ q̄tū ad causas
litatē . Et circa hoc q̄runt duo . pri
mo querit in generali . vtz volūtāt
dei sit causa rex . Secūdo vtz sit causa p̄ia
et immediata . Et q̄ sit causa ōndit sic . **Hy**
larius in li° de synodis . omnibus creaturis
substantiā volūtās attulit sed filio natura
dedit . **Item** Aug . in li° ōtra manicheos
R̄ndendū est eis qui volūtātē dei nosse de
siderāt q̄ volūtās dei oīm que sunt ip̄a sic
causa . **Item** ratōne videt . q̄ deus ē causa
rex . sed omnis rei cuius est deus causa est
p̄ scientiā potentiā et volūtātē . aut g° est
causa quia potēs . aut q̄ volens . non q̄ pot
tens . quia multa potest que non facit . simi
liter nec quia sciens . ergo q̄ volens ideo fa
cit . sed causa est ad cuius esse sequit aliud
g° r̄ . **Item** deus causa rex creatur . aut g°
p̄ naturā aut p̄ volūtātē aut p̄ casuz et for
tunā . non p̄ casum et fortunā . q̄ tales sunt
causē scdm imp̄fectā ratōez . non p̄ naturam
quia sic simile ex simili p̄ducit . restat ergo
q̄ p̄ volūtātē g° r̄ . **Contra** si volūtās dei
est causa . aut ratōne p̄ncipalis signifiati
aut ratōe cognōtati . si ratōe p̄ncipalis si
gnifiati ergo cum idē sit sapientia potētia
et volūtās et essēcia eadem ratōe debet
dici causē . si ratōe cognōtati . q̄ro quid sit il
lud . nō ē dare nisi effectū . sed effectus d̄se
quit ratōez causē . non r̄cōuerso . non ergo ra
tione cognōtati et itē si cognōtat effectū
ergo nullo modo potest dici deus vult se
esse cuz circa se nihil oīno efficiat qd est flm̄
Item aut volūtās est causa p̄ p̄rietatez
aut p̄ app̄iationē . si p̄ p̄rietate tunc g° sa
pientia et potētia non sunt causē . si per ap
p̄riationem . aut ergo quia in volūtate
p̄ p̄us est ratio causalitatis . aut q̄ imedi
atius . non q̄ p̄us . nam potētia et sciētia
antecedūt volūtātē s̄m ratōez intelligen
di . nec quia immediatius . quia dicit **Augu**
stinus . q̄ deus per volūtātē mouet . per
sapientiam d̄sponit et p̄ potētia exequit .
ergo immediatiorē coopationē h̄nt ad opus
scientia et potētia q̄ volūtās ergo r̄ . **Itē**
aut est causa p̄pter virtutē agendi . aut p̄p̄
modū . non p̄pter virtutē . q̄ volūtās nō di
cit virtutē sed potētia dicit . si p̄pter mo
dū agendi . **Contra** modus agēdi p̄ modū
nature nobilior est . ergo natura magis ē cau
sa . p̄batō illud agens est virtuosius quod ē
suffitientius et nobiliorē effectū p̄ducit . s̄
natura suffitientior est in agēdo et pauciori
bus indiget et nobiliorē effectū p̄ducit q̄
ars siue agens voluntariū . ergo r̄ . **Item** q̄
non q̄tum ad modū videt . q̄ agens quod
dat p̄ducto p̄rietates naturales d̄similes
agit p̄ modū nature . sed deus effectibz suis
dat vnitatē veritatē et bonitatē nec potest
facere sine hijs . et iste sunt p̄rietates natu
rales diuine substantie . g° deus agit p̄ mo

De
dū nature non voluntatis . **Item** oīe agēs
voluntarie est agens p̄cōcipiendo . s̄ deus
non agit p̄cōcipiendo . sicut dicit **Dpo** . d
di . nō . q̄ sicut sol non p̄cōcipiendo illuminat
sic deus non p̄cōcipiendo creat . g° r̄ . **Item**
ad p̄dictorū intelligentiā est notandū q̄ q̄
us diuina essēcia sit vnū quid simplicissī
mū t̄n est pelagus substantie infinitū . et ideo
omnia que in nobis rep̄unt p̄ diuersitatem
omnia inq̄m in deo nobilior p̄ omimndā rep̄
iūt p̄dentiatē . nihilomīd t̄n scdm omīodaz
p̄fectionē et veritatē . **Vnde** sicut in nobis
est sapientia potētia et volūtās vere ē ens
et causa rex q̄ a nobis sunt sic et i deo sunt
sed t̄n vnū sunt . q̄ intellectus noster nō po
test infinitatē illius substantie d̄phendere
nec p̄ vnū verbū exprimere . ideo multis mo
dis intelligimus deū et diuersis nomibz ex
primimz . et scdm q̄ p̄ illos modos intelli
gimus plura enūciabilia ita q̄ deo aliquid
attribuimus s̄m vnū modū qd non s̄m aliū
et vere quidē . q̄ omnia in deo h̄nt verā ex
tiā . et ideo cū alio modo intelligamus deū
cū dicimus deū bonum . alio cū dicimus eū
eternū credimus se diffūdere . q̄ bonus ē
non q̄ eternus . h̄c em̄ est p̄p̄ietas bonitatis
non duratōis . h̄nc est q̄ cum intelligimus
vere volūtātē esse in deo et p̄p̄ietas volun
tatis sit p̄ducere ea que exeunt p̄ modū li
bertatis q̄ dicimus deū inq̄tum volūtās ē
esse causā rex . **Ratio** autē quare volūtati
attribuit causalitas hec est . q̄ ratio causan
di est bonitas et in ratōe effectiui et in ra
tione finis . nam bonū dicit diffusiū et bo
nū est p̄pter quod omnia effectiui autē nō
fit effectus in effectu nisi p̄pter finem . illd
ergo quod dicit diuinitatem p̄ncipij effe
ctiui cum fine ē ratio creandi in effectu . s̄
volūtās est actus scdm quē bonū reflecti
tur supra bonū siue bonitatē . ergo volūtāt
vnit effectiui cū fine . et h̄nc est q̄ volūtāt
est ratio causare faciēs in effectu . et ideo at
tribuimus deo ratōz causalitatis sub ratōne
voluntatis non sic sub alijs ratōibz . et h̄c col
ligit ex verbis **Dpo** in iiii . de di . nō . vbi dicit
q̄ bonitatē vt d̄tinentiā et vt p̄ncipiū et
vt finem omnia appetūt . vt p̄ncipiū a quo
sunt . vt d̄tinentiā p̄ quā saluant . vt finē in
quē tendūt . **Vnde** diuinus amor est quidaz
actus eternus ex optimo p̄ optimū et in op̄
timū . ex quo colligit q̄ dicit diuinitatem p̄
cipij cū fine . et idē causam actu q̄ vult facere
ita q̄ actualitas in causando referat ad volū
tatē non p̄ instanti i quo habet volūtatez .
sed in quo facere vult . sic ego volo cras au
dire missā et volūtās faciet me cras eē i a
ctu respectu voliti . sic suo modo est in deo
Ad illud qd q̄rit vtz diueniat volūtati
ratō causalitatis p̄pter d̄gnōtatū vel p̄pter rē
signatā . dico q̄ nec p̄pter rem significatam
tm̄ . nec p̄pter d̄gnōtatū . sed p̄pter rem sic si
gnatā . q̄ signat diuina essēcia vt volūtās

cui modo signandi rñdet veritas. vnde sic
 qñ nos dicimus qñ lapis assimilatur deo inqñ
 tum ens. animal inqñtu viues. et homo inqñ
 tñ intelligens. reuera essentia intelligentia
 et vita idē sunt in deo. cū idem ipm alio mō
 dat. intelligi. non ppter cognoscitōz s; ppter
 eius dē substantie infinitatē i qua omnes no
 biles ppetates sunt vnū. non tñ pñt signifi
 cari nisi p diuersa. **Ad** illud qd obicit vñ
 sit causa p ppetatē aut p appationē. dico qñ
 simplicit loquēdo ppiissime est causa. com
 pando vero voluntatem ad scientiam et po
 tentiā dicit causa p appationē. et hoc quia
 ipa voluntas signat deū vt causam actualē
Vnde in voluntate primo inuenit ratō actu
 alitatis. potētia em et scientia et si haberet
 ratōez cause habitualis non tñ actualis nisi
 p voluntatem. **Vnde** voluntas facit de scia
 dispositionē siue facit scientē esse disponen
 tē et potētiā exequentē. ideo em disponit
 qz vult. et sic patet illud. **Ad** illud qd qñ
 tur. quare volūtas dicit causa vñ ppter ve
 ritatē agentez an ppter modū agendi. dico
 qñ ppter vtrūqz. deo em velle est posse. prim
 apalius tñ ratōe modi agendi. dico qñ ppter
 vtrūqz. pductio em diuersi in forma et natu
 ra ex sola liberalitate agentis spectat ad a
 gentē p uoluntatē. **Quod** obicit qñ modū
 agentis naturalis est nobilior. veruz est vbi
 voluntas non est omnipotēs. sed si ars pos
 set facere omne quod vellet non minus nobi
 lius ageret qñ natura. potest tñ dici qñ mo
 dus pducēdi naturalis opetit p sone respe
 ctu p sone. non autē essentia diuine respā
 creaturarum. qz non pñt duenire in forma.
Ad illud qd obicit qñ deus pducit simile
 s; ppetates. dō qñ natura pducit simile
 in ppetati bus spēalibus si est agēs p ticulari
 re. vel si est agens vniuersale pducit neces
 sario non ex sua liberalitate. deus autē neu
 tro modo. **Ad** illud quod obicit qñ deus
 non est agēs pconāpiens. dō qñ hoc vñ ē
 de p cōgnitōe que pcedit voluntatē. sed nō
 est vñ de pconceptōe respectu opis. et pri
 mo mō loquē dpo. ipe vō o ppoit scdo mō.
Seundo querit vñ voluntas diui
 na sit causa prima et imediata. et
 qñ sic videt p aug. in iij. de trini.
 voluntas dei est prima et summa
 causa oim speciez et motionū. **Item** omnis
 causa cuius actus primus et ppius est rei p
 ductio est causa prima et imediata. sed vo
 luntas est huiōi gō zc. p batio medie sup il
 lud ps. **Iustus** dominū in omibus vijs suis.
 glō. deo hoc velle quod facere. qz ex eius vo
 luntate res hñt esse. **Item** ratōne videt qz
 ois causa ē pma et imediata. qz nō ē alia pōz
 s; diuina uolūtas ē causa qua non est altera
 pziōz cum sit idem quod deus. gō uoluntas
 est causa prima et imediata. **Item** omnis
 causa est prima et imediata que est in totū
 effectū p actionē suā. sed omne qd fit est a

deo et nihil potest opari sine ipō cum non
 possit in esse saluari et deus toti coopat et i
 totū ergo zc. **Item** omnis qui se cognoscit
 certissime et nobilissime se agnoscat p causaz
 pxiā et immediatā. sed agnoscat deū
 et uident agnoscat in eo res certissime et no
 bilissime tanqñ in causis pziōz. ut dicit
Aug. ergo in deo est causa pxiā et imme
 diata sed non nisi voluntas. ergo zc. **Item**
 quod deo attribuit debet attribui ei in fine
 totius nobilitatis. si ergo ratio causalita
 tis conuenit ei. nobilissima causalitas de
 bet ei attribui. sed hec est ratio cause pxiā
 et imediate. ergo zc. **Contra** vnus est vna
 causa imediata. ergo si deus est causa oim
 imediata nihil habet aliā causam qñ deū. et
 si hoc cessat omnis opatio et ita potētia ces
 sat. cessat et bonitas et cetera sunt oia. **Ad**
Item si diuina voluntas est oim causa pxiā
 et imediata. sed posita causa pxiā et im
 mediata ponit effectus. gō cum diuina vo
 luntas fuit ab eterno cetera sunt eterna.
Item omne qd habet causam pxiā et ime
 diatā et necessariā est demonstrabile. sed si
 diuina voluntas est oim causa pxiā et im
 mediata omnia sunt demonstrabilia. **Item**
 agnita causa pxiā et imediata nō est vl
 tra qñrere. gō scito qñ deus velit aliqd stulte
 laborat qui qñt causaz aliā. sed de oim bono
 sic scim deū causaz esse. ergo nō est vltēriōz
 qñrenda. pēunt ergo et vane sunt scie doctri
 nales imo omnes scie. **Ad** huius intelli
 gētiā ē notandū qñ cum in creaturis sit repi
 re causaz vniuersalē et p ticularē. **Causa** vni
 uersalis vno mō plus influit in effectum qñ
 p ticularis. **Alio** mō minus. qñtū em ad int
 mitatē causa vniuersalis qz agens pziōz est
 magis influit. sed qñtū ad actualitatē et qñ
 tum ad ea que sunt pxiā rei minus influit.
 et ratio huius est qz causa vniuersalis crea
 ta nō habz oimodā actualitatē nec pfectam
 potētiā. et ideo nō potest puenire ad for
 mā spēalē nisi p accēs vt p formā agentis
 p ticularis que nō est ab ipa. diuina autē vo
 luntas est causa pxiā et vniuersalissima et
 actualissima iō potest in totū effectū et i to
 tā rei subāz etiā sine amiculo alteri? cause
 nec aliqua causa potest aliqd vel modicum
 sine ipa. et ideo nō ē qñ ipa sit causa ime
 diata in omi actione et re. et dcedende sunt
 ratōes ad hoc. **Ad** obiecta in dtrariū itel
 ligendū qñ cum deus sit oim causa imediata
 quozundā tñ est tota causa sicut eoz qui cre
 ant. quozundā autē est causa cū alia causa p t
 iculari et eoz que sunt a natura p ticulari. et
 hec quidē causa dcurrit nō ppter indigētiā di
 uine voluntatis sed ppter summā liberalita
 tē que non tñ dedit rebus esse sed opatōez
 et diffusionē. et ppter ordinē et dnectionē vni
 uersi ad inuicē. nec vna causa derogat alteri
 sed totus effectus est a causa creata et totū
 a voluntate infinita increata. **Et** sic patet

r 8

De.

rñho ad primū obiectū. obicit em̄ de causa
 immediata respectu alterius cause create. qz
 due cause create nō sunt imēdiate in eodem
 genere cause. ¶ Ad illud qd̄ obicit qz posi-
 ta cā imēdiata zc̄. dicendū. qz cām poni est
 dupliciter. vel in esse vel in opari. et posi-
 ta cā in esse non ponit in actu nisi ponatur
 in opando. et sic nō fuit ab eterno pducere
 sed in tpe in quo disposuit et voluit ab eter-
 no pducere rem. ¶ Ad illud qd̄ obicitur
 qz omnia sunt demonstrabilia. dicendū qz
 verū est si cā illa sit p̄ria et determinata ad
 tales effectus. ¶ Ad illud qd̄ q̄ritur qz nō
 debet queri alia cā. dō qz si plene cognosce-
 retur dei volūtas et dispositio in se nullus
 desideraret scire aliquā cāz ita plene cogno-
 sceret in causis primordialibz. attñ qz diuina
 volūtas non cognoscat. nec ip̄a excludit in
 agendo opatōnez cause create. nō excludit
 etiā nec in cognoscendo. et ideo bonū est.
 et p̄ utile exerceri in cōsideratōe cām creatāz
 vt aliquo mō semiplene veniamz in cogniti-
 onē illi2 cause sup̄me q̄ ē finis oīs cogcōis.

Qonsequēt quātū ad terciū articulū
 q̄rit de volūate diuina quātū ad rōez
 significandi. et circa hō duo p̄cipaliter
 q̄ritur. Primo de dueniētia illi2 diuisionis
 diuine volūtatē. in volūtatē beneplaciti et
 volūtatē signi. Secūdo q̄ritur de numero et
 sufficientia signoz diuine volūtatē. et qz
 prima diuisio non sit dueniens. videtur qz
 sicut volūtas est respectu rerū. ita et poten-
 tia et scientia. sed scia nō distinguit p̄ scia
 veritatis et sciam signi similiter nec poten-
 tia. ergo nec voluntas. ¶ Si tu dicas qz illa
 nō habent signa. Contra sicut creatur et sūt
 signa volūtatē ita etiā inuūt ex suo ordine
 sciētiā et ex sua magnitudine monstrant
 potētiā. ergo si signū pducit in aliud p̄t̄z.
 ¶ Item si d̄iugit diuinā volūtatē signa-
 ri aut per signa naturalia. aut per signa vo-
 luntaria. nō per naturalia. qz p̄ceptio et p̄hi-
 bitio nō sunt a natura. sed a volūate nō per
 voluntaria. quia signū voluntariū est qd̄ sig-
 nificat ex institutione. sed p̄ceptio et p̄hi-
 bitio nō significant ex institutione volūtatē.
 sed ip̄m qd̄ p̄cipitur. ergo zc̄. ¶ Item res sig-
 nificata nō d̄municat nomē suū signo. vnde
 quāuis circūl2 sit signū vini. nō tamē est vi-
 num. ergo quāuis p̄ceptio et p̄hibitio zc̄.
 sint signa diuine volūtatē. nō tamē debēt
 dici volūtatē. ergo nō debet diuidi volun-
 tas in volūtatē signi. et volūtatē beneplaciti
 ¶ Itē p̄ceptio et p̄hibitio et huiōi aut sūt
 signa rōne actus. aut rōne obiecti siue d̄no-
 tati. si rōne actus. ergo s̄ idem est actus qd̄
 diuina voluntas et deus qz cum dico deus
 p̄cipit. dicit de deo et ita p̄dicat diuināz eēn-
 ciam. ergo scd̄ hoc idem esset signū sui ip̄i2
 aut rōne effect2. et tūc cum p̄ceptio et p̄hi-
 bitio nullū d̄notent effectū nec d̄silū nullū
 erit signū. et ita nullo mō videntē signa. ¶ S̄

contra scriptura dicit plures esse volūtatē
 dei. s̄ constat vnā esse volūtatē beneplaci-
 ti. s̄ si plures sunt oportz qz stet p̄ alia vo-
 luntate qz beneplaciti. s̄ nulla voluntas dei
 est nisi beneplacitū vel signū illi2. s̄ zc̄. ¶
 Item contingit cognoscere volūtatē dei.
 sed non possumz cognoscere eam p̄ se nōce
 est. s̄ qd̄ cognoscāmz p̄ signa. sed sic noīaz
 mus scdm̄ qd̄ cognoscāmz. s̄ nō tm̄ debemz
 dicere volūtatē beneplaciti esse volūtatē
 sed etiā signū ei2. ¶ Item p̄ceptio alicuius
 recte dicit volūtas illi2. s̄ et p̄ceptio d̄a.
 sed nō est volūtas creās qz p̄ceptio est. etiā
 si nihil fiat. s̄ est volūtas vt significans. ¶
 ¶ 7o ad hoc intelligendū est qz et rō et auctā
 cōpellit nos distinguere volūtatē dei. in
 volūtatē signi. et volūtatē beneplaciti.
 auctas quedā. qz dicit ap̄stol2. j. the. iiii.
 hec est volūtas dei sanctificatio nr̄a. s̄ illud
 nō est d̄ictū per essēciā. s̄ vel per cām vel
 per significatōez. nō autē per cām. s̄ p̄ sig-
 nificationē. ¶ Item rō d̄ictat qz d̄mū vsu lo-
 quendi consueuimz p̄ceptū nostrū volūta-
 tem appellare p̄pter hoc intelligendū. qz sic
 nō absurde intellect2 dicit vis intellectiua et
 ip̄m intellectū ita volūtas dicit ip̄a vis volē-
 di et ip̄m volitū. et qz volūtas dei inotescit
 nobis per volitū tanqz p̄ visibile et signū est
 qd̄ facit in aliud venire. dum offert se sensui
 Inde est qz volūtatē dei diuidimz in vo-
 lūtatē beneplaciti. et i volūtatē signi.
 ¶ Ad illud qd̄ obicit de scia et potētia dō
 qz ip̄a volūtas se habet imēdiat2 ad res. et
 tm̄ nō sit determinato in futuris in differētis
 bus. ideo idiget certis signis. ¶ Et p̄terea cū
 nos debeamz illis conformare. opteret nos
 ip̄am cognoscere. sed diuina scientia est res-
 p̄ctu oīm similiter et potētia. ¶ Et p̄terea
 neutri oportz nos conformare. ideo nō sic di-
 citur scientia signi vel potētia sicut volun-
 tas dicitur. ¶ Ad illud qd̄ obicit. vtrū sunt
 signa naturalia vel voluntaria. dicendū qz
 signū est ens et est signū. potest ergo dici
 naturale. inquātū ens vel inquātū signum.
 signa ergo volūtatē inquātū entia volūta-
 tia sunt. qz a voluntate. sed naturalia sunt i
 quātū signa. qz naturaliter significant. sic ef-
 fectus naturaliter significant causam. ¶ Et
 hoc p̄ sequēs. qz res nō d̄municat signo. dato
 d̄municat cū signo natāli vtputet nā vrina d̄z
 sana qz est signum sanitatis. est enim signū
 quod causat naturaliter. hoc tamen non est
 generaliter verum. nec scd̄ sermonis p̄priet-
 tatem. sed scdm̄ tropū loquēdi. sicut tangit
 magister in lra. et rōne transferēdi est simi-
 litudo compata inter signum qd̄ naturaliter
 signat et significatū. ¶ Ad illud qd̄ obicit
 rōne cui2 sunt signa dicendū qz rōne actus
 creati p̄ cōpatōez ad obiectū. obiectū em̄ in-
 noscere facit volūtatē vt est sub actu p̄-
 ceptionis et p̄hibitionis et huiōi. vnde hoc
 qd̄ p̄cipit signū est volūtatē iquātū p̄cipit.

7

Fragment of text from the reverse side of the page, including the word 'Bac' and other illegible characters.

Quod dicitur de numero et sufficiētia signorum diuine voluntatis. et ponit magister quicquid signa que dicitur in hoc usu. Precepit et prohibet permittit consiliat implet. Et videtur quod debeat ponere pau- ciora quam signum et signatum dicitur correlati- ue. et si unum oppositorum dicitur multipliciter et reliquum. et si unum non dicitur multipliciter nec reliquum per artem topicorum. sed voluntas dei est una et uno modo se habens. 8° unum solum debet habere signum. **I**tem aut signa hec distinguuntur ratione modi significandi. aut ratione rei significate. si ratione rei significate. 8° tot debent esse signa quot res. quod omnes res signum est diuine voluntatis tanquam cause. si ratione modi significandi sed eodem modo signat diuinam voluntatem preceptio et prohibicio. ergo sunt unum signum. **I**tem voluntas dei sic in- fra patebit non est respectu mali. 8° nullum signum ei debet accipi per comparationem ad ma- lum. cum ergo permissio et prohibicio sint respectu mali non sunt signa voluntatis diuine. **C**on- tra quod sint plura videtur quia cuiuslibet bono respondet malum ex opposito imo unum bono plura mala. 8° tot vel plura signa debent ac- cipi a parte mali sicut ex parte boni. cum igitur ex parte boni sint tria prout dicitur. **I**tem sicut impletio respicit permissio ita et prohibicio. imo multo fortius et magis ex opposito. 8° videtur quod plu- ra sint signa. **I**tem sicut preceptio oppo- nitur prohibicio ita consilio dissuasio. 8° vide- tur quod sint plura. **R**espondeo dicendum quod numerus signorum uno modo consuevit accipi sic. volun- tas enim diuina ipse loquendo est presentium et fu- turorum. presentium autem aliud non est aut alio modo presentium. **S**ed hoc notandum quod si respectu presentis. aut illud est bonum. et sic impletio. aut malum. et sic permissio. si respectu futuri hoc tripliciter. Aut est malum et sic prohibicio. aut bonum necessarium. et sic preceptio. aut bonum supererogationis. et sic consilium bonum aut supererogationis non habet malum oppositum. ideo nec consilium habet signum oppositum. **A**lio modo possunt distinguere sic voluntas diuina sicut infra patebit. aut vult simpliciter aut vult conditionaliter siue quantum in se et utroque modo contingit eam signari voluntas. 8° ab- soluta potest ad aliquid comparari aut per modum complacentie. aut per modum displicentie. si per modum displicentie illud nullo modo fit. et ita hanc non contingit significari nec sciri aliquo signo exteriori. si per modum complacentie aut quia placet illud quod fit et sic impletio. aut quia placet aliud ex illo. et sic permissio. et sic habentur duo signa. potest iterum significari diuina voluntas ut animus siue conditionalis. et hoc dupliciter aut per modum complacentie ita quod oppositum displicet. et sic preceptio. aut per modum displicentie. et sic prohibicio. aut per modum complacentie ita tamen quod oppositum non displicet. et sic consilium. per modum vere displicentie ita quod oppositum non placet non est pos-

sibile recipi. et sed; hoc patet numerus et suf- ficientia et solutio obiectionum. **Q**uod enim obici- tur quod voluntas bene per actum non est multiplex dicitur. quod hoc verum est quantum ad substantiam. tamen quan- tum ad cognoscitatem multiplex est. ut visum est voluntas enim absoluta connotat naturalem ordi- nationem rei ad euentum sicut omnium ad salutem. **A**d illud quod queritur. verum ratione modi signa- di. dicendum quod ratione modi. Est enim aliquis mo- dus signandi voluntatem ut detestantem quod fa- cit prohibicio. alius modus ut apparet quod fa- cit preceptio. **A**d illud quod obicitur quod volun- tas non est respectu mali. dicendum quod per modum apparet non est respectu mali. sed ex ma- lo elicitur. per modum vero detestantis est respectu mali in se. **A**d illud quod obicitur quod cuiuslibet bono respondet malum ex opposito. dicendum quod verum est. si tamen bono supererogationis potest opponi malum et non malum. in quantum supererogationis opponitur minus bonum. in quantum autem bonum opponitur malum sed non aliud. et illud quod opponitur bono precepti. et ideo non cadit sub prohibitione. **A**d illud quod obicitur de prohibitione. dicendum quod illa impedit effectum et propter hoc prauat rationem signandi ut visum est. **A**d illud quod obicitur quod consilio opponitur di- suasio. dicitur quod sicut opinio est una contrarietatis. quod est acceptio unius partis cum formidine alterius. sic consilium quod non accipit alteram partem deter- minat. apprehendit suasionem et dissuasionem. nam qui suadet consulit. et qui dissuadit similiter aliquid consulit. **I**n parte ista sunt dubitationes circa tres. et primo de hoc quod dicit magister. quod voluntas nunquam dicitur relative. **V**idetur enim falsum quod sic creator dicitur ad creaturam. et prescientia ad prescientiam. ita velle dicitur ad volitum. sed supra habitum dicitur. xxxv. quod illa dicuntur relative. 8° et velle. **R**espondeo dicendum quod magister accipit hic relative prout relative modus dicendi distinguitur a modo dicendi secundum substantiam et hoc est pronominale. et ita accipit hic. ipse autem obicit de relatione re- spectu creature que est quantum ad modum intel- ligendi nec distinguitur a modo dicendi sed; substantiam. **V**el potest dici quod magister loquitur sed; generale nois intellectum. quod velle non est tamen respectu creati ut prescientia et creare. sed etiam respectu dei. **I**tem queritur de hoc quod dicit deus scit omnia. id est deus est cuius scire que est ipsius essentia subiecta sunt omnia. videtur enim male dicere quod similiter diuine voluntati subiecta sunt omnia quod voluntati eius nullus resistit. 8° deus vult omnia quod non dicitur. **I**tem ego quero cum omnia scibilia sint subiecta di- uine scire et essentie et similiter volita quare non dicimus quod deus volendo se velit alia. sic sciendo se scit alia. quod si tu concedis tunc ce- tera essent eterna. **S**i tu dicas quod non est simile queritur quare non et videtur quod sit simile quod sicut diuine scire actus non deflectit extra deum et sciendo se scit omnia ita de volunta- te videtur. **R**espondeo dicendum quod subiecta diuine

155 = 51

De

Scientie non dicuntur quia sunt inferiora sed subiecta dicuntur respectu quorum est actus diuine cognitionis et hoc quod sunt omnia cognoscibilia et ideo nouit omnia similiter subiecta voluntati sunt et hic non sunt omnia volubilia ideo patet illud quod dicitur ut volendo se velit omnia dicendum quod velle vno modo dicitur contentiam credo quod bene potest dici quod volendo se velit omnia quod omnia placet ei que ab ipsa et ad ipsum sunt putantur tamen dicitur progressum effectum ab ipsa quantum ad actus non egrediat et in eo dicitur respectu ad exemplar unde sicut non sequitur possendo se potest omnia et sic in proposito.

Item dicitur de hoc quod dicitur quare deus fecit celum et terram. Respondendum est quod voluit videtur enim mala responsio quod tunc videtur facile omnia determinare videtur etiam quod voluntas dei non habeat rationem. Sed contra super illud epistolae i. secundum consilium voluntatis sue gloria voluntas dei est ex ratione. 2. est querere rationem. **R.** dicitur quod voluntas nostra cum exercet a voluto eam et rationem ab eo habet et quod actu ad se et quantum ad volitum maxime tamen vult aliquid quod est propter finem sed voluntas dei cum actus est ipse quod non exeat aliqua ratione alia a se tamen causam quantum ad se habere non potest volitum autem aliquod habet aliam causam quod voluntatem. Aliquod sola voluntatem ut in mundi creatione voluntas habet rationem sed non eam quod non est irrationalis unde non habet rationem tanquam diuersam a se sed idem re et ideo voluntas dei non potest esse irrationalis et propter hoc in actibus qui totaliter sunt ab ipsa sufficit ipsum scire nec oportet ulterius aliam rationem querere et patet illud.

Item dicitur de hoc quod dicitur quod voluntas dei est causa cum spiritibus et motionibus videtur enim male dicere quod tunc cum voluntas dei sit agens pro intentione videtur quod nihil fiat causa et fortuna.

R. dicitur quod deus quantum sit causa omnium non tamen est tota causa sed ipse cum causis creatis propter hoc notandum quod effectus habet comparari ad causas superius que deus est et sic nihil euenit causa et fortuna habet etiam comparari ad voluntatem siue eam creatam qui est natura vel intelligentia et sic cum multa eueniant propter intentionem multa fiunt causa et fortuna.

Item queritur de hoc quod dicitur quod nihil sit quod non egrediat de interiori aula summi imperatoris videtur enim falsum quod peccata fiant et non egrediantur ab ipso.

R. dicitur quod magister non assumit hanc autem sicut habet in originali. Nam ibi dicitur quod non iubeat aut permittat et ita non habet locum obiecto nichilominus tamen potest dici quod natura restringit distributionem suam ad res que sunt aliqua natura vel dicitur quod ampliat verum egrediendi ad facere et permittere.

Item queritur de hoc quod dicitur quod monstruosi aiantium partus et terremotus et huiusmodi similia fiunt dei voluntate videtur enim falsum dicere quod monstrum dicitur de ordinatione aliqua in natura ergo non est a causa superius.

R. aliquibus dicitur videtur

quod monstrum dicitur de ordinatione aliqua in natura et dicitur etiam subiecta aliqua substantia illa eam habet positivam que deus est sed inordinatione illa non habet eam positivam sed privationem et hoc est ut in plurimum impositio virtutis agentis ad materiam aut enim materia superhabundat aut deficit secundum proportionem caloris operantis et veritatis. Et augustinus loquitur de monstris quantum ad id quod habent substratum tamen aliter posset dici quod monstra etiam sunt a deo puniente quoniam pene sunt et sic habent rationem ordinis quantum ad deum non faciat contra ordinem in fine facit tamen contra solitum cursum nature frequenter vel ad vindictam vel ad materiam.

Item queritur de hoc quod dicitur placuit vanitati phison causis alijs attribueret videtur enim quod non bene dicitur quia philosophi causis alijs attribuerunt vere ergo in hoc vani non fuerunt ut pote luna eclipsatur eo quod terra interponit.

R. dicitur quod non ideo dicitur vani quia alijs tribuerunt sed quia sic alijs tribuerunt ut tamen euauerunt quid causam precipuam non referret et ideo meruit quia ad causam primam et precipuam non venerunt que sola est causa simpliciter prima et simpliciter generalissima.

Item queritur de hoc quod dicitur quod diuina voluntas non recipit in se multipliciter videtur enim falsum dicere quod plures sunt partes eo quod plures partes sunt sicut plures voluntates quod plures voluntates.

R. dicitur quod non est simile sicut patet in questione de partibus quia voluntas dicitur quod plus se tenet ex parte volentis et secundum esse et secundum rationem dicendi et ideo re et ratione una est voluntas bene placita sed pro ea secundum rationem dicendi plus se tenet ex parte partem quia similitudinem eius dicitur et cognitio secundum rationem intelligendi et dicendi motum dicitur in nobis a rebus ad animam secundum rem sed in deo secundum rationem intelligendi voluntas autem non ideo hoc duplici ratione concedit de partibus non de voluntate.

Item queritur de hoc quod dicitur quod voluntas non recipit mutabilitatem videtur enim falsum quia deus nunc vult aliquid esse quod postea non vult esse 2. videtur quod desinat velle et similiter incipiat 3. videtur diuina voluntas mutari.

R. dicitur quod in huiusmodi locutionibus est solum respectus ad notati mutationem quod dicitur ad diuinam voluntatem ratione cuius ponitur inceptio et desinitio in actibus illis qui notant aliquid de presenti si ei dicitur deus vult hoc esse futurum ab eterno vult sed tamen causa in actu siue actualiter causans non fuerunt nisi quando facere volunt id est pro illo instanti in quo actus voluntatis copulat copiam non autem ipsi subiecto volenti et sic patet quod sit causa actualis in tempore esse nulla facta in ea mutatione quod continue vult et ita actu fuerunt sed causans in actu non fuerunt nisi pro tempore pro quo volunt ita quod nulla circa deum voluntas incipit sed solus effectus incipit.

Item queritur de hoc quod dicitur et deus iratus dicitur

sed non est ira in eo. videt enim male dicere. quia in deo est vis rationalis et deus irascibilis. 8º pariter ponenda est in deo irascibilis. ergo sicut vere in eo est actus cognitive et amoris ita proprie actus furoris. 1º dicitur quod irascibilis aliquo modo sonat imperfectio de ratione sui nominis. et ideo dicitur aliqui quod nullo modo recipit in deo nisi transumptive cum actus huiusmodi vis in nobis sunt gloriosi et dominari. et hi sunt in deo quare non similiter et hec vis. Et propterea dicitur quod in deo vere est vis gloriandi et dominandi. quod est ipsa diuina substantia. tunc quod ita habet passionem quietam de ratione sui nominis. ideo non recipit in deo nec irascibilis nec ita nisi transumptive et sermone tropico et notandum quod deus habet signa ire non quod significat iram in ipso. sed quod significat iram in nobis et vere quoniam in nobis sunt. Item quod dicitur de hoc quod dicitur quod precepit abraham imolare filium nec tamen voluit. 8º secundum hoc videtur quod preceptum falsum signum fuit. 1º dicitur quod voluntas dei volebat fidem et deuotionem abraham manifestare in cooperatione obedientia. et hoc deus volebat. et hoc signum importabat. et vere. sed tamen secundum estimationem abraham plus importabat. et quod illud plus quod abraham intellegebat dominus fidem ei prebatur. ita quod nec in signo falsitas nec in abraham deceptio fuit sed prebatio.

Item oritur questio dictum est enim in superioribus. Hec est secunda pars huiusmodi totalis tractatus de voluntate in qua magister agit de diuine voluntatis impletione. et habet hec pars duas partes. In prima supposito ex precedentibus quod dei bonitas beneplaciti semper impletur remouet dubitationes. In secunda explicat veritatem infra dicta. prima voluntas quippe dei semper efficitur est. Prima pars habet tres partes. In prima magister remouet dubitationes per cooperationem ad bona. In secunda per operationem ad mala. ibi dicitur quod cum constet omnia bona que fiunt. Prima pars habet tres partes. In prima magister obicit. In secunda soluit. ibi. Sed audeamus solutionem. ideoque cum constet. Hec est secunda pars in qua magister inquit vult voluntas dei impleat respectu malorum et ratione habet inquit vult deus mala fieri et hec est opinio falsa. Alia opinio est quod deus non vult mala fieri. et hec opinio est vera. ideo hec pars habet duas partes. In prima magister opponit ad partem falsam. In secunda opponit ad partem veram. ibi. Si quis ergo diligent attendat. Prima pars habet duas. In prima addunt rationes ad defensionem false opinionis. In secunda parte ponit solutiones quas assignat illi qui sunt contrarie positionis. et hoc ibi. Illi vero qui dicunt dei voluntate mala non fieri. et vtraque partium duas habet. nam in opponendo duas inducit rationes quarum vna ratio inicitur alia autoritati. et secundum hoc pars in qua soluit dicitur. quod ponuntur ibi due rationes iuxta duas obiectiones. Si quis ergo dicit. Hec est pars illa

la in qua conatur magister ad veram partem astruendam. et hec pars habet duas. In prima inducit rationes veras. In secunda dissoluit quandam rationem sophisticam. et hoc ponit ibi. Iam sufficienter ostensum est. Prima pars habet tres partes secundum tres rationes quas inducit. Prima sumpta est ad hoc quod idem est deo fieri actore et deo volente et ponit ibi. Si quis diligent attendat. Secunda sumpta est ab hoc quod eadem est causa qua malum fit. et homo fit deterior et ponit ibi. Deinde idem Augustinus. Tercia sumpta est ab hoc quod malum facit tendere ad non esse. et ponit ibi. Item etiam aliter ostendit quod deo actore. Similiter secunda pars in qua dissoluit rationes sophisticas tres habet. In prima illam ponit ibi. Iam sufficienter ostensum est. In secunda dissoluit ibi. Quibus facile est nobis respondere. In tertia reddit ad veritatis assertionem. dicens hanc partem esse veram quod deus non vult mala fieri. ibi. Hoc et alia huiusmodi.

Hendentia eorum que determinat magister in presenti distinctione. vi. que ratur. Primo queritur vult deus velit omnes homines saluos fieri voluntati beneplaciti. Secundo queritur vult deus velit mala fieri. Tercio vult mala fieri sit bonum. Quarto vult mala fieri sit verum. Quinto vult mala ordinentur a deo. Sexto et vltimo vult mala augeant decorem in vniuerso. Quare deus velit omnes homines saluos fieri voluntate beneplaciti ostendit sic. i. tibi. ii. vult omnes homines saluos fieri. sed constat quod hoc non est dictum de voluntate signi quod nec precepti nec impletionis. nec alicui alteri. hoc enim non cadit sub precepto. 8º constat esse dictum de voluntate beneplaciti. Item dicitur oportet sciri quoniam deus vult antecedent omnes homines saluos fieri et regni sui potiri fortuna non enim ad puniendum plasmant nos deus. 8º cum voluntas antecedens sit voluntas beneplaciti que est bonorum que sunt bona irrefragabiliter voluntate beneplaciti vult omnes homines saluos fieri siue saluari. Item omnis habes caritatem vult omnes homines saluos fieri quam tuncque modicam habeat dilectionem et caritatem. Cum ergo deus summam habeat dilectionem et caritatem. videtur quod ipse velit omnes homines saluos fieri. Item sic vult plures primum vno modo se habet ad omnia siue ad omnes 8º quantum est de se omnes vniuersim diligat. 8º si vult aliquos saluari et omnes vel si de aliquibus non vult perire de nullis. Contra hoc primo est instantia quam adducit magister in tra. si vult omnes homines saluari et de omnibus plures dantur que saluant. 8º voluntas eius frustratur et cessatur quod est contra veritatem a parte. Item omnes quos vult deus saluari eligit ad salutem electio enim dei non dicit aliud quam dilectionem ad saluandum. 8º si omnes vult saluos fieri omnes sunt electi. Contra Mag. xxi. multi sunt vocati pauci vero electi.

Item in p̄destinatōe non sunt nisi duo. scilz
p̄cognitio et volūtas saluandi rōne cuius d̄s
dicit p̄destinare. dum enī p̄ponit dare grām
et gloriā p̄parare p̄destinare dicit. 8° cum
p̄cognitio dei omnibz sit omniū si volūtas
salutis est respectu oīm. 8° omēs sunt p̄de-
stinati. sed omēs p̄destinati saluabūtur. 8°
omnes saluabūtur. qd̄ est contra fidem. Si
tu dicas mihi qd̄ duplex est voluntas abso-
luta et cōdōnalis. et deus absoluta volunta-
te solum vult saluare quos p̄sciunt cōformes
fieri imagini filij sui. et istos p̄destinauit.
voluntate vero cōdōnali vult omēs si ip̄i ve-
lint. tunc obicit qd̄ voluntas cōdōnalis n̄
videtur auenire deo. qz̄ hec est volūtas semi-
plena. deus autē quicquid vult plene vult.
et iterū quicquid facit plene facit. et iterum
hec cōdōnata voluntas. aut est voluntas
beneplaciti. aut volūtas signi. si signi tunc
nihil ad p̄positum qz̄ volūtas signi nō vult
omēs homines saluos fieri si voluntas bene-
placiti. sed hoc vno mō tm̄ est. et dicit et sē
per impletur. 8° omnes homines saluant. et
p̄terea h̄c voluntas cōdōnata qua dicitur
qd̄ vult si ip̄i velint locū non p̄t habere in
puulis qui moriūtur. 8° adhuc n̄ soluit ista
distinctio. **I**tem cum sic dicit vult hūc sal-
uari aliquo d̄mōstrato. aut hoc qd̄ ē velle.
aliquid d̄notat. aut nihil. si nihil. 8° p̄ rōne
potest dici de lapide qd̄ deus vult hunc sal-
uari. si aliquid n̄ nisi salutē. 8° sequit̄ si vult
hunc saluari qd̄ iste saluabit̄ qualitercūqz̄ ac-
cipiat velle. si dicas qd̄ d̄notat possibilitatez̄
et ordinabilitatem ad salutem. obicit tunc.
qd̄ de quolibet ordinabili ad aliqd̄ p̄t dici
qd̄ deus velit. sed quilibet clericus est ordina-
bilis ad ep̄atum. et quilibet miles ad digni-
tatem regiam. 8° deus vult omnes clericos
esse ep̄os. et omēs milites esse reges. qd̄ non
conceditur. **R**7° dicendū. qd̄ cum aplūs di-
cat. qd̄ de2̄ hic vult scz̄ omēs homines saluos
fieri. qd̄ n̄cē habem2̄ concedere. qd̄ de2̄ ve-
lit et cum non possit exponi de volūtas signi.
necesse habemus exponere de voluntate
beneplaciti. sed tñ non omēs saluent et vo-
luntas dei nūquā frustret̄. ideo n̄cē est qd̄
fiat vis in mō distribuēdi vel in mō volēdi.
et egregi2̄ doctor Aug. duplicem facit vim
in modo distribuēdi. in enth. vno mō qd̄
distributio fit a comodata. sic et hic omnis
homo timet in mari scdm̄ om̄nem modum
loquēdi intelligit̄ qui est in mari. Similiter
Aug. exemplificat. si dicatur m̄gr̄ iste docet
omnes pueros de ista ciuitate qz̄ scilz̄ docet
omnes qui addiscunt. nullus em̄ docet nisi
per ip̄m. similiter deus vult omēs homines
saluos fieri qz̄ nullus saluat nisi velit deus.
et ideo orandus est vt velit. facit etiam alio
modo vim in distribuēdi scdm̄ omēz̄ modū
distinguēdi qd̄ p̄t fieri p̄ singulis gene-
rū. et sic est falsa et non intelligit aplūs sic
vel p̄ generibz̄ singulorū. et sic vera qz̄ de2̄

de omni gente vult et vult aliquos salua-
ri. et de grecis. et de latinis. et de p̄latis et
subditis. et de omni gente. ideo dicit apo2̄
p̄ omnibz̄ esse orandū. h̄c est R7^o Aug. cui
magr̄ inicitur et necesse ē vel sic soluere sup̄-
posito qd̄ velle dicat ibi velle dei scd̄z̄ qd̄ d̄
velle placito quietato siue voluntate abso-
luta de qua verū est dicere om̄ia q̄rūqz̄ volu-
it fecit. sed d̄m̄. facit vim in modo volēdi
distinguit em̄ in deo voluntatē ācedentēz̄
et voluntatem d̄sequētem. et voluntas āce-
dens est voluntas respectu ei2̄ p̄pter quod
deus hominē facit et est irrefragabilis bo-
non. voluntas autē consequens est voluntas
non q̄ sequit̄ merita. sed que vult aliqua sym-
sciam meritorū prima scz̄ āns dicit a m̄gr̄is
voluntas cōdōnalis siue voluntas qua d̄s
vult quātū in se est. scd̄a autē scilz̄ d̄sequens
dicit̄ absoluta differentia autē inter h̄c vo-
luntatem et illam nō est scdm̄ diuersitatem
affectōnis siue modi volēdi qui sit in deo.
sz̄ scd̄z̄ rōnem d̄notandi et intelligēdi. put̄
em̄ deus dicitur velle oīm salutem quātū in
se est et ācedentē d̄notat in omibz̄ ordiat̄is
ad salutem tñ ex pte nature date tñ ex pte
gr̄e oblate. dedit em̄ deus natam scdm̄ quā
possent cognoscere et cognitū q̄rere et q̄sitū
iuenire et iuento inherere ac p̄ hoc salutem
optinere grām similiter optulit cui2̄ p̄ciū oīz̄
saluti sufficit. leges etiā et mandata tribuit
salutis et ostendit ip̄e etiā p̄esto est oibus
inquirētibus et p̄e est oibus iuocantibus
eum. velle 8° homiez̄ ācedentē saluare ē or-
dinatum ad salutem facere. et volenti pue-
nire nō de esse vnde velle ācedentē saluare
non d̄notat salutem ordinabilitatez̄ ad salutē
velle aut d̄sequēter siue absolute saluare est
velle dare salutem ei quā p̄scit ad salutē p̄-
uenturū et suū auxiliū et gr̄az̄ et d̄notat salu-
tis euentū. et sic non est dicere qd̄ deus ve-
lit omēs homines saluos fieri. **R**7° tñ r̄n̄soni
magis cōsonat magistri quāuis vtraqz̄ bona
sit. **S**cdm̄ hanc 8° respondendū qd̄ deus
vult oēs hoīes saluos fieri quātū in se ē siue
voluntate ācedente nō aut voluntate abso-
luta siue d̄sequēte et qz̄ illa non d̄notat effe-
ctus euentū. ideo non impedit in hoc qd̄ nō
omnes saluant. p̄tz̄ etiā R7^o ad illud quod
obicitur de p̄destinatōe siue electione qz̄
in illis dauidē voluntas absoluta nō solum
ācedens p̄tz̄ etiā R7^o ad vltimū de d̄notatōe.
R7^o ad illud tñ qd̄ obicit qd̄ voluntas cōn-
dōnata non cadit in deum. dd̄. qd̄ non p̄t
tur in deo vel leitas quātū ad effectum ple-
nitudinis voluntatis. nec p̄t diuersos mo-
dos volēdi. sed p̄pter aliā d̄pationē in d̄no-
tando et sic patet illud. **R**7° ad rōnes vero
ad oppositum. qd̄ deus vult omēs homines
saluos fieri. R̄spōderi p̄t ad duas primas
qd̄ verū d̄cludunt et vere. **R**7° ad illud autem
qd̄ obicitur de caritate hominū dicendū qd̄
non est simile qz̄ nos nescim2̄ merita hoīm

futura finaliter et si quis sciret aliquos esse
 p̄fectos quāuis quātum in se est deberet eos
 velle saluari non tñ voluntate absoluta. sed
 h̄c meli⁹ infra patebūt. ¶ Ad illud qd̄ obi-
 citur qd̄ deus vno mō se habet ad omēs. d̄d̄
 qd̄ i lud v̄bū p̄bi habet locū quātū ad rerū
 gubernatōez nō quātum ad eoz p̄ductōez
 vel quātū ad naturalia nō quātum ad gra-
 tuita.

Cōd̄o q̄ritur vtr̄ de⁹ velit mali fieri.
 et qd̄ sic ostendit p̄ Anselm. qd̄ deus
 non vult iquit i possibile est fieri. s̄o
 per d̄sequētia ecōuerso qd̄ possibile est fieri
 de⁹s vult illud sed malū possibile fieri. s̄o
 malū fieri est deo volibile. ¶ Item om̄is ius-
 tus vult omne qd̄ iustum est. sed om̄is pe-
 na iusta est. vt dicit Aug. et omne malū pe-
 na. s̄o omne malū qd̄ fit a deo est volitum
 fieri qd̄ omne malū sic pena p̄t̄ per Aug. i.
 confes. Iussit iquit d̄ne. et sic est qd̄ om̄is
 motus inordinat⁹ pena sibi fit in duob⁹ op-
 positis p̄positis inter q̄ nō est mediū nec̄ ē
 alterū esse a deo scitum. s̄o p̄rōne necesse ē
 alterū esse volitum. sed demonstrato peccan-
 te istum peccare istum nō peccare sunt op-
 posita. s̄o deus vult alterū. s̄ quicquid vult
 deus illud fit. s̄o si vult istum nō peccare.
 iste non peccat qd̄ est extra p̄positum. vult
 ergo istum peccare. sed hoc nō est malū. s̄o
 malū fieri est a deo volitū. ¶ Item omne ali-
 quid volens volūtate consiliata et delibera-
 ta vult illud sine quo illud nō p̄t̄ esse quāuis
 em̄ aliquis velit eē abbas sed nō monach⁹.
 tñ si deliberatiue velit esse abbas vult p̄t̄
 eē monach⁹. s̄ de⁹ vult aliqd̄ bonū qd̄ nū-
 quā potest esse sine malo sicut sc̄s succi p̄-
 bari et pati et filiū suū. s̄o r̄. ¶ Contra nihil
 est ab aliquo volitū vel volibile qd̄ oīno di-
 splicit ei et est odiosum. s̄ ex ec̄a. xij. dicit.
 Aleissim⁹ odio habz peccatores. sed nō nisi
 rōne peccati siue mali. s̄o multo magis odit
 malū. s̄o non vult illud fieri. ¶ Item Aug⁹
 in li. lxxij. q̄nū id ē fieri deo volēte et do-
 auctore. sed malū non fit de auctore. s̄o ma-
 lum nō fit deo volente. p̄rimā supponit ip̄e.
 sc̄dam p̄bat qd̄ nullo homie sapiente fit hō
 deterior. s̄o multo fort⁹ nec deo. ¶ Item ra-
 tione videt̄. qd̄ om̄is voluntas aut denoiat
 a voluto. aut denoiat volitū. si s̄o deus vult
 malū aut s̄o volūtās est malicia. aut si volū-
 tas est bona volitū est bonū. s̄o aut nihil ē
 malum. aut deus est mal⁹ si vult malū fieri
 sed vtrūq̄ falsum. s̄o r̄. ¶ Item om̄is vol-
 lens malū vult sub rōne apparetis boni. s̄o
 om̄is volens malū decipit. s̄o si deus vult
 fieri mala deus decipit qd̄ est impossibile.
 Item om̄is qui vult aliquid qd̄ nō p̄t̄ ē mis-
 ser. sed deus nō p̄t̄ malū sic supra p̄batum
 est. s̄o si vult illud est miser. sed hoc est im-
 possibile. s̄o r̄. ¶ R̄o dicendū qd̄ sicut p̄bat
 vltime rōnes malū nō est a deo volibile. ma-
 lum inq̄ culpe. qd̄ om̄is volūtās inordinata ē.

cu placet illud malū. et hoc om̄es d̄cedunt
 sed cū aliqui voluerūt dicere. qd̄ deus vult
 malū fieri. cū ip̄e nō sit causa ei⁹. sed ali⁹ a
 deo volente. et n̄o quidā dicebat deū velle
 non rōne sui. sed rōne ei⁹ qd̄ inde elicit. Sed
 hoc est contra Aug. sic ostendit mgr̄ in lra.
 qui hanc op̄ionez ip̄bat. ideo neutri est cō-
 cedend⁹. sed si alicui legit̄ exponēdū. ¶ Ad
 illud ergo qd̄ obiicit̄ icontrariū qd̄ deus non
 vult qd̄ impossibile est fieri. d̄d̄ qd̄ nō velle d̄z
 duplicit̄. aut negatiue. aut p̄uatiue. si neg-
 gatiue nō est verū illud nec Anselm. ita in-
 telligit. si p̄uatiue tñ non vult vna dicta
 est. et tercia p̄sona ei⁹ qd̄ est volo et h̄o mō
 dicit̄ deus nolle. qd̄ absolute vult non fieri
 hoc aut̄ mō non est dicere qd̄ deus nolit ma-
 la fieri. et hoc mō nō tenet d̄sequētia ecōtra-
 rio. quia nō tenet in d̄trarijs. sed in d̄tradi-
 ctarijs. ¶ Ad illud qd̄ obiicit̄ qd̄ duob⁹ p̄po-
 sitis necesse est alterū scire. s̄o necesse est al-
 terū velle dicend⁹. qd̄ loquēdo de voluntate
 beneplaciti non est simile. nam sc̄ia ē resp̄cū
 oīm q̄ fiūt. volūtās autē beneplaciti non est
 nisi resp̄cū eoz q̄ sunt ab ip̄o. ¶ Ad illud
 qd̄ obiicit̄ qd̄ quilibz iustus vult iusticiā r̄.
 dicend⁹ qd̄ aliquid dicit̄ iustum duplicit̄ in
 se sc̄z et ex ordine. qd̄ iustum est in se sc̄dm id
 qd̄ est a deo volitum qd̄ vero est iustū ex or-
 dine est volitū a deo est volitū sc̄d̄ qd̄ ordi-
 natū et malū non est volitum sc̄d̄ qd̄ malū.
 sed hm̄ qd̄ punit et ita hm̄ qd̄ ordinatū. et
 ita sc̄dm id qd̄ ē nō ē volitū. ¶ Ad illud qd̄
 obiicit̄ qd̄ qui vult aliqd̄ vult omne illi ane-
 xum. dicend⁹. qd̄ velle aliquid est dupliciter.
 aut voluntate antecedente. aut voluntate cō-
 sequente. qd̄ vult aliquis volūtate antecede-
 te. vult omne anexum illi necessario qd̄ non
 vult voluntate d̄sequēte. potest etiā velle si-
 ne anexo. p̄t̄ em̄ ex malo bonū elici qd̄ non
 eliceret nisi factū illd̄ malum displiceret et
 bonum elicitum d̄placeret ei qui nouit eli-
 cere potest tñ r̄nderi p̄ iterruptōez qd̄ volēs
 volūtate cōsiliata vult aliquid nō tñ vult il-
 lud qd̄ d̄sequit̄ sicut aliquis vult aliqd̄ sur-
 gere. sed tñ nō vult eū cecidisse. ¶ Tamē p̄t̄
 aliter dici et meli⁹ qd̄ velle aliquid sine alio
 est duplicit̄. aut velle hoc et nō velle aliud
 quia vnū placz et aliud displicet. et sic pos-
 sibile est hijs q̄ insepabiliē sunt diuicta. Alio
 modo velle aliquid sine alio est dicere velle
 aliquid sine illo esse et est velle impossibile
 primo mō nō sequit̄ qd̄ velit id quāuis nō s̄n̄
 illo. sensus em̄ est non sine illo ente sed tñ
 sine illo voluto. et est exemplū sensibile. vo-
 lo em̄ aliqd̄ qui cecidit surgere ita qd̄ nō vo-
 lo eum cecidisse nō tñ volo qd̄ surgat ita qd̄ n̄
 ceciderit.

Quercio querit̄ vtr̄ mala fieri sit bonū
 et qd̄ sic ostendit hoc mō qd̄ exped̄it
 facienti ad solutem illud est bonum
 sed malū est huic vnde sup̄ 10. viij. diligen-
 tibus deum oīa cōparat̄ in bonū. glosa etiā

De

rōne ipse casus. et Aug. xiiij. d. c. ca. xiiij. Qu
 deo inquit dicere supbis utile esse incidere i
 aliquod aptum manifestūq; peccatū vt inde
 sibi displiceat q̄ iā placendo corruerūt. igit
 malū fieri est bonū et vtile facienti ad salutem
 ergo rē. ¶ Item qd̄ est bonum deo et
 vniuersitati est bonum simpliciter quia bo
 num omne p̄fertur bono priuato sed ma
 lum fieri est bonū vniuersitati. g. rē. boeci
 in li. de solatōne. sola diuina vis est cui q̄q;
 mala bona sunt. et Aug. in li. confessio. tu cui
 nihil oino malū s; nec vniuerse creature tue
 q; nihil est extra te qd̄ corrupat ordinē quē
 iposuit. ergo si malū fieri est bonū vniuersi
 tati p̄t rē. ¶ Item cuius vsus bonū est ipm qd̄
 q; bonū. sed vsus malū factū est bonus. g.
 rē. p̄t per Aug. xi. de ciu. neq; em̄ deus
 malos esse p̄sciuit. nisi p̄ rōne p̄sciret quib;
 eos bonū vsibus accommodaret. ¶ Item oē
 qd̄ iustum est bonū. sed mala fieri iustū est.
 q; pena est peccati p̄cedentis sic vult Greg
 ergo malū fieri bonū est. ¶ Contra malū fie
 ri. est malū inesse p̄duci. si g. malū fieri est
 bonū. p̄ductio mali est bona. sed regula est
 in arte topicoq;. cuius generatio vel p̄ductio
 bona est. ipm quoq; bonū. g. si p̄ductio ma
 li est bona. malum est bonū. ¶ Item malum
 fieri est idem qd̄ bonū priuari siue corrupi.
 si g. malum fieri est bonū. corruptio boni ē
 bona. sed regula est. cuius corruptio bona.
 ipm quoq; malū. g. si corruptio boni ē bona
 bonum est malū. qd̄ absurdum est. ¶ Item
 de duob; ouertibilib; si vnū est bonū et re
 liquū. sed malū fieri. et mala facere sunt cō
 uertibilia. g. si malū fieri est bonū. et malū
 facere est bonū. sed p̄ bono nullū est puniē
 dus. g. nullus faciens mala est puniendus
 ¶ Itē sic oppositū i opposito. et p̄positū i p̄
 posito. si ergo malū fieri est bonū. g. bonum
 fieri est malum. sed hoc absurdū est. q; ma
 lum sic facere bonū. g. et primū. ¶ Item si
 malū fieri est bonū. aut ergo in se. aut q; ex
 ipso euenit vel consequit̄ bonū. non in se. cō
 fiat. si g. q; in se euenit bonū. qui dicit faci
 amus mala vt eueniat bona bene dicit. ergo
 male apod̄ rephendit. ¶ R. ad p̄dictorum
 intelligentiā notand;. q; in opibus illud dice
 re bonū est vel vtile siue dferens. q; in fine;
 bonū ducit. siue est via ad bonū. ducere aut
 ad bonum tripliat dicit̄ aliquid. s; p̄ mo
 dum cause vel per modū caus. vel p̄ modū
 occasionis. et differunt hec tria. Nam cā
 per se ducit circa illud. circa qd̄ ponit qd̄ ē
 p̄ducens et intendens. sed caus p̄uat in
 tentionē sed nō opationē sic pat; in fodien
 te. qui iuenit thesaurū p̄ter intēcionē. Ocas
 io autē p̄uat vtrūq;. nō em̄ dicit p̄ncipiū
 p̄ducens. sed magis dicit aliquid qd̄ p̄ci
 piū afficit vt efficiat. sic aliquis ex vbo au
 dito p̄cutit aliū. verbum auditū fuit occasio
 nō efficiens p̄uisionē. nec coopans efficien
 ti. sed qd̄amō efficiens. et hec occasio duo;

bus modis est. quedā em̄ est que qd̄amō h;
 rōnem actiui. q; qd̄amō excitat efficientem
 sic malū exemplū ad peccatū. vel q̄ habet ra
 tionē passiui. vt ex qd̄ aliq; assumit rō; sic ali
 quis ex malo alteri excitat se ad faciendū
 bonum. scdm̄ hoc intelligendū. q; malū duo
 dicit. s; p̄uatō; et naturā ordinabilē. et
 rōne malicie cōpatur ad bonū qd̄ elicit sic
 occasio passiua. rōne boni q; substernit. sic
 occasio aliquo modo actiua. p̄pter qd̄ malū
 dicit occasio boni. cū ergo aliquid ducat in
 bonum hijs tribus modis habēt sic differē
 tiā inducendo. Aliquid em̄ p̄t ducere ali
 quid ad alterū aut ex se. aut per aliquid fin
 et tunc tenet rōnem cause per se. aut potest
 ducere per alterū ad qd̄ tñ nō ordinat. sed il
 lud ordinat ad terciū sumpta ex occasione
 illo. et sic tenet occasiois. aut ducit cum alio
 ad qd̄ tñ non ordinat. nec illud ad terciū
 sed ambo simul. et sic tenet rōnem casus. qui
 ex cursu est cā; ¶ Et hoc g. pat; qd̄ illud
 qd̄ ducit per modum cause. habet intra se
 rōnem ordinatōis in finem. et ideo in ipso ē
 bonitas. et ideo recte denomiā; bonum.
 ¶ Q; vero ducit p̄ modum occasiois. nullā h;
 intra se rōnez ordinatōis in finem. ideo nec bo
 nitatem. et p̄pter hoc nō p̄t denomiari bonū
 per se. nisi cum additōne illi; per qd̄ ordiat̄
 tur in quo s; consistit rō ordinatōis et boni
 tatis. et circa qd̄ ponit bonitas. cū g. malū
 nō ducat ad bonū ex se. sed per illud qd̄ eli
 citur ex ipso a sapiente deo. absolute loquen
 do malū fieri nō est bonū. imo omnes consē
 miles sunt negande. q; bonitas notat̄ poni
 circa ipm malum. si autē addat̄ bonū quod
 elicit. vel ipse eliciens sic dcedende sunt h;
 mōi locutiones. malum fieri est bonum ei q̄
 nouit ordinare in bonū. similiter malum fieri
 est bonum vt electi p̄benē. ex hoc g. patēt
 due prime rōnes. p̄cedunt em̄ cum determi
 natōe. sic pat; in ipis auctūbus. ¶ Ad illud
 qd̄ obicit̄ terciū. cuius vsus bonus est rē. dō.
 q; duplex est vsus rei. vnū ad quē res de se
 ordinat. et de tali ven̄ est. sic pat; de equo
 qui est ad equitandū. ali; vsus qui est aliq̄n
 et ex post facto. et iste p̄t eē bonū ex boni
 tate vtentis nō vtilis. q; bonus vtens bene
 vtitur malis. et de tali vsu nō est reglā vera.
 de tali autē loquit̄ Aug. ¶ Ad illud qd̄ obi
 citur q; iustum est bonum est. rē. dicendū.
 q; iustum dicit̄ dupliciter. vno mō iuste ordi
 natum per iusticiam est in ipso. et omē quod
 sic iustum est donum est. qm̄ intra se habet
 iusticiā vel est declaratm̄ iusticie. et sic p̄t
 malū cōdere. sic em̄ malū p̄t ad retributi
 onē disponere iusticie. ita et cōdere et hoc
 modo dicit ordinatōez iusticie in altero. nec
 sequit̄ q; sit bonum. q; iustum p̄t importat
 rōnem ordinis. nihilomin; tñ sermo ille nō
 est p̄p̄t̄ quo dicit̄ iustum est. vt qui in for
 dibus est sordescat. imo valde per accidēs
 intelligitur. q; iustum est vt relinquat̄ a dō

et ad hoc sequitur qd adhuc sorescat. unde per accidens intelligit.

Quarto queritur vtr mala fieri sit veru. et videtur qd sic. qd de quolibet affirmatio vel negatio vera de nullo vero ambo simul. sed hec est falsa nulla mala fiunt. 8o oppositum est simpliciter veru. scilicet mala fieri. Item veritas est adaequatio rei et intellectus. 8o quotiens homo intelligit sic est in re veritatem habet. et intellectus intellectum. sed qui intelligit mala fieri vere intelligit. ergo si vere intelligit intellectum est verum. ergo mala fieri est verum. Item veritas propositionis asserit veritatem in dicto. unde si fortes currit. fortem currere est veru. 8o si malum sit malum fieri est veru. sed malum fit. constat 8o. Item veritas dicens ponit veritatem in dicto. sed deus qui non est modax dicit mala fieri. Mathe. ix. Quid cogitatis mala in cordibus vestris. 8o veru est mala cogitari. pironne veru est fieri. Contra veru et bonu conuertuntur. sed malum fieri non est bonu. vt supra probatum est. 8o mala fieri mala non est veru. si forte dicas qd verum est de veritate complexi. ostendit de omni veritate. qd omnis veritas entitas quedam est. et oem qd participat ratione entis. participat ratione boni. 8o. Item omnis veritas est a veritate propria. 8o et omne veru a primo vero. si 8o malum fieri est veru. malum fieri est a deo. sed hoc est supra improbatu. 8o. Si tu dicas qd illud est veru de veritate rei non signi. hoc nihil est qd sic a deo sunt res ita et signa. et Ambrosio dicit. qd omne veru est a spiritu sancto. a quocumque dicat. loquitur ergo de veritate in sermone. et ita de veritate dplexionis siue signi. Item omnis veritas signi siue dplexionis causam et ortum habet a veritate dplexionis. ergo veritas istum furari ortum habet a veritate furti. sed furtu non dicit actionem vera. imo defectiuam 8o pironne istum furari non est simpliciter veru. Si tu dicas qd veritas dplexionis triplex est. scilicet positionis. priuationis. et negationis. et prima causatur a veritate rei. sed a vero et tertia non causatur. Contra phisus generaliter dicit. qd ab eo qd res est vel non est. ortu dicit vera vel falsa. 8o hoc vbiq veru est. Item omne qd non veru est. est de presenti ab eterno fuit veru de futuro. 8o si malum est hoc non veru. ab eterno fuit veru. sed nihil eternaliter fuit veru. nisi esset deus. vel in deo vt in causa. 8o si malum fore fuit veru. et non fuit deus. fuit in deo tanquam in causa a deo. sed hoc falsum 8o. 8o dicend. qd sine distinctioe deo est. qd mala fieri est veru. vere enim enunciat. et vere intelligit. veru enim dicitur de dplexione respicit dpositionem. sic dicit phisus. qd veritas qd falsitas circa dpositionem consistant. et ideo dicit veritatem signi. signu autem est veru. quoniam signat rem se habere sicut se habet. tunc enim dicit adaequari. et ideo cum ita se habeat. in re sic signu exprimit simpliciter loquedo veru

est mala fieri. Ad illud qd obiicit. qd veru et bonu duertuntur. dicit. qd circa idem veru est unde si res est vera est bona. et si signu est veru est bonu. sed tunc non sequit. qd si signu sit veru qd signatu siue res sit bona. et ideo hoc est fallacia accedens. omne verum est bonum. sed istud furari est verum. ergo istud furari est bonum ex variatione minoris extremitatis verum enim predicat de illo deo ratione compositionis. cum sit deo modalis bonu vero ratione attributionis. et hanc instanciam facit magister in ista. similis modus arguendi est hic audio angelos cantare. sed cantare angelos est veru 8o audio veru. similis modus arguendi est in illa oratione. omne veru est a deo. istum furari est veru. 8o. et ideo similiter soluendum. Ad illud qd obiicit qd veritas signi est a veritate rei. dicens qd falsum est. cum enim signu veru est quoniam signat rem non esse quod non est et non habere veritatem. cum illa non habet. nam sic aliquid imperfectu perfecte equat alij imperfecto ita res defectiuam plene potest signari. vnde phisus non dicit ab eo qd res est tunc. sed est vel non est. et est sensus. ab eo qd res est. est ortu vera. quod significat ipsam esse. et ab eo qd non est. est falsa. quod significat esse ipsam. et ab eo qd non est. est falsa. que significat non esse. e contrario intelligendum in re que non est. unde quauis furtu sit ens secundum quod tunc ortu significat aliquem furari est vera simpliciter. verum est tunc. quod omnis veritas complexa supra aliquid fundat. sed non oportet qd supra rem intellectam. sed supra intelligentem. in quo ortu habet esse. et sic patet illud qd fundat supra ens secundum quod. ratione deformitatis. et cum veru est simpliciter propter adaequationem que est simpliciter. Nota tamen qd fundamentum veritatis positionis diuersimode de sensibus diuersi. Aliqui enim distinguunt sic tractum est tripliciter veritatem ortu. scilicet positionis. vt cum dicit cesar est homo. priuationis vt cum dicit cesar est homo mortuus. negationis vt cum dicit cesar non est. Prima dicunt fundari supra ens simpliciter. Secunda supra ens sed quid. et tertia non dicit fundari supra aliquid. quod talis ortu nihil ponit. sed tunc illud non videtur sufficere. quod cum dicitur hec oratio vera est. veru predicat aliquam conditionem entis. 8o necesse est supra aliquid fundari quod sit. Et ideo dicunt alij. qd fundat supra principia cesaris. sed hec non sufficit. quod esto qd cesar oimino sit corruptus. et secundum materiam et formam. adhuc tamen vera est ista. cesar fuit siue cesar non est. Et ideo dicunt alij qd fundat supra intelligentem. Sed adhuc illud non videtur sufficiens. quod esto qd nullus intelligat actu. adhuc ortu ista est vera scripta in pietate cesar fuit. Ideo dicend. qd veritas ortu sit veritas signi. et veritas signi non dicat qualitatem absolutam. sic nec necessitas consequentie sed respectiuam. sicut signum. cum enim quod conuenit significare aliquid attingit vere significare. et etiam falsa sicut ad rationem significandi

non oportet rem esse entem sed cognoscibilem
 sic nec ad rationem vere significatōnis. et quā
 omne quod intellectus capit vel est ens vel capit
 siue imaginat per operationem ad ens. ideo omnis
 significatio et veritas ordinis significatōnis. vel
 fundatur simpliciter supra ens. ut si dicatur
 petrus est. vel in ordine ad ens. unde pro
 positio de preterito fundat supra ordinem ad pre
 sens. similiter propositio de futuro. sicut
 propositio negativa. ut si dicat cesar non est ali
 quod enim ens est quod non est cesar. et sic de alijs
 similiter si dicat hymera non est hir. ceterum
 ¶ Ad illud quod obiicit ultimo. quod malicia for
 re sit verum ab eterno. dicitur quod ad hoc quod ali
 quid sit verum. non oportet quod sit in deo tanquam
 in causa. sed sufficit quod sit in dei presentia. quod non est
 nisi veri. ad hoc autem quod aliquid sit in dei pre
 sentia. sufficit quod ipsum vel eius causa. vel eius opo
 situm sit in deo tanquam in causa. sicut supra di
 ctum est de cognitione dei.

Quinto queritur utrum malum sit ordinabile
 a dei voluntate. et quod sic videtur. quod si
 per illud psalmi. Domine deus meus inte
 speravi. glosa qui videt merita animarum sic ordi
 nari a deo. ut pulchritudo vniuersitatis
 ex nulla parte violetur. in omnibus laudat deum.
 distinguens deum aliud fecisse et ordinasse.
 et vniuersum bonum aliud non fecisse. sed ordi
 nasse ut malum. ¶ Item Augustinus in eucha. malum
 bene ordinatum et loco suo positum. euidenter
 commendat bonum. ¶ Item ratione videtur. quod omne
 meritum ordinat ad primum siue retributem.
 sed malum meretur penam sicut bonum gloria. igitur et
 cum bonum gratie sit ordinabile. proinde ma
 lum culpe. ¶ Item peccantes in supplicijs.
 ordinantur. sed propter quod vniuersum quod et illud ma
 gis. sed mali non ordinantur in penis nisi propter
 mala. igitur malum multo magis est ordinabile.
 ¶ Item omne quod auget decorem in re ordina
 ta est ordinatum. sed malum auget decorem in
 vniuerso quod est ordinatum. igitur igitur. probatio mior
 ris Augustinus in xi. de ciuitate dei sicut pictura cum
 colore nigro suo loco posita. pulchrior est ita
 vniuersitas rerum ex partibus est pulchra. Con
 tra Augustinus malum est prauatio moris spiritus et or
 dinis. sed nulla prauatio precipitat id cuius est
 prauatio. igitur si malum eo quod malum prauat ordi
 nem. malum non contingit ordinari. ¶ Item quod
 non est. non est ordinabile. nam ordo presup
 ponit esse. sed malum in eo quod malum. nihil est.
 igitur non est ordinabile. ¶ Item omne ordina
 bile est ordinatum possibile. sed malum non est
 possibile deo. quia deus non potest facere
 malum. igitur non est a deo ordinabile. ¶ Item si
 malum est ordinabile. aut ordine primum in to
 tum. aut in finem. non primo modo. quod malum
 nullius est pars. si secundo modo. igitur cum bonum
 est aliquid ex ordine in finem. tunc malum
 fieret bonum. ¶ Item ad predictorum intelligetiam
 notandum. quod ad modum aliquid dicitur esse sanum
 tripliciter. aut subiectiue. ut animal dicitur sanum.
 aut dispositiue ut potum dicitur sana. aut ostent

siue. ut vna sana. sic aliquid ordinatum dicitur
 tripliciter. aut sicut ordinis susceptiuum.
 aut sicut dispositiuum. aut sicut ostensiuum.
 sicut susceptiuum non est aliquid ordinabile. nisi
 quod est ens. et natura aliqua. et ita malum non
 est ordinabile. nisi per accidens. scilicet per bonum
 substratum. ¶ Sicut dispositiuum malum est ordi
 nabile. sed non sicut dispositiuum. sed prae
 uans. duplex enim est ordo. scilicet nature et iustitiae.
 ordo nature est institutus. ordo iustitiae est
 acquisitus. malum autem prauat ordinem specia
 lis nature. et illum prauat. incurrit in ordi
 nem iustitiae. quod ostendit vnde ratio ordinandi
 sicut dispositio in ordine iustitiae est meritum.
 vel demeritum. ¶ Sicut ostensiuum. malum est ordi
 nabile et ordinatum. quod manifestat ordinem
 bonorum per oppositum. opposita autem iuxta se
 posita magis elucescunt. ¶ Bonum ergo probatur
 quod malum sit ordinatum praedunt secundum ordi
 nem iustitiae et secundum dispositionem et ostensiuum.
 ¶ Ad illud autem quod obiicit. quod ma
 lum est prauatio ordinis dicitur. quod verum est particu
 laris nature. sed non est verum prout ordo dicitur
 dispositiuum vltis prudentie. de quo dicitur
 boetius. ordo cuncta complectitur. quo fit ut si
 quis ab assignata sibi ordinis ratione discesse
 rit. necesse sit ut altera differentia relebatur.
 exemplum ponit in circuleria complectente ce
 trum. ¶ Ad illud quod obiicitur esse ordinatum
 presupponit esse dicendum. quod verum est. in eo quod
 per se et in se ordinatur. malum autem non ordina
 tur. nec in se. nec pro se. et ideo non oportet
 quod ipsum sit. sed sufficit quod aliquid sit in quo substā
 tificat malum. et hoc est bonum. ut dicit boetius.
 ¶ Ad illud quod obiicit. quod ordinabile est possi
 bile ordinatum. dicendum. quod esse possibile siue
 sub esse potentie diuine. est dupliciter. aut po
 tentie producenti. aut producenti. et quauis ma
 lum non subsit diuine productioni subest tamen produ
 ctioni. ¶ Ad illud quod obiicit. quod ordinabile
 sit ordinabile. dicendum. quod ordinabile ad finem
 sed hoc est solum ex post facto. et ideo non se
 quitur quod malum sit bonum. sed quod ex ipso sequit
 tur bonum. ¶ Possit tamen dici. quod quauis ma
 lum non sit per se. tamen illud in quo est per se. et locum
 et ordinem partis tenet.

Sexto et ultimo queritur utrum malum sit
 de complemento vniuersi. et quod sic vide
 tur. ecclesiastici. xxiiij. Contra malum bonum
 est. et contra mortem vitam. et sic intueri in omnia
 opera altissimi. si igitur huiusmodi oppositio spectat
 ad decorem et complementum vniuersi. igitur et ma
 lum. ¶ Item Augustinus de ciuitate dei. loquens de
 malis. quare finiatur a deo. dicit quod deus vni
 uersum. quasi quibusdam antheticis honesta
 uit et exemplificauit in sermone. et in pictu
 ris in sermone. sicut apostolus utitur. i. cor. v. pe
 gliam et ignobilitatem et in picturis. similiter
 sicut in pictura alba cum colore nigro. suo
 loco posita pulchra est. sic vniuersum cum ma
 lis. ergo malum secundum hoc decorat vniuersum
 sed omne tale est de complemento vniuersi. igitur igitur.

¶ Item rōne videt qz sicut malū est praua-
tio boni. ita silentiū est prauatio vocis. et sō-
nus vigilie. sed ad pfectionē et decorem ser-
monis necesse est interponi silentiū. ad pfecti-
onē et decorem aialis. necesse est aliqui vigi-
lijs interponi somnū. s^o ad pfectum decorem
vniuersi necesse est bonis interponi mala.

¶ Item vniuersum est conditū ad dei mani-
festationē. sed in opibus dei maxime ma-
ifestat misericordia et veritas. sed si malum
nō fuisset nec misericordia nec veritas ita p-
fecte manifestaret sicut manifestat in eter-
na punitōe et peccatorū remissōe et redēp-
tione. s^o nō esset vniuersum dpletū. ¶ Con-
tra gen. i. vidit de2 cuncta q fecerat. et erat
valde bona et non fecerat mala. constat s^o
absqz malis erat emia valde bona in vniuerso.
sed vniuersum nō esset valde bonū. si de
esset ei pfectū. cū s^o deesset ei malū. videt
qz malū nō sit de ei2 pfectione. ¶ Item aug.
in primo de li^o ar. loquens de pfectione
vniuersi dicit. quicquid tibi vera rōne meli2
occurrit scias opificem oim fecisse. si s^o nō
fecit mundū cū malis. sed sine malis. ergo
mūdus sine malis erat pfectior qz cū malis
s^o malū nō est de pfectione vniuersi. ¶ Itē
rōe videt qz albi2 est qd est nigro impmix-
ti2. s^o pulchri2 et meli2 qd est malo impmix-
ti2. sed si in mūdo nullū esset malū. tūc vni-
uersum esset malis pmixti2. s^o meli2. s^o
pfectius. s^o ordinatio mali nō est de dple-
mento vniuersi. ¶ Item bonū et pulchrum
idem est. sic dicit dyonisi2. s^o qd est praua-
tio boni est prauatio pulchri. sed malū ē praua-
tio boni. s^o est prauatio pulchri. s^o malū
deturpat. sed qz deturpat et fedat. nō spe-
ctat ad pulchritudinē siue decorem. s^o nec
malū siue mali ordinatio. ¶ R^o ad hoc no-
tandū qz circa hoc diuersi diuersa senserūt.
dixerūt em aliqui. qz est loqui de malo. vt ē
in pcentia facientis. et vt est in cpe siue in
facto. si loquamur vt est in potentia facientis
sic voluerunt dicere. qz posse malum facere
erat de pfectione vniuersitatis. qz creatura
debebat fieri. qz posset peccare et posset ab-
stinere. ad hoc qz vniuersum pfectū esset.
sicut in tercio de li. ar. dicit si loquamur de
malo vt est in facto esse. sic dicūt qz nullo
spectat ad cōplemētum vniuersi. nec per se.
nec p accidens. sed cū au^{tes} dicant errariū
qz ex ordiatōne mali ad bonū quidā decor
resultat. sic dicit Aug² exp^lse. oportz aliter
dicere. ¶ Ideo dicūt alij. qz decor vniuersi-
tatis quidā est subālis siue quantū ad esse.
quidā accidentalē siue quātū ad bene esse.
quantū ad primū decorem. mala nō sunt fa-
cientia. nec per se. nec per accns. sed quātū
ad aliquē decorem accidentalē. mala bene
ordinata faciūt nō quia mala. sed qz bñ or-
dinata. et ita per accidens. sic per accidens
ordinatur. et in illo decore circūscripto ad-
huc esset vniuersum decor et pfectum. qz

uis hunc decorem nō haberet. ad hūc deco-
rem faciat mala. nō rōne sua. sed rōne subie-
cti. qd ordinat in pena ad diuie iusticie ma-
nifestatōez. vel rōne oppositi cui2 decor ma-
gis clarescit ex p̄sentia mali. sicut opposita
uxta se posita magis elucescūt. sicut dūiter
dicit vel rōe boni elicit. multa em bona de2
fecit et facta sunt. q nō essent facta. nisi pec-
catum p̄stitisset occasionē. sicut illa q gesta
sunt in nostra repatione. tñ sine hijs omib2
esset vniuersum completum. ¶ Si vō qritur
vtrū tunc essz pulchri2 qz nūc sic rōderi p̄t.
qz se habent sicut excedentia et excessa. sicut
due facies in quaz vna nulla ast macula. in
altera ē creatrix aliqua bñ sita. q videt facies
fenustare. et si vltra procedas. quis decor
magis excedit. p̄t dici sine p̄iudicio qz de-
cor qui nunc est. et ratio hui2 est. qz vis di-
uina eliciens bonū ex malo p̄potēs ē malo
et ideo bonū qd inde elicit p̄ualet bono qd
malū corrūpit. et ideo plus valet vniuersuz
nunc qz veluisset tunc. in quo nūc mō dmen-
datur sapia creatoris. vnde Greg. in bene-
dictōe cerei pascalis. O felix culpa q talem
meruit habere redemptorē. et exemplū est
de ciso sano qui frangit et relegat filio ar-
genteo vel auro. qz melior est post qz an. nō
rōne fractionis. sed rōne religionis. et si qz
ras a me. nōne meli2 esset si omēs essent bñ
qz si quidā bñ. et quidā miseri. dicend. sicut
credo si homo stetisset nō puenissent plures
ad iherusalē supnā quā sic peruenturi sūt.
vnde mali quasi ex habūdanti sunt. nec sūt
in dputatōe. ¶ Et sic decedend qz ordinatio
mali facit ad cōplemētū accidētale. sic p-
bant rōnes ad primā partē inducte. sed ad
cōplemētum siue ad decorem subālez. nec
per se. nec per accidens. per se vero ad nul-
lum. sicut ille rōnes ostendūt. ¶ Verūtāmē
qd obicit ad primā partē per simile in praua-
tōib2 dō. qz ille prauationes non sunt aliqd
adimētes. nec auferentes aliquid de bono
vel pulchro. malū tñ aufert. ideo ptz illud.
¶ Ad illud qd obicit qz nō manifestaret mi-
sericordia et iusticia. dō. qz quāuis nō ma-
nifestaret in actu manifestaret tñ in sua ori-
gine. qui em deum in se cognoscat videt i
lo eterno exemplari quid deū deceat facere
et possit et licet nō cino. et ita misericordiā
et iusticiam pariter. nihilomi2 tñ miseri cor-
dia ostendere in superogatione. et iusticia
in retributōne. licet non ita clare. et nunc in
opere.

In ista parte sunt dubitatōnes circa
trām. et primo de illo verbo Aug. ni-
si vsqz a deo esset oipotens et bonus
vt beneficeret et de malo. Videt em ide-
bito mō loqui. qz malicia est prauatio. s^o nō
est materia boni. ¶ Si dicas qz accipit rōne
substrati scz de malo. i. de illo qui est mal2.
facit bonū. ¶ Contra hoc nihil est aliud qz
malum destruere. ex hoc s^o nō habetur. qz

De

Deus Debeat mala finire cū ei2 sit facta destrueret. **¶** **87°** dicendū qd de nō est ibi causa le nec materiale. sed occasionale quasi dicat de male facit bonū occasiōe sumpta a malo ipse aut obicit ac si h^o qd est de teneret cau saliter siue materialit. **¶** Item qritur de h^o qd dicit malū bene ordinatū et loco suo positum. videtur em male loqui. qz qd nō est. nō est locari. **¶** Si tu dicas qd habet loca rōne substrati. **¶** Contra locus debitus et dūeniens nature rōnali est gloria. g^o malū locatur in gloria. **¶** **87°** dicendū. qd cum dico infernū siue locum penalem duo dico. et ptem vniuersi et vilitatem. in quātū locus est debet nature substrate. sed in quātū vilis est. debetur deformitati culpe. et ita malū locum habet et vilem. sed locum rōne substrati. vilem vero rōne deformitatis. **¶** Item querit de hoc qd dicit. Si qui horz deuāt et ex obitant. etiā hoc ipm faciet eis pficere in bonum. g^o videtur qd mala pficiāt siue coopertur. Contra mali est bonū corrūpe. g^o nullo mō est in bonum coopari siue pficere. **¶** **87°** dicendū. qd pficere siue coopari in bonū aliquid alicui potest tripliciter. scz adinuādo vt grā coopatur li. ar. vel ecouerse. vel excitando. vt paupertas et miseria. que excitant ad amorem dei. siue pugnūt. et ipellunt sic dicit Greg. vel etiā obsidendo. sic aqua calida fortit^o agelat. qz dū rīstut vigorat actio contrariū. et sic malū dicit coopari vel quia facit homiez ad bonū magis excitari. vel magis. qz dum obsistit et homo pualet vigoratur virtus gracie et feruescit. **¶** Item qritur de hoc qd dicit. qd **Aug²**. astruit a minori. Videtur em falsum dicere. qz locus a minori non est destructiu². sed positiu². sed illud argumētū est destructiuū. sapiens nō pot facere hoicm deteriore. g^o nec deus. g^o non est a minori. **¶** **87°** dicendū. qd reuera. locus iste non est a minori pprie loquēdo. sed a maiori. qz nō dicit ibi minus vel minor. sed illud qd minus videt inesse. magis autē videtur qd homo possit facere malū qd deus. sed sapiens homo nō potest. g^o nec deus. et ita est a maiori loc². nihilomin² potest dici qd est a minori. sed reducit ad rationē affirmatiuā sic minus videt qd impossibilitas faciendi malū insit homi qd deo. sed sapiens mans sapiens est in min² ad faciendū aliquē deteriore. g^o multo fortit² deus. **¶** Item queritur de hoc qd dicit. qd culpa insipientem cadere nequit. Videtur em falsum. qz sicut se habet sapia ad ignorātiā. ita virtus ad culpam. g^o pmutati. sicut virt² ad ignorantiam. ita sapia ad culpam. sed virtus simul stat cum ignorantia. g^o sapia simul stat cum culpa. **¶** **87°** dicendū. qd sapia vno mō dicit cognitionē veram. alio mō cognitōez veram et nobilissimā. qz per causas altissimas. tercio mō dicit cognitionem veram nobilem et sapidam. Quarto mō sapia non dicit aliam

cognitionē qd religionē diuinā siue cultam. scdm qd dicit. qd pietas ipa ē sapia. siue the osebica. et h^o consistit vt dicit **Aug²**. In fide spe et caritate. et hoc mō claudit i se virtutem. et ita opponit culpe. et sic patz rñsio. **¶** Item querit de hoc qd dicit. qd deus non est causa tendendi ad nō esse. videt em falsum dicere. qz in cant. deutro. dicit. Ego occidam et ego viuere faciam. pnciā et ego sanabo. g^o videt cū mors sit corruptio tendēdi ad non esse. qd de2 sit hui² causa. **87°** dicendū. qd non esse nō appellat hic per puaatēz qualiscūqz esse. sed illi² qd diffinit hoc. dicens. Esse est qd ordinem retinet seruatqz naturā et ad illud de2 nō deducit. ipse aut obicit de esse naturali. **¶** Vel pot dicit qd loquitur hic scdm nature institutionē. scz quā dicit deus mortem non fecit. qd autē dicitur qd ipse occidit hoc est scdm punitionē iusticie hoc tñ in scdo meli² dicit. **¶** Item querit de hoc qd dicit. qd malū est tendere ad non esse. videtur em male dicere. qz si tendit ad non esse. aut hoc dicit quātū ad esse nature. aut gracie. si nature. g^o malū corrūpit natāz qd est cōtra dyonisi. qui dicit qd malū nihil corrūpit. existentiū in eo qd essentia vel natura. si autē itelligat quātū ad esse gracie. hoc similir falsum videt. qz post primā culpam nō remanet esse gratuitū. sedz aliquid su. qz totalit mortale expellit grā. g^o nō tē dicitur non esse. sed iam est in termino. **¶** **87°** dicendū. qd in homie iusto et bono est tria rōsiderare esse nature. et ordiabilitatē. et grāciam. que dūi nomie dicit habitas. et ordonem gracie siue gracie ordinatōez. Malū g^o per se loquendo corrūpit ipam ordiabilitatē. et ex hoc elongat a grācia. et facit tēdere ad non esse. et qd habitas nūquā oīno tollitur salua natura. et natura nō corrūpit semp malū facit tendere ad non esse. ita qd nūqz est in termino. **¶** Item qritur de hoc qd dicit **Ambro**. verū a quocūqz dicat a spū s. est. videtur em male dicere. quia si hoc est verū. g^o cum detractor detrahēdo dicat verum. videt qd dicit a spū s. **¶** Similiter diabulus multa vera dicit. similiter de verbo illo obicit. nō dicit dñs ihesus i spū scō. Mul ti em peccatores hoc dicūt tota die. **¶** Item veritas appnat filio. ergo magis deberet dicere **Ambro**. qd omne verū est a filio. **¶** **87°** dicendū. qd aliquid dicit a spū scō illustrāte intellectū et monente affectum. et illd est verum et bonū. qz dicit verū aliquid ex caritate a spū scō monēte affectū. sed nō illuian te intellectū. sicut dicit apo². se ituz ad hispanos. falsum em dixit. sed tñ in dicendo meruit. qz caritas mouebat eum velle hoc dicere. aliquid est dictum a spū scō illustrāte intellectū. sed non rectificāte affectum. et illud potest esse malū. et tamē verum est dicere. ergo pfectum vtrūqz includit. et sic dicit a spū scō. et in spū sancto. et ita intelligit

apo2. Ambrosi2 autē largi2 dicit. et sic ptz illud qd obicit. qz veritas appiat filio. Respondet em qz spm s. appiat iterptatio. Vel dicend qz hoc non dicit tanqz appiatu vel si appiatu. hoc est rone doni.

Voluntas quippe dei semp efficax est supra remouit magr dubitationes ex quib2 videbat volutatez dei semp ee efficacem et nuqz impediri. et hec ps quator habet ptes. In prima auete Aug. ostendit volutatez dei semp esse efficacem et nuqz impediri. In scda vero ne hoc itelligeret de volutate signi. distinguit volutatez vt ostendat hoc esse dictum de volutate beneplaciti ibi. Veru vt supra dixim2. In tercia mgr on dit. qz contra quada3 volutatez signi no pt fieri ibi. Multa em fut tra dei pceptum zc. In quarta vero epilogat breuit pdermiata. et hoc ibi. Ex pdictis lquet qz voluntas dei que ipe est zc.

Intelligentia eoz que dicuntur in hac parte. quatuoz qruntur. Primo qritur vtz voluntas beneplaciti possit impediri. Secdo qritur vtz aliquis possit facere contra volutatez signi. Tercio vtrum deus debeat mala pmittere. Quarto et vltimo. vtz deus possit mala pcepte. et qz voluntas beneplaciti no possit impedire. ostendit primo auete gen. vlt. Num deu possum2 resistere voluntati. q. d. no. Item ro. ir. voluntati ei2 quis resistit. Item sup illud. i. thi. vlt. qui vult omes homies saluos fieri. glosa rogandus est vt velit. qz si vult nce e fieri. Item sup illud ps. Iustus dñs in oibus opibus suis. glosa apud deu hoc e velite qd facere. sed no pot impediri ne velit. qz libere vult qd vult. s. no pot impediri ne fiat. Item omis volutas que pot impediri potest supari. sed diuia volutas supari n potest. cum sit supma. s. diuia volutas non pot impediri. Item omis causa que impedit a psecutione sui effectus. aut deficit aut mutat. sed diuia volutas nec deficit nec mutatur. nec potest deficere nec mutari. ergo zc. Item nobilius agens est et nobilior ca. q non pot impediri. qz que potest sed diuia volutas est summa et supma ca oim. vt supra mstratu est. s. zc. Contra omis ca cui2 effectus continget euenit pt impediri. nam si no pot tunc effectus euenit nacio. sed diuia volutas est huio. qz e multoz contingetiu. alioqui aut nihil esset contingens. qz est contra ar. libertate et consiliu et casum. aut deus non esset illi2 ca quozu vtruzqz absurdū est. s. zc. Item omis ca q per alia agentem expletur. si explet pot per illam deficientē impediri. si illa possit deficere. hec ppositio p se nota est. sed diuina volutas est huio. nam deus vult multa fieri per cas creatas q non facit sine ipis. sic generare homiez asinum et similia. Similiter de hijs que sunt ab ope nostro. et hec

possunt deficere. s. diuia volutas impeditur. Item omis ca cui2 virtus se extendit ad contrariu volutatis potest aliud velle qz velit. sed diuia essentia est huio. aliqd em vult deus vt istum danari. cui2 opositu pot. hoc certu est. alioquin no esset oipotēs pot ergo facere oppositu ei2 qd vult. s. ome possibile ponibile. ponit s. qz deus faciat oppositu eius qd voluit. si hec s. volutas dei est frustra et impedita. s. zc. Item volutas vult aliqd qd deus vult ipam velle. aut ergo potest velle contrariu. aut non potest. si pot ergo diuia volutas pot impediri. si non potest. s. necesse est liberalitate ei2 artari. s. ad intelligentia pdictozu netand. qz scdm jo. dam. volutas beneplaciti e duplex. scz ans siue adconalis qua vult quatu in se est oim salutem. et absoluta siue dñs qua determinate vult aliqd qd neuit certitudinalit euenire. intelligend est ergo qz nullam dei volutatez possibile est supari nullaz possibile est cassari. aliqua tñ vt ancedente possibile est non impleri aliquē vt co sequete nce est impleri. et impossibile est impedire. nullam inqua est possibile supari. na si homo non faciat qd deus vult quatu in se est. siue volutate ancedente deus facit de ipo qd vult volutate dsequete. et ita semp impletur vel de hoie vel ab homie. et sic nu qua vicitur vel supatur. no etiā possibile est volutatez dei cassari. nam cassari dicit aliqd dum priuat effectu pprio ad que est. volutas aut nulla priuat effectu ad quem est pprie. nam qd dicitur. qz deus vult omes homies saluos fieri. quatu in se est. hec volutas non anotat salutem. nec pprie est ad effectu salutis. sed anotat ordinatione nature siue naturam ordinabile ad salutem. Vnde nihil plus est dicere deus vult istum saluum fieri quatu in se est. qua. i. deo placuit dare istu natura per qua posset puenire ad salutem. et qz deus patus esset viuare. ita qz solus non deficit ppter defectum a pte dei. vnde no cassatur qz habet ppum effectu. De volutate aut absoluta. planu e qd non potest cassari. qz oim effectu suu ponit. nec vnqua remanet inexplata. cu ita qz veru sit volutatez dei nullo mo posse supari nec cassari. tñ volutatez absolutam necesse est impleri. adconalem vero mime. s. attendend. qz est necessitas dsequete et dsequentis sicut supra dictu est de pscia. quia ipa non habet necessitate dsequentis. sed co sequete. qz necessario infert. et sequit de2 psciat hoc. s. hoc erit. sed tñ no necessario pscit qz in actu psciendi frequeter notat effectu contingens. sic in volutate intelligendum est. qz volutas dei absoluta. anotat euentu rei. et ideo est ibi necessitas dsequente. sed no dsequentis. qz non mutat euentu rei. imo vult deus qz eueniat dsequens cotingens. Vnde sicut pscia. qz necessario infere

effectum. non potest falli. sic nec voluntas absoluta. quia necessario infert. nō pōt impediri. imo cā nō est impleri. nec necessitate consequentis. nec necessitate consequentie qz non cōnotat euentū rei. sed dnotat il ud qd est ordinabile ad euentū. vt pōtūm ē.

Vnde bene sequit. vult istum saluari voluntate absoluta. sō iste saluabit. nūq̄ em velle nisi piter p̄saret eū esse salu andū. de voluntate vero dō conata vt visum est non sequitur. si sō obicit qz volūta dei est necessaria in esse. et necessario infert effectū. sō oī modā ponit circa ipm necessitate dicend. qz quāuis necesse sit deū velle. et volūtaez ei2 esse in actū. t̄ dpatio ei2 est ad futurū contingens. et ideo effectus euenit cōtingent.

Ad illud qd obicit qz potest impediri cum sit cā contingens. dicend. qz sicut tactū est. qz quāuis cōpat o diuie voluntatis ad volitū et euentū voliti se nō cōcomitāt. sic vnū dtingens aliud. et ideo nō pōt impediri. tunc em impedit causa. qm manente dpatōe et ordinatione ei2 ad effectū. effectus non eueniet qd ergo pponit omis cā cui2 effectus est contingēs. pōt impediri falsa est ppositio et habet instāciā. si effectus nō cōcomitetur et dsequat ad causā. et hec est instantia iproposito.

Ad illud ergo qd obicit. qz potest impediri ppter defectū cause coopātis. dicend. qz sicut diuina volūtas siue diuina velle. dnotat effectū. ita dnotat existentiā cause p̄cularis. cū em dicit deus vult istū saluari nō est sensus. qz vult in eē euentum. sed qz vult istū saluari vult istū velle. vnde sicut diuina voluntas dnotat istū effectum euenire. et ideo necessario sequit effectus ad ipam. ita dnotat cām creatam dcurrere. et ideo necessario sequit. si deus vult istū saluari. qz iste etiā vult. et ita nūq̄ deficiat. sicut nec effectus. et ita nūq̄ impedit.

Ad illud qd obicit. qz deus pōt oppositū ei2 qd vult. dicend. qz diuina volūtas nō artat potentia in possendo. vnde plura pōt qz vult. artat tñ potentia in agendo. nūq̄ em potentia agit aliquid nisi qd vult. et ipossibile est qz actio supercedat volūtatē. vñ nihil pōt facere nisi qd pōt velle. cū sō dicit. qz pōt dtrariū sue volūtatē. pōt itelligi duplici. aut volūtae mouente ad dtrariū. et cōnotat repugnācia voluntatis ad potentiam et hec est ipossibile. aut volūtae nō mouente. et sic notatur non impedimētum nec repugnantia. sed qz voluntas liber pōt. quia ita pōt hoc qd eius oppositū ita qz vult hoc qd pōt velle ei2 oppositū absqz sui mutatōe sicut supra dictū est de p̄cia. et rō hui2 est. qz vno et eodē vult quecūqz vult.

Ad vltimū dicend. qz volūtas dei scdm dūmētā ad p̄ciam vult illa que vult. vnde sicut p̄cia ambit totū velle et posse et agere. et nō potest falli aliquid nō substrahendo contingentie rei euenientis. sic etiā ipposito intel-

ligendum.

Secundo q̄ritur vtr̄ aliquis possit facere dtra volūtatē signi. et qz nō videtur. qz signū et signatū dformari debent. sō qd fit contra vnū. fit contra reliquū. et si nō pōt fieri dtra signatū. nec cōtra signū. Alioquī si nō fit contra signatum et contra signū. tunc signū est falsum. si em signū dicit in signatū significat qz fit dtra ipz fieri contra signatū.

Item minū inter oīa signa est pmissio cū sit respectu mali ad qd mīme ordinat beneplacitū dei. sō si mīme accedit ad volūtatē beneplacitū. si nō pōt fieri dtra pmissiōe multomin2 contra alia sed non pōt fieri contra pmissiōe. sic dicit magister in lra. et Aug. de ciu. xx. sic null2 hoīm agit recte. nisi adiutus diuio auxilio. sic nullus hoīm atqz demonū agit vnq̄ nisi eodē diuio atqz iustissimo pmitat iudicō.

Item potentior est volūtas cui nō pōt resisti. nec in se nec in signo. qz cui potest i signo saltem. et si nō in re. sed deus est potentissim2. sō videtur qz nec volūtae eius nec signo volūtatē possit resisti. et cōtra.

Contra inter omīa signa volūtatē p̄ceptio siue in p̄u videt esse potentissimū. sed fieri pōt et fit tota die contra diuinū mādatū. ergo contra omīa alia.

Item videt qz spealiter cōtra pmissiōe. qz pmissio nō est nisi mali culpe. sed malū culpe non est malū nisi voluntarie fiat. et si voluntarie fit. pōt nō fieri sō pmittente deo aliquē male facere. pōt nō facere. ergo pōt facere dtra pmissiōe.

Item super illud ps. Eduxit eos cū argento et auro. glosa dicit. qz idem fuit p̄ceptum et pmissiū si asportatio vasor. sō cū possit fieri contra p̄ceptum. paritōe et cōtra pmissiōem. et contra alia. per dsequēs sō cōtra oēm volūtatē signi.

B7 dicend. qz dtra aliqd signū diuie volūtatē pōt fieri. cōtra aliqd non. et rō hui2 duplex est. ex duplici mō distinguendi signa. Quedam enim sunt signa respectu p̄sentis. vt impletio et pmissio. quedā respectu futuri vt p̄ceptio et consiliū. et p̄hibitio. et cū de p̄u qd fit ipossibile est in p̄senti non fieri. qz esse qd ē. qm est necesse est esse. ideo respectu signorū de p̄senti non pōt eē resistētia. qz si sit resistētia. iam non sunt p̄sentia. qz vero futura vel faciēda p̄sunt nō fieri. ideo quantū ad signa tria sequentia. resistētia pōt eē.

Alia rō sumit scdm aliū modū distinguēdi. qz qdam sunt signa diuie volūtatē absolute. qdam dō conate dico sō. qz qz cōtra volūtatē absolutam nō pōt fieri. nō potest etiam fieri contra signa volūtatē absolute. vt pote sunt impletio et pmissio. quia vero dtra volūtaez antecedente siue dō conatā pōt fieri. qz pōt homo diuertere ab eodē ad quē ex sui consiliū condit2 est. hinc est qz fieri contra volūtatē signi. que illam signat scz contra p̄hibitōe et p̄ceptiōe et d̄siliū

Ad illud ergo quod obicitur quod contra nullum potest fieri. patet solutio quod non sunt falsa. Ad illud quod obicitur quod minus est promissio. dicitur quod maior significatio vel minor nichil facit ad hoc. sed presentia effectus vel etiam quod signat voluntatem absolutam qua aliquid committitur absolute. Ad illud quod obicitur quod potentia est illud contra cuius signum non potest fieri dicendum quod verum est quod voluntas vult omnino quod nihil fiat. nisi quod ostendit se velle. sed divina voluntas non est talis. imo vult quod unusquisque habeat propriam libertatem et faciat quod vult. Unde potentia faciendi contra divinam voluntatem est a divina voluntate. et ideo non esset potentior propter hoc. unde distinguendum quod posse facere contra signum voluntatis alicuius aut est contra voluntatem. et sic attestat impotentiam. aut illud posse est a voluntate cuius est signum. et sic non attestat impotentiam. sed magis potentiam. Ad illud quod obicitur quod contra omnia quod fit contra preceptionem que est maximum signum. soluendum est per interpretationem quod non est maximum signum quod impletio maius est propterea hoc nichil facit ad oppositum. sed presentia in effectu et absolutio in significato. Ad illud quod obicitur quod fit contra promissionem. quod peccator potest non peccare. dicitur quod deus non debet promittere peccare nisi eum qui actualiter peccat. dum peccat. et tunc impossibile est eum non peccare. Ad illud quod videtur obicitur quod idem fuit ibi preceptum et promissio. dicitur quod promissio multis modis accipitur in scriptura. Primo modo dicitur promissio non prohibere. sicut dominus promittit mala. quod non prohibet. et hoc modo est signum voluntatis divine distinctum contra preceptum. Alio modo non potest temporaliter. et dicitur libellus repudii promitti. Math. xix. moyses ad duritiam vestram permisit. Tertio modo non prohibere. per. Irascimini et nolite peccare. glossa promittit quod necessitatis est non prohibere. Quarto modo promittere est minus bonum indulgere. super illud i. cor. vij. hoc autem dico sedis indulgentiam et glossa permittit.

Quarto quod dicitur vult debeat deus mala promittere. et quod sic videtur job. xij. habuerunt tabernacula perdonum etc. Greg. Omnipotens deus quod fieri prohibet iustum est ut fieri sinat. Item deus debet deservare ordinem quem instituit. sed cum deus creavit homines dedit eis liberam voluntatem. sed libera voluntas debet eo quod liber potest quicquid vult. ergo si vult malum vult potest in malum. ergo cum non debeat auferre homini potentiam quam dedit. debet ipsum promittere peccare. Item malum frequenter est occasio maioris boni. sed non fieret nisi malum processisset. ut patet in passione christi. sed decet deum facere et promittere id quod est via ad melius. ergo cum non possit malum facere. solum debet promittere. Item deus omnia facit propter laudem suam. sed in malis manifestat laudem divine iusticie et misericordie. ergo si non debet facere contra amplexus sue laudis. non debet impedire ne mala fiant. ergo etc. Contra ro. j. non solum qui ta-

lia agunt digni sunt morte. sed qui consentiunt. glossa. Consentire est facere cum possit arguere. ergo cum deus possit corrigere et ipse dicit re malum. si promittit et tacet consentit. sed qui consentiunt digni sunt morte. ergo etc. Item Aug. xix. de civitate dei. ca. xvi. ad innocentis officium non solum pertinet meminisse malum inferre. sed etiam a peccato cohibere. ergo si deus non cohibet cum possit. deus non est innocens. Item ratione videtur detur. quod omnes virtutes nostre debent habere exemplar in deo. sed in nobis est virtus zelus. ergo et in deo. sed zelus quantum potest obviat peccato. ergo si deus habet zelum quantum potest obviat. ergo etc. Item uniuersae viae domini misericordia et veritas. si ergo promittit iustum peccare. aut est misericordie. aut iusticie. non misericordie. constat. nec iusticie. quod iustus non meruit cadere. ergo etc. Item dicitur quod deus promittit mala fieri. et hoc ordinatissime. duplex enim est ordo rerum. unus in uniuerso. alter in finem. et ut quod exigit. quod deus promittit mala fieri. ordo quod per in uniuerso exigit. quod ad perfectionem uniuersitatis necesse fuit fieri creaturam arbitrio libertatis et peccare potentem. sed administratio unitatis est ut deus sic res additas amittat. ut eas agere proprie motus sinat. sicut dicit Aug. vij. de civitate dei. Ideo cum debuerit dare potentiam peccandi. et debuerit regere saluo ordine sue ordinationis. si volunt peccare. debuit promittere. et si volunt peccare. debuit deservare. et ita debet promittere mala. Item ordo ad finem hoc exigit. quod duplicem finem attingit respice in uniuerso. unus est solus electorum. alius divina laus. quoniam ergo promissio malorum reddit electos gloriosiores per occasionem. et deus non curat vult per eas vel per occasionem electorum gloria augetur. ideo deus promittit recte. unde Aug. xj. de civitate dei dicit quod nullum faceret quod malum proficeret nisi propter nosset quibus bonorum visibus accommodaret. presunt autem eis exercitatio. et ideo dicit de lapsu mundi. quod permisit plures esse malos. quod si pauci essent. non auderent exercere bonos. divina etiam laus hic exigit quod occasione mali. summe manifestat divina misericordia in filii unigeniti donatione per inimicis secundum tempus. Summe etiam manifestat dei iusticia in eterna punitione reproborum. unde aug. xj. de civitate dei. Si omnes remaneret in pena in ullo appareret misericordie gratia redimendis. Rursus si omnes transferentur ad lucem. in nullo appareret severitas ultionis. Ad illud ergo quod obicitur quod promittere est consentire. dicendum quod promittere malum est dupliciter. aut non cohibendo manum vel animam. nec in facto nec in retributione. et consentire est vel non cohibendo manum sed tamen puniendo transgressorem et arguendo continere. et sic non consentit. et hoc modo deus promittit et non consentit. Ad illud quod obicitur quod ad innocentem pertinet cohibere dicendum quod illud intelligitur de cohibitione quantum ad arguendum et punitionem. non quantum ad voluntatis coactionem. Ad illud quod obicitur quod zelus

De.

obinat peccato. ddm qd veru est saluo in re
 iusticie. et iusticia put est ordo vniuersi hic
 exigit vt deus pmitat hoien ire sedz ipiu
 sue volutatis. **Ad** illud qd vltio obicit p
 rnsio. qz pmittere aliquē peccare est opus
 iusticie nō inqna iusticie que sit exgētia me
 riton. sed ddecētia diuie sapie. et bonitatis.
Qvarto et vltio qritur. vtz deus possit
 mala pape. et qz sic videtur. qz pce
 pito see. vt duceret vxozē fornicaria
 et Bernhar. exponit ad lrām. qz si dicas ad
 lrām nō esse itelligend. obicit tuc. qz pcept
 nō tm ducere vxozē. sed etiā facere filios for
 nicarios. qz si esset vxoz legitima nō essent fi
 lij fornicatōis. **Item** exo. xij. pcepit facere
 furtū filijs israhel. sed furtū est malū et cō
 tra legem nature. **g^o rē.** Si dicas qz nō est
 malum scdm se. et ideo p̄t fieri. **V**nde obi
 citur. qz pcepit abrahe occidere filiū inocēh
 tem. et quē sciebat inocentē gen. xxi. et hoc
 est malū scdm se. **g^o videt** qz deus possit p
 cipe malū. **Item** rōne videt. qz de2 est su
 per omēz legem. **g^o in omi** mādato p̄t dispē
 sare. **g^o p̄t oim** pcepton et phibitionū atra
 ria p̄cipe. **Item** plus distat nō ens ab ens
 te. qz malū a bono. sed de2 solo impio volū
 tatis ex nō ente facit ens. **g^o solo** ipio volū
 tatis ex m a lo facit bonū. **g^o p̄t p̄cipe** mala.
 vt videt. **Contra** pceptū est signū diuine
 volutatis. **g^o aut** est falsum signū cū signat
 deum velle qz pcepit. aut deus vult illud. si
 deus vult malū est malus. si nō vult et p̄ce
 pit est falsus. et vtrūqz est ipossibile apud
 deum. **ergo rē.** **Item** nullus obidiens di
 uino pcepto debet puniri. **g^o si** deus p̄t ma
 lū p̄cipe. p̄t malū impuni fieri. **Sed** ma
 lum remanēte ipunitū est atra diuinam iusti
 ciam. **g^o deus** p̄t facere atra se. **g^o sibi** ad
 uersari. sed hoc est ipossibile. **g^o rē.** **Item**
 deus pcepit mala nō fieri. si ergo pcepit fi
 eri. pcepit duo opposita. s; duo opposita fie
 ri ē ipossibile. **g^o de2** pcepit ipossibile. s; ad
 nullū tale pceptū obligamur. **g^o dō** possū2
 non obedire. qd absurdū est. et itēz omnis
 p̄cipiēs ipossibile est stult2 vel impi2. ergo
 deus esset stult2 vel impi2. quoz vtrūqz est
 ipossibile. et ideo dicit Hieronim2 qui dicit
 deū p̄cipisse ipossibile anathēa fit. **g^o di**
 cendū. qz cū qritur vtz deus possit p̄cipere
 malū. hoc p̄t dupliciter itelligi. aut malum
 manēs malū. aut ita qz p̄cipiendo faciat bo
 nū. primū simpliciē est ipossibile. scdm vō
 aliquo mō est possibile. licz nō oīno. est em
 aliquid malū in se. aliquid malū scdm se. ma
 lum in se p̄t fieri bñ. malū scdm se nullo mō
 p̄t fieri bene. imo h^o itelligere qz fiat bñ est
 itelligire qz idem sit malū et bonū. p̄t **g^o di**
 ci qz deus p̄t p̄cipe malū in se. et nō malum
 scdm se. qz nihil p̄t p̄cipe quī bonū sit post
 qz pceptū est. et illud est malū in se. nō aut
 scdm se. et ideo p̄t illud p̄cipe et nō aliud.
 et hinc habet totū qd dicit Bern. in li. de di

perlatōe et p̄cepto. qz deus p̄t dispensare
 in p̄ceptis scde tabule. et nō prime. **Et** rō
 hū2 est. qz in p̄ceptis scde tabule quantū ē
 de rōne p̄cepti. tangit siue p̄cipit ordinatio
 ad pximū. et phibit deordinatio ad eūde2
 deordinatio aut respectu pximi nisi sit deor
 dinatio respectu dei. malū est in se. si autem
 respectu dei malum est scdm se. sicut cogno
 scere nō suā. malū est in se. s; cognoscere alie
 nam ex libidine siue nō suā. malū est scdm se
Sed deus in p̄ceptis scde tabule dispensat
 et dispensare p̄t. et cōtra illa p̄t p̄cipe rōe
 p̄dicta. nec ex hoc sequit. qz p̄cipiat cōtra
 ria. qz mandatū sp̄ale absolut a omni. sic
 p̄uilegiū sp̄ale. **In** p̄ceptis aut prime tab
 ule. nō p̄t deus dispensare. qz eoz oppo
 sita sunt mala scdm se. ipa em p̄cepta dicūt
 ordinationē ad deū siue in finem. de sua rā
 tione et eoz opposita deordinatōz. et ideo
 si atrariū p̄cipet. p̄ciperet atra se. contra se
 aut nō p̄t facere. et si illa p̄cipet cū illa sint
 mala sym se. ita qz nullo p̄t bñ fieri. aut dō
 velle malū. qd ē icōueniēs. aut ipune fieret
 malū. aut idem esset bonū et malū. quoz
 vtrūqz est icōueniēs simpliciē. et ideo de
 dende sunt rōnes pbantes. qz de2 nō p̄t
 malū p̄cipe. vtputa nullū manens malū et
 hoc est malū scdm se. tñ vltima rō de hoc qz
 p̄cipit malū. nō valet. et iā soluta est. **Ad**
 illud **g^o qd** obicit de ofee. dō qz illud fuit
 malū in se. s; cognoscere non suā. et diuinū
 p̄cepto factū est ei bonū. sed scdm qz forni
 catio dicit actum libidinosū. et cognoscere
 aliquā ex libidine h^o dñs nūquā p̄cepit.
Ad illud qd obicit de aucte exo. qz p̄cepit
 filijs israhel furtū. dō qz illud similit p̄ce
 pit iquātū fuit malū in se. s; accipe rem alie
 nam. et hoc potuit facere. qz cū sit dñs oim
 diuinū potuit transferre. sed nūquā p̄cepit
 qz ex libidine hoc facerēt. **Illud** em est ma
 lum. scdm se. **Ad** illud qd obicit de eo qz
 p̄cepit abrahe de p̄aac. dicend qz illud non
 erat malū scdm se. qz p̄aac quāuis non esset
 reus sibi infligende ab homie. tñ rōne pec
 cati originalis reus erat mortis t̄p̄alis sibi in
 fligende a deo ad quā habebat necessitate2
 et ideo deus habebat auctem. et ita de iure
 potuit illaz abrahe ex cā dmittere. tñ aliqui
 volūt dicere. qz non p̄cepit occidere. sed of
 ferre. **Sed** atra h^o est glosa et textus. qz dō
 qz portauit ignem et gladiū. **Ad** illud qd
 obicit. qz p̄t sup omēz legē datam. dō qz ve
 num est qz potest. qz p̄t iponere. sed nō p̄t
 destruere iam positū. qm em ordinationē ad
 ipm dicūt aliqua mādada. sic nō p̄t cōtra
 suam iusticiā facere. sic nec atra illa p̄cipe.
Ad illud qd obicit. qz de nō ente p̄t fa
 cere ens. dō qz verū est qz p̄t facere. qz ali
 quid sit ens. et nō ens. et qz non ens nō hēt
 necessitate2 ad hoc qz sit nō ens. ideo p̄t fieri
 ens. s; aliqua sunt mala qz si sunt. de nēitate
 sunt mala. sicut mentiri et odiri deū. et ideo

non est simile. quia si faceret ista esse bona. faceret qd idem simul esse bonū et malū.

In ista pte sunt dubitationes circa lrā. et primo de illo vbo Aug. ad eorum dānationē quos iuste pdestinavit ad penā. videt em ipse loqui. qz supra. xv. dicit qd pdestinatio est de bonis salutaribz. **I**tem dām. non ad puniēdum plasmauit nos de2. 8. male dicit. **I**uxta hoc qrit. cū de2 sit sūme iust2 sic sūme misericors. qre magis d2 ppiū dei misereri qd dānare siue punire. **R**o dicens. qd dām. disingunt volūtatem dei in antecedentē et consequētē. p̄t 8. p̄p̄atio esse quātū ad otrāqz. et est p̄p̄atio bonoz. et hoc mō est p̄p̄atio simplicit̄ et p̄destinatio p̄p̄e dca. **A**lio p̄p̄atio accipit large scdm quācūqz volūtatem. et ē ma lon et ē p̄destinatio large. m̄gr aut et dām supra accipit p̄p̄e. sed Aug. accipit dūter. et sic patz solutio. **A**d illud qd qritur de ope misericordie. dicens qd quāuis est p̄p̄uz dei misereri. qz ad opus misericordie nō rez quirit nisi dei benignitas. sed ad hoc qd se ueritatē iusticie faciat. p̄supponit nrā inicitas. et ideo illud magis appat ipi deo qd hō. **I**tem qritur de hoc qd dicit m̄gr. qd mala fiūt p̄ter dei volūtatem. s; nō p̄ter p̄missioez. Videt em male loqui. qz cū p̄missio sit signum volūtatis diuie. si fiūt p̄ter p̄missionē. 8. p̄ter volūtatem. **I**tem qritur qd dām est inter fieri p̄ter volūtatez et oīra. et videtur qd nulla. qz Math. xij. qui nō est mecum cōtra me est. **R**o dō qd fieri p̄ter volūtate hoc ē. qz volūtas dei nō ē in hoc fieri nec in ei2 oppositū. et ita p̄ter volūtatem fit. qd nō fit scdm volūtatem. nec oīra. et iter hec me diū est. dñs aut in Math. itelligit de p̄p̄ez tis. qd qui negligit inimic2 dei efficit. qd 8. obicit. qd p̄missio est signū volūtatis bene placiti. dō qd nō est signū qd deus velit illud qd p̄mittit. sed qd velit illud qd ex eo elicit. et sic p̄z illud. **I**tem qritur de hoc qd dicit sed nō p̄t a2 p̄missionē qd ipse nō est. scdm hoc videt qd p̄missio nō sit deus. **C**ontra de2 est sua actio. 8. de2 est sua p̄missio. cum p̄missio sit actio dei. **S**i tu dicas hō ē dām rōne dnotati. tūc obicit qd volūtas dei similiter aliquid dnotat circa volūtū. **R**o dicit p̄t. qd m̄gr loquit scdm opinionē illoz qui dicūt noīa sex generū nō p̄dicare aliquid d eo vel in deo. sed a deo. sed hō opio supra p̄p̄ata est. et ideo p̄t dicit qd m̄gr loquit de p̄missione rōne sui dnotati. qd importat rōe sui noīs. et si tu obicias de volūtate qd dno stat. dō qd verū est ex adiuncto sed nō est ita de principali significatōe noīs. **I**tem queritur de hoc qd dicit. neqz ideo p̄cepit oibz bona. p̄ eo qd vellet ab oibus bona. qd p̄cepit fieri. videt em falsum dicere qd p̄ceptū dei ē signū volūtatis dei. sic p̄ceptū nr̄m est signum voluntatis nostre. sed rect2 hō nūqz p̄cepit aliquid alicui. nisi qd vult facere. ergo

multo forti2 nec ipse de2. **R**o dō qd Aug. et m̄gr sequēs Aug. qn de volūtate t̄i. placiti loquūt semp accipiūt p̄ volūtate qua de2 absolute vult aliqd eueire. et d hō nō dubiū illud qd dicit. sed vltim2 m̄gri s; m dām. di stinguūt volūtatez antecedentē. siue quātū in se est et hui2 signū est p̄ceptū. et de hac nō loquit Aug. nec m̄gr. **I**tem qritur de hō qd dicit qd p̄cepit et in noua et veteri lege q ab eis quibz p̄cepit voluit fieri. videt enim male dicere. qd p̄ceptū est signū diuie volūtatis. 8. si p̄cipiebat qd volebat. videt qd illos dei p̄cipiebat quibz p̄cipiebat. **I**tem videtur falsum dicere qd voluit imolationem ysaac. qz abraham volebat. 8. volūtatez suā diuie dformabat. 8. non merebat. vt videt. **I**tem qre abraham p̄p̄uit se ad obediendū non aut curatus in euāgelio. **R**o dōm. qd quodā p̄cepit deus ad faciendū. vt p̄cepta moralia. qdam ad p̄bandū. i. p̄batū ostendendū. qdam vt erudiendū. et hōz duoz exempla tāgūtur in lrā. in p̄cepto 8. abrahē signat nō qd deus velit imolationē. sed qd vult abraham velle. et ideo cū voluit se sibi conformari. in p̄cepto aut qd fecit curato. signant se velle dtemptū laudis. et iō abrahā laudand2 est in volūtate obediētie. et curatus in hoc qd nō tacuit

Credū quoz est qd aliqñ mala ē volūtas homis rē. **H**ec est tertia ps in qua agit m̄gr de cōformatōe voluntatis nostre ad volūtatem diuīam. et diuidit hec ps in quatuor ptes. **I**n prima m̄gr oñdit qd ad dformitatē volūtatis nostre et diuīe. nō sufficit cōformitas in voluto. **I**n scda oñdit. qd nō sufficit dformitas in opatione siue in ope opato ibi. **I**llud quoz non est p̄mittendū. **I**n tertia magister soluit ex hoc quādā qonem alatere. vtz sancti s; debeāt passionē xp̄i velle. ibi. ex quo seluitur qd qua queri solet. **I**n quarta vō et vltima m̄gr mouet qonem iuxta hāc et detmiat ibi. **S**i vero qritur vtz eodē mō sciendū est. vbi ostendit qd dissimiliter iudicandū est de passionibz sanctoz. et ipius xp̄i.

Intelligentiā p̄sentis distinctionis qritur de dformitate voluntatis nr̄e. ad voluntatem dei. et circa hoc duo principalit̄ qritur. **P**rimo qritur de ipa cōformitate quātū ad quidditatē. **S**ecdo qritur de ipa quātū ad tentionē. **C**irca primū articulū duo qritur. **P**rimo vtrum possibile sit voluntatē nr̄ā conformari voluntati diuīe. **S**ecdo vtz confirmitas volūtatis nostre ad diuīam faciat voluntatē nr̄ā iustā. **Q**uāntū nō sit possibile nr̄ā voluntatē conformari diuīe. ostendit sic. ysa. liij. sicut exaltant celi a terra. ita exaltate sunt vie mee a vijs vestris. et cogitatōes mee a cogitatōibus vris. sed sic est in vijs et cogitatōibus. sic et in volūtate. 8. si celū et terra nō habēt dformitatem imo dformitatē videt similit̄

Q.

q̄ nec volūtas nostra et voluntas diuina. Si
 dicas q̄ auctas intelligit et loquit de malis
Contra. glo. sup illud ps̄. **Exultate iusti.**
 glo. quātū distat deus ab homie. tm̄ distat
 volūtas dei a volūate homis. ḡo r̄. **Item**
 infinite distantiū nulla est difformitas. sed
 deus et homo distant in infinitū. cū vnū sit
 finitū. et aliud sit infinitū. ḡo nulla ē difformi-
 tas volūtatū. **Item** si volūtas nostra cō-
 format diuine. aut ḡo in seip̄a vt in tercio. ḡo
 diuina volūtas et hūana dūemūt in aliquo d̄-
 muni. et si hoc. ḡo habēt aliquo simplici
 se. qd̄ est icōueniens. maxie in diuina volūtas
 te. restat ḡo. q̄ si est difformis. q̄ seip̄a difor-
 met. ḡo volūtas est ip̄a difformitas. s̄ cōfor-
 mitas nō pōt esse difformitas. ḡo voluntas
 nostra nō pōt discordare a diuina q̄ est man-
 feste falsum. **Item** si volūtas nostra est d̄-
 formis diuine. aut hoc dūenit essentialit̄. aut
 per p̄cipatōez. si essentialit̄ redit idem qd̄
 prius. si per p̄cipatōez q̄ro de illo. per cuius
 p̄cipationē volūtas est difformis. vt sit cō-
 forme. si nō. nō pōt difformare. si sic. tunc aut
 essentialit̄. aut p̄cipatiue. ḡo vel erit abire
 in infinitū. vel stare in aliquo creato q̄ sit cō-
 format deo per essentiam. vel volūtas difor-
 mat deo p̄ increatū. sed non est obire in in-
 finitū. nec est ponere. q̄ deus sit cōfor-
 mitas voluntatis humane ad deum ergo ali-
 quod creatum essentialiter est conforme.
 sed q̄ essentialit̄ est conforme alicui. essen-
 cialit̄ dūenit cū illo. et q̄ essentialiter dūenit
 cū illo. est eiusdē essentie. ḡo r̄. **Contra.** i.
 cor. vj. Qui adheret deo vnus spūs est. s̄ nō
 est vnus spūs per vnitatē nature. ḡo est vnū
 p̄ difformitatē volūtatū. **Item** Mathe. xij.
 Omnis qui facit volūtatē patris mei qui est in
 celis. ille meus frater et soror r̄. sed nō ē vnū
 q̄ sit frater per p̄pinitatē sanguis. ḡo est
 frater p̄ difformitatē volūtatū et dilectōis.
Item quascūq̄ volūtates d̄tingit velle idē
 et velle opposita. d̄tingit difformari et diffor-
 mari siue detragari. sed volūtas diuina et hu-
 mana sunt hūici. hoc p̄ ḡo r̄. **Item** quascūq̄
 q̄ volūtates d̄tingit ad iūcem ordinari per
 p̄fectam possidentiam et obedientiam. d̄tingit
 ad iūcem difformari. s̄ volūtatē hūanā cō-
 tingit diuine per omnia subiacerē et obedire.
 ḡo r̄. **R̄o** dicendū. q̄ aliquid difformari ali-
 cui. contingit duplicit̄. aut quātū ad simili-
 tudinē. aut quātū ad habitudinē. quātū ad
 similitudinē d̄tingit duplicit̄. aut q̄n aliqua
 duo p̄cipant terciū in quo assimulantur vt
 agnus et nix albedine. aut cū aliqua duo sic
 se habent q̄ vnū ē similitudo alteri. vt spe-
 cies coloris siue p̄dolū coloris assimulat. siue
 conformat. aut q̄n aliquid p̄cipat simili-
 tudinē. vt speculū vel oculū assimulat vel d̄-
 format corpi obiecto. primo mō nō est pos-
 sibile aliq̄ creaturā deo difformari. Secundo mō
 aliqua creatura difformat. vt puta grā q̄ d̄ si
 similitudo dei. vel gloria q̄ est difformitas.

Tercio mō assimulat et difformat aia q̄ habet
 grām et gloriā. de hac difformitate nihil ad
 p̄sens. **Alio** mō d̄tingit conformari aliquid
 alicui. scdm̄ similitudinē siue d̄patōez
 que p̄t dici p̄portio. cū est rerū eiusdē gene-
 ris. et p̄portionalitas cū est rerū diuersorū
 generū siue nō cōcantiū. vt fiat vis in vbo.
 large tm̄ loquēdo vtraq̄ pōt dici p̄portio. et
 hoc nihil ponit d̄mune. q̄ est per cōpationē
 duorū ad duo. et p̄t esse inter s̄ime distan-
 cia. et scdm̄ hanc p̄t volūtas nr̄a conformari
 diuine. videlicet per similem habitudinē ad
 actū. vt sic de qd̄ vult. vult liberalit̄ et ca-
 ritatiue. ita et homo. et p̄ similes d̄pationē
 ad obiectum. vt q̄ vult deus velit homo.
 et eodem fine quo vult deus velit homo.
 hoc totū possibile est esse. et totū possibile
 est non esse. et ideo possibile est volūtatē
 nr̄am diuine conformari et difformari. **Et**
 concedendo sunt rōnes ad hoc. **Ad** illud
 ḡo qd̄ obicit. q̄ distat deus ab homie. et hu-
 mana volūtas a diuina in infinitū. iaz p̄ r̄. sic
 q̄ hoc nō impedit conformitatē cōpationis
 licet impediat difformitatē equalitatis et vni-
 uocacōis. **Ad** illud qd̄ obicit. vt in seip̄a
 vel in tercio difformet. dicendū q̄ nō in seip̄a
 nisi loquamur de cōformitate longinquā q̄
 attendit in imagine. si autē loquamur de cō-
 formitate p̄pina. q̄ consistit in similitudinē
 sic nō seip̄a difformat. sed mediāte grā. q̄
 nō est tanq̄ terciū ab vtroq̄ p̄cipatū. sed
 etiā sic similitudo vni. et p̄pitas alterius.
Vnde grā est similitudo essentialit̄. nō tm̄
 oportet q̄ essentialiter dūenit in tercio. q̄ si-
 militudo seip̄a dūenit cū eo cuius est simili-
 tudo. et sic patet obiecta ambo. **Similit̄**
 si loquamur de difformitate q̄tm̄ ad habitu-
 dinem dicendū. q̄ voluntas in seip̄a cōfor-
 matur. sed per cōparationem ad alterum
 q̄tm̄ neq̄ est de essentia diuine volūtatū nō
 hūane. nec tanq̄ terciū p̄cipatū ab vtroq̄
 et sic p̄ illud. **Ad** illud qd̄ vltio q̄ritur.
 vtrū conformet per essentia aut p̄cipatōez
 dicendū q̄ nec sic. nec sic. s̄ difformat p̄ p̄por-
 tionē siue per d̄similē habitudinē. et sic p̄
 illud.

Secundo q̄ritur vtrū difformitas volū-
 tatis nostre ad diuinam faciat eā iu-
 stam. et q̄ sic videt. q̄ sup illud ps̄.
 Rectos decet re laudatio. recti sunt qui di-
 rigunt cor suū scdm̄ volūtatē dei. q̄ recta ē.
Item i. cor. vj. Que p̄cipatio iusticie cū
 iniquitate. aut q̄ societās lucis ad tenebras
 q̄ d̄. nulla. si ergo diuina volūtas iusticia ē
 et lux. si hūana voluntas sit iniqua. non pōt
 esse conformis. ḡo si est conformis necesse est
 esse iustam. **Item** conformari regule iusti-
 cie nihil aliud est q̄ iustificari. sed volūtas
 diuina est regula iusticie. q̄ nō pōt obliqua-
 ri ad aliquod iniquū. ḡo conformari volū-
 tati diuine est iustificari. **Item** intellectu
 noster nō pōt conformari diuino. q̄n efficia

venis. s. nec affectus noster potest conformari
 diuino qui efficiat iustus. sicut enim veritas est
 rectitudo intellectus. sic iusticia est rectitudo
 affectus. **¶** Contra magister dicit et est verbum
 Augustini. quod voluntas dei bona pro hominibus malas vo-
 luntates impletur. sed vnus effectus non procedit
 ab vna causa pro aliam. nisi ille cause adiuncte con-
 formetur. s. contingit mala voluntatem diuine
 conformari. **¶** Item conformitas voluntatum
 consistit in volendo et nolendo idem. s. ipse
 potest velle et nolle. quod deus vult et non vult.
 ut ponit exemplum Augustini. de prauo filio qui
 patrem vult mori. quod et deus vult. s. conformi-
 tas non facit voluntatem iustam. **¶** Item quoniam
 in voluntate dei sit beata. tamen voluntas illi con-
 formis non propter hoc est beata. s. propter quoniam
 vis sit iusta. non propter hoc voluntas conformis
 est iusta. **¶** Item si conformitas facit volun-
 tatem iustam cum velit homines qui patitur ini-
 riam vindicare. si ille qui patitur iniuriam vult se
 vindicare. iuste vult. s. iustum est exigere
 vindictam. Si tu dicas quod deus vult homines
 vindicare. s. non vult quod homo vindicet se. hoc
 non soluit. quod saltem tunc liceret homini appetere.
 quod deus ipsum vindicaret. **¶** R. dicendum.
 quod conformitas voluntatis nostre ad diuinam at-
 tendit secundum proportionem sic dictum est. duplex
 est autem proportio voluntatis. scilicet ad actum. et ad
 volentem. similis proportio ad actum consistit in
 hoc. quod sic deus quod vult. vult ex caritate
 et liberaliter siue iuste et recto fine sic et
 homo velit. Similis proportio ad obiectum est.
 ut quod vult deus etiam homo velit. potest ergo conformi-
 tas attendi secundum hanc duplicem similitudi-
 nem et compositionem et sic est sufficiens. et facit
 voluntatem iustam. potest iterum attendi solum huius-
 alteram. v. r. puta secundum volentem. et sic est defici-
 ens cum careat simili habitudine. et hoc non
 sufficit ad iusticiam. de prima conformitate pro-
 cedunt prime rationes. de secunda secunde. **¶** Ad illud
 quod tercio obicitur. quod conformitas non facit beatitudinem
 aiam. s. nec iustam. ad quod beatitudo dicitur ius-
 ticia consummata. unde plus requiritur ad hoc ut
 voluntas fiat beata quam ut fiat iusta. et ideo non
 sequitur. quod si non facit beatitudinem quod non faciat iustitiam
 tamen sicut conformitas sufficiens que est in volun-
 to et ratione volendi facit voluntatem iustam. sic
 conformitas superexcellens facit eam beatitudinem. illa
 autem est superexcellens. quam in omnibus diuine con-
 format. et ex nulla parte est difformis. nec in
 aliquo saltem in modico. **¶** Ad illud quod
 obicitur ultimo iam per rursus. quod appetens vnus
 dictam non conformatur se deo in modo siue in ratione
 volendi. deus enim tanquam iustus iudex vult hoc
 zelo iusticie. qui autem appetit vltionem sui siue
 siue iniurie ut plurimum vult libidine vindicte. si
 autem aliquis appetat solum zelo iusticie. sic deus
 et ex caritate. tunc diceretur eum habere volun-
 tatem iustam.

Consequenter quantum ad secundum articu-
 lum queritur de tentione ad conformi-
 tatem voluntatis diuine. et circa hoc

duo queruntur. Primo queritur utrum teneamur con-
 formare voluntatem nostram. voluntati diuine in ratione
 volendi. ut melius ex caritate quod volumus. Se-
 cundo utrum teneamur conformare in volito.

¶ Ad autem teneamur in ratione volendi.
 videtur. quod tenemur quod facimus fa-
 cere iuste. unde deuterio. xvij. Iuste
 quod iustus est equus. sed non sic iuste nisi quod
 homo facit secundum conformitatem voluntatis. quod
 tum ad rationem volendi. ut velit ex caritate.
 s. r. **¶** Item tenemur diligere deum ex toto
 corde. quod hoc precipit deuterio. vi. et dominus idem
 iterat Math. xxi. sed hoc non potest fieri nisi ex
 caritate. s. tenemur ad conformitatem in ratione
 siue in forma volendi. **¶** Item tenemur deo
 veraciter obedire. sed veraciter non obedit
 deo nisi qui facit ea voluntate quam acceptat
 deus. hec autem est voluntas informata carita-
 te. ergo r. **¶** Item propter quod vnusquodque et
 illud magis. sed propter conformitatem volunta-
 tis in volito. quod finis precepti est caritas. ut
 dicit apostolus. i. thi. i. ergo multo fortius obliga-
 mur ad conformitatem in ratione volendi. ut quod
 volumus. velimus ex caritate. **¶** Contra deus
 vult et precipit penes honorari. esto quod oportet
 tunc se offerat. quod aliquis honoret patrem
 ex naturali pietate non ex caritate. dicitur quod non
 peccat et non conformatur voluntatem suam. nisi in
 volito. s. non tenetur ad rationem volendi. **¶** Item
 si tenemur conformare voluntatem nostram di-
 uine in ratione volendi sicut in volito. s. quo-
 r. scilicet quod volumus aliquid non ex caritate. de-
 ficit illud ad quod tenemur. s. peccamus in omni
 actu. nullus ergo actus in differens. **¶** Item
 si tenemur conformare in ratione volendi. cum
 ergo vir peccator habeat voluntatem a deo
 continue in hoc deficientem. quod non habet
 caritatem. s. continue in omni instanti pec-
 cat. **¶** Item nullus potest conformare voluntatem
 suam diuine in ratione volendi. nisi habeat cari-
 tatem. sed non est in nostra potestate habere cari-
 tatem. s. homo tenetur ad impossibile. **¶** Si di-
 cas quod potest facere quo facto habebit caritatem
 quod potest se disponere ad caritatem. obicitur de ob-
 stinato et de eo qui actualiter est in peccato.
 dum peccat et est in actu illo non potest
 se conformare. s. non tenetur. quod si non tenetur
 et alij tenentur. reportat commodum de malicia
 quod si hoc non est conueniens nulli. s. tenentur
 r. **¶** Item dicendum. quod tenetur conformare volunta-
 tem nostram voluntati diuine in ratione volendi. ut
 si velimus ex caritate. et hoc potest quod tenemur eum
 diligere ex caritate. attendendum autem quod hec
 est obligatio per modum precepti affirmatiui.
 differt enim obligatio precepti affirmatiui et
 negatiui. nam negatiui obligat semper et ad
 semper. affirmatiui tamen aut obligat semper. et non
 ad semper. sed pro loco et tempore. et sit non obligat
 ad semper. ita nec ad omnes actus voluntatis. nisi
 ad omne preceptum. s. tunc solum quando tenemur exire
 in actum caritatis. **¶** Unde notandum. quod sicut
 tenemur ad hoc quod nunquam ad contrarium. sic velle

q̄ deus vult ex libidine. ad h̄o etiā tenemur
p̄ loco et tpe. si habem2 caritatē. si aut̄ non
habem2. nō ad hoc tenemur. s̄ ad equalē
q̄ tenemur facere qd̄ in nobis est. vt habea
mus et ad h̄o similiter p̄ loco et tpe obliga
mur. **¶** Ex hijs patz rel p̄o ad obiecta. q̄
enim obicit. q̄ aliquis sine peccato honorat
pentes etiā ex natali pietatē. d̄d q̄ verū est.
et ex hoc loquit q̄ nō in om̄i actu tenet con
formare. nō tñ sequitur q̄ nō teneat. et p̄ h̄o
ptz sequēs. qd̄ obicit de generalitate actū
ptz etiā aliud qd̄ obicit de generalitate tē
poris. **¶** Ad illud qd̄ ultimo obicit. q̄ nōn
est in ptate nr̄a habere caritatē. d̄d q̄ in po
testate habentiū caritatē ē et in ptate nō ha
bentiū nō p̄pina sed dispositiua. p̄t enim
quilibet facere quo facto habeat caritatem.
et ideo si non faciat ip̄tate sibi. nec excusat
p̄ impossibilitatē. q̄ non est impossibilitas vbi
succurrit aliū de ptas. et nō deficiat. nisi p̄
nr̄am negligentia. **¶** Ad illud qd̄ obicit de
ostinato. d̄d q̄ nullus est a deo obstinat2.
qui nō possit facere qd̄ in se ē. et qui nō pos
sit redire ad cor. et ideo tenet sicut et alij.
licet nō p̄ quolibet instanti. s̄ p̄ loco et tpe
Si autē tu q̄ras. quid sit loc2 et temp2. me
li2 docet vñtio q̄ras. t̄i q̄n dñs visitat eū
interiori allocutōne vel exteriori p̄dicatōne
vel aliquo tali in quo est optunitas redeun
di ad cor. si tunc negligat induat in cōtēp
tum et obmissiōnis peccatū.

Secondo q̄rit vtrū teneamur confor
mare volūtatem nr̄am volūtati diuīe
in voluto. et q̄ sic videt. Math. xij. qui
nō est meū. contra me est. ḡo si non consonat
deo in voluto est cōtra deum. ḡo si tenemur
deo nō ē cōtrarij tenemur velle qd̄ d̄s vult.
¶ Item sup̄ illud p̄s. Non adhesit mihi cor
p̄auū. glo. p̄auū cor atqz distortū habz qui
non vult hoc qd̄ deus vult. sed tenemur vi
tare cordis p̄auitatē. ḡo tenemur velle qd̄
deus vult. **¶** Item tūli2 diffiniens amicitia
dicit. q̄ auaricia est idem velle et idem nol
le in rebus honestis. s̄ tenemur deo seruare
amicia. ḡo et idem velle in honestis. s̄ de2
nō vult nisi iustum et honestū. ḡo debemus
nr̄am volūtatem sue cōformare in om̄ib2.
Item om̄is intellect2 qui discordat a prima
volūtate siue cognitione in cognito est fal
sus. ḡo om̄is affectus est iniqu2 qui nō con
cordat cū diuina volūtate in voluto. ḡo. **¶**
¶ Item tenemur velle qd̄ deus p̄cepit. aut
ḡo q̄ p̄cepit. aut q̄ vult. nō q̄ p̄cepit. q̄ illi
qui sūt mūdātū quib2 datū est p̄ceptū a do
mino in tacendo p̄o peccauerūt in reuelan
q̄ diuina inspiratōe cognouerūt dñm deum
nō velle illud qd̄ p̄cipiebat. ḡo tenemur vel
le qd̄ deus vult. **¶** Item tenemur credere n̄
tñ qd̄ p̄cipit deus credere. s̄ etiā omne qd̄
dicit esse verū. ḡo a simili tenemur velle non
tñ qd̄ p̄cipit deus velle. sed om̄e qd̄ idicat
se velle tanq̄ bonū. ḡo tenemur velle omne

qd̄ scim2 deū velle. **¶** Cōtra Aug. in euch.
aliq̄n homo bona volūtate vult qd̄ nō vult
deus. **¶** Item viri sancti fr̄quēter volūt op
posita. sicut p̄plūs volebat alligari in iheru
salem et discipuli volebant act. xxi. sed con
stat q̄ deus aliqd̄ illoz volebat. ḡo licet cō
trariū diuīe volūtati velle meritoze. ḡo. **¶**
¶ Item si tenemur in voluto conformare. ḡo
cū in differētibus non sit nobis volūtatis di
uina determinata quicūqz vult aliquod idif
ferens determinate d̄mittit se discrimi. ergo
peccat mortalit̄. qd̄ absurdum est. **¶** Si di
cas q̄ tenet q̄n scit dñi volūtatem. Contra
scia non induat nouū peccatū neqz intentōz
sed solū aggrauat peccatū. ḡo p̄pter sciaz ne
mo tenetur. sicut nec ignorās. **¶** Item ihere
mias dolebat sup̄ destructionē iherusalem
i tremis. Xps flebat sup̄ iherusalē. luc. xix.
beata virgo et apostoli sup̄ passionē xpi. si
flebant et dolebāt. et dolor est de rebus q̄
nobis nolētibus accidūt. ergo nolēbant. et
constat q̄ omēs hij merebantur et sciebant
deum velle cōtrariū. ergo licite et merito
ze possumus velle cōtrariū diuīe volūtatis.
etiā vbi scitur. **¶** Item q̄nūqz p̄latus meus
velit aliqd̄ nō teneor illud velle. nisi mihi
p̄cipiat. etiā si sciam ip̄m velle. ḡo p̄rone q̄
tūcūqz velit deus aliqd̄ nō teneor illud vel
le quātūcūqz mihi inotescat. nisi deus mihi
p̄cipiat. **¶** Item q̄ deus consulit vult et
nos scim2 eum velle. tñ nō tenemur velle. q̄
uis multū sibi placeat. etiā plusq̄ p̄ceptum
ergo nō tenemur velle om̄e qd̄ scim2 deū vel
le. **¶** **¶** ad hoc dicūt aliqui. q̄ nō tenemur
conformare volūtatem nr̄am volūtati diuīe
in om̄i qd̄ vult deus. sed hoc est p̄fectionis
et supererogatis. et hoc erit i prima. s̄ ad h̄o
solū tenemur q̄ ip̄e nos vult velle. dicūt aut̄
q̄ deus non vult velle solū qd̄ p̄cipit. et nol
le qd̄ p̄hibet. hoc em̄ sunt signa p̄ que suffi
cienter indicat nobis suam voluntatem qua
vult nos velle aliqd̄ in alijs volūtatis siue i
notescant siue non. licet velle cōtrariū sine
peccato et p̄ hoc soluūt ad vtrāqz partem.
Vnde dicūt q̄ licet nobis aliqua velle p̄p̄e
q̄ nō decet velle opposita. vt ptz de destru
ctiōne gentis nostre et de calamitatibus iu
storum et d̄similiū. etiā si deus pluat vel di
sponat pluere. oppositū possum petere et
velle. sed licz ista via sit facilior. tñ q̄ aug.
dicit. q̄ impi2 est cui nō placet diuina p̄u
dentia. nō tñ videtur q̄ homo teneat velle
dei mādātā. s̄ etiā q̄ teneat velle dei cpa.
et iterū quō nō recalcitrat voluntas nostra
volūntati diuīe q̄n deus vult aliqd̄. et nos
om̄ia volum2 cōtrariū. oīno videtur ei repug
nare et iterū glosa p̄dicta videtur dicere. q̄
homo qui nō vult q̄ de2 vult habet cor p̄a
uum. nō dicit q̄ deus vult ip̄m velle. vel q̄
deus p̄cipit. **¶** **¶** Preterea aliter dicend. q̄ re
nera non teneamur velle omne qd̄ d̄s vult.
sed solum qd̄ vult et innotescat. nec adhuc

illud omne. **V**ideo notandū qd aliud cōdit de2 velle absolute et quātū in se est. vt bona q̄ facit et h^c tenemur velle simplici et absolute voluntate. quātū in nobis est aliquid cōdit se velle voluntate absoluta. sed oppositū velle quātū in se est. vt mala q̄ infligit. et hec tenemur velle voluntate absoluta et deliberatiua. tñ oppositū possum2 velle voluntate pietatis. vt dicit hugo. vnde sic deus nō delectatur in nr̄is penis. 3 magis dicit heu heu consolabor sup hostibus meis. psal. j. sic et nos. vnde hugo distinguit i nobis triplicem voluntatē. scz rōis pietatis et carnis et in xp̄o quadruplicē extendens nomē voluntatis. vnde dicit in libro de voluntatibus xp̄i loquens de xp̄o voluntas deitatis p̄ iusticiam sententiā dictabat. voluntas rōis p̄ obedientiā veritatē appabat. voluntas pietatis per cōpassionē in malo suspirabat. voluntas carnis per passionē in malo proprio murmurabat. et ideo voluntate rōis debent2 velle etiā malū pene. qz scim2 deū velle. sed voluntate pietatis possum2 cōdōnaliter siue quātū est in nobis. si deo placet nō velle. nam et ip̄e deus quātū in se est nō vult. sic p̄dictū est. aliquid ostendit de2 se velle quātū in se est circa qd cōsistit subāliter ordo salutis vt sunt ea que p̄cipit fieri et q̄ p̄cipit non fieri. et hoc tenemur velle. aliquid cōte deus se velle quātū in se est circa qd cōsistit expeditio salutis. vt sunt ea que consulit. et ad talia nō obligat nec vult obligare. vult ei aliquos saluare. sic aliquos via latitū ire.

Ex hijs 3° ptz qz tenemur generalit̄ velle et confirmare voluntatem nr̄am. nō in omni volūte. sed in cōm̄eo qd inotescit trib2 modis p̄dictis. alioquī frāgeret amicitia. et de tali volūte currūt rōnes et auctes. ideo em̄ p̄cepto tenemur conformare. qz vult nos velle qd p̄cipit. et hoc scimus et plato meo te neoz cōformari in hoc qz exp̄sse scio ip̄m velle me velle. sed i plato nescio nisi per mādātū. sed in deo scio per alia signa. sic p̄dictū est. **A**d illud 3° qd obiicit qz in nullo pōt discōrdare intellect2 quī sit falsus 2c. dō qz nō est simile de bono et vero. nam verū dicitur absolute. bonū vero in relatione ad finē et qz duo opposita nō sunt simul. ideo nō possunt intellect2 discōrdantes esse veri. s; bonū dicit in relatione ad finem. et qm̄ opposita volūta possunt ad eūdem finē ordinari. ideo simul possunt esse bona. et affectus respectu eozū esse recti. ideo nō necesse est i omni volūto conformari. qz oppositū possumus sancte velle. qz ordinare in finem. sed oppositū e2 qd deus vult nō velle nō possumus ordinare in finem. qz deus nō acceptat illud. **A**d illud qd obiicit ad contrariū qz nō tenemur ad omne volūtū. dicens qz verū ē. qz nec ad volūtū. qz volūtū. nec qz scitū. s; qz scitū esse volūtū a deo. ita qz nos velim2 illud scilicet tñ p̄t dicit qz tenemur. qz absolute vo-

litum. sed excusamur per ignorātiā maxime vbi adhibet debita diligentia. sicut aliquis obligat ne cognoicat non suā. vnde de obligatione inducente culpā falsum est. qd dicit qz scia non inducit nouā obligatōez. sicut em̄ ignorātia facti excusat a toto ita scia p̄ oppositū. cū diuina voluntas facit aliquē esse obligatū vt nullo mō possit in contrariū siue culpa et sic in appōsito. et sic p̄ illud. **A**d illud qd obiicit de xp̄o et brā virgine et alijs cōpaciētib2. dicens sicut dicitū est qz volūtate absoluta. volebat qd deus volebat. tñ volūtate dōnata siue volūtate pietatis debebant velle contrariū. et hac voluntate merebātur. qm̄ hoc nō est nature tñ s; etiā rōnis.

In ista pte sunt dubitatōes circa lraz et primo de hoc qd dicit Aug. Multū intēst quid velle deo. quid homi congruat. ergo ex h^o videt aliquid liciti possit homo velle sciendo qz deus velit contrariū ponat 3° per impossibile qz aliquid reueletur sua dānatio. constans est. qz deus vult istū dānari voluntate absoluta. aut ergo iste tenetur velle. aut nō. vel quicquid sit de tentione quid est p̄fecti2 velle. vtrū velle dānari. vel nō. si vult dānari. 3° vult a deo se pari. hec voluntas recte nūqz pōt appetere si non vult dānari. 3° p̄fecte se nō conformat. ergo p̄fectior est voluntas opposita.

Ro dicens qz illud est impossibile. qz aliquid reueletur sua dānatio. et impossibile posito nō est mirū si sequat impossibile. **T**amē si tu qras quid est p̄fecti2. **R**o dicens qz in eterna dānatiōe sunt duo. scz pene iustitio. et aeterna a deo sepatio. sepatōez eternam a deo nullo modo credo qz aliqua aia recte debeat velle. imo semp velle contrariū. sed penā velle si reuelatū est sibi debet. et hoc ptz. qz quilibet iustus de se et de alio debet velle. imo semp velle contrariū qz om̄is peccās fināliter eternalit̄ puniat. ergo si ponitur p̄ existens cognitio certitudinaliter iuxta se credo qz quādū durat ei bona voluntas qz h^o nolet. si autē qras de eo qui peccat. vtrū velle debeat grām sibi subtrahi. qz videt qz sic cū deus velit et ip̄e sciat hoc esse iustum. et dicens qz grām subtrahi alicui sub triplici dōcone p̄t respici. aut simplicit̄. aut ad tps. et ad temp2. adhuc dupliciter. vel in se. vel pur habet rōnem pene. hoc mō vult deus subtrahere. et hoc modo debet peccās velle. vt eum deus puniat. vnde regula generalis. qz in om̄ibus que scim2 deum velle absolute tenemur voluntate absoluta velle. tñ licet nobis velle contrariū voluntate dōnata siue quātū in nobis est. qz hoc decet nos et p̄pter hoc dicit Aug. Multū intēst 2c.

Item qritur de hoc qd dicit mgr. qz actio iudeoz fuit mala. videtur em̄ falsū dicere. qz actio iudeoz fuit cā passionis. sed si causa i mediata mala et effectus. ergo si actio fuit mala et passio. **R**o dicens qz istud est verū

De actione et passione in eodem genere boni-
tatis. scdm qd vnu est causa alteri. dicend
q actio iudeorum fuit causa passiois in ge-
nere nature. et i illo genere sic actio fuit ma-
la. ira et passio. sed non fuit causa in eodem
genere moris. imo xpi bona intentio que pas-
sione voluntariam dirigebat in bonu finem.
ecotra actione non habente rectum finem.
et ideo i genere moris actio fuit mala et do-
displiens. et passio bona et deo placens.
et sic patz totu. ¶ Item qritur de hoc quod
dicit q volunt xpm pati et mori zc. Videtur
em male dicere. quia occidere xpm erat ma-
lum facere. s. xpm occidi fuit malu fieri. si
ergo deus volunt xpm pati. deus volunt ma-
lu fieri. qd supra negatu est. ¶ R. dicend.
q occidere xpm fuit malu per opatione ad
subiectu. qn ergo accipit passio aut simpli-
citer accipit. aut in opatione ad patientem
sive ad sustinente penam. et sic simplici est
bonum. aut in copatione ad inferentem. et
ex illo respectu iudicat malu. qz malicia mor-
dis potit intentez respicit q actum. et pri-
mo mo est sensus. xpm pati a iudeis e bonu
id est xpm sustinere penam qua iudei itur-
lerunt est bonu. Secdo mo est sensus. xpm pa-
ti a iudeis est bonu. i. passione inferri xpo
a iudeis est bonu. et sic falsum. quia illatio
passionis non fuit nisi mala. sed sufferentia
no fuit nisi bona. et sic distinguit magister
¶ Item queritur de hoc quod dicit. hoc
bonum tantum fuit ut apostolus petrus
qui id fieri volebat ab ipso qui occisus est sa-
than dicere. scdm hoc videtur q quicunqz
dolet et tristatur circa passionem xpi est iudar
guendus. ergo peccavit beatissima mater. du
dolit sicut dicit luc. ij. Tuam ipse aiam p-
transibit gladius. peccaverunt similiter apo-
stoli. fallum etia dicit apls. ij. thi. ij. si co-
paciamur et coregnabim. ¶ R. dicend.
q dolere de aliquo est dupliciter. aut ita q
dolens voluntate ronis absoluta. velit con-
trarium eius de quo dolet. et sic nulli licet
dolere de passione xpi. et petrus qz voluta-
te ronis contrariu volebat est redargut. alio
mo dolere de aliquo est ferri ad contrarium
voluntate pietatis. cu nihilominus hoc velle
voluntate absoluta. sic bonu est codolere xpo
et pie affici circa eum. et afficiuntur viri sci.
qui magnas gras agunt deo de passione xpi.
sed tamen mouent in consideratione dolorum.
sic etiam piissima aia beate marie virginis
dilectissimo filio suo patienti. quat sustine-
re poterat opare abate nullc tamen modo est
dubitandu. quin virilis eius animus et ratio
constantissima vellet etiam unigenitu trade-
re pro salute humani generis. ut mater per
omnia conformis esset patri. et in hoc miro
modo debet laudari et amari qd placuit ei
ut unigenitus suus pro salute genere huma-
ni offerretur. et tantu etiam copassa est ut si
posset fieri omnia tormeta que filius ptulit

ipa multolibenti2 suslineret. vere ergo fuit
fortis et pia. dulcis. piter et seuera sibi par-
ca et nobis largissima. hec ergo p ipue est
amanda et veneranda post trinitate summa.
et ei2 plem beatissimam ihesum xpm dnm no-
strum. a cui2 diuinitatis misterio enarran-
do. cetere lingue deficiunt. quia consumatio
sermonu ipse est. ei ergo qui potest omnia fa-
cere sup habudanter qua petim2 aut intel-
ligimus scdm virtutez que opatur in nobis
ipi gloria in ecclesia et in xpo ihesu. in omnes
generationes seculi seculoz. Amen.

